

ГОРДЪН ТОМАС ТАЙНАТА ИСТОРИЯ НА МОСАД

Превод от английски: Саша Попова, Теофана Гошева, —

chitanka.info

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОРИ НА МОСАД

1951–1952 — Рувен Шилоа

1952–1963 — Исер Харел

1963–1968 — Меир Амит

1968–1974 — Цви Цамир

1974–1982 — Ицхак Хофи

1982–1990 — Наум Адмон

1990–1996 — Шабтай Шавит

1996–1998 — Дани Ятом

от 1998 — Ефраим Халеви

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ И СЪКРАЩЕНИЯТА

Активни мерки — операции, които влияят или засягат политиката на други държави.

АЛ — специална група, която действа под прикритие в Съединените щати.

Аман — израелско военно разузнаване.

АНК — Африкански национален конгрес на Южна Африка.

АНС — Агенция за национална сигурност.

АСУ — отряд терористи за бързо реагиране; Active service terrorist unit (ASU).

АУАКС — самолетна система за контрол и ранно предупреждение; Airborne warning and control aircraft system (AWACS).

АФР — система за автоматична идентификация на пръстови отпечатъци; Automatic fingerprint recognition (AFR).

База — постоянно действаща секция в чужда държава.

Бат левейха — жена помощник агент.

БНД — германска федерална разузнавателна служба, която ръководи както външното, така и вътрешното разузнаване; Bundes Nachrichten Dienst (BND).

БО — биологическо оръжие.

Бодел — куриер.

Бръмбар — електронен уред за подслушване и записване.

Бърборко — уред за откриване на подслушвателни устройства.

Вакуматор — агент, който дава пълна информация за дадена мишена.

Дардасим — агенти, които действат в Китай.

ДЕА — Управление за контрол върху лекарствените средства; Drug Enforcement Administration (DEA).

Дезинфектиране — претърсване на дадено място за електронни подслушвателни устройства.

ДжИЛ — обединен разузнавателен център; Joint Intelligence Center (JIL).

ДИА — Разузнавателно управление на Министерството на отбраната; Defence Intelligence Agency (DIA).

Диамант — отряд за комуникация.

Дистанциран подход — опит за вербуване на чужд гражданин.

Дневна светлина — тревога най-висока степен.

ДО — дирекция за операциите.

Дребна шарка — убийство, извършено така, че смъртта да изглежда като настъпила по естествен начин.

ДЦР — директор на централното разузнаване (става дума за директора на ЦРУ).

ЕДП — електронна обработка на данни; Electronic data processing (EDP)

ЕКМ — електронни контрамерки за заглушаване.

Ексфилтриране — извеждане на агент от враждебно настроена страна.

Елинт — акроним за електронно разузнаване чрез прехващане на сигнали от радари и сателити; Electronic intelligence intercepted from radar, satellites.

Защита — фалшиви документи за самоличност.

ИВУ — импровизирано взривно устройство.

Изгорял — агент, който умишлено е пожертван, за да се запази животът на по-ценен шпионин.

Измиване — използване на валиден паспорт, закупен или откраднат.

ИИ — изкуствен интелект.

Института — официалното название на Мосад — Институт за разузнавателни и специални операции. Първоначално се е наричал Институт за координация.

ИО — идентификация по образ.

ИЧ — инфрачервен.

КАТ — компютърна томография; Computer-aided tomography (CAT).

Катца — служител със специално назначение.

Кидон — оперативен служител, специализиран в извършване на убийства.

Коминт — акроним за комуникационно разузнаване; Communication intelligence (Comint).

ЛАКАМ — управление за научно-техническо разузнаване.

ЛАП — отдел за психологическа война.

Легенда — фалшива биография на катца.

Леко прикритие — катца, който работи под дипломатическо прикритие.

Мабуах — информатор от нееврейски произход.

Махай се — предварително уговорен сигнал да не се осъществява контакт на мястото на по-рано уговорената среща.

Меден капан — сексуална примамка с разузнавателна цел.

Мелница — помещение за разпити, където се разпитват заподозрени.

Мелукха — отдел за вербуване.

Мемюн — титла, давана на генералния директор на Мосад.

Микетел — акроним за устройство за проследяване и записване на телефонни обаждания.

Мишена — обект на разузнавателна задача.

Мишлaшим — мъртва пощенска кутия; сигурно място, където агент може да оставя или получава информация.

Музикална кутия — радиопредавател.

Мъртъв случай — операция, която се проваля без очевидна причина.

Нака — система за писане.

Натив — агент, който работи в бившия Съветски съюз.

Натиск — евфемизъм за изнудване. Буквално означава използване на уронваща достойнството информация за изнудване на някого.

Невиот — специалист по проследяване.

НФОП — Народен фронт за освобождение на Палестина.

НЦР — Национален разузнавателен център.

НЦУРА — Национален център за управление на разузнаването с агенти.

ОАЕ — Организация за африканско единство.

ОАН — Организация на Абу Нидал.

Обработване — осъществяване на връзка с източник на информация.

ОНД — Общност на независимите държави.

ООП — Организация за освобождение на Палестина.

Ответен удар — фалшиви новини, подхвърляни на чуждестранни медии.

Отер — арабин, вербуван да работи с други араби.

Плячка — информация, събрана по време на операция.

По-добър свят — евфемизъм за убиване на вражески агент; подобен израз — „изпращам някого във ваканция“, означава да го раниш. Степента на нараняване зависи от това дали „ваканцията“ е кратка или продължителна.

Посетител — човек, който доброволно предлага услугите си на дадено разузнаване.

Прикритие — фалшива самоличност на агент от разузнаването, когато изпълнява мисия в чужбина.

ПРОД — техника за снемане на фотографии от оптичен диск; Photographs, retrieved from optical disk (PROD).

Радинт — радарно разузнаване; Radar intelligence.

РБД — Разузнавателна база данни.

Рег-сиг — сигнал за разпознаване, с помощта на който катцата осъществява контакт с агент на публично място; Recognition signal (Reg-sig).

РУ — Разузнавателно управление.

Сафаним — отряд за операции срещу ООП.

СЗНС — списък на заплашващите националната сигурност.

Скачач — агент, който работи в чужбина по краткосрочна задача.

Служител със специално назначение — служител, който отговаря за работата на агенти, ангажирани по случая.

Сляпа среща — място за среща, избрано от информатор за контакт с неговия поръчител.

Списание — място за криене на документи.

Спящ — катца или агент, който се използва само в краен случай.

СРД — спомагателни разузнавателни дейности.

Тайна квартира — апартамент или къща, използвани за тайни срещи или за щаб на операции.

Телинт — телеметрично разузнаване; Telemetry intelligence (Telint).

УС — установяване на самоличността с цел да се провери дали е приятел или враг.

Фалах — агент, който действа в Ливан.

Фалшива сигнализация — вербуване на човек, който вярва, че ще работи за друга страна или ще обслужва чужди интереси.

ФЕЙСИС — система за лицев анализ, сравнение и елиминиране; фоторобот; Facial Analysis Comparison and Elimination System (FACES).

ФОП — Фронт за освобождение на Палестина.

Фотинт — разузнаване с фотографски средства; Photographic intelligence (Photint).

ФЧА — Фракция „Червена армия“ (Германия).

Химическо чистене — различни техники за избягване на наблюдение.

ХО — химически оръжия.

Хуминт — акроним за разузнавателна информация, събирана от агенти; Human Intelligence (Humint).

ЦИО — Център за изготвяне на психологически портрети и профили; Central Imagery Office (CIO).

ЦРУ — Централно разузнавателно управление.

Перлустрация — техника за отваряне на чужда кореспонденция.

Шиклут — отдел за проследяване.

Яхаломин — специален отряд за свръзка.

ДРУГИ РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СЛУЖБИ

ИЗРАЕЛ

АМАН — разузнавателно подразделение на ИДФ със специални пълномощия да събира военни, географски и икономически разузнавателни данни. Голяма част от дейността ѝ е свързана с арабските съседи на Израел през новото хилядолетие.

АФИ — разузнавателно подразделение на Израелските военновъздушни сили, специализирано в събиране на разузнавателни данни от сигнали и разузнаване по въздуха. През 2001 г. функциите му ще бъдат поети от спътник, което ще сведе ролята на АФИ до осигуряване на конвенционална разузнавателна информация за ВВС; Air Force Intelligence (AFI).

ГП — гранична полиция с полувоенни функции в окупираните от Израел територии. Има ограничена роля в събирането на разузнавателни сведения.

ГСС — известна също като Шин Бет или Шабак. Отговаря за вътрешната сигурност на страната и охраната на израелска собственост в чужбина като посолства, консулства и централи на влиятелни израелски организации.

ИДФ — отговаря за координацията на разузнаването от името на Генералния щаб на Израелските въоръжени сили.

От време на време възлага конкретни задачи на Мосад; Intelligence Defence Forces (IDF).

НИ — разузнаване на израелските ВМС. Във функциите му влизат наблюдаване на бреговата линия на Израел, както и актуализиране на чужди военноморски източници; Naval Intelligence (NI).

РППЦ — Център за изследване и политическо планиране. Съветва действащия министър-председател и неговия екип по дългосрочната стратегия; Research and Political Planning Centre (RPPC).

СЪЕДИНЕНИ АМЕРИКАНСКИ ЩАТИ

АНС — Агенция за национална сигурност. Централата ѝ е във Форт Джордж Дж. Мийд, Мериленд. С годините печели репутацията на „небесен шпионин“, принадлежала някога единствено на ЦРУ. Специализира се в разузнаване по сигнали и криптография. Работи в тясно сътрудничество с НИО в събирането на разузнавателни сведения със спътници.

ДИА — Разузнавателно управление на Министерството на отбраната. Координира военното разузнаване от името на Съвета на началник-щабове; Defence Intelligence Agency (DIA).

ИНР — малък разузнавателен и изследователски отдел на Държавния департамент (през 1999 г. служителите му наброяват приблизително 500 души). Докладва само на действащия държавен секретар.

НИО — Бюро за изготвяне на психологически портрети и профили. Щабът му се намира в Пентагона. Контролира цялата американска спътникова система за събиране на разузнавателни данни. Постоянно „на разположение“ на ЦРУ и на ДИА; National Central Imagery Office (NIO).

НРО — щабът му се помещава в Пентагона. Работи в тясно сътрудничество с НИО и отговаря за спътниковата апаратура и разполагането ѝ.

ЦРУ — Централно разузнавателно управление. Осъществява тайни операции, осигурява разузнавателен анализ на действащия президент. Със заповед на президента му е забранено да извършва убийства.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

ГКХ — британското „невидимо око в открития Космос“, през 1999 г. разполага с близо 7 000 служители. Официално се намира в Правителствения комуникационен център. Наблюдава и декодира международния поток от информация по радио, телекс, факс и електронна поща към и извън Великобритания. Редовно е „на разположение“ на двете главни разузнавателни служби във Великобритания; Government Communications Headquarters (GCHQ).

МИ6 — известна още като Тайна разузнавателна служба (Secret Intelligence Service /SIS/). Персоналът, наброяващ през 1999 г. 2 000 души, планира, осъществява и анализира тайни операции в целия свят и събира разузнавателни данни.

МИ5 — главно контраразузнаване на Великобритания. През 1999 г. има 2 000 служители. Специализирано в наблюдение на всички определени за подривни елементи в страната. Наблюдава голям брой чуждестранни дипломати и посолства, включително израелските.

РУСИЯ

ГРУ — Главно разузнавателно управление. Осъществява военното разузнаване за Кремъл. В него работят най-добрите служители на разузнавателните служби на бившия Съветски съюз. Оборудвано за наблюдение чрез спътници.

СВР — Служба за външно разузнаване, има подразделения в целия свят и осъществява сложни разузнавателни операции. Специализираните звена събират политически, промишлени и търговски разузнавателни данни. Осъществява тайни операции, включително и убийства.

ФКС — Федерална контраразузнавателна служба, приемник на КГБ. През 1999 г. персоналът ѝ наброява 42 000 души. Дейността ѝ е съсредоточена върху контрола на презграничното движение, контраразузнаването, наблюдението на чужди дипломати, журналисти и бизнесмени. Разполага с мощна тайна полиция с подразделения във всеки голям руски град.

КИТАЙ

МДС — Министерство на държавната сигурност, основано през 1983 г., отговаря за контрашпионажа в Китай. Има лоша репутация.

НКИА — Национална китайска информационна агенция, която официално осведомява за събитията в Китай. Дълги години служи за прикритие на всички други китайски разузнавателни служби, ангажирани в секретна дейност.

НТО — Научно-технически отдел на Министерството на отбраната с две основни функции — да събира целия поток сигнали от китайските военноморски сили и от посолствата в чужбина и да следи главно американски фирми, чиято продукция е с двойно предназначение — военно и гражданско.

ОВР — Отдел за военно разузнаване, докладва на Генералния щаб на Народоосвободителната армия. Сред основните му задачи са актуализирането на информацията за военната мощ на чужди страни (особено на Съединените щати) и осъществяване на наблюдение чрез спътници. Негови служители работят във всяко китайско посолство и консулство по света.

ОМВ — Отдел за международни връзки. Макар името му да звучи безобидно, е ангажиран в широк кръг секретни дейности, насочени главно срещу Съединените щати.

ФРАНЦИЯ

ДАС — малобройна организация с около 50 служители през 1999 година. Дейността ѝ е съсредоточена върху анализ на дългосрочно отбранително планиране на други държави.

ДЖСЕ — Главно управление за външна сигурност. Събира промишлени и икономически разузнавателни данни, прониква в терористични организации и води класически шпионаж; Direction Generale de la Securite Exterieur (DGSE).

ДПСД — Дирекция за отбранителна сигурност и военна продукция. Осъществява събиране на военни разузнавателни данни в чужбина; Direction du Production et de la Securite de la Defence (DPSD).

ДРМ — служба за разузнаване чрез спътници, разделена на пет подуправления, на подчинение на действащия министър-председател.

ДСТ — Управление за териториално наблюдение, най-голямата и мощна разузнавателна служба във Франция. Има няколко хиляди служители. Действа както вътре в страната, така и зад граница. Широкият спектър на дейността ѝ включва наблюдение върху всички чужди посолства в Париж и осъществяване на голям брой тайни операции. Пряко подчинена на действащия министър на вътрешните работи; Directorate for Surveillance of the Territory (DST).

СЖДН — Главен секретариат на националната отбрана, на подчинение на действащия министър-председател. Следи военното разузнаване в държави, които представляват интерес за Франция; Secretariat General de la Defence Nationale (SGDN).

ЯПОНИЯ

МИТИ — отговаря за събирането на търговска и икономическа информация от цял свят.

НАИЧО — подразделение на изследователския отдел на правителството на Япония. Разполага с голям бюджет за анализ на отбранителната политика на водещи страни, които представляват интерес за Япония.

ПСИА — Управление за обществена сигурност, дейността му е съсредоточена върху контрашпионажа и борбата с тероризма. Действа преди всичко вътре в страната, но от 1999 г. предприема операции в целия свят; Public Security Investigation Agency (PSIA).

ГЕДЕОН (библ.) — наричан още Йероваал; съдия Израилев, покорил мадиамци. — Библия. Книги на Вехтия завет. Книга Съдии Израилеви, 6–8; Гедеоново общество — затворена религиозна организация на миряни в Америка. — Бел.прев.

1.

ОТВЪД ОГЛЕДАЛОТО

Червената лампичка на телефона до леглото присветна в един парижки апартамент в оживения Четвърти район, недалеч от центъра „Помпиду“, и сложното записващо устройство автоматично се задейства. Висококвалифициран израелски специалист по съобщителна техника беше долетял специално от Тел Авив, за да инсталира записващото устройство. Целта беше да се избегнат подозренията на съседите, когато телефонът звъни в малките часове на нощта. Техникът беше служител на *яхаломин*, подразделение на Мосад, което извършваше инсталирането и поддръжката на комуникационни системи за сигурност в тайните квартири на израелската разузнавателна служба.

Конспиративният апартамент в Париж по нищо не се отличаваше от останалите жилища наоколо, въпреки че имаше блиндирана входна врата и стъкла на прозорците, които, подобно стъклата в Белия дом, можеха да отклоняват скенери. Из големите градове по целия свят имаше пръснати множество такива апартаменти, закупени в брой или наети за постоянно. Много от тях стояха необитаеми продължително време, докато не се наложеше да бъдат използвани по предназначение.

Настоящата операция беше в ход от юни 1997 година. Началото ѝ беше поставено от този парижки апартамент с пристигането на мосю Морис, чийто френски беше особено добър, дори с лек европейски акцент. През годините съседите му бяха срещали и други като него: мъже, и по-рядко жени, които пристигаха без предизвестие, прекарваха седмици или месеци в жилищната сграда, докато един ден изчезваха, все едно че никога не ги е имало. Също като своите предшественици, и Морис учтиво отклоняваше хорското любопитство от себе си и от онова, с което се занимаваше.

Морис беше *катца* — редови агент на Мосад.

Външно той така се сливаше с тълпата, че би останал незабелязан, дори да прекосеше безлюдна улица. Бяха го вербували в

добрите стари времена на Мосад, когато дейността на организацията беше обвояна с митичност, останала почти ненакърнена през годините. Бяха забелязали способностите му отрано, още докато отбиваше военната си служба, и го бяха изтеглили във военновъздушното разузнаване след един тренировъчен лагер за новобранци. Най-важното му предимство се беше оказала лекотата, с която учеше чужди езици (владееше перфектно английски, френски и немски), наред с други ценни качества като това да допълва по логически път липсващите детайли в хода на разследването по даден случай, да отсява зрънцето истина, въпреки спекулациите по темата, както и да осъзнава ограничеността на предположения, правени въз основа на непълна информация. Преди всичко обаче военните оцениха вродения му талант да манипулира околните. Той умееше да убеждава, да ласкае, да подкупва и в краен случай — да заплашва, но да постига своето.

След като завърши тренировъчната школа на Мосад през 1982 година, Морис работи последователно в Европа, в Южна Африка и в Далечния изток. В различните периоди той се подвизаваше под прикритието на бизнесмен, на пътешествещ писател или на търговски представител. Използваше цял списък от имена и биографии, взети от подредената по псевдоними картотека, поддържана и редовно попълвана от Мосад. Сега името му отново беше Морис и отново беше влязъл в амплото си на бизнесмен.

По време на различните си мисии той беше чувал за чистките, които перманентно течаха в „Института“ — кодовото название, с което служителите наричаха организацията помежду си. Плъзваха слухове за агенти, изпаднали в немилост, за провалени кариери, за смени по върховете и за промяна на приоритетите с идването на поредния нов генерален директор на Мосад. Нито един от тях обаче не успя да предотврати загубата на морал в службата.

Нещата се усложниха още повече с избирането на Бениамин Нетаняху за министър-председател на Израел — най-младият премиер в историята на страната, — личност, чиято кариера започна именно от специалните служби. Предполагаше се, че познава чудесно принципа им на работа, и то отвътре. Знае кога да се вслушва и знае докъде да спре. Въпреки това обаче още с идването си на власт Нетаняху предизвика недоволството на дългогодишните висши служители от

разузнаването, като се намесваше в оперативната им работа в деликатни моменти, и то в случаи, които не бяха от неговата компетентност.

Отначало кампанията, подета с прекаленото усърдие на нов висш управленец, целеше да покаже, че държи да проникне навсякъде и да се увери, че нищо не се държи в тайна от него. Нещата обаче поеха в тревожна посока, когато не само премиерът, но и неговата съпруга Сара реши да надникне отвъд огледалото и да проникне в дебрите на израелското разузнаване. Тя учтиво поискала от старши служители на Мосад да ѝ се обадят у дома и да отговорят на въпросите ѝ под благовидния претекст, че следва примера на Хилари Клинтън, проявила интерес към делата на ЦРУ.

В иначе безличните, тихи коридори в щаба на Мосад в Тел Авив, отекнаха скандални слухове за това как Сара Нетаняху изисквала да и бъдат представяни психологически портрети на световни лидери, с които премиерската двойка предстоеше да се срещне у дома или в странство. Особено настоятелно било искането ѝ за подробности относно сексуалните предпочитания на американския президент Бил Клинтън. Тя пожелала също така да прегледа досиетата на посланиците на Израел, в чиито резиденции щяха да отседнат тя и премиерът по време на задграничните си визити, като настояла да узнае дори доколко кухните там се поддържат изрядно чисти и колко често се сменя спалното бельо в стаите за гости.

Силно смутени от исканията ѝ, служителите на Мосад обяснили на съпругата на премиера, че тяхната служба няма за цел събирането на подобен род информация.

Някои от ветераните бяха тихомълком отстранени от активна разузнавателна дейност, като им бяха възложени маловажни задачи, които не изискваха нещо много по-голямо от създаването на документация, която няма да бъде непрочетена. Осъзнавайки, че кариерата им залязва, те бързаха да подадат оставка, след което, пръснати по цялата територия на Израел, убиваха времето си главно с четене на историческа литература, като се опитваха да свикнат с мисълта, че са хора, принадлежащи на миналото.

Всичко това накара Морис с радост да приеме настоящата мисия, само и само да напусне Тел Авив, тъй като за него това беше шанс да се върне на бойното поле.

Операцията, която го отведе в Париж, му предоставяше за сетен път възможност да докаже себе си като агент професионалист, способен методично и без особени рискове да предостави нужната информация. В случая задачата му беше относително проста и за него не съществуваха непосредствена физическа опасност, с изключение на риска да предизвика по някакъв начин френските власти и те да се видят принудени да го изгонят от страната, разбрали специалното му назначение. Посланикът на Израел във Франция беше уведомен за пристигането на Морис, но не и за причината за посещението му. Това беше рутинна оперативна процедура — в случай на провал дипломатическият представител можеше да се дистанцира.

На Морис беше възложено да вербува нов информатор. На евфемистичния език на Мосад това се наричаше „дистанциран подход“, посредством който за сътрудничество се привличат чужденци. След два месеца упорита работа Морис смяташе, че е вече близо до успеха.

Негова мишена беше Анри Пол, един от заместник-управителите на парижкия хотел „Риц“, който обслужваше и като шофьор високопоставени особи и знаменитости — гости на хотела.

Сред тях беше Джонатан Ейткън, министър от последното правителство на консерваторите във Великобритания. Част от ресора на Ейткън включваше координирането на продажбите на оръжие и установяването на трайни контакти с оръжейни търговци от Близкия изток. Именно тази негова дейност предизвика „Светът в действие“ — телевизионно предаване, провеждащо свои собствени разследвания, съвместно с вестник „Гардиън“ да представи на обществеността репортажи, силно уронващи престижа на Ейткън, за връзките му с личности, които обичайно не можеха да бъдат забелязани в компанията на членове на кабинета. Ейткън заведе дело за клевета. Изходът на делото зависеше от разкритията за това, кой бе платил сметката на Ейткън за престоя му в „Риц“, когато се срещнал с арабските си контрагенти. В съда Ейткън заяви под клетва, че сметката е уредила съпругата му.

Чрез трето лице Мосад подшушна на следователите, които работеха за ответниците, че госпожа Ейткън изобщо не го е придружавала в Париж. Делото, заведено от Ейткън за клевета, се провали. Мосад, която от дълго време гледаше на дейността на Ейткън като на заплаха за Израел, успя в крайна сметка да го унищожи. През 1999 година, след продължителен криминален съдебен процес в Лондон, Ейткън беше обявен за виновен по обвинение в лъжесвидетелстване и бе осъден на лишаване от свобода. Съпругата му вече го бе изоставила и мъжът, който в продължение на години беше вървял по коридорите на властта, се изправи пред незавидно бъдеще.

Той получи ако не съчувствие, то поне разбиране, откъдето най-малко го очакваше — от Ари Бен Менаше. Някога той самият беше изпитал неволите на нюйоркските затвори след собственото си изпадане от длъжността координатор на разузнаването към министър-председателя Ицхак Шамир. Този пост даде на Бен Менаше рядката възможност да проникне в начина на действие на Мосад и на другите израелски разузнавателни служби. Той смяташе Ейткън за „човек, напълно убеден, че може да надхитри всеки. И в продължение на години беше успявал. Грешката му беше, че подцени Мосад, а тази служба не би спестила затвора никому, ако така ѝ изнасяше.“

За разлика от Джонатан Ейткън, чийто живот след излизането от затвора нямаше особени перспективи, Бен Менаше направи зрелищно завръщане. През 1999 година той притежаваше солидна агенция за събиране на разузнавателни данни със седалище в Монреал, Канада. Сред нейните клиенти бяха и няколко африкански, както и редица европейски държави. Мултинационални компании също търсеха неговите услуги, тъй като се бяха убедили, че анонимността им ще бъде гарантирана от Бен Менаше.

Сред служителите му бяха и няколко бивши агенти на канадските секретни служби, както и други, които бяха работили за подобни израелски и европейски институции. Компанията предлагаше широк набор от икономически, индустриални и охранителни услуги. Служителите ѝ умееха да се договарят с търговците на оръжие и добре познаваха правилата за водене на преговори с похитители. Не съществуваше град по целия свят, където те да не бяха установили контакти, много от които — създадени още от Бен Менаше по времето,

когато бе водеща фигура в израелското разузнаване. Той и неговите съмишленици непрестанно актуализираха познанията си за сменящите се политически съюзи и често можеха да предвидят кое от правителствата на страните от Третия свят ще падне — и кое ще дойде на негово място. Малка и компактна, компанията на Бен Менаше в много аспекти наподобяваше модела на Мосад и „умееше да се прокрадва — както Бен Менаше с радост признаваше — като крадец посред нощ. Така трябва да е в този бизнес.“ А и за това се получават добри пари.

Снабден с ново канадско гражданство, той отново заработи с „принцовете и кралете на този свят... известните личности и онези, които използваша парите си, за да си осигурят по-надеждна защита. За всички тях информацията е власт и част от работата ми бе да им осигурявам тези жизненоважни сведения.“

В Лондон той беше чест гост на „Савой“. В Париж отсядаше в „Риц“, където бе посрещан с почести.

Малко време беше необходимо за Бен Менаше да открие, че хотелът продължава да е място за срещи на търговците на оръжие от Близкия изток и техните европейски партньори. Той засичаше информацията и с колеги от Мосад. От тях научаваше в колко важен център се е превърнал хотелът в цялостната стратегическа схема на Мосад. Бен Менаше беше роден шпионин — „доста отдавна разбрах, че няма нещо, което да чуя, и то да не ми свърши работа“, — реши, че си струва да наблюдава развитието на нещата. Именно това негово решение щеше пряко да го намеси в съдбата на лейди Даяна, принцесата на Уелс, и нейния любовник Доди ал Файед, плейбой и син на собственика на „Риц“, милиардера Мохамед Ал Файед.

Мосад реши, че трябва да има свой информатор в „Риц“, който да събира сведения за целите на активната им дейност там. Операцията започна с набавянето на списъка с имената на служителите в хотела посредством проникване на хакери в компютърната мрежа на „Риц“. Нито един от по-високопоставените служители не изглеждаше подходящ, а по-низшите нямаха свободен достъп до гостите, което беше задължително условие за изпълнението на задачата. Фактът, че Анри Пол отговаряше за охраната, означаваше, че за него всички врати на „Риц“ са отворени. Той имаше достъп и до сейфовете на гостите, в които те депозираха пари, ценности и документи. Ако поискаше

извлечение от хотелската сметка на някой временно пребиваващ, това изобщо нямаше да породи въпроси. Никой нямаше да се учуди и ако пожелаеше да получи разпечатка от телефонните обаждания, направени от търговците на оръжие и техните партньори. Не бе проблем да разбере коя компаньонка е наел дискретно за през нощта търговецът на оръжие. Като шофьор на ВИП-гостите Пол можеше да подслушва разговорите им, да наблюдава поведението им, да следи с кого и къде се срещат.

Следващият етап беше създаването на психологически портрет на Пол. За няколко седмици един от пребиваващите в Париж катци събра информация за неговия произход и досегашен начин на живот, използвайки многобройни прикрития, включително и ролята на предлагащ услуги служител на застрахователна, а по-късно и на телефонна компания. Катцата научи, че Пол е ерген и няма сериозна връзка, живее в непретенциозно жилище и кара черно мини, макар да обича високите скорости и да форсира докрай мотоциклета, купен заедно с негов приятел. Служителите на хотела шушукаха за слабостта му към чашката. Носеха се слухове, че от време на време ползва услугите на високоплатена проститутка, която обслужваше и някои от специалните гости на хотела.

Информацията беше подробно анализирана от психолог на Мосад. Той стигнал до заключението, че Анри Пол е с лабилна психика и беше препоръчал върху него да се оказва постоянен, постепенно засилващ се натиск, придружен от щедри обещания за допълнителни доходи, с помощта на които Пол да подобри стандарта на живота си. Операцията се очертаваше продължителна по време, изискваща значително търпение и разностранни умения. Задачата беше толкова отговорна, че беше поета от Морис вместо от местния катца.

Както при всички подобни операции на Мосад, и в случая Морис разчиташе на изпитани правила. Първоначално, благодарение на няколко предварителни посещения, той доби представа за обстановката в „Риц“ и за района наоколо. Бързо успя да идентифицира Анри Пол — як мъжага, който се движеше наперено, давайки недвусмислено да се разбере, че не го е грижа за никого.

Морис забеляза и прелюбопитните взаимоотношения на Пол с папараците, които висяха пред входа на „Риц“, готови на секундата да

фотографира богатите и известни гости на хотела. От време на време Пол даваше нареждане на фотографите да се махат и те обикновено се подчиняваха, като обикаляха пресечките наоколо на своите мотоциклети, преди отново да се върнат и да заемат позиция. Понякога, по време на тези кратки обиколки, Пол излизаше от служебния вход и приятелски се задяваше с тях, докато те припряно сновяха нагоре-надолу.

Късно вечер Морис редовно забелязваше Пол да пие в компанията на неколцина папараци в един от баровете, близо до „Риц“, чиито редовни посетители бяха и други служители на хотела след работно време.

В докладите си, които изпращаше в Тел Авив, Морис все често отбелязваше и способността на Пол да изпива значителни количества алкохол и въпреки това да изглежда трезвен. Морис потвърди, че Пол е подходящ за ролята на информатор въпреки лошите му навици, защото има гарантиран достъп до всички гости на хотела и се ползва с необходимото доверие.

На определен етап от тайно провежданото наблюдение Морис откри, че Пол все пак не оправдава гласуваното му доверие. Той получаваше от папарациите пари и в замяна им осигуряваше подробности от програмата на гостите, за да могат да снимат знаменитостите.

Размяната на информация срещу пари ставаше в един от баровете или в уличката „Камбон“, откъм която е служебният вход на „Риц“.

В средата на август сведенията се съсредоточиха върху предстоящото пристигане в „Риц“ на лейди Даяна — принцесата на Уелс, и нейния отскорошен любовник Доди ал Файед — син на собственика на хотела. Те щяха да прекарат нощта в разкошния, предназначен за короновани особи апартамент.

Под заплаха от незабавно уволнение персоналът на „Риц“ беше инструктиран да пази в пълна тайна подробностите около пристигането на лейди Даяна. Въпреки това Пол не се побоя да изложи на сериозен риск кариерата си, като по отработената процедура предостави подробности за предстоящата визита на неколцина от папарациите, като от всеки получи пари.

Морис също така забеляза, че Пол е започнал да пие още повече, а до него бяха достигнали и оплакванията на част от персонала на „Риц“, че заместник-управителят на хотела по сигурността е станал далеч по-тираничен. Най-пресният пример беше светкавичното уволнение на камериерка, набедена, че краде сапун от стая за гости. Някои от служителите на хотела твърдяха, че Пол взема хапчета, с които според тях се опитва да контролира рязката промяна на настроенятията си. Единодушно беше мнението, че Пол става все по-непредсказуем. В един момент добронамерен, в следващия той ставаше необуздан, като гневът му обикновено бе провокиран от незначителни поводи. Всички тези сведения затвърдиха убеждението на Морис, че е настъпил моментът да направи решителната крачка.

Първият контакт между двамата беше осъществен в бар „Хари“ на улица „Дону“. Когато Пол прекрачи прага, Морис вече отпиваше от коктейла си. Тайният агент на Мосад внимателно подхвана разговор и охранителят прие предложението на Морис за едно питие, след като той му спомена, че има приятели, отседнали в „Риц“. Морис добави, че те са останали изненадани от факта каква голяма част от гостите на хотела са заможни араби.

С тази реплика Морис се целеше напосоки, но ефектът беше изненадващ. Пол отвърна, че повечето араби се държат грубо и арогантно и очакват от него едва ли не да скача всеки път щом махнат с ръка. Най-непоносими били саудитците. Морис подхвърли, че бил чувал подобни приказки и за евреите. Пол обаче не се съгласи. Според него евреите били безупречни като гости.

След тази окуражаваща забележка срещата им приключи с уговорката да се срещнат отново след няколко дни и да вечерят заедно в един ресторант, недалеч от „Риц“. По време на вечерята благодарение на умело зададените от Морис въпроси Пол потвърди много от онова, което катцата вече знаеше. Началникът на охраната на елитния хотел заговори за страстта си към бързите коли и пилотирането на малък самолет, макар да било трудно да практикува тези свои хобита със заплатата, която получава.

Това беше моментът, в който Морис засили натиска. Да получаваш добри пари и да ги харчиш за подобни забавления винаги било проблем, но не и нерешим. Тази реплика, разбира се, накара Пол да наостри уши.

От този момент насетне разговорът потече от само себе си — Морис заложи стръвта за готовия да я налага Пол. Когато рибата се хвана на куката, Морис пусна в употреба уменията, които беше придобил в школата на Мосад.

По време на разговора Морис подхвърли идеята, че би могъл да помогне на Пол, споменавайки уж между другото, че работи за компания, чийто основен приоритет е събирането на актуална информация от разни сфери на живота. Тя била готова да плаща добри пари на всеки, който ѝ сътрудничи. Този трик беше любим похват — своеобразен гамбит за агентите на Мосад, които вербуват сътрудници на принципа на „дистанцирания подход“. Оставаше единствено да се направи втората, по-малка стъпка, а именно — да се каже на Пол, че много от гостите на „Риц“ без съмнение притежават информация, която би заинтересувала неговата компания.

Един от възможните варианти беше Пол да стане неспокоен при обрата на разговора и да се отдръпне. Тогава Морис трябваше да премине към следващия етап, като изтъкне, че макар да разбира резервираността на Пол, тя все пак го изненадва. В крайна сметка общоизвестно било, че Пол приема пари от папараците срещу предоставянето на информация. Тогава защо е трябвало да изпуска шанса да направи сериозни пари?

Обръщайки се към миналото, Ари Бен Менаше преценява, че до този момент операцията се е развивала по класическата схема. „Според личната ми преценка по-добър в това от Морис няма. Операцията, при която се използва дистанциран подход, изисква истински финес. Ако прибързащ, рибата ще се наниже на куката. Ако протакаш, подозренията започват да се смесват със страхове. Вербуването е уникално изкуство и съвсем различно е да хванеш на въдицата един европейец като Анри Пол в сравнение с един арабин от Западния бряг или от ивицата Газа.“

Морис направи със завидно умение своето предложение, като същевременно даде да се разбере колко много знае за Пол. Маневрата беше придружена от пакет обещания, на които не можеше да се устои, и убеждаване, съпроводено с постоянно нарастващ психологически натиск, в който се криеше ключът към успеха на операцията.

Макар и нароченият за мишена служител да не беше задал щекотливия въпрос, той може би вече се бе досетил, че мъжът, седящ

срещу него в ресторанта, е агент на чуждо разузнаване или най-малкото вербовчик от тайните служби.

Може би това е предопределило отговора му. Според източник от израелското разузнаване, осведомен по случая: Анри Пол, без изобщо да се колебае, изстрелял следното: „Нима ми предлагате да шпионирам? И ако е така, в какво се състои сделката?“ — попитал той, без увъртания или заобиколки. Интересувала го най-вече сделката и за кого в действителност щял да работи. Това бил моментът, в който Морис трябвало да вземе решение. Дали открито да каже на Пол, че ще работи за Мосад, или да поддържа версията за информационна служба? Нямамо рутинна процедура в такива случаи. Към всеки обект подходът бил специфичен. Но Анри Пол вече бил захапал въдицата, така че нямамо място за отстъпление.

И така, Морис можеше да каже на Пол какво се изисква от него — да събира информация за гостите, дори да поставя подслушвателна техника в апартаментите и да следи в каква компания се движат. Щеше да последва обсъждане на заплащането, предложение за откриване на сметка в швейцарска банка или, ако е нужно, плащане в брой. Морис вероятно щеше да остави у събеседника впечатлението, че това не е проблем. На този етап агентът може би наистина е посветил Пол, че ще работи за Мосад. Тази поредност от действия е рутинна за успешното протичане на операция от типа „дистанциран подход“.

Пол обаче вероятно се е изплашил от онова, което се иска от него. Едва ли от прекомерна лоялност към „Риц“. И той като останалите служители работеше там от комерсиални подбуди — заради относително доброто заплащане и някои допълнителни облаги. Страхът на Пол беше разбираем, тъй като трябва да стане част от една далеч по-голяма игра и ако някога се открие, че шпионира гостите на хотела, да свърши в затвора.

Но дори да отиде в полицията, какво биха могли да сторят блюстителите на закона? Може би полицията вече е била известена за предложението, което му било отправено. Какво би последвало, в случай че откаже? Ако управата на хотела научи, че той системно е подривал една от най-ценните привилегии, която „Риц“ предлагал на своите гости — конфиденциалността, като е предоставял информация на папараците, може да го уволни и дори да заведе дело срещу него.

За Анри Пол последните дни на август 1997 година се оказаха особено труден период, пълна безизходица. Продължаваше да пие, да взема транквиланти, да бълнува нощем и да тероризира по-низшия персонал. Всъщност беше на ръба.

Морис, от своя страна, продължаваше да упражнява натиск върху него. Често се появяваше в бара, където Пол се запиваше след работа. Самото присъствие на катцата постоянно напомняше на заместник-управителя на хотела по сигурността онова, което се очаквало от него. Морис продължи да посещава „Риц“, да си пие аперитива в някой от баровете на хотела, да обядва в ресторанта и да се отбива за следобедно кафе там. С една дума, агентът се превърна в сянка на Пол. Това само увеличаваше напрежението на французина, напомняйки му, че всъщност няма избор.

Допълнителен източник на напрежение се оказа и предстоящото посещение на лейди Даяна и Доди ал Файед в хотела. Върху Пол падаше отговорността за тяхната сигурност по време на престоя им в „Риц“, като особено важна беше задачата му да държи настрана папараците. В същото време фотографите не преставаха да му звънят по клетъчния телефон, настоявайки за повече информация относно предстоящата визита. Предлагаха му значителни суми срещу малко повече подробности. Изкушението да ги приеме му създаваше допълнителни терзания. Накъдето и да се обърне, отвсякъде му оказваха натиск.

Макар и да съумяваше да прикрива състоянието си, Анри Пол ставаше все по-нестабилен психически. Той вземаше антидепресанти, сънотворни и стимуланти, само и само да изкара деня. Тази комбинация от лекарства влоши сериозно способността му да реагира адекватно и да взема разумни решения. По-късно Бен Менаше призна, че ако той беше ръководил операцията, „в този момент щях да се оттегля. Анри Пол вероятно можеше да крие психическото си състояние от повечето хора около себе си, но за един опитен служител като Морис, който в голяма степен е обучен да прави именно такива наблюдения, признаците на влошаване бяха прекалено очевидни. Почти сигурно Морис е бил на път да заяви на отговорното лице в Тел Авив — Дани Ятом, че трябва да преустанови действията... да остави нещата такива, каквито са. Но поради причини, известни само на Ятом, той не го прави. Ятом беше едва от година на този горещ пост.

Той се стремеше бързо да си изгради репутация и авторитет. Суетата, подобно на арогантността, е един от най-големите рискове, които носи професията на разузнавача. Ятом притежаваше в изобилие и от двете и понякога те замъгляваха представата му за действителната картина на нещата. А действителното положение налагаше Мосад да се отдръпне.“

Мосад обаче не го направи. Ятом беше стимулиран от стремежа да има в „Риц“ свой човек, на когото да разчита. Други събития, които никой не би могъл да предвиди, вървят към своята кулминация.

Мигащата лампичка, сигнализираща за телефонно обаждане, която събуди Морис, според записващото устройство бе просветнала в един часа и петдесет и осем минути през нощта, в неделя, 31 август 1997 година. Мъжът, който се обади, работеше в отдел за злополуки в парижката жандармерия и бе вербуван от Мосад преди няколко години. Компютърните данни го класифицираха като *мабуах*, тоест информатор от нееврейски произход. От лицата, с които Морис имаше контакт в Париж, мъжът, който му се обаждаше, стоеше някъде ниско долу в служебната йерархия.

Въпреки това новините за пътна злополука, получени от него, хвърлиха в смут Морис. Произшествието се случило преди по-малко от час, когато мерцедес седан се блъснал в железобетонен стълб на западната магистрала при тунела под площад „Алма“, едно от местата в града, което се ползвало със зловещта слава заради честите катастрофи, които ставали там.

Загинали Даяна, принцеса на Уелс и майка на престолонаследника; Доди ал Файед, син на милиардера Мохамед — египтянина, собственик на „Хародс ъф Найтсбридж“, „кралския магазин“, и Анри Пол. Бодигардът на двойката бил в критично състояние.

Часове след катастрофата Морис отлетя обратно за Тел Авив, като загърби въпросите, които го измъчвали и които щели да останат без отговор.

Каква роля в злополуката беше изиграл натискът от негова страна? Дали Анри Пол не беше изгубил контрол над мерцедеса, вследствие на което той се беше размазал в тринадесетия железобетонен стълб на тунела под площад „Алма“, защото не виждаше начин да се изплъзне от хватката на Мосад? Дали натискът е

бил причина за високото съдържание на транквиланти в кръвта му? Дали на излизане от „Риц“ с тримата си спътници, е продължавал да обмисля как да се отърве от масирания шпионски натиск? Дали не само беше отговорен за ужасяващата катастрофа, но и бе жертва на безмилостно разузнавателно управление?

Въпросите щяха да продължат да занимават съзнанието на Мохамед ал Файед. През февруари 1998 година той обяви публично: „Не става въпрос за нещастен случай. Убеден съм до дъното на душата си. Истината все някой ден ще излезе наяве.“

Пет месеца по-късно британската телевизия Ай Ти Ви излъчи факти, уличаващи Анри Пол в тесни връзки с френското разузнаване. Но изнесеното не отговаряше на истината. В предаването освен това се намекваше, че в смъртта на Даяна има пръст и неназовано разузнавателно управление. Не липсваха и неясни намеци, че споменатите служби са взели нещата в свои ръце, защото британската върхушка се е страхувала, че любовта на Даяна към Доди може да има опасни „политически последици“, тъй като той е египтянин.

До този момент връзката на Анри Пол с Мосад беше добре пазена тайна, така, както службата беше планирала. Мосад никога не действаше по заповед, дошла извън границите на Израел. Всъщност и досега малцина извън тези служби се досещат за участието на Мосад в смъртта на най-прочутата жена в света.

Мохамед ал Файед, предизвикан от злостната кампания срещу фамилията в английските медии, продължи да твърди, че синът му и Даяна са жертва на неизвестни служби за сигурност. През юли 1998 година двама журналисти от списание „Тайм“ съвместно публикуваха книга, в която също се съдържаше предположението, че Анри Пол е имал връзки с френското разузнаване. Нито Ал Файед, нито журналистите обаче бяха се позовали на някакво допълнително доказателство, че Анри Пол е бил агент на чуждо разузнаване или поне информатор, камо ли пък някой от тях да се досети за участието на Мосад.

Пред юли 1998 година Мохамед ал Файед изпрати писмо с въпроси до всеки от депутатите в Британския парламент с настояването да бъдат повдигнати в Камарата на общините. Той твърдеше, че „налице е сила, която възпрепятства получаването на отговорите, до които се мъча да се добера“. Поведението му беше

изтълкувано като естествена реакция на скърбящ баща, който се лута в необосновани догадки. Тези въпроси заслужават да бъдат повторени не защото хвърлят някаква светлина върху ролята на Мосад през последните седмици от живота на Анри Пол, а защото показват как цялата трагедия беше набрала инерция, която само публикуването на достоверна информация можеше да спре.

Ал Файед пишеше за „заговор“ за елиминирането на Даяна и неговия син и се опитваше да свърже в логическа последователност множество несъответстващи си на пръв поглед събития посредством своите въпроси:

„Защо принцесата е закарана в болницата едва след час и четиридесет минути? Защо някои от фотографите не са предали на следствието част от снимките, които са направили? Защо същата тази нощ органи на полицията са нахлули в лондонското жилище на фотограф, който се е славел като търговец на снимки, направени от папараци? Защо всички телевизионни камери, намиращи се в близост в тази част на Париж, не са заснели и една видеолента? Защо камерите, които регистрират нарушенията на разрешената скорост по пътя, не са били заредени с филм, а пък трафик камерите не са били включени? Защо мястото на катастрофата не е било заградено и охранявано, ами движението е било възстановено само след няколко часа? Кой е бил мъжът в групата на журналистите пред «Риц», облечен като фоторепортер? Кои са били двамата неидентифицирани мъже, смесили се с тълпата, които по-късно са седели в бара на «Риц», направили поръчка на английски и подозрително се оглеждали и ослушвали?“

Мосад не проявяваше интерес към развитието на връзката между Даяна и Доди. Единственото намерение на службата е било да вербува Анри Пол за информатор. Що се отнася до мистериозния фоторепортер, и преди в миналото Мосад е инструктирал агентите си да се представят за журналисти. Твърде възможно е това да е бил Морис, който е наблюдавал обстановката около хотела. Двата мъже с неустановена самоличност в бара на хотела може да са били свързани с Мосад. Това несъмнено би донесло успокоение на Мохамед ал Файед, стига да е вярно.

През 1999 година убеждението на Мохамед ал Файед за осъществен „заговор“ се засили и той вече говореше за „изпирана престъпна конспирация“. Той настоятелно твърдеше, че тя е дело на

МИ5 и МИ6, а френското разузнаване в сътрудничество с Мосад „са действали в сянка“. За онези, които бяха готови да се вслушат в думите му, а техният брой все повече намаляваше, той назоваваше име на редактор в лондонски вестник, както и близък приятел на Даяна, които имали „директни контакти“ с британските разузнавателни служби.

Причините, поради които тези служби се бяха замесили в „конспирацията“, за Мохамед бяха повече от ясни. „Върхушката беше взела решение, че е недопустимо Даяна да се омъжи за мюсюлманин. В такъв случай бъдещият крал на Англия, принц Уилям, щеше да има за пастрок арабин и дядо арабин. Съществуваше и явен страх, че фамилия Ал Файед ще осигури необходимите средства, които да позволят на Даяна да си съперничи с кралицата на Англия. Върхушката беше готова на всичко, за да прекрати връзката на сина ми с единствената жена, която той истински беше обичал“, твърди Мохамед ал Файед.

Така и не бяха представени факти в подкрепа на това твърдение, което, ако беше доказано, със сигурност щеше да ускори фиаското на кралското семейство във Великобритания и вероятно щеше да открие пътя за криза на доверието, която можеше да завърши дори със сваляне на правителството.

Въпреки това Ал Файед даде разрешение на своя говорител Лори Майър, бивш водещ на предаване в една от телевизионните мрежи на Рупърт Мърдок, да обяви пред медиите: „Мохамед твърдо вярва, че Ди и Доди са били убити от агенти, верни на британската корона, и в това престъпление сериозно са замесени и други служби. Той също така е убеден, че сред британската върхушка се шири дълбоко вкоренен расизъм.“

За да се потвърди, че наистина е било извършено най-гнусно двойно убийство, Ал Файед нае бившия старши детектив от Скотланд Ярд Джон Макнамара. В началото на 1999 година любезният следовател обходи света, за да открие доказателства. По време на престоя си в Женева, той се срещна с бившия висш служител на МИ6 Ричард Томлинсън, който твърдеше, че е виждал документи в щаба на МИ6 на брега на Темза.

Томлинсън настояваше, че в тях е описан „план за убийството на сръбския лидер Слободан Милошевич — план, в който личаха тревожни сходства с начина, по който загинаха Ди и Доди. Според

документа на МИБ «нещастният случай» трябвало да се случи в тунел, където рискът от наранявания с фатален край е особено висок. Избраното оръжие, препоръчано в документа, беше мощен лазерен лъч, който да бъде използван, за да заслепи временно шофьора на автомобила мишена.“

Въпреки всички положени усилия, Макнамара не успя да открие доказателства или сведения от независим източник, които да потвърдят изявленията на Томлинсън. Всички опити да се добере до документа на МИБ се проваляха.

Тогава се появи новината, която с неохота бе потвърдена, а именно, че американската АНС разполага с хиляда и петдесет страници документи, засягащи двойката. Ал Файед поде незабавно съдебна битка във Вашингтон, за да придобие документите.

„Колкото повече препятствия се поставят на пътя му, толкова повече расте неговата решителност“ — твърдеше лоялният към Ал Файед Лори Майър. Ала подобно на мнозина други е реалист: „Могат да минат години, докато успее да се пребори със системата.“

Както открих, отчасти причината беше, че Даяна и Доди са били под наблюдението на ЕШЕЛОН, една от най-чувствителните, свръхсекретни системи за наблюдение на НАСА. Тази глобална електронна мрежа притежава наистина впечатляващи параметри. Тя свързва сателити с мрежа от високоскоростни, паралелно действащи компютри. Системата дава възможност на Агенцията за национална сигурност АНС и на онези, с които обменя сведения — например Великобритания, да бъде улавяна и декодирана на практика всяка разменена информация по електронен път в света — и то в реално време. Търсейки по ключови думи, които са й били зададени, ЕШЕЛОН може да идентифицира и да отдели онези съобщения, които са от интерес за потребителя.

След развода си с принц Чарлс Даяна беше подела кампания за забрана на противопехотните мини. Тя говореше по въпроса открито и без заобикалки и за кратко време успя да събере подкрепа, на което не се гледаше с добро око от администрацията на Клинтън, нито в Лондон и другите европейски столици. Възприемаха я като човек, който се меси, където не му е работата, и който не разбира за какво говори.

„Истината беше, че индустрията за производство на противопехотни мини осигуряваше хиляди работни места. Никой не

искаше да влязат в употреба — но и никой не искаше хората да бъдат изхвърлени от работа, защото на Даяна ѝ е влязла муха в главата“ — сподели с мен един източник от Вашингтон. Може би съвсем основателно той настоя името му да не се споменава във връзка с това откровение.

Появата на Доди в живота на Даяна автоматично означаваше, че той става част от дейността по събиране на информация на ЕШЕЛОН. Без да знаят, дори и най-интимният им разговор се записваше тихомълком от сателитите на ЕШЕЛОН.

До 1997 година името на Мохамед ал Файед също беше прибавено към глобалната компютърна система за следене. Служителите на ЕШЕЛОН вероятно бяха първите извън семейния му кръг, които научиха за неговата надежда синът му да се ожени за принцеса от такова знатно потекло — и за по-късното му твърдение, че в навечерието на тяхната гибел той е планирал да обяви годеща им.

Много сведения от документацията на АНС могат да предизвикат още по-голяма изненада и да предоставят доказателства чрез собствените думи на Даяна, че тя наистина е планирала да се омъжи за своя любовник.

Разбрах за ролята на ЕШЕЛОН малко преди публикуването на първото издание на тази книга през март 1999 година. Тогава също осъзнах до каква степен смъртта на Доди ал Файед и Даяна беше изтормозила неговия баща. Шокиращото преживяване го беше хвърлило в неконтролируема скръб, подхранвана от гнева и убедеността му, че гибелта им е резултат на внимателно планиран заговор.

През един мартенски следобед се срещнах с Мохамед ал Файед в кабинета му на петия етаж на „Хародс“, където цареше истинско спокойствие. Личната му охрана пазеше отпред. Ал Файед ми довери, че те „всички до един са бивши служители на САС, специалните части на ВВС, които са ми верни до гроб. Плащам им добре. Те гарантират живота ми. Заплашвали са ме много пъти. Колата ми е бронирана.“

Тези разкрития, доверени с напрегнат, тих глас, последваха веднага щом той прекрачи кабинета. Не бях сигурен дали избликът му

е вид предупреждение или цели да ме убеди, че ще съм в безопасност, ако реша да му кажа нещо, което би искал да знае.

Той не си губи времето да ми обяснява надълго и нашироко какво беше това нещо — накратко искал достъп до всичките ми свръзки от Мосад.

— Вие ми давате имената. От тях получавам информацията, която искам. Аз ви плащам един милион английски лири в каквато валута пожелаете. Няма да се наложи да плащате данък. Ще се погрижа за всичко.

Бяха ме предупредили, че у Ал Файед се усеща маниера на арабски търговец от уличен пазар. През следващите двадесет минути той се впусна в остра критика, за която не бях съвсем подготвен. Атаката му беше насочена към кралицата и принц Филип и към добре познати личности, които той нарече „властимащи проститутки и сводници“. Той запази най-голямата си жлъч за разузнаването, като ги нарече „убийци“.

С книгата ми в ръка, по която си беше водил бележки в полето и си беше отбелязвал разни пасажи от текста, той отново ми каза:

— В Мосад са хората, от които мога да науча истината. Доведи ми ги и аз ще те направя истински щастлив човек. — Преди да измисля какво да му отговоря, той се нахвърли с хули срещу Анри Пол:

— Аз му имах доверие, наистина му имах доверие! Бих направил всичко за него, защото Доди го харесваше. Синът ми също като мен прекалено много се доверяваше на хората. Това беше и една от причините, поради които Даяна го обичаше и искаше да стане неин съпруг и баща на децата ѝ. Но те не бяха съгласни. Кралицата и нейният съпруг, лакеите им и онзи ужасен брат на Даяна — Граф Спенсър... Никой от тях не беше съгласен. Никой от тях не искаше ОЛД. Знаете ли какво е ОЛД? Ориенталски лукав джентълмен. С тази разлика, че не смятаха Доди за джентълмен. Те плюеха по него още докато беше жив. Продължават и след смъртта му. Въпреки това, всичко, от което Даяна се нуждаеше и което сподели с мен — беше човек, на когото да се опре след всичко преживяно...

Написаното не може да предаде напрегнатостта, която се усещаше в думите му, ругатните, които използваше, бурните ръкомахания и преди всичко болезнено изкривеното му лице. Мохамед

ал Файед беше мъж, изпълнен с болка. Можех само да го изслушам, докато излее всичко, насъбрало се в него.

— Знаехте ли, че Даяна почти със сигурност е била бременна?... Плодът е бил може би на осем седмици... и че Доди, моят син, е бил бащата! Знаехте ли, че в парижката болница след смъртта ѝ те са наредили да извадят повечето ѝ вътрешни органи и тя е била върната у дома, в Лондон, като мумия? Знаехте ли, че последния път, когато се срещнахме, тя ми призна колко много обича Доди и колко щастливи се чувстват заедно?

Отговорих, че не знам нищо от това. В продължение на един дълъг миг Мохамед ал Файед остана да седи едва сдържайки сълзите си. Върху лицето му непрекъснато се сменяха емоции, докато той продължаваше да витае в свой вътрешен свят.

Накрая рече:

— Кажете ми кой може да ми помогне да открия цялата истина за онзи, който е подготвил смъртта на сина ми и на неговата възлюбена — Даяна.

Отговорих му, че имам предвид двама души. Единият беше Виктор Островски (вж. десета глава и други), а другият — Ари Бен Менаше.

— Открийте ги! Доведете ми ги — нареди ми достолепно Мохамед Ал Файед. В този момент ми заприлича на властен фараон.

Отне ми една седмица, за да установя местонахождението им. Островски живееше в Аризона. Той беше готов да разговаря с мен само чрез посредник — някакъв журналист, който работеше за арабско новинарско списание. В крайна сметка между Островски и Джон Макнамара се проведе кратък разговор, който не доведе доникъде.

Ари Бен Менаше тъкмо се беше завърнал от Африка, когато разговарях с него в Монреал. Разказах му за срещата си с Ал Файед. Думите на Бен Менаше бяха:

— Това, което той твърди, не е чак толкова невероятно. Друго не мога да кажа засега. През последните им дни в Париж около Даяна и Доди се забелязваше осезаемо присъствие на служители на секретните служби.

Той се съгласи да се срещне с Мохамед ал Файед в Лондон следващата седмица, в началото на април.

Разказът на Бен Менаше за тази среща преповтаря казаното от Мохамед ал Файед по време на срещата ми с него. Бен Менаше, деликатен по природа и винаги любезен, бил искрено шокиран от емоционалния, невъздържан език, който Ал Файед използва, за да атакува членовете на кралското семейство. Въпреки това той се съгласи да направи по нататъшно разследване в Тел Авив, за да се види какво още Мосад можеше да прибави към материала, който вече бях публикувал в първото издание на тази книга.

Десет дни по-късно той отново се срещна с Ал Файед в кабинета му в „Хародс“ и му каза, че няколко секретни служби „може би щели да предоставят доказателства в отговор на искането му“. Бен Менаше добави, че с готовност би мобилизирал своите служители, които да работят по създаването на подобна аргументирана теза, и беше предложил хонорар от седемстотин и петдесет хиляди долара на година и покриване на разходите по взаимно съгласие.

Междувременно, независимо от Бен Менаше, аз продължих да провеждам собственото си разследване, за да установя ролята на ЕШЕЛОН през последните дни от живота на Даяна и Доди.

Чрез източници от Вашингтон и другаде открих, че двойката е била под наблюдение през седмицата, която прекарала, плавайки покрай Смарагдовото крайбрежие на Сардиния на „Джони Кал“ — шестдесетметровата яхта, собственост на Мохамед ал Файед. ЕШЕЛОН проследил и тайфата папараци, които ги преследвали на моторници, мотоциклети и коли. „Джони Кал“ успяла да се отърве от хрътките. На компютрите на ЕШЕЛОН засекли възмущението на Даяна, предизвикано от тъжния и досаден факт, че са обект на непрестанно преследване. Разговорите между нея и Доди, между двойката и техния бодигард Тревър Рийвс-Джоунс, записани от ЕШЕЛОН, всички те свидетелстват за напрегнатото им състояние. През тази петъчна нощ на 28 август 1997 година тя каза на Доди, че иска да замине за Париж „колкото се може по-скоро“.

Само след няколко часа приготовленията били приключени. Било наредено самолет „Гълфстрийм-IV“ да отлети за частно летище в Сардиния на следващия ден. Томас Муцу, възрастен местен жител, натрупал дългогодишен опит в разкарването на знаменитости из острова, бил нает, за да откара двойката до летището.

Разказът на Муцу за проведения в колата разговор удивително съвпада с данните, записани от сателита на ЕШЕЛОН.

„Те си говореха на английски много нежно един на друг. От време на време Доди, който знаеше добре италиански, разговаряше и с мен, след това отново преминаваше на английски. Не говоря този език много добре, но останах с впечатлението за двама души, които бяха влюбени и правеха планове за общото си бъдеще.“

Моите източници твърдят категорично, че част от записите на ЕШЕЛОН показват как двойката обсъжда бъдещата си женитба и как планира живота си оттук нататък. Доди постоянно убеждава Даяна, че ще гарантира свободата на частния им живот, като ангажира услугите на охраната на фамилията Ал Файед.

Частният реактивен самолет напуска Сардиния, след като пилотът се обажда спешно в контролния център за европейски въздушен трафик в Брюксел, откъдето му дават с предимство коридор за излитане.

По време на двучасовия полет до летище „Льо Бурже“, което се намира на около седемнадесет километра северно от Париж, пътниците в самолета продължават да бъдат наблюдавани от ЕШЕЛОН. Разговорите между Доди и Даяна са прихващани от сателит и след това информацията е препращана на компютрите във Форт Мийд, Мериленд.

Макар моят източник да не можеше да даде неопровержимо доказателство, и той като мен беше убеден, че „важни части“ от разговора са били препредадени на ТКХ. „Оттам те щяха да преминат през мрежата на Уайтхол — британското правителство. Тогава всяка дума, изречена от Даяна, всяко решение, което беше взела, щяха да се превърнат в обект на интерес за определени хора от властта.“

Всичко това изложих пред Ари Бен Менаше. Отговорът му беше задоволителен, макар и донякъде разочароващ. „Много близо сте до верния ход, но колко близо — не мога да кажа.“ Положението на Бен Менаше беше ясно. Той се надяваше да подпише договор с Мохамед ал Файед, който да му донесе солидна печалба. Затова всяка информация трябваше да минава първо през него.

Договорът нямаше да има незабавно материално изражение, защото Ал Файед желаше първо да види доказателствата, които Бен Менаше щеше да му представи, преди да се съгласи да плати цената.

Бен Менаше, който беше свикнал да работи на правителствено равнище, а не с „човек с маниера на арабски търговец от уличен пазар“, се оказа и в положението да се справя с „множество полуистерични телефонни обаждания“ от страна на Макнамара, който настояваше да му покаже документите. Това беше много изненадващо за човек, който би трябвало да притежава достатъчно опит относно начина на действие на секретните служби от дните, когато самият той бил служител на Скотланд Ярд. Трябваше да му каже, че Мосад не предава документи под чийто и да било натиск. Трябваше да му обясни почти като на новак полицай, поел първия наряд, реалностите от живота в разузнавателната общност. Макар че плановете му донякъде бяха осуетени, Ал Файед отказа да се оттегли в мълчание. Неговият злополучен говорител Лори Майър се оказа принуден отново да подеме медийни битки. Медиите все по-настървено нападаха твърденията на Ал Файед за „заговор на високо равнище за убийството на неговия син и бъдещата му съпруга“.

Наблюдавайки от разстояние, Ари Бен Менаше се досещаше, че „Ал Файед можеше да се окаже моят най-голям враг. От всички запитвания, които направи и от които не произтече реална полза, и от предварителното разследване, което аз самият извърших, преди изобщо компанията ми да се е ангажирала със задачата, беше ясно, че няма доказателства в подкрепа на тезата на Ал Файед за участие на кралското семейство в предполагаем заговор. Вероятно те не са били съгласни Даяна да се омъжи за Доди, но това е много далеч от твърдението, че са желали смъртта на младата двойка. В противен случай би означавало, че аз съм се добрал до неоспорими доказателства в подкрепа на участието на специалните служби в инсценирането на катастрофата. Възникват множество сериозни въпроси, които следва да бъдат зададени и на които трябва да бъде отговорено. Ал Файед явно не разбираше вътрешната нагласа на онези, които се опитваше да убеди. И което е още по-лошо — той бе заобиколен от лакеи — хора, готови винаги да отговорят с «да», хора, които винаги му казват онова, което иска да чуе“.

В началото на май 1999 година Джон Макнамара отлетя за Женева, за да се срещне с Ричард Томлинсън, бивш щатен служител на МИ6. В продължение на четири години Томлинсън, за когото тайно се твърдеше, че някога бе направил шеметна кариера в британското

разузнаване, беше повел безпощадна кампания срещу бившите си работодатели. Вербуван някога в Кембридж от „търсач на таланти“ на МИБ, Томлинсън беше уволнен без предупреждение през пролетта на 1995 година, след като беше разказал на своя административен шеф, кадровик от МИБ, за задълбочаващите се емоционални проблеми, пред които е изправен.

В един телефонен разговор той ми каза, че „откровеността му струвала работата. Силните на деня бяха решили, че въпреки впечатляващите му резултати, му липсва самоконтрол.“

Томлинсън ми описа как се бе опитал да заведе дело за неправомерно уволнение срещу МИБ, но британското правителство беше спряло иска му, преди да е влязъл в съда. След това му предложили да заплатят „в брой мълчанието му“, както се изрази Томлинсън, ала предложението било оттеглено, след като един австралийски издател, на който Томлинсън бил изпратил резюме на книгата си, описваща кариерата му в МИБ, бе снесъл информацията на МИБ, за да провери дали публикуването ѝ няма да бъде последвано от предявяване на съдебен иск. МИБ реагира светкавично. Томлинсън бил арестуван, докато се канел да напусне Великобритания, и осъден на две години затвор за това, че е нарушил официални секретни разпореждания.

Освободен от затвора през април 1998 година, Томлинсън първо се бе преместил в Париж, а след това в Швейцария. Там той започна да използва Интернет-кафенетата, за да пуска в мрежата особено деликатни подробности от тайни операции на МИБ. Между тях беше и разкриването на високопоставена къртица в германската централна банка. Той твърдеше, че мъжът с кодово име Оркадия беше предал икономическите тайни на родината си на Великобритания. Разкри също подробности за заговор на МИБ за убийството на президента на остатъчна Югославия Слободан Милошевич през 1992 година.

Тогава настъпи моментът, в който той се превърна от поредния недоволен бивш шпионин в част от света на Мохамед ал Файед, който и без това вече беше заселен с конспиратори.

Томлинсън, който беше останал почти без пукнато пени, беше за милиардера като „изпратен от небесата“, както ми призна самият Ал Файед. Той окуражи Томлинсън да разкаже всичко, което знаеше пред

френския съдия, който разглеждаше делото за смъртта на Даяна и Доди.

В дадените доброволно и под клетва писмени показания Томлинсън твърдеше, че МИБ са замесени в смъртта на двойката. Агенти на службите бяха пребивавали в Париж две седмици преди смъртта им и бяха имали няколко срещи с Анри Пол, „който бил платен информатор на МИБ“. По-нататък в своите показания Томлинсън твърдеше, че „Пол е бил заслепен, докато е карал през тунела от мощен лъч — прием, който съвпада с методите на МИБ, използвани при други убийства.“

Тези твърдения направиха Томлинсън наистина приближен на Мохамед ал Файед и дори на част от приятелския му кръг. Сега бившият агент беше нещо повече от „изпратен от небесата“. Той се беше превърнал по думите на Ал Файед в „човека, който можеше да разкрие ужасяващата истина за един трагичен случай с непоправими последици и историческо значение“.

Отпътуването на Макнамара за Женева имаше за цел да насърчи Томлинсън да продължи кампанията си.

Откакто беше пристигнал в града, Томлинсън постоянно беше измъчван от растяща неплатежоспособност. Той едва успяваше да покрива наема за апартамента си. Опитите му да изкара пари, като пише статии с туристическа тематика за разни списания, не се бяха оказали достатъчно печеливши. После беше решил да се пробва като частен детектив, но се бе изплашил да пътува из Европа, за да не „го сгачят“ агенти на МИБ, и идеята му се беше осуетила. По настояване на МИБ му бе отказан достъп на територията на Съединените щати, Австралия и Франция. Единствено Швейцария му беше предложила убежище с мотива, че всяко нарушение на официални секретни разпореждания представлява „политическо престъпление“ и по тази причина не беше основание за екстрадиция.

Източници от МИБ, с които съм разговарял, предполагат, че Макнамара е посетил Томлинсън с намерението да предложи помощ за разрешаване на финансовите затруднения на бившия шпионин. Онова, което със сигурност се знае, е, че малко след това Томлинсън беше разполагал с достатъчно средства, за да оползотвори така наречената от него „ядрена опция или възможност“. Като използваше свръхмодерна програма на „Майкрософт“, която беше инсталирал в

компютъра си, представляващ „шедьовър на компютърните технологии“, Томлинсън беше започнал да публикува в своя специално създаден, скъпо струващ уебсайт имената на над сто настоящи служители на МИБ — между които и дванадесет, замесени според него в заговора за убийството на Даяна и Доди.

Срещу никой от тези агенти нямаше неопровержими доказателства, но само за часове имената им обиколиха света.

Шокирани, МИБ направиха отчаян опит да блокират сайта. Но в мига, в който успяваха да го сторят, се активираше нов сайт. В Лондон Форин офис призна, че това нарушаване на правилата за секретност беше най-сериозното след края на Студената война и че „животът на някои агенти на МИБ и на техни свръзки беше изложен на риск“. Наложиха се онези, чиито имена бяха публикувани и които бяха на служба в Иран, Ирак, Ливан и други страни от Средния изток, спешно да бъдат отзовани.

Но нито Томлинсън, нито Мохамед ал Файед бяха предвидили сериозността на последиците. Като цяло нарушаването на правилата за секретност беше толкова сериозен прецедент, че твърдението за шепата агенти на МИБ, замесени в заговора срещу Даяна, мина на практика незабелязано. То беше отхвърлено като част от фикс идеята на Ал Файед.

През юни 1999 година нещата се задълбочиха, когато в уебсайта на „Хародс“, притежание на Ал Файед, беше публикувано името на старши служител на МИБ. В уебсайта се твърдеше, че този агент, който тогава изпълняваше мисия на Балканите, е повел „злостна кампания“, за да дискредитира Ал Файед и да очерни репутацията му. Министерството на отбраната на Великобритания предприе необичайния ход публично да заяви, че тази публикация, е застрашила живота на агента и неговите свръзки в Косово и Сърбия.

Самоличността на агента беше разкрита в уебсайта, където беше отворена книга за съболезнования по повод трагичната кончина на Даяна и Доди, посетен от хиляди потребители на Интернет.

Лори Майър, говорителят на „Хародс“, обеща името на агента да бъде заличено с оправданието, че „очевидно е станала грешка“.

По това време в германския „Билд“, който имаше огромен тираж, се появиха публикации, че Ричард Томлинсън разполага с доказателства за това, че Анри Пол е инсталирал подслушвателно

записващо устройство в президентския апартамент на хотел „Риц“ и се е сдобил със записи на „последните интимни мигове“ на Даяна и Доди. Малко преди Пол да ги подкара към лобното им място, двойката беше прекарала няколко часа насаме в апартамента.

Според „Билд“ записите бяха станали обект на разследване от МИБ, които искаха да ги издирят.

Приблизително по това време Ърл Спенсър, братът на Даяна, реши да се намеси. Той заяви пред американската телевизионна аудитория, че в най-добрия случай „романсът, който сестра му имала с Доди ал Файед, не бил нищо повече от летен флирт. Тя категорично нямала намерение да се омъжва за него.“

Мохамед ал Файед не пропусна да отбележи, и то с известни основания, че взаимоотношенията между Спенсър и Даяна не са били особено топли през периода, предшестващ смъртта ѝ.

Нищо от казаното не изненада Ари Бен Менаше. Той продължаваше да проследява безкрайната сага от усилия на Ал Файед „да докаже убедеността си, че кралицата и принц Филип са организирали заговор за убийството на Даяна“.

Имащият сериозен опит зад гърба си служител от израелското разузнаване чувстваше, че „залагайки на Ричард Томлинсън, Ал Файед беше изгубил нишката на заговора. Сега действията му се свеждаха до заиграване с таблоидите. Въпреки това беше убеден, че ако Ал Файед беше подходил към нещата по-професионално и беше организирал сериозно разследване, щеше да достигне до много изненадващи резултати. *Наистина* има нещо много странно около смъртта на Даяна и Доди. И това е несъмнено. Налице е случай, подлежащ на разследване, но следата беше заличена от самия Ал Файед. Това може би дори не е по негова вина. Той е заобиколен от хора, които му казват погледни *тук*, а не *там*. За някои от тях да се протака цялата история е нещо като начин да си осигурят старините. Те добре знаят, че всяка нова, полусурова теория, която натрапват на вниманието му, ще го стимулира да похарчи купища пари за доказването ѝ. По този начин му се изплъзват доказателствата, които може би просто чакат да бъдат разкрити“.

Проблемът си остана неразрешен и по време на написването на книгата. Дали би могъл Бен Менаше да изрови доказателство, което в крайна сметка да удовлетвори Ал Файед и да докаже конспирация?

Дали Даяна е била бременна по време на смъртта си? Дали Мохамед Ал Файед е бил толкова заслепен от скръб, примесена с гняв, че да манипулира фактите според тезата си?

На тези въпроси отново ще се връщаме и през новия век. Но на тях така и не може да бъде даден задоволителен за Мохамед ал Файед отговор — убедителен за всички, които смятат, че той е опасно подведен и че пръска пари, за да докаже една истина, която може би, но само може би, е добре да бъде пазена под ключ от всички пряко замесени.

У някои от колегите на Морис се затвърди убеждението, че опитът да се вербува Анри Пол беше поредното доказателство, че управлението на Мосад беше разклатено и организацията предприемаше неразумни, необмислени докрай операции от международен характер, без да преценява евентуалните дългосрочни последици за самата нея, за Израел, за мира в Близкия изток и най-сетне за двустранните отношения с най-стария и близък съюзник на еврейската държава — Съединените американски щати. Някои от офицерите твърдяха, че откакто Бениамин Нетаняху е станал министър-председател през 1996 година, проблемите са се задълбочили.

Един ветеран, член на израелската разузнавателна общност, беше казал следното: „Хората виждат, че мнозина от онези, които работят за Мосад, се оказват главорези, маскирани като патриоти. Това говори лошо за нас, за нашия морал и в крайна сметка ще има отрицателен ефект върху отношенията между Мосад и другите служби за сигурност.“

Друг дългогодишен офицер от израелското разузнаване беше не по-малко рязък: „Нетаняху се държи сякаш Мосад е част от собствената му версия за двора на крал Артур. Всеки ден трябва да се случва нещо ново, да се извършват промени, защото в противен случай рицарите около неговата кръгла маса ще се отегчат. Ето причината за влошаването на работната атмосфера в Мосад. Трябва да свирим тревога, преди да е станало прекалено късно.“

Първият урок, който научих през оня четвърт век, докато пишех за разузнавателните служби, бе, че техен основен арсенал са измамите и дезинформацията наред с подривната дейност, корупцията, изнудването, а понякога и убийствата. Агентите са обучавани да лъжат и да се възползват от контактите, които създават, както и да стигат до злоупотреба с тях. Те са обратното на неписаното правило, че джентълмените не четат чужда поща.

За пръв път се сблъсках с подобен тип поведение, докато разследвах някои от големите шпионски скандали по време на студената война като издаването на атомните тайни на Америка от Клаус Фукс. Както и компрометирането на британските МИ5 и МИ6 от Гай Бърджис, Доналд Маклийн и Ким Филби. Всеки от тях беше станал олицетворение на предателството, двуличието и двойната игра. Бях също така един от първите писатели, които получиха достъп до безумната идея на ЦРУ за контрол над разума — направление, което управлението беше принудено публично да потвърди десет години след излизането на моята книга на тази тема — „Пътуване към лудостта“. Отричането докрай е като черна магия, което всички разузнавателни служби по света са усвоили до перфекционизъм.

Въпреки това, за да стигна до истината, бях подпомогнат в голяма степен от двама професионални разузнавачи с офицерски чинове — Йоахим Кранър, моя тъст, вече покойник, който беше ръководил мрежа на МИ6 в Дрезден в годините след Втората световна война, и Бил Бъкли, шеф на централата на ЦРУ в Бейрут. Външно те доста си приличаха — високи, слаби, снажни, с вечно вирнати брадички. Погледът им не разкриваше почти нищо, освен това, че ако човекът насреща не е част от решението, то тогава е част от проблема. Притежаваха забележителен интелектуален потенциал и критичността, с която говореха за управленията, за които бяха работили, на моменти беше сурова.

И двамата постоянно ми напомняха, че един заговор може да бъде разкрит от на пръв поглед незначително събитие, наречено от Бил „мехурче в бълбукаща каша“: смъртоносна престрелка в безименна уличка; колективно стъписване, когато един агент или цялата мрежа бъде разкрита; секретна операция, която да заличи дългогодишни усилия за изграждане на политически връзки; откъслечна рутинна информация, която довършва подреждането на събраните от

разузнаването факти. Йоаким добавяше, че „понякога и няколко думи, дочути случайно, могат да хвърлят нова светлина върху нещо“.

Те бяха горди, че са членове на общност, практикуваща, по техните думи, „втората най-древна професия“. И двамата бяха не само мои приятели, но и хората, които ме убедиха, че разузнаването е ключът към пълното разбиране на международните отношения, глобалната политика и дипломацията, както и на тероризма. Благодарение на тях успях да установя контакт с множество военни и граждански разузнавателни служби — с германското БНД и френското ДЖСЕ, с ЦРУ, с канадските и британските секретни служби.

Йоаким почина, след като се пенсионира, а Бил беше убит от ислямски фундаменталисти, които го взеха за заложник в Бейрут и предизвикаха добилата известност криза със западноевропейските заложници в този град.

Срещнах се също и с членове на израелската разузнавателна общност, които първи ми помогнаха да разбера повече за миналото на Мехмед Али Агджа, турския фанатик, който направи опит да убие папа Йоан Павел II на площад „Свети Петър“ в Рим през май 1981 година. Тези контакти осъществих благодарение на Симон Визентал — прославения преследвач на нацисти и безценен „източник“ на Мосад в продължение на четиридесет години. Благодарение на славата и репутацията си Визентал все още намира добър прием, особено във Вашингтон.

Именно в този град през март 1986 година научих повече за обтегнатите отношения между разузнавателните общности на Съединените щати и Израел. Бях там, за да взема интервю от Уилям Кейси, тогава генерален директор на ЦРУ, което беше в обсега на моето разследване, свързано с книгата ми „Пътуване към лудостта“, която отчасти засяга и смъртта на Бил Бъкли.

Въпреки че елегантният костюм му бе по мярка, Кейси имаше тромав и немарлив вид. Седяхме в един клуб във Вашингтон, лицето му, с издадена напред долна челюст, беше бледо, а очите му — зачервени. След пет години начело на ЦРУ изглеждаше като човек, чиито жизнени сили са на привършване.

Той потвърди условията на нашата среща на бутилка „Перие“. Никакви бележки, никакви аудиозаписи. Всичко, което той можеше да си позволи да каже, щеше да се отнася до минали събития. След това извади лист хартия, върху който бяха напечатани автобиографичните му данни. Роден на 13 март 1913 година в Ню Йорк, завършил право в университета „Сейнт Джон“ през 1937 година, назначен във военноморския резерв на Съединените щати през 1943 година и след няколко месеца прехвърлен в Управлението на стратегическите служби, предшественик на ЦРУ. През 1944 година той беше оглавил поделението на ОСС за специално разузнаване за Европа. След това беше председателствал Комисията по ценните книжа и борсите (1971–1973 г.), после веднага беше преминал на поста помощник държавен секретар по икономическите въпроси (1973–1974), президент и управител на Експорт-Импорт Бенк ъф Ю Ес Ей (1974–1976) и член на Съвета за чуждестранно разузнаване към президента (1976–1977). През 1980 година беше оглавил предизборната кампания на Роналд Рейгън, която се бе увенчала с успех. Година по-късно, на 28 януари 1981, Рейгън го беше назначил за директор на централното разузнаване (ДЦР), тринадесетата личност, която беше заемала първия по важност пост в американското разузнаване.

В отговор на моята забележка, че той, изглежда, винаги е напускал чист заеманите важни постове, Кейси допълни чашата си с вода и измърмори, че „не би желал да засяга личната страна на нещата“.

Прибра листа обратно в джоба си и наостри очи и уши в очакване на първия ми въпрос: какво би могъл да ми каже за Бил Бъкли, който две години по-рано, на 16 март, петък, 1984 година, беше отвлечен в Бейрут и впоследствие убит? Искях да знам какви усилия беше положило управлението да спаси живота на Бил. Бях прекарал доста време в Близкия изток, включително и в Израел, опитвайки се да сглобя началото на историята.

— Говорихте ли с Адмон или с някой от неговите хора? — прекъсна ме Кейси.

През 1982 година Наум Адмон беше оглавил Мосад. Във висшите кръгове на Тел Авив Адмон се славеше като безскрупулен и твърд човек. Кейси охарактеризира Адмон като „евреин, който би се обзаложил, че ще спечели състезание по пикаене на далечно

разстояние в дъждовна нощ в Гданск“. Адмон беше роден в Ерусалим през 1929 година, син на полски емигранти от средната класа. Беше завършил гимназията „Рехавия“, развил лингвистични умения, които по-късно му бяха спечелили нашивки на лейтенант от разузнаването по време на Войната за независимост през 1948 година.

— Адмон разбира половин дузина езици — беше преценката на Кейси.

По-късно Адмон беше завършил международни отношения в „Бъркли“ и преподавал тази дисциплина в тренировъчния лагер на Мосад в покрайнините на Тел Авив. Беше работил под прикритие в Етиопия, в Париж и Вашингтон, където успял да опознае отблизо предшествениците на Кейси — Ричард Хелмс и Уилям Колби. Тези назначения бяха превърнали Адмон в непогрешим бюрократ в сферата на разузнаването, който, заемайки директорския пост в Мосад, по думите на Кейси, „управляваше със здрава ръка. Общителен, с изключително широки обществени контакти, с набито око както за жените, така и за всичко онова, което бе най-добро за Израел.“

Беглото описание на Кейси говореше за шпионин, който по думите му „беше израснал в йерархията благодарение на своето умение да избягва капаните, залагани от по-вишестоящите“.

Кейси продължи със същия приглушен и неясен говор:

— Изненадата винаги е най-голяма, когато я поднася човек, който си приемал за приятелски настроен. Докато се уверим, че Адмон не възнамерява да стори нищо, Бил Бъркли беше вече мъртъв. Спомняте ли си каква беше политическата ситуация там по онова време? Близо хиляда палестинци бяха изклани в двата бежански лагера в Бейрут. Зверствата бяха извършени от ливанските християнски милиции. Евреите го възприеха като поругаване на Библията. Факт беше, че Адмон играеше в комбина с онзи главорез Джамайел.

Башир Джамайел предвождаше фалангистите, а по-късно стана президент на Ливан.

— Ние също имахме вземане-даване с Джамайел, но това копеле така и не спечели моето доверие. А Адмон работеше с Джамайел през цялото време, докато Бъркли беше измъчван. Нямахме представа за точното местоположение на Бил в Бейрут. Помолихме Адмон за помощ и той ни обеща. И ние чакахме ли чакахме. Изпратихме най-добрите си професионалисти в Тел Авив, за да работят рамо до рамо с Мосад по

случая. Казахме, че парите не са проблем, но Адмон продължаваше да ни хвърля прах в очите.

Кейси си досипа вода с изражението на човек, капсулиран в свой собствен отрязък от време. Последвалите думи бяха изречени с равен тон, като на съдебен заседател, упълномощен да прочете присъда.

— Следващият ход на Адмон беше да ни пробута историята, че ООП стои зад отвличането. Ние знаехме, че израелците винаги бяха готови да обвинят Ясер Арафат за всяка гадост под слънцето, и отначало нашите служители не приеха думите му за чиста монета. Но Адмон се постара да ни убеди в това. С една дума, свърши си добре работата. Докато разберем, че не Арафат е този, който ни трябва, беше станало прекалено късно за Бъкли. Това, което не знаехме, бе, че Мосад е част от мръсна игра — снабдяваше „Хизбула“ с оръжие, за да избива християните, като едновременно с това снабдяваше с оръжие и християните, за да избиват палестинците.

Загатванията на Кейси за това, което ЦРУ смяташе, че се е случило с Бил Бъкли — че Мосад умишлено не си е мръднала пръста да го спаси с надеждата вината да падне върху ООП и по този начин да попари надеждите на Арафат да спечели благоразположението на Вашингтон, — представляваха смразяващо прозрение за взаимоотношенията между двете разузнавателни служби, които на пръв поглед активно си сътрудничеха.

Думите на Кейси бяха доказателство и за другата страна на двустранните връзки между Съединените щати и Израел, което нямаше нищо общо с набирането на средства и други демонстрации на американско-еврейската солидарност, превърнали еврейската държава в регионална суперсила, поради страха от арабския враг.

Преди да се разделим, Кейси завърши с думите:

— Всяка държава създава такова разузнаване, от каквото се нуждае. САЩ залагат на техническата компетентност, защото ние сме заинтересувани повече от разкритията, отколкото от управлението в сянка. Подходът на израелците е различен. Мосад смята всяко свое действие жизненоважно за оцеляването на страната.

Именно поради тази нагласа службата Мосад винаги е била изключително недостъпен за изследване обект. По време на

двегодишните проучвания обаче, свързани с написването на тази книга, поредица от грешки, предизвикали в някои случаи скандали, приковаха вниманието на израелската общественост към Мосад. Възникнаха въпроси и макар те рядко да получаваха отговори, в защитната стена, която Мосад беше изградил между себе си и външния свят, се появиха пукнатини.

Лично аз проведох разговори с над сто души. Някои от тях работеха открито, а други тайно за израелските и други разузнавателни служби. Интервютата продължиха повече от две и половина години. Много ключови фигури от Мосад се съгласиха отговорите им да бъдат записани. Записите са с продължителност от около осемдесет часа, възпроизведени на приблизително пет хиляди и осемстотин страници. Освен това петнадесет тетрадки с формат 33 на 44 сантиметра съдържат текущи бележки. Тези материали ще бъдат съхранени, както и мои предишни книги, в изследователската секция на една университетска библиотека. Неколцина от онези, с които разговарях, ме подтикнаха да съсредоточа усилията си върху разследването на по-скорошни събития. Миналото трябвало да бъде използвано само като илюстрация на епизоди, показателни за ролята на Мосад в авангарда на съвременните постижения на шпионажа на едно по-високо равнище от простото събиране на разузнавателни сведения. Много от интервютата бяха с участници, които никога досега не бяха давали изявления. Нерядко предварителните ми проучвания не даваха успокоителни и прости обяснения за поведението на тези хора. Много от тях бяха изненадващо откровени, въпреки че не всички се съгласяваха да бъде разкрита самоличността им. Според израелското законодателство служителите на Мосад нямаха право да дават съгласието си имената им да бъдат публично оповестявани. Някои от неизраелските източници настояха за гаранции за запазване на анонимността им и ги получиха.

Сред всичко онова, което вестниците публикуват, опитвайки се да сглобят схемата на организацията, голяма част от източниците си остават секретни. Те все още отстояват ревностно своята анонимност и изявиха желание да присъстват на страниците на тази книга под псевдоним или само с първото си име. Това обаче не прави техните свидетелства по-малко достоверни. Личните им мотиви да нарушат мълчанието са най-различни — вътрешна необходимост да си

осигурят място в историята, желание да оправдаят действията си, бърливостта, толкова характерна за старческата възраст, и дори може би желанието да изкупят греховете си. Същото важи и за онези, които се съгласиха да разкрият самоличността си.

Може би основният мотив, който накара всички тях да нарушат мълчанието си, беше дълбокият истински страх, че организацията, на която бяха служили с гордост, във все по-голяма степен бе заплашвана отвътре и единственият начин да я спасят беше да разкрият на какви подвизи е била способна в миналото и как стоят нещата днес. За да оценим по достойнство тези два момента, трябва да повдигнем завесата и да узнаем как и защо бяха създадени тайните служби на Израел.

2. ПРЕДИ НАЧАЛОТО

От ранни зори вярващите се стичаха към най-свещената стена в света, единствената останала реликва от Втория храм на Ирод Велики в Ерусалим — Стената на плача. Млади и стари, изпосталели и охранени, брадати и плешивци — всички те си проправяха път през тесните улички или идваха откъм кварталите извън градските стени.

Чиновници вървяха редом с овчари от хълмовете над Ерусалим, току-що навършили пълнолетие крачеха гордо до мъже в залеза на живота си. Учители от религиозните училища към синагогите в града вървяха рамо до рамо със собственици на магазини, които идваха отдалеч — от Хайфа, Тел Авив и градчетата по бреговете на Тибериадското езеро.

Всички те бяха облечени в черно, всички носеха молитвеници и стояха в подножието на високата стена, рецитирайки откъси от свещените книги.

Юдеите правеха това от векове. Но този петък преди Шабат^[1] през септември 1929 година беше различен. Равините подканяха колкото се може повече хора да се включат в публичната молитва и да покажат решителност в отстояването на това свое право. Това целеше да покаже не само тяхната вяра, но и ционистките им настроения, както и да напомни на арабското население, много по-многобройно от тях самите, че няма да се оставят да ги водят като добитък.

В продължение на месеци се носеха слухове, че мюсюлманското население започва все повече и повече да негодува срещу ционистката по неговите представи експанзия. Страховете му се бяха породили още през 1917 година по повод Балфуровата декларация^[2], даваща правото Палестина да бъде превърната в официално отечество на всички евреи. За арабите, които живеяха там и можеха да проследят родословното си дърво до пророка Мохамед, това беше грубо посегателство. Земята, която обработваха от векове, щеше да бъде поставена под заплаха или

направо отнета от ционистите и техните британски защитници, пристигнали в края на Първата световна война, за да поставят Палестина под управлението на британския Мандат^[3]. Британците управляваха по същия начин, както и в останалата част на своята империя, като се опитваха да удовлетворят исканията и на двете страни. Това обаче беше рецепта за катастрофа. Напрежението между араби и евреи нарастваше. Зачестяваха престрелките и кръвопролитията, породени от желанието на евреите да строят синагоги и религиозни училища на точно определени места. Но от всичко евреите бяха най-вече решени на всяка цена да упражняват своите „молитвени права“ на Стената на плача в Ерусалим. За тях това беше част от същността на вярата.

По пладне, часа за тяхната шема молитва^[4], присъстваха почти хиляда души, които четяха на висок глас древните текстове от свещените книги пред стената, съградена от жълт пясъчник. Гласовете им се извисяваха и стихваха плавно и ритмично.

Изневиделица върху тях се изсипа дъжд от камъни, счупени бутилки и тенекиени кутии, пълни с чакъл. Нападението беше дело на араби, заели удобни позиции около Стената на плача. Настана оглушителна пукотевица, последвана от накъсани мускетни залпове на мюсюлмани стрелци. Някои евреи се свлякоха на земята, а тълпата от панически бягащи хора ги повлече. Ранените бяха безчет, но като по чудо никой не беше убит.

Същата нощ се събраха старейшините на Ишув — еврейската общност в Палестина. Те бързо стигнаха до единодушното заключение, че при внимателно планиране на тяхната проява не бяха предвидили нещо много важно — евентуално арабско нападение.

Един от присъстващите на срещата изрази общото мнение с думите: „Нека си спомним Светото писание. От времето на цар Давид народът ни разчита на своите шпиони.“

Така, над филджани с турско кафе и стафиди бяха посети семената на онова, което един ден щеше да се превърне в най-силната разузнавателна служба в съвременния свят — Мосад. Нейното официално учредяване обаче щеше да се състои двадесет и пет години по-късно. Всичко, което старейшините на Ишув предложиха като първа практическа стъпка през тази топла септемврийска нощ, беше да съберат колкото могат пари, както и да призоват своите съседи да

развържат кесии. Средствата щяха да бъдат използвани за подкупване на араби, показали известна толерантност към евреите, които щяха да им осигуряват сведения за предстоящи погроми.

Междувременно евреите щяха да продължават да упражняват правото си на молитва пред Стената на плача. Нямаше да стоят и да чакат англичаните да ги защитават, а щяха да разчитат на Хагана — новосформираната еврейска милиция. През месеците, които последваха, арабските атаки бяха успешно отбивани благодарение на предварителната информация и намесата на еврейската милиция. В резултат на това през следващите пет години в отношенията между араби и евреи настана относително спокойствие.

През този период евреите продължиха да разработват тайно своята шпионска мрежа. Тя нямаше официално наименование, нито официално ръководство. Арабите бяха вербувани според случая — амбулантни търговци на работа в арабския квартал на Ерусалим, ваксаджии, които лъскаха ботушите на офицерите от Мандата, както и студенти от престижния арабски колеж „Роуда“, учители и предприемачи. Единственото условие беше — доставянето на информация. Бавно, но сигурно Йешув събираше важни сведения не само за арабите, но и за намеренията на британците.

Идването на власт на Хитлер през 1933 година постави началото на масовото емигриране на германски евреи в Палестина. До 1936 година над 300 000 души бяха прекосили територията на Европа. Когато най-сетне успяха да стигнат в Палестина, мнозина от тях бяха в окаяно положение. Йешув им осигуряваше някакъв подслон и храна. След няколко месеца евреите вече представляваха една трета от местното население. Арабите реагираха остро, както и преди — от минаретата на стоте джамии се носеха протяжните призови на моллите ционистите да бъдат изтласкани обратно в морето.

От всеки арабски *мафафет* — къща, в която се събират членовете на местния мюсюлмански съвет, се чуваха гневни протести: „Да спрем евреите, преди да са ни взели земята! Да спрем англичаните, които ги снабдяват с оръжие и ги обучават!“

От своя страна, евреите протестираха за обратното — че англичаните окуражават арабите да завземат земи, придобити от

евреите по законен начин.

Англичаните се опитваха да спечелят благоразположението и на двете страни, но в крайна сметка това ги доведе до провал. През 1936 година спорадичните престрелки преминаха в масов арабски бунт срещу англичани и евреи. Британците безпощадно потушиха бунта, но евреите вече бяха осъзнали, че е само въпрос на време арабите да подновят нападенията си с още по-голямо ожесточение.

Тогава младите евреи започнаха да се записват в Хагана. Те се превърнаха в ядрото на изключително боеспособна тайна армия. Бяха физически издръжливи, първокласни стрелци, хитри като пустинните лисици в Негев.

Междувременно мрежата от арабски информатори се разрастваше. Създаден бе политически отдел към Хагана, който да всява раздори сред арабите чрез дезинформация. Мъже, които покъсно се превърнаха в легендарни фигури на израелското разузнаване, придобиха своите умения именно през този начален период преди избухването на Втората световна война. Хагана^[5] се превърна в най-добре информираната сила в Палестина.

Втората световна война донесе нов, несигурен мир в Палестина. И евреи, и араби предусещаха мрачното бъдеще, което ги очаква, ако нацистите спечелят войната. Първите подробности за онова, което се случваше в лагерите на смъртта в Европа, вече бяха достигнали до Йешув.

Давид Бен Гурион^[6] и Ицхак Рабин^[7] бяха сред поканените на срещата в Хайфа през 1942 година, където беше постигнат консенсус, че оцелелите от Холокоста трябва да бъдат доведени в техния духовен дом — Ерец Израел. Никой не можеше да каже колко са на брой, но всички бяха единодушни, че пристигането на бежанците ще предизвика отново конфронтация с арабите и този път англичаните ще дадат открит отпор на евреите. Великобритания твърдо беше заявила, че ще откаже да приеме в Палестина оцелелите след краха на хитлеристка Германия евреи с аргумента, че подобна стъпка би предизвикала нарушаване на етническия баланс в региона.

Бен Гурион посъветва да бъде увеличена разузнавателната мощ на Хагана и това беше прието с одобрение на срещата. Щяха да бъдат

подсигурени още информатори. Имаше идея да бъде създаден отдел за контраразузнаване, който да разкрива евреи, сътрудници на англичаните, както и да разобличава „евреи комунисти и дисиденти сред нашите редици“. Новият отдел беше наречен Ригул Хегди и бе поставен под командването на френски евреин, служил някога във френския Чуждестранен легион, който понастоящем работеше под прикритие като търговски пътник.

Много скоро той започна да разкрива еврейки, съжителстващи с офицери от мандата, собственици на магазини, които търгуваха с англичани, и съдържатели на кафенета, осигуряващи им забавления. Под прикритието на нощта обвиняемите бяха довеждани и изправяни пред военнополовия съд на Хагана. Виновниците бяха осъждани или на мъчения, или на незабавна екзекуция на Юдейските хълмове с куршум в тила. Тези прояви предшестваха безпощадността, с която по-късно щеше да действа Мосад.

През 1945 година към Хагана беше създаден отдел за осигуряване на оръжие. Много скоро сандъци с италиански и германски оръжия, заловени в Северна Африка след разгрома на Ромел^[8], бяха прекарани тайно през египетската част на Синайската пустиня до Палестина от еврейски войници, на служба при съюзниците^[9]. Оръжията пристигаха в разнебитени камиони или с кервани от камили и бяха складирани в пещери в пустинята, където дяволът се беше опитал да изкуши Исус. Едно от скривалищата се намиреше в близост до мястото, където по-късно щяха да бъдат открити Свитъците от Мъртво море.

След разгрома на Япония през август 1945 година войната окончателно приключи, а евреите, служили във военното разузнаване на съюзническите войски, се завърнаха, за да предадат своя опит на хората от Хагана. Беше осигурено всичко необходимо за предвидената от Бен Гурион „война за нашата независимост“.

Той знаеше, че рисковият момент ще бъде *бриша* — еврейското название на безпрецедентната операция за връщането на оцелелите от Холокоста от Европа. В началото прииждаха със стотици, после с хиляди, накрая с десетки хиляди. Много от тях все още носеха дрехите си от концентрационните лагери. Всеки концлагерист имаше татуиран нацистки идентификационен номер. По суша минаваха през Балканите, после прекосяваха Средиземно море и достигаха бреговете

на Израел. Всеки свободен кораб беше купуван или наеман от еврейски агенции в Съединените щати — често пъти на изключително висока цена. В това число параходи, крайбрежни корабчета, дебаркационни плавателни съдове от десанта в Нормандия, речни лодки — въобще всичко, което можеше да се държи на вода. Такава масова евакуация не беше имало от 1940 година при Дюнкерк.

На брега между Хайфа и Тел Авив в очакване на оцелелите бяха струпани британски войници, върнати с ферибот от Англия и Дюнкерк. Те бяха там в изпълнение на правителствена заповед да не допускат оцелелите от Холокоста. Настъпиха грозни сблъсъци, но също така имаше и моменти, когато войниците, припомняйки си може би своето собствено избавление, извърщаха глави в другата посока, когато лодка, пълна с бежанци, акостираше на брега.

Бен Гурион обаче беше на мнение, че подобни изблици на състрадание не са достатъчни — беше дошло време Мандатът да прекрати своето управление. Това можеше да бъде постигнато единствено със сила. През 1946 година Бен Гурион вече беше обединил различни нелегални еврейски движения, заредени с несломимия дух на праотците. Тогава беше дадена заповед за началото на партизанска война както срещу англичаните, така и срещу арабите.

Всеки еврейски командир знаеше, че това е опасно начинание — войната на два фронта изискваше да бъдат използвани всички налични ресурси. Последниците от евентуален провал щяха да бъдат страшни. Бен Гурион разпореди безпощадни мерки. Скоро списъкът на жестокостите, извършващи се и от двете страни, придоби ужасяващи размери. Евреи бяха разстрелвани по подозрение, че сътрудничат на Хагана. Британски войници бяха убивани, а казармите им изравнявани със земята. Опожарени бяха арабски селища. Жестокостите по време на тази война си съперничеха с мракобесието от Средновековието.

За Хагана разузнаването беше от изключителна важност, не на последно място за да разпространява дезинформация и да оставя у англичаните и у арабите впечатлението, че евреите разполагат с много повече хора, отколкото в действителност могат да съберат. Британците се озоваха в ситуацията да преследват въображаем, призрачен враг. Бойният дух на войските на Мандата започна застрашително да пада.

Усетили пропукването на взаимоотношенията, през пролетта на 1946 година Съединените щати се опитаха да сключат сделка, като

убедиха Великобритания да позволи на сто хиляди оцелели от Холокоста да се завърнат легално в Палестина. Най-накрая, през февруари 1947 година, Великобритания се съгласи да изтегли войските си от Палестина до май 1948 година. Оттам насетне Обединените нации поемаха грижата за проблемите на бъдещата държава Израел.

Бен Гурион и неговите военни осъзнаваха, че конфликтът с арабите ще се задълбочи, и за да гарантира, че нововъзникващата държава няма да бъде задушена още в зародиш, трябва да продължават да разчитат на стабилно разузнаване. Беше събрана много ценна информация за духа и състоянието на военната сила на арабите. Еврейски шпиони в Кайро и Аман откраднаха от армиите на Египет и Йордания планове за нападение. Още от самото начало на Войната за независимост израелците постигнаха забележителни военни победи, но тогава Бен Гурион разбра, че може да се очаква евентуална крайна победа само ако бъдат ясно разграничени политическите и военните аспирации. Когато през 1949 година най-сетне победата беше завоювана, разграничението все още не беше факт, което, от своя страна, доведе до междуособици в израелската разузнавателна общност относно отговорностите в мирно време.

Вместо да се справи със ситуацията с обичайната си прозорливост, Бен Гурион — първият министър-председател на Израел, създаде пет разузнавателни служби, чието предназначение беше да действат както на територията на страната, така и в чужбина. Външното разузнаване беше моделирано по образец на британските и френските секретни служби, които с готовност се съгласиха да си съдействат с израелската. Бяха установени контакти и с Американското управление на стратегическите служби (ОСС) във Вашингтон с помощта на шефа на контраразузнаването за Италия Джеймс Джизъс Енгълтън. Връзката му с проходащите израелски агенти щеше да изиграе съдбоносна роля в окончателното изграждане на мост между двете разузнавателни служби.

Въпреки обещаващото начало, мечтата на Бен Гурион за стройна разузнавателна организация, работеща сплотено и безпроблемно, се погуби в родилните мъки на нация, която се бореше за своята идентичност. Гъвкавостта и пригодността бяха първа точка в дневния ред във време, когато министри и държавни чиновници се бореха за власт и постове. Междуособици възникваха на всяко управленско

равнище. Кой да координира цялостната стратегия за разузнаване? Кой да анализира първоначалните данни? Кой да вербува нови агенти? Кой пръв да чете докладите им? Кой трябваше да интерпретира информацията за нуждите на различните политически лидери в страната?

Никъде интригите не бяха толкова безпощадни, колкото между Министерството на външните работи и Министерството на отбраната, тъй като и двете се бореха за правото да действат в чужбина. Исер Харел, тогава млад оперативен работник, смяташе, че колегите му „възприемат работата в разузнаването в романтична и приключенска светлина. Те претендират за експерти във всички области... и се опитват да се държат като супершпионите в романите, опиянени от живота в сянка, който водят, на границата между закона и безнравствеността.“

Междувременно продължаваха да умират хора, станали жертви на арабски терористи и бомбени атентати. Постоянна беше заплахата от армиите на Сирия, Египет, Йордания и Ливан. Милиони други араби бяха готови да започнат Джихад — Свещена война. Никоя друга държава в света не е била създадена и принудена да оцелява в подобно враждебно обкръжение както Израел.

Бен Гурион чувстваше, че неговата мисия е да защитава народа си подобно на всички велики лидери на Израел. Но той знаеше, че не е пророк, а просто уличен боец, спечелил Войната за независимост срещу арабската армия, която заедно с нейните съюзници превъзхождаше двадесет пъти неговата. Не е имало по-голям триумф от времето, когато овчарчето Давид беше убило Голиат и бе сразило филистимляните.

Врагът обаче не си беше отишъл. Той беше станал по-хитър и по-безпощаден. Нападаше нощем като крадец и убиваше без угризения, преди да се укрие.

Четири дълги години на съперничество, разпри и устройване на засади бяха изминали, а Бен Гурион беше председателствал всички срещи, посветени на опитите да се решат проблемите на разузнаването. Министерството на външните работи беше измислило обещаващ план, според който като шпионин трябваше да бъде използван френски дипломат в Кайро, но планът беше осуетен от Министерството на отбраната. Те настояха техен доверен човек да

свърши работата. Младият офицер, без никакъв опит в разузнаването, беше заловен за седмици от египетски агенти. Разбра се, че в Европа израелски агенти работят на разрастващия се черен пазар, за да финансират шпионската си дейност. Опитите да се вербуват хора от умерените сили на друзите^[10] в Ливан приключиха, когато съперничещите си израелски разузнавателни служби не успяха да се споразумеят за какво точно да ги използват. Често пъти грандиозни планове се проваляха поради взаимни подозрения. Голата амбиция властваше навсякъде.

Силните мъже на деня — израелският външен министър, главнокомандващият армията и посланиците — се бореха за първенството на своето любимо учреждение над останалите държавни институции. Един искаше акцентът да бъде поставен върху политическата и икономическата информация, друг смяташе, че разузнаването трябва да се концентрира изцяло върху военната сила на врага. Посланикът във Франция препоръчваше израелското разузнаване да действа подобно френската съпротива по време на Втората световна война и по силата на това всички евреи да подлежат на мобилизация. Посланикът във Вашингтон настояваше неговите шпиони да придобият дипломатически имунитет и „да бъдат включени в рутинните дейности на посолството, за да останат извън всякакво подозрение“. Пълномощният министър в Букурещ искаше неговите агенти да работят по методите на КГБ и да бъдат също толкова безкомпромисни. Пълномощният министър в Буенос Айрес настояваше агентите да се концентрират върху ролята на католическата църква и помощта, която тя е оказала на нацистките престъпници да се установят в Аржентина. Бен Гурион търпеливо изслушваше всички предложения.

Накрая, на втори март 1951 година, той събра шефовете на петте разузнавателни служби в своя кабинет. Съобщи им, че възнамерява да обедини разузнавателните дейности на Израел в чужбина в ново управление, наречено Ха Мосад Ле Теум — „Институт за координация“. Първоначалният бюджет на агенцията щеше да бъде двадесет хиляди израелски лири, от които пет хиляди за „специални мисии, но само с моето предварително одобрение“. Новата служба щеше да набере персонала си от съществуващите вече разузнавателни служби. За по-кратко тя щеше да се нарича Мосад.

Мосад, която щеше да обслужва „всякакви административни и политически цели“, щеше да бъде под юрисдикцията на Министерството на външните работи. Към него се включваха и шефовете на другите тайни служби на израелското разузнаване: Шин Бет — вътрешна сигурност, Аман — военно разузнаване; военновъздушното разузнаване и военноморското разузнаване. Задължение на шефовете им беше да информират Мосад за специфичните изисквания на своите „клиенти“. В случай на неразбирателство по някой въпрос, той трябваше да бъде отнесен към министър-председателя.

Бен Гурион разпредели задачите с обичайната си прямота. „Вие давате на Мосад своя списък с покупки. Мосад има задължението да ви набави необходимата стока. Не е ваша работа откъде пазарува Мосад, нито колко е платил за покупките.“

Бен Гурион щеше да бъде единственият, овластен да контролира дейността на новата служба. В неофициално писмо до първия генерален директор на новата служба Рувен Шилоа министър-председателят нарежда: „Мосад ще работи под мое ръководство, ще действа съгласно моите инструкции и ще ми докладва постоянно за развоя на събитията.“

Основните правила бяха установени.

Двадесет и осем паметни години след онази септемврийска нощ на 1929 година, когато еврейският съвет в Ерусалим беше обсъждал необходимостта от разузнаване, което да предвижда и осуетява по-нататъшните арабски атаки, техните наследници бяха създали разузнавателна служба, която щеше да стане най-мощната в света.

Раждането на Мосад, подобно на организирането на израелската държава, съвсем не мина гладко. Службата беше поела ръководството на една шпионска група в Ирак, която вече няколко години работеше под контрола на Политическия отдел към Министерството на отбраната на Израел. Главната функция на тази група беше да проникне във висшите ешелони на иракската армия и да организира тайна емиграционна мрежа, която да връща иракските евреи в Израел.

През май 1951 година, само девет седмици след като Бен Гурион беше подписал заповедта за учредяването на Мосад, иракски тайни

агенти в Багдад бяха разкрили групата. Двама израелски агенти бяха арестувани заедно с десетки иракски евреи и араби, подкупени да съдействат на емиграционната мрежа, която покриваше целия Близък изток. Двадесет и осем души бяха обвинени в шпионаж, двама агенти бяха осъдени на смърт, седемнадесет човека получиха доживотни присъди, а останалите бяха освободени „като пример за справедливостта на иракското правосъдие“.

По-късно двамата агенти на Мосад бяха освободени след жестоки мъчения в иракския затвор срещу значителна сума пари, внесена в швейцарската банкова сметка на иракския министър на вътрешните работи.

Наскоро след това обаче последва нов удар. Дългогодишният шпионин в Рим, изпратен от Политическия отдел, Теодор Грос, премина на работа към Мосад по силата на преструктурирането. През януари 1952 година Исер Харел, тогавашният директор на Шин Бет, вътрешната служба за сигурност на Израел, се сдоби с „неоспоримо доказателство“, че Грос е двоен агент, изпълняващ поръчки и на египетските тайни служби. Харел реши незабавно да посети Рим, където убеди Грос да се върне заедно с него в Тел Авив, предлагайки на изменника висок пост в Шин Бет. Грос беше изправен пред таен съд, обвинен и осъден на петнадесет години затвор, където малко по-късно умира.

Паднал духом, Рувен Шилоа подаде оставка. Той е съкрушен. Заменен бе от Исер Харел, който остава на поста генерален директор на Мосад в продължение на единадесет години — ненадминат и до днес рекорд.

Висшите ръководни кадри, които го посрещнаха в щаба на Мосад през онази септемврийска сутрин на 1952 година, не бяха впечатлени особено от физическите данни на Харел. Той беше висок едва сто четиридесет и два сантиметра, с щръкнали уши, говореше иврит със силен централноевропейски акцент (семейството му беше емигрирало от Латвия през 1930 година) и дрехите му изглеждаха така, сякаш беше спал с тях.

Първите му думи към подчинените му бяха: „Край на миналото. Никакви грешки повече. Чака ни едно общо бъдеще. И никакви

разговори с хора извън Мосад.“

Същият ден той даде пример за това, което бе искал да каже. Следобед извика шофьора си. Когато служителят го попита накъде отиват, той отговори, че посоката е тайна, освободи шофьора и сам седна зад волана. Върна се с франзели за служителите си. Беше показал недвусмислено какво има предвид. Въпроси щеше да задава само той.

Това беше много важен ход, с който Харел спечели симпатиите на деморализираните си служители. Първата му задача беше незабавно да ги зарази със своя ентузиазъм. Предприе тайни пътувания до враждебно настроени арабски държави, за да организира лично дейността на Мосад там. Интервюираше сам всеки желаещ да се присъедини към службата. Търсеше хора, които като него произхождаха от кибуци.

„Такива хора най-добре познават врага — каза той на един старши сътрудник, който подложи на съмнение неговата политика. — Членовете на кибуца живеят в непосредствена близост с арабите. Те се научават не само да мислят като тях, но и да предварват мислите им.“

Търпението на Харел беше пословично, както и изблиците на гняв и лоялността му към собствените му служители. Всички извън неговия тесен кръг бяха гледани с подозрение като „безпринципни опортюнисти“. Изобщо не се занимаваше с хора, които смяташе за „фанатици, скрити зад маската на национализма, особено в религията“. Изпитваше искрена неприязън към ортодоксалните евреи.

В правителството на Бен Гурион имаше няколко такива личности и те много бързо възневидяха Исак Харел, след което се опитаха да го отстранят, но хитрият генерален директор на Мосад междувременно се беше сприятелил с един друг влиятелен човек, произхождащ от кибуц — самия министър-председател.

Напомняше му и фактът, че докладите на Мосад говореха сами за себе си. Агентите на Харел бяха допринесли за победата при престрелките в Синай срещу египтяните. Във всяка арабска столица той разполагаше с шпиони, които постоянно го снабдяваха с безценни сведения. Друг ход, осигурил му силна подкрепа, беше пътуването му до Вашингтон през 1954 година, когато се срещна с Алън Дълес, поел съвсем наскоро ръководството на ЦРУ. Харел подари на шпионина

ветеран кама с гравирен стих от Псалмите: „Пазителят на Израел не заспива нито за миг.“

Дълес отговори подобаващо:

— Можеш да разчиташ на мен — ще будувам заедно с теб.

Тези думи поставиха началото на бъдещото партньорство между Мосад и ЦРУ. Дълес уреди Мосад да бъде снабден със специална техника: подслушвателни и проследяващи устройства, камери с дистанционно управление, както и редица приспособления, за чието съществуване Харел дори не подозираше. Двамата мъже създадоха първия в историята на разузнаването „канал за обратна връзка“ между своите служби, по който можеха да се свързват с обезопасена телефонна линия в кризисни ситуации. Каналът успешно заобикаляше обичайните дипломатически контакти за голямо огорчение както на Държавния департамент на Съединените щати, така и на израелското Министерство на външните работи. Това спечели лоша слава на Харел в дипломатическите кръгове.

През 1961 година Харел осъществи успешно ръководство на операцията по връщането в Израел на хиляди марокански евреи. Година по-късно неуморимият генерален директор на Мосад посети Южен Судан, за да помогне на настроените произраелски бунтовници срещу режима. През същата година той подкрепи и император Хайле Селасие от Етиопия да потуши опита за преврат — монархията беше дългогодишен съюзник на Израел.

Ала в родината му ортодоксалните евреи в кабинета ставаха все по-враждебно настроени и открито се възмущаваха, че Исер Харел е станал непоносимо деспотичен и все по-малко обръща внимание на техните религиозни щения. Те негодуваха, че той преследва собствени цели и дори има аспирации за най-високия пост в държавата. Политическата чувствителност на Бен Гурион се изостри и отношенията между него и Харел се обтегнаха. Преди той буквално даваше начаса зелена светлина на всяко начинание на Харел, докато сега изискваше доклади и за най-малките подробности в разузнавателните операции. Харел никога не би търпял подобна опека, но в случая се въздържа да се възпротиви открито. Водената тихомълком кампания срещу него набираше скорост.

През февруари 1962 година се ширеха инсинуации за съдбата на осемгодишния Йозел Шумахер. Две години преди това момчето било отвлечено от ултраортодоксална секта.

Дядото на момчето по майчина линия — Наман Щаркс, членуваше в сектата „Нетурей Карта“ или в превод от иврит — „Пазителите на стените на Ерусалим“. Той веднага беше заподозрян в съучастие в отвлечането на внука му. Проведеното мащабно полицейско разследване по издирването на Йозел не беше дало никакви резултати и местонахождението на момчето не беше открито. Наман беше задържан в ареста за кратко, след като беше отказал да сътрудничи на следствието. Ортодоксалните евреи превърнаха възрастния мъж в мъченик. Хиляди от тях демонстрираха с плакати и скандираха, че Бен Гурион не е по-различен от нацистите, след като е задържал в затвора старец с недоказана вина. Накрая Наман беше освободен по „здравословни причини“. Протестите обаче продължиха.

Политическите съветници на Бен Гурион го предупредиха, че може да изгуби следващите избори заради провокираната кампания. Дори по-зле, в случай на нова война с арабите някои ортодоксални организации можеха да застанат на вражеска страна. Войнствено настроеният министър-председател изпраща да повикат Харел и нарежда Мосад на всяка цена да издири момчето. Харел възразява под претекст, че това не е работа на неговата служба. По-късно той признава:

„Отношенията между нас бяха охладнели. Той повтори, че ми нарежда да го направя. Аз му отговорих, че трябва да прочета поне полицейския доклад. Министър-председателят ми даде един час.“

Материалът е доста обемист и подробен и докато го чете, Исер Харел изпитва вълнение. Разбира се, че родителите имаха право да отгледат детето си без натиск от страна на екстремистки настроената религиозна клика.

Йозел беше роден през март 1953 година в семейството на Артур и Ида Шумахер. Поради затрудненото материално положение на семейството Йозел е изпратен да живее временно при дядо си в Ерусалим. Там детето попада в религиозния анклав и е напълно изолирано от градската среда. Наман постепенно въвежда внука си във вярванията и ритуалите на сектата. Когато родителите на Йозел идват

да го видят, Наман гневно ги разкритикува за непостоянството им в религиозно отношение. Той бил убеден в това.

Възрастният мъж е от поколение, чиято вяра помага на евреите да оцелеят след Холокоста. Целта на дъщерята и зетя на Наман била главно да водят нормален начин на живот в младата, от светски тип държава. Молитвите оставали за тях на заден план.

Уморени от постоянните упреци на Наман, родителите на Йозел решават да си го приберат. Наман се възпротивява с думите, че това би прекъснало обучението на Йозел и духовното му съзряване. Последва порой от гневни упреци. Следващия път, когато те идват в Ерусалим, Йозел вече е изчезнал.

Както ортодоксалните, така и светски настроените евреи използват инцидента, за да се върнат към един проблем, който продължава да разделя нацията. Лейбъристката партия на Бен Гурион е давана за пример, че успява да се задържи на власт само защото в Кнесета — еврейския парламент, в този момент са представени различни религиозни фракции. От своя страна тези групировки са си извоювали правото да се отклоняват в случай на нужда от строгите ортодоксални канони на вярата. Но поводът не им е достатъчен. Либерално настроените евреи настояват Йозел да бъде върнат на семейството си.

След като прочел доклада, Исер Харел съобщил на Бен Гурион, че ще мобилизира всички сили на Мосад. Той сформирал екип от четиридесет агенти със задачата да открият Йозел. Много от тях се противопоставили открито, тъй като сметнали, че не използват способностите им по предназначение.

Той отклонил протестите им със следното кратко изявление:

„Налага се да действаме извън обичайните ни компетенции. Сериозността на случая го изисква. Става дума за религиозна и социална ангажираност. Престижът и авторитетът на властта са заложили на карта. А и проблемът е от хуманно естество.“

Още през първите седмици на разследването екипът си дал сметка за изключителната сложност на задачата.

Един от бъдещите директори на Шин Бет, тогава агент на Мосад, проучил дейността на сектата и се опитал да проникне в нея, но не успял. Друг агент на Мосад имал за задача да разследва едно еврейско училище. Скоро обаче и той бил разкрит. Трети агент се опитал да се

присъедини към опечалени хасиди^[11], пътуващи към Ерусалим, за да погребат там свой роднина, ала тутакси бил отстранен, тъй като било видно още от пръв поглед, че не знае специалните молитви за целта.

Тези неуспехи още повече амбицирали Харел. Той споделил с екипа опасенията си, че детето вече е извън пределите на Израел и по всяка вероятност е в Европа или още по-далеч. Тогава Харел преместил щаба си в тайна квартира в Париж. Оттам изпратил свои хора във всички ортодоксални еврейски общности във Франция, Италия, Австрия и Великобритания. Когато и това не дало резултат, той проводил агенти в Южна Америка и Съединените щати.

Разследването продължило, често пъти съпътствано със странни случки. Десет агенти на Мосад участвали в съботна сутрешна служба в една синагога в лондонското предградие Хендън. Разгневени вярващи обаче извикали полицията да арестува някакви натрапници лъжевярващи, след като фалшивите им бради се отлепили по време на сблъсъка. Агентите били тихомълком освободени, след като посланикът на Израел се обадил в Хоум Офис — Министерството на вътрешните работи на Великобритания. Един уважаван ортодоксален равин бил поканен в Париж под претекст, че член на богата фамилия иска той да извърши ритуално обрязване. Той бил посрещнат на летището от двама мъже в строги черни палта и шапки на ортодоксални евреи. Това били агенти на Мосад. В доклада, изпратен впоследствие, се долавял елемент на черна комедия.

„Той беше отведен в един бордей на площад «Пигал», без въобще да разбере къде отива. Две проститутки, предварително подкупени от нас, се появиха уж изневиделица и нападнаха равина. Изготвихме моментни снимки и му ги показахме с думите, че ще ги направим достояние на неговото паство, ако не ни каже къде е момчето. Равинът най-накрая ни убеди, че няма никаква представа за какво говорим, и ние унищожихме снимките пред него.“

Друг равин, Шай Фрейер, също бе въввлечен във все по-разрастващото се разследване на Исер Харел в света на ортодоксалното еврейство. Равинът беше заловен от агенти на Мосад на път от Париж до Женева. Когато след дълъг разпит се убеди, че са попаднали в задънена улица, по съображения, че равинът може да вдигне на крак ортодоксалната общност, Харел нареди Фрейер да бъде

държан като затворник в квартира на Мосад в Швейцария, докато разследването не приключи.

В един момент се появила нова, обещаваща следа в лицето на Мадлен Фрей, дъщеря на аристократично френско семейство и участничка в Съпротивата през Втората световна война. Мадлен спасила много еврейчета от депортация в нацистките лагери на смъртта. След края на войната тя приела юдейството.

Проверките показаха, че Мадлен често посещава Израел и прекарвала доста време с членове на сектата „Нетурей Карта“, а на няколко пъти дори се срещала с дядото на Йозел. Последното ѝ посещение съвпадало по време с отвличането на детето. Оттогава Мадлен не се била връщала в Израел.

През август 1962 година агенти на Мосад я проследиха до предградията на Париж, но когато се легитимираха, тя ги нападна. Един от агентите спешно извика Исер Харел.

Той обяснил на Мадлен „голямото зло“, което е причинила на родителите на Йозел, че те имат моралното право да отглеждат сина си както сметнат за добре и никои родители не бива да бъдат лишавани от това право. Мадлен продължаваше да отрича, че знае нещо за Йозел. Харел забеляза, че дори собствените му хора са склонни да ѝ повярват.

Той изиска паспорта на Мадлен. Под нейната снимка открили фотография на дъщеря ѝ. Нареди на един от агентите да донесе снимка на Йозел. Лицевата костна структура на децата на двете фотографии се оказа почти идентична. Харел позвъни в Тел Авив след няколко часа:

„Имах всичко, което ми трябваше — от подробностите за личния ѝ живот в университета до решението ѝ да се присъедини към ортодоксалното движение, след като се беше отрекла от католическата вяра. Върнах се при Мадлен и убедено ѝ казах, че е изсветлила косата на Йозел, за да не го познаят, и така го е извела от Израел. Разбира се, блъфирах. Тя хладнокръвно отрече всичко. Опитах се да я убедя да разбере, че бъдещето на страната, която твърди, че обича, е сериозно застрашено, че по улиците на Ерусалим хората, които също твърди, че обича, се замерят с камъни. Тя обаче продължаваше да отрича всичко. Казах ѝ, че момчето има майка, която го обича също толкова горещо, колкото и тя е обичала всички онези деца, на които е помогнала през Втората световна война.“

Последните думи я развълнуваха и разказът на Мадлен се отприщи — как е пропътувала по море до Хайфа, представяйки се за туристка, тръгнала да опознае Израел. На кораба се сприятелила със семейство емигранти, които имали дете на възрастта на Йозел. Тя превела за ръка малкото момиченце по мостика, когато пристигнали в Хайфа и емиграционната полиция взела детето за нейно. Полицаят си отбелязал нещо в документите. Една седмица по-късно под носа на израелската полиция тя се качила на самолета за Цюрих заедно с „дъщеря си“. Мадлен дори успяла да склони Йозел да го облече в момичешки дрехи и да му изсветли косата.

Известно време Йозел прекарал в някакво ортодоксално училище в Швейцария, където негов учител бил равинът Шай Фрейер. След неговия арест Мадлен завела Йозел в Ню Йорк, където го оставила при семейство, членове на сектата „Нетурей Карта“.

Харел имал само още един въпрос към нея:

— Ще ми дадете ли името и адреса на семейството?

След дълго мълчание Мадлен най-накрая спокойно отвърнала:

— Живее в Бруклин, на Пен Стрийт номер 126, под името Янгал Гертнер.

За първи път откакто се срещнаха, Харел се усмихна.

— Благодаря ви, Мадлен. Бих искал да ви поздравя и да ви предложа да работите за Мосад. Вашият талант би служил чудесно на Израел.

Мадлен отказа.

Незабавно агенти на Мосад отлетяха за Ню Йорк. Там ги очакваше екип на ФБР със задачата да им сътрудничи, възложена му от американския министър на правосъдието Робърт Кенеди по личната молба на Бен Гурион. Агентите отидоха в жилищната сграда на Пен Стрийт номер 126 и когато госпожа Гертнер отвори вратата, те нахлуха в апартамента. Завариха съпруга ѝ да се моли. До него стоеше бледо момче с ярмулка на главата и дълги тъмни къдрици, обрамчващи лицето му.

— Здравей, Йозел. Дойдохме да те отведем у дома — кротко обясни един от агентите на Мосад.

От началото на издирването, организирано от Мосад, бяха изминали осем месеца. Похарчени бяха близо един милион долара.

Успешното връщане на Йозел обаче не допринесе кой знае колко за преодоляване на религиозното разделение в страната. Израелските правителства и в бъдеще щяха да продължат да бъдат нестабилни и да губят властта по прищявката на малки ултраортодоксални групировки, избирани в Кнесета.

Макар да бе открил момчето, при завръщането си в Израел Исер Харел беше подложен на силни критики от генерал Меир Амит — новоназначения директор на Аман, военното разузнаване. Харел си беше затварял очите за делата на своя предшественик, ала сега се оказа изложен на ожесточените критики на Амит за операцията по спасяването на Йозел.

Амит, полеви командир със забележителни способности, предвидливо се беше сблизил с Бен Гурион, маневрирайки умело в подвижните политически пясъци на вътрешната политика на Израел. Беше уведомил министър-председателя, че Харел „пилее ресурси“ и цялата спасителна операция е показателна, че генералният директор на Мосад се е задържал прекалено дълго на поста си. Бен Гурион се съгласил, пропускайки небрежно факта, че той самият наредил на Харел лично да поеме ръководството на операцията. На 25 март 1963 година, уморен от неколкоседмичната интензивна работа, Исер Харел си подаде оставката на петдесетгодишна възраст. В очите на подчинените му се появи издайническа влага, когато той им стисна ръцете на прощаване и напуснал щаба на Мосад. Всички осъзнаваха, че това е краят на една епоха.

Няколко часа по-късно висок строен мъж с орлови черти и атрактивна външност на актьор, какъвто може и да е бил някога, енергично прекрачи прага на Мосад. Часът на Меир Амит беше ударил. Беше ясно, че се задават радикални промени.

Петнадесет минути след като се беше настанил на бюрото, новият генерален директор на Мосад извика шефовете на отдели. Той ги прецени мълчаливо с поглед, когато те застанаха пред него. Заговори решително, така както безброй пъти беше давал заповеди за настъпление.

Повече никакви операции за откриване на отвлечени деца. Никакви прояви на неуместна политическа намеса. Той щял да

защитава всеки един от тях от външната критика, но нищо не би могло да им помогне да запазят постовете си, ако го провалят. Щял да издейства допълнителни субсидии от бюджета на Министерството на отбраната за закупуване на най-модерно оборудване и гарантиране на средствата за поддръжка. Но не трябвало да забравят онова, което той поставяше над всичко останало — хюминт^[12], изкуството за събиране на информация. Държал то да се превърне в най-голямото достойнство на Мосад.

Скоро служителите му разбраха, че работят за човек, който приема тяхната работа не като низ от краткосрочни операции, а като дейност, която ще даде резултати едва след години. Сдобиването с военни технологии също спадаше към тази категория.

Малко след като Меир Амит зае новия си пост, един мъж, представящ се под името Салман, се появи в посолството на Израел в Париж със смайващо предложение. За един милион щатски долара в брой той гарантираше, че може да осигури документацията за смятания за най-секретен боен самолет в света — руския МиГ–21. Салман завърши невероятното си предложение, отправено към израелския дипломат, със също толкова странно искане: „Изпратете някого в Багдад. Нека се обади на този номер и да търси Йосиф. Пригответе обаче един милион долара.“

Дипломатът незабавно изпрати своя доклад на катцата в посолството. Той беше един от оцелелите след чистката, последвала назначението на Меир Амит. Катцата пък на свой ред изпрати доклад в Тел Авив, както и телефонния номер, който Салман беше оставил.

Няколко дни Меир Амит обмисляше ситуацията и преценяваше възможностите. Салман можеше да е доверен шпионин, мошеник, фантазьор или участник в иракски заговор, целещ да бъде разобличен някой агент на Мосад. Имаше сериозна опасност други катци, работещи под дълбоко прикритие в Ирак, да бъдат компрометирани. Но пък едва ли някой беше способен да устои на възможността да получи документацията на МиГ–21.

Разходът на гориво на самолета, височината и скоростта, които набираще, оръжейната му екипировка, както и времето, за което изпълняваше дадена операция и се връщаше в базата, го бяха направили най-добрия фронтови изтребител в света. Шефовете на израелските военновъздушни сили с радост биха дали милиони долари

само за да зърнат плановете на самолета, да не говорим за самата машина. „Лягах си с мисълта за този самолет и се събуждах с нея — признава Меир Амит. — Мислех за това, докато бях под душа или докато вечерях. Всяка свободна минута мисълта ми беше заета с този самолет. Приоритет на всяка разузнавателна служба е да бъде информирана за модерните оръжия на врага. Истина е обаче, че придобиването на информация е изключителна рядкост.“

Първата стъпка беше да изпрати в Багдад агент под прикритие. Това беше Джордж Бейкън — англичанин според данните в паспорта му. „Никой не би заподозрял човек с такова име, че би могъл да е евреин.“ Бейкън щеше да пътува до Багдад като мениджър по продажбите на компания със седалище Лондон, търгуваща с рентгеново оборудване за болници.

Той пристигна в Багдад с полет на иракските авиолинии, натоварен с няколко кашона мостри с оборудване, и показва колко добре е усвоил ролята си, като продаде няколко апарата на иракски болници. В началото на втората седмица от престоя си в Багдад Бейкън позвъни на номера, който Салман беше оставил. Бейкън описва всичко съвсем подробно в докладите си до Мосад.

„Използвах монетен телефон във фоайето на хотела. Опасността този телефон да се подслушва беше по-малка, отколкото ако се обадох от стаята си. Отговориха ми веднага. Гласът попита «кой е» на фарси. Отговорих на английски, като се извиних, че вероятно съм набрал погрешен номер. Тогава гласът отново попита, но този път на английски кой се обажда. Отговорих, че съм познат на Йосиф. Дали там има човек с такова име? Казаха ми да почакам. Помислих, че вероятно проследяват обаждането и че в края на краищата всичко това ще се окаже клопка. Тогава от другата страна чух много любезен глас, който се представи като Йосиф и изрази радостта си, че се обаждам. После ме попита дали познавам Париж. Помислих си, че това може да означава само едно — евентуален контакт.“

Бейкън си уреди среща в едно кафене в Багдад на следващия ден по пладне. В уречения час един мъж се представи като Йосиф и го поздрави с усмивка. Лицето му бе силно набръчкано, а косата — бяла. В по-късно представения доклад на агента се долавя сюрреалистичната, абсурдна атмосфера на момента.

„Йосиф отново изказа задоволството си, че ме вижда, сякаш бях някой далечен роднина, който не е виждал отдавна. После започна да говори за времето и как равнището на обслужването в кафенета като това напоследък спаднало доста. Мина ми през ум, че в момента се намирам във вражеска страна, чиито тайни служби със сигурност биха ме унищожили, ако им се предостави възможност, а аз седя и слушам бръцолевенията на някакъв старец. Реших, че каквато и да е връзката му със Салман в Париж, Йосиф със сигурност не беше агент на иракското контраразузнаване. Това ме успокои до известна степен. Казах му, че приятелите ми са силно заинтересувани от сделката, за която неговият приятел е споменал. Той ми отговори:

— Салман е мой племенник, който живее в Париж. Сервитьор е в едно кафене. Всички добри сервитьори напуснаха страната. — После Йосиф се наведе през масата и ми рече: — Дошъл си за мига, нали? Мога да го уредя, но ще ти струва един милион долара. — Каза го направо, без заобикалки.“

Бейкърн усещаше, че може би в крайна сметка Йосиф е нещо повече от това, за което се представя. В него се долавяше спокойна увереност, но когато Бейкърн му задаваше конкретен въпрос, старият човек поклаща глава:

— Не тук. Някой може да ни чуе.

Договориха се да се срещнат на следващия ден на пейка в парка, покрай река Ефрат, другата голяма река, освен Тигър, на която е разположен Багдад. Тази нощ Бейкърн почти не спа, защото се измъчваше дали въпреки всичко иракското разузнаване или някои хитри, самоуверени играчи, използващи Йосиф за прикритие, няма да го вкарат в капан.

Срещата на следващия ден хвърля малко повече светлина върху естеството на мотивите на Йосиф.

Той произхождаше от бедно иракско еврейско семейство. Като момче е бил нает за слуга от богато християнско семейство маронити в Багдад. След тридесетгодишна вярна служба най-неочаквано е незаслужено обвинен, че е откраднал храна, и е уволнен. На петдесетия си рожден ден се озовал на улицата. Прекалено стар, за да си намери друга работа, преживявал от скромната си пенсия. Тогава решил да потърси еврейските си корени. Обсъдил това свое намерение с овдовялата си сестра Ману, чийто син Мунир работел като пилот във

военновъздушните сили на Ирак. Ману също признала, че има силно желание да отиде в Израел. Как биха могли да го направят? Та дори само със споменаването на тази идея рискували затвор в Ирак. Ако оставят свои роднини в Ирак, това означава властите да ги накажат жестоко, дори да ги екзекутират. А и откъде ще вземат пари? С въздишка Ману признала, че това е една неосъществима мечта.

Но тази мисъл не излизала от главата на Йосиф. На вечеря Мунир често им разказвал как неговият командир се хвали, че Израел би платил цяло състояние за един от миговете, които той пилотира.

— Може би дори милион долара, чичо Йосиф.

Сумата се запечатала в съзнанието на Йосиф. Можел да подкупи държавните чиновници и да организира бягството. С тези пари щял да изсели цялата фамилия от Ирак. Колкото повече си мислел за това, толкова по-осъществима му се струвала идеята. Мунир толкова обичал майка си, че би направил всичко за нея — би откраднал дори самолет за един милион долара. И тогава нямало да има нужда Йосиф да организира бягството на фамилията. Израелците щели да направят това. Всички знаели, че ги бива в тези неща. Ето защо той изпратил Салман в посолството.

— И сега ти си тук, приятелю мой? — усмихна се Йосиф на Бейкън.

— Ами Мунир? Той знае ли за плана ти?

— О, да, той се съгласи да открадне мига, но иска половината пари сега, а останалата част да ни бъде предадена точно преди началото на операцията.

Бейкън беше озадачен. Чутото звучеше както достоверно, така и осъществимо. Но първо трябваше да докладва на Меир Амит.

В Тел Авив генералният директор на Мосад изслуша следобед пълния доклад на Бейкън.

— Къде иска Йосиф да му бъдат предадени парите? — попита Меир Амит най-накрая.

— В швейцарска банка. Йосиф има братовчед, който се нуждае от спешно лечение, каквото не провеждат в Багдад. Иракските власти ще му дадат разрешение да отиде в Швейцария. Когато пристигне, той очаква вече да сме депозирали парите в банката.

— Находчив човек е твоят Йосиф — изкоментира ехидно Меир Амит. — Щом парите бъдат прехвърлени по сметката, никога няма да

си ги получим обратно.

Той зададе още един въпрос на Бейкън:

— Защо толкова му вярваш на този Йосиф?

Бейкън отговори:

— Защото нямаме друг избор.

Меир Амит се разпореди половин милион щатски долара да бъдат преведени в централния клон на „Креди Сюис“ в Женева. В случая залогът беше много по-голям от парите. Той знаеше, че няма да оцелее на поста си, ако Йосиф се окаже изпечен мошеник, за каквото продължаваха да го смятат някои агенти на Мосад.

Настъпи моментът за сделката да научат министър-председателят Бен Гурион и началникът на канцеларията му Ицхак Рабин. Двамата дадоха зелена светлина на операцията. Меир Амит обаче не им събщи, че е предприел още една стъпка — изтеглил бе всички агенти на Мосад от Ирак.

„В случай на провал на мисията, не исках да пострада никой освен мен. Организирах пет екипа. Първият беше екипът за свръзка между Багдад и мен. Те щяха да излязат в ефир само в случай на криза. В противен случай не биваше да получавам никакви съобщения от тях. Вторият беше локализиран в Багдад, за което нямаше да знае абсолютно никой. Нито Бейкън, нито първият екип, никой. Той имаше за задача да измъкнат Бейкън от страната, ако възникне проблем, както и Йосиф, стига да е възможно. Третият екип трябваше да държи под око членовете на фамилията. Задачата на четвъртия екип беше да осъществи връзка с кюрдите, които щяха да ни помогнат в последните приготовления за прехвърляне на семейството. Израел ги снабдяваше с оръжие. Петият екип беше свръзката с Вашингтон и Турция. При излитането си от Ирак мигът трябваше да премине през турското въздушно пространство, за да достигне до нас. Вашингтон, който имаше военни бази в Северна Турция, трябваше да убеди турците да ни сътрудничат с уверението, че мигът е предназначен за Съединените щати. Знаехме, че иракчаните се боят от вероятността някой пилот да не дезертира на Запад, затова държахме резервоарите за самолетно гориво пълни само наполовина. Този проблем нямаше решение.“

Появиха се обаче и други трудности. Йосиф беше решил, че не само най-близките му роднини, но и по-далечните му братовчеди трябва да се възползват от шанса да избягат от жестокия иракски режим. Накрая се оказа, че самолетният полет трябва да осигури убежище на четиридесет и трима души.

Меир Амит се съгласи, но веднага се изправи пред нов проблем. От Багдад Бейкър изпрати кодирано съобщение, че Мунир изпитва колебания. Шефът на Мосад усети какво става: „Мунир все пак се чувстваше иракчанин. Ирак се беше отнесъл добре с него и той не искаше да предава страната си заради Израел. Ние бяхме врагът. Бяха го учили на това през целия му съзнателен живот. Реших, че единствената възможност е да го убедя, че мигът ще отлети направо за САЩ. Затова реших да замина за Вашингтон и да се срещна с Ричард Хелмс, директора на ЦРУ. Той ме изслуша и ме увери, че няма проблеми. С него винаги се работеше лесно. Той уреди среща на американския военен аташе в Багдад с Мунир. Военният аташе го увери, че самолетът ще бъде предаден на Съединените щати, и подробно му обясни каква неоценима помощ оказва на Америка, за да настигне руснаците. Мунир се хвана на приказките му и се реши да продължи.“

След това операцията се разви от само себе си. Междувременно роднината на Йосиф получи разрешение да напусне Ирак и отлетя за Женева. Оттам изпрати картичка: „Болничното обслужване е отлично. Увериха ме в пълното ми възстановяване.“ Съобщението беше сигнал, че и вторите петстотин хиляди долара са били депозирани.

Получил потвърждение, Йосиф съобщи на Бейкър, че фамилията е готова. В нощта преди полета на Мунир Йосиф повел конвоя от автомобили с роднини на север към прохладата на планините. Иракските военни постове не им създавали проблеми. Всяко лято жителите на столицата бягаха далеч от потискащата жегата на Багдад. В подножието на планините ги очаквали кюрдите заедно с израелския свързочен екип. Те повели семейството навътре в планините, където пък ги очаквали хеликоптери на турските военновъздушни сили. Те прелетели под линията на радарното засичане и така успешно преминали в Турция.

Един израелски агент се обади на Мунир със съобщението, че сестра му е родила успешно момиченце. Това беше друг кодиран сигнал, който означаваше, че семейството е било успешно транспортирано.

На следващата сутрин, 15 август 1966 година, по изгрев слънце, Мунир излетя на рутинен тренировъчен полет. След като напусна въздушното пространство на базата, той увеличи скоростта и премина границата с Турция, преди иракските военни да са получили заповед да го свалят. Мунир се приземи в турска военновъздушна база, ескортиран от фантоми на американските военновъздушни сили, презареди и отново излетя. В слушалките си чу съобщение, този път некодирано: „Семейството ти е в безопасност и скоро всички ще сте заедно.“

Един час по-късно мигът се приземи във военновъздушна база в Северен Израел.

Сега вече Мосад се беше утвърдил като сериозен играч на световната сцена. В израелските разузнавателни среди разделителната линия между минало и бъдеще щеше да се обозначава с „пр. А.“ — „преди Амит“, и със „сл. А.“ — „след Амит“.

---

[1] Шабат — събота, празничен ден у евреите. — Бел.прев. ↑

[2] Балфуровата декларация, обнародвана от британското правителство на 2 ноември 1917 година, дава правото Палестина да стане национален дом, родина на евреите, но без да се накърняват гражданските и религиозните права на живеещите там нееврейски общности; Балфурова по името на Артър Джеймс Балфур — британски държавник и писател, министър-председател на Великобритания от 1902 до 1905 година. — Бел.прев. ↑

[3] Мандат (юр.) — особен режим на управление в международното право, предоставен на някоя от страните победителки над бивша колония или на някоя част от територията на победена страна, установен след Първата световна война от Обществото на народите (ОН). — Бел.прев. ↑

[4] Шема молитва — традиционна молитва, известна от еврейската история, която се рецитира всеки ден по време на сутрешните и вечерните служби, състояща се от три строфи, изразяващи пламенната вяра и любов към бога на цял Израел. По

името на Шем (Сим) — най-големия от тримата синове на Ной. Вж. Библия, Първа книга Мойсеева — Битие, 10:21. — Бел.прев. ↑

[5] Хагана — на иврит означава „защита“. — Бел.прев. ↑

[6] Бен Гурион, Давид (1886–1973) — израелски държавник, роден в Полша, министър-председател на Израел от 1948 до 1953 и от 1955 до 1963 година. — Бел.прев. ↑

[7] Рабин, Ицхак — един от последните израелски министър-председатели, станал жертва на покушение през 1995 година. — Бел.прев. ↑

[8] Ромел, Ервин (1891–1944) — немски фелдмаршал, командващ немските войски в Северна Африка през Втората световна война. — Бел.прев. ↑

[9] Имат се предвид силите на Тройната антанта (Великобритания, Франция и Русия) по време на Първата световна война заедно със съюзническите нации (Белгия, Сърбия, Япония, Италия и др.), с изключение на Съединените щати. — Бел.прев. ↑

[10] Друзи — членове на независима религиозна секта, основана през XI век, чиито членове обитават планинските райони на Сирия и Ливан. Верски тя включва елементи от християнството, юдаизма и исляма. Нейните последователи вярват в трансмиграцията на душата и първенството на човешкия род. — Бел.прев. ↑

[11] Хасиди — членове на секта, основана в Полша през XVIII век от Израел Баал Шем-Тов, характеризираща се с краен мистицизъм и фанатизъм. — Бел.прев. ↑

[12] От англ. human intelligence, разузнаване с човешки контингент. — Бел.прев. ↑

3.

МЕМОРИАЛЪТ В ГЛИЛОТ

Меир Амит поддържаше скорост малко над разрешената, докато излизаше от магистралата северно от Тел Авив. Дискретното противопоставяне на правилата беше част от начина му на живот още откакто преди почти четиридесет години беше ръководил отвличането на иракски реактивен самолет.

Отне от газта, но подсъзнателно отказваше да се подчини докрай на правилника и скоростта му все още бе над разрешената, напълно в съответствие с галилейския му произход: „Ние, галилейците, сме упорит народ.“ Роден в любимия град на цар Ирод — Тиберий, в близост до Тибериадското езеро, той беше прекарал детството и юношеството си в кибуц. Твърде отдавна следите от монотонния му тамошен диалект бяха заличени благодарение усилията на майка му — преподавателка по дикция. Тя освен това беше успяла да развие у сина си чувство за независимост, неприязън към толерирането на глупците и зле прикривано презрение към градското население. Най-важното от всичко обаче беше, че бе стимулирала развитието на аналитичните му способности и на комбинативния му ум.

През дългата си кариера той беше използвал тези качества, за да разкрива безпогрешно намеренията на врага. Нерядко се налагаше да се действа, без сигурността да е гарантирана, а скритите мотиви и лавирането бяха неразделна част от професионалния му стил. Периодично критиците му в израелската разузнавателна общност изразяваха тревога от полетите на въображението му. При подобни нападки той винаги се измъкваше с готов отговор: „Прочетете досието по случая с отвлечения миг.“

През тази мартенска утрин на 1997 година, докато се отдалечаваше от Тел Авив, Меир Амит официално вече беше зачислен в списъка на пенсионерите, но никой от израелското разузнаване не вярваше в това. Широките му познания бяха прекалено ценни, за да бъдат пренебрегнати с лека ръка.

Предидшия ден Меир Амит се беше върнал от Хошимин, където се бе срещнал с бивши служители от разузнаването на Виетконг^[1]. Обмениха опит и намериха общи позиции по манипулирането на два големи конфликта — виетнамци срещу американци и израелци срещу араби. Меир Амит беше пътувал и до други точки, където неговите тайни маньоври бяха предизвикали сериозни последици — Аман, Кайро и Москва. Никой обаче не бе дръзнал да постави под съмнение целта на тези посещения, също както през петте години, докато беше заемал поста генерален директор на Мосад (1963–1968), никой не бе успял да се противопостави на методите и източниците му.

През този период той беше превърнал хюминт в изкуство. Нямаше друго разузнавателно управление в света, чиито агенти да бяха постигнали такива успехи в събитието, и то в хода на събирането на информация. Шпионите на Мосад в арабските страни, из цяла Европа, Южна Америка, Африка и Съединените щати бяха повече от когато и да било. Негови катци бяха успели да проникнат в йорданската *Мухабарат* — най-добрата служба за сигурност в арабския свят, и в сирийското военно разузнаване, придобило славата на абсолютно безкомпромисно. Това бяха мъже с железни нерви и безмерна решителност, каквито не е родила фантазията на никой писател.

Малко след като стана генерален директор на Мосад, Меир Амит пусна в обръщение неофициално послание, откраднато от агент от кабинета на Ясер Арафат, което гласеше: „Мосад притежава досие на всеки от нас. Те знаят нашите имена и адреси. На нас ни е известно, че всяко наше досие съдържа по две снимки — на едната с кафия, а на другата — без. Така че Мосад безпроблемно може да ни разкрие, независимо дали сме гологлави или с кафия.“

За да внуши още по-силен страх, Меир Амит вербуваше безпрецедентно голям брой арабски информатори. Той вярваше, че така ще се сдобие с достатъчен брой способни и полезни агенти. Подкупни араби предаваха въоръжените бойци на ООП, разкриваха техните скривалища на оръжия, тайните им квартири и маршрутите им на придвижване. За всеки терорист, убит от Мосад, Меир Амит плащаше на информатора премия от един щатски долар.

По време на подготовката за Шестдневната война от 1967 година във всяка египетска военновъздушна база и във всеки щаб имаше

внедрен или по един катца от Мосад, или по един информатор. В главната квартира на Върховното командване в Кайро те бяха най-малко трима, и то щабни офицери, вербувани от самия Меир Амит. Как беше успял да го постигне, си оставаше една от ревниво пазените му тайни: „Има някой тайни, който е най-добре да си останат потулени.“

На всеки информатор или агент той беше дал една и съща инструкция: освен „обща картина“ искаше и детайлите. „Какво разстояние трябва да измине пилотът от казармените помещения до офицерския стол? Колко дълго един щабен офицер може да се забави заради прословутите задръствания на движението в Кайро? Възможно ли е водещ стратег да има любовница?“ Единствено той беше наясно как могат да бъдат използвани тези на пръв поглед несвързани късчета информация.

Негов катца беше успял да си намери работа като сервитьор в офицерския стол на една от военните бази на фронтовата линия. Всяка седмица той предоставяше детайлна информация за бойната готовност на самолетите и привичките на пилотите и авиомеханиците. Секретно предаваната в Тел Авив информация съдържаше данни за алкохолните и сексуалните им предпочитания.

Служителите в наскоро създадения отдел за водене на психологическа война към Мосад — Лох Ама Психологит (ЛАП), работеха денонощно и изготвяха досиета за египетските военни пилоти, наземния персонал и щабните офицери — какви са летателните им умения, дали са достигнали до поста си благодарение на своите способности или на връзки, дали имат проблеми с алкохола, дали посещават често публични домове, или проявяват интерес към момчета.

Дори и нощем Меир Амит се ровеше из досиетата, търсейки слабости, които можеше да използва за шантаж, за да принуди определени хора да работят за него. „Тази задача не беше от приятните, но разузнаването често е мръсна работа.“

Семействата на египетските военни започнаха да получават анонимни писма, адресирани до Кайро, в които се съдържаха подробни описания на поведението на техните съпрузи. Информаторите подаваха подробна информация обратно до Тел Авив за семейни скандали, принудили цял екипаж да излезе в болнични. Щабните офицери получаваха анонимни телефонни обаждания за

интимния живот на свои колеги. Една гимназиална учителка например бе осведомена от съчувствен женски глас по телефона, че неин ученик има проблеми в училище, защото баща му, старши офицер, имал таен любовник. Заради това обаждане офицерът се самоуби. Тази безскрупулна кампания внесе раздор в редиците на египетските военни и предизвика задоволство у Меир Амит.

В началото на 1967 година от сведения, предоставени от египетската мрежа, стана ясно, че държавният глава Гамал Абдел Насър подготвя война срещу Израел. Като ответна мярка от страна на Израел били вербувани още информатори — открито или с измама, което помогна на Мосад да научи за египетските военновъздушни сили и тяхното командване толкова, колкото на практика знаеха и в Кайро.

В началото на май същата година той беше в състояние да съобщи на командването на израелските военновъздушните сили точния час от деня, в който могат да нанесат максимално унищожителен удар върху египетските военновъздушни бази. Аналитиците от Мосад изготвиха забележителна по своята точност схема на дневното разписание на личния състав във всички египетски военновъздушни бази.

Между седем и тридесет и седем и четиридесет и пет сутринта наземните радарни установки били най-уязвими. През тези петнадесет минути служителите от нощната смяна се чувствали изморени след дългото дежурство, а новият наряд все още не бил в пълна готовност и често закъснявал за дежурството заради бавното обслужване в стола. Пилотите закусвали между седем и петнадесет и седем и четиридесет и пет сутринта. След това обикновено се връщали обратно пеша до казармите, за да вземат екипите си, което им отнемало средно десет минути. Повечето от летците губели още по няколко минути в тоалетната, преди да застанат на линия. Те пристигали там в осем часа, когато официално започвал работният ден. Дотогава наземният персонал вече бил започнал да изкарва самолетите от хангарите, за да бъдат заредени машините с гориво и боеприпаси. През следващите петнадесет минути летищата буквално били задръстени от цистерни със самолетно гориво и муниции.

Подобно детайлно денонощно разписание беше изготвено и за режима на щабните офицери в главната квартира на военното командване в Кайро. Офицерите се придвижвали от дома си до

службата средно за половин час, тъй като военните обикновено живеели в предградията. Специалистите по изготвяне на стратегически планове обикновено сядали на бюрата си най-рано в осем и петнадесет сутринта. Отнемало им още десетина минути да се настанят, да изпият по едно кафе и да побъбрят с колегите. Щабните офицери започвали да преглеждат сигналите от нощния трафик, пристигнали от военните бази не по-рано от осем и тридесет сутринта.

Меир Амит посъветва командващия израелските ВВС нападението на определените цели да се извърши между осем и осем и тридесет сутринта. През този половин час те щели да успеят да сринат вражеските бази, след като се знаело, че върховното командване в Кайро нямало до разполага с целия си персонал, за да организира отведен удар.

На пети юни 1967 година израелските самолети удариха точно в осем и една минута. Последниците бяха унищожителни. Израелските машини прелетяха ниско над Синай, бомбардираха набелязаните обекти и проведоха безпрепятствено наказателната си акция. След секунди небето почерня, тук-там проблясваха червените пламъци на горящите цистерни с гориво и експлодиращите муниции и самолети.

В Тел Авив Меир Амит гледаше през прозореца на кабинета си на юг, даваше си сметка, че неговите анализатори бяха предрешили изхода на войната. Това е един от най-впечатляващите примери за необикновените му способности — още по-забележителен заради безпрецедентния брой на вербуваните от Мосад агенти.

Откакто пое управлението, Меир Амит устояваше на опитите Мосад да бъде превърнат в огледален образ на ЦРУ и КГБ. Тези служби наемаха стотици хиляди анализатори, учени, стратегии и плановици, които да подпомагат действащите агенти. Иракчаните и иранците разполагаха с приблизително десет хиляди действащи агенти. Дори Кубинското разузнавателно управление (ДГУ) имаше хиляда действащи шпиони.

Меир Амит обаче държеше постоянният пълен състав на Мосад да не надвишава чувствително бройката от хиляда и двеста души. Всеки от тях трябваше да бъде подбран лично и да притежава разнообразни умения. Ако е учен, да може да работи и като действащ агент. И, обратното, катцата да бъде готов да използва познанията си на експерт, за да обучава останалите агенти.

За всички тях Меир Амит щеше да е *мемуне*, което преведено от иврит означава „пръв сред равни“. Тази титла му осигуряваше неограничен достъп до министър-председателя, както и годишен ритуал по представянето на бюджета на службите пред израелския кабинет, който получаваше автоматично одобрение.

Доста време преди Шестдневната война, благодарение на усилията на Меир Амит, Мосад предизвикваше смъртен ужас сред враговете на Израел, като проникваше в техните среди, разкриваше тайните им и ги избиваше със смразяваща непогрешимост. Не мина много време и той успя да придаде на Мосад митичен ореол.

Успехът му се дължеше най-вече на правилата, които бе установил при подбора на катците и действащите агенти, които имаха най-големи заслуги за успехите на Мосад. Той напълно разбираше дълбоките и комплексни мотиви, които ги движеха и им позволяваха след извършения подбор да му стиснат ръката, жест, символизиращ преминаването им под негово разпореждане.

Макар и в Мосад да бяха настъпили значителни промени, през тази мартенска утрин да 1997 година Меир Амит знаеше, че кадровият му подход все още действа в рамките на системата.

„Никой не може да бъде приет в Мосад като катца, ако негов основен мотив са парите. Прекалено отявленият ционист също няма място тук. Това е нужно, защото този вид работа изисква особена задълбоченост. И още вътрешно спокойствие, ясна, пространна преценка и умерени възгледи. Хората желаят да станат част от Мосад по най-различни причини. Една от тях е от тщеславие. Някои ги привлича авантюрата. Трети мислят, че така ще се издигнат на по-високо обществено стъпало — дребни хорица, стремящи се към кариера. Други желаят да придобият тайна власт, която смятат, че Мосад ще им осигури. Нито една от тези причини не е приемливо основание.

И винаги, абсолютно винаги си длъжен да увериш своя служител, когото изпращаш на мисия, че може да разчита на пълната ти подкрепа, че ще бдиш над семейството му в негово отсъствие, че ще се погрижиш за щастието на децата му. В същото време трябва да предпазиш максимално и самия него. Ако неговата съпруга започне да

се съмнява, че той има любовница, увери я, че не е така. Ако има, запази го в тайна от нея. Ако тя кривне от правия път, помогни ѝ да се върне в него. Не казвай на съпруга ѝ. Неговото внимание не бива да бъде разконцентрирано. За да бъдеш истински шеф на шпиони, трябва да възприемаш служителите си като семейство. Накарай ги да чувстват, че си винаги до тях, денонощно, без оглед на обстоятелствата. Ето как се печели лоялност и как се убеждава един катца да прави това, което искаш, защото в крайна сметка то е най-важното.“

Всеки катца преминаваше през тригодишно интензивно обучение, включително и жестоко физическо насилие по време на разпит. Мъжът или жената кандидат се обучават да си служат отлично с универсалното, предпочетено от Мосад оръжие — „Берета“, двадесет и втори калибър.

Първите катци с мисии извън арабските страни бяха разпределени в Съединените щати, Великобритания, Франция и Германия. В Съединените щати постоянно действащи катци имаше в Ню Йорк и Вашингтон. Един катца в Ню Йорк беше специално отговорен за проникването във всички дипломатически мисии на Организацията на обединените нации, както и сред многобройните етнически общности в града. Друг катца във Вашингтон имаше подобни задължения, включително и допълнителната задача да извършва постоянно наблюдение над Белия дом.

Останалите катци действаха в райони на временно напрежение и се връщаха у дома с приключване на мисията.

Меир Амит чувствително разшири организацията, като включи в нея Информационния отдел, отговорен за събирането на информация в чужбина, и Отдела за политически акции и връзки, работещ с така наречените приятелски настроени чужди служби за сигурност, предимно ЦРУ и британското МИ6. Изследователският отдел имаше петнадесет секции или „бюра“, които се занимаваха с арабските държави. Отделни „бюра“ отговаряха за Съединените щати, Канада, Латинска Америка, Великобритания, Европа и СССР. С течение на

годините тази инфраструктура беше разширена и включи бюра за Китай, Южна Африка и Ватикана. По брой на служителите си обаче Мосад си остана малочислена организация.

Не минаваше ден, без да постъпи свежа информация от централите по всички точки на света. Тя беше разпределяна във високата мрачна сграда на булевард „Цар Саул“^[2]. Според Меир Амит, „ако поради този факт някой ходи с малко по-изправена глава — добре, но по-важното е, че кара враговете ни да тръпнат от страх“.

Катците на Мосад бяха невероятно безскрупулни, непогрешими и ловки, готови винаги да отвърнат на огъня с огън. Оперативните кадри предизвикваха брожение с цел да създадат атмосфера на взаимно недоверие между арабските страни, използвайки черна контрапропаганда и вербувайки информатори, ръководени от философията на Меир Амит — „разделяй и владей“. Неговите служители наложиха нови стандарти на хладнокръвен професионализъм — промъкваша се като среднощни крадци и оставяха след себе си смърт и разрушения. Никой, станал веднъж обект на преследване, не можеше да избегне тяхното отмъщение.

След приключване на акциите те се явяваха на доклад в ъгловия кабинет на Меир Амит с големи прозорци, с изглед към оживената главна улица на града, наречена на името на израелски пълководец от Стария завет. Лично от своя кабинет той направляваше и действията на двама шпиони, чийто кураж ще остане безпрецедентен в анализите на Мосад. Когато си спомняше техните заслуги, гласът му леко потреперваше и по устните му плъзваше извинителна усмивка в собствена защита, докато разказваше биографиите им.

Ели Коен бе роден в Александрия, Египет, на шестнадесети декември 1924 година. Подобно на своите родители и той бе ревностно отдаден на религията си ортодоксален евреин. През декември 1956 година той се озова сред евреите, екстрадирани от Египет след Суецката криза. След пристигането си в Хайфа се почувства като чужденец в новата си родина. През 1957 година постъпва на служба в израелското военно контраразузнаване, но работата му на анализатор скоро започва да го отегчава. Отправя запитвания как да постъпи на служба в Мосад, но получава отказ. Както си спомня Меир Амит, „до

нас достигна информацията, че Ели Коен е бил дълбоко засегнат от нашия отказ. Вследствие на това той напусна военното контраразузнаване и се ожени за иракчанка на име Надиа.“

В продължение на две години Коен води спокоен живот като деловодител в застрахователна компания в Тел Авив. Без негово знание данните за живота и миналото му излязоха на бял свят от „досиетата на отхвърлените кандидати“, които се бе заел да преглежда, търсейки „определен тип агент за много специална мисия“. Тъй като не откри нито един подходящ в досиетата на „действащите агенти“, той се пренасочи към „отхвърлените“ кандидати. Коен се оказа единственият подходящ и бе поставен под наблюдение. Седмичните доклади на отдела за вербуване на агенти към Мосад описваха аскетичния му начин на живот и верността му към съпругата и семейството му. Работеше усърдно, схващаше бързо и издържаше на напрежение. Най-накрая му бе съобщено, че Мосад е одобрил кандидатурата му.

Ели беше включен в интензивен шестмесечен курс в тренировъчната школа на Мосад. Експертите по саботаж го обучиха да прави експлозиви и бомби с часовников механизъм с най-прости подръчни материали. Обучи се на бой без оръжие и стана първокласен стрелец и умел взломаджия. Посветен бе в тайните на шифроването и разшифроването, работата с радиостанции, употребата на симпатично мастило и изпращането на тайни послания. Не преставаше да изненадва своите инструктори с уменията си. Феноменалната му памет беше тренирана още от времето, когато като младеж бе наизустявал цели пасажи от Тората^[3]. В края на курса в характеристиката му бе записано, че притежава всички необходими качества за един бъдещ катца. Но Меир Амит все още се колебаеше.

„Питах се стотици пъти дали Ели ще е в състояние да върши онова, от което се нуждаех. Стараех се да му вдъхна увереност. Не исках нито за миг да му мине мисълта, че винаги ще е на крачка от смъртта. И тъй като едни от най-блестящите умове на Мосад бяха вложили в него всичките си знания и умения, в крайна сметка реших да заложа на Ели.“

Меир Амит прекарва седмици в изработване на фалшива самоличност на своето ново протеже. Заедно те изучаваха карти и снимки от Буенос Айрес, така че Коен да възприеме напълно новопридобитото си минало и име — Камил Амин Таабес. Шефът на Мосад откри колко бързо „Ели усвои езика на сирийски търговец. Той безпогрешно запомни разликите между ведомост и сертификат, договор и гаранция, с една дума всичко, което му бе необходимо. Подобно на хамелеон той поглъщаше всичко. Пред собствените ми очи Ели Коен се изгуби и се превърна в Таабес, сириец, който така и не беше престанал да изпитва носталгия по родния си Дамаск. С всеки изминал ден Ели придобиваше все повече увереност, повече сигурност и хъс да докаже, че може да се справи със задачата. Беше като претендент за световната титла по маратон, когато бяха тренирали да вземе преднина още в началото на пробегата. Но състезанието за него можеше да продължи години. Ние направихме всичко, което беше по силите ни, за да му помогнем да се адаптира към новия си живот и да заживее съобразно легендата. Оттам насетне нещата зависеха от него. Ние всички знаехме какво предстои. Затова и нямаше прощални сцени и сълзи. Просто един ден той напусна Израел, така, както всички шпиони преди и след него.“

В сирийската столица Коен бързо установява контакт с деловите среди и си създава кръг от високопоставени приятели. Сред тях е и Маази Захредин, племенник на сирийския президент.

Захредин обича да се хвали и не пропуска да покаже колко непобедима е Сирия. Коен се възползва от това. Не след дълго Захредин го води на обиколка по сирийските укрепления по Голанските възвишения. Там Коен разглежда вкопаните дълбоко в земята бетонни бункери, в които бяха дислоцирани артилерийски установки с голям обсег, руско производство. Дори му е разрешено да направи снимки. Часове след като двата руски танка Т-54 пристигат в Сирия, Коен вече е информирал Тел Авив. Той дори се е сдобил с пълно копие на сирийската стратегия за откъсването на Северен Израел. Тази информация се оказва безценна.

И макар Коен да затвърждава убеждението на Меир Амит, че един действащ агент на стратегическо място струва колкото цяла

дивизия войници, той започва да става все по-дързък и безразсъден. Коен беше запален футболен запаянко. Денят, след като гостуващ отбор е победил израелския национален тим в Тел Авив, той нарушава строгото правило относно радиопредаванията „само по предназначение“ и изпраща по радиовръзката до своя оператор следното съобщение: „Крайно време е да се научим да побеждаваме и на футболния терен.“

Бяха предадени и други неразрешени съобщения: „Моля, честитете годишнината от сватбата на съпругата“, или: „Честит рожден ден на дъщеря ми.“

Меир Амит се вбеси, но не го показва, защото познаваше достатъчно добре психологическия натиск, на който е подложен всеки агент, и се надяваше, че поведението на Коен „не беше нищо повече от временна слабост, което често се случва дори и на най-добрите агенти. Опитах се да проумея начина му на мислене. Дали не беше отчаян и това не бе неговият начин да го покаже, като рискува собствената си сигурност? Опитах се да се поставя на негово място, защото си давах сметка, че съм пренаписал живота му. Налагаше се да използвам и да преценя многобройни фактори. Но в крайна сметка единственото важно нещо беше дали Ели все още беше в състояние да се справя със задачата си.“

Меир Амит отново реши да му гласува доверие.

През една януарска нощ на 1965 година Ели Коен будувал в спалнята си в Дамаск в очакване да настъпи часът, за да изпрати съобщението си. Докато настройвал радиостанцията, в апартамента му нахлули сирийски служители на разузнаването. Коен бил разкрит благодарение на една от най-модерните мобилни единици за проследяване, оборудвана с техника от руснаците.

По време на разпита той бил принуден да изпрати съобщение до Мосад. Сирийците не забелязали леката промяна в скоростта и ритъма на радиопредаването. В Тел Авив получили съобщение, че Ели е разкрит и заловен. Два дни по-късно Сирия официално потвърдила вестта за неговото залавяне.

„В подобни моменти имаш чувството, че си загубил член на семейството си. Започваш да си задаваш въпроси, неминуеми при всеки провал на агент: Имало ли е начин да го спасим? Как е бил разкрит? Поради собствената му небрежност? Заради някой

приближен? Дали вече не е бил в невъзможност да изпълнява задачата си и ние просто не сме го забелязали? Дали не е имал желанието да се отърве, като умре, защото и това понякога се случва, или всичко е било просто лош късмет? Въпроси, въпроси... Така и не получаваш категорични отговори. Терзанията обаче са начин да се справиш със ситуацията.“

Сирийците не успяха да пречупят Ели Коен. Въпреки мъченията той издържа до издаването на смъртната присъда.

Меир Амит се посвети почти изцяло на опити да спаси Ели Коен. За разлика от Надиа Коен, която поде световна кампания за спасяването на живота на съпруга си — тя изпрати послание до папата, до английската кралица, до най-влиятелните министър-председатели и президенти, — действията на Амит в тази насока умишлено не придобиха публичност. Той отпътува за Европа и се срещна с шефовете на френското и германското разузнаване. Ала и те не успяха да направят нищо. Отправи неофициална молба дори до Съветския съюз и се бори самоотвержено, докато на 18 май 1965 година, малко след четиринадесет часа, тежковъоръжен конвой не напусна затвора „Ел Маза“ в Дамаск. В един от закритите камиони бил Ели Коен.

Съпътствал го осемдесетгодишният главен равин на Сирия Нисим Андабо. Дълбоко разстроен от предстоящата екзекуция, равинът неутешимо ридал по целия път. Ели Коен се опитвал да успокои стария човек. Конвойт стигнал площада „Ел Марга“ в центъра на Дамаск. Там Ели рецитирал пасаж от „Видуи“ — еврейската молитва на човек, изправен пред лицето на смъртта: „Всемогъщи боже, прости ми греховете и прегрешенията.“

В петнадесет и тридесет и пет следобед пред очите на хиляди сирийци под светлината на телевизионните прожектори Ели бил обесен.

Докато наблюдавала екзекуцията на мъжа си от Тел Авив, Надиа Коен се опитала да се самоубие, но била откарана в болница, където животът ѝ бил спасен.

На следващия ден на частна церемония в тесен кръг Меир Амит почете паметта на Ели Коен. След това се зае да открие и обучи нов агент, който да го замести.

Волфганг Лотц, германски евреин, пристигна в Палестина малко след идването на Хитлер на власт. През 1963 година Меир Амит го избира от кратък списък с кандидати за шпионска мисия в Египет. Докато Лотц преминаваше същото сурово обучение като Коен, Меир Амит за пореден път размишляваше върху новата самоличност на бъдещия агент. Амит се спря на инструктор по конен спорт, източногермански емигрант, служил в германския контингент в Африка по време на Втората световна война, който се завръща в Египет и открива школа за обучение на ездачи. Тази работа светкавично щеше да му осигури достъп до висшето общество в Кайро, чиито представители членуваха в градските клубове за конен спорт.

За кратко време Лотц си създаде собствена клиентела, в която влизаха шефът на египетското военно разузнаване и шефът по сигурността в зоната на Суецкия канал. Стараейки се да надмине славата на Коен, Лотц успя да изкопчи от своите нови приятели тайните на уникалната гранична система за сигурност на Египет — ракетните установки в Синай и по границата с пустинята Негев. Лотц се сдоби и с пълния списък на нацистките учени, установили се в Кайро и привлечени да работят по секретни египетски ракетни и оръжейни програми. Скоро след това агенти на Мосад започнаха последователно да ги избиват.

След две години работа под прикритие Лотц в крайна сметка бе разкрит и осъден по бързата процедура. Египтяните, които си даваха сметка, че той е прекалено ценен, за да го убият, го държаха жив в очакване да послужи за разменна монета срещу египетски военнопленници в евентуална бъдеща война с Израел. За пореден път Меир Амит бе сериозно разтревожен от залавянето на негов агент.

Той изпрати писмо до тогавашния президент на Египет Гамал Абдел Насър, в което предложи Лотц и неговата съпруга да бъдат разменени срещу египетски военнопленници от предишни военни конфликти, държани в израелски затвори. Насър отказа и тогава Амит реши да прибегне до психологически натиск.

„Внуших на египетските военнопленници, че са задържани само заради отказа на Насър да предаде двама израелци. Позволихме им да пишат до вкъщи, за да го съобщят и на близките си.“

Меир Амит писа отново до Насър, потвърждавайки, че Израел публично ще обяви съгласието си за връщането на военнопленниците, но ще запази в информационно затъмнение връщането на Лотц и съпругата му. Но Насър отново не се съгласи. Тогава Амит отнесе въпроса до командващия силите на ООН за поддържането на мира в Синай. Висшият служител отлетя за Кайро и получи уверението, че Лотц и съпругата му ще бъдат освободени „в близко бъдеще“.

„Очевидно правилно разкодирах съобщението, че това ще стане скоро, и наистина месец по-късно Лотц и съпругата му при пълна секретност отлетяха от Кайро за Женева. Няколко часа по-късно те седяха в кабинета ми“ — спомня си Меир Амит.

Меир Амит си даде сметка, че неговите катци се нуждаят от подкрепа, докато са на мисия. Затова създаде статута на *саянимите* — доброволци от еврейски произход. Саянимът е въплъщение на исторически формиралата се сплотеност на еврейската общност. Независимо от лоялността към страната, саянимът изпитва много по-силна преданост към Израел и приема за дълг да съдейства за защитата му от враговете.

Саянимът изпълнява много функции. Онзи, който държи агенция за автомобили под наем, е длъжен да осигури на катцата кола, без да води обичайната документация. Собственикът на агенция за недвижими имоти трябва да му осигури жилище. Задължение на саянима банков служител е да гарантира достъп до банкови сметки извън работно време. Лекарят е длъжен да осигури медицинско обслужване — например да обработи рана от куршум, без да информира за това властите. Впоследствие саянимите получават единствено компенсация на разходите си.

Междувременно саянимите събират техническа информация и всякакъв род „публични“ сведения — слухове, дочути по време на коктейли, коментари по радиото, публикации във вестниците, истории, разказани с недомлъвки по време на служебни или приятелски вечери. По този начин те дават насока на катците. Без саянимите Мосад не би могъл да действа ефективно.

Това наследство от управлението на Меир Амит е запазено до днес, и то с много по-широк обхват. През 1998 година във

Великобритания имаше над четири хиляди саяними, а в Съединените щати — почти четири пъти повече. Докато Меир Амит успяваше да ръководи организацията при твърде свит бюджет, в наши дни Мосад изразходва по неколкостотин милиона долара месечно за поддръжка на „активите“ си, за покриване на разходите на саянимите, за тайни квартири, логистична подкрепа и гарантиране на оперативните разходи. Амит им оставя и друго наследство — професионален жаргон. Писмената система за изготвяне на доклади, наречена *Нака*; „дневна светлина“ означава най-висока степен на тревога; *кидон* е член на отряда ексекutori от Мосад; *невиот* е специалист по наблюдение; *яхаломин* е отряд, който осигурява връзка с катците; *сафаним* е отряд за операции срещу ООП; *балдер* е куриер; *слик* е тайно място за документи, а *теуд* са фалшификациите.

През онази мартенска утрин на 1997 година, докато се връщаше в миналото, Меир Амит осъзна колко голяма промяна е настъпила в Мосад. Под натиска на политически искания, главно от страна на премиера Бениамин Нетаняху, Мосад беше изпаднала в опасна изолация от чуждите разузнавателни служби, които Меир Амит толкова грижливо бе ухажвал. По думите му едно беше да живееш, воден от кредото „Израел над всичко — сега и завинаги“, съвсем друго — да те хванат, че „пребъркваш джобовете на приятелите си“. Ключовата дума е „да те хванат“, добавяше той с мрачна усмивка.

Пример за това беше задълбочаващото се проникване на Мосад в Съединените щати посредством икономически, научен и технологичен шпионаж. Специален отряд с кодово название „АЛ“ (AL), което на еврейски значи „над“, дебнеше из Силиконовата долина в Калифорния за високотехнологична секретна информация. В доклад до Комисията по разузнаването към Сената ЦРУ беше определило Израел като една от шестте държави с „направлявана от правителството секретна политика на домогване до икономическите тайни на Съединените щати“.

Шефът на Германската служба по сигурността — БФВ, неотдавна бе отправила предупреждение към ръководителите на отделите си, че Мосад си остава главната заплаха за най-актуалните компютърни тайни на Германия. Подобно предупреждение получиха и

служителите на френското Главно управление за външна сигурност (ДЖСЕ), след като агент на Мосад бе засечен в близост до Центъра за обработване на сателитна информация в Крейл. Години наред Израел се опитваше да разшири космическия си потенциал в съответствие с ядрения му потенциал на Земята. Британската служба за контрашпионаж МИ5 включи в отчета си пред новоизбрания министър-председател Тони Блеър подробна информация за опитите на Мосад да се сдобие със секретна научна и отбранителна информация за Обединеното кралство.

Меир Амит не възразяваше срещу подобни авантюри, той по-скоро недоволстваше, че нередко те не бяха грижливо планирани и не отчитаха дългосрочните последици.

Същото се отнасяше и до кампаниите на психолозите от ЛАП. По време на управлението на Амит отделът вече бе изградил глобална мрежа от медийни контакти, която използваше със завидно умение. При терористичен акт в Европа лицето за контакт от дадена медия щеше да получи нареждане да поднесе информацията така, че да ѝ придаде желан от отдела подтекст. Отделът също така подготвя информация за пресаташетата в израелските посолства, които от своя страна имат за задача да я подметнат на журналистите по време на питие или на вечеря, когато може да бъде споделена на ухо една тайна, а нечия репутация дискретно да бъде опетнена.

Макар същността на тази черна пропаганда да се е запазила, в наши дни има една съществена разлика: изборът на мишена или жертва. За Меир Амит решенията в тази посока твърде често се предопределят от политическа заявка — нуждата да се отклони вниманието от някоя дипломатическа маневра, която Израел планира да извърши в Близкия изток и която обслужва единствено негови интереси, или потребността да възвърне разклатената си популярност, особено в Съединените щати.

Когато на 17 юли 1996 година полет номер 800 на ТУА приключи трагично и самолетът се разби край югоизточния бряг на Лонг Айленд, при което загинаха всичките 230 пътници на борда, ЛАП предприе кампания да внуши, че трагедията е дело на Иран или Ирак — двете омразни на Израел държави. Появяваха се новинарски репортажи и коментари в медиите, които раздухваха измислицата. Близо година по-късно, след като са похарчени половин милион долара и с цената на

десет хиляди часа усърден труд, главният следовател на ФБР Джеймс К. Калстром отхвърли вероятността от терористичен акт, както и каквато и да било версия за извършено престъпление поради липса на доказателства. Неофициално той заяви пред колегите си: „Ако имаше начин да разобличим онези копелета от Тел Авив за това, че ни изгубиха времето, бих се радвал да го направим. Наложих се да проверяваме всяка думичка, изпусната от тях в медиите.“

ЛАП нанесе нов удар след бомбения атентат по време на Олимпийските игри в Атланта. Този път беше разпространена измислицата, че бомбата „имала всички белези“ на направена от човек, който се е обучавал при експертите в долината Бекаа, Ливан. Историята набираше скорост и ЛАП успя да внуши страха от тероризма, който владееше в Израел, на уплашеното по разбираеми причини американско общество. Единственият заподозрян беше някакъв злополучен охранител по време на игрите — мъж, който очевидно няма нищо общо с международния тероризъм, и след като обвиненията към него отпаднаха, историята се забрави от само себе си.

Меир Амит осъзнаваше колко е важно да се напомня на света за тероризма, но предупрежденията „трябва да са аргументирани“, нещо, за което винаги бе настоявал. Това признание бе придружено с повдигане на рамене, сякаш някаква вътрешна мисъл беше потушила раздражението му. Доста отдавна той се бе научил да прикрива чувствата си и да заобикаля неудобните подробности. Години наред по същия начин беше прикривал и силата си.

В неговите очи Мосад беше тръгнал стремглаво надолу след покушението срещу министър-председателя Ицхак Рабин на мирен митинг в Тел Авив през ноември 1995 година. Малко преди еврейски екстремист да стреля по Рабин, според Меир Амит имаше още един сигнал за задълбочаващата се криза в израелското общество. Тогавашният генерален директор на Мосад Шабтай Шавит беше предупредил охраната на Рабин за евентуален опит за атентат срещу него. Според един от служителите тази вероятност е била отхвърлена като непотвърдена и прекалено хипотетична, „за да представлява реална заплаха“.

По време на управлението на Меир Амит Мосад нямаше разрешение да действа на територията на Израел. Въпреки това, независимо от критичното му отношение, Меир Амит обичаше да

повтаря, че съдбата на Израел е съдба на Мосад. Под негово ръководство дейността ѝ нерядко оказваше влияние на световните дела. До голяма степен той го отдава на лоялността — качество, което днес изглежда безвъзвратно изгубено. Хората продължават да си вършат работата, не по-малко опасна и мръсна отпреди, но винаги с мисълта, че ще трябва да дават отчет не само пред вишестоящите си шефове, но и пред определени политически фигури в сянка. Това вмешателство е и причина за параноята, която периодично излиза на повърхността и руши представата за Израел като демократична страна.

В близост до магистралата между курорта Херзлия и Тел Авив се намира комплекс, отрупан с антени. Това е тренировъчната школа на Мосад. Едно от първите неща, които всеки нов държавен служител, вербуван за шпионин в чуждо дипломатическо представителство в Тел Авив, научава, е местонахождението на това мрачно здание. При все това, ако в израелския печат се промъкне публикация, която да разкрие официално съществуването на школата, над автора тегне заплахата от съдебно преследване. През 1996 година в рамките на разузнавателната общност в страната се породил яростен дебат какви действия да се предприемат, след като един столичен всекидневник публикува името на последния генерален директор на Мосад — вдъхващия страхопочитание Дани Ятом. Говореше се за арест на репортера, изнесъл секретната информация, както и на главния редактор на всекидневника. В крайна сметка не последва нищо, тъй като Мосад беше принудена да признае, че името на Ятом вече се беше появявало в публикации по цял свят.

Меир Амит се противопоставяше открито срещу подобен род журналистически действия: „Да направиш обществено достойние името на действащ шеф е сериозна простъпка. Шпионажът е секретна работа и не е от най-приятните. Независимо от това, какво е направил някой, ти си длъжен да го защитаваш пред външни лица. Оттам нататък имаш правото да се разправиш с него толкова сурово, колкото прецениш, че заслужава, но вътре в организацията. За външния свят обаче той трябва да остане не само незасегнат, нещо повече — без отговорност и анонимен.“

По времето, когато беше генерален директор на Мосад, Меир Амит носел кодовото име Рам. Думата има силен старозаветен подтекст за момче, отгледано с неугасващия борчески дух на времето, когато Палестина се бунтуваше едновременно срещу Британския мандат и срещу евреите. Още от юношеството си той тренираше упорито тялото си. Физически слабоват, Меир Амит израсна като силен и здрав младеж, изпълнен с убеждението, че това е *неговата* земя. Ерец Израел — земята на Израел. Нямаше значение, че до 1947 година останалият свят продължава да я нарича Палестина, когато Обединените нации предложиха подялбата ѝ.

Раждането на една държава — Израел, бе последвано от опити за унищожаването ѝ от армиите на арабски държави, които се мъчеха да възстановят правата си над тази древна земя. Жертвите от еврейска страна бяха шест хиляди. Никой обаче не знаеше точния брой на убитите араби. Гледката на трупове помогна на Меир Амит да съзрее преждевременно. Атмосферата стана още по-сурова след пристигането на оцелелите от нацистките лагери евреи, всеки от които носеше зловещ син знак, татуиран върху тялото му, независимо дали е мъж или жена. „Гледката ми напомни за това, колко покварен е човешкият род“ — спомня си Меир Амит. Изречени от друг, тези думи биха прозвучали неуместно и банално, от устата на Меир Амит обаче те издаваха достойнство.

Кариерата му в армията бе биографията на войник, орисан да достигне върховете. Той започна като командир на рота във Войната за независимост през 1948 година, две години по-късно стана бригаден командир под ръководството на Моше Даян, след това за пет години се издигна до командващ операциите на сухопътните сили — втората най-висока длъжност в израелските въоръжени сили. Един нещастен случай, частично засичане при отварянето на парашута, сложи край на военната му кариера. Израелското правителство плати обучението му в Колумбийския университет, където той придоби магистърска степен по бизнесадминистрация, но когато се завръща в Израел, нямаше осигурена работа.

Тогава Моше Даян предложи Меир Амит да оглави военното разузнаване. Въпреки че първоначално предложението му не се приема с аргумента, че все пак няма опит в тайните служби, Меир Амит получи назначението: „Единственото ми предимство беше, че съм бил

командир на бойното поле и знаех колко важно е доброто разузнаване за войниците, които са там.“ На 25 март 1963 година той пое ръководството на Мосад от Исер Харел. Успехите му са толкова много, че не биха могли да бъдат изредени. Ето най-важните от тях: той е шефът на Мосад, който въведе практиката да се унищожават физически враговете; той е човекът, който установи тайни професионални отношения с КГБ, докато в същото време евреите бяха преследвани в Съветския съюз; той е мъжът, който оцени по достойнство ролята на жените и въведе използването на сексуалните капани в работата на разузнаването; той одобри проникването в двора на крал Хюсеин малко преди Хашемитският управник да стане агент на ЦРУ в арабския свят.

Шпионските техники, които са негово изобретение, все още са в обръщение. Но за никой външен човек няма да стане ясно но какъв начин е успял да достигне до идеята за тях. При този въпрос лицевите му мускули се стягаха и всичко, което казваше, е: „Има тайни и тайни. Някои обаче си остават мои тайни.“

Когато настъпи моментът и той разбра, че за Мосад ще е полезна нова личност, той напусна без излишен шум. Свика служителите си, за да им напомни, че ако някога еврейското им самосъзнание и работата за Мосад породят конфликт между личната им етика и държавните интереси, те трябва незабавно да се оттеглят от поста си. После се здрависа с тях и си тръгна.

Никой от следващите ръководители на Мосад обаче, пожелал да се свърже с него и да изпият по чаша кафе в кабинета му на улица „Яботински“ в приятното предградие на Тел Авив — Рамат Ган, не е бил отблъснат. В подобни случаи вратата на кабинета на Меир Амит оставаше плътно затворена, а телефонът — изключен.

„Майка ми винаги казваше, че накърненото доверие е равносилно на загубата на приятел“ — обясни ми той на английски с подкупваща старческа усмивка.

Извън истинското му семейство — едно същинско малко племе от деца, внуци, братовчеди, роднини, близки, приятели и познати от няколко поколения — малко са хората, които в действителност познават Меир Амит. Той не би и позволил да е другояче.

През тази мартенска утрин на 1997 година зад волана на автомобила си Меир Амит изглеждаше необикновено млад, около шестдесетте, макар да бе седемдесет и пет годишен. Физиката му, която някога му беше осигурявала възможността да преодолява изпитанията с олимпийска лекота, вече бе отслабнала. Под скъпия му син блейзър се забелязваше дори отпускането на коремните му мускули. Ала погледът му все още бе достатъчно остър и проникателен, за да сепва човека срещу него и да не му оставя възможност да проникне в начина му на мислене, камо ли да го разгадае. Амит насочи колата към едно авеню, от двете страни на което се издигаха дървета.

Дори той не можеше да преброи колко пъти беше минавал по този път, но всяко ново идване насам му припомняше старата истина, „че за да оцелееш като евреин, означава да се отбраняваш до смърт“.

Същото чувство беше изписано на лицата на младежите, чакащи разпределение под дърветата пред военния лагер за новобранци в Глилот, северно от Тел Авив. Походката им беше донякъде наперена, дори високомерна. Те щяха да отбиват задължителната си военна служба в израелските въоръжени сили, изпълнени с убеждението, че служат в най-добрата армия в света.

Малцина обърнаха внимание на Меир Амит. За тях той беше поредният възрастен мъж, дошъл да отдаде почит на загиналите пред военния мемориал в близост до мястото, където те чакаха заминаването си. Израел е страната на мемориалите. Има ги над хиляда и петстотин на територията ѝ, издигнати в памет на парашутистите, пилотите, танкистите и пехотата. Паметниците почитат загиналите от пет широкомащабни конвенционални войни и почти петдесет години трансгранични конфликти и антипартизански операции. При все това за една нация, която почита падналите си воители по начин, невидян от времето на римляните, населявали тези земи, няма друг подобен паметник в Израел, а да не говорим по света, като онзи, за чието създаване бе спомогнал Меир Амит.

Той се намира в граничната зона на военната база и се състои от няколко бетонни сгради и стени от пясъчник, разположени така, че да образуват формата на човешки мозък. Меир Амит беше избрал точно тази форма, защото „символ на разузнаването са интелигентността и мозъкът, а не някаква бронзова фигура в героична поза“.

Мемориалът е в памет на загиналите петстотин петдесет и седем мъже и жени от израелското разузнаване, седемдесет и един от които са служили в Мосад.

Те са намерили смъртта си по всички краища на света: в пустините на Ирак, в планините на Иран, в джунглите на Южна и Централна Америка, в саваните на Африка, по улиците на Европа. Всеки от тях по свой собствен начин се е старал да живее, следвайки мотото на Мосад: „Води войната и се осланяй на хитростта.“

Меир Амит познаваше много от тях лично. Някои той самият бе изпратил на явна смърт в изпълнение на мисии, които по негово признание надхвърлят „границите на приемливия риск, но това е неумолимата неизбежност на този вид работа. Смъртта на един разузнавач трябва винаги да бъде претеглена спрямо повелите на националната сигурност. Винаги е било така.“

В гладките стени на пясъчника са гравирани само имената и датата на смъртта. Няма друга информация относно обстоятелствата, при които е настъпила тя — дали е била публична екзекуция чрез обесване, каквато е съдбата на всички осъдени еврейски шпиони в арабските страни; дали е била в резултат на смъртоносно пробождаване с нож в тясна уличка от безименен убиец; дали е настъпила след „милостиво“ освобождаване от затвора след месеци мъчения. Никой никога няма да разбере. Дори самият Меир Амит често се е лутал в предположения, пазейки мрачните разсъждения за себе си.

Паметникът във формата на мозък е само част от мемориалния комплекс. Вътре в една от бетонните сгради се помещава архивна зала, в която се съхраняват личните биографии на загиналите агенти. Ранните години от живота и военната служба на всеки от тях са надлежно документирани. Последната секретна мисия обаче по правило остава забулена в тайна. За всеки агент е отреден възпоменателен ден, в който за него се служи в малка синагога.

Отвъд синагогата се вижда амфитеатър, където в Деня на разузнаването семействата на загиналите се събират, за да почетат своите мъртви. Понякога Меир Амит се обръщаше със слово към тях. След това те посещават мемориалния музей, в който са събрани различни експонати: предавател, монтиран в основата на ютия; микрофон, скрит в кана за кафе; симпатично мастило в шишенце от парфюм и автентичният диктофон, с който е бил записан драматичният

разговор между йорданския крал Хюсеин и президента на Египет Насър, предшествващ непосредствено Шестдневната война.

Меир Амит е полирал до блясък биографиите на тези хора, използвали споменатото оборудване, и ги е извисил до митично-героични личности. Той винаги споменава за начина, по който е бил предрешен Йа Бока, на влизане и излизане от Йордания до залавянето и екзекутирането му в Аман през 1949 година. На видно място е поставен и детекторен радиоприемник, който Макс Бине и Моше Марзук са използвали, за да поддържат най-успешната мрежа на Мосад в Египет, преди да намерят смъртта си по мъчителен начин, в ужасна агония, в затвор в Кайро.

За Меир Амит те всички са „моите воители на Гедеон“. Гедеон е онзи герой от Стария завет, който спасил Израел от многобройните вражески пълчища, благодарение на това, че си е осигурил по-добро разузнаване.

Накрая дойде моментът и той да влезе в лабиринта, съпровождан от уредника на музея. Спираха се пред всяко издълбано в стената име, кимайки почти незабележимо с глава, и продължаваха нататък. Изведнъж имената свършиха. Нямаше повече мъртви, които да бъдат почетени — само предостатъчно място за нови имена върху надгробния камък с пясъчен цвят.

За миг Меир Амит отново се унесе в спомени. Старият шеф на Мосад прошепва на иврит на уредника: „Каквото и да се случи, ние сме длъжни да осигурим просъществуването на това място за вечни времена.“

Без очевидна връзка с предишния разговор Меир Амит добави, че на стената в кабинета си в Дамаск сирийският президент Хафез Асад има едно-единствено голямо изображение — снимка на мястото, където Саладин победил кръстоносците през 1187 година. След тази победа арабите отново завладели Ерусалим.

За Меир Амит особеното пристрастие на Асад към тази картина „има голямо значение за Израел. Той ни вижда по същия начин, както и Саладин някога — хора, обречени да бъдат победени. Мнозина са онези, които имат подобни аспирации. Някои дори претендират да ни бъдат приятели. Спрямо тях трябва да сме особено предпазливи...“

Той млъкна, сбогува се с уредника и се върна към колата си, сякаш е казал прекалено много и думите му ще подхранят неприкрит

ропот сред израелските разузнавателни среди. По това време бе на път да избухне нова криза в нелекия съюз между Мосад и американското разузнаване с потенциално опустошителен ефект за Израел.

В центъра на надигащия се скандал бе един от най-колоритните и същевременно безмилостни оперативни служители, работили някога под ръководството на Меир Амит — мъжът, който вече си е осигурил място в историята с това, че залови Адолф Айхман, и който все още не е изгубил желание да си играе с огъня.

---

[1] Виетконг — комунистическа армия и партизански формирования в Южен Виетнам по време на Виетнамската война, подкрепяни и финансирани най-вече от Северен Виетнам. — Бел.прев.

↑

[2] Саул — първият цар на Израел. — Вж. Библия. Вехтия завет. Първа книга Царства, 9:1–27. — Бел.прев. ↑

[3] Тора — „Закон“, наименование на първите пет книги от Вехтия завет на Библията (Битие, Изход, Левит, Числа и Второзаконие), наречени у нас Петокнижие, приписвани на Мойсей. — Бел.прев. ↑

4.

ШПИОНИНЪТ С ЖЕЛЯЗНАТА МАСКА

Заможните жители на модерното предградие Афека в северната част на Тел Авив бяха свикнали да виждат Рафаел Ейтан, наричан за кратко Рафи — нисък, широкоплещест възрастен мъж, късоглед и почти глух с дясното ухо след участието си във Войната за независимост на Израел, да се прибира у дома с парчета изхвърлени водопроводни тръби, скъсани вериги от велосипеди и други подобни метални отпадъци. Той обикновено носеше евтини панталони и също такава риза. Лицето му вечно беше скрито зад маска на оксигенист, защото изработваше от отпадъците сюрреалистични скулптури, които запояваше с ацетиленова горелка.

Някой от съседите му се чудеха дали това не е начин да избяга за малко от спомена за онова, което някога беше вършил. Всички знаеха, че беше убивал в името на отечеството си, но не на бойното поле, а по време на секретни мисии, част от непрекъснатата тайна война, която Израел водеше срещу враговете си. Нито един от съседите обаче не знаеше колко са жертвите на Рафи Ейтан, убивани понякога от него по най-брутален начин, с голи ръце. Веднъж им беше казал: „Всеки път, когато умъртвявах, изпитвах належаща необходимост да погледна очите на жертвите си. Бялото на очите им. Тогава ставах изключително спокоен и се съсредоточавах върху онова, което трябваше да направя. И го правех. Това беше.“ Тези думи той придружаваше с мила усмивка, до каквато някои силни мъже прибегваха, когато търсеха одобрение от страна на други, по-слаби духом от тях.

Рафи Ейтан беше изпълнявал длъжността заместник-началник по секретните операции почти четвърт век, въпреки че не бе създаден да седи зад бюро, да чете доклади и да изпраща другите да вършат работата. При всяка възможност той излизаше на арената, обикаляше света, хвърляше се с главата напред, воден от философия, сведена до следната максима: „Ако не си част от отговора, значи си част от проблема.“

Никой друг не притежаваше неговата смразяваща безмилостност, ловкост, импровизаторски способности, прилагани светкавично, с рядко срещана жестокост, вродено умение да надхитри и най-добре замисления план на противника, както и несекващ хъс да преследва жертвите си докрай. Той беше мобилизирал всички тези свои способности за една-единствена брилянтна операция, на която най-вече дължеше неувяхващата си слава — отвличането на Адолф Айхман, нациста бюрократ, олицетворяващ ужаса на Хитлеровото „окончателно решение“.

За съседите си на улица „Шай“ Рафи Ейтан беше уважавана личност, мъжът, който беше отмъстил за техните мъртви роднини, някогашният партизанин, който имаше шанса да напомни на света, че никой жив нацист не е в безопасност. Не им омръзваше да го посещават в къщата му и да слушат разказите му за операцията, която си оставаше образец за дързост и безстрашие. Заобиколен от скъпи предмети на изкуството, Рафи Ейтан скръстваше мускулестите си ръце, накланяше ъгловатата си глава на една страна и за момент оставаше смълчан, като даваше възможност на слушателите си да се пренесат във времената, когато напук на всичко и на всички Израел е бил конституиран като държава. После с уверения, приповдигнат глас на обигран актьор, без да изпуска нито една подробност, той започваше да разказва на доверените си приятели как се е захванал със задачата да залови Адолф Айхман. Първо въвеждаше слушателите в предисторията на едно от най-драматичните похищения на всички времена.

След Втората световна война преследването на нацистките военнопръстъпници в началото е дело на самите оцелели от Холокоста. Те наричаха себе си Нокмин или „Отмъстителите“. Никой не си правеше труда да организира законни процеси. Просто езекутираха всеки разкрит нацист. Според Рафи Ейтан нямаше случай, когато да са сгрешили. Официално в Израел малко се интересуваха от преследването на военнопръстъпници. Беше въпрос на приоритети. Израел едва оцеляваше като държава, плътно заобиколена от враждебно настроените арабски страни. Всяко нещо по реда си.

Страната беше почти пред банкрут. Нямаше финансови средства да се разправя със злите призраци от миналото.

През 1957 година в Мосад пристигна сензационната новина, че Айхман е забелязан в Аржентина. На Рафи Ейтан, чиято звезда вече изгряваше след организирането на серия коварни удари срещу арабите, беше възложено да залови Айхман и да го доведе в Израел, за да получи подобаващо възмездие.

Казаха му, че успешният изход на операцията ще има няколко важни последици. Това ще бъде акт на висша справедливост от страна на неговия народ. Ще напомни на света за лагерите на смъртта и необходимостта да се действа за пресичането на възможността тези ужаси да се повторят. Ще повдигне неимоверно авторитета на Мосад сред световната разузнавателна общност. Нито една друга тайна служба не се бе осмелявала да организира подобна операция. Рисковете бяха огромни. Той щеше да действа на хиляди километри от родината си, да пътува с фалшиви документи, да разчита изцяло на себе си и да работи във вражеска среда. Аржентина беше убежище за нацистите. Екипът на Мосад можеше да свърши в затвора или да бъде избит до крак.

В продължение на две дълги години Рафи Ейтан търпеливо чакаше първоначалната информация да бъде потвърдена — а именно, че мъжът, който живееше в едно предградие за средната класа в Буенос Айрес под името Рикардо Клемент, е Адолф Айхман.

Когато най-сетне беше даден старт на операцията, Рафи Ейтан доби завидна хладнокръвност. Беше обмислил всички възможни ситуации, в случай че нещата се объркат. Политическите, дипломатическите, а за него и професионалните последици щяха да бъдат невъобразими. Беше обмислял и варианта какво да предприеме, ако залови Айхман, ако аржентинската полиция се намеси. „Бях решил да удуша Айхман с голи ръце. Ако ме хванеха, щях да защитавам тезата в съда, че съм действал според стария библейски закон око за око, зъб за зъб.“

Израелските авиолинии „Ел Ал“ купиха специално за дългия полет до Аржентина самолет „Британия“ с пари от тайните фондове на Мосад. Рафи Ейтан си спомня:

„Просто изпратихме наш човек в Англия да направи покупката. Той плати и се сдобихме със самолет. Официалната информация беше,

че полетът до Аржентина ще обслужва израелска делегация, която ще присъства на празненствата по случай сто и петдесетата годишнина от независимостта на Аржентина. Нито един от делегатите не знаеше защо пътуваме с тях, нито за клетката в задната част на самолета, където да затворим Айхман.“

Рафи Ейтан и екипът му пристигнаха в Буенос Айрес на 1 май 1960 година и се нанесоха в седем тайни квартири, предварително наети от човек на Мосад. Една от тях получи кодовото название на иврит *Маоз* или „Крепостта“. Апартаментът щеше да служи за база на операцията. Друга тайна квартира беше наречена *Тура* или „Двореца“, където след залавянето му щеше да бъде отведен Айхман. Другите квартири щяха да им послужат в случай, че се наложеше Айхман да бъде преместван, ако започне полицейско преследване. За операцията бяха подsigурени и десетина автомобила.

След като всичко беше подготвено, Рафи Ейтан се изпълни със спокойствие и решителност. Всички съмнения за неуспех изчезнаха. Мисълта за предстоящата операция измести напрежението, породено от дългото чакане. В продължение на три дни той и екипът му следиха тайно Адолф Айхман. Някога той беше пътувал навсякъде с мерцедес лимузина с личен шофьор, а сега се придвижваше с автобус, от който слизаше на ъгъла на улица „Гарибалди“ в едно от предградията в покрайнините на града — точен, както и при подписване на заповедите за поредното еврейско попълнение за лагерите на смъртта.

През нощта на 10 май 1960 година Рафи Ейтан избра за похищението един шофьор и двама други служители на Мосад, които да охраняват Айхман в колата. Един от тях бе специално обучен да обезврежда разузнавателна „мишена“ на улицата. Рафи Ейтан щеше да заеме мястото до шофьора, „готов да помогне, ако се наложи“.

Операцията беше насрочена за следващата вечер. В осем часа вечерта на 11 май колата на похитителите спря на улица „Гарибалди“.

Не се усещаше никакво напрежение. Вече всички бяха преминали тази фаза. Никой не говореше. Нямаше какво повече да си кажат. Рафи Ейтан си погледна часовника — двадесет часът и три минути. Автомобилът им бавно се движеше нагоре-надолу по улицата. Двадесет часът и четири минути. Няколко автобуса минаха покрай тях. В двадесет часа и пет минути се зададе нов автобус и спря. Видяха Айхман да слиза. Според Рафи Ейтан: „Стори ми се малко уморен,

така както може би е изглеждал след още един ден, в който е изпратил мои събратя евреи в лагерите на смъртта. Улицата беше пуста. Чух как зад мен специалистът по отвличанията отвори вратата на колата. Карахме точно зад Айхман. Той вървеше доста бързо, сякаш искаше да се прибере навреме вкъщи за вечеря. Чувах равното дишане на служителя, така както го бяха учили на тренировки. Беше успял да постигне рекордно време на отвличане — дванадесет секунди. Излизаше, сграбчваше го за врата, натикваше го в колата и сам сядаше в нея. Излизаше, сграбчваше го, натикваше го...“

Колата се изравни с Айхман. Той се извърна и погледна изненадано служителя, който в този момент слезе от колата. Тогава мъжът неочаквано се препъна във връзката на обувката си, залитна и за малко не падна на земята. Рафи Ейтан се стъписа. Беше пропътувал половината земно кълбо, за да хване нациста, който беше изпратил шест милиона евреи на смърт с изключителна методичност и изобретателност, а те щяха да го изпуснат заради една недобре завързана връзка на обувка! Айхман припряно се отдалечи. Рафи Ейтан изскочи от колата.

„Сграбчих го за врата с такава сила, че видях как очите му изскочиха от орбитите. Малко по-силно и щях да го удуша. Служителят се беше съвзел и тутакси отвори вратата. Метнах Айхман на задната седалка. Служителят се качи вътре и го затисна с тялото си. Всичко продължи не повече от пет секунди.“

От предната седалка Рафи Ейтан усещаше киселия дъх на Айхман, който се мъчеше да си поеме въздух. Служителят раздвижи горната му челюст нагоре-надолу и Айхман се поуспокои. Той дори успя да попита какво означава това светкавично нападение.

Никой не му каза и дума. Пристигнаха в тайната квартира, която се намираше на около пет километра. Рафи Ейтан направи на Айхман жест да се съблече. После провери физическите му данни според досието на СС, с което разполагаха. Не бе изненадан, че Айхман е успял по някакъв начин да заличи татуировката си на есесовец. Другите му мерки обаче съвпадат с тези от досието — обиколка на главата, разстояние от лакътя до китката и от коляното до глезена. Завърза Айхман на едно легло и го остави в продължение на десет часа в пълна тишина. Рафи Ейтан си спомня: „Исках да му внуша чувство на обреченост, на безнадеждност. Точно преди изгрев слънце Айхман

изпадна в криза. Попитах го за името му. Той ми каза испанско име. Аз обаче настоях: «Не! Не! Не! Вашето немско име.» Тогава той ми каза онова, което беше използвал при бягството си от Германия. Отново настоях: «Не! Не! Не! Името ви на есесовец.» Той се изопна на леглото, сякаш искаше да ми направи особено впечатление и произнесе с висок, ясен глас: «Адолф Айхман.» Не му зададох повече въпроси. Нямахме нужда.“

През следващите седем дни Айхман и неговите похитители останаха затворени в къщата. Никой не разговаряше с него. Той ядеше, къпеше се и ходеше до тоалетната в пълна тишина. Според Рафи Ейтан: „Тишината беше нещо повече от оперативна необходимост. Не искахме да показваме на Айхман колко нервни сме в действителност. Това щеше да го обнадежди. А надеждата прави един отчаян човек изключително опасен. Трябваше ми безпомощен, каквито са били и моите събратя, когато ги е товарил на влакове на път за лагерите на смъртта.“

Решението на проблема как да го откарат от тайната квартира до самолета на „Ел Ал“, който чакаше, за да върне делегацията в Израел, съдържаше доза черен хумор. За начало облякоха Айхман в резервната униформа на „Ел Ал“, която Рафи Ейтан беше донесъл от Израел. После го накараха да изпие бутилка уиски и го оставиха да изпадне в пиянско вцепенение.

Рафи Ейтан и екипът му също облякоха униформи на авиокомпанията и се напръскаха с уиски. Сложиха пилотка на главата на Айхман и го настаниха на задната седалка на колата. Рафи Ейтан откара колата до военновъздушната база, където самолетът „Британия“ ги очакваше с включени двигатели.

На входа на базата аржентинските войници спряха колата. Айхман хъркаше на задната седалка. Рафи Ейтан разказва:

„Колата вонеше на кръчма. В този момент всички спечелихме Оскарите си от Мосад. Изиграхме ролите си на пияни евреи, които не понасят силния аржентински алкохол. Пазачите се развеселиха и дори не погледнаха Айхман.“

Пет минути след полунощ на 21 май 1960 година „Британия“ излетя с Адолф Айхман на борда, който продължаваше да хърка в клетката си в задната част на самолета.

След продължителен процес Айхман бе признат за виновен в престъпления срещу човечеството. В деня на екзекуцията му на 31 май 1962 година Рафи Ейтан бе един от присъстващите в залата за изпълнение на смъртните присъди в затвора „Рамла“. Той си спомня: „Айхман ме погледна и каза: «Скоро и ти ще ме последваш, евреино» — а аз му отговорих: «Но не и днес, Адолф, не и днес.» В следващия момент капакът се отвори. Айхман се задуши. Чуваше се как вътрешностите му се бунтуват, в следващия миг остана само звука от опъването на въжето. Звук, който донесе задоволство.“

За кремиране на тялото на Айхман бе построена специална пещ. Часове след кремацията прахът му бе разпилян над морето. Бен Гурион бе заповядал от него да не остане и следа, за да не бъдат окуражени симпатизантите му и да го превърнат в култова фигура за възраждащия се нацизъм. Израел искаше той да бъде заличен от лицето на земята. След кремацията пещта бе демонтирана, за да не бъде използвана никога повече. Същата вечер Рафи Ейтан застана на брега със зареян в морето поглед. Изпълваше го безметежно спокойствие, защото „знаех, че съм изпълнил задача си. Това винаги е прекрасно усещане.“

Постът му на заместник-директор на Мосад по оперативната част изискваше от Рафи Ейтан да обикаля Европа, да открива и да екзекутира арабски терористи. Екзекуциите извършваше с помощта на взривни устройства с дистанционно управление, предпочитаните от Мосад пистолети „Берета“, а където се налагаше някой да бъде премахнат тихомълком, правеше го с голи ръце, като или удущаваше жертвата със стоманена жица, или й нанасяше смъртоносен „заешки“ удар — кратък, много силен удар в основата на врата, близо до черепа. Винаги убиваше без угризения, защото знаеше кои са жертвите му.

Когато се прибираще вкъщи, с часове оставаше пред пещта на открито, навсякъде край него хвърчаха искри от оксигена, той бе напълно погълнат от процеса на подчиняване и стопяване на метала. После отново заминаваше, като понякога се налагаше да сменя по няколко пъти самолета, преди да стигне крайната цел. За всяко пътуване си избираше различна националност и самоличност благодарение на големия брой откраднати или майсторски фалшифицирани паспорти, с които Мосад методично се запасяваше.

Освен езекутирането на врагове сред другите му любими занимания беше вербуването на саяними. Беше си изработил стратегия, която залагаше на изконната любов на евреите към тяхната родина.

„Обикновено им казвах, че в продължение на две хиляди години народът ни е мечтал. Че в продължение на две хиляди години ние, евреите, сме бленували за избавлението. Не само в песните и писанията си, но и в сърцата си сме пазили жива тази мечта, а тя е поддържала нас живи. Сега тя вече е факт. После добавях: «И за да продължим делото, ние имаме нужда от хора като вас.»“

В кафенетата по парижките булеварди, в ресторантите по бреговете на Рейн, в Мадрид, в Брюксел и в лондонската синагога „Голдърс Грийн“ той повтаряше тези трогателни слова. В повечето случаи неговата представа за това какъв би трябвало да бъде съвременният еврейн печелеше нов саяним. Пред онези, които се колебаеха, той умело смесваше личните и политическите интереси, като подбираще истории за времето, което беше прекарал в Хагана, и ги преплиташе със случки за Бен Гурион и другите лидери, разказани със затрогваща любов. По този начин премахваше и последната съпротива.

Не след дълго той разполагаше в Европа с над сто мъже и жени, негови агенти — адвокати, зъболекари, учители, лекари, шивачи, магазинери, домакини, секретарки. Една от групите, които особено ценеше, бяха германските евреи, завърнали се в земята на Холокоста. Тях Рафи Ейтан наричаше „моите оцелели шпиони“.

Рафи Ейтан влагаше робски труд в операциите на Мосад, но внимаваше да стои настрана от политиканстването, което бавно разяждаше отвътре израелското разузнаване. Той обаче беше наясно какво става — военното разузнаване Аман и Шин Бет правеха всякакви маневри, за да омаловажат върховенството на Мосад. До него достигаше информация за интригите и заговорите, които те постоянно замисляха, както и за „свръхсекретните“ доклади, които изпращаха в кабинета на министър-председателя. По време на управлението на Меир Амит обаче положението на Мосад остана стабилно и всички опити за отнемане на първенството му бяха успешно отблъснати.

Дойде обаче времето, когато Меир Амит напусна ръководния пост. В коридорите вече не можеше да се види забързаната му фигура, пронизителния му поглед и усмивката, която сякаш никога не стигаше до устните му. След оттеглянето му колегите на Рафи Ейтан се опитаха да го убедят да им позволи да лобират за него като заместник на Меир Амит. Аргументите им бяха, че притежава необходимата квалификация и се радва на лоялност и изключителна популярност в Мосад. Ала преди Рафи Ейтан да вземе решение, постът беше предложен на член на Работническата партия — незабележимия и педантичен Цви Цамир. Рафи Ейтан подаде оставка. Той не бе имал разногласия с новия шеф на Мосад, но просто бе усетил, че повече няма да се чувства „удобно“ там. По време на управлението на Меир Амит Рафи Ейтан бе упълномощен да действа както намери за добре. По думите му Цамир щеше да „прави нещата като по учебник. А това не беше за мен.“

Рафи Ейтан започна работа като частен консултант, предлагаше уменията си на компании, които трябваше да подсилят охраната си, или на богаташи, чиято охрана трябваше да бъде обучена как да действа в случай на терористичен акт. Скоро обаче работата му стана еднообразна и безинтересна. Само след година свободна практика Рафи Ейтан даде да се разбере, че е готов да се завърне в динамичната, напрегна атмосфера на разузнаването.

Когато през 1974 година Ицхак Рабин зае поста министър-председател, той назначи агресивния практик Ицхак Хофи за генерален директор на Мосад, на пряко подчинение на Ариел Шарон, съветник по въпросите на сигурността на Рабин. Шарон бързо направи Рафи Ейтан свой най-приближен сътрудник. Така Хофи бе принуден да работи с човек, който споделяше неговата собствена безмилостна нагласа по отношение на разузнавателните операции.

Три години по-късно, при поредната рокада по върховете, новият министър-председател Менахем Бегин назначи Рафи Ейтан за свой личен съветник по въпросите на тероризма. Първата задача на Ейтан беше да организира убийството на палестинеца, отговорен за клането на единадесетте израелски спортисти по време на Олимпийските игри в Мюнхен през 1972 година. Преките изпълнители на убийствата отдавна бяха ликвидирани, екзекутирани един по един от Мосад.

Първият от тях беше разстрелян в Рим с единадесет куршума от непосредствена близост — по един за всеки от убитите спортисти, — докато стоял във фоайето на сградата, където се намирал апартаментът му. Следващият терорист от списъка бе ликвидиран от малка бомба, монтирана в слушалката на телефонния апарат и задействана с дистанционно управление. Третият бе екзекутиран, докато спял в хотелската си стая в Никозия, с подобна бомба. За да предизвика паника сред останалите живи членове на групировката „Черният септември“, участвали в убийството на спортистите, арабски саяним на Мосад публикува техните некролози в местни арабски вестници. Семействата им получили цветя и съболезнователни телеграми малко преди всеки един от тях да намери смъртта си.

Сега Рафи Ейтан се зае със задачата да открие и елиминира техния лидер Али Хасан Саламех, известен в арабския свят като Червения принц. След клането в Мюнхен той пътувал от една арабска столица до друга и съветвал различни терористични групировки по стратегически въпроси. Всеки път, когато Рафи Ейтан се готвеше да нанесе удар, Червения принц изчезваше. Най-накрая той се установи за постоянно при специалистите по взривни устройства в Бейрут. Рафи Ейтан познаваше града добре. Въпреки това обаче реши да опресни паметта си и замина за Бейрут под самоличността на гръцки бизнесмен. През следващите няколко дни той откри точното нахождение на Саламех и проучи навиците му.

Когато приключи, се завърна в Тел Авив и се зае да подготви операцията. Трима агенти на Мосад, които лесно можеха да минат за араби, отпътуваха за Ливан и пристигнаха в града. Единият от тях нае кола. Вторият зареди няколко бомби в шасито, покрива и вратите. Третият агент паркира колата по маршрута, по който Червения принц пътуваше всяка сутрин до офиса си. Рафи Ейтан беше направил толкова прецизни изчисления, че колата избухна точно когато Саламех минаваше покрай нея. Взривът разкъса тялото му.

За пореден път Рафи Ейтан бе доказал, че е най-обиграният специалист в израелските тайни служби. Ала министър-председателят Менахем Бегин реши, че е прекалено ценен, за да рискува живота му в други опасни мисии. Той съобщи на съветника си, че от този момент нататък Рафи Ейтан ще работи от кабинета си, излизайки в анонимност, без името му да бъде замесвано в каквито и да било

операции на Мосад. Неотдавна Джон льо Каре използва личността на Ейтан в един от своите трилъри като прототип на главния герой, който преследва терористи.

Фактът, че бе придал достоверност на писателското въображение, не можеше да тушира постоянното безпокойство, което мъчеше Рафи Ейтан. Той искаше да е в центъра на събитията, а не зад някое бюро или в заседателната зала, където съвещанията се точеха безкрайно и тягостно. Започна да преследва министър-председателя Бегин с молба да му възложи конкретна задача.

След известно колебание (тъй като Рафи Ейтан беше незаменим съветник по въпросите на контратероризма) Бегин му предложи един от деликатните постове в разузнаването, за който се изискваше изключителен интелект и който щеше да задоволи желанието му да практикува професията си. Назначи го за директор на Бюрото, специализирано в събирането на научна информация — разузнавателни служби, известни повече с акронима си на иврит ЛАКАМ.

Създадено през 1960 година, Бюрото функционираше като шпионски отдел към Министерството на отбраната и събираше научноизследователски данни с всички възможни средства. На практика това означаваше кражби или подкупване на хора, които да осигуряват информация. От самото начало дейността на ЛАКАМ беше възпрепятствана от враждебното отношение на Мосад, която го възприемаше снизходително като „новото хлапе в квартала“. Както Исер Харел, така и Меир Амит се бяха опитали навремето да предизвикат закриването на ЛАКАМ или сливането му с Мосад. Но Шимон Перес, заместник-министър на отбраната на Израел тогава, упорито беше настоял, че и Министерството на отбрана също има нужда от своя собствена служба за събиране на информация. Оттогава ЛАКАМ бавно и неуморно си проправяше път в бизнеса, откриваше представителства в Ню Йорк, Вашингтон, Бостън и Лос Анжелис — главните модерни научни центрове. Служителите на ЛАКАМ прилежно пренасяха кашони с техническа информация в Израел с ясното съзнание, че ФБР следи дейността им.

Тяхната разузнавателна дейност се разшири особено след 1968 година, когато стана известно, че един от инженерите, проектиращи френския изтребител „Мираж IIIС“, е направил двеста хиляди копия

на плановете. Той получи присъда от четири и половина години затвор, след като обаче беше снабдил ЛАКАМ с необходимата документация, за да проектират свое собствено копие на „Мираж“. След този случай ЛАКАМ не регистрира повече кой знае какви успехи.

За Рафи Ейтан споменът за случая „Мираж“ изигра решаващо значение. Нещо, което беше правено преди, можеше да бъде постигнато отново. Той можеше да превърне буквално агонизиращия ЛАКАМ в сила, с която другите тайни служби да се съобразяват.

Сега, когато вече се беше измъкнал от претъпканите кабинети в глухите предградия на Тел Авив, той съобщи на членовете на новия си екип, отнасящи се със страхопочитание към легендарната фигура, която сега ги оглавяваше, че онова, което знае за науката, може да се събере в една епруветка и в нея пак да остане достатъчно празно място. Ала след това беше добавил: „С уточнението, че уча бързо.“

И той се потопи в света на науката в търсене на подходящите сфери, към които да насочи усилията си. Напускаше дома си преди изгрев слънце и често се връщаше почти в полунощ с купчини технически материали и четеше до малките часове на нощта. Нямахше много време да релаксира сред металните отпадъци. Покрай огромното количество информация, която поемаше, той възстанови контактите си със старата си служба. Сега Мосад имаше нов директор — Наум Адмон. Подобно на Рафи Ейтан и Адмон таеше дълбоки подозрения относно намеренията на Съединените щати в Близкия изток. Външно Вашингтон продължаваше да демонстрира открито приятелските си връзки с Израел, а ЦРУ поддържаше канала си за обратна връзка, който Исер Харел и Алан Дълес бяха установили. Но Адмон недоволстваше, че информацията, която пристига от този източник, е маловажна и незначителна.

Шефът на Мосад се тревожеше и за докладите на катците и саянимите във Вашингтон. Те бяха разкрили тайни срещи между високопоставени правителствени служители и арабски лидери, поддръжници на Ясер Арафат, на които бяха обсъждани начини Израел да бъде притиснат и заставен да стане по-сговорчив относно исканията на палестинците. Адмон каза на Рафи Ейтан, че вече не може да се отнася към Съединените щати като към „приятел в нужда“ заради нечестната им игра.

Тази позиция беше потвърдена от един инцидент, който щеше да подрони вярата на американците в тяхната непобедимост повече от всичко, случило се след Виетнамската война.

През август 1983 година агенти на Мосад разкриха заговор за нападение срещу американския военен контингент в Бейрут, който беше част от умиротворителните сили на ООН. Агентите проследиха камион „Мерцедес“, в който беше заложен половин тон експлозив. Съгласно споразумението за обратна връзка Мосад трябваше веднага да предаде тази информация на ЦРУ. Но на съвещание в щабквартирата на Мосад, с изглед към булевард „Цар Саул“, служителите на Мосад бяха информирани, че „просто трябва да наблюдават камиона. Що се отнася до янките, те не са тук, за да ги защитаваме. Грижата за наблюдението е тяхна. Започнахме да правим твърде много за янките и по този начин вредим сами на себе си.“

На 23 октомври 1983 година наблюдаваният отблизо от агентите на Мосад камион връхлетя в щабквартирата на Осми американски батальон на морската пехота, дислоциран в непосредствена близост до бейрутското летище. Загинаха двеста четиридесет и един морски пехотинци.

Реакцията във висшите етажи на Мосад според бившия офицер Виктор Островски е: „Щом си пъхат носа в ливанските проблеми, нека сега си търпят последиците.“

Това още повече окуражи Рафи Ейтан да се замисли сериозно и да вземе на прицел Съединените щати. Тяхната наука беше най-напредналата в света, а военните им технологии нямаха равни. Ако ЛАКАМ успееше да се добере до каквато и да било информация, това щеше да е страхотен успех. Първото препятствие, което трябваше да преодолеят, беше и най-трудното — да открият информатор, заемащ пост, който му позволява да набира достатъчно полезна информация.

Като използва списъка с американски саяними, в чието вербуване беше участвал, докато работеше за Мосад, Рафи Ейтан пусна слуха, че се интересува от човек в американските научни среди, който да е с произраелски убеждения. Месеци наред не последва никакъв отговор.

През април 1984 година Авием Села, полковник от Израелските военновъздушни сили, който беше за една година на специализация по компютърни науки в университета в Ню Йорк, беше поканен на прием,

даван от богат еврейин гинеколог в Горен Ийст Сайд, Манхатън. Села се радваше на известна популярност в еврейската общност в града като пилота, предвождал преди три години въздушното нападение, в резултат на което беше унищожен иракски ядрен реактор.

На приема присъстваше стеснителен млад мъж с плаха усмивка, който явно се чувстваше не на място в компанията на лекари, адвокати и банкери. Той се представи на Села под името Джонатан Полард и веднага му каза, че е дошъл на приема единствено за да се срещне с него. Смутен от явното ласкателство, Села поговори любезно с него и точно се канеше да си тръгне, когато Полард му призна, че е убеден ционист, но работи за американското военноморско разузнаване. За кратко време хитрият, проникателен Села научи, че Полард работи в Антитерористичния център в едно от най-секретните военноморски подразделения на Съединените щати в Сютланд, Мериленд. Задълженията на Полард бяха да прави преглед на всички постъпили материали за глобалната терористична дейност. Работата му беше толкова важна, че беше получил най-високото възможно равнище на достъп до секретна информация в американското разузнаване.

Села не можеше да повярва на ушите си, особено когато Полард започна да му изрежда подробности за случаи, при които американското разузнаване умишлено не си бе сътрудничило със своите израелски колеги. Това го накара да се усъмни дали Полард не участва в тайна операция на ФБР за вербуване на израелски поданици.

Имаше обаче нещо в държането на Полард, което му подсказваше, че онова, което чува, е истина. Същата нощ Села телефонира в Тел Авив на своя шеф от военновъздушното разузнаване, той пък от своя страна съобщи получената информация на своя началник от израелските ВВС. В резултат на това Села получи заповед да установи незабавно тесен контакт с Полард.

Те започнаха да се срещат редовно — на ледената пързалка на Рокфелер Плаза, в кафенето на Четиридесет и осма улица, в Сентръл парк. Всеки път Полард му носеше секретни документи, с които потвърждаваше истинността на казаното от него. Села изпращаше материалите в Тел Авив, изпълнен със задоволство от възможността да участва в такава важна секретна операция. Разбираемо беше учудването му, когато научи, че Мосад знае всичко за Полард, който преди две години си беше предложил услугите като шпионин, но бил

отхвърлен като „емоционално нестабилен“. Един от катците на Мосад в Ню Йорк беше описал Полард като „самотен особняк... с нереалистична представа за Израел“.

Села обаче нямаше никакво намерение да се откаже от участието си в операция, която със сигурност беше по-вълнуваща от перспективата да седи пред компютъра в учебната зала, затова реши да вземе нещата в свои ръце. По време на престоя си в Ню Йорк той се запознал с аташето по науката в израелското консулство в града. Името му беше Йосеф Ягур. Той ръководеше всички операции на ЛАКАМ в Съединените щати, упълномощен лично от Рафи Ейтан.

Села покани Ягур на вечеря, на която щеше да присъства и Полард. По време на вечерята Полард отново наблегна на факта, че Израел е лишен от информация, която да помогне на страната да се защити от арабските терористи, само защото Съединените щати не желаят да развалят отношенията си с арабските страни — производителки на петрол.

Същата вечер Ягур телефонира на Рафи Ейтан по специалната линия от консулството. В Тел Авив минаваше полунощ, но Ейтан продължаваше да работи в кабинета си. Той затвори телефона чак призори. Беше изпаднал в еуфория — най-последно имаше информатор.

През следващите три месеца Ягур и Села методично обработваха Полард и бъдещата му съпруга Ан Хендерсън. Водеха ги в скъпи ресторанти, на представления на Бродуей, на премиери. Полард продължи да ги снабдява с важна документация. Рафи Ейтан не можеше да повярва до колко ценни сведения вече имаха достъп. Той реши, че е време лично да се срещне с информатора.

През ноември 1984 година Села и Ягур поканиха Полард и Хендерсън на екскурзия до Париж за своя сметка. Ягур каза на Полард, че ваканцията е „малка награда за всичко, което направихте за Израел“. Всички летяха с първа класа, а на летището ги посрещна лимузина с шофьор и ги закара в хотел „Бристол“. Там ги очакваше Рафи Ейтан.

До края на вечерта Рафи Ейтан беше уредил практически всичко, което му осигуряваше по-нататъшното сътрудничество на Полард. Нещата повече нямаше да бъдат оставени на случайността. Села трябваше да отпадне от играта, ролята му беше приключила. Ягур ставаше официална свръзка на Полард. Изработиха подходяща система за предаване на документи. Полард щеше да ги доставя в апартамента

на Ирит Ерб, сивокосата секретарка от посолството във Вашингтон. В кухнята ѝ беше инсталиран ксерокс, последна дума на техниката, за надеждно размножаване на документите. Визитите на Полард щяха да се редуват с посещения в предварително набелязани автомивки. Докато обработваха колата на Полард, той щеше да предава документите на Ягур, чиято кола минаваше през същите процедури. Под таблото на автомобила беше скрит копирен апарат на батерии. Както апартаментът на Ерб, така и автомивките се намираха в непосредствена близост до националното летище във Вашингтон, така че на Ягур да му е лесно веднага да отпътува за Ню Йорк. Той изпращаше документите в Тел Авив по специален факс от консулството.

Рафи Ейтан се завърна в Тел Авив обнадяден. Получените данни надминаваха и най-смелите му очаквания. Това бяха подробности за руските оръжейни пратки за Сирия и други арабски държави, между които и точното базиране на ракетите СС-21 и СА-5; карти и сателитни снимки на арсенала на Ирак, Сирия и Иран, включително и на техните секретни лаборатории за химическо и биологично оръжие.

Рафи Ейтан бързо си състави ясна картина за американските методи за събиране на информация не само в Близкия изток, но и в ЮАР. Полард му беше изпратил доклади на оперативни служители на ЦРУ с приложени планове на цялата американска разузнавателна мрежа. В един от документите имаше подробно описание на секретна операция, при която ЮАР се бе опитала да взриви ядрено оръжие в южната част на Индийския океан на 14 септември 1979 година. Правителството в Претория отричаше упорито твърденията, че има намерения да се превърне в ядрена сила. Рафи Ейтан уреди Мосад да предаде копия от материалите за ЮАР на Претория, като по този начин на практика унищожи мрежата на ЦРУ. Дванадесет агенти бяха принудени спешно да напуснат страната.

През следващите единадесет месеца Джонатан Полард продължи да дискредитира с дейността си американското разузнаване. На Израел бяха предадени над хиляда свръхсекретни документа, обем от десет кубически метра хартия. Рафи Ейтан ги проучваше най-внимателно, преди да ги предостави на Мосад. Благодарение на получената информация Наум Адмон посъветва коалиционното правителство на

Шимон Перес да отвърне на политиката на Вашингтон в Близкия изток по подобаващ начин — стъпка, която бе невъзможна преди. Един стенограф, присъствал на неделните съвещания на кабинета в Ерусалим, писа, че „изслушването на Адмон е също толкова вълнуващо преживяване, колкото и присъствието на среща в Овалния кабинет. Ние знаехме не само последните планове на Вашингтон по всички засягащи ни въпроси, но разполагахме и с достатъчно време за ответна реакция, преди да вземем решение.“

Полард се беше превърнал във важен фактор за маньоврите в израелската политика и за трудния избор при вземане на решение. Рафи Ейтан уреди Полард да получи израелски паспорт под името Дани Коен, както и щедра месечна издръжка. В замяна на това той поиска Полард да му осигури подробности за електронните подслушвателни устройства в Агенцията за национална сигурност — АНС, в Израел и за специалните подслушвателни методи, използвани в посолството на Израел във Вашингтон, както и в другите дипломатически представителства в Съединените щати.

Преди обаче Полард да успее да достави нужната информация, той беше арестуван на 21 ноември 1985 година пред израелското посолство във Вашингтон. Часове по-късно Ягур, Села и секретарката на посолството във Вашингтон взеха полет на „Ел Ал“ от Ню Йорк до Тел Авив, преди ФБР да стигне до тях. В Израел благодарното разузнаване им помогна да изчезнат. Полард беше осъден на доживотен затвор, а съпругата му получи петгодишна присъда.

През 1999 година Полард с радост научи за неуморните опити на влиятелното еврейско лоби да го освободи от затвора. По време на Конференцията на най-големите американски еврейски организации, която обединява над петдесет групировки, беше поставено началото на активна кампания за освобождаването му, тъй като не можеше да се твърди, че той е извършвал шпионаж срещу Съединените щати, „защото Израел винаги е бил и си остава техен съюзник“. Подкрепа им оказаха и не по-малко влиятелни еврейски религиозни фракции като Реформисткия съюз на Американските еврейски конгрегации и Ортодоксалния съюз. Професор Алан М. Дершовиц от Харвардския юридически колеж, адвокат на Полард по време на процеса, заяви, че

няма доказателства шпионинът в действителност да е изложил на риск „възможностите на страната за събиране на информация или пък да е направил достояние важни разузнавателни сведения“.

Разтревожено от случилото се, което смяташе за добре организирана от Израел кампания за манипулиране на обществеността, американското разузнаване предприе необичаен ход. То излезе в публичното пространство и изложи фактите за предателството на Полард. Това беше смело и рисковано решение. То не само щеше да хвърли светлина върху секретни материали, но също така щеше да мобилизира изключително влиятелното еврейско лоби да продължи атаките си. Американците бяха свидетели на всичко, което евреите бяха в състояние да причинят на други в трескавата, френетична атмосфера на Вашингтон. Репутацията на всеки можеше да бъде съсипана на пиетие в посолството, между първо и второ действие на някоя пиеса в центъра „Кенеди“ или по време на вечеря в Джорджтаун.

Служителите на разузнаването се бояха, че Клинтън — „в едно от своите донкихотовски настроения“ по думите на старши офицер от ЦРУ — ще освободи Полард в края на работния си ден, ако това ще му осигури присъединяването на Израел към мирно споразумение и пореден външнополитически успех. По времето, когато пишех тази книга, директор на ЦРУ беше Джордж Тенет. Той предупреди президента, „че освобождаването на Полард ще деморализира разузнаването“, а Клинтън отговори с думите: „Ще видим, ще видим.“

Рафи Ейтан внимателно следеше от Тел Авив всеки ход на американския президент и споделяше пред приятели, че „наближава денят, когато Джонатан ще пристигне в Израел и аз с радост ще изпия чаша кафе с него“.

Междувременно Ейтан се радваше на успеха на друга операция, насочена отново срещу Съединените щати. Тя направи Израел първата ядрена сила в Близкия изток.

5. ЯДРЕНИЯТ МЕЧ НА ГЕДЕОН

В тъмния салон на едно телавивско кино през 1945 година Рафи Ейтан със затаен дъх беше наблюдавал издигането на ядрената гъба над Хирошима и зараждането на новата ядрена ера. Докато слушаше подсвиркванията и възгласите на младите войници около себе си, предизвикани от кадрите на опустошения японски град, в главата му се въртяха две неща. Дали някога Израел ще притежава подобно оръжие? И какво би станало, ако арабските съседи на Израел се сдобият с него преди тях?

С течение на годините тези въпроси периодично изплуваха в съзнанието му. Ако Египет притежаваше атомна бомба, той щеше да излезе победител в Суецката криза и нямаше да последват нито Шестдневната, нито Йомкипурската война^[1]. Израел би бил ядрена пустиня. Но притежавайки ядрен арсенал, той би станал непобедим.

В онези дни за един оперативен работник, чиито служебни задължения бяха свързани главно с ликвидирането на терористи, подобни стратегически въпроси представляваха чисто академичен интерес, а отговорите им — извън неговите компетенции. Но с поемането на ръководството на ЛАКАМ, Ейтан започна сериозно да обмисля този въпрос. Занимаваше го едно-единствено нещо — може ли той самият да помогне на Израел да се сдобие с ядрен щит?

Четеше до среднощ, като поглъщаше всеки ден по четиридесет таблетки витамини, и постепенно започна да разбира, че от самото начало учени и политици са се разделили по въпроса за „ядрения избор“. В архивните документи с подробности бяха описани гневната размяна на мнения по време на срещите на кабинета наред с горчивите монолози на учените и винаги накрая над страданието, протестите и многословните аргументи се издигаше гласът на министър-председателя Давид Бен Гурион.

Неприятностите започнаха през 1956 година, когато Франция изпрати двадесет и четири мегаватов генератор на Израел. Бен Гурион

оповести пред обществеността, че целта му е да монтира „помпена станция“, която да превърне пустинята в „селскостопански рай чрез пречистването на четири милиарда и половина литра морска вода годишно“. Искането незабавно доведе до оставките на шест от общо седемте членове на израелската Комисия за атомна енергия, които протестираха, че монтирането на реактора ще провокира единствено „политически авантюризм, който ще настрои света срещу тях“. Подкрепиха ги дори водещи военни. Игал Алон, герой от Войната за независимост, енергично заклея „ядрения избор“. Също и Ицхак Рабин, който не след дълго, в качеството си на старши офицер, щеше да оглави ИДФ — разузнавателната служба, която отговаряше за координацията на всички останали служби към Генералния щаб на израелските въоръжени сили. Дори Ариел Шарон, бивш и настоящ отявлен войнолюбец, също яростно се противопоставя на създаването на ядрен арсенал. Неговият аргумент е, че „ние имаме най-мощните конвенционални сили в региона.“

Пренебрегвайки опозицията, Бен Гурион издаде заповед за инсталирането на реактора в пустинята Негев, в близост до призрачното пустинно селище Димона. Някога главна спирка по пътя на керваните с камили между Кайро и Ерусалим, Димона отдавна се е превърнала в забравено от всички място. Местоположението му в пустинята, южно от Тел Авив, рядко се откриваше на картите. Но отсега нататък обаче на никой картограф няма да му бъде позволено да отбелязва на картата точното място, където Израел прави първите си неуверени стъпки към ядрената ера.

Сребристият купол на Димона, под който бе инсталиран реакторът, се издигаше сред пустинната мараня. Кирия ле Мехекар Гарини, еврейското наименование на Димона, осигури работни места за две хиляди и петстотин учени и техници. Те се трудят в най-добре укрепения стратегически обект в света. Пясъкът около граничните ограждения е постоянно проверяван за следи от евентуални нарушители. Пилотите са предупредени, че всеки самолет, който навлезе в забранената въздушна зона в радиус от осем километра, рискува веднага да бъде свален. Инженерите са проектирали изкопаването на камера, дълбока двадесет и четири метра, която да приюти реактора и която е част от подземен комплекс, познат под името Махон-2. В центъра на комплекса се намира инсталацията за

отделяне и преработка на ядреното гориво, която е транспортирана от Франция с етикет на пратката „текстилни машини“.

Сам по себе си един реактор не може да снабди Израел с атомна бомба. За нейното създаване се изисква и ядрен материал — уран и плутоний. Групата ядрени сили се споразумяха да не предоставят на никаква цена и грам от тези химични елементи на държави, които не са членове на техния елитен „клуб“. Така че, преди да бъде снабден с ядрен материал, реакторът в Димона не бе нищо повече от експонат в изложбена зала.

Три месеца след инсталирането на реактора в малко известния град Аполо, Пенсилвания, заработва малко свръхмодерно предприятие за преработка на ядрени отпадъци, преустроен стоманодобивен завод от времето на Втората световна война. Компанията се наричаше „Корпорация за преработка на ядрени материали и оборудване (Нюмек)“. Неин ръководител бе доктор Салман Шапиро.

Освен в компютърната база данни на ЛАКАМ за изявени американски евреи в раздела „Учени“, Шапиро бе включен и в списъка на влиятелните личности, които непрекъснато набираха средства за Израел. За Рафи Ейтан това бе чудесна възможност да осигури ядрено гориво за реактора в Димона. Той нареди да се извърши пълна проверка на миналото на Шапиро, на обкръжението му, както и на всеки служител в предприятието. Разследването бе поверено на един катца във Вашингтон.

След като бе дадено начало на акцията, Рафи Ейтан се оказва постепенно в центъра на събития, които го пренесоха от пустинната жега на Димона в прохладните коридори на Белия дом.

Наред с останалата информация от Вашингтон катцата изпрати копие от паметна бележка от 20 февруари 1962 година на Комисията за атомна енергия на Съединените щати до Шапиро, в която му се отправяше недвусмислено предупреждение, че ако „компанията не изпълни изискванията за сигурност, тя подлежи на особено преследване по Закона за атомната енергия от 1954 година, както и по законите за шпионажа“.

Заплахата затвърди усещането на Рафи Ейтан, че е намерил правилния път за проникване в тайните на ядрената индустрия на Съединените щати. Нюмек, изглежда, не само бе компания със слаби мерки за сигурност, но и с небрежно водене на документацията — управление, което не би могло да задоволи американския контролен орган за ядрена безопасност. Именно тези недостатъци правеха компанията така привлекателна цел.

Салман Шапиро бе син на ортодоксален равин и интелектът му го бе издигнал доста високо. На двадесет и осем години той защити докторат по химия в университета „Джон Хопкинс“. Способността му да издържа натоварване на високи обороти му помогна да стане влиятелен служител на лабораторията по ядрени изследвания и разработки в „Уестингхаус“. Корпорацията имаше подписан договор за сътрудничество с Военноморския флот на Съединените щати за създаването на реактори за подводници. Кратка справка за миналото на Шапиро разкрива, че някои от неговите роднини са жертви на Холокоста и той по „своя типичен дискретен начин“ е предоставил няколко милиона долара на Техническия институт в Хайфа, който отпускате стипендии в областта на науката и инженерството.

През 1957 година Шапиро напусна „Уестингхаус“ и създаде Нюмек. Дружеството имаше двадесет и пет акционери, известни до един с откритите си симпатии към Израел. Шапиро се оказа начело на малка компания в една агресивна и безмилостна индустрия. Въпреки това Нюмек успя да подпише редица договори за извличане на обогатен уран — процес, който обикновено води до загуба на някакво количество уран по време на производството. Не съществува начин да се установи кога точно и на колко възлизат загубите на уран. Това откритие накара Рафи Ейтан да поглъща витамините си с още по-голяма охота.

Той продължи да следи вече влошените взаимоотношения между Израел и Съединените щати в резултат на желанието на израелската държава да се превърне в ядрена сила. Влошаването се задълбочи при посещението на Бен Гурион във Вашингтон през 1960 година. На поредица от срещи с висши служители от Държавния департамент на него ясно му е заявено, че притежаването на ядрено оръжие от Израел ще наруши баланса на силите в Близкия изток. През януари 1961 година президентът Джон Ф. Кенеди изпрати на Бен Гурион

предложение Димона да бъде периодично инспектирана от Международната агенция за атомна енергия (МААЕ).

Разтревожен, Бен Гурион се качи на самолета за Ню Йорк, за да се срещне с Кенеди в хотел „Уолдорф-Астория“. Израелският лидер бе „силно притеснен“ от, както той го окачества, „безпрецедентния американски натиск“. Позицията на Кенеди обаче бе твърда: инспекциите са задължителни. Бен Гурион привидно отстъпи. На връщане у дома той бе убеден, че „един католик в Белия дом е лоша новина за Израел“. Министър-председателят се обърна към единствения човек във Вашингтон, на когото може да се довери, Ейбрахам Файнбърг, ционист и ревностен поддръжник на ядрените аспирации на Израел.

Роденият в Ню Йорк еврейин беше най-влиятелният сред общността за набиране на средства за Демократическата партия. Файнбърг не криеше защо набира всичките тези милиони — всеки долар щеше да осигури партийната подкрепа за Израел в Конгреса. Дискретно той предоставяше и допълнителни суми от милиони долари за създаването на Димона. Парите постъпваха по сметки в брой в Банк ъф Израел в Тел Авив, като по този начин се избягваше финансовият контрол върху международните валутни преводи. Бен Гурион поръча на Файнбърг „да накаже момчето. Накарай този глупак да разбере как стоят нещата в действителност.“

Методът на Файнбърг се състоеше в пряк политически натиск, който веднъж вече бе успял да вбеси Кенеди по време на кампанията му за президентския пост. Тогава Файнбърг му бе заявил недвусмислено: „Готови сме да плащаме сметките ви, ако ни предоставите контрола върху водената от вас политика в Близкия изток.“ Кенеди обеща да „предостави на Израел всяка удобна възможност“. Тогава Файнбърг се съгласи да изплати първоначална вноска за кампанията от порядъка на петстотин хиляди долара — „с обещанието да последват нови суми“.

Сега той вкара в действие същия директен подход. Ако президентът Кенеди продължава да настоява за инспекция на Димона, той не би могъл „да разчита на финансова подкрепа за следващите избори“. Неочаквано Файнбърг получи стабилна поддръжка от държавния секретар на Съединените щати Робърт С. Макнамара, който

заяви на президента, че „мотивите на Израел да иска атомна бомба са разбираеми“.

Въпреки това Кенеди бе категоричен и Израел бе принуден да приеме инспекция на своя територия. В последния момент президентът направи две отстъпки. В отговор на предоставения достъп до Димона Съединените щати решиха да продадат на Израел ракети „Хоук“ земя-въздух — най-модерното отбранително оръжие за онова време в света. Освен това инспекцията нямаше да бъде извършена от Международната агенция за атомна енергия, а от американски екип, който щеше да оповести датата на посещението си няколко седмици предварително.

Рафи Ейтан посрещна със задоволство подробния отчет как израелците са успели да измамят американските инспектори.

Над същинския център в Димона бе построен фалшив, пълен с бутафорни контролни табла и компютъризирана апаратура, които създаваха впечатлението, че измерват мощността на реактора, свързан с иригационната система за превръщане на пустинята Негев в тучни пасбища. Зоната, в която е укрита „тежката“ вода, открадната от Франция и Норвегия, бе извън контрола на инспекторите „по съображения за сигурност“. Само обемът на тежката вода би бил доказателство, че реакторът е пригоден за съвсем други цели.

Когато американците пристигнаха, израелците с облекчение откриха, че никой от тях не говори иврит. Това в още по-голяма степен ограничи възможността инспекторите да разберат истинското предназначение на Димона.

Пътят пред Рафи Ейтан бе отворен.

Да си осигуриш достъп до завода Нюмек, беше сравнително лесно. Израелското посолство във Вашингтон изпрати официална молба до Комисията за атомна енергия на Съединените щати за разрешение „екип от израелски учени да посетят предприятието, което да им помогне да разберат загрижеността, изразена от страна на американските инспектори, относно преработването на ядрените отпадъци“. Молбата получи положителен отговор, макар към дадения момент ФБР вече да провеждаше широкообхватна операция за

наблюдение, чиято цел бе да установи дали Шапиро е вербуван от израелските тайни служби.

Това обаче не бе така и никога нямаше да стане. Рафи Ейтан е удовлетворен, че Шапиро е истински патриот, но и ционист, който вярваше, че Израел има право да осигури отбраната си. Шапиро не само бе богат наследник на значително семейно състояние, но също така печелеше едри суми от умели операции на фондовата борса. Личното му състояние нарастваше и благодарение на огромните печалби, реализирани от Нюмек. Освен това, за разлика от Джонатан Полард, над Шапиро никога не бе висяло клеймото на предател — обичта му към САЩ беше очевидна. Рафи Ейтан знаеше, че дори самият опит за вербуване би имал обратен ефект. Налагаше се Шапиро да остане извън схемата на операцията, която вече бе придобила конкретни очертания в ума на Рафи Ейтан.

Въпреки това рисковете не можеха да се избегнат. Ейтан изпрати двама служители в Аполо със задачата да съберат още информация за Нюмек. Единият бе Аврам Хермони, чието дипломатическо прикритие в израелското посолство във Вашингтон бе „съветник по научните въпроси“, и Йерихам Кафкафи, катца, действаш на територията на Съединените щати, като автор на научни издания на свободна практика.

И двамата агенти получиха достъп до преработвателното предприятие, но не и правото да снимат на място. Аргументът на Шапиро е, че това би било в разрез с изискванията на Комисията за атомна енергия. По тяхна преценка Шапиро бе добронамерен, но „не е човек, на който може да се разчита напълно“.

Тогава Рафи Ейтан реши, че е дошъл моментът лично да посети Аполо. За целта сформира група „инспектори“. В нея бяха включени двама учени от Димона със специални познания в областта на преработката на ядрени отпадъци. Друг член на групата бе представен в списъка като декан на Факултета по електроника в Телавивския университет. В този университет подобен пост обаче не съществува. Мъжът бе служител на ЛАКАМ и единствената му задача бе да открие начин да бъде откраднат остатъчен ядрен материал от предприятието. В екипа бе включен и Хермони. Неговата задача бе да посочи слабо охраняемите зони, които е установил по време на предишната си визита. Рафи Ейтан фигурираше под собственото си име като

„съветник по научните въпроси към кабинета на министър-председателя на Израел“.

Делегатите бяха одобрени от Посолството на Съединените щати в Тел Авив и получиха визи. Рафи Ейтан предупреди екипа, че е възможно да бъде поставен под наблюдение на ФБР още от момента на пристигането му в Ню Йорк. Но за негова изненада опитният му поглед не забеляза никакво проследяване.

Пристигането на израелците в Аполо съвпадна със завръщането на Шапиро от поредната му обиколка из американските университети, където той бе водил кампания да убеждава учени, приятелски настроени към Израел, да се съгласят да заминат за там, за да помогнат за „решаването на наболели технически и научни въпроси“. Той бе обещал лично да поеме всичките им разходи, както и да компенсира евентуалните разлики в заплатите им.

Престоят на Рафи Ейтан и хората му в Аполо мина незабележимо. Те наемаха стаи в мотел, като прекарваха по-голяма част от времето си в Нюмек, внимателно проследявайки процеса на превръщане на газообразния уранов хексафлуорид във високообогатен уран. Шапиро обясни, че според установените от Комисията за атомна енергия правила Нюмек ще трябва да плаща глоба за всеки грам обогатен материал, който не присъства в отчета на фирмата по цени от десет долара на грам и четири хиляди и петстотин за либра (по-малко от половин килограм).

Рафи Ейтан и придружаващите го шпиони напуснаха Аполо така незабелязано, както и бяха дошли.

Последвалите събития могат да бъдат проследени единствено в докладите на ФБР, но дори и те предизвикваха догадки доколко Салман Шапиро е подозирал истинската цел на пребиваването на Рафи Ейтан в обекта. Според един доклад на ФБР, месец след като израелците се завръщат у дома, Нюмек станал партньор на израелското правителство в бизнес, определен като „пастъоризиране на храна и стерилизиране на медицински образци чрез радиационно облъчване“.

В друг доклад на ФБР се съдържаше оплакването, че „с бележка «Внимание! Съдържа радиоактивен материал!», прикрепена към всеки

контейнер, никой не би посмял да ги отвори и да ги изследва, както и никой не би поел отговорността да ни остави да го направим“.

Причината за отказа беше предупреждението на израелското посолство във Вашингтон към Държавния департамент, че ако бъде направен опит да се инспектират контейнерите, то ще ги постави под дипломатически имунитет. Държавният департамент се свърза с Министерството на правосъдието и го запозна какви сериозни дипломатически последици би имало всяко нарушаване на този имунитет. На агентите на ФБР им оставаше единствено да наблюдават как контейнерите потъват в товарните самолети на „Ел Ал“ на летището „Айڈълуърд“.

Въпреки многобройните си опити Джон Хадън — шефът на мисията на ЦРУ в Тел Авив, заяви, че е невъзможно „да потвърди със сигурност“ Димона за краен адрес на контейнерите. ФБР успя да осъществи наблюдение и да документира девет товара в рамките на половин година след посещението на Рафи Ейтан. Отбелязано бе, че контейнерите пристигат призори и отлитат преди мръкване. Всички бяха покрити с олово — задължителна предпазна мярка при пренос на обогатен уран. Върху всеки контейнер освен това има един и същ етикет на иврит, в който като последен адрес се посочва Хайфа. На няколко пъти агенти забелязаха така наречените „цилиндри“ — контейнери за съхраняване на обогатен уран, да бъдат поставяни в стоманени сандъци на товарния терминал на пристанището на Нюмек. Върху всеки цилиндър се виждаше номер, обозначаващ, че товарът представлява част от секретните запаси на компанията. Но ФБР все още нямаше повод да се намеси открито. В един меморандум на ФБР се говори за „политически натиск, упражняван от страна на държавата (Държавния департамент), да се не стига до дипломатически скандал“.

Десет месеца по-късно доставките внезапно секват. На ФБР му остава единствено предположението, че дотогава е било набавено достатъчно количество ядрен материал за Димона. В последвалите разпити, проведени от ФБР, Шапиро отричаше да е доставял за Израел ядрен материал за направата на атомни бомби. ФБР твърдеше, че тяхна проверка на отчетната документация на компанията сочи несъответствие на количеството преработен материал. Шапиро настоява, че „най-логичното обяснение“ за каквато и да било „загуба“ е, че той или се е просмукал в земята, или „е сублимирал във въздуха“.

След като се тегли чертата, се оказва, че липсващият материал е в размер на почти петдесет килограма. На Шапиро обаче така и не му беше предявено обвинение.

През последващите години на Рафи Ейтан му става особено лесно да набавя ядрен материал за нуждите на Израел, особено след разпадането на Съветския съюз. Инцидентът на летище „Шереметиево“ в Москва на 10 август 1994 година е доказателство за това.

В дванадесет и четиридесет и пет следобед този ден Джустиано Торес, облечен в сив делови костюм, купен специално за пътуването, закъсня за полет номер 3369 на „Луфтханза“ за Мюнхен. Въпреки здравата си физика, той видимо се потеше под тежестта на новото куфарче от черна кожа „Делси“. Торес извади от джоба си билет за първа класа и го подаде с усмивка на служителя на летището. Тази усмивка бива запечатана със скрита камера, инсталирана зад бюрото, чиято цел бе да запише всяко негово движение.

Други подобни камери тайно бяха запечатали действията му през последните месеци. На филмова лента бяха записани срещите му с един, изпълнен с недоволство, ядрен физик на име Игор Ташанка, срещите им на Ленинските възвишения, разходките им с увеселителна лодка по Москва река, вечерите им в ресторанти, собственост на руската мафия, и не на последно място — моментът, в който Ташанка му предава въпросното куфарче, в замяна на което получава плик с пет хиляди долара. Поради всичко това Торес си мислеше, че е направил голям удар. Куфарчето съдържаше ядрен материал.

Джустиано Торес бе куриер на колумбийски наркокартел, който разширил дейността си с трафик на едно още по-смъртоносно вещество. В куфарчето имаше запечатани капсули от двеста грама плутоний 239, продадени му от Ташанка. Цената на плутония на черния пазар възлизаше на около петдесет милиона долара. Плутоният е толкова смъртоносен, че контактът дори с едно микроскопично зрънце би бил фатален. Съдържанието на куфарчето бе достатъчно, за да се създаде малка атомна бомба.

Според Ури Сагуй, бивш ръководител на Израелското военно разузнаване, перспективата е „кошмар за всеки здравомислещ човек.

Неколцина терористи държат в ръцете си достатъчно ядрен материал, за да сринат Тел Авив или който и да било друг град. За професионалните разузнавачи ядрената заплаха се нарежда на първо място в класацията.“

В израелската разузнавателна общност отдавна се знае, че шепа терористи са способни да произведат атомна бомба в примитивен вид. През 70-те години един неотдавна завършил американски студент по физика направи публично достойние всеки един от етапите на процеса. Публикацията му предизвика ужас в средите на Мосад.

Впоследствие бяха разработени серия апокалиптични сценарии. Бомбата можеше да пристигне на части на борда на кораб или пък да бъде внесена тайно през границата и след това да бъде сглобена в Израел. Оръжието можеше да бъде направлявано и евентуално задействано от разстояние с дистанционно управление, в случай че не са изпълнени крайните искания на терористите. Дали правителството щеше да отстои позицията си? Анализаторите на Мосад стигаха до заключението, че не бива да бъдат правени каквито и да било отстъпки. Тази убеденост се основаваше на дълбокото разбиране на мисленето на терористите по онова време — през 70-те години дори екстремистките групировки биха се поколебали да взривят атомна бомба заради политическата цена, която трябваше да платят. Те щяха да бъдат отхвърлени дори от онези държави, които тайно ги подкрепяха.

Разпадането на съветската комунистическа система възкреси страховете на Мосад. Несигурността ескалира. Никой не можеше да предвиди точно по какъв начин щяха да се развият новите политически реалности в Русия. Мосад се добра до сведения, че съветските ракети „Скъд“ бяха изнесени срещу твърда валута за няколко близоизточни страни. Съветски специалисти бяха помогнали на Алжир да построи ядрен реактор. Русия разполагаше с широк спектър от биологични оръжия, включително и смъртоносна бактерия, която можеше да убие милиони хора. Какво би станало, ако една съвсем малка част от нея попаднеше в ръцете на терористи? Дори и една минимална доза от тази бактерия би била достатъчна за погубването на Тел Авив. Най-голямото притеснение обаче беше, че Русия може да разпродаде ядрения си арсенал. Според Ури Сагуй това беше заплаха, „която никой не можеше да пренебрегне с лека ръка“.

Психолозите на Мосад направиха психопрофили на руски учени, склонни да предоставят материал, както и на техните мотиви. Имаше такива, които биха го направили единствено за пари, и други, които бяха ръководени от по-сложни идеологически подбуди. Дългият списък на местата в Съветския съюз, откъдето подобен материал можеше да бъде откраднат, би обезкуражил всеки. Генералният директор на Мосад Шабтай Шавит изпрати двама катци в Москва със специалната задача да се внедрят в научната общност.

Името на един от тях беше Лила. Дъщеря на евреи, родом от Бейрут, тя беше завършила физика в Еврейския университет в Ерусалим и беше работила в научноизследователската секция на Мосад. Тя бе свидетел на първоначалните срещи на Торес с Ташанка и беше наблюдавала как напредват преговорите по сделката.

Лила и нейният колега бяха работили рамо до рамо с агенти на Мосад в Германия и на други места по света. Следата я беше отвела в Колумбия и след това обратно в Близкия изток. Други служители на Мосад бяха наблюдавали подобни срещи в Кайро, Дамаск и Багдад. После бяха се появили нови варианти за канали. Босна например изглеждаше един от вероятните маршрути за контрабанда на плутоний 239 към крайната му цел — Ирак. Ала не за пръв път щеше да се окаже изключително трудно да се установи със сигурност този факт и да се докаже съучастие на режима на Саддам.

Ето защо на Торес му беше позволено да лети на пътнически самолет със смъртоносния товар на борда. Решението беше внимателно обмислено от шефовете на руското и германското разузнаване. Те бях стигнали до извода, че рискът да се детонира плутоният е „нищожен“. Разрешение за пътуването на Торес беше дадено съответно и от двете правителства, като целта беше евентуално да ги отведе до крайния получател на материала. Мнението на Израел по този въпрос не беше поискано. Операцията официално беше на германските и руските тайни служби. И в миналото Мосад неведнъж беше действала като партньор в сянка, докато други разузнавания бяха обирали лаврите.

В тази августовска утрин Лила бе застанала така, че да наблюдава изходите на летището, ала тя съзнаваше, че ролята ѝ в този

случай вече беше приключила. Агент на Мосад — с кодовото име Адлер, вече беше заел позицията във фоайето на хотел „Екселсиор“ в центъра на Мюнхен, където се очакваше Торес да извърши предаването на пратката. Друг агент — Морт, се намираще на мюнхенското летище и очакваше полет 3369.

Трети агент — Иб, бе заел място два реда зад Торес в самолета, който поддържаше неотклонно курс на запад по време на тричасовия полет. От другата страна на пътеката седеше Виктор Сидоренко, руският заместник-министър по атомна енергетика. В отговорностите му влизаше задължението да защитава ядрения арсенал на страната. Русия разполагаше със 130 тона плутоний, годен за производството на шестнадесет хиляди атомни бомби, всяка от които два пъти по-мощна от тази, унищожила Хиросима.

До Сидоренко достигаха многобройни тревожни сведения за слаб контрол и нисък морал сред персонала на стотици руски институти и научноизследователски центрове с достъп до радиоактивни материали. Няколко месеца по-рано един работник от ядрен завод в Урал беше заловен с пелети радиоактивен уран в найлонов плик. Работници от друг завод до Минск бяха изнесли и скрили по домовете им пет килограма уран. Крадците бяха заловени само защото имали неблагоприятното да продадат един килограм срещу двадесет бутилки водка. Тъй като германците заплашваха руснаците с ответни санкции, Сидоренко пътуваше за Германия, за да се опита да убеди правителството на канцлера Хелмут Кол, че подобни инциденти няма да се повторят.

Точно в пет и четиридесет и пет следобед самолетът от полет номер 3369 кацна на мюнхенското летище „Франц Йозеф Щраус“ и рулира към терминал С. Заместник-министър Сидоренко пръв слезе от борда. Колата, която го очакваше, веднага го откара в строго охраняван район. Там му бе съобщено, че току-що Ташанка е бил арестуван в Москва.

В това време Торес пристъпваше в залата за пристигащи пътници. Присъствието на тежковъоръжени германски полицаи не го изненада. След масовото убийство на израелските спортисти по време на Олимпийските игри в Мюнхен се залагаше на показните мерки за сигурност. Торес се обади по телефона в хотел „Екселсиор“ и поиска да го свържат със стая номер 23. Там го чакаше испанец на име Хавиер

Аратибел, който според данните в паспорта си беше индустриалец. Всъщност той беше брокерът по сделката с плутония. Аратибел от своя страна се обади на мъж, когото познаваше единствено под името Хулио-О.

Телефонните обаждания бяха проследени от служители на германското разузнаване. Докато Торес с небрежна походка се отправяше към багажната лента, за да вземе куфарчето си, беше под наблюдението на началника на мюнхенската полиция Волфганг Шьофазиос и от старши служител от разузнаването, заели позиция в един кабинет наблизо.

Торес взе куфарчето си и се отправи към изхода с надпис „Нищо за деклариране“. Веднага беше последван от Иб и Морт. Те не можеха да направят нищо повече. Бяха на чужда територия и правомощията им бяха ограничени. Нямаха право да го арестуват. В този момент Шьофазиос се показа от кабинета. Това беше уговореният сигнал за действие.

За няколко секунди Торес беше обграден и изблъскан встрани. Куфарчето беше отнесено в близкото помещение. Вътре ги очакваше мъж в бяла престилка с гайгеров брояч в ръка. Около него стояха неколцина експерти по обезвреждане на взривни устройства. Те използваха преносима рентгенова апаратура, за да установят дали в куфарчето има експлозиви. Оказа се, че няма. От гайгеровия брояч също не се чу предупредителния индикиращ сигнал за изтичане на радиация. Куфарчето беше отворено. Вътре, плътно покрити с пластмаса, се намираха капсулите с плутоний 239. Те бяха извадени и поставени в обезопасени срещу взривни устройства контейнери и отнесени в чакащия навън блиндиран камион. Оттам бяха откарани в Германския център за атомна енергия.

В хотел „Екселсиор“ Аратибел също беше арестуван, но следващата брънка във веригата — Хулио-О, междувременно беше успял да се измъкне през границата в Унгария. Унгарската полиция се ангажира да проведе разследване, но никой в Мюнхен не се залъгваше — Унгария беше известна като един от входните пунктове за руски контрабандисти към Западна Европа.

Хората на Мосад информираха Тел Авив за случилото се.

Там генералният директор на Мосад Шабтай Шавит възприе резултата от операцията като поредната малка победа в безкрайната

битка с ядрения тероризъм. Но той не беше единственият, който се чудеше колко ли други такива куфарчета бяха минали през граничния контрол и колко ли скоро ще има ядрена експлозия, ако не бъдат изпълнени невъзможните искания на някои екстремисти.

На няколко километра от мястото, където Шавит си задаваше тези въпроси, Рафи Ейтан, човекът, който беше мозъкът на онова, което за ФБР и ЦРУ все още беше кражба на ядрен материал от преработвателното предприятие Нюмек в Аполо, продължаваше да прекарва свободното си време във ваенето на нови и нови скулптури от метални отпадъци. Външно той изглеждаше спокоен и в мир с останалия свят. И двете операции — „Полард“ и „Аполо“, бяха избледнели в паметта му. Когато го притиснеха, той заявяваше, че не може да си спомни първите имена нито на Полард, нито на Шапиро. ЛАКАМ официално беше закрит. Рафи Ейтан смяташе сегашната си работа далеч по-различна от онова, което беше преди. Сега той беше директор на малка корабна компания със седалище в Хавана, където имаше също дялове във фирма за производството на селскостопански пестициди. Твърдеше, че е в близки отношения с Фидел Кастро, „което вероятно никак не се нравеше на американците“. Откакто бе приключила мисията му в Аполо, кракът му не беше стъпвал в Съединените щати. Твърдеше и че нямал желание, макар истината да беше, че се опасяваше какви „въпроси“ можеха да му бъдат зададени относно Джонатан Полард и какво всъщност се бе случило по време на посещението му в Аполо.

През април 1997 година името на Рафи Ейтан отново изплува на повърхността във връзка с един шпионин на Мосад във Вашингтон, когото ФБР беше идентифицирало под кодовото име „Мега“.

Личен източник на Рафи Ейтан в Мосад му беше съобщил, че ФБР е започнало разследване относно ролята на Мега в аферата с Джонатан Полард. Дали Мега е бил източникът на част от свръхсекретните материали? Неотдавна ФБР беше разпитвало отново Полард в затвора и той беше признал, че постът му, който иначе му осигуряваше доста широк достъп до информация, не беше достатъчен,

за да се снабди с някои от документите, които неговият резидент, мрачният Ягур, беше изисквал. ФБР знаеше, че достъпът до подобни документи става със специална парола, често сменяна, понякога дори и всеки ден. Въпреки това, изглежда, Ягур би трябвало да научава паролата за няколко часа, за да я изпрати на Полард. Дали Мега му я съобщаваше? Беше ли Мега вторият израелски шпионин във Вашингтон, когото ФБР подозираше отдавна? Колко тесни бяха отношенията му с Рафи Ейтан?

Именно тези опасни въпроси си задаваха в САЩ, а те можеха да разклатят отношенията между Вашингтон и Тел Авив.

След като ФБР идентифицира Рафи Ейтан като човека, който е дърпал конците на Полард, той най-накрая прие, че времето му в израелското разузнаване е изтекло. Очакваше да завърши дните си, изправен пред не по-голям риск от този да се изгори с горелката, с която си служеше, за да вае композициите си.

Рафи Ейтан инстинктивно усещаше, че събитията във Вашингтон създават заплаха не само за него. Специално обучени хора на ЦРУ можеха да се опитат да го отвлекат, докато той влизаше или излизаше от Куба, и да го отведат за разпит във Вашингтон, след което нямаше начин да се предвиди развоят на събитията. Ала разкриването на Мега занимаваше в не по-малка степен умовете от горните етажи на така наречена Вадат Рашей Хешеритин на израелското разузнаване — Съвета на ръководителите на тайните служби, чиято основна функция беше да координира дейността на разузнавателните служби и на службите за сигурност в страната и в чужбина.

Дори и те не знаеха нищо за истинската самоличност на Мега. Сведенията сочеха, че той заема висок пост в администрацията на Клинтън. Дали президентът не беше го получил като наследство от правителството на Буш беше другата, ревниво пазена тайна. Единствено генералният директор на Мосад знаеше колко дълго Мега е бил в тяхна услуга.

Членовете на съвета обаче знаеха, че секцията за контраразузнаване във ФБР в края на краищата беше повярвала, че бездействието срещу Мосад е следствие от мощното еврейско лоби във Вашингтон и нежеланието на няколко поредни държавни администрации да се справят с проблема. За пореден път това лоби можеше да бъде използвано да потуши огнената стихия, разразила се,

след като Мега беше разкрит от ФБР. На 16 февруари 1997 година АНС предостави на ФБР запис на засечен телефонен разговор късно през нощта от израелското посолство между служител от разузнаването на Мосад, идентифициран единствено като Дов, и неговия началник в Тел Авив, чието име не се споменаваше по време на краткия разговор.

Дов беше поискал „инструкции“ дали „да се свърже с Мега“, за да получи копие на писмо от Уорън Кристофър, тогавашния държавен секретар, до председателя на ООП Ясер Арафат. Писмото потвърждаваше дадените уверения от страна на Кристофър към Арафат на 16 януари за изтеглянето на израелските войски от град Хеброн. Гласът в Тел Авив инструктира Дов „да забрави за писмото. Не за това използваме Мега.“

Краткият разговор беше първото нещо, което насочи ФБР към значимостта на Мега. Кодовото име не беше засичано досега по време на постоянното наблюдение, осъществявано над израелското посолство и дипломатите в него. Посредством компютърна техника ФБР намали групата на заподозрените в самоличността на Мега до служител на бюро или човек с достъп до висш служител в Съвета за национална сигурност (СНС), който съветваше президента по въпроси на разузнаването и отбраната. Централата на този съвет е в Белия дом и в него членуват вицепрезидентът, държавният секретар и министърът на отбраната. Със съвещателен глас участват директорът на ЦРУ и председателят на Съвета на началник-щабовете. Постоянният членски състав се оглавява от съветника по национална сигурност към президента.

Как израелското посолство е разбрало, че осигуреният канал за връзка с Тел Авив е бил разбит, си остава тайна, също толкова ревниво пазена, колкото и сигурността на Мега. Както всички дипломатически представителства на Израел по света, и посолството във Вашингтон беше оборудвано с най-новите и все по-усложнени системи за дешифриране и декодиране на информация и постоянна връзка. Значителна част от това оборудване беше адаптирано благодарение на откраднатите от американците образци.

Утринта на 27 февруари 1997 година членовете на Комитета на ръководителите на тайните служби потеглиха от личните си кабинети в

различни части на Тел Авив и поеха по широкия път, наречен „Рехов Шаул Хамалеку“, към строго охраняван портал, вграден във висок зид, увенчан с бодлива тел. Всичко, което се забелязваше отвъд стената, бяха покривите на сградите. Над тях се издигаше масивна бетонна кула, която се виждаше от всеки край на града. На различна височина от нея стърчаха голям брой антени. Кулата се издигаше в центъра на щаба на израелските въоръжени сили. Комплексът беше известен под името Кирия, което означаваше просто „място“.

Към единадесет преди обяд шефовете на разузнаването използваха идентификационните си карти за достъп и влязоха в сградата, недалеч от кулата. Както повечето правителствени канцеларии в Израел и залата за конференции, в която се озоваха, беше оскъдно мебелирана.

Съвещанието се председателстваше от Дани Ятом, който наскоро беше назначен за генерален директор на Мосад от министър-председателя Бениамин Нетаняху. Ятом имаше репутацията на хардлайнер, подобно на Нетаняху. Из Тел Авив плъзна слухът, че новият шеф на Мосад „се погрижил“ за войнствено настроения министър-председател, когато разгулният му личен живот заплашил кариерата му. Мъжете около кедровата конферентна маса слушаха съсредоточено, докато Ятом представяше стратегията, която щяха да следват, ако „ситуацията“ с Мега прераснеше в кризисна.

Израел възнамеряваше да отправи остър протест относно това, че дипломатическият статут на посолството във Вашингтон е бил нарушен с инсталираните там подслушвателни устройства — действие, което несъмнено щеше да притисне администрацията на Клинтън. Следващата точка от плана беше саяним, свързан с медиите на Съединените щати, да бъде инструктиран да разпространи версията, че Мега е неправилно дешифрирано от еврейския жаргон „Елга“, което дълги години бе кодовото наименование на Мосад за ЦРУ. Освен това думата „мега“ беше добре позната на американското разузнаване. „Мегават“ беше кодово име, което доскоро беше използвано от американското разузнаване заедно с Мосад и означава съвместно разузнаване. За по-голяма сигурност саянимът трябваше да пусне в обръщение и друга дума „киловат“, с която се обозначаваше общата информация за терористи.

Ала за момента, заключи Ятом, не е необходимо да се предприема каквото и да било.

През март 1997 година, след като получи информация от катца на Мосад във Вашингтон, Ятом предприе действия, като изпрати екип от яхаломини в американската столица, които да проверят на място сведението, че президентът Клинтън нееднократно вече се е отдавал на телефонни сексразговори с бившата стажантка от Белия дом Моника Люински. Той бе водил разговорите от Овалния кабинет на Белия дом до апартамента ѝ в комплекса „Уотъргейт“. Знаейки, че Белия дом е защитен изцяло срещу каквато и да било електронна подслушвателна апаратура, екипът от яхаломини беше съсредоточил действията си върху апартамента на Люински. Така те започнаха да записват многозначителни телефонни разговори между президента и Люински. Записите бяха изпращани с дипломатически куриер в Тел Авив.

На 27 март Клинтън отново беше поканил Люински в Овалния кабинет, за да ѝ съобщи, че според него чуждо посолство записва разговорите им. Без да ѝ дава повече обяснения, наскоро след това той приключи с любовната афера.

В Тел Авив стратегите на Мосад си блъскаха главите как да използват тези толкова деликатните записи. Материалът представляваше чудесно средство за изнудване, макар никой да не си правеше илюзията, че може лесно и безнаказано да изнудва президента на Съединените щати. Въпреки това някои видяха в тези записи потенциално оръжие, в случай че Израел се окаже притиснат до стената в Близкия изток и няма доброволната подкрепа на Клинтън.

Всички посветени в Израел бяха съгласни, че ФБР не може да не е наясно за разговорите между Клинтън и Люински. Някои стратегии притискаха Ятом да използва неофициалния канал с Вашингтон и да даде на ФБР да разбере, че Мосад знае за деликатните телефонни разговори на президента. Това щеше да е директен намек ФБР да прекрати разследването срещу Мега. Други анализатори настояваха за политика на изчакване с довода, че тази информация винаги ще бъде сензационна, независимо от момента, в който бъде разкрита. Това виждане взе връх.

През септември 1998 година беше публикуван докладът на Кенет Стар, а Ятом беше напуснал поста. В доклада бегло се споменава за предупреждението на Клинтън към Люински през март 1997 година,

че телефонът му се подслушва от чуждо посолство. Кенет Стар не беше задълбочил разследването си по този въпрос, докато Люински беше давала показания пред Голямото жури за аферата с Клинтън. Въпреки това за ФБР разкритията бяха поредното доказателство за неспособността му да демаскира Мега.

Шест месеца по-късно, на 5 март 1998 година, „Ню Йорк пост“ публикува на първа страница разкритията, които се съдържат в оригиналното издание на настоящата книга. Историята в „Ню Йорк пост“ започва така: „Израел изнудвал президента Клинтън със записи на горещите му сексуални разговори по телефона с Моника Люински, се твърди сензационно в нов бестселър. Цената, която Клинтън е платил за мълчанието на шпионската централа Мосад, е прекратеното от ФБР разследване на израелска къртица във висшите етажи на властта.“

Само след часове това тотално изкривяване на фактите в книгата (които аз внимателно бях проверил чрез източници в Израел и които Ари Бен Менаше, бивш съветник по въпросите на разузнаването към израелското правителство, потвърди) версията на „Ню Йорк пост“ се появи в хиляди вестници по целия свят.

Сърцевината на моята история, че общественият обвинител, прокурорът Кенет Стар, не е развил докрай разследването си, свързано с импийчмънта на Клинтън, се беше загубила. Стар беше отбелязал в своя доклад, че на 29 март 1997 година „той (Клинтън) й казал (на Люински) за подозренията си, че чуждо посолство (без да уточнява кое) записва телефонните му разговори. Ако някой се заинтересуваше един ден от телефонния им секс, тя трябваше да казва, че им е било известно за двадесет и четири часовото проследяване, а телефонният секс е бил един вид подхлъзване, целешко заблуда на противника.“

Думите на президента недвусмислено показваха, че той се смята за потенциална жертва на изнудване. Говорейки с Люински по обществената телефонна мрежа — няма доказателства той да се е опитал да подsigури допълнително телефона в нейния апартамент, — президентът на практика се бе оставил да бъде подслушван от чужди агенти и дори в още по-голяма степен — АНС. Като се вземе предвид, че рутинна процедура е всеки действащ президент да получава докладите на АНС, той също би трябвало да е наясно, че обажданията

му до Моника Люински рано или късно ще станат материал за вашингтонската мелница за слухове.

Представа за паниката, която моите разкрития са предизвикали в Белия дом, би могла да се добие от брифинга на говорителите Бари Тойв и Дейвид Лийви пред журналисти, чийто ресор е Овалният кабинет. В официалното копие, пазено в Белия дом, в отговорите им се долавя обречеността на хора, затънали в подвижни пясъци.

Въпрос на журналист: Защо, както стана известно, президентът е казал на Моника Люински, че се притеснява, че телефонните му разговори се подслушват и записват?

Тойв: Надявам се, сте наясно, че след свидетелските показания на президента по случая ние всъщност не сме коментирали подробности, други подробности, подобни на тези, и няма да го сторим и за в бъдеще.

В.: Когато президентът научи за това, той притесни ли се, беше ли шокиран? Каква беше реакцията му, господин Тойв?

Тойв: Честно казано, не съм обърнал специално внимание на реакцията на президента.

В.: Добре, ами защо тогава той е казал за това на Моника Люински? Защо я е предупредил?

Тойв: Все още не съм си отговорил на този въпрос. (Смях.) Съжалявам.

В.: Знам, че не сте си отговорили, но въпросът на практика е много съществен.

Тойв: Ами, както вече казах, ние няма да се впускаме в коментиране на подробности, освен на онези, за които президентът вече е споменал в показанията си.

В.: Не разбирам защо сте на мнение, че нямате законово основание да коментирате предполагаемото изказване на президента на Съединените щати, че чуждо правителство подслушва и записва разговорите му. От вас се иска само да го потвърдите, не да коментирате.

Тойв: Вече бяха задавани въпроси за какви ли не коментари, направени по един или друг повод, или

свързани с показанията на президента, но ние не отидохме по-далече в обсъждането им в самите показания. Нямаме намерение да изневерим и за в бъдеще на подхода си.

В.: Причината за отказа ви със сигурност е, че вие вече окачествихте повода като неуместен и твърде личен, тъй като е свързан със секс. Той обаче е свързан с националната сигурност на Съединените щати и с предполагаемото изказване на президента, че чуждо посолство е подслушвало и записвало телефонните му разговори. И вие просто ще отговорите на всичко това със: „Съжалявам. Без коментар.“?

Тойв: Вече казах, че няма да отида по-далече от казаното от президента в показанията му.

В.: Не отричате значи, не отричате.

Лийви: Очевидно ние не знаем нищо за присъствието на къртица в Белия дом. Но утвърдената практика, касаеща хората, които говорят от тази трибуна, е да отнасят подобни сигнали до компетентните органи, които са упълномощени да извършват такива разследвания.

В.: Опита ли се по някакъв начин президентът да се намеси в предприето разследване или издирване на къртицата?

Лийви: Не. Нямаме никакво основание за подобно твърдение.

В.: Извинете, но основание има. Съществуват показания, дадени под клетва от Люински, в които тя твърди, че президентът е коментирал, че чуждо посолство записва...

Лийви: Бари току-що ви отговори на този въпрос.

В.: Отговорът му се състоеше в това, че той няма намерение да коментира. С цялото ми уважение, това едва ли би могло да бъде сметнено за отговор.

Лийви: Ще кажа две неща. Моля, записвайте.

Тойв: Аз се въздържа да кажа каквото и да било повече след направения от мен коментар.

Лийви: Да, и аз определено нямам намерение да добавям каквото и да било към коментара на Бари. Но нека

да кажа само едно. Взети са всички необходими предпазни мерки, за да бъдат подсигурени комуникациите на президента. Твърдението в тази книга е абсолютно безпочвено.

В.: Тези сведения от ЦРУ ли са, от ФБР или са чисто рутинна реакция?

Лийви: Приемете ги като достоверни.

В.: Доколкото разбрах, взети са мерки комуникациите на президента да бъдат подсигурени, нали така? Ако обаче той вдигне телефона и се обади на някой обикновен гражданин в два и половина посред нощ в апартамента му, значи ли това, че телефонът на този човек няма да може да бъде подслушван и записван? Вашата система за сигурност предотвратява ли такава намеса?

Лийви: В споменатата книга се съдържат някои много сериозни твърдения и това, което искам да повторя, е, че те са абсолютно безпочвени. Следователно нямам какво повече да добавя.

Нито един сериозен вестник не направи опит да разнищи тези отговори, които всъщност съдържаха важни разкрития.

Оказа се, че Мосад не беше единствената организация, записвала телефонните сексразговори на президента. Сенаторът републиканец от Аризона Джон Кил, член на Специалната комисия по разузнаването, беше заявил пред местния подкрепящ го вестник „Аризона рипъблик“, че „е възможно американско разузнавателно управление да е записвало телефонни разговори между президента Клинтън и Моника Люински. Към правителството има различни управления, които са си присвоили правомощията да записват определени неща по определени причини, и тук става въпрос за едно от тези управления.“

Джон Кил отказа да назове пред вестника кое или кои са тези управления: „Категоричен съм, че това е въпрос, по който не мога да навлизам в големи подробности.“ Относно източниците си той каза следното: „Заради статута, който имат, може да им се има доверие. Бихте могли да стигнете до извода, че това са хора, които в определен период са били на служба във федералното правителство.“ Той

продължи, сравнявайки съществуващите по случая записи с „неопровержимите“ доказателства по аферата Уотъргейт.

Тези сензационни твърдения, принадлежащи на един уважаван политик, така и не получиха полагащото им се внимание в публичното пространство.

Според поне един надежден източник на израелското разузнаване Ятом се беше обадил по телефона на Рафи Ейтан и го беше предупредил за належащата необходимост да стои далеч от Съединените щати в обозримо бъдеще.

Рафи Ейтан нямаше нужда да му се казва колко жалко би било да се превърне в жертва на същата онази техника, на която дължеше легендарната си слава — отвличането на Адолф Айхман. Още по-лошо би било безшумно да бъде премахнат физически чрез един от методите, които му бяха създали репутация сред хората, които смятаха убийството за неизбежна част от своята работа.

---

[1] Йом Кипур — свещен еврейски празник, честван на десетия ден от месец Тишри с въздържание от храна и напитки и чрез целодневно четене на молитви за разкаяние в синагогата; наричан още Ден на изкуплението. — Бел.прев. ↑

6. ОТМЪСТИТЕЛИТЕ

През един топъл следобед в средата на октомври 1995 година технически служител от Отдела за вътрешна сигурност на Мосад — Аутахат Пайлут Медиенит (АПМ), с помощта на ръчен скенер проверяваше за подслушвателни устройства апартамент на улица „Пинскер“ в търговската част на Тел Авив. Апартаментът беше една от тайните квартири, които Мосад притежаваше из целия град. Проверката подсказваше колко важна и деликатна беше срещата, която съвсем скоро щеше да се състои там. Когато се убеди, че апартаментът е чист, служителят си тръгна удовлетворен.

Мебелите в жилището приличаха на купени от гаражна разпродажба — един с един не си пасваха. По стените висяха няколко фотоса в евтини рамки с изгледи от туристически обекти и забележителности в Израел. Във всяка стая обаче беше монтиран отделен нерегистриран телефон. В кухнята вместо битови уреди бяха инсталирани компютър и модем, машина за унищожаване на документи, факс, а на мястото на печката бе поставен сейф.

Обикновено тайните квартири се ползваха за общи спални на новобранци от школата за шпиони на Мосад в покрайнините на града, докато се учеха на занаят, тоест как да проследяват някого на улицата или как самите да се отърват от „опашка“, как да използват мъртва пощенска кутия или да обменят информация, скрита във вестник. Ден и нощ улиците на Тел Авив бяха изпитателният им полигон под зоркия поглед на инструкторите. Уроците продължаваха в тайните квартири: как да обучат катца, който заминаваше за набеязана страна, как да пишат писма със специални мастила или как, използвайки компютър, да подготвят информация, удобна за предаване в кратки емисии на определени честоти.

Важна част от безкрайните часове обучение беше сближаването с невинни, нищо неподозиращи хора. Яков Коен с двадесет и пет годишен стаж като катца, действал под дълбоко прикритие по целия

свят, смяташе, че една от причините за успеха му са именно уроците, получени по време на учебните занятия: „Всички и всеки се превръща в инструмент. Бих могъл да излъжа всекиго, защото истината в случая не е задължителен елемент от взаимоотношенията ми с него. Единственото, което има значение, е да го използвам за благото на Израел. От самото начало възприех философията да правя само онова, което е добро за Мосад и за Израел.“

Онези, които не успяваха да подчинят живота си на това кредо, се оказваха незабавно на улицата. Според Давид Кимше, който е смятан за един от най-добрите оперативни служители на Мосад: „Това е старата история, че мнозина се мислят за призвани, но малцина са избрани. В този смисъл нашата организация наподобява католическата църква. Онези, които остават, изграждат връзки за цял живот. Цялото ни битие е подчинено на правилото «Аз помагам на теб, ти — на мен». Научаваш се да се доверяваш на хората, поверявайки им живота си. Няма по-голям израз на доверие спрямо друг човек.“

По времето, когато всеки, мъж или жена, който е имал достъп до тайните квартири, преминава в следващата група, тази философия вече е запечатана в съзнанието му. Влезли веднъж в ролята на катци, те или заминават да изпълнят мисия, или се връщат, за да докладват. На шпионски жаргон ги наричат „скачачи“, тъй като действат за кратко време в чужбина, а тайните квартири са известни като „сектори за скокове“. Началниците не гледат с добро око на прекалено емоционалното описание на дейността.

Най-накрая тайните квартири се използваха и като места за срещи на информатори или за разпит на заподозрени, които представляват потенциални обекти за вербуване като „къртици“. Единствените данни за техния брой дава бившият младши офицер от Мосад Виктор Островски. През 1991 година той твърдеше, че те са „около тридесет и пет хиляди в целия свят, двадесет хиляди от които са постоянно действащи, а петнадесет хиляди са «спящи», тоест в резерв. «Черни» агенти наричат арабите, докато «бели» агенти са всички от неарабски произход. «Сигналните» агенти са стратегически и те предупреждават за подготовка за военни действия: например лекар в сирийска болница, който забелязал необичайно презапасаване с лекарства и медицински консумативи; работник на пристанище, който наблюдава активизиране на военния флот.“

Някои от тези агенти са получили първите си инструкции в тайна квартира, подобна на толкова прецизно проверената за „бръмбари“ този октомврийски следобед. По-късно през деня неколцина старши служители на израелското разузнаване щяха да се съберат около масата в гостната на апартамента, за да обсъдят планираното предстоящо убийство, безапелационно одобрено от министър-председателя Ицхак Рабин.

За трите години, прекарани на този пост, на Рабин много често му се беше налагало да присъства на погребения на жертви на терористични нападения, като всеки път вървеше точно зад носачите на ковчега и наблюдаваше как възрастни мъже ридаят, заслушани в заупокойната молитва. С всяка поредна смърт, казва той, „погребвах нещо и в собственото си сърце“. След молитвата Рабин неизменно цитираше думите на пророк Йезекиил: „И ще извърша над тях голямо отмъщение с яростни наказания; и ще познаят, че Аз съм Господ, кога извърша над тях Моето отмъщение.“^[1]

И това нямаше да бъде първият път, когато мъстта на Рабин беше застигала някого. Самият той неведнъж е бил участник в акциите за отмъщение. Най-впечатляващият пример за това беше политическото убийство на заместника на Ясер Арафат Халил ал Уазир, познат из целия арабски свят и записан в компютъра на Мосад като Абу Джихад — глас на Свещената война, който живееше в Тунис. През 1988 година, когато Рабин беше министър на отбраната на Израел, в апартамента на улица „Пинскер“ беше взето решението, че Абу Джихад трябва да умре.

В продължение на два месеца агентите на Мосад проведоха изтощително разузнаване около вилата на Абу Джихад в курорта Сиди Бу Саид в покрайнините на столицата Тунис. Пътищата за достъп, входните пунктове, вида и височината на оградата, както и прозорците, вратите, ключалките, алармените системи, маршрута на охраната на Абу Джихад — всичко беше наблюдавано и проверено, и то нееднократно.

Те следяха неотклонно и съпругата на Абу Джихад, докато тя играеше с децата им; вървяха плътно след нея, докато пазаруваше или ходеше на фризьор. Подслушваха телефонните разговори на съпруга ѝ,

подслушваха дори и спалнята им, докато двамата се любеха. Измериха разстоянията между стаите, разучиха какво правят съседите им, когато са си вкъщи, и определиха и записаха модела, цвета и регистрационния номер на всяко превозно средство, което влизаше или излизаше от вилата.

Агентите никога не забравяха установеното от Меир Амит преди толкова много години правило: мисли като мишената си и престани да се превъплъщаваш едва когато натиснеш спусъка.

Удовлетворен, екипът се завърна в Тел Авив. А през следващия месец той тренираше смъртоносната си мисия във и около една тайна квартира на Мосад в близост до Хайфа, която наподобяваше набелязаната вила. От момента на влизането на екипа в къщата на Абу Джихад му трябваша точно двадесет и две секунди, за да го убият.

На 16 април 1988 година беше издадена заповед за начало на операцията.

Същата нощ няколко боинга 707 на израелските ВВС излетяха от военна база, южно от Тел Авив. На борда на единия беше Ицхак Рабин заедно с други високопоставени израелски служители. Самолетът им беше в постоянна връзка по собствена обезопасена радиочестота с ударния отряд, който вече бе заел позиция, начело с оперативен служител под кодовото име „Суорд“ (Меч). Вторият самолет беше пълен с заглушителни устройства и с апаратура за наблюдение. Другите два боинга 707 изпълняваха функцията на цистерни за гориво. Високо над вилата въздушната флота обикаляше в кръг, следейки всяко движение на земята по обезопасената радиочестота. Малко след полунощ на 17 април служителите във въздуха получиха съобщението, че Абу Джихад се е прибрал вкъщи с мерцедеса, който бе получил като сватбен подарък от Ясер Арафат. Малко преди това ударният отряд беше инсталирал много чувствителни подслушвателни устройства, които даваха възможност да се подслушва всеки шум във вилата.

От стратегическата си позиция в близост до вилата Суорд съобщи в микрофона, прикрепен до устните му, че в момента чува как Абу Джихад се качва по стълбите, влиза в спалнята и шепне нещо на жена си, след което се приближава на пръсти до близкото детско креватче, за да целуне спящия си син, преди най-накрая да слезе в кабинета си на първия етаж. Подробностите бяха уловени от електронната апаратура на военния самолет — израелска версия на

американския АУАКС, и бяха препредадени на командния самолет на Рабин. Точно в дванадесет часа и седемнадесет минути през нощта той издаде заповед за действие.

Шофьорът на Абу Джихад беше заспал в паркирания до вилата мерцедес. Един от хората на Суорд изтича напред, допря дулото на една „Берета“ със заглушител до ухото му и натисна спусъка. Шофьорът се свлече мъртъв на седалката.

След това Суорд заедно с друг член на ударния отряд заложи експлозив в основата на тежката желязна предна врата на вилата. Това беше нов модел „безшумен“ пластичен експлозив, който почти не произвеждаше шум, докато изтръгваше вратите от пантите. Вътре завариха двама от охраната на Абу Джихад, които стояха в антрето, прекалено зашеметени от експлозията, за да имат време да реагират. Те също бяха застреляни с пистолети със заглушител.

Когато, тичайки, стигна до кабинета, Суорд завари Абу Джихад да гледа видеофилм за ООП. Докато той се изправяше на крака, Суорд го простреля два пъти в гърдите. Абу Джихад рухна тежко на пода. Суорд пристъпи чевръсто напред и изстреля още два куршума в челото му.

Докато излизаше от стаята, той почти се сблъска с жената на Абу Джихад. Тя държеше на ръце малкия им син.

— Връщайте се в спалнята! — нареди Суорд на арабски.

След това той и хората му изчезнаха в нощта. От момента, в който бяха влезли във вилата, до момента на изтеглянето им бяха изтекли едва тринадесет секунди — бяха спечелили девет жизненоважни секунди в сравнение с най-доброто им постижение на тренировки.

За първи път израелска наказателна акция срещна общественото неодобрение в страната. Министърът от кабинета Езер Вайцман предупреди, че „ликвидирането на определени фигури няма да допринесе за напредъка на мирния процес“.

Въпреки това политическите убийства продължиха.

Два месеца по-късно южноафриканската полиция беше принудена най-накрая да разкрие тайна информация, която Израел я бе заставил да пази: Мосад бе екзекутирала бизнесмен от Йоханесбург на име Алан Кидгер, който снабдяваше Иран и Ирак с високотехнологична екипировка, годна за производството на

биохимически оръжия. Кидгер беше открит с отрязани ръце и крака. Главният следовател в полицията в Йоханесбург, полковник Чарлс Ландман, заяви, че политическото убийство е „ясно послание от израелското правителство, предадено чрез Мосад“.

Шест седмици преди екзекуцията на Абу Джихад Мосад изигра водеща роля в друго спорно политическо убийство — на трима невъоръжени членове на ИРА — Ирландската републиканска армия, застреляни през един неделен следобед в Гибралтар от отряд опитни стрелци на британската САС.

В предишни години някои от техните колеги от британското разузнаване тайно пристигаха в Тел Авив със съдействието на Рафи Ейтан, за да бъдат преки наблюдатели на това, как Мосад екзекутира арабски терористи из задните улици на Бейрут и в долината Бекаа в Ливан.

Четири месеца преди разстрела в Гибралтар агенти на Мосад бяха предприели собствено наблюдение на Мейрийд Фарел, Шон Савидж и Даниъл Маккан, тъй като бяха убедени, че те за пореден път бяха „тръгнали на пазар за арабско оръжие за ИРА“.

Непосредственият интерес на Мосад към дейността на ИРА датираше от времето, когато правителството на Маргарет Тачър беше поканило при пълна секретност Рафи Ейтан в Белфаст, за да осведоми силите за сигурност за развиващите се връзки между ирландски терористични групировки и Хизбула.

„Пристигнах през един дъждовен ден. По време на целия ми престой в Ирландия валя. Казах на британците всичко, което знаехме. След това тръгнах на обиколка из провинцията по целия път по границата с Ейре. Внимавах да не я пресека неволно. Представете ли си как би реагирало ирландското правителство, ако ме бяха заловили! Преди да замина, уредих САС — британските специални части, да посетят Израел, за да се запознаят с нашите методи за справяне с терористите.“

Тогава бе поставено началото на близкото сътрудничество между САС и Мосад. Висши служители на Мосад пътуваха до щаба на САС в Хиърфорд, за да се осведомят за операциите в Близкия изток. При съвместна операция на Мосад и САС техен общ отряд проследи

няколко висши функционери на ИРА от Белфаст до Бейрут и ги фотографира по време на срещите им с лидери на Хизбула.

През октомври 1987 година агенти на Мосад проследиха търговския кораб „Ексунд“ в Средиземно море, натоварен със сто и двадесет тона оръжие, включително и ракети земя-въздух, гранатомети, картечници, експлозивни и капсулдетонатори. Всички те бяха закупени чрез контактите на ИРА. „Ексунд“ беше задържан от френските гранични власти.

Поради невъзможността да се постигне напредък в отношенията с ирландските официални власти — според служител на Мосад това е следствие от силната опозиция на Израел спрямо мироподдържащата роля на Ирландия в Ливан — Мосад използва САС като канал, за да предупреди тайно Дъблин за други подобни оръжейни доставки по море с крайна цел Ирландия.

Агентите на Мосад, които проследиха групата за диверсионни акции на ИРА в Испания, бързо стигнаха до извода, че тя не е там, за да се среща с арабски търговци на оръжие, нито пък за да се свърже с ЕТА — баската терористична групировка. Въпреки това екипът на Мосад продължи да следи испанския отдел за борба с международния тероризъм, който също така беше по следите на тримата ирландци.

Отначало испанците поддържаха известна дистанция, защото приемаха операцията за тяхна. За първи път те съдействат както на МИБ, така и на САС при акция срещу ИРА. По разбираеми причини испанците искаха в случай на успех славата да е изцяло тяхна. Мосад даде да се разбере, че желае единствено да окаже помощ. Успокоени, испанците скоро се сработиха с Мосад.

Когато испанците изгубиха следата на Мейрийд Фарел, тя бе открита наново от израелски катца. Катцата разбра, че Фарел е наела друга кола — бяла фиеста, и я е паркирала заредена с шестдесет и четири килограма семтекс^[2] и тридесет и шест килограма шрапнели в един подземен гараж в Марбеля.

Модният курорт е не само любимо убежище от жаркото пустинно слънце, където мнозина величия от арабския свят прекарват времето си, изпълнени с мечти за деня, когато омразният Израел ще бъде заличен от лицето на земята. Марбеля се намира на броени километри от разгулния яхтклуб Пуерто Банус, където арабски петролни милионери държат луксозните си яхти. Мосад винаги е имал

подозрението, че именно тези яхти прекосяват Средиземно море, пренасяйки контрабандно на борда си експлозивни и оръжия, предназначени за арабските терористи. Предполагаше се, че колата на Фарел е паркирана наблизко именно с тази цел, готова да бъде качена на борда на яхта, която привидно се отправя на морско пътешествие към Палестина.

Екипът на Мосад осъществяваше постоянно наблюдение над колата. Фарел беше засечена зад волана на другата фиеста, с която беше разкарвала Маккан и Савидж из Испания през последните няколко седмици. Двама души от екипа на Мосад проследиха отряда на ИРА, докато се движеше на юг към Пуерто Банус. Десет минути след като напусна Марбеля, Фарел навлезе в зоната на яхтклуба и продължи надолу по брега.

Използвайки радиото на колата си, настроено на полицейска честота, катцата на Мосад предупреди испанската полиция, че тримата от ИРА се отправят към Гибралтар. Испанците алармираха британските власти. Отрядът на САС зае позиция. Часове по-късно Фарел, Маккан и Савидж бяха застреляни. Без предупреждение и без възможност да се предадат. Просто бяха екзекутирани.

Седмица по-късно Стивън Ландър, служителят от МИ5, на когото официално бе възложено да ръководи операцията и който по-късно щеше да оглави МИ5, телефонира на Адмон, за да благодари за помощта на Мосад по време на проследяването и екзекуцията.

През онази октомврийска вечер на 1995 година в тайната квартира на улица „Пинскер“ всичко беше готово за срещата, на която щеше да се уточни следващото политическо убийство.

Разработваше се план за екзекутирането на религиозния водач на ислямския Джихад Фати Шкаки. Мосад установи, че неговата групировка бе отговорна за смъртта на над двадесет израелски пътници в автобус, взривен миналия януари от двама камикадзе в покрайнините на градчето Бейт Лид.

С това нападение броят на терористичните акции надвиши десет хиляди за последните двадесет и пет години. През този период бяха убити над четиристотин и ранени още хиляда израелци. Много от отговорните за дългия списък от убити и осакатени хора бяха разкрити

и убити по думите на катцата Яков Коен, който сам бе участвал в наказателните акции в „безименни задни улички, където ножът понякога може да се окаже по-ценен от пистолета и където или убиваш, или те убиват“.

В този безмилостен свят Шкаки дълги години беше възприеман като знаменитост от собствените си хора. Именно той лично даде разрешение на двамата камикадзе от Бейт Лид да се отклонят от ненарушимата иначе ислямска възбрана за самоубийство. За целта той прерови Корана и стигна до философското прозрение, че тиранията кара потиснатите да откриват нови извори на сила. В подготовката на агентаторите самоубийци той използва психологически похвати, като заложи на нестабилността на тези младоци, които подобно на японските камикадзе на възраст не повече от деветнадесет години по време на Втората световна война завършиха живота си през онзи януарски ден в състояние на религиозен екстаз. След терористичния акт Шкаки плати некролозите им да се появят в един вестник на Джихад и по време на петъчната молитва възхвали тяхната саможертва, убеждавайки семействата им, че техните синове са отишли в рая.

В напрегнатата ситуация по местата, където действаше Шкаки, въпрос на чест за всяко арабско семейство бе да обречеш сина си на саможертва за каузата му. Загиналите бяха поменавани всеки ден, след като мюезинът издигаше глас през пращящите високоговорители, за да призове благоверните на молитва. В сенчестата прохлада на джамиите в Южен Ливан паметта им се поддържаше жива.

След избора на следващите новобранци и определянето на тяхната цел Шкаки предаваше младоците на бомбените ескорти. Те бяха стратегите, които изучаваха снимката на мишената и решаваха какво количество експлозив ще е нужно. Подобно на алхимици те работеха, осланяйки се на опита и на инстинкта си, а речта им беше изпълнена с думи, от които лъхаше на смърт: „окислители“, „десенсибилизатори“, „пластилин“, „инхибитори“. Такива бяха хората на Шкаки. Веднъж той се обърна към всички тях с фраза, заимствана от лидера на омразния му враг Израел: „Борим се, следователно съществуваме.“

През онази октомврийска вечер, когато съдбата му се решаваше в тайната квартира в Тел Авив, Шкаки беше в дома си в Дамаск със

съпругата си Фатия. Апартаментът беше изненадващо различен в сравнение с мизерията на бежанските лагери, където той се радваше на всеобща почит. Скъпите килими и гоблени бяха подарък от аятоласите на Иран. Фотографията в златна рамка на Шкаки с Муамар Кадафи му беше подарък от либийския лидер. Сребърният сервиз за кафе беше дар от сирийския президент. Дрехите на Шкаки съвсем не приличаха на простата широка дреха, която носеше, когато се смесваше с мизерстващите тълпи в Южен Ливан. Вкъщи той носеше халат от най-фин плат от лондонски магазин и обувки от мека кожа, правени по поръчка в Рим, а не евтините, купени от пазара сандали, които обуваше при срещите с поклонниците си.

Докато ядеше любимия си кускус, наведен над чинията, Шкаки за сетен път убеждаваше съпругата си, че всичко ще бъде наред по време на предстоящото му пътуване до Либия, където щеше да настоява пред Кадафи за отпускане на нови средства. Надяваше се да се върне с един милион долара, пълната сума, за която беше помолил във факса до либийския революционен щаб в Триполи. Както обикновено парите щяха да бъдат преведени чрез либийска банка в Ла Валета на остров Малта. Шкаки планираше да остане на острова по-малко от един ден, преди да вземе обратния полет за дома.

Научили за спирката в Малта, двамата му синове тийнейджъри веднага си дадоха поръчките за дрехи: половин дузина ризи за всеки поотделно от един луксозен магазин, където Шкаки бе пазарувал и преди.

Фатия Шкаки си спомня: „Съпругът ми беше категоричен, че ако израелците са планирали акция срещу него, досега да са я извършили. Евреите винаги реагират бързо на всеки инцидент. Но той бе убеден, че те не биха посмели да действат срещу него, защото по този начин щяха да вбесят Сирия.“

Три месеца по-рано преценката на Шкаки за настроеността на Тел Авив щеше да е правилна. В началото на лятото на 1995 година Рабин отхвърлил план на Мосад за взривяването на апартамента на Шкаки в западните предградия на Дамаск. Ури Сагуй, тогавашният ръководител на военното разузнаване и на практика водеща фигура в израелското разузнаване, чиято власт се простирала дори и над Мосад, сподели с Рабин, че е забелязал „радикалната промяна в Дамаск. На пръв поглед Асад все още е нашият враг. Но единственият начин да го победим е,

като предприемем неочаквана маневра. А това означава да се откажем от Голанските възвишения, и то изцяло. Да изтеглим хората си до последния човек оттам. Цената е висока. Но това е наистина единственият начин да си осигурим така необходимия траен мир.“

Рабин го изслуша. Той знаеше колко много коства Голан лично на Ури Сагуй. По-голямата част от военната му кариера беше посветена на защитата на тази сурова камениста земя. Заради това беше раняван четири пъти. И въпреки това беше готов да остави всичко зад гърба си, само и само да види как в Израел настъпва реален мир.

Министър-председателят отложи плановете на Мосад за елиминирането на Шкаки и дал време на Сагуй да прецени реалните възможности за осъществяването на надеждите си.

Ала те повехнаха в маранята на лятото по тези места и Рабин, който вече беше носител на Нобелова награда за мир, поръча Шкаки да бъде екзекутиран.

По време на последната си голяма операция като шеф на Мосад Шабтай Шавит нареди на един „черен“ агент в Дамаск да осигури електронно наблюдение над апартамента на Шкаки. Американското оборудване на агента беше на достатъчно високо равнище, за да блокира защитните прекъсвачи в електрическата верига на руската комуникационна система на Шкаки.

Така подробностите за предстоящата визита на Шкаки в Либия и Малта бяха станали достояние на Тел Авив.

В същото време, през онази октомврийска вечер на 1995 година, началниците на трите най-мощни разузнавателни служби в Израел си проправяха път през оживената улица „Пинскер“. Те съблюдаваха стриктно правилата за екзекутирането на всеки самопровъзгласил се враг на Израел, които Меир Амит така ясно беше дефинирал по времето, когато беше генерален директор: „Да не се допускат убийства на политически лидери. С тях трябва да се справяме с политически средства. Да не се избиват семействата на терористите. Ако някой от тях се изпречи на пътя ни, това не е наш проблем. За всяка екзекуция е необходимо разрешението на действащия министър-председател. Всяко действие трябва да бъде съобразено с правилата. Спазването на

схемата е задължително до минута. Изпълнението трябва да е максимално чисто. Нашите акции не бива да се възприемат просто като финансирани от държавата поръчкови убийства, а като крайна юридическа санкция, налагана от нейно име. Ние не трябва да се различаваме от палача или от който и да е друг легитимно назначен ексекUTOR.“

След успешното разкриване на деветимата терористи, избили израелските спортисти по време на Олимпийските игри през 1972 година, всички по-късни ексекуции следваха в общи линии вече установените правила. Почти двадесет и три години след деня, в който Меир Амит за пръв път формулира правилата за финансирани от държавата убийства, неговите последователи бяха на път към тайната квартира.

Пръв пристигна Шабтай Шавит. Колегите злословеха зад гърба му, че имал маниера на администратор в евтин телавивски хотел — същите прилежно изгладени дрехи и задължителното любезно служебно ръкостискане. Той беше на този пост от три години, но създаваше впечатление, че не е сигурен колко още ще се задържи там.

Следващият, който дойде, беше бригаден генерал Доран Тамир, ръководител на разузнаването към израелските въоръжени сили. Чевръст, в разцвета на силите си, той внушаваше респект, придобит през дългите години на ръководни постове.

Последен пристигна Ури Сагуй, който влезе с бавна стъпка в тайната квартира като някакъв небесен бог воин, по-блестящ, отколкото го изискваше постът му на шеф на Аман — военното разузнаване. С мек овладян глас, взискателен към себе си, той продължаваше да предизвиква противоречиви чувства сред равните нему, като настояваше, че въпреки подновените заплахи, Сирия все още е готова да преговаря за мир.

Отношенията между тримата мъже по думите на Шавит бяха „предпазливо сърдечни“.

По думите на Ури Сагуй: „Трудно бихме могли да се съпоставяме един с друг. Като шеф на Аман, аз съм този, който възлага задачите на другите двама. Между нас има съперничество, но докато служим на една и съща кауза, всичко ще бъде наред.“

В продължение на два часа те седяха около масата в дневната и обсъждаха плана за убийството на Фати Шкаки. Ексекуцията му щеше

да е чисто отмъщение, потвърждение на библейския закон „око за око, зъб за зъб“, който според израелците оправдава подобни убийства. Ала понякога жертва на Мосад ставаха и хора, които упорито отказваха да подкрепят аспирациите на Израел. Тогава, вместо да се рискува подобни талантиви люде да преминат в служба на врага, те бяха безжалостно елиминирани.

Доктор Джералд Бул, канадски учен, беше най-големият експерт в света по балистика на артилерийски снаряди. Израел направи няколко неуспешни опита да се възползва от експертизите му. Всеки път Бул даваше ясно да се разбере неприязънта му към израелската държава.

Вместо това той предложил услугите си на Саддам Хюсеин за създаването на супероръжие, способно да обстрелва Израел със снаряди, ядрени, химически или биологични бойни глави директно от Ирак. Дулото на оръдието, дълго близо сто и петдесет метра, беше излято от тридесет и два тона висококачествена стомана, доставена на Ирак от британски компании. В края на 1989 година прототип на оръжието беше изпробван на стрелкови полигон в Мосул, Северен Ирак. Саддам Хюсеин разпоредил производството на три оръдия на цена, възлизаща на двадесет милиона долара. Бул бе ангажиран като консултант срещу един милион долара. Проектът получи кодовото название „Вавилон“.

Компанията на Бул „Спейс ризърч корпорейшън“ (СРК) беше регистрирана в Брюксел като фирма за оръжеен дизайн. Оттам тя беше изпратила подробен списък с изисквания до европейски доставчици, включително и до двадесет във Великобритания, които можеха да й доставят високотехнологични компоненти.

На 17 февруари 1990 година един катца в Брюксел се сдоби с копие от документ, в който се съдържаха техническите цели на „Вавилон“: супероръдието всъщност функционира като балистична ракета със среден обсег. Сърцевината на инсталацията за изстрелване са ракети „Скъд“, групирани по осем, за да се увеличи обсегът на бойните глави до приблизително две хиляди и четиристотин километра. Така в обсега на действие влиза не само Израел, но и много европейски градове. Бул смяташе, че е напълно възможно да се

произведе супероръдие, което да може да удари директно Лондон от Багдад.

Генералният директор на Мосад по това време Наум Адмон поиска незабавна среща с министър-председателя Ицхак Шамир. Бивш градски партизански лидер, сражавал се безжалостно срещу британците през последните седмици от управлението на Мандата, Шамир беше от типа политически лидери, които се нравеха на Мосад и които изцяло подкрепяха необходимостта от унищожаването на враговете на Израел, в случай че положението стане критично и всички останали възможности са изчерпани. През 60-те години, когато нацистки ракетни специалисти работеха за Египет, за да създадат оръжия с голям обseg, способни да поразяват цели в Израел през Синайската пустиня, Шамир бе повикан от Мосад, за да даде експертно мнение по планираните убийства. По време на управлението на Мандата той бе разработвал методи за ликвидирането на британски войници. Шамир препоръчал да бъдат изпратени бивши членове на нелегалното движение, които да убият германските учени. Някои от тези убийци по-късно станаха основоположници на отрядите Кидони на Мосад, специализирани в политически убийства и екзекуции.

На Шамир му трябваше малко време, за да проучи досието на Бул. Службата бе извършила обичайната задълбочена проверка и проследила кариерата на Бул от времето, когато, двадесет и две годишен, той станал доктор по физика и постъпил на работа в Института за изследване и разработка на въоръжения към канадското правителство. Там той влязъл в конфликт с висш служител, който посял семената на омразата към бюрократите, която щеше да го съпровожда през целия му живот. В последствие беше станал консултант на частна практика — „буквално наемна пушка“, както беше отбелязано в досието с доза черен хумор.

Беше се сдобил с репутацията на изобретател на оръжия през 1976 година, когато създаде гаубица, четиридесет и пети калибър, която можеше да обстрелва мишени от четиридесет километра разстояние. По това време единственият аналог, който НАТО притежаваше, беше с максимален обseg едва двадесет и седем километра. За пореден път обаче Бул беше изигран на правителствено равнище. На страните — членки на НАТО, не беше разрешено да закупят новото оръжие, тъй като основните европейски производители

на оръжие имаха активни политически лобита. В крайна сметка Бул продаде гаубицата на ЮАР.

След това той замина за Китай, където помагаше на Китайската народоосвободителна армия (КНОА) да развие ракетния си арсенал. Бул усъвършенства наличните ракети „Силкуорм“, като ги снабди с по-широк обсег на действие и по-голям заряден капацитет. Впоследствие Китай продаде партиди от ракетите на Саддам Хюсеин. Първоначално Ирак ги използва в продължителната война със съседен Иран, но въпреки това сериозен брой ракети „Силкуорм“ остана на ракетните площадки с цел на Мосад да се внуши, че някой ден те ще бъдат изстреляни срещу Израел.

Междувременно проектът „Вавилон“ набираше скорост. Беше изпробван нов, по-усъвършенстван прототип оръдие. Противниците на режима на Саддам, вербувани като информатори на Мосад в Ирак, докладваха, че конусовидните върхове на ракетите са били конструирани да носят химическо и биологично оръжие.

Следобед на 20 март 1990 година в кабинета на министър-председателя Ицхак Шамир и Наум Адмон се договори Дджералд Бул да бъде убит.

Два дни след вземането на решението отряд от двама души кидони пристигна в Брюксел. Там ги чакаше катцата, който следеше отблизо действията на Бул.

В шест и четиридесет и пет вечерта на 22 март 1990 година тримата мъже се отправиха с взета под наем кола към жилищната кооперация, където живееше Бул. Всеки кидон носеше пистолет в кобур под якето си.

Двадесет минути по-късно, чул позвъняване, шестдесет и една годишният Бул отвори вратата на луксозния си апартамент. Той беше убит с пет изстрела в главата и врата. Кидоните стреляха със седем и шестдесет и пет милиметрови пистолети поред, като оставиха Бул да лежи мъртъв на прага. По-късно синът на Бул — Майкъл, щеше да свидетелства, че баща му е бил предупреден за подготвеното от Мосад убийство. Той обаче не можа да каже откъде е дошло предупреждението, нито пък защо баща му го бе пренебрегнал.

Веднага щом отрядът кидони се завърна благополучно у дома, Отделът за психологическа война на Мосад започна да захранва медиите с истории, в които недвусмислено се намекваше, че Дджералд

Бул е умрял, защото е възнамерявал да се откаже от договореността си със Саддам Хюсеин. Пет години по-късно тактиката, използвана за екзекутирането на Бул, учен, когото Израел смяташе за не по-малко опасен терорист от Фати Шкаки, щеше за пореден път да бъде използвана директно от друг министър-председател — Ицхак Рабин.

На 24 октомври 1995 година двама тридесетинагодишни мъже с кодовите имена Гил и Ран напуснаха Тел Авив с отделни полети. Ран отлетя за Атина, а Гил — за Рим. На съответното летище те получиха новите си паспорти, предадени им от местния саяним. Пристигнаха в Малта с полет късно следобед и се регистрираха в хотел „Дипломат“, чиито прозорци гледат към пристанище на Валета.

Същата вечер на Ран бе доставен мотоциклет. На персонала той обясни, че възнамерява да обиколи с него острова.

Никой от хотела не си спомняше двамата млади мъже да са общували по някакъв начин. По-голямата част от времето си те прекараха в стаите си. Когато пиколото отбеляза колко тежък е куфарът на Гил марка „Самсонайт“, той му намигнал и се пошегувал, че е пълен със златни кюлчета.

Същата вечер от един товарен кораб, който бе отпътувал предишния ден от Хайфа за Италия, съобщават по радиовръзката на малтийските пристанищни власти, че е възникнала авария в машинното отделение и докато тя бъде отстранена, корабът ще остане на котва близо до острова. На борда на товарния кораб беше Шабтай Шавит и малък екип специалисти по комуникационна техника от Мосад. Те установиха радиовръзка с Гил, в чийто куфар имаше малка, но мощна радиостанция.

Ключалките на куфара трябваше да бъдат отворени в посока, обратна на часовниковата стрелка, за да се деактивират детонаторите на двата заряда, вградени в капака. Те бяха конструирани така, че да експлодират в лицето на всеки, който отвори куфара, завъртайки ключалките по посока на часовниковата стрелка. Ромбичната радиоантена от четиристотинметров фиброоптичен кабел, бе плътно завита, за да оформи диск, близо шестнадесет сантиметра в диаметър. Разпределители свързваха диска с четирите симетрични вибраторни антени, запоени във вътрешните ъгли на самсонайта. През нощта Гил

получи няколко радиосъобщения от кораба. Фати Шкаки беше пристигнал по-рано същия ден с ферибота Триполи — Ла Валета, придружен от либийска охрана, чиито задължения към него приключваха, щом слезе на брега сам. Преди да напусне кораба, той бе обръснал брадата си. Легитимира се пред малтийските имиграционни власти като Ибрахим Дауиш и им показва либийския си паспорт. След като се регистрира в хотел „Дипломат“, той прекара следващите няколко часа в кафенетата по крайбрежната улица, изпи няколко чаши кафе и се почерпи обилно с арабски сладкиши. Проведе и няколко телефонни разговора.

На следващата сутрин Шкаки се връщаше с обещаните ризи за синовете си, вървеше бавно по крайбрежната улица, когато двама мъже на мотоциклет се изравниха бавно с него. Единият от тях стреля в главата на лидера на Джихад от упор шест пъти. Шкаки умря на място. Мотоциклетистите изчезнаха. Никой от тях не беше открит. Един час по-късно рибарска лодка потегли от пристанището Ла Валета и пусна котва откъм подветрената страна на товарния кораб. Малко след това капитанът информира пристанищните власти, че повредата в двигателя е била временно отстранена и корабът ще се завърне в Хайфа за основен ремонт.

В Иран, духовния дом на Фати Шкаки, моллите обявиха ден на национален траур в негова памет. В Тел Авив, помолен да коментира смъртта му, министър-председателят Ицхак Рабин заяви: „Аз несъмнено не скърбя.“

Няколко дни по-късно, на 4 ноември 1995 година, Рабин беше убит на мирен митинг в Тел Авив в близост до тайната квартира, откъдето беше приведена в действие заповедта му за екзекуцията на Шкаки. Рабин умря от ръката на еврейския фанатик Игал Амир, който до голяма степен притежаваше същата безкомпромисност, която министър-председателят толкова ценеше в агентите на Мосад.

Ицхак Рабин, ястребът, се превърна в гълъб, силният политически лидер, който достигна до прозрението, че единствената възможност за мир в Близкия изток е, както веднъж умишлено погрешно цитира любимата си библейска мисъл: „Да превърнем мечовете си в плугове и да орем земята рамо до рамо с арабските си съседи“ — беше убит от свой сънародник, защото не бе прозрял, че еврейските му врагове ще бъдат не по-малко жестоки, отколкото

отколешните му арабски врагове — и двете групи бяха еднакво категорични в решимостта си да унищожат неговата представа за бъдещето.

През 1998 година Мосад разполагаше с отряд от кидони, шест от които жени. Всичките на по двадесет и няколко години, в отлична форма. Те живееха и работеха извън щаба на Мосад в Тел Авив в строго охранявана зона на военна база в пустинята Негев. Обстановката позволяваше да бъде видоизменена така, че да наподобява улица или сграда, където се планираше да бъде извършено убийство. Предоставени бяха коли за бягство от мястото на покушението, но също им бяха създавани умишлено пречки, които да преодоляват.

Екипът от инструктори включваше бивши членове на отряди, които ги обучаваха в използването на широк спектър оръжия, учеха ги как да залагат бомби, да бият смъртоносна инжекция незабелязано сред тълпата и да инсценират едно убийство да изглежда като нещастен случай. На кидоните се пускаха записи на успешни агенти — например срещу американския президент Дж. Ф. Кенеди. Те изучаваха физиономията и навиците на много хора, които бяха потенциални мишени, информацията за тях се съхраняваше в техен собствен компютър със строго ограничен достъп. Освен това бяха в течение на постоянно променящите се планове на големите градове, както и на летищата и пристанищата.

Отрядът работеше на екипи от по четирима, които периодично пътуваха със самолет на опознавателни обиколки до Лондон, Париж, Франкфурт и други европейски градове. От време на време им се налагаше да посещават Ню Йорк, Лос Анжелис и Торонто. По време на всички тези разходки екипите се придружаваха от инструктори, които дискретно оценяваха уменията им за техническо осигуряване на една операция, без да привличат вниманието върху себе си. Тренировъчните мишени се избираха сред местни саяними доброволци, които знаеха само, че участват в секретно обучение, чиято цел е защитата на обект, израелска собственост — обикновено синагога или банка. Доброволците се оказваха заклещени в тиха уличка, набързо набутани в минаваща кола, или се събуждаха посред нощ от шум в жилището си и виждаха пред себе си дулото на пистолет.

Кидоните вземаха тези тренировъчни упражнения насериозно, тъй като на всеки екип беше известно така нареченото Фиаско Лилехамер.

През юли 1973 година в разгара на издирването на убийците на израелските спортисти на Олимпиадата в Мюнхен на Мосад беше подхвърлена информация, че Червения принц Али Хасан Саламех, който бе планирал операцията, работи в малкия норвежки град Лилехамер като сервитьор.

Тогавашният директор на Мосад по операциите Михаел Харари състави екип за случая, но не от кидони, тъй като всички се бяха пръснали по света в преследване на останалите терористи, отговорни за масовото убийство в Мюнхен. Екипът на Харари нямаше оперативен опит, но самият той беше уверен, че собственото му минало на катца в Европа е достатъчно. Екипът му включваше две жени — Силвия Рафаел и Мариане Гладников, и един алжирец на име Кемал Бенаме, който преди да бъде вербуван чрез заплахи да стане двоен агент от Харари, беше работил като куриер на групировката „Черен септември“.

Операцията беше пълен провал още от самото начало. Пристигането на десетина чужденци в Лилехамер, където от четиридесет години не бе имало убийство, предизвика подозрения. Местната полиция започна наблюдение над тях. Полицейските служители бяха наблизко, когато Харари и неговият екип застреляха един марокански сервитьор на име Ахмед Бушики, който не само нямаше нищо общо с тероризма, но и физически изобщо не напомняше на Саламех. Харари и част от неговия екип успяха да се спасят с бягство, но шестима оперативни служители на Мосад бяха заловени, включително и двете жени.

Те направиха пълни самопризнания, разкривайки за първи път методите на Мосад за извършване на покушения, както и други не толкова тревожни подробности относно незаконната дейност на службата. Жените, заедно с техните колеги, бяха признати за виновни и осъдени за убийство втора степен. Всички бяха осъдени на лишаване от свобода по пет години.

Когато се завърна в Израел, Харари беше уволнен и цялата мрежа на Мосад в Европа от тайни квартири, мъртви пощенски кутии и секретни телефонни номера беше замразена.

Щяха да минат шест години, преди Али Хасан Саламех най-сетне да бъде екзекутиран при операция, замислена и осъществена от Рафи Ейтан, според когото: „Лилехамер е крещящ пример за неподходящи хора, избрани за неподходяща мисия. Това не биваше да се случва и никога няма да се повтори.“

Ала заканата му не се сбъдна.

На 31 юли 1997 година, деня, в който двама камикадзе, атентатори на Хамас, убиха петнадесет и раниха още сто петдесет и седем души на един пазар в Ерусалим, шефът на Мосад Дани Ятом присъства на среща, председателствана от Бениамин Нетаняху. Министър-председателят току-що се бе върнал от бурна пресконференция, на която обеща, че няма да намери покой, докато извършителите на бомбения атентат не престанат да бъдат заплаха.

Пред обществеността Нетаняху изглеждаше спокоен и непоколебим. Отговорите на поставените му въпроси бяха премерени и звучаха непоколебимо. Хамас няма да избегне възмездието, но как да стане това, не бе предмет на обсъждане. Това беше онзи Биби от дните на изявленията на Нетаняху по Си Ен Ен по време на Войната в Залива, когато нееднократно получи признание за авторитетния си коментар на отговорите на Саддам Хюсеин и изложените от него виждания на Израел по въпроса.

Ала в този задушен ден, далеч от камерите, заобиколен само от Дани Ятом и други висши служители от разузнаването и от собствените си съветници по политическите въпроси, видът на Нетаняху беше коренно различен. Той не демонстрираше нито самообладание, нито аналитичност. Напротив, в пълната конферентна зала, свързана с кабинета му, често прекъсваше събеседниците си, крещеше, че „ще пипна онези копелета от Хамас, дори и да е последното нещо, което ще направя“.

И по думите на един от присъстващите продължи: „Вие сте тук, за да ми кажете как да стане това. И не желая да чета по вестниците за отмъщението на Биби. Това е въпрос на справедливост — законно възмездие.“

Насоката на действие бе дадена.

Дани Ятом, който бе свикнал с променливите настроения на министър-председателя, седеше смълчан от другата страна на масата, докато Нетаняху продължаваше да вилнее. „Искам главите им! Искам ги мъртви. Не ме интересува как ще стане. Искам единствено резултати. И предпочитам да е скоро. Не си и помисляйте изобщо за обратното.“

Напрежението нарасна, когато Нетаняху поиска Ятом да му представи списък на всички лидери на Хамас и настоящото им местонахождение. Никой министър-председател досега не бе изисквал такива строго секретни оперативни данни на такъв ранен етап от замисляната операция. Мнозина от присъстващите в залата помислиха, че с това „Биби показва намерението си да бъде безкомпромисен“.

Това задълбочи безпокойството у някои висши служители на Мосад, че службата става твърде тясно подопечна на Нетаняху. Вероятно усещайки това, Ятом отвърна на министър-председателя, че ще предостави списъка по-късно. Шефът на Мосад промени посоката на разговора с думите, „че е време да се погледне на практическата страна на нещата“. Локализирането на лидерите на Хамас било „като да издирваш един по едни плъховете в бейрутски канал“.

Това даде повод на Нетаняху да избухне още по-невъздържано. Той не желаел извинения, а действия и настоявал те да започнат „тук и сега“.

След приключването на срещата у някои служители от разузнаването остана впечатлението, че Биби Нетаняху е прекрачил тънката линия, където свършва политическата целесъобразност и необходимостта от реални действия взима връх. Няма човек в залата, който да не съзнаваше, че Нетаняху упорито им натрапва мисълта за крещяща необходимост от публични скандали, за да убеди обществеността, че политиката на „твърда ръка“ спрямо тероризма, която го издигна на този пост, не е празна реторика. Нищо, че постоянно се забъркваше в скандали и винаги едва успяваше да излезе чист, оставяйки някоя изкупителна жертва да понесе срама. Рейтингът му през цялото време бе нисък. Пресата изобилстваше от пикантни подробности за личния му живот. Той отчаяно силно се нуждаеше да докаже, че държи нещата под контрол. Най-сигурният път бе да вземе главата на лидер на Хамас.

Старши служител от израелското разузнаване, който несъмнено изразяваше мнението на мнозина, коментира: „Макар всички да бяхме на едно мнение относно валидността на принципа, че змията се убива, като ѝ се смаже главата, оказа се, че същинското ни притеснение бе ограничението във времето. Всички приказки на Биби относно «незабавни действия» бяха чиста плява. Операция от такъв вид изисква внимателно планиране. Биби искаше точки, резултати, все едно това беше компютърна игра или някой от онези стари екшъни, по които той беше толкова запален. В реалния живот обаче нещата не стоят така.“

Дани Ятом нареди да бъдат претърсени всички арабски страни и изпрати катци в Газа и на Западния бряг, които да научат повече за местонахождението на фигурите в сянка, които контролираха Хамас. През август 1997 година той на няколко пъти беше викан в кабинета на министър-председателя, за да докладва докъде е стигнал. Напредък обаче нямаше. Сред разузнавателната общност в Израел се разпространяваха слухове за това, как министър-председателят е поискал от Ятом да включи повече хора в акцията и беше намекнал, че ако скоро няма резултат, ще предприеме „други действия“. Ако с тази нескопосана заплаха Нетаняху целеше да сплаши шефа на Мосад, той не постигна желанния ефект. Ятом беше отговорил, че „правят всичко по силите си“. Премълчаният подтекст бе, че ако министър-председателят реши да го уволни, това е негово правомощие, но общественият дебат, който неизбежно щеше да последва, нямаше да мине без неудобни въпроси за ролята на самия Нетаняху. Въпреки това министър-председателят продължи да настоява час по-скоро да бъде убит някой от лидерите на Хамас.

През септември 1997 година Нетаняху вече се обаждаше на Ятом по всяко време на денонощието, за да пита има ли напредък. Подложен на натиск, шефът на Мосад в крайна сметка се огъна. Той изтегли катци от други мисии. Според един от тях „Ятом преначертаваше картите, щом Биби си мръднеше пръста. По принцип Ятом е силен човек, но когато се стигне до противоборство, той не можеше да се противопостави на Биби, който не пропускаше случай да напомни колко бързо брат му беше успял да осъществи рейда над Ентебе.

Сравнението беше неуместно. Но такъв си беше Биби — използваше всички средства, за да наложи мнението си.“

На 9 септември в Тел Авив се получи новината, че Хамас отново е нанесъл удар, този път ранявайки сериозно двама израелци от охраната на културния аташе в наскоро откритото израелско посолство в Аман, столицата на Йордания.

Три дни по-късно, малко преди да започне петъчната подготовка за Шабат, Нетаняху поиска от Ятом да обядва с него в дома му в Ерусалим. Двамата мъже ядоха супа, салатата и рибно блюдо, което поляха с бира и бутилирана вода. Министър-председателят незабавно повдигна въпроса за атаката в Аман. Как са могли стрелците на Хамас да се приближат необезпокоявани толкова близо, че да стрелят? Защо не е постъпило предупреждение? Какво правеше мисията на Мосад в Аман по въпроса?

Ятом прекъсна Нетаняху по средата на пороя от въпроси. В Аман се намирал лидер на Хамас на име Халед Мешал, който ръководел политбюрото на организацията от кабинета си в града. В продължение на седмици Мешал пътувал из различни арабски страни, но мисията на Мосад в Аман бе докладвала, че той вече се е завърнал в града.

Това възбуди интереса на Нетаняху.

— Тогава вървете и се справете с него! — нареди той поривисто. — Именно това трябва да направите — да го извадите от строя! Изпрати хората си в Аман, за да свършат тази работа!

Уязвен от почти шестте седмици неумолим натиск от страна на министър-председателя, който, изглежда, не можеше да долови политическата деликатност на разузнавателните операции по принцип, шефът на Мосад му даде болезнен урок. Очите му просветваха зад стъклата на очилата му, когато той предупреди премиера, че предприемането на атака в Аман ще разруши отношенията с Йордания, които предшественикът на Нетаняху Ицхак Рабин беше съградил с цената на толкова усилия. Убийството на Мешал на йорданска земя би изложило на риск операциите на Мосад в страна, която осигуряваше непрестанно поток от секретна информация за Сирия, Ирак и палестинските екстремисти. Ятом предложи да се изчака Мешал да напусне Аман и тогава да нанесат удара.

— Извинения! Само това слушам! Извинения! — Твърдеше се, че Нетаняху крещял. — Искам действия. Незабавни! Народът иска

действия. Скоро е Рош Ашана^[3]! Това ще бъде моят подарък за него!

От този момент нататък всяко действие на Ятом щеше да подлежи на личното одобрение на Нетаняху. Досега никои друг израелски министър-председател не беше проявявал такъв непосредствен интерес към поръчано и финансирано от държавата убийство.

Халед Мешал беше четиридесет и една годишен, физически здрав мъж. Живееше близо до двореца на крал Хюсеин и според всички сведения беше добър съпруг и баща на седем деца. Образован и любезен, той беше останал слабо известна фигура от ислямското фундаменталистко движение, но събраната за кратко време информация от мисията на Мосад в Аман показваше, че Мешал е подбудителят и движещата сила на бомбените атентати, дело на камикадзе, срещу израелски граждани.

Подробностите за Мешал бяха предоставени заедно с негова снимка, с която ръководителят на мисията на Мосад се беше сдобил по неведоми пътища. Докладът беше придружен и от лична молба до Ятом да направи още един опит да убеди Нетаняху да не предприема убийство в Аман. Подобна неоправдана стъпка би обезсмислила двете години къртовски труд по контрашпионажа, осъществен от Мосад със сътрудничеството на Йордания.

Нетаняху отхвърли молбата с думите, че звучала като пророкуване на провал, а това той нямало да толерира.

Междувременно усилено се подготвяше осемчленен отряд кидони. Двама от тях трябваше да нанесат удара посред бял ден, а задачата на останалите бе да им подсигурят гърба, включително и придвижването с кола. Целият отряд щеше да се върне с автомобили в Израел, пресичайки моста Аленби, близо до Ерусалим.

Изборът на оръжие на Мосад бе необичаен — не огнестрелно, а флакон аерозол нервнопаралитичен газ. За пръв път ударен отряд от кидони щеше да използва такъв метод за убийство, макар това да беше обичайна и усъвършенствана практика на КГБ и на други разузнавателни служби от съветския блок. Руски учени, емигрирали неотдавна в Израел, бяха вербувани от Мосад, за да синтезират широк спектър от смъртоносни токсични вещества, между които табун, зарин

и зоман, нервнопаралитични вещества, забранени с международни конвенции. Те причиняваха незабавна или бавна смърт. Във всички случаи жертвата не можеше да контролира дейността на вътрешните си органи и изпитваше такава непоносима болка, че смъртта идваше като избавление. Този метод на убийство беше избран като най-подходящ за Мешал.

На 24 септември 1997 година членовете на ударния отряд кидони пристигнаха със самолет в Аман от Атина, Рим и Париж, където бяха разпределени на позиция за няколко дни. Някои пътуваха с френски и италиански документи. На двамата мъже, които щяха да извършат самото убийство, бяха осигурени канадски паспорти на името на Бари Бийдс и Шон Кендъл. На рецепцията при регистрирането си в местния хотел „Интерконтинентал“ те се представиха за туристи. Останалите катци бяха подслонени в израелското посолство, което беше съвсем наблизо.

Бийдс и Кендъл се присъединиха към тях на следващия ден. Двамата мъже още веднъж провериха флакона. Никой от тях не знаеше какво точно нервнопаралитично вещество съдържа. Агентите изказваха предположения, че можел да предизвика всичко — от халюцинации непосредствено преди смъртта до сърдечен удар. От тях беше поискано да докладват за последните предприети от Мешал действия пред шефа на местната мисия на Мосад.

Той беше пребивавал в Лондон през септември 1978 година, когато един български емигрант, Георги Марков, беше убит с подобно вещество. Някакъв минувач го беше убол в бедрото с върха на чадър. Марков умря в мъчителна агония, предизвикана от рицин, смъртоносна отрова, извлечена от семената на маслодайното растение. Случайният минувач бе агент на КГБ, но той така и не беше заловен.

След тази оптимистична информация Бийдс и Кендъл се завърнаха в хотела си малко преди полунощ. Всеки поръча на обслужването по стаите закуска от кафе, портокалов сок и датски сладкиши. На следващата сутрин точно в девет Бийдс се появи във фойето и се подписа за първата от двете наети коли — синя тойота. Втората — зелен хюндай, поръчана от Кендъл, пристигна малко след това. Кендъл спомена на един от служителите на рецепцията, че двамата с „неговия приятел“ потеглят на обиколка из южната част на страната.

В десет часа сутринта шофьорът на Мешал подкара шефа си към местоработата му. На задната седалка в колата до него седяха три от по-малките му деца, едно момче и две момиченца. Бийдс го следваше на дискретно разстояние с наетата кола. Част от хората от отряда се движеха по същия маршрут с други коли.

Когато навлязоха в парковата част на града, шофьорът информира Мешал, че ги следят. Мешал използва телефона в колата, за да съобщи модела и номера на автомобила на Бийдс на полицейското управление в Аман.

Докато взетата под наем тойота на Бийдс ги задминаваше, децата на Мешал му помахаха така, както и на другите шофьори. Агентът на Мосад не им обърна никакво внимание. След това зеленият хюндай на Кендъл изпревари шофьора на Мешал и двете коли се изгубиха в трафика.

Секунди по-късно един офицер от полицейското управление в Аман се обади, за да съобщи на Мешал, че споменатата кола е била наета от канадски турист. Мешал се отпусна назад и продължи да наблюдава как децата му продължаваха да махат на изпреварващите ги шофьори с лица, притиснати към стъклата. Всяка сутрин те се редуваха да пътуват с баща си до работата му, преди шофьорът да ги закара на училище.

Малко преди десет и тридесет шофьорът спря колата на улица „Уасфи ат Тал“, където пред централата на Хамас се беше събрало множество, към което се присъединиха Кендъл и Бийдс. Присъствието им там не предизвика безпокойство. Любопитни туристи често се навъртаха около седалището на Хамас, за да научат повече за целите на организацията.

Мешал набързо целуна децата си и слезе от колата. Бийдс се приближи, сякаш щеше да му стисне ръката. Кендъл беше плътно до него, подмятайки найлонов плик.

— Господин Мешал? — обърна се учтиво към него Бийдс.

Мешал го погледна неуверено. В този момент Кендъл натисна аерозола и се опита да въпръсне съдържанието му в лявото ухо на Мешал.

Лидерът на Хамас отскочи стреснато, триейки долната месеста част на ухото си.

Кендъл се опита повторно да впръсне веществото в ухото на Мешал. Около тях множеството вече се беше отърсило от първоначалната изненада и към агентите се протягаха безброй ръце, за да ги спрат.

— Бягай! — извика Бийдс на иврит.

Плътно следван от Кендъл, Бийдс се затича с всички сили към колата си, паркирана малко по-нагоре на улицата. Видял случилото се, шофьорът на Мешал даде заден ход и се опита да блъсне тойотата, паркирана на улицата.

Мешал се олюляваше и стенеше. Най-близо стоящите го подхванаха, за да не падне на земята, други пък се разкрещяха да извикат линейка.

Бийдс заедно с Кендъл, който се хвърли на седалката до него, все още стискайки наполовина неизползвания аерозол, успя да избегне удара на колата на Мешал и набра скорост по улицата.

В преследването се включиха и други коли. Един от шофьорите имаше клетъчен телефон и призоваваше по него пътищата в района да бъдат блокирани. Личният шофьор на Мешал използва телефона в колата, за да се свърже с полицейското управление.

Появиха се и останалите членове на отряда кидони, които подсигуряваха гърба на преките изпълнители. Един от тях спря и помахна на Бийдс да се прехвърли в неговата кола. В момента, в който двамата агенти на Мосад изскочиха от тойотата, друга кола им блокира пътя. От нея изскочиха неколцина въоръжени мъже. Те заставиха Бийдс и Кендъл да легнат на земята. Секунди по-късно пристигна и полицията. Съзнавайки, че вече не могат да направят нищо, останалите членове на отряда кидони потеглиха от мястото, откъдето необезпокоявани успяха да се завърнат в Израел.

Бийдс и Кендъл нямаха този късмет. Откараха ги в централното полицейско управление на Аман, където те представиха канадските си паспорти, настоявайки, че са жертва на „ужасен заговор“. Пристигането на Самих Батихи, страховития шеф на йорданското контраразузнаване, сложи край на целия театър. Той твърдо им заяви, че знае кои са — преди броени минути бе приключил телефонния си разговор с ръководителя на секцията на Мосад в Аман. По думите на Батихи, шефът на шпионите „призна, че това са негови хора и Израел ще уреди въпроса лично с краля“.

Батихи нареди двамата агенти на Мосад да бъдат затворени в отделни килии, но без да бъдат малтретирани.

Междувременно Мешал бе приет в интензивното отделение на главната болница в Аман. Той се оплакваше от постоянно „звънтене“ в лявото ухо, „треперене, сякаш през тялото му преминавал електрически ток“, и все по-затруднено дишане.

Лекарите го включиха на животоподдържаща апаратура.

Новината за провала на операцията достигна Ятом чрез секретно телефонно обаждане от шефа на мисията в Аман, който се свързал с него от израелското посолство. И двамата мъже „не бяха на себе си“ заради неуспеха.

До момента, в който Ятом стигнал до кабинета на Нетаняху, министър-председателят вече е разговарял по телефона с крал Хюсеин по горещата линия, установена между двамата за случаи на кризисни ситуации. Служител на израелското разузнаване разкри по-късно съдържанието на разговора: „Хюсеин зададе два въпроса на Биби. На какво, по дяволите, си мислел, че играе? И разполагал ли с противоотрова за нервнопаралитичния газ?“

Кралят казал, че се чувствал като баща, чийто най-добър приятел е изнасилвил дъщеря му, и че ако Нетаняху смятал да отрича всичко, трябвало да знае, че двамата му агенти са направили пълни самопризнания, записани на видеокасета, и записът вече пътувал към Вашингтон, за да бъде изгледан от Мадлин Олбрайт, държавния секретар на Съединените щати. Нетаняху седял прегърбен на телефона, „пробледнял, с вида на човек, когото са хванали да бърка в общата каса“.

Нетаняху предложил незабавно да отлети за Аман, за да „изясни въпроса“ лично с краля. Хюсеин му отвърнал, че това би било чиста загуба на време. Служителят от разузнаването си спомня: „Можеше да се чуе, образно казано, как ледът пука по линията от Йордания. Биби изобщо не се опита да се противопостави, когато Хюсеин му заяви, че очаква от Израел да освободи шейх Ахмед Ясин (лидерът на Хамас, когото Израел държеше в затвора от известно време), както и някои други палестински затворници. Разговорът продължи само няколко

минути. Това вероятно беше най-критичният момент в политическата кариера на Биби.“

Събитията оттук нататък се развиха лавинообразно. Само след час с израелски военен самолет до Аман беше изпратена противоотрова за нервнопаралитичния газ, която незабавно бе инжектирана на Мешал. Той започна да се възстановява и след няколко дни беше в такова добро здраве, че на пресконференция направи Мосад за посмешище. Шефът на мисията на Мосад в Аман и самият Батихи имаха кратка среща, по време на която разговаряха също с Ятом по телефона. Генералният директор разгорещено сипеше обещания, че Мосад никога няма да прави опити за атентат на йорданска земя. На следващия ден Мадлин Олбрайт проведе два кратки телефонни разговора с Нетаняху. Тя даде ясно да се разбере какво мисли за случилото се, като езикът ѝ на моменти беше не толкова язвителен от този на крал Хюсеин.

След като Канада научи как е била въввлечена в международен скандал с незаконното използване на нейни документи за самоличност, тя отзова посланика си от Израел — стъпка, която беше почти равностойна на скъсване на дипломатическите отношения.

Когато подробностите изплуваха на повърхността, Нетаняху беше така безмилостно критикуван от израелския и световния печат, че друг на негово място, подложен на подобни яростни атаки, незабавно би подал оставка.

След една седмица шейх Ясин беше освободен и бе посрещнат в Газа като национален герой. Кендъл и Бийдс също бяха върнати в Израел, само че без канадските им паспорти, които бяха предадени на канадското посолство в Аман за „съхранение“.

Двамата катци никога не бяха върнати на служба като кидони. Преместиха ги на незначителни постове в щаба на Мосад или както окачества рокадата един служител от израелското разузнаване: „Това означаваше, грубо казано, да охраняват тоалетните в сградата.“

На Ятом започнаха да гледат като на безгласна буква. Висшите служители безмълвно осъждаха шефа си, че не е успял да се противопостави успешно на Нетаняху. Моралът в Мосад западна още повече. Кабинетът на министър-председателя пусна в обръщение фразата, че „напускането на Ятом е въпрос на време“.

Ятом се постара да възпре „приливната вълна на унииe, в която всички се давят“, както я оприличи високопоставен служител на Мосад. Ятом възприе „прусашката си поза“ по собствените му думи. Опитва се да сплашва служителите си. Натъкна се обаче на жестока конфронтация, както и на заплахи за оставки.

През февруари 1998 година обаче оставка подаде Ятом, след като не успя да потуши по думите му „брожението, равнoсилно на бунт“. Министър-председателят Нетаняху не изпрати на провалилия се шеф на разузнаването обичайното благодарствено писмо за вярна служба на държавата.

Когато Ятом напусна поста си, в душата му вече бяха покълнали първите семена на съмнението във връзка с убийството на министър-председателя Ицхак Рабин. Предан на националната кауза израелски репортер, който се занимаваше с журналистически разследвания, Бари Чамиш, на своя глава събрал медицински и балистични експертизи, както и свидетелски показания от бодигардовете от охраната на Рабин, от неговата вдовица, от хирурзи и сестри, както и от членове на израелската разузнавателна общност, с които разговарял. Голяма част от събрания материал е от свидетелски показания в съда при закрити врати.

През 1999 година Чамиш, с риск за живота си, започна да публикува в Интернет разкритията си. Те съдържаха зловецo повторение на съмненията дали по Дж. Ф. Кенеди през 1963 година бе стрелял само един човек. Подробно аргументираните заключения на Чамиш бяха ако не друго, то поне интригуващи и убедителни. Той е стигнал до заключението, че „теорията за единствения стрелец, възприета от комисията «Шамгар» към израелското правителство, създадена да разследва убийството на Рабин, цели да прикрие предварително подготвеното, «неуспешно» убийство, което трябвало да възвърне разклатеното доверие на Рабин сред електората“. Игал Амир се съгласил да изпълни ролята на самотния стрелец за човека или за хората от израелската разузнавателна общност, които го контролираха.

„Амир е изстрелял халосен патрон. И е стрелял само веднъж, а не както се твърди три пъти. Балистичната лабораторна експертиза, извършена от израелската полиция, доказва, че освен това гилзата, открита на местопрестъплението, не съвпада с оръжието на Амир. По

Рабин не се е виждала кръв. Освен това безспорен факт е и че колата на Рабин мистериозно изчезва за период от осем до дванадесет минути по пътя към болницата, който се взима за не повече от четиридесет и пет секунди по празни улици с полицейски кордон отстрани заради мирния митинг, на който е присъствал Рабин.“

Най-сензационното твърдение на Чамиш, както впрочем и всички останали, направени от него, не е опровергано до момента от израелско официално лице, както е прието в такива случаи. То гласи следното: „По време на обвитото в мистериозност пътуване до болницата с кола, управлявана от много опитен шофьор, в Рабин е било стреляно два пъти с истински куршуми и те са дошли от собствения му бодигард Йорам Рубин. Личното му оръжие е изчезнало в болницата и така и не е било открито. Два от куршумите, извадени от тялото на министър-председателя, изчезват за единадесет часа. Впоследствие Рубин се самоубива.“

Чамиш е разговарял с тримата опериращи хирурзи, които са се борили за живота на министър-председателя. Репортерът подлага на анализ и показанията на полицейските служители, които са присъствали на мястото, когато Амир е стрелял. Всички полицейски служители са свидетелствали, че когато Ицхак Рабин е бил внесен в колата, по него не е имало видими огнестрелни рани. Хирурзите са категорични. Когато министър-председателят в крайна сметка е докаран в болницата, той има масивна гръдна рана и много сериозно нараняване на гръбначния стълб малко под тила. Хирурзите твърдят, че не е възможно която и да било от тези куршумни рани да позволи на Рабин да напусне мястото на покушението без видими признаци за нараняване и същевременно да пристигне в болницата с толкова сериозни наранявания.

И комисията „Шамгар“ стига до заключението, че няма доказателства, които да потвърждават съществуването на такива рани. Впоследствие обаче лекарите отказват да коментират този въпрос.

Освен личното разследване, проведено от Чамиш, съществуват независими показания, дадени под клетва, които подкрепят неговото твърдение, че случилото се е „много по-дълбоко като замисъл и по същество си е чист заговор“.

В показанията си пред съда Игал Амир твърди: „Ако кажа истината, цялата система ще рухне. Знам достатъчно, за да унищожа

тази страна.“

Агент на Шин Бет, който е бил в близост до Амир, когато той е стрелял срещу Рабин, свидетелства: „Чух как един полицай извика на хората наоколо да се успокоят. Изстрелът бил от халосен патрон.“ Показанията на агента са били дадени при закрити врати.

По време на същото изслушване Леа Рабин свидетелства, че съпругът ѝ нито се е олюлял, нито е паднал, след като очевидно е било стреляно по него от близко разстояние. „Той остана прав и изглеждаше много добре.“ Освен това твърди, че не са ѝ разрешавали да види съпруга си в продължение на един час, след като била пристигнала в болницата. Според Чамиш високопоставен служител на секретните служби ѝ е съобщил, че „не би трябвало да се притеснява, тъй като всичко било премислено и под контрол“.

Вдовицата на министър-председателя категорично отказва всякакъв публичен коментар както по този, така и по всеки друг въпрос, свързан с убийството на съпруга ѝ.

Чамиш е убеден, че тя е била заплашена да мълчи, както и седемнадесетте медицински сестри на смяна в болницата, където този ден е бил приет Рабин. „Зловещият план е бил брилянтно замислен. Те са убедили Рабин да се остави някой да изстреля халосен патрон с цел да възвърне популярността си. Ето защо той не е носел противокуршумна жилетка. Амир е бил внимателно подбран за ролята на човека, готов да изживее петнадесетминутна слава. Той е бил наивникът в ръцете на човека или хората, които са контролирали събитията. Онова, което той вероятно не е знаел, е, че даденият от него изстрел с халосен патрон ще бъде използван като прикритие Рабин да бъде убит в колата му по пътя към болницата.“

Бари Чамиш не е „човек, който съзира във всичко конспирация“. Той е съвестен към онова, което пише, и подкрепя дори и най-нищожното доказателство с много факти. Стига до окончателна преценка внимателно и оставя впечатлението, че може да каже още много неща, но няма да го направи — засега. Със сигурност той е рядкост сред множеството популярни израелски журналисти. Той върви по свой собствен път, не действа под ничие давление, не е задължен на никого и което е по-важно, ползва се с доверие.

Чрез Интернет Чамиш прави публично достояние всички доказателства, до които се е добрал, отчасти за да се застрахова,

отчасти защото явно иска истината да излезе наяве. Бидейки достатъчно реалист, той явно е приел, че истината може и никога да не излезе на бял свят във форма, подходяща за съдебен процес.

---

[1] Библия. Стария завет. Книга на пророк Йезекииля, 25:17 — Бел.прев. ↑

[2] Семтекс — марка чешки експлозив. — Бел.прев. ↑

[3] Рош Ашана — голям еврейски празник, на който се отбелязва началото на еврейската нова година. Празнува се през първите два дни на месец Тишри от ортодоксалните и консервативните евреи, живеещи извън пределите на Израел, и само през първия ден от евреите реформатори и евреите, живеещи в пределите на Израел. — Бел.прев.

↑

7.

ШПИОНИНЪТ ДЖЕНТЪЛМЕН

През една влажна пролетна утрин на 1997 година в едно телавивско предградие Давид Кимше даваше нареждания на арабските озеленители как би желал да преаранжират градината му. Жестовете му издаваха деликатност, а мекият му добронамерен глас подхождаше повече на преподавател в колеж, отколкото на господар, който раздава заповеди на прислугата. Общото впечатление, което създаваше, подсказваше произхода на Кимше от поколения администратори, издигнали някога британския флаг над тези обширни земи. Безупречните маниери на родения във Великобритания син на евреи от средната класа подсилваха образа му на истински англичанин. Скъпите, шити по поръчка дрехи, подчертаваха фигурата му, която поддържаше с редовни упражнения и стриктен хранителен режим. Кимше изглеждаше с двадесет години по-млад, макар да приближаваше шестдесетте. У него все още имаше нещо момчешко. Всеки жест, докато даваше наставления на градинарите — начинът, по който отмяташе косата от челото си, продължителните паузи и замисленият поглед, — навеждаше на мисълта, че е прекарал голяма част от живота си в уединението на някой колеж.

В действителност Давид Кимше беше един от онези, които Меир Амит наричаше „интелектуалните генератори“ за операциите на Мосад. Умението му да се аргументира бе придружено от впечатляващо самообладание, благодарение на което с един-единствен неочакван ход той поставяше натясно дори и най-ловките играчи. Това бързо му спечели уважението и на заклетите циници сред колегите му. Ала подчертано интелектуалното му излъчване често ги държеше на дистанция. Той беше прекалено извисен и абстрактно настроен за техния тривиален начин на мислене. Немалко от тях споделяха казаното от Рафи Ейтан, „че докато казваш «добро утро» на Давид, той вече наум ще е преценил колко добро е то и колко всъщност остава от утрото“.

В Мосад Кимше беше възприеман като олицетворение на шпионина джентълмен, който притежава рефлексите на дива котка. Пътят му из дебрите на Мосад започна, след като завърши Оксфорд с отличие по социология през 1968 година. След няколко месеца той беше взет на служба в Мосад, отскоро под ръководството на Меир Амит, който се опитваше да внедри в редиците му служители, завършили университети, за да балансират безпощадността на хора като Рафи Ейтан, придобили всичките си умения на бойното поле.

Как, къде и от кого беше вербуван Кимше, щеше завинаги да остане тайна. Източниците на слухове сред израелската разузнавателна общност предлагаха няколко сценария. Първият, че Кимше бе вербуван по време на вечеря с някакъв лондонски издател евреин, който дълги години беше работил като саяним. Вторият, че предложението дошло от страна на равин от синагогата „Голдърс Грийн“. Или пък че за това заслуга има негов далечен роднина.

Единственото, което със сигурност се знаеше, беше, че през една пролетна утрин в началото на 60-те Кимше беше прекрачил прага на сградата, в която се намираще щабът на Мосад в Тел Авив, като най-новия член на отдела за планиране и стратегии. В едната част на сградата се помещаваше клон на Израелската банка, няколко бизнесофиса и кафене. Колебаейки се какво да предприеме и накъде да тръгне, Кимше останал да чака в мрачното фоайе. То беше съвсем различно от внушителния вход на ЦРУ, за който беше чел. В Ленгли ЦРУ с гордост заявяваше своето съществуване на мраморния под, където беше изобразена шестнадесетоъгълна звезда върху щит, над който се вижда главата на белоглав орел в профил, заедно с думите „Централно разузнавателно управление на Съединените американски щати“. Върху една стена бяха изписани думите на апостол Йоан, че истината прави хората свободни. Отвъд декоративната мозайка се виждаха редици асансьори, пазени от въоръжена охрана.

Ала тук, в неугледното фоайе в сградата на булевард „Цар Саул“, се виждаха само банкови касиери по своите места и хора, насядали на пластмасовите столове в кафенето. Никой отдалеч не изглеждаше като служител на Мосад. В далечния ъгъл на фоайето се отвори една врата без табела и на прага й застана познат силует. Беше служителят от консулския отдел на израелското посолство в Лондон, снабдил Кимше с необходимите за пътуването документи. Докато отвеждаше Кимше

към вратата, той му обясни, че дипломатическият му статут е прикритие за същинската му дейност като катца на Мосад във Великобритания. На вратата той връчи на Кимше два ключа с думите, че отсега нататък те ще бъдат единственото средство, чрез което той ще може да влиза в главната квартира на Мосад. Единият ключ беше за тази врата, а вторият — за асансьорите, които се движеха по осемте етажа на сградата. Главната квартира представляваше „здание в зданието“ със своя собствена електрическа, канализационна и санитарна мрежа, отделено от останалата част на високата, наподобяваща кула сграда.

Постройката беше приютила Мосад малко след края на Суецката криза през 1956 година.

Същата година през октомври Великобритания, Франция и Израел предприеха съвместна офанзива срещу Египет, за да възстановят контрола си над Суецкия канал, който египетският президент Гамал Абдел Насър национализира. Настъплението преминаваше под знака на така наречената „дипломация на канонерките“, която дълго доминираше в този регион. А Съединените щати не бяха докрай известени за военната операция, което в крайна сметка се оказва последната глътка въздух за британското и френското присъствие в Близкия изток. Вашингтон оказва масиран дипломатически натиск, за да спре размяната на удари, страхувайки се от потенциалната опасност Съветският съюз да не бъде въвличен в конфликта на страната на Египет и по този начин да се стигне до конфронтация между свръхсилите. Едва когато сраженията по бреговете на Суецкия канал приключиха, Великобритания и Франция откриха, че са изместени от Съединените щати като доминираща велика сила в Близкия изток. Тогава обаче Израел настоя да задържи земите, които беше завзел в Синайската пустиня. Ричард Хелмс, бъдещ директор на ЦРУ, отлетя за Тел Авив и беше приет от висши служители в главната квартира на Мосад. Те обаче се нахвърлиха върху Хелмс като „шайка настървени брокери на недвижими имоти, които се надпреварват да изтъкнат предимствата на предлагания от тях обект“.

Докато се изкачваха нагоре с асансьора, водачът на Кимше му обясни, че на долния етаж се помещава центърът за подслушване и свързка, на следващия етаж бяха кабинетите на младшите служители,

по-горните етажи бяха за анализаторите, плановиците и оперативния персонал. Отделът за изследвания и разработки имаше собствен етаж. На последния етаж бяха кабинетите на генералния директор и на неговия екип от съветници.

На Кимше беше отредено място сред плановиците и стратегите. Неговият кабинет беше обзаведен като всички останали. Евтино дървено бюро, стоманена кантонерка за документи само с един ключ, черен телефон и вътрешен указател, върху който беше залепен етикет с надпис „Не мести!“. Обзавеждането се допълваше от килимче. Стените бяха боядисани в масленозелено, а през прозореца се откриваше прекрасна панорамна гледка към града. За тринадесет години главната квартира беше придобила износен вид. На места боята се лющеше, а подовите настилки се бяха протъркали.

Въпреки занемарения вид на централата, Давид Кимше усещаше, че се е озовал тук във време, богато на събития. Скоро Меир Амит щеше да сдаде поста и да бъде наследен от Рафи Ейтан, който пък щеше да подбере нов екип от висши служители на Мосад.

За кратко време Кимше успя да опознае странностите на своите колеги. Един от анализаторите например винаги започваше мисълта си с думите: „Това е европейска маневра, класическа формулировка по Карл фон Клаузевиц.“ Ръководителят на отдела показваше, че обмисля някакъв ход, като пълнеше лулата си със ситно нарязан черен тютюн, а когато от нея започнеше да излиза белезникав дим, това означаваше, че вече е взел решение. Друг стратег неотменно завършваше изявленията си с думите, че шпионажът е неизчерпаем извор на познания за крехкостта на човешката природа. Всички тези мъже със заслуги посрещнаха с радост ентузиазма на Кимше, както и способността му да прониква до същината на всеки проблем. Те също така усещаха как той напълно осъзнава, че разкриването на манипулациите на врага е също толкова опасно, колкото и Мосад непрекъснато да плете интриги и измами.

Част от работата му включваше наблюдение на развитието на обстановката в Мароко. Там все още живееше сравнително голяма колония евреи под репресивния режим на крал Хасан. Стремейки се да улесни живота им, Меир Амит установи „професионални отношения“ с всяващите страх служби за сигурност на монарха, с които откри обща кауза — да бъде отстранен египетският президент Насър, чиято

лична омраза към Израел можеше да се сравни единствено с ненавистта му към крал Хасан. Насър съзнаваше, че монархът е препятствие към осъществяването на мечтата му за образуване на мощна арабска коалиция, простираща се от Суецкия канал до атлантическия бряг на Мароко. Потенциалната заплаха за Израел, която би представлявала тази коалиция, накара Меир Амит да започне да обучава служителите на краля в техниките на контраразузнаването и воденето на разпити, граничещо с изтънчени мъчения.

В Мароко се беше зародила и се мъчеше да оцелее малочислена, но безкомпромисна опозиция, предвождана от Мехди Бен Барка. Кимше беше проследил кариерата на Бен Барка. Първоначално той бе служил вярно като личен настойник на краля и после беше оглавявал за един мандат Националното консултативно събрание на Мароко, на практика формално съществуващ парламент, чиято единствена функция беше да парафира безропотно указите на Хасан, които придобиваха все по-деспотичен характер. В крайна сметка Бен Барка се беше превърнал в единствения изразител на исканията на опозицията срещу крал Хасан. Той нееднократно се измъкваше на косъм от верните копои на краля. Но съзнавайки, че неговото залавяне е въпрос на време, обаятелният бивш гимназиален учител забегна в Европа. Оттам той продължи да крои заговори за свалянето на крал Хасан.

На два пъти малочисленото, но активно действащо съпротивително движение на Бен Барка в Мароко беше на крачка от успешен бомбен атентат срещу монарха. Вбесен, крал Хасан издаде задочна смъртна присъда на Бен Барка, в отговор на което той на свой ред нареди подновяване на атаките срещу краля.

През май 1963 година крал Хасан поиска от Мосад помощ, за да се справи с Бен Барка. На Давид Кимше бе поставена задачата да анализира мароканските искания. По-късно същия месец той отпътува за Лондон със своя британски паспорт. Привидно беше излязъл в отпуска, но в действителност подготвяше реализацията на своите планове. Снабден с втори перфектно фалшифициран британски паспорт, предоставен му от един саяним, с мароканска виза, Кимше отлетя за Рим. Там той прекара един ден в разглеждане на забележителности, ход, с който целеше да се увери, че не го следят, после отпътува за Мароко.

На летището в Рабат той бе посрещнат от Мохамед Уфкир, страховития министър на вътрешните работи на страната. Същата вечер, по време на вечеря, оживена от присъствието на едни от най-добрите местни ориенталски танцьорки, Уфкир сподели на ухо най-съкровеното желание на краля — главата на Бен Барка. Демонстрирайки недодялано чувство за хумор и преклонение пред еврейската история, Уфкир добавил: „В крайна сметка и Саломе поиска от вашия цар Ирод главата на онзи, който бунеше духовете.“

Кимше отвърна, че макар това в действителност да е вярно, проблемът всъщност не е от негова компетентност. Уфкир трябвало да го придружи до Израел.

На следващия ден двамата мъже отлетяха за Рим, откъдето се качиха на самолет за Тел Авив. Меир Амит ги посрещна в една тайна квартира. Беше учтив, но предпазлив. Заяви на Кимше, че „не е много ентузиазизиран“ от перспективата да свърши черната работа на Уфкир, и настоя „участието им да се ограничи само до подготвителната работа“.

Без знанието на Меир Амит Уфкир вече се беше споразумял с един отдел на френската служба за външно разузнаване — СДЕСЕ, за убийството на Бен Барка, ако успеят да го подмамят да напусне превърнатия си в крепост дом в Женева и да премине от Швейцария във Франция. Все още изпълнен с колебания, Меир Амит настоя пред министър-председателя Леви Ешкол той лично да одобри участието на Мосад. Министър-председателят даде разрешение.

Мосад започна да подготвя операцията. Един катца, роден в Мароко, отпътува за Женева и се внедри в кръга около Бен Барка. В продължение на няколко месеца агентът предпазливо внуши идеята, че има достъп до благоразположен френски милионер, който би се радвал крал Хасан да бъде свален, за да възтържествува истинската демокрация в Мароко. Тази измислица беше творение на Кимше. На 26 октомври 1965 година той научи, че Бен Барка, „подобно на стар контрабандист, който минава нелегално границата“, се приготвя да замине за Париж.

Центърът за свръзка на Мосад изпрати кодирано съобщение до Уфкир в Мароко. На следващия ден министърът, придружаван от малоброен екип служители на мароканските тайни служби, отлетя за Париж. В онази нощ министърът беше повикан да даде сведения пред отдела на СДЕСЕ. Разтревожен от факта, че не е поканен на срещата,

агентът на Мосад, придружил Бен Барка до френската столица, се обади на Кимше по секретната линия, за да получи инструкции. Кимше от своя страна се консултира с Меир Амит. И двамата стигнаха до заключението по думите на Амит, „че се готви някаква гадост и е най-добре те да стоят настрана“.

На следващата вечер микробус за наблюдение на СДЕСЕ беше паркиран пред ресторант на булевард „Сен Жермен“, където Бен Барка пристигна на вечеря. Той смяташе, че е дошъл на среща с милионера. След като чака един час и никой не се появи, Бен Барка напусна ресторанта. В момента, в който стъпи на тротоара, беше заловен от двама агенти на СДЕСЕ и натикан в микробуса. Закаран беше в една вила в квартал Фонтене-льо-Виконт, която беше използвана от време на време за разпити на заподозрени от СДЕСЕ. През цялата нощ Уфкир контролираше разпита и мъченията на Бен Барка, докато призори смазаният мъж беше екзекутиран. Уфкир направи снимки на тялото, преди то да бъде заровено в градината на вилата. Министърът отлетя у дома с филмчето, което щеше да покаже на краля.

Когато трупът беше открит, общественото възмущение във Франция стигна до президента. Шарл дьо Гол нареди безпрецедентно разследване, което доведе до масови чистки в редиците на СДЕСЕ. В стремежа си да запази колегиалните си отношения директорът на тайните служби положи максимални усилия да не намесва името на Мосад в аферата. Ала Дьо Гол, който не се славеше като приятел на Израел, бе убеден в участието на Мосад. Той споделил със съветниците си, че операцията носи „почерка на Тел Авив“. Единствено израелците, разпалено твърдеше той, биха нарушили така брутално нормите на международното право. Някога добрите отношения между Израел и Франция, установени през 1956 година по време на Суецката криза, бяха разрушени. Дьо Гол незабавно нареди спиране на оръжейните доставки за Израел, както и прекъсване на сътрудничеството в сферата на разузнаването. Меир Амит щеше „да си спомня как от Париж се посипаха спираци дъха удари“.

За Кимше „начинът, по който Меир Амит се справи със ситуацията, беше пример за героизъм. Той би могъл да се опита да хвърли вината върху мен или върху останалите участници в операцията. Вместо това генералният директор настоя да поеме цялата отговорност. Той беше истински лидер.“

Правителството на премиера Ешкол, което търпеше пасивите от реакцията на Париж, се дистанцира от шефа на Мосад. Критики последваха и от един неочакван източник. Колкото повече Меир Амит настояваше, че ролята на Мосад е „маргинална“, не повече от това „да предостави няколко паспорта и да наеме няколко коли“, толкова повече неговият предшественик Исер Харел настояваше, че аферата „Бен Барка“ никога не би се случила по негово време. Меир Амит предупреди министър-председателя, че в крайна сметка и двамата ще станат обект на нападките. Ешкол отвърна, като създаде комисия, която да разследва случая, начело с тогавашния министър на външните работи Голда Меир. Комисията стигна до заключението, че Меир Амит трябва да подаде оставка, но той отказа с аргумента, че същото трябва да стори и Ешкол. Стигна се до задънена улица. Едва след една година Меир Амит прие, че няма да има повече неприятности заради смъртта на Бен Барка. Но факт беше, че се отърва на косъм.

През това време Кимше вече имаше други тревоги. Палестинците тайно бяха обучили командоси, които трябваше да се възползват от една слабост в системата за сигурност на Израел, за която дори Мосад не подозираше — възможността да отвлечат самолет по време на полет. След завземането на самолета във въздуха той щеше да бъде пренасочен и приземен в приятелска арабска страна. Там пътниците щяха да бъдат държани като залог, докато не бъде платена значителна парична сума за откуп срещу освобождаването им или докато не бъде осъществена размяна с араби, които излежаваха присъда в израелски затвор. Допълнително палестинците щяха да се облагодетелстват от световния отзвук и популярността, с която щеше да се сдобие ООП.

През юли 1968 година самолет на „Ел Ал“ от Рим беше отвлечен на път за Алжир. Мосад беше потресен от дързостта, с която беше проведена операцията. Екип катци отлетяха за Алжир, докато Кимше и други плановици работиха почти денонощно, за да изготвят стратегия за освобождаването на изплашените до смърт пасажери. Но всеки опит да се предприеме атака срещу самолета беше възпрепятстван от присъствието на новинарски екипи от целия свят, които отразяваха развоя на събитията. Кимше препоръча да се печели време с надеждата, че медийното събитие ще изгуби актуалността си и катците ще могат да предприемат действия. Ала похитителите предчувстваха

това и започнаха да отправят смразяващи кръвта заплахи, ако не бъдеха удовлетворени исканията им — освобождаването на палестинци от израелските затвори. Алжирското правителство подкрепи похитителите. По думите на Кимше: „Ние бяхме притиснати между пословична неумолимост и напрегната ситуация.“ Той бе един от хората, които, макар и с неохота, препоръчваха затворниците да бъдат разменени със заложниците, осъзнавайки отлично последиците от подобна стъпка. „Това ще отприщи нови терористични акции и ще подсигури пълно медийно покритие за каузата на ООП. Израел е поставен в отбранителна позиция. В същото положение са и западните правителства, които не са подготвени за похищенията. Друго не ни остана, освен мрачно да очакваме следващото отвлечение на самолет?“

Случи се точно така, като всяко следващо похищение беше по-добре подготвено от предходното. За кратко време още половин дузина пътнически самолети бяха отвлечени от въздушните пирати, които не само бяха експерти в укриването на оръжие и поставянето на експлозиви на борда, но бяха и обучени да управляват съответния тип самолет, както и да изпълняват задълженията на екипажа. В либийската пустиня те се обучаваха да влизат в престрелка в строго охраняваната зона на самолетната кабина, тъй като им бе известно, че „Ел Ал“ вече е осигурило въоръжена охрана на полетите си — една от първите стъпки, препоръчани от Кимше. Той също така правилно беше предвидил, че похитителите са запознати в детайли със законодателството на различните страни, чието въздушно пространство прекосяват, така че ако бъдат заловени, техните съмишленици да могат да използват тези закони, за да им осигурят свободата чрез някаква сделка или открити заплахи.

Според Кимше Мосад спешно се нуждае от инцидент, който да даде възможност на службата да надделее над похитителите благодарение на двете умения, които с основание ѝ бяха спечелили признание — хитрост и безпощадност. И точно както въздушните пирати успешно използваха обществения отзвук, Кимше желаше операция, чийто изход можеше да бъде сравняван с всеобщото възхищение, което светът засвидетелства на Израел след отвлечането на Адолф Айхман. Инцидентът, от който се нуждаеше Кимше, трябваше да бъде силно драматичен, умерено рискован и да има положителен изход въпреки всички неблагоприятни фактори. Тези

елементи щяха да бъдат комбинирани, за да се покаже, че Мосад напълно владее положението.

На 27 юни 1976 година самолет на „Ер Франс“, пълен с еврейски пасажери, на път за Париж от Тел Авив беше отвлечен след междинно кацане на летището в Атина, печално известно с недостатъчните си мерки за сигурност. Похитителите бяха членове на екстремистката фракция „Уади Хадад“. Те поставиха две искания: освобождаването на четиридесет палестинци, държани в израелски затвори, заедно с още десетина в затвори в различни европейски държави, както и освобождаването на двама германски терористи, арестувани в Кения след опита им да свалят реактивен самолет на „Ел Ал“ с ракета „Сам-7“, докато излитал от летището в Найроби.

След престой в Казабланка и след като им бе отказано разрешение да кацнат в Хартум, похитителите на самолета поеха курс към Ентебе, Уганда. Оттам те оповестиха, че самолетът ще бъде взривен заедно с всички пътници на борда, ако исканията им не бъдат изпълнени. Крайният срок беше 30 юни.

На заседанията на кабинета при закрити врати в Тел Авив отстояваната пред обществеността позиция на „никакви отстъпки“ пред тероризма беше загърбена. Министрите подкрепиха освобождаването на затворниците от ООП като акт на добра воля от страна на Израел. Министър-председателят Ицхак Рабин дори представи доклад на Шин Бет, за да покаже, че прецедент с освобождаване на осъдени престъпници вече има. Началникът на Генералния щаб Мордехай Гур съобщи, че не би могъл да препоръча провеждането на военна операция поради недостатъчната разузнавателна информация от Ентебе. Докато тези безплодни разисквания продължаваха, от Ентебе дойде новината, че израелските пасажери са били отделени от останалите пътници на борда, а другите чужденци били освободени и вече пътували към Париж.

Това беше благоприятната възможност, от която се нуждаеше Мосад. Ицхак Хофи, шефът на Мосад, припомни най-славния период на службата, упорито и пламенно защитавайки нуждата да се предприеме спасителна операция. Той беше извадил от прашните папки плана, който Рафи Ейтан използвал навремето за залавянето на Айхман. Имаше редица сходни моменти. Рафи Ейтан и неговите хора бяха работили далеч от родината във вражеска среда. Те бяха

импровизирали и блъфирали през цялото време. Отново можеха да се държат дръзко. Плувнал в пот, с дрезгав глас от молби и увещания, Хофи огледа цялата зала.

— Ако оставим сънародниците ни да умрат, това ще отвори шлюза. Никой еврейин по света вече няма да се чувства в безопасност. Това ще бъде победа за Хитлер от гроба!

— Много добре — отвърна накрая Рабин, — нека опитаме.

Наред с Кимше бяха мобилизирани всички стратегии и плановици на Мосад. Първата стъпка беше да се отвори безопасен канал за комуникация между Тел Авив и Найроби. Хофи беше проверил неоповестения разузнавателен канал за връзка между Мосад и кенийската специална служба, създаден навремето от Меир Амит. Каналът беше незабавно задействан и резултатите не закъсняха. Пет-шест катци слязоха на летището в Найроби и заеха позиция в една тайна квартира на кенийските разузнавателни служби. Те щяха да оформят предмостие за главния удар. Междувременно Кимше преодоля и друг проблем. Спасителната операция се нуждаеше от междинна спирка за зареждане с гориво в Найроби. Той позвънил по телефона и успял да получи съгласието на Кения само за няколко часа. Разрешението за кацане беше предоставено на хуманитарно основание.

Ала проблемът за достъпа до Ентебе оставаше неразрешен. ООП беше превърнала летището в свой собствен входно-изходен пункт към Уганда, откъдето организацията ръководеше операциите си срещу произраелски настроения расистки режим на белите в ЮАР. Иди Амин, който оглавяваше диктаторския режим в Уганда, на практика беше предоставил на ООП резиденцията на израелския посланик, която тя бе превърнала в свой щаб, след като през 1972 година Катпала бе скъсала дипломатическите отношения с Ерусалим.

Кимше знаеше, че от съществено значение е да разберат дали ООП все още има позиции в страната. Нейните тренирани в битките партизански формирования представляваха страховита сила, която не можеше да бъде победена лесно за краткото време, с което разполагаха за провеждането на спасителната операция. Израелските сили можеха да престоят на земята само няколко минути, в противен случай рискуваха да станат мишена за мощна вражеска контраатака. Тогава Кимше реши да изпрати двама катци от Найроби с лодка през езерото

Виктория. Те акостираха в близост до Ентебе и намериха щаба на ООП обезлюден. Неотдавна палестинците се бяха пребазирали в Ангола.

Всяка рискована операция се нуждае и от малко късмет, а на тях им беше провървяло. Нещо повече — един от служителите на кенийските служби за сигурност, който придружавал катците, разбрал, че някакъв роднина на жена му е сред хората, охраняващи заложниците. Така кениецът успял да се добере до летището и да го увери, че всички заложници са живи. Той обаче преброил петнадесет души охрана, всички до един пренапрегнати и нервни. Информацията веднага била предадена в Тел Авив по радиовръзката.

Междувременно двама други катци — опитни пилоти, наеха една „Чесна“ и излетяха от Найроби под предлог, че ще фотографират езерото Виктория за туристически рекламен каталог. Самолетът премина над летището на Ентебе, което даде възможност на един от катците да направи ясни снимки на пистата и околните сгради. Филмът беше изпратен незабавно в Тел Авив. След като се запозна с материалите, Кимше предложи нова стратегия за внасяне на объркване и смут сред похитителите.

В проведените няколко телефонни разговора с двореца на Амин, преговарящите от Тел Авив дадоха ясно да се разбере, че правителството е готово да приеме условията на въздушните пирати. Дипломат от консулско представителство на европейска държава в Уганда беше използван, за да се придаде повече достоверност на това очевидно отстъпление, като беше извикан „поверително“. Беше му възложено да се опита да договори приемливо споразумение в писмен вид, което пиратите да приемат. Кимше каза на пратеника, че „документът не бива да съдържа прекалено унижителни за Израел условия и в същото време да е приемлив за похитителите“. След получаването на указанията дипломатът се отправил незабавно към летището с новината, като започнал да нахвърля приемливи за целта думи. Още преди да приключи с изготвянето на документа, операция „Тъндърбол“ премина към последния етап.

Израелски боинг 707 без опознавателни обозначения, който щеше да бъде използван като въздушна болница, кацна на летището в Найроби, управляван от пилоти на ИДФ, които познаваха летището в Ентебе. Междувременно шест катци на Мосад бяха обградили летището. Всеки от тях носеше високочестотна радиостанция и

електронен уред за заглушаване на радарите в контролната кула. До този момент подобна апаратура никога не беше използвана по време на операция.

Петдесет израелски парашутисти под прикритието на нощта напуснаха самолета болница и извършиха скоростен преход до езерото Виктория. Надуха гумените си лодки, пузнаха ги на вода и с бързо гребане достигнаха угандийския бряг, където се притаиха, готови да атакуват летището в Ентебе. В Тел Авив спасителната операция беше тренирана до най-малкия детайл. В уречения час група транспортни самолети С-130 „Херкулес“ прекосиха Червено море в южна посока, презаредиха в Найроби, след което, почти бърснейки върховете на дърветата, се спуснаха на летището в Ентебе.

Заглушителят на радарите работеше перфектно. Докато летищните власти се опитваха да разберат какво се е случило, трите транспортни самолета „Херкулес“ и самолетът болница се приземиха. След секунди в сградата, където бяха държани заложниците, нахлуха командоси. До този момент сред заложниците, както вече стана дума, бяха останали само евреи. Пътниците от всички други националности бяха освободени от Амин, който тщеславно се бе възползвал от случая да се появи на световната сцена. Парашутистите, които чакаха да се включат в операцията, така и не бяха призовани. Те се върнаха обратно в Найроби, прекосявайки с гребане езерото. Оттам щяха да бъдат натоварени от друг израелски транспортен самолет и откарани у дома.

В рамките на пет минути — с две минути по-малко от предвиденото време — заложниците бяха освободени, а всички терористи избити, заедно с шестнадесетте угандийски войници, които пазеха пленниците. По време на щурма беше изгубен само един служител — подполковник Йонатан Нетаняху, по-големият брат на бъдещия министър-председател Бениамин Нетаняху. По-късно премиерът щеше да твърди, че суровото му отношение към тероризма е продиктувано от смъртта на Йонатан. Загинаха и трима заложници.

Желанието на Давид Кимше успешният контраудар срещу похитителите да бъде в центъра на медийното пространство бе удовлетворено далеч над очакванията му. Спасителната операция в Ентебе се превърна във визитна картичка на Мосад дори в по-голяма степен от залавянето на Адолф Айхман.

Кимше постепенно се ангажира все повече в борбата на Мосад срещу ООП. Тази смъртоносна битка вече се водеше извън границите на Израел, по улиците на европейските градове. Кимше бе един от стратегите, които подготвиха почвата за професионалните убийци на Мосад — кидоните. Те нанесоха удари в Париж, Мюнхен, Кипър и Атина. За Кимше тези убийства бяха нещо далечно — той напомняше пилот на бомбардировач, който не вижда къде падат бомбите. Последвалите успешни екзекуции подхраниха зреещото в редиците на Мосад чувство за непобедимост — първостепенната по важност информация, постъпваща от стратегите на службата, осигуряваше на кидоните преднина с един ход пред врага.

Когато една сутрин Кимше дойде на работа, той завари колегите си шокирани. Един от най-способните катци беше убит в Мадрид от снайперист на ООП. Катцата установил контакт с убиеца с цел да проникне във вражеската групировка.

Ала време за скръб нямаше. Всеки свободен агент беше мобилизиран, за да се отвърне на огъня с огън. Имаше време, казва Кимше, „когато ние не очаквахме към нас да бъде проявена милост, поради което и ние бяхме безжалостни“.

Неумолимият натиск на Мосад продължаваше. Неговите служители се опитваха да открият нови начини да се доближат до ръководството на ООП и да разберат достатъчно за вътрешното устройство на организацията, за да ликвидират лидерите ѝ. За Кимше „да стъпчеш главата на змията, беше единственият начин да престане да извива опашката си“. Ясер Арафат беше първият от мишените в списъка на кидоните.

През 1973 година в съзнанието на Кимше беше започнала да се избистря нова и по-сериозна заплаха — възможността за втора общоарабска война срещу Израел, предвождана от Египет. Гласът на Мосад остана обаче самотен сред израелската разузнавателна общност. Тревогите на Кимше, повторени от неговите началници, безапелационно бяха отхвърлени от Аман — военното разузнаване. Неговите стратегии изтъкваша, че Египет току-що изгонил от страната двадесетте хиляди съветски военни съветници, което трябвало да се

тълкува като ясно послание, че египетският президент Ануар Садат търси политическо решение за Близкия изток.

Тези съображения обаче не можаха да убедят Кимше. От цялата информация, която минаваше през бюрото му, той все повече се убеждаваше, че Садат би предприел изпреварващ удар просто защото арабските искания ще бъдат абсолютно неприемливи за Израел. Египет искаше обратно завладените земи и създаването на палестинска държава вътре в Израел. Кимше смяташе, че дори тези отстъпки да бъдеха направени, ООП няма да прекрати смъртоносната си кампания, която целеше да постави Израел на колене.

Тревогата на Кимше се засили, когато Садат смени военния си министър с нов, по-войнствено настроен от предишния, чийто първи ход, заемайки поста, беше да подсили отбранителната система на Египет по протежение на Суецкия канал. Египетски командири редовно посещаваха други арабски столици с явното намерение да ги спечелят за каузата си. Садат подписа с Москва нова сделка за закупуване на оръжие.

За Кимше всички тези сигнали бяха твърде тревожни. „Въпросът вече не беше дали ще избухне войната, а в кой ден ще стане това.“

Шефовете на Аман обаче продължаваха да игнорират предупрежденията на Мосад. Те заявиха на командващите на ИДФ, че дори и войната да е предстояща, тя ще се предхожда от „поне петдневен предупредителен период“ — време, което беше повече от достатъчно за израелските ВВС да повторят небивалия си успех по време на Шестдневната война.

В отговор Кимше заяви, че арабите със сигурност са се поучили от миналите си грешки. Той откри, че му е лепнат етикета на служител на Мосад, „обсебен от фикс идеята за война“, обвинение, непригодно за човек, който толкова внимателно подбира думите си. Оставаше му единствено да продължи да следи и анализира подготвителните маневри на Египет и да се опита да определи възможно най-близката евентуална дата на атаката.

Убийствената жега през август 1973 година в Тел Авив отстъпи на по-хладния септември. Последните сведения, получени от катците на Мосад от синайския сектор на Суецкия канал, показваха, че подготовката на Египет е в разгара си. Военни инженери ръководеха довършителните работи по строежа на понтонните мостове за пехотата

и бронетранспортърите. Когато Мосад успя да убеди израелския външен министър да повдигне тревожния въпрос за явните подготвителни действия за война от страна на Египет в ООН, египетският представител отговори успокояващо, че „това са просто рутинни действия“. За Кимше на това изказване „можеше да се вярва“, колкото на думите на японския посланик във Вашингтон в навечерието на атаката срещу Пърл Харбър.

Въпреки това египетското обяснение беше прието от Аман. За Кимше то звучеше още по-невероятно през октомври, когато проникателният му поглед забелязваше навсякъде нови и нови сигнали за надвиснала буря. Либия току-що беше национализирала западните нефтени компании. В държавите — производителки на петрол от Персийския залив, се говореше за прекъсване на всички доставки за Запада.

Стратезите на Аман обаче продължаваха да тълкуват погрешно картината, която се оформяше въз основа на сведенията, получени от разузнавачите. Когато мигове предприеха атака срещу самолети на израелските ВВС над Сирия, завършила с победа за ИДФ, благодарение на тактическите познания на еврейските пилоти, придобити от откраднатия от Ирак МиГ, свалянето на дванадесет сирийски самолета беше изтълкувано от военното разузнаване единствено като поредното доказателство за това, че ако някога арабите се осмелят да влязат във война, те ще бъдат разгромени също толкова безпощадно.

През нощта на 5 срещу 6 октомври Мосад получи най-прякото доказателство, че началото на военните действия е може би само въпрос на няколко часа. Катците и информаторите им в Египет докладваха, че Върховното командване на египетската армия се е разпоредило за най-високата степен тревога. Сведенията не можеха повече да бъдат пренебрегвани.

В шест сутринта шефът на Мосад Цви Цамир се присъедини към шефовете на Аман в Министерството на отбраната. Сградата бе почти безлюдна — беше Йом Кипур — Денят на изкуплението, най-свещеният от всички еврейски празници, когато евреите не ходят на работа, а всички държавни учреждения, включително и държавното радио, са затворени. По правило радиото е основно средство за мобилизиране на резервите в случай на национална заплаха.

Най-сетне активизирани от неопровержимите факти, представени от Мосад, службите започнаха да излъчват сигнала за тревога из цял Израел за двустранна атака — от Сирия на север и от Египет на юг, — която цели Израел да бъде сринат.

Войната започна в един и тридесет и пет следобед местно време, докато израелският кабинет заседава по спешност — уверяван от стратегите на Аман, че враждебните действия ще бъдат предприети в шест часа вечерта. Оказа се, че определянето на точния час е чиста случайност.

Никога преди това в историята на израелската разузнавателна общност не е имало такъв безславен провал в прогнозирането на дадено събитие. Огромното количество безспорни факти, предоставени от Давид Кимше и други източници бяха изцяло пренебрегнати.

След края на войната, когато Израел за сетен път отвоюва на косъм победата, във висшите ешелони на Аман започна масова чистка. Мосад за сетен път изигра главната роля в разузнавателната общност, макар да претърпя ключова промяна — Цамир беше отстранен от поста генерален директор с мотива, че не е бил достатъчно настоятелен пред Аман. Мястото му беше заето от Ицхак Хофи.

Кимше възприе пристигането на Хофи със смесени чувства. В някои отношения новият генерален директор приличаше на Меир Амит — имаше същата горда осанка, доказания на бойното поле опит, резкия маниер и абсолютна нетърпимост към глупците край себе си. Ала освен това Хофи беше пряк до грубост и търканията му с Кимше датираха от времето, когато наред с всичките си останали задължения бяха инструктирали нововербуваните агенти в тренировъчната школа на Мосад. Хофи с неговата придобита в кибуците нетърпимост към глупостта се дразнеше от умозрителната интелектуалност на Кимше и отработения му английски акцент, когато се обръщаше към курсистите. Кимше обаче не беше просто временен оперативен служител, а заместник на Хофи. Той беше повишен до длъжността заместник генерален директор малко след напускането на Цамир. И Хофи, и Кимше бяха убедени, че трябва да преодолеят личните си различия, за да е сигурно, че Мосад ще продължи да работи с максимална ефективност.

На Кимше бе възложена една от най-трудните задачи в Мосад — да отговаря за „ливанския въпрос“. Гражданската война в тази страна беше започнала две години след Йомкипурската война и когато Кимше пое „задачата“, християните в Ливан вече водеха предварително загубена битка. Точно както преди години Салман бе отишъл в израелското посолство в Париж, за да сложи началото на операцията по открадването на иракския МиГ, през септември 1975 година се появи един пратеник на християните с молба Израел да им достави оръжие, за да бъде спряно унищожаването им. Молбата в крайна сметка се озовава на бюрото на Кимше. В нея той съзря възможност Мосад да се намеси по същество в „ливанската криза“.

На Хофи той каза, че в политически аспект би било много важно „да подкрепим отчасти“ християните срещу мюсюлманите, които се бяха зарекли рано или късно да унищожат Израел. Препоръката му бе приета. Израел щеше да снабди християните с оръжие, за да се справят с мюсюлманите, но не достатъчно количество, за да се превърнат в заплаха за Израел. И Мосад започна да прехвърля оръжие от Израел в Ливан. Следващата стъпка, предприета от Кимше, беше да изпрати служители на Мосад в командването на християнските сили. Привидно тяхната функция там беше да обучат християните в използването на различните видове оръжия. В действителност те предоставяха на Кимше непрекъснат поток от поверителна информация, която му даваше възможност постоянно да следи развоя на гражданската война. В същото време сведенията помогнаха на Мосад да предприеме няколко успешни атаки срещу крепости на ООП в Южен Ливан.

Отношенията на Мосад с християните обаче се влошиха, когато през януари 1976 година християнски лидери поискаха от сирийската армия помощ срещу проиранската Хизбула. Тази групировка се възприемаше в Дамаск като заплаха. След няколко дни многохилядни, закоравели в битките сирийски военни подразделения навлязоха в Ливан и се отправиха към границата с Израел. Твърде късно християните разбраха, че по думите на Кимше „бяха постъпили като Червената шапчица поканила сама Вълка вкъщи“.

За пореден път ливанските християни се обърнаха за помощ към Мосад. Кимше вече осъзнаваше, че неговата грижливо изградена мрежа за доставка на оръжие не е достатъчна. Необходимо бе да се предприеме обхватна израелска логистична операция. На християните

незабавно бяха изпратени танкове, противотанкови оръдия и други оръжия на ИДФ. Ливанската гражданска война започна да излиза извън контрол.

Кимше подхвана под прикритие своя собствена партизанска война срещу най-върлия враг на Израел — ООП. В скоро време тя прерасна във война срещу ливанските шиити. Ливан се превърна в тренировъчен полигон за Мосад, който усъвършенстваше там тактическите си схеми не само за покушенията и атентатите, но и на способите за психологическата война. Това се оказа благодатно време за хората, които работеха извън безличната висока сграда на булевард „Цар Саул“.

Вътре в нея взаимоотношенията между Кимше и Хофи постепенно се влошаваха. Носеха се слухове за огромни различия по оперативни въпроси. Всъщност Хофи се страхувал от аспирациите на Кимше за неговия пост, както и че Кимше се чувствал недооценен въпреки несъмненият си принос. И до ден днешен Кимше не желае да обсъжда този въпрос и неизменно го парира с думите, че „никога не би оправдал слух, като го коментира“.

През една пролетна утрин на 1980 година Давид Кимше използвал картата си за неограничен достъп, която вече замествала двата ключа за влизане в сградата на управлението. Когато влязъл в кабинета си, му съобщили, че Хофи желае да го види незабавно. Кимше се отправил с небрежна стъпка по коридора към кабинета на генералния директор, почукал и влязъл, като затворил вратата след себе си.

Онова, което се случило там, се е превърнало в една от легендите на Мосад. Разказват, че гласовете постепенно се извисявали, отекваха обвинения и контраобвинения. Свадата продължила двадесет взривоопасни минути. След това Кимше излязъл от кабинета с плътно стиснати устни. С кариерата му в Мосад било свършено, но неговата разузнавателна дейност в името на Израел се прехвърляла на позната територия — Съединените щати. Този път обаче не ставало дума за кражба на ядрен материал, а за аферата, впоследствие придобило известност под името Ирангейт.

След период на преосмисляне на бъдещето си, Давид Кимше прие висш ръководен пост в израелското Министерство на външните работи, който идеално подходеше на неговата способност да вниква в ситуацията и да намира изход от нея. За Кимше това бе чудесна възможност да използва уменията си, за да влияе на събития от международно значение, далеч извън границите на Ливан.

В Съединените щати сагата на президента Никсън и аферата „Уотъргейт“ бяха достигнали до неизбежния си финал, а ЦРУ беше обект на всеобщо подозрение, което не беше се случвало от покушението над президента Кенеди. Същевременно изплуваха все повече и повече уличаващи факти за дейността на ЦРУ по време на управлението на Никсън.

Кимше изучаваше от всички аспекти драмата, „възприемайки поуците от един погром, който никога не биваше да се допуска. Скандалът се разрази, защото Никсън бе запазил онези записи. Ако ги нямаше, той може би все още щеше да е президент.“

В близост до родината му го занимаваше обстановката в Иран, която винаги е представлявала за Израел траен интерес. Докато Хомейни и неговите аятоласи държаха здраво юздите на държавата, за Кимше беше истински шок да наблюдава как ЦРУ и Държавният департамент се проваляха в преценката на ситуацията.

В Белия дом обаче вече имаше нов президент — Роналд Рейгън, който обещаваще нов златен век за ЦРУ. Доколкото Кимше беше разбрал по свои собствени канали във Вашингтон, управлението щеше да бъде превърнато в „тайния коз“ на Рейгън в сферата на външната политика. Начело на ЦРУ стоеше Уилям Кейси. Кимше инстинктивно усещаше, че той не е от кръга на приятелите на Израел, но за сметка на това може да бъде надхитрен в случай на нужда.

През следващите две години Кимше следеше отблизо операциите на ЦРУ в Афганистан и Централна Америка. Много от тях го шокираха като „непрофесионална работа и събиране на разузнавателна информация по старомоден начин, съпътствани от няколко крайно жестоки убийства“.

Тогаваша за пореден път вниманието на Кимше се съсредоточи върху Иран, както и върху събитията в Бейрут.

Няколко месеца след като Кимше беше поел задълженията си в Министерството на външните работи, Израел започна да въоръжава Иран с мълчаливата подкрепа на Съединените щати. Тел Авив предоставяше помощта с цел да бъде отслабен режимът в Багдад — част от изпробваната дългогодишна тактика на Ерусалим „да насъсква двама в името на собствения си интерес“, както я характеризираше Кимше.

Три години по-късно две събития разбуниха духовете. Бомбен атентат в Бейрут причини смъртта на двеста четиридесет и един американски морски пехотинци и породил у Съединените щати подозрение, че Мосад е знаел предварително за удара, както и че разузнавателните служби на Иран са участвали в подготовката му. Върху Израел беше оказан натиск да прекрати доставките за Техеран. Той се засили още повече след отвлечането, мъченията и последвалата смърт на Уилям Бъкли, резидента на ЦРУ в Бейрут. Непосредствено след това седем други американци бяха взети за заложници от подкрепяни от Иран групировки.

За обещаващата крути мерки администрация на Рейгън, дошъл на власт благодарение на изявленията, че ще смаже тероризма, само мисълта, че американски граждани са държани под руините на Бейрут, предполагаше незабавни действия. Ала ответен наказателен удар беше изключен. Бомбардирането на Техеран, както предлагаше Рейгън, се отхвърляше дори от твърдолинейните му съветници. Според шефовете на „Делта Форс“ една спасителна мисия също беше обречена на провал.

По това време президентът Рейгън разговарял с Робърт Макфарлан, предан бивш морски пехотинец, сега съветник по въпросите на националната сигурност. Кимше си спомня, че Макфарлан му предал разговора така:

— От какво се нуждаят най-много иранците, господин президент?

— Ти ми кажи, Боб.

— От оръжия, с които да се бият срещу Ирак.

— Значи изходът е да им дадем каквото искат. И в замяна на това да си върнем нашите хора.

Действайки в разрез със съвета, даден им от Кейси и други шефове на американското разузнаване, Рейгън и Макфарлан възприеха виждането, че въоръжаването на Иран не само ще накара моллите да окажат натиск върху бейрутската групировка да освободи заложниците, но и ще подобри отношенията на американската администрация с Техеран. Допълнително предимство щеше да донесе отслабването на позициите на Москва в Иран. Така бяха посети семената на аферата, останала в историята под името Ирангейт.

Полковникът от морската пехота Оливър Норт беше определен да организира и ръководи оръжейната доставка. Норт и Макфарлан решиха да изключат ЦРУ от плана си за действие. И двамата залагаха преди всичко на действието. Агресивната им нагласа беше помогнала във Виетнам, а доколкото бяха чували, и израелците бяха енергични. Така че по думите на Норт „време беше да включим Израел в отбора“. Откриваше се също възможността да посетят Палестина. Като ревностен християнин Норт очакваше с благоговение възможността да мине по стъпките на Христос.

Новият министър-председател на Израел Ицхак Шамир реши, че има един-единствен човек, способен да се справи с искането на Вашингтон за помощ, като осигури и пълната защита на интересите на Израел. На 3 юли 1983 година Давид Кимше отлетя за Съединените щати, за да се срещне с Макфарлан в Белия дом. Кимше заяви, че според него сделка оръжие — заложници ще даде резултат. Той се поинтересува дали ЦРУ „ще играе активна роля“. Беше му отговорено отрицателно.

На свой ред Макфарлан запита Кимше какво ще е участието на Мосад: „В крайна сметка — отбеляза той — тези момчета вършат цялата ви секретна работа по света.“ Кимше го информира, че Ицхак Рабин, по онова време министър на отбраната, заедно с Шамир са взели решение да изключат Мосад и да поверят операцията на него. Макфарлан отвърна, че това ги устройва. Кимше не му каза, че шефът на Мосад по онова време, Наум Адмон, споделя страховете на Кейси, че сделката оръжие — заложници съдържа прекалено много рискове от оперативен характер.

Макфарлан замина за военноморската болница в Бетезда, за да изложи вижданията на Кимше пред Рейгън, който се възстановяваше след операция на дебелото черво. Президентът имаше само един

въпрос: „Може ли Кимше да гарантира, че Израел ще запази сделката в тайна?“ Изтичането на информация би влошило отношенията на Съединените щати с по-умерените арабски страни, които се плашеха от растящия радикализъм на Техеран. Кимше заяви, че Израел „ще запуши пробойните“, и Макфарлан на свой ред увери в това Рейгън. Сделката беше сключена. Кимше отлетя обратно за Израел. След две седмици той отново беше във Вашингтон. По време на тайна вечеря изложи своя план за операцията пред Макфарлан. Кимше предава състоялия се разговор по следния начин:

— Кое предпочитате да чуете първо — добрата или лошата новина? — попита Кимше Макфарлан.

— Добрата.

— Ще доставим вместо вас по море оръжието, като използваме досегашните си маршрути.

— Няма проблеми — отвърна Макфарлан.

Планът на Кимше изключваше възможността Съединените щати да установяват директен контакт с Иран и по този начин безкомпромисната позиция на президентската администрация относно борбата с тероризма нямаше да бъде подложена на съмнение — американското оръжейно ембарго над Иран щеше да бъде спазено, а след като заложниците бъдат освободени, няма да стане известно, че са били разменени срещу оръжие.

— А лошата новина? — побърза да попита Макфарлан.

Кимше отвърнал, че свръзките му в Иран не са сигурни дали моллите наистина ще успеят да осигурят освобождаването на заложниците в Бейрут.

— Радикалните настроения там излизат извън контрола на Техеран — каза без заобикалки той на своя домакин.

Дори и да беше разочарован, Макфарлан не го показва. На следващия ден обаче държавният секретар Джордж Шулц повтори на Рейгън в Овалния кабинет, че рискът е прекалено голям. Ами ако иранците вземат оръжието, а след това дадат публичност на сделката, за да притиснат „Великия Сатана“, както моллите наричаха Съединените щати? Нямаше ли това да накара Ирак да се обвърже още по-трайно със съветския лагер? Ами заложниците? Твърде вероятно беше тяхното положение да се влоши. Споровете продължиха цялата сутрин. По обяд Рейгън беше видимо уморен. Решението беше малко

неочаквано. Президентът се съгласи да подкрепи плана Съединените щати да заменят с други всички видове оръжия, които Израел щеше да продаде на Иран. За пореден път Кимше се завърна у дома, след като му беше дадена зелена светлина. Въпреки това Шамир настоя да бъдат взети всички предпазни мерки, така че „да може да отрече всякаква връзка със случая, ако изникне проблем“.

За да подсигури желанието за развой на събитията, Кимше събра колоритен състав за началото на операцията. Един от тях беше Аднан Хашоги, саудитският петролен милиардер, който имаше навика да похапва хайвер, мерейки го на килограм, докато хвърляше по едно око на най-нашумелите фотомодели по кориците на илюстрираните списания; Манахер Торбанифер, бивш агент от ползващите се с незавидна слава секретни служби на шаха — САВАК, който все още не се беше разделил с маниера си на шпионин да урежда срещите си посред нощ. Между тях беше и не по-малко тайнственият Яков Нимроди, обучавал агенти на Аман и бивш военен аташе на Израел в Иран по време на режима на шаха. Той беше неизменно придружаван от Ал Швимер, пословично необщителния основател на „Израел еъркрафт индъстрис“.

Хашоги бе посредник в една сделка, която беше предвестник на бъдещите събития. Той щеше да оглави консорциум, който да обезщети Съединените щати, ако Иран не съумее да изпълни задълженията си, както и да защити Иран, ако оръжията не съответстват на предварително заявените доставки. За тази роля на гарант консорциумът щеше да получи десет процента комисионна от покупката на цялото количество оръжия, а парите в брой щяха да бъдат предоставени от Съединените щати. В замяна на това консорциумът щеше да играе ролята на буфер, за да осигури правдоподобно опровержение, удобно както за иранското, така и за американското правителство, ако нещо се объркаше. На всички беше ясно, че консорциумът щеше да действа извън всякакъв политически контрол и движещият мотив щеше да бъде преди всичко печалбата.

В края на август 1985 година първият самолет, натоварен с оръжие от Израел, кацна в Техеран. На 14 септември американският заложник, преподобният Бенджамин Уиър беше освободен в Бейрут. Докато операцията набираше скорост, към консорциума се присъединиха още играчи със съмнителна репутация, между които

Майлс Коупланд, бивш офицер от ЦРУ, който в навечерието на падането на шаха от власт и готвеното обявяване на Ислямска република Иран беше изпратил агенти на ЦРУ из Техеран да раздават стодоларови банкноти на всеки, който посмее да извика на улицата „Да живее шахът!“. Замесени бяха и други мрачни фигури като бившия офицер от САС, който управляваше компания в Лондон, извършвала навремето нетрадиционни услуги на Мосад. Междувременно политическите стратегии в Израел и във Вашингтон гледаха на нещата по друг начин. Единственото, което имаше значение за тях, беше, че операцията вече е започнала под носа на нищо неподозиращия свят — поне за момента.

Иран щеше да получи общо двадесет и осем американски танка, двеста хиляди ракети тип „Катюша“, иззети от Южен Ливан, десет хиляди тона артилерийски снаряди от всякакъв калибър, три хиляди ракети въздух-въздух, четири хиляди пушки и петдесет милиона комплекта муниции.

От военновъздушната база Марама в Аризона над четири хиляди ракети ТООУ бяха превозени със самолет до Гватемала, откъдето щяха да поемат по дългия си път към Тел Авив. От Полша и България бяха превозени с кораби осем хиляди ракети земя-въздух „Сам-7“, заедно със сто хиляди автомата АК-47. Китай предостави стотици ракети вода-вода „Силкуорм“, бронетранспортъори и амфибии за транспортиране на жива сила. От Швеция бяха получени 105-мм артилерийски снаряди, а Белгия осигури ракети въздух-въздух.

Оръжията се превозваха по море със сертификати, удостоверяващи, че крайният потребител е Израел. От военни бази на ИДФ в пустинята Негев консорциумът уреди чартърни транспортни самолети да превозят оръжието до Иран. На консорциума щяха да се заплащат „пътните разноски“ за всяка отделна партида, а Иран щеше да осигури парите от сметки в швейцарска банка. Цялата сума възлезе на седем милиона щатски долара. Израел не получи финансова облага — единствено удовлетворението да наблюдава как Иран се усъвършенства в избиването на все повече и повече иракчани в проточилата се прекалено дълго война между двете държави. За Давид Кимше това беше още един пример колко ефективна е политиката „разделяй и владей“, на която винаги бе залагал.

Въпреки това изостреният му инстинкт подсказваше, че онова, което беше започнало като „примамлива операция“, сега имаше опасност да излезе от контрол. По думите му: „Неподходящи хора разполагаха с твърде голяма власт в консорциума.“

За да възстанови контрола, той отново демонстрира същността на израелската политика — Тел Авив е готов да помага на Съединените щати, защото осъзнава, че не може да оцелее без подкрепата на Вашингтон в други области. Това беше начин Израел да покаже, че може да действа решително на световната сцена, без да дава гласност на нещата.

Ала колкото по-дълго продължаваше операцията оръжие — заложенници, толкова по-голяма ставаше опасността тя да бъде разкрита. През декември 1985 година Кимше заяви на консорциума, че повече не може да се ангажира с тяхната дейност, като използва изтъркания предлог, че е прекалено зает в Министерството на външните работи.

Консорциумът му изказа благодарност за помощта, даде в негова чест прощална вечеря в един телавивски хотел и го осведоми, че неговото място заема в качеството си на израелска свързка Амирам Нир, всеотдайният съветник на Шимон Перес по въпросите на тероризма. Това беше моментът, както по-късно щеше да сподели Кимше, от който сделката оръжие — заложенници започна стремглаво да се сгромолясва и провалът стана неизбежен. Ако имаше някой, способен да съсипе досегашните усилия, това беше Нир. Бивш журналист, Нир беше показал тревожна склонност да възприема същинското разузнаване като описаното в шпионските романи за Джеймс Бонд, на които той беше страстен почитател. Тази негова фатална слабост беше характерна и за някои служители в Мосад, които решиха, че могат да използват журналисти за осъществяване на своите цели.

През април 1999 година Давид Кимше за пореден път доказа, че не е изгубил умениято си да преценява правилно актуалната политическа ситуация в Близкия изток. Ясер Арафат — човекът, срещу когото той някога организира заговори за убийство, „защото той беше мой заклет враг и аз бях сигурен, че неговата смърт ще бъде истинска победа за Израел“, според Кимше вече се бе превърнал в „най-голямата надежда на Израел за дълготраен мир. Господин Арафат все още не е олицетворение на моята представа за идеалния съсед, но той е

единственият лидер на Палестина, способен да прави отстъпки в полза на Израел, като същевременно запазва властта си и подкрепата на своя народ.“

Кимше беше убеден, че е намерил общ език с Арафат. Той беше категоричен, че лидерът на ООП най-сетне е осъзнал онова, което Кимше беше разбрал преди четвърт век — „истинската заплаха пред новото хилядолетие ще бъде ислямският фундаментализъм“.

Докато седеше в малкия си кабинет, чиито прозорци гледаха към градината, която самият той беше засадил и видял да разцъфва и да дава плод, Кимше стигна до следната балансирана преценка: „Не мога да простя на отколешния си враг за това, че преди десетилетия одобряваше избиването на мои сънародници. Но също толкова непростимо ще бъде да откажа на Арафат — и на моя народ — шанса веднъж завинаги да сложим край на кръвопролитията.“

8. „ОРА“ И ЧУДОВИЩЕТО

Мрачното фоайе на хотел „Палестин-Меридиан“ в Багдад както обикновено беше изпълнено с хора през онзи последен петък на април 1988 година, а всеобщото настроение беше жизнерадостно. Ирак току-що бе спечелил решителната битка срещу Иран в залива Басра и се налагаше мнението, че войната най-сетне отива към своя край след седем кървави, изпълнени с насилие години.

Една от причините за неизбежната победа на Ирак се дължеше на чужденците, които седяха във фоайето, облечени в добре ушити блейзери и панталони с идеално изгладени ръбове, с неизменната усмивка на преуспели бизнесмени. Те бяха търговци, пристигнали да продадат последните си модели оръжие, макар и рядко да ги наричаха така, предпочитайки по-неутрални определения като: „оптимален интерфейс“, „контролни системи“ и „възможност за нарастване“. Между тях имаше търговци, които представляваха оръжейната индустрия на Европа, Съветския съюз, Съединените щати и Китай. Работният им език беше английският, който се говореше с най-различни акценти.

Иракските им домакини не се нуждаеха от превод — предлагаха им набор от бомби, торпеда, мини и други екипировки, предназначени за унищожение. На рекламните каталози, които се разнасяха наоколо, бяха показани хеликоптери с имена на анимационни герои — Морския рицар, Чинук и Морския жребец. Един от вертолетите — „Голямата майка“, можеше да транспортира цял малък мост. На борда на „Невероятната машина“ се побираше цял взвод войници. Каталогите предлагаха оръжия, които можеха да изстрелват по две хиляди куршума в минута или да поразяват движеща се мишена в абсолютна тъмнина, тъй като бяха снабдени с компютърен чип, който им осигуряваше видимост на тъмно. С една дума, продаваха се всевъзможни видове оръжия.

Домакините говореха на разбираем само за тях жаргон: „двадесет на деня“, „тридесет на половин и половин минус едно“, тоест двадесет милиона долара в деня на доставката и тридесет милиона долара на пратка, платена на две части, едната в момента на договарянето, а другата в деня, преди оръжията да бъдат доставени. Всички плащания се извършваха в щатска валута, която продължаваше да бъде предпочитаната конвертируема парична единица в този затворен свят.

Това непрекъснато променящо се тържище на търговци и клиенти, които общуваха на чаша ментов чай, беше под зоркото наблюдение на служители от Далрат ал Мухабарат ал Амах — главната разузнавателна служба на Ирак, ръководена от Сабба, почти толкова смразяващия доведен брат на Саддам Хюсеин.

В един съвсем различен ден преди седем години някои от търговците на оръжие седяха в същото фоайе на този хотел, когато потресените им домакини им съобщиха, че Израел, враг, мразен дори повече от Иран, нанесъл сериозен удар върху иракската военна машина.

От създаването на еврейската държава между Израел и Ирак се установи и съществуваше формално положение на война. Израел се чувстваше уверен, че при една конвенционална война неговите сили сравнително лесно ще могат да извоюват победа. Но през 1977 година Мосад откри, че френското правителство, предоставило на Израел ядрени мощности, беше снабдило също и Ирак с реактор и му бе оказало „техническа помощ“. Централата се наричаше Ал Тувейтха и се намиреше на север от Багдад.

Израелските ВВС започнаха да планират как да бомбардират площадката, преди тя да се е „нажежила“ от урановите заряди в активната зона на реактора. Унищожението ѝ би предизвикало смърт и радиационно замърсяване в огромен радиус и би превърнало Багдад и значителна част от Ирак в радиоактивна пустош, а Израел щеше да бъде заклеймен от цялата международна общност.

Поради тези причини Ицхак Хофи, тогавашният генерален директор на Мосад, се противопостави на нападението, като се аргументира, че един въздушен удар при всяко положение би довел до

множество жертви сред френските технически кадри и би изолирал Израел от европейските държави, които Тел Авив се стараеше да убеди в своите миролюбиви намерения. Бомбардирането на реактора със сигурност щеше да сложи край на деликатните опити Египет да бъде убеден да подпише мирен договор.

Хофи обаче се озова в ситуацията да управлява ведомство, в което мненията се разделяха на две. Няколко шефове на отдели се мъчеха да го убедят, че алтернативата е неутрализирането на реактора. Саддам бе безпощаден враг. Веднъж сдобил се с ядрено оръжие, той не би се подвоумил да го използва срещу Израел. А и откога Израел се стреми да печели приятели в Европа? От първостепенно значение винаги са били САЩ, а от Вашингтон им намекнаха, че изваждането на реактора от строя няма да доведе до по-сериозна ответна мярка от леко мъмрене от страна на американската администрация.

Тогава Хофи се опита да поеме друг курс на действие. Той предложи Съединените щати да упражнят дипломатически натиск върху Франция, за да се спре подготовката по експортирането на реактора. Ала Вашингтон получи неочакван и рязък отказ от страна на Париж. Това накара Израел да избере по-пряк път. Хофи изпрати отряд катци, които да осъществят удар върху френския завод в Ла Сен-сюр-Мер, близо до Тулон, където се строеше активната зона на иракския реактор. Тя беше унищожена от организация, за която още никой не беше чувал — „Френска екологична група“. Хофи лично бе подбрал името ѝ.

Докато французите се заеха да строят наново активната зона на реактора, иракчаните изпратиха Яхия ал Мешад, член на Комисията за атомна енергия, в Париж, за да уговори условията за доставката на ядрено гориво за Багдад. Хофи изпрати отряд кидони да го ликвидират. Докато останалите патрулираха и наблюдаваха околните улици, двама катци използваха шперц и проникнаха в спалнята на Ал Мешад. За секунди му прерязаха гърлото и го пронизаха в сърцето. Разхвърляха стаята, за да инсценират грабеж. Проститутка от съседната стая каза на полицията, че е обслужила учения часове преди неговата смърт. По-късно, докато забавлявала друг клиент, тя чула „странен шум“ откъм стаята на Ал Мешад. Часове след като дала показания в полицията, тя стана жертва на улична злополука — беше блъсната от кола от неизвестен шофьор, избягал от местопроизшествието. Колата така и не

беше открита. След приключване на задачата отрядът кидони хвана полета на „Ел Ал“ обратно за Тел Авив.

Въпреки този пореден удар Ирак, подкрепян от Франция, продължи да упорства в начинанието си да се превърне в ядрена сила. В Тел Авив израелските ВВС продължаваха да се подготвят за нов удар, докато шефове на разузнаването спореха с Хофи, тъй като той постоянно имаше възражения. Ръководителят на Мосад беше провокиран от там, откъдето най-малко очакваше. Неговият заместник, Наум Адмон, твърдеше, че унищожаването на реактора не е от съществено значение, но е важно дотолкова, доколкото ще даде „на всички останали араби с мегаломански амбиции добър урок“.

До октомври 1980 година този спор присъстваше неизменно на всяко заседание на кабинета, което се председателстваше от Менахем Бегин. Отново и отново се разменяха познати аргументи. Гласът на Хофи оставаше все по-изолиран. Въпреки това той упорстваше, дори беше формулирал обстойна писмена позиция по въпроса, макар да знаеше, че по този начин пише професионалния си некролог.

Адмон вече не се стараше да прикрива презрението, с което се отнасяше към виждането на Хофи. Двамата мъже, някога близки приятели, се превърнаха в отчуждили се колеги. Въпреки това трябваше да минат още шест месеца на яростен конфликт между заелия отбранителна позиция директор на Мосад и неговите заместници, преди Генералният щаб да одобри нападението и да го насрочи за 15 март 1981 година.

От тактическа гледна точка атаката представляваше шедьовър. Осем бомбардировача F-16, ескортирани от шест прехващача F-15, прелетяха ниско над пясъчните дюни на Йордания, преди да навлязат във въздушното пространство на Ирак. Те достигнаха целта точно в уговорения час — пет и тридесет и четири следобед, местно време, минути след като френските строители, бяха напуснали площадката. Жертвите бяха девет. Ядрената централа беше срината със земята. Екипажът и бомбардировачите се върнаха невредими в базата си. С кариерата на Хофи в Мосад беше свършено. Неговият пост беше зает от Адмон.

Сега, през тази априлска сутрин на 1988 година, търговците на оръжие във фойето на хотела, които седем години преди това бяха изказали съжаленията си на своите шокирани домакини за израелската атака, малко преди да продадат на Ирак по-модерна версия радарни системи, щяха да бъдат силно изненадани да научат, че в хотела агент на Мосад тихичко записва техните имена и прави списък на стоката им.

Същия петък малко по-рано преговорите във фойето бяха прекъснати за кратко от пристигането на Сабба ал Тикрити, началника на иракската тайна полиция, придружен от личната си преторианска гвардия. Доведеният брат на Саддам Хюсеин с небрежна походка стигна до асансьора. Беше се запътил към един апартамент на най-горния етаж на сградата. Там го очакваше висока закръглена проститутка, долетяла специално от Париж, за да му достави удоволствие. Работата ѝ беше високоплатена, но и много рискована. Някои от предишните жрици на платената любов просто изчезваха, след като Сабба приключеше с тях.

Шефът на сигурността си тръгна рано следобед. Малко по-късно от апартамента, който беше непосредствено до този на проститутката, излезе висок млад мъж, облечен в синьо памучно яке и спортен панталон. Той изглеждаше добре, макар и поуморен. Явно имаше навика да поглажда нервно мустаци или да потърква лице, което го правеше да изглежда по-уязвим.

Името му беше Фарзад Базофт. Във формуляра за регистрация в хотела — копие от който, в съответствие с установената практика, беше изпратено във ведомството, завеждано от Сабба, Базофт беше написал, че е „специален чуждестранен кореспондент“ на „Обзървър“ — националният британски неделен вестник със седалище в Лондон. Описанието му беше неточно — само щатните служители на вестника, които бяха получили акредитация извън границите на страната си, можеха да се наричат „чуждестранни кореспонденти“. Базофт беше независим журналист, чието име за последната година се свързваше с няколко истории, публикувани в „Обзървър“, посветени на Близкия изток. Беше споделил пред репортери от други медии, които пътуваха заедно с него този път за Багдад, че винаги се представял като специален чуждестранен кореспондент на „Обзървър“ при пътувания до градове като Багдад, защото така си осигурявал най-хубавата стая в

хотела. Тази невинна простъпка се възприемаше от околните като пореден пример за неговата очарователна момчешка натура.

Това, което колегите му вестникари не познаваха, беше тъмната страна на личността на Базофт, която можеше да постави тяхната сигурност на изпитание, ако се заподозреше, че са свързани с истинската причина за идването му в Багдад. Базофт беше шпионин на Мосад.

Той беше вербуван, когато преди три години бе пристигнал в Лондон от Техеран, където негативното му отношение към режима на Хомейни беше изложило живота му на опасност. Както повечето пришълци, Базофт почувства Лондон като студен, чужд град, а англичаните му се сториха доста резервирани. Беше се опитал да си извоюва собствено място в иранската общност в изгнание и за известно време относително широките му сведения за настоящата политическа обстановка в Техеран го направиха желан гост на вечеря. Ала гледката на едни и същи лица бързо омръзна на амбициозния, с непокорен дух млад човек.

Базофт започна да се оглежда за нещо по-вълнуващо от тълкуването на новините от Техеран. Затова се зае да установи контакти с Ирак — смъртния враг на Иран. В средата на 80-те години в Лондон имаше многобройна колония иракчани, които бяха добре дошли, тъй като Великобритания възприемаше Ирак не само като един от основните вносители на стоки, но също и като нация, която, начело със Саддам Хюсеин, ще успее да неутрализира заплахата от ислямския фундаменталистки режим на Хомейни.

Базофт откри, че по време на събиранията на иракската общност „работи успешно за себе си“. Новите му домакини бяха по-спокойни и с по-голяма готовност от иранците сваляха маската си. На свой ред и те скоро се оказаха покорени от неговия учтив маниер и неизчерпаеми остроумия, насочени към аятоласите в Техеран.

На едно от тези събирания дойде и иракският бизнесмен Абу ал Хибид. Той слушаше Базофт — отново подпийнал порядъчно в края на вечерта, — който разпалено правеше достояние на присъстващите трайната си амбиция да бъде репортер и възхваляваше кумирите си Боб Удуърд и Карл Бърнстейн, които бяха свалили от власт президента Никсън. Базофт споделил с Абу ал Хибид, че ще умре щастлив, ако успее да свали аятолах Хомейни.

Абу ал Хибид беше псевдоним на катца, роден в Ирак. В следващия си доклад до Тел Авив той включи и сведения относно Базофт, настоящата му дейност и неговите кроежи. В това нямаше нищо необичайно. Всяка седмица в архивите бяха подавани стотици имена, всяко от които намираше място в информационната банка на Мосад.

Ала откакто Наум Адмон оглавяваше Мосад, той беше станал още по-нетърпелив да развие връзките с Ирак. Лондонският катца беше инструктиран да обработи Базофт. По време на измамно идиличните вечери Базофт се оплака на Ал Хибид, че редакторът му не използвал пълноценно потенциала му. Неговият домакин подхвърли идеята, че той би трябвало да се опита да пробие в средите на водещата английска журналистика. Не можело да няма отворени врати за репортер с такива добри лингвистични умения и познания за Иран. Ал Хибид предложи за изходна точка Би Би Си.

В електронната медия имаше няколко саяними, чиито задачи включваха осъществяване на контрол над постъпващите материали от Израел и следене на служителите на арабската секцията на Би Би Си. Дали някой саяним е изиграл пряка роля в назначаването на Базофт, така и няма да стане известно със сигурност, но малко след срещата с Ал Хибид той бе нает от Би Би Си, за да направи журналистическо разследване. Справи се чудесно и последваха други ангажименти. Щатните редактори решиха, че могат да се доверят на Базофт да разгадава машинациите на Техеран.

В Тел Авив Адмон реши, че е настъпил моментът за следващия ход. Докато в Съединените щати набираха скорост разкритията във връзка с Ирангейт, директорът на Мосад реши умишлено да разобличи Яков Нимроди, бивш оперативен служител на Аман, като главен участник в разрастващия се скандал. Той влизаше в състава на консорциума, създаден от Давид Кимше, но бе използвал собствените си връзки и опит в шпионажа, за да държи Мосад настрани от случващото се. Лукав, с бърз ум, Нимроди беше внушил още в началото на сделката оръжие — зложници на държавния секретар на Съединените щати Джордж Шулц да направи изявлението, че „целите на Израел не са същите като на американците и всяко обвързване с Израел в областта на разузнаването, касаещо Иран, би могло да се окаже недостатъчно надеждно“.

Когато Кимше се оттегли от консорциума, Нимроди остана там още известно време. Но тъй като отзвукът от Вашингтон ставаше все по-силен и все повече притискаше Израел, бившият оперативен служител на Аман отново потъна в тълпата. Адмон, който бе огорчен от отношението на Нимроди към Мосад, имаше други планове — публично да изложи Нимроди и същевременно да подпомогне кариерата на Базофт, така че да е по-полезен на Мосад.

Ал Хибид предостави достатъчно подробности на репортера, за да разбере, че това може да се окаже големият му професионален шанс. Той отнесе историята в „Обзървър“ и тя беше публикувана. В материала се споменаваше за „мистериозен израелец на име Нимроди, замесен в Ирангейт“. Не след дълго Базофт се превърна в постоянен сътрудник на „Обзървър“. В крайна сметка той се сдобил със собствено бюро — мечтана награда за човек, който никога дотогава не бе имал постоянна служба. Това означаваше, че вече няма да плаща сам огромните си телефонни сметки, за да разследва някоя история от дома, а и щеше да има повече пари да заживее по-охолно. Но все още щяха да му се плащат само публикуваните материали. За него това беше стимул да търси нови истории и да се стреми да получи акредитация за Близкия изток. Тогава щяха да бъдат покрити всичките му разходи и подобно на всички репортери той щеше да манипулира работодателите си, за да измъква повече пари в брой, отколкото всъщност беше похарчил, като задържа разликата. Недостигът на пари беше вечен проблем за Базофт, ала той грижливо криеше това от колегите си в „Обзървър“. Със сигурност никой не подозираше, че репортерът, който прекарваше часове в телефонни разговори на фарси със свръзките си, е съден за кражба. Базофт беше прекарал осемнадесет месеца в затвора, след като ограбил някакво строително дружество. Докато излежавал присъдата си, съдията издал разпореждане Базофт да бъде екстрадиран от страната, след като излезе на свобода. Базофт отправил молба на основание, че ще бъде екзекутиран, ако бъде отново върнат в Иран. Макар че молбата му бе отхвърлена, разрешиха му „право на изключителен престой“, по силата на което той можеше да остане във Великобритания за неопределен период от време. Причините за това необичайно решение останаха скрити зад вратите на Министерството на вътрешните работи.

Дали Мосад, забелязвайки потенциала на Базофт, беше използвал един от саянимите си на висок пост в Уайтхол, за да улесни решаването на въпроса, остава без отговор. Но тази възможност не бива да бъде отхвърляна с лека ръка.

След като Базофт бе освободен от затвора, пристъпите му на депресия зачестиха. Той лекуваше страданието си с хомеопатични препарати. Този факт беше установен от катцата на Мосад. По-късно един английски писател — Рупърт Алисън, депутат в парламента от Консервативната партия и признат капацитет по методите за вербуване на шпиони, щеше да каже, че личност като Базофт веднага се превръща в първостепенна мишена за Мосад.

Година след първата им среща Ал Хибид вече беше вербувал Базофт. Кога и къде — не се знаеше. Допълнителните приходи със сигурност оставаха едно от основанията на Базофт, който все така страдаше от липса на пари. За човек, който толкова често гледаше живота през драматична призма, перспективата да изживее поредната си мечта — да стане шпионин, подобно на друг чуждестранен кореспондент, комуто се възхищаваше — Филби, също работил за „Обзървър“ като прикритие за истинската му дейност на съветски шпионин, — също беше определящ фактор.

Базофт постепенно започна да гради собствената си репутация с повече увереност. Несъвършения си стил на писане, той компенсираше с обстойни разследвания. Всяко негово разкритие в Иран веднага беше предавано на лондонския катца. Освен за „Обзървър“ Базофт работеше също за „Индипендънт телевизиън нюз“ и „Мирър груп нюзпейпърс“. По онова време редактор на международния отдел в „Дейли мирър“ беше Никълъс Дейвис. Със своя костюм, стил сафари, Дейвис изглеждаше като слязъл от страниците на „Сензация“ на Ивлин Уо. Той притежаваше репортерския талант да улавя клюката, носеше на алкохол и винаги беше готов да почерпи присъстващите. Североанглийският диалект, на който първоначално говореше, вече беше изчезнал. Колегите му казваха, че прекарвал часове в усъвършенстване на мелодичната си интонация. Привличаше жените със спокойните си изискани маниери и увереността, с която поръчваше вечерята и избираше добро вино. Те обожаваша държанието му на човек, бил навсякъде и правил едва ли не всичко, начина, по който говореше за далечни места, сякаш бяха част от личното му

пространство. Късно през нощта, по време на поредното питие, той започваше да разказва с недомлъвки авантюри, за които циниците казваха, че били чиста измислица.

Дори за миг никой от неговите колеги в „Мирър“, както и от широкия му приятелски кръг извън вестникарския свят, дори и съпругата му Джанет — актриса, родена в Австралия, участвала в доста нащумелия телевизионен сериал по Би Би Си „Доктор Ху“, не се беше усъмнил, че Наум Адмон лично е упълномощил своите хора да вербуват Дейвис.

Дейвис винаги бе заявявал категорично, че дори и „да установят контакт с него“, той никога не би служил като агент на Мосад и че присъствието му в хотелското фоайе през този петъчен следобед на април е просто по повод журналистическо разследване, свързано с търговците на оръжие. По-късно той нямаше да може да си спомни дори какво са си говорили двамата с Базофт във фоайето, щеше само да каже: „Предполагам, било е за нещо, свързано с актуални събития.“ Той отказа да даде допълнителни подробности — позиция, която впоследствие щеше неотклонно да отстоява.

Двойката беше пътувала до Ирак с група журналисти (между които и аз, авторът на тази книга, по поръчка на „Прес асосиейшън“ — националната телеграфна агенция на Великобритания). По време на полета за Лондон Дейвис забавляваше групата с пикантни истории за Робърт Максвел, който най-накрая беше купил „Мирър нюзпейпърс“. Той го наричаше „сексуално чудовище с огромен апетит да прелъстява секретарки от персонала си“. Даваше да се разбере колко близък е с Максвел, макар да твърдеше, че „да бъдеш в компанията на капитан Боб си е жив ад, но той знае, че ми е известно прекалено много, за да ме изхвърли“. Твърдението на Дейвис, че е застрахован заради информираността си за медийния магнат, беше квалифицирано от слушателите му като преувеличение.

По време на полета Фарзад Базофт мълчеше. Почти не продума с околните. Ограничи се единствено до разговор с обслужващия персонал на фарси. На летището в Багдад езиковите му познания помогнаха за преодоляване на трудностите в превода с иракската „охрана“, която се присъедини към групата. На ухо Дейвис ми каза, че всъщност са агенти на службата за сигурност. „Тези глупаци не биха

разпознали шпионин, дори да им го посочиш с пръст“ — промърмори Дейвис.

В „Палестин-Меридиан“ човекът от „Мирър“ уведоми спътниците си, че е тук само защото „се отегчава до смърт в Лондон“. Той обаче даде да се разбере, че няма намерение да следва официалния маршрут, който включваше посещение на района на бойните действия в Басра, където иракската армия беше готова да покаже пораженията от войната след победата си над иранските сили. Базофт не смяташе също така, че пътуването на юг към Залива би представлявало интерес за вестника му.

През тази петъчна вечер на април 1988 година, след като прекара часове във фоайето на хотела, където наблюдаваше търговците на оръжие да пристигат и да си заминават и след като разговаря с Дейвис на няколко пъти, Фарзад Базофт седна да се храни сам в кафетерията на хотела. Той отклони поканата да се присъедини към другите репортери от Лондон с обяснението, че трябва „да прегледа програмата си“. По време на храненето го извикаха, за да говори по телефона във фоайето. След няколко минути се върна със замислен вид. Макар вече да беше поръчал десерта, той рязко стана от масата, без да обръща внимание на подмятанията на репортерите, че сигурно си е намерил някоя красавица.

Върна се чак на следващия ден. Изглеждаше дори още по-напрегнат, особено когато реагира на някаква реплика на Ким Флечър (независим журналист, който тогава работеше за „Дейли мейл“) в присъствието и на другите: „Лесно ти е на теб, нали си роден във Великобритания, а и си отгледан там. Но аз съм иранец. Доста е различно.“ Флечър не беше единственият сред английските репортери, който се чудеше дали това „не е поредният блъф от страна на Базофт за това, колко трудно е на човек с произход като неговия“.

Базофт прекара по-голяма част от деня, крачейки из фоайето на хотела или из своя апартамент, на два пъти напуска хотела за малко, разговаря във фоайето с Никълъс Дейвис, който по-късно каза, че Базофт „изглеждаше като човек, попаднал по следите на история, без да знае дали ще се добере до желаното“. От своя страна чуждестранният редактор на „Мирър“ оповести, че няма да пише каквото и да било, „тъй като тук няма нищо, което да заинтригува Капитан Боб“.

Късно следобед Базофт отново напусна хотела. Както обикновено, той беше следван по петите от иракска охрана. Ала когато се появи отново, беше сам. Репортери го чува да казва на Дейвис, че „няма да им позволи да го преследват като разгонена кучка“.

Смехът на Дейвис обаче не успя особено да разведри Базофт. Той отново се качи в апартамента си. Следващия път, когато се появи във фойето, той заяви на неколцината репортери там, че няма да се върне с тях в Лондон. „Появи се нещо“ — обясни той с тайнствен тон, който обичаше да използва понякога.

„Историята трябва наистина да си заслужава, за да ме задържи тук“ — промърмори Флечър.

След няколко часа Базофт напусна хотела. Това бе последният път, когато някой го виждаше, докато не се появи на видеокасета, разпространена по целия свят от режима в Ирак, седем седмици след ареста му и след като беше признал, че е шпионин на Мосад.

През това време Базофт изпълняваше мисия на Мосад, която би поставила на изпитание дори и уменията на опитен катца. Беше му наредено да се опита да открие докъде са стигнали плановете на Джералд Бул за осигуряване на свръхмодерно оръдие за Ирак. Фактът, че на журналиста беше възложена подобна задача, ясно показваше в каква степен неговите инструктори бяха готови да го използват. Мосад също беше взела мерки, в случай че Базофт бъде заловен, да подsigури публикуването на информацията, че той работи за компанията „Дифенс системс лимитед“ със седалище в Лондон. При залавянето на Базофт в близост до площадката за изпитания на супероръдието иракските агенти бяха открили у него достатъчно документи, доказващи, че Базофт е провел няколко разговора от хотела с офисите на „Дифенс системс лимитед“. Компанията категорично отрече да познава някакъв си Базофт, нито пък че е свързана с Мосад.

На видеокасетата погледът на Базофт на моменти се вторачваше невиждащо, после той премигваше рязко и очите му се стрелкаха из стаята, в която на заден фон се виждаше приятна за окото завеса, изпъстрена с леко размазан флорален рисунък. Изглеждаше като човек, убеден в невъзможността да избегне собственото си елиминиране.

Психолозите на Мосад в Тел Авив внимателно изследваха всяка подробност. Според тях етапите в личностния срыв на Базофт следваха модела, установен от техни служители, водещи разпити на заловени

терористи, от които се мъчеха да изтръгнат признания. Първоначално Базофт вероятно не е вярвал, че случилото се е истина, и инстинктивно се е опитал да отхвърли факта, че това става с него. След това трябва да се е появило, подобно приливна вълна, внезапното, разтърсващо осъзнаване, че това наистина се случва, и то на него. На този етап безпомощният репортер може би е усетил и друг тип реакции — парализиращ страх и натрапчиво желание да говори. По всяка вероятност именно тогава е направил признанието, запечатано на видеозаписа, че е агент на Мосад.

От монотонния му глас можеше да се съди, че е изпаднал в депресия под влияние на външни фактори, докато е бил в плен, в резултат на това, че бе измъкнат от познатата заобикаляща го среда и че с нормалния му начин на живот е свършено. Умората му прогресивно се е засилвала и малкото сън, който са му разрешавали, не е могъл да го ободри. Именно тогава самообвиненията му са ескалирали до деструктивни, а чувството му на безпомощност е стигнало краен предел. Самообвиненията направо са го задушавали и подобно на затворника в „Процесът“ на Кафка той трябва да се е чувствал като „пълен глупак“ заради начина, по който се е държал и е изложил други хора на опасност.

На видеозаписа очите на Базофт ясно показваха, че е бил дрогиран. Фармаколозите на Мосад не можаха да установят с какви точно наркотици е бил упоен.

За Наум Адмон нямаше съмнение, че подобно малодушно признание като записаното на касетата е прелюдия към екзекуцията на Базофт. Шефът на Мосад нареди на специалистите си по водене на психологическа война да предприемат кампания, която да отклони неудобните въпроси за връзките на службата с Базофт.

Депутати от британския парламент скоро публично разкритикуваха „Обзървър“ за това, че е изпратил Базофт в Ирак. Същевременно чрез доверени репортери беше публикувана информация, че Саддам Хюсеин гледа на видеозапис всеки етап от разпита на Базофт. Възможно е и така да е било. Ала по-вероятно е това твърдение да е използвано като предлог, под който да се напомни на света, че мъченията и убийствата са част от инструментите на държавната политика в Ирак. Базофт беше обесен в Багдад през март

1990 година. Последните му документирани думи на бесилото бяха: „Не съм израелски шпионин.“

В Лондон Никълъс Дейвис прочете репортажа за екзекуцията в информацията на Ройтерс, която стигна до международния отдел на „Дейли мирър“. Следвайки инструкциите, че всички събития от Близкия изток са важни, Дейвис занесе материала в кабинета на Робърт Максвел.

От 1974 година издателят беше най-могъщият саяним във Великобритания. По този повод Дейвис си спомня, че: „Боб прочете материала без коментар“, ала самият той, „съвсем искрено“, не можеше да си спомни какво точно беше почувствал, когато беше разбрал за смъртта на Базофт.

В Тел Авив сред хората, прочели репортажа за екзекуцията, беше Ари Бен Менаше — може би най-колоритният сред големите шпиони на Израел. Дотогава той не беше и чувал за Базофт, но както обикновено това не спря непостоянния в емоционално отношение, подвластен на Меркурий, Бен Менаше да изрази съжаления, че „поредният добър човек се беше озовал на неподходящото място в неподходящото време“. Именно подобни изказвания бяха направили тъмнокосия, хубав и находчив Бен Менаше нежелан кандидат за ключов пост в израелските разузнавателни служби. Въпреки това в продължение на десет години — от 1977 до 1987 година — той беше заемал деликатен пост в Отдела за външни отношения (ЕРД) на Израелските въоръжени сили — една от най-могъщите и тайни организации в разузнаването.

Отделът за външни отношения беше създаден през 1974 година от министър-председателя Ицхак Рабин. Горчиво разочарован от начина, по който Израел беше изненадан от сирийско-египетската атака по време на Йомкипурската война, той беше стигнал до решението, че единственият начин да предотврати подобни шпионски провали, беше да има контролен орган, който да следи останалите разузнавателни служби и в същото време да събира разузнавателна информация по собствени канали.

Бяха създадени четири подотдела, които да действат под чадъра на Отдела за външни отношения. Най-важният беше СИМ. Той

предоставяше „специална помощ“ за растящия брой „освободителни движения“ в Иран и Ирак и в по-малка степен в Сирия и в Саудитска Арабия. Вторият подотдел РЕШ поддържаше отношения с приятелски разузнавателни мрежи. Начело на този списък беше Южноафриканското бюро за държавна сигурност. В Мосад имаше аналогична единица, наречена ТЕВЕЛ, която също поддържаше тесни връзки с разузнавателните служби на ЮАР. Отношенията между РЕШ и ТЕВЕЛ често се изостряха заради неизбежното препокриване на дейността.

Третият подотдел на Отдела за чуждестранни отношения „Връзки с чужбина“ се занимаваше с израелските военни аташета и останалия персонал на ИДФ, работещ зад граница. Подотделът координираше и дейността на чуждестранните военни аташета в Израел. Това предизвика допълнителен конфликт, този път с Шин Бет, която дотогава единствена имаше прерогатива да докладва за тази дейност. Четвъртият подотдел се наричаше „Разузнаване 12“. Създадено, за да поддържа връзката с Мосад, това звено в още по-голяма степен влоши отношенията с вишестоящите на булевард „Цар Саул“, защото смятаха, че отделът ще узурпира част от властта им.

Бен Менаше беше прикрепен към РЕШ със специалната задача да отговаря за иранския „въпрос“. Той възникна във време, когато Израел беше на път да изгуби най-могъщия си съюзник в региона. Повече от четвърт век шахът на Иран упорито беше работил задкулисно, за да убеди арабските съседи на Израел да променят враждебното си отношение към еврейската държава. Шахът постигна определен напредък особено с крал Хюсеин в Йордания дори след като беше свален от Пауновия престол в резултат на ислямската фундаменталистка революция на аятолах Хомейни през февруари 1979 година. След идването си на власт Хомейни незабавно предаде сградата на израелското посолство в Техеран на ООП. Същевременно обаче и Израел започна да подпомага кюрдите да поведат партизанска война срещу новия режим. В същото време Израел продължаваше да доставя оръжие на Техеран, което той използваше срещу Ирак. Политиката „с един куршум — два заека“, която Давид Кимше и други негови съмишленици от Мосад приветстваха, се осъществяваше реално.

Бен Менаше се оказа част от големия план на Давид Кимше в Иран за размяната на заложници срещу оръжие. Двата мъже пътуваха заедно до Вашингтон, където Бен Менаше твърдеше, че е обходил широките коридори на Белия дом, срещал се е с президента Рейгън и е разговарял на ти с най-приближените хора от екипа му.

Чаровен и непринуден, Бен Менаше беше популярна личност на сбирките на израелската разузнавателна общност, на които влиятелни политици разменяха истории с шпионите на взаимноизгодна основа. Малцина можеха да разказват така интригуващо както Бен Менаше. По времето, когато Кимше стартираше сделката заложници — оръжие, Бен Менаше беше назначен за „личен консултант“ на министър-председателя Ицхак Шамир по въпросите на разузнаването, след като заявил пред премиера Шамир, че знае „къде са погребани всички трупове“ по собствените му думи. Кимше реши, че това правеше Бен Менаше идеалния човек за работа с единствения служител в разузнаването, на когото се възхищаваше повече от всички останали — Рафи Ейтан. С безрезервното одобрение на министър-председателя Бен Менаше бе освободен от всичките си останали задължения, за да може да се присъедини към Рафи Ейтан. Двата мъже се преместиха в Ню Йорк през март 1981 година. Целта им по думите на Бен Менаше беше ясно формулирана: „Нашите приятели в Техеран отчаяно се нуждаят от най-модерно електронно оборудване както за въздушната, така и за наземната си отбрана. Израел, разбира се, ще им помогне, доколкото може, в тяхната борба срещу Ирак.“

Те отпътуваха с британски паспорти за Съединените щати, любим похват на Мосад, и основаха компания във финансовата част на Ню Йорк. Своевременно наеха екип от петдесет брокери, които да проучат електронната индустрия на Съединените щати за подходящо оборудване. Всички продажби бяха придружени със сертификати, в които бе посочено, че екипировката е предназначена единствено за Израел. По-късно Бен Менаше си спомняше: „Имахме купчини сертификати, които трябваше да се попълнят и да се изпратят в Тел Авив, където щяха да ги съхраняват, в случай че някой реши да направи проверка.“

Оборудването беше доставено със самолет в Тел Авив. Там, без да минава през митническа проверка, то бе прехвърлено на самолет и с чартърен полет на ирландската „Гинес Пийт“ транспортирано в

Техеран. „Гинес Пийт“, добре позната компания за чартърни полети, очевидно беше правилният избор. Идеята да се използват ирландски пилоти принадлежеше на Рафи Ейтан. Той поддържаше по думите му „ирландски връзки. Когато се стигне до сделка, ирландците спазват правилата. Това, на което държат, е да се плати в уречения ден.“

С увеличаването на обема на сделката в Ню Йорк, се наложи създаването на централна холдингова компания, която да вкара в обръщение милиардите долари, свързани със закупуването и продажбата на оръжие. Компанията беше кръстена „ОРА“, което на иврит означава „светлина“.

През март 1983 година Рафи Ейтан нареди на Бен Менаше да вербува Никълъс Дейвис за целите на „ОРА“. Старият разузнавач най-вероятно беше разбрал за Дейвис от Мосад. Службата на свой ред беше научила за Дейвис от Базофт, който беше работил и като независим журналист под ръководството на чуждестранния редактор на „Мирър“. По-късно същия месец Бен Менаше и Дейвис се срещнаха във фойето на лондонския хотел „Чърчил“. Още преди да си тръгне, Бен Менаше беше убеден, че Дейвис е „техният човек“. На следващия ден те обядваха в дома му. Там присъстваше и съпругата на Дейвис Джанет. Опитното око на Бен Менаше веднага забеляза, че изисканият, спокойно говорещ Дейвис се страхува да не я загуби. „Това е добре. Прави го уязвим.“

Ролята на Дейвис като консултант на „ОРА“ беше уточнена в подробности по време на среща в хотела „Дан Акадия“ на брега на морето, северно от Тел Авив. Бен Менаше си спомня: „Договорихме се той да бъде нашият лондонски посредник в търговията с оръжие, човекът, който да осъществява контакта както с иранската страна по сделката, така и между страните при други сделки. Домашният му адрес щеше да служи за пощенска кутия, а телефонният му номер в офиса 822–3530 да бъде използван както от нашите, така и от иранските контрагенти.“

В замяна Дейвис щеше да получава комисионни, пропорционални на неговата нова роля като ключов играч в операцията „оръжие за Иран“. Като цяло сумата възлиза на един и половина милиона долара, депозирани в банкови сметки на Каймановите острови, Белгия и Люксембург. Част от парите впоследствие отидоха за уреждане на развода му. На Джанет ѝ бяха

платени еднократно петдесет хиляди долара. Дейвис изчисти всичките си банкови задължения и си купи четириетажна къща. Тя се превърна в европейското седалище на „ОРА“. Телефонният ѝ номер беше 231–0015 — още един начин за свързка с оръжейните търговци, които се превърнаха в част от живота на журналиста. Благодарение на поста си на редактор по световна политика Дейвис започна по-активно да пътува до Съединените щати, Европа, Иран и Ирак.

Бен Менаше със задоволство установи, че „по време на своите пътувания той се представя от името на «ОРА Груп». Уреждаше си някаква среща, обикновено уикенда, и летеше до съответния град, където договаряше количеството оръжие за доставка и начина на плащане.“

През 1987 година иранският аятолах Али Акбар Хашеми Рафсанджани получи съобщение от „ОРА“, касаещо продажбата на Иран на четири хиляди ракети ТООУ, всяка от които на стойност тринадесет хиляди и осемстотин долара. Съобщението завършваше с потвърждението, че Никълъс Дейвис е представител на „ОРА лимитед“ с необходимите пълномощия да подписва договори.

Време беше да се отвори шампанското за Ари Бен Менаше, Никълъс Дейвис и влиятелната фигура, чиято намеса в настоящите събития беше по-значима от всякога — Робърт Максуел. Но никой не подозираше дори и за миг колко вярна ще се окаже суровата истина, съдържаща се в холивудското клише, което Дейвис обичаше да цитира: „Няма такова нещо като безплатен обяд.“

9. ПОДКУПИ, СЕКС И ЛЪЖИ

Нещата изглеждаха съвсем различно през онази сутрин на март 1985 година, когато Ари Бен Менаше хвана полета рано сутринта на „Бритиш Еървейз“ от Тел Авив до Лондон. Той ядеше своята самолетна закуска кашер^[1] и си казваше, че животът никога не е бил по-хубав за него. Не само че правеше „истински пари“, но и беше научил много рамо до рамо с Давид Кимше, докато двамата бродеха из византийския свят на оръжейните продажби за Иран. Така той задълбочи и познанията си за непрекъснатото взаимодействие между израелските политици и шефовете на разузнаването.

За Бен Менаше „в сравнение с бившите ми колеги търговците на оръжие средна ръка бяха като момченца от детски хор“. Той беше определил проблема — последиците от авантурата на Израел в Ливан, откъдето в крайна сметка се бяха оттеглили разгромени и деморализирани. В желанието си да възвърнат загубения си престиж политиците гласуваха на разузнавателната общност дори още по-голяма свобода за водене на безпощадна война срещу ООП, организацията, която те смятаха за първопричина за всички беди на Израел. Резултатът беше поредица от скандали, при които заподозрени в терористична дейност заедно със семействата им бяха подложени на преследване и хладнокръвно избити. Ицхак Хофи, бившият шеф на Мосад, оглави създадената вследствие на сериозен обществен натиск правителствена комисия, която да разследва бруталните мерки. Комисията заключи, че агентите от разузнаването систематично са лъгали пред съда за начина, по който са били получени признанията. Използваните методи често били твърде крути. Комисията призова да бъдат установени и следвани „приемливи процедури“.

Ала Бен Менаше знаеше, че мъченията продължават. Неслучайно обичаше да повтаря: „Добре е да стоиш далеч от подобни ужасяващи неща.“ Той смяташе, че собственото му занимание — да доставя оръжие за иранците, с което те да избиват безчет иракчани, е нещо

„различно“. Положението на заложниците в Бейрут, заради които пътуваше и търгуваше, същинската причина за предприетите мащабни мерки също не го интересуваше кой знае колко. Водещ мотив беше печеленето на пари. Дори и след заминаването на Кимше, Бен Менаше продължаваше да смята, че ще прекрати рискования си начин на живот едва когато *сам* реши, и че ще отстъпи само когато стане поне мултимиллионер. Според изчисленията му бизнесът на „ОРА“ възлизаше на „стотици милиони“, по-голямата част от които постъпваха чрез резиденцията в лондонското предградие, откъдето Никълъс Дейвис ръководеше международните операции на компанията.

Бен Менаше знаеше, че Дейвис продължава да увеличава собственото си състояние, далеч по-голямо от шестдесет и петте хиляди лири годишна заплата, които получаваше като редактор по световна политика в „Дейли мирър“. Комисионната на Дейвис от „ОРА“ беше почти толкова само на месец. Бен Менаше нямаше нищо против вестникарят да взима „допълнително парче от баницата. Имаше предостатъчно за всички. Времената бяха добри — шампанското се лееше.“

Робърт Максвел го разливаше за своите гости от огромни две и половина литрови бутилки в кабинета си на последния етаж на сградата на „Мирър“. Когато самолетът на „Бритиш Еървейз“ кацна, Бен Менаше бе откаран до кабинета на Максвел с изпратената от магната лимузина, което за Бен Менаше ще е още един знак какъв интерес представлява той за Максвел. В колата заедно с него щеше да пътува и Наум Адмон, генералният директор на Мосад, който бе пристигнал с полет на „Ел Ал“ час след реактивния самолет на „Бритиш Еървейз“. Бен Менаше планираше да прекара времето до идването на Адмон на летище „Хийтроу“ в размисъл как могъщ медиен бос беше се превърнал в най-важния саяним в света, вербуван от Мосад.

Максвел пожела да се възползва от неговите услуги в края на една среща в Ерусалим с Шимон Перес, малко след като Перес беше съставил коалиционно правителство през 1984 година. Един член на екипа на премиера щеше да си спомня за събитието като „среща на егото с мегаломанията. Перес беше надменен и автократичен, но Максвел просто го засипваше с фрази от рода на: «Ще изсипя милиони

в Израел. Ще съживя икономиката.» Приличаше на човек, който всячески се бори за пост. Беше надут, непоследователен, отплесваше се и пускаше мръсни шеги. Перес не го изпускаше от поглед с неизменната си ескимоска усмивка.“

Перес си даваше сметка, че с течение на годините Максвел разви мощни връзки с Източна Европа, и му уреди среща с Адмон, която се състоя в президентския апартамент на хотел „Цар Давид“ в Ерусалим, където Максвел беше отседнал. На нея Максвел и Адмон откриха обща тема в своя централноевропейски произход. Максвел беше роден в Чехословакия, което предизвика Перес да пусне една от редките си шеги: „Той е единственият самохвалко чех, за когото знам да има пари.“ И двамата мъже бяха отявлени привърженици на ционизма и споделяха убеждението, че самият господ е вманил на Израел правото да се бори за оцеляване. И двамата обичаха хубавата храна и доброто вино.

Адмон проявяваше жив интерес към възгледа на Максвел, че Съединените щати и Съветският съюз еднакво се стремят към глобално превъзходство, макар методите им да са съвсем различни. Част от стратегията на Русия бе международната анархия, докато Вашингтон по-скоро делеше света на „приятели“ и „врагове“, отколкото на държави с различни идеологически интереси. Максвел го запозна със своите прозрения: тайните контакти на ЦРУ с китайските спецслужби предизвикваха безпокойство в Държавния департамент, който смяташе, че те могат да осуетят бъдещи дипломатически ходове и да навредят и на политиката като цяло.

Магнатът обрисова портретите на двама мъже, които представляваха особен интерес за Адмон. Максвел заяви, че след срещата си с Роналд Рейгън той си тръгнал с усещането, че този вечен оптимист, президентът, използва чара си, за да прикрие твърдолинейните си политически възгледи. Най-опасният недостатък на Рейгън обаче бил склонността му да опростява нещата, особено по отношение на ситуацията в Близкия изток, и дори след анализ не стигал до по-различно от спонтанно формираното си мнение.

Максвел се срещна и с Уилям Кейси. По негова преценка директорът на ЦРУ беше тесногърд човек и в никакъв случай не се числеше към приятелите на Израел. Кейси ръководеше закостеняло управление с остарели представи за ролята на разузнаването в

съществуващите към настоящия момент глобални политически реалности. Това според Максвел най-ясно проличало от погрешното тълкуване на Кейси за арабските намерения в Близкия изток.

Възгледите му с Наум Адмон съвпадаха напълно. След срещата те отидоха с колата на Адмон до щаба на Мосад, където магнатът беше разведен лично от генералния директор, за да се запознае отчасти с капацитета и наличната база на службата.

Сега, една година по-късно, на 15 март 1985 година, им предстоеше нова среща.

Едва след като Адмон и Бен Менаше влязоха в огромния кабинет на Максвел в седалището на „Мирър Нюзпейпърс“ в лондонския Хай Холборн, домакинът обяви, че ще присъства още един човек, който ще сподели менюто им от франзели, пушена съомга и кафе, които Максвел беше наредил винаги да има на разположение, когато той е в сградата.

Като фокусник, който вади заек от цилиндър, Максвел представи Виктор Чебриков, заместник-председател на КГБ, един от влиятелните разузнавачи в света. По-късно Бен Менаше сдържано коментира, че „може би изглежда невероятно ръководител на КГБ да се намира в кабинета на британски вестникарски издател, но по времето, когато президентът Горбачов поддържаше изключително приятелски отношения с министър-председателя Маргарет Тачър, беше съвсем приемливо Чебриков да се намира във Великобритания“.

По-спорно е как създателят на тачъризма и неговите принципи за свободна търговия е подредил програмата за срещата. Отпуснати в кожените фотьойли на Максвел, ръчна изработка, Адмон и Бен Менаше подеха разговор по темата. Те искаха да знаят дали ако „значителни суми“ валута бъдат прехвърлени в банки в Съветския съюз, Чебриков би могъл да гарантира сигурността на депозитите? Парите бяха от печалби на „ОРА“ от продажбите на американско оръжие за Иран.

Чебриков попита за какви парични суми става въпрос.

Бен Менаше му отговори: „Четиристотин и петдесет милиона щатски долари. Ще последват подобни суми, милиард, а може би и повече.“

Чебриков стрелна с поглед Максвел, като че ли търсеше потвърждение дали е чул правилно. Максвел закима енергично. „Това е то перестройката!“ — приповдигнато възкликна той.

За Бен Менаше очевидно лесната сделка беше допълнителен стимул. Нямаше да има безброй посредници, всеки от които да присвоява дял от комисионната. Щяха да бъдат просто „Максвел с неговите връзки и Чебриков заради властта, която притежаваше“. Участието му беше гаранция, че Съветите няма да откраднат парите. Споразумяха се първоначалната сума от четиристотин и петдесет милиона долара да бъде прехвърлена от Креди Сюис в Будапещенска банка в Унгария. Тази банка щеше да разпредели парите в други банки от съветския блок.

Робърт Максвел щеше да получи чиста комисионна от осем милиона долара за посредничеството си при сделката. Договореността беше скрепена с ръкостискания. Максвел вдигна тост с шампанско за бъдещото възцаряване на капитализма в Русия. След това гостите му бяха откарани с хеликоптера на магната до летище „Хийтроу“, за да отпътуват към дома.

Освен Никълъс Дейвис нито един друг журналист в сградата на „Мирър“ не разбра, че в този миг им се беше изплъзнала грандиозна по своето значение история. Съвсем скоро щеше да им се изплъзне още една, тъй като Максвел държеше повече да защити Израел, отколкото да задоволи журналистическите им амбиции.

В началото на отношенията му с Мосад беше договорено, че Максвел е прекалено ценна придобивка, за да бъде включен в рутинната схема за събиране на разузнавателна информация. Според служител на израелската разузнавателна общност: „Максвел беше за Мосад високопоставен. Всемогъщ. Пред него се отваряха вратите на кабинетите на най-височайши особи. Влиянието на неговите вестници караше президенти и министър-председатели да го приемат заради репутацията му. Те разговаряха с него, сякаш беше същински действащ държавник, без изобщо да съзнават докъде стигаше информацията, която неволно изпускаха. По-голяма част от чутото вероятно беше само слух, но без съмнение в него имаше някаква доза истина. Максвел умееше да задава въпроси. Той не беше обучаван при нас, но обикновено получаваше инструкции кои сфери да проучва.“

На 14 септември 1986 година Робърт Максвел се обади по пряката линия на Наум Адмон и му съобщи шокиращи новини. Един журналист на свободна практика, родом от Колумбия — Оскар Гереро, изпратил на притежавания от Максвел неделен таблоид „Сънди мирър“ сензационна история, която разкриваше истинското предназначение на Димона. Гереро твърдеше, че източникът му е бивш техник от ядрения завод. Докато работил там, мъжът тайно беше събирал снимачен и друг доказателствен материал, за да докаже, че Израел е една от водещите ядрени сили в света, която притежава немалко ядрени мощности с различна разрушителна сила.

Както всички телефонни обаждания до и от шефа на Мосад и това беше автоматично записано. Служител от израелското разузнаване по-късно щеше да твърди, че касетата със записа е съдържала следната размяна на реплики:

Адмон: Как се казва техникът?

Максуел: Вануну. Мордехай Вануну.

Адмон: Къде се намира той сега?

Максуел: Доколкото знам, в Сидни, Австралия.

Адмон: Ще ти се обадя пак.

Следващото позвъняване на Адмон беше до министър-председателя Шимон Перес, който нареди да бъдат взети всички мерки, за да „се овладее ситуацията“. С тези свои думи Перес даде разрешение за операция, която отново да демонстрира безпощадната ефективност на Мосад.

Служителите на Адмон за кратко време потвърдиха, че Вануну е работил в Димона от февруари 1977 до ноември 1986 година. Той бил зачислен към Махон-2, едно от най-секретните от десетте производствени звена в завода. Бетонната сграда без прозорци външно приличаше на склад. Ала стените ѝ бяха достатъчно солидни, за да блокират проникването и на най-мощните обективи на сателитни камери. Вътре в тази постройка, подобна на бункер, имаше система от фалшиви стени, които водеха до асансьорите за придвижване шест

нива по-надолу до мястото, където се произвеждаше ядреното оръжие. Разрешението на Вануну за секретен достъп беше достатъчно, за да получи безпрепятствен достъп до всяко кътче на Махон-2. Специалният му пропуск номер 520, придружен от подписа му на документ по силата на израелския Закон за държавната тайна, гарантираше, че никой няма да му пречи, докато изпълняваше задълженията си на *менахил* — контролър на нощната смяна.

Шокираният Адмон разбра, че почти сигурно в продължение на няколко месеца Вануну тайно е фотографирал цялата площадка на Махон-2 — контролните табла, защитните камери, оборудването за направата на ядрени бомби. Сведенията сочеха, че той вероятно е съхранявал филмите в шкафчето си за дрехи и някак ги е изнасял от мястото, което се смяташе за най-сигурното в Израел.

Адмон настояваше за обяснение как Вануну изобщо е успял да осъществи този план и бог знае още какво. Ами ако той вече е изпратил материалите на ЦРУ? Или на руснаците? На британците или дори на китайците? Последниците са катастрофални. Израел ще бъде изобличен пред света като лъжец — лъжец, който обаче притежава потенциала да унищожи значителна част от същия този свят. Кой беше Вануну? За кого всъщност работеше?

Отговорите започнаха скоро да се сипят. Вануну беше марокански евреин, роден на 13 октомври 1954 година в Маракеш, където родителите му държали малък магазин. През 1963 година, когато поредната антисемитистка вълна, винаги особено критична в Мароко, за пореден път прелива в открито насилие, семейството емигрира в Израел, като се заселва в град Беершеба в пустинята Негев.

Като момче Мордехай водел доста обикновен живот. Когато му идва времето, като всеки друг младеж, той бил призован в израелската армия. Мордехай започнал да оплешивява рано, поради което изглеждал по-възрастен. Стигнал до ранга първи сержант в сапърска единица, позиционирана на Голанските възвишения. След като се провалил на два изпита в края на първата година от следването си по физика, той напуснал университета.

През лятото на 1976 година се отзовал на обява за начинаещи техници, които да бъдат обучени за работа в Димона. След обстойно интервю с офицера по сигурността на завода той бил приет и изпратен на интензивен курс по физика, химия, математика и английски език.

Представил се достатъчно добре и в крайна сметка през февруари 1977 година го назначили на работа в Димона като техник.

Вануну бил отстранен през ноември 1986 година. В секретното му досие в Димона е отбелязано, че изповядва „левичарски и проарабски убеждения“. Вануну напуснал Израел и през май следващата година заминал за Австралия, като се установил в Сидни. Някъде по пътя, който следвал добре утъпкания от млади израелци маршрут през Далечния изток, Вануну се отказал от някога силната си еврейска вяра и се покръстил. По данните от десетина източници Адмон придоби представата за физически невзрачен млад мъж, класически единак — в Димона той не се е сприятелил с никого; няма данни, че е имал и интимни приятелки; прекарвал времето си вкъщи в четене на книги по философия и политика. Психолозите на Мосад увериха Адмон, че подобен човек може да бъде безразсъдно смел, с изкривено виждане за ценностите в живота, след като неведнъж е претърпявал разочарование. Такъв тип личност би могла да бъде опасно непредсказуема.

В Австралия, докато рисувал фрески в една църква, Вануну се срещнал с Оскар Гереро. Словоохотливият журналист съчинил набързо небивала история, с която забавлявал приятелите си в славещия се с разпуснатостта си квартал „Кингс Крос“ на Сидни. Той твърдял, че е помогнал на водещ израелски учен в ядрените изследвания да избяга зад граница с подробности за плановете на Израел да атакува и погуби с ядрено оръжие арабските си съседи и че, бягайки от Мосад, ученият сега се криел в тайна квартира в предградията на Сидни, а Гереро обмислял как да продаде „сензацията на века“.

Вануну бил подразнен от тези небивали твърдения. Вече отявлен пацифист, той искал неговата история да се появи в сериозна публикация, за да предупреди света за заплахата, която според него Израел представлявал с ядрения си потенциал. Гереро вече се бил свързал с мадридския кореспондентски пункт на „Сънди таймс“ и лондонският вестник с репутацията си на безкомпромисен изпратил репортер в Сидни, който да вземе интервю от Вануну.

Измислиците на Гереро били подложени на съмнение още при предварителния разговор. Колумбиецът усетил, че историята на

Вануну може да му се изплъзне. Страховете му се умножили, когато репортерът на „Сънди Таймс“ заявил, че ще отпътува с Вануну за Лондон, където твърденията му ще бъдат надеждно проверени. Вестникът възнамерявал техникът да бъде разпитан от един от водещите ядрени учени на Великобритания.

Гереро стоял и наблюдавал как Вануну и спътникът му се качили на борда на самолета за Лондон. Лошите му предчувствия нараствали с всяка изминала минута. Нуждаел се от съвет как да се справи със ситуацията. Единственият човек, за когото можел да се сети, бил бивш служител на Австралийската служба за сигурност и разузнаване (АССР). Гереро му казал, че чрез измама му било отнето правото да публикува пръв история, която щяла да разтърси света, след което описал каква точно информация е изнесъл Вануну от Димона — шестдесет фотографии от вътрешността на Махон-2 заедно с карти и чертежи. Те по несъмнен начин доказвали, че Израел е шестата най-мощна ядрена сила в света.

Късметът на Гереро обаче му изневерил за пореден път. Той просто не избрал подходящия човек, с когото да се свърже. Бившият оперативен служител на АССР се свързал с някогашния си работодател и му повторил казаното от Гереро. Между Мосад и АССР съществували тесни работни контакти. Мосад им предоставял секретна информация за придвижването на арабски терористи от Близкия изток към Тихоокеанския регион. АССР информирал катцата, внедрена в израелското посолство в Канбера, за обаждането на някогашния си служител. Информацията незабавно била изпратена по факс на Адмон. До този момент до него били достигнали още потрещожни вестн. На връщане за Австралия Вануну направил престой в Непал и посетил руското посолство в Катманду. Дали не се е отбил там, за да предаде информацията, с която разполага, на Москва?

На саяннма на Мосад от персонала на краля на Непал му били нужни три дни, за да разбере, че всъщност Вануну е посетил посолството с единствената цел да проверн какви документи ще му бъдат нужни, за да посети Съветския съюз като турист, без да визираща определена дата. Той си тръгнал оттам с цял наръч рекламни брошури и формуляри.

В часовете след като Вануну отлетял за Лондон с репортера на „Сънди таймс“, Гереро се опитал да направи бърз удар, като

предложил копие от документацията на Вануну на два австралийски вестника. И двата отхвърлили материалите като явна фалшификация.

Все по-отчаян, Гереро отлетял за Лондон по следите на Вануну. Ала не успял да го намери и отнесъл материалите в „Сънди мирър“. Към тях прикрепил снимка на Вануну, правена в Австралия. Само след часове Никълъс Дейвис вече знаеше за пристигането им. Той незабавно уведоми Максвел. Издателят веднага се обади на Адмон. След няколко часа, когато шефът на Мосад отново се свърза с Максвел, той получи нова шокираща вест. „Сънди таймс“ беше взел историята на Вануну насериозно. Ето защо от огромна важност бе да се разбере какво точно е успял да заснеме техникът. Само в такъв случай се надяваха да съчинят отговор, с който да ограничат последиците от публикуването на материала. Пристигналите от Канбера сведения сочеха, че активността на Гереро е продиктувана преди всичко от финансови съображения. Ако се окажеше, че и Вануну има подобни аспирации, тогава би било възможно да се предприеме масирана дезинформационна кампания и да се натрапи на света мнението, че „Сънди таймс“ е бил подведен от двама мошеници.

За пореден път върху неуморимия Ари Бен Менаше беше упражнен натиск да действа. Адмон му нареди да се качи на самолета за Лондон, за да се сдобие с копията, които Гереро представил пред „Сънди мирър“. По-късно Бен Менаше разказва пред известния с разследванията си американски ветеран журналист Саймън Хърш: „Никълъс Дейвис уреди на Гереро среща с водещ журналист американец, тоест с мен. По време на срещата Гереро, който ревностно се стремеше да направи още един удар, ми показва някои от цветните снимки, направени от Вануну. Нямах представа доколко са автентични. Трябваше да ги видят експерти в Израел. Казах на Гереро, че се нуждаем от копията. Тогава той видимо се отдръпна. Обясних му, че трябва да се уверя доколко са автентични, ако все пак желае парите, и че Ник ще гарантира за мен.“

Така до Бен Менаше достигнаха няколко фотографии. Те незабавно бяха препратени в Тел Авив.

Снимките предизвикаха още по-голямо смайване. Официални лица от Димона разпознаха на тях Махон-2. На едно от копията се

виждаше секторът, където се произвеждаха ядрените сухопътни мини, заложи по протежение на Голанските възвишения по границата със Сирия. Категорично отпадна възможността автентичността на сведенията на Вануну да бъде опровергана. Всеки ядрен физик можеше да разпознае какво беше предназначението на това оборудване.

Министър-председателят Шимон Перес спешно създаде екип за кризисни ситуации, който да следи развоя на събитията. Някои от ръководителите на отдели в Мосад поискаха незабавно да бъде сформиран отряд кидони, който да бъде изпратен в Лондон, за да проследи Вануну и да го убие. Адмон отхвърли идеята. В „Сънди таймс“ нямаша достатъчно място да публикуват наведнъж всичко, което Вануну беше разкрил на вестника. Информацията му можеше да се побере в книга. Ала щом веднъж вестникът приключеше с Вануну, най-вероятно той отново да бъде разпитан, но този път от МИБ и ЦРУ и проблемите щяха да се задълбочат. От най-голяма важност беше да се разбере как Вануну е осъществявал шпионската си дейност в Димона и дали бе действал сам или с други — и ако беше така, за кого работеха *те*. Единственият начин да си отговорят беше да върнат Вануну в Израел и да го подложат на разпит.

Адмон се мъчеше да измисли как техникът да бъде изведен от осигуреното му от „Сънди таймс“ укритие. Щеше да е по-лесно да се справят с Вануну на открито и ако в крайна сметка се наложи да го убият, нямаше да е за пръв път на Мосад да извърши подобно нещо по улиците на Лондон. При преследването на извършителите на убийството на израелските спортисти по време на Олимпиадата в Мюнхен Мосад беше убил един член на групировката „Черен септември“ в умело инсценирана катастрофа, докато се връщал в хотела си „Блумсбъри“.

В Лондон, след като в „Сънди таймс“ си даваха сметка, че Израел ще положи всички усилия да дискредитира Вануну, уреждаха той да бъде разпитан от доктор Франк Барнаби, ядрен физик с безупречна репутация, работил в британския ядрен военен комплекс в Олдърмастън. Той направи заключението, че снимките и документите са автентични, а информацията — достоверна.

Тогава дойде ред „Сънди таймс“ да направи съдбоносната стъпка. Техен репортер представи на израелското посолство в Лондон резюме на всички разкрития на Вануну заедно с фотокопие на паспорта му и снимките, както и експертната оценка на доктор Барнаби. Намерението им бе да притиснат израелското правителство да направи признание, ала посолството отхвърля материала като „безпочвен и без връзка с реалността“.

В Тел Авив фотокопията, представени на посолството, предизвикаха още по-голямо вцепенение. Бен Менаше признава: „Тайната вече беше разкрита. Все още бях в Лондон, когато Дейвис каза на Максвел, че иска да се види с мен. Срецнахме се в същия кабинет, където се съгласих да му платя осем милиона долара комисионна, за да скрие нашите пари зад желязната завеса. Максвел даде да се разбере, че знае какво трябва да се направи по историята с Вануну. Той каза, че вече е говорил с моя шеф в Тел Авив.“

В резултат от това обаждане Адмон най-накрая беше успял да измисли начин да накарат Вануну да се покаже от скривалището си.

В следващия брой на „Сънди мирър“ е поместена голяма снимка на Мордехай Вануну заедно със статия, осмиваща техника и Оскар Гереро. Колумбиецът беше наречен лъжец и мошеник, а твърдението за ядрения капацитет на Израел — измама. Материалът беше поръчан от Максвел, който лично се бе погрижил снимката на Вануну да бъде поставена на видно място. Първият залп в масираната дезинформационна кампания, дирижирана от Отдела за психологическа война на Мосад, беше даден.

Когато прочете публикацията, Вануну дотолкова се разтревожи, че заяви на своите „покровители“ от „Сънди таймс“ — репортерите, които се грижеха за него, откакто беше доведен в Лондон, — че „иска да излезне. И не желае никой да знае къде се намира.“

Изпадналият в паника техник беше отседнал в последния хотел, избран от неговите покровители, на име „Маунтбатън“, близо до Шафтсбъри Авеню в Централен Лондон.

След излизането на публикацията в „Сънди мирър“ саянимът в Лондон беше мобилизиран да го открие. На десетки доверени еврейски доброволци бяха раздадени списъци с хотели и пансиони, които да бъдат проверени. Доброволците се обаждаха на рецепциите, даваха описанието на Вануну от снимката, публикувана в „Сънди мирър“, и

твърдяха, че го търси роднина, който проверява дали случайно не се е регистрирал.

На 25 септември, сряда, Адмон получи новини от Лондон. Местонахождението на Вануну бе локализирано. Време беше да се задейства следващият етап от плана.

Връзката между разузнавателната работа и сексуалните капани е толкова стара, колкото и самият шпионаж. В Стария завет, Книга четвърта на Мойсей, озаглавена „Числа“, една блудница спасява живота на двама от шпионите на Яков от съгледвачите на царя на Йерихон — първата документирана среща между двете най-древни професии на света. Една от наследниците на библейската блудница е Мата Хари, прелъстителка от холандски произход, която работи за германците през Първата световна война, екзекутирана от французите. Още със самото си създаване Мосад установи колко ценни могат да се окажат сексуалните капани. Според Меир Амит: „Това е още едно оръжие. Жената притежава умения, с каквито мъжът просто не може да се похвали. Тя умее да изслушва. Спокойният разговор в леглото не е проблем за нея. Историята на разузнаването е изпъстрена със сведения за жени, които са използвали предимствата на своя пол за благото на нацията си. Да твърдим, че Израел също не се е възползвал от това, би било наивно. Но нашите жени са доброволки, горди и принципни, съзнаващи рисковете, които крие подобен род дейност. За това се изисква особена смелост. Въпросът не е в това дали ще преспи някого. Въпросът е мъжът да бъде накаран да повярва, че жената ще го направи като отплата за това, че ѝ се е доверил. Трудно е да се опише огромният талант, който се изисква за постигането на подобна цел.“

Наум Адмон лично избра жена агент, която притежаваше всички качества, за да съблазни Мордехай Вануну и да го предаде в ръцете на Мосад.

Черил Бен Тов беше *бат левейха*, в йерархията стоеше едно ниво под катца. Родена в заможното еврейско семейство в Орландо, Калифорния, тя станала свидетел на разпадането на брака на родителите си, който завършил с горчиви разпри и развод. Това я накарало да потърси утеха в изучаването на религията, което я отвело в кибуц в Израел, и там прекарала три месеца. Там тя се отдала на

изучаването на еврейската история и иврит. Накрая взела решение да остане в Израел. На осемнадесетгодишна възраст срещнала сабра, евреин, роден в Израел, наречен Офер Бен Тов, и се влюбила в него. Той работел за Аман като анализатор. Година след като се срещнали, двамата се оженили.

Сред гостите на сватбеното тържество имало и няколко високопоставени членове на израелската разузнавателна общност, включително и един от Мелуха — отдела за вербуване на нови агенти на Мосад. По време на сватбеното тържество той задал на Черил обичайните въпроси за младоженка. Ще започне ли работа? Дали веднага ще има деца? В еуфорията по празненството Черил отговорила, че единственото ѝ намерение е да се опита да намери начин да даде нещо на страната си заради всичко, което е получила от нея, и нарекла Израел „моето семейство“. Месец след като се върнала от медения си месец, ѝ се обадил гостът от сватбата им. Той ѝ казал, че е мислил над онова, за което са разговаряли, и може би има начин тя да се окаже полезна.

Уговорили се да се срещнат в едно кафене в центъра на Тел Авив. Мъжът я удивил и озадачил с осведомеността си за оценките ѝ в училище, за семейната ѝ история и за това, как се е запознала със съпруга си. Вероятно почувствал гнева ѝ от намесата в личния ѝ живот, той ѝ обяснил, че цялата тази информация се съдържа в досието на съпруга ѝ в Аман.

Вербовчикът разбирал, че взаимоотношенията между него и потенциалния нов агент нерядко можели да бъдат подвеждащи — подобно на гуру, който въвежда новопокръстения в тайните на секта с всичките ѝ специални символи, заклинания и ритуали — Орфеево братство, в което любовта към музиката не е задължителна. След като казал на Черил за кого работи, мъжът подхвърлил обичайното клише — Мосад непрестанно търсел хора, които имат желание да служат на страната си. На сватбата си тя беше сравнила Израел със семейство. Е, същото можело да се каже за Мосад. Щом веднъж те приемат, ти ставаш част от това семейство, за теб се грижат и те закрилят. В замяна на това трябва всячески да служиш на това семейство. Дали предложението я е заинтересувало?

Да, Черил проявила интерес. Било ѝ обяснено обаче, че ще трябва да премине предварителни изпити. През следващите три месеца

тя положила множество писмени и устни изпити в различни тайни квартири из цял Тел Авив. Високият ѝ коефициент на интелигентност, американският ѝ произход, широката ѝ обща култура и уменията ѝ да общува я правели ценно ново попълнение над средното равнище.

Накрая я уведомили, че е подходяща за обучение.

Преди това тя имала още един разговор със служителя, който я вербувал. Той я предупредил, че става част от свят, в който няма право да споделя преживяното с никого, дори и със съпруга си. В самотата си тя щяла да се чувства много уязвима за подкупващата примамливост на доверието. Но нямала право да се доверява на никого освен на колегите си. Скоро щяла да бъде въведена в изкуството на измамата, обучена да използва методи, които външно накърнявали всякакво чувство за благоприличие и чест. Трябвало да възприеме нови подходи за действие. Някои от действията, които щяха да се изискват от нея, щели да ѝ се струват твърде неприятни, но тя винаги трябвало да ги разглежда в контекста на мисията, която изпълнява.

Вербуващият се привел над масата в стаята за разговори и ѝ казал, че все още е възможно да промени намеренията си. Нямало да има обвинения, нито последици. Тя не трябвало да приема, че се е провалила.

Черил заявила, че е напълно готова да премине курса на обучение.

През следващите две години тя се оказа в свят, който дотогава беше част само от любимите ѝ занимания през свободното време — да се потапя в света от филмите. Както седи на стол, се научи да вади пистолет, да запомня колкото е възможно повече имена, които преминавали едно след друго на малък екран. Показаха ѝ как да скрие берета в панталона на хълбока си и как да изреже скрит отвор в полата или роклята си, за да има лесен достъп до личното оръжие.

От време на време някой от другите курсисти в нейния клас изчезваха от тренировъчната школа. Подобни заминавания никога не бяха предмет на обсъждане. Нея също я изпращаха да практикува наученото — внезапно нахлуване в заета хотелска стая или кражба на документи от офис. После анализираха действията ѝ в продължение на часове. Вдигаха я от леглото посред нощ и я изпращаха на тренировки — да си избере турист в нощен клуб и след това да се измъкне от хотела му. Всяка нейна стъпка се наблюдаваше от наставниците ѝ.

Задаваха ѝ интимни въпроси относно сексуалния ѝ опит. С колко мъже е била преди съпруга си? Би ли спала с непознат, ако целта на мисията ѝ го налага? Тя отговаряше искрено: не е имала никого преди съпруга си. Ако е напълно сигурна, че успехът на мисията зависи от това, тогава би легнала с мъж. Това ще е само секс, не и любов. Тя се научи да използва секса, за да принуждава, прелъстява и доминира. Усъвършенства се в тази област.

Научиха я как да убива, като изпразва целия пълнител патрони в мишена. Посветиха я в ученията на различни секти на исляма и как да направи *мишланим* — мъртва пощенска кутия. Цял един ден пропиляха в усъвършенстване ролята на поплавък с отрязък от микрофилм, прикрепен към вътрешната част на плик за писма. Друг ден е посветен на дегизирането, караха я да пъхне тампони памук от вътрешната страна на бузите си, за да промени леко формата на лицето си. Научи се още да краде коли, да се преструва на пияна, да заговаря мъже.

Един ден я извикаха в кабинета на ръководителя на тренировъчната школа. Той я огледа от глава до пети, сякаш правеше инвентаризация, проверявайки дали всяка вещ от списъка си е на мястото. Накрая ѝ съобщи, че е издържала изпита успешно.

Черил Бен Тов беше назначена да работи като бат левейха в Кайсрут — отдела на Мосад, който установяваше и поддържаше връзка с посолствата на Израел. Специфичната ѝ роля беше да осигурява прикритие като приятелка и дори като „съпруга“ на катци по време на тайни операции. Тя обиколи много европейски градове, представяйки се за американска гражданка. Не спеше обаче с никого от така наречените ѝ любовници или съпрузи.

Адмон лично я инструктира относно значимостта на предстоящата мисия — сега, когато местоположението на Вануну беше локализирано, единствено от нея зависеше да използва уменията си, за да го подмами да напусне Великобритания. Този път прикритието ѝ щеше да бъде на американска туристка, пътуваща из Европа след болезнен развод. За да звучи тази част от личната ѝ история по-достоверно, трябваше да използва подробности от раздялата на

собствените ѝ родители. Накрая щеше да спомене за „сестра си“, която живее в Рим. Инструкцията беше да отведе Вануну именно там.

На 23 септември, вторник, 1986 година Черил Бен Тов се присъедини към екип на девет катци на Мосад, които вече я очакваха в Лондон. Ръководеше ги лично директора на операциите на Мосад Бени Зееви — суров мъж, с пожълтели от дългогодишно пушене зъби.

Катците бяха разпределени в различни хотели между Оксфорд стрийт и Странд. Двама се регистрираха в „Риджънт Палас“. Черил Бен Тов се представи под името Синди Джонсън в „Странд Палас“ и нае стая номер 320. Самият Зееви си запази стая в „Маунтбатън“, близо до стая 105 — тази на Вануну. Твърде вероятно той да е бил един от първите, забелязали промяната в настроението на техника. В поведението на Вануну признаците на адско напрежение все повече проличаваха. Лондон беше чужда, неприветлива среда за човек, отгледан в малък град като Беершеба. И въпреки вниманието на хората около него той се чувстваше самотен, нуждаеше се от женска компания, от жена, която да сподели постелята му. Психолозите на Мосад бяха предвидили този вариант.

На 24 септември, сряда, Вануну настоя неговите наставници от „Сънди таймс“ да му позволят да излезе сам. Те се съгласиха, макар и неохотно. Въпреки това един от репортерите дискретно го проследи до Лестър скуеър. Там той видя как Вануну се заговори с някаква жена. Впоследствие вестникът щеше да я опише като „двадесет и няколко годишна, висока над метър седемдесет и три, закръглена, с изрусена коса, плътни устни, мека кафява филцова шапка, кафяв костюм с панталон от туид, обувки на висок ток, най-вероятно от еврейски произход“.

След малко те се разделиха. Когато се върна в хотела, Вануну потвърди пред човека, отговорен за сигурността му, че е срещнал „американско момиче на име Синди“. Каза, че възнамерява да се види с нея отново. Репортерите бяха разтревожени. Един от тях каза, че появата на Синди на Лестър скуеър е твърде голямо съвпадение. Вануну отхвърли притесненията им. Каквото и да му беше казала Синди, то беше достатъчно, за да го накара да желае да прекара по-дълго време с нея — и то не в Лондон, а в апартамента на „сестра ѝ“ в Рим.

Бени Зееви и четирима други катци на Мосад бяха сред пътниците на самолета, с който Черил и Вануну отлетяха за Рим. Двойката взе такси до апартамента в старинната част на града.

Вътре ги чакаха трима катци на Мосад. Те се нахвърлиха върху Вануну, надвиха го и му инжектираха парализираща субстанция. Късно същата нощ пристигна линейка и той беше изнесен от сградата на носилка. Катците с притеснен вид довериха на съседите, че техен роднина се е разболял. Черил се качи в линейката, която незабавно потегли.

Колата напусна с шеметна скорост Рим и се отправи надолу покрай крайбрежието. На предварително уговорено място ги чакаше моторница. Вануну беше прехвърлен на нея. Моторната лодка го откара до товарен кораб, пуснал котва недалеч от брега, в открито море. Качиха Вануну на борда му. Бени Зееви и Черил отпътуваха с него. Три дни по-късно, посред нощ, товарният кораб акостира на пристанището в Хайфа.

Съвсем скоро Мордехай застана пред опитните следователи на Наум Адмон. Това бе прелюдията към бърз процес, завършил с доживотна присъда при особено строг режим — в пълна изолация. Черил Бен Тов потъна отново в своя тайнствен свят.

Повече от единадесет години Мордехай Вануну прекара в единична килия, където Израел възнамеряваше да го държи и след 2000 година. Условията на живот бяха сурови: оскъдна храна и по час упражнения на ден. Останалото време той прекарваше в молитви и четене. Под натиска на международната общественост обаче правителството на Израел склони през март 1998 година Вануну да премине на по-лек режим. Въпреки това той продължава да бъде в списъка на Амнести Интърнешънъл, осъден заради убежденията си, а „Сънди таймс“ смята за свой дълг периодично да напомня на читателите си за него. Вануну така и не спечели нищо от разтреслата света сензационна новина, която бе предоставил на вестника. Макар през 1998 година той най-сетне да беше изваден от изолация, обжалването на присъдата от страна на неговите адвокати едва ли ще се увенчае с успех — шансът да излезе някога от затвора е нищожно малък.

Десет години по-късно, леко понапълняла, с небрежно поддържана коса, която се развяваше волно от морския бриз на

Флорида, Черил отново посети Орландо, привидно дошла на почивка в „Уолт Дисни уърлд“ с двете си малки дъщери.

Когато през април 1997 година един репортер от „Сънди таймс“ я попита, тя не отрече ролята си в отвличането. Единствено изрази притеснение, че публичността „ще навреди“ на „положението й“ в Съединените щати.

На Ари Бен Менаше не му провървя особено. Беше станал свидетел как много добри хора идват и си отиват, станали жертва на несекващите манипулации в средите на израелската разузнавателна общност. Но и през ум не му минаваше, че и той ще бъде последван от същата участ.

През 1989 година той бе арестуван в Ню Йорк и обвинен в конспирация „в съучастие с други лица“, с цел да причини вреди на „Армс експорт контрол акт“. Обвиняваха ги, че се опитали да продадат военен самолет С-130 на Иран. В действителност самолетите бяха продадени на Израел.

По време на предварителното разглеждане на делото в съда правителството на Израел заяви, че „не познава“ човек на име Бен Менаше, от чиито услуги да се е ползвало. Той обаче представи досие, съдържащо указания от шефовете му от израелското разузнаване. Израелското правителство заяви, че това е чиста фалшификация. Бен Менаше представи пред съда необходимите доказателства в подкрепа на тезата си. Тогава израелското правителство заяви, че Бен Менаше е бил „преводач на ниско равнище“, нает „от израелското разузнаване“. Бен Менаше възрази, че по същество делото срещу него се води за продажбата на самолет, извършена с позволение както на израелското, така и на американското правителство. Той спомена за получено „разрешение за оръжейни сделки с Иран на стойност стотици милиони долари“.

В Тел Авив настана смут. Към Рафи Ейтан и Давид Кимше бяха отправени питання какво всъщност знае Бен Менаше и колко големи вреди може да причини това. Отговорите не бяха особено окуражаващи. Рафи Ейтан не скри, че Ари Бен Менаше беше способен да вдигне във въздуха американско-израелската мрежа „оръжия за Иран“, чиито пипала плъзнаха по всички краища на света — от Централна и Южна Америка през Лондон до Австралия и през Африка из цяла Европа.

В очакване на процес Бен Менаше беше посетен от израелски правителствени адвокати в „Метрополитън корекшън сентър“ в Ню Йорк. Те му предложиха сделка — да се признае за виновен, като в замяна получи щедро финансово обезпечение, което ще му осигури спокоен живот, след като излезе от затвора. Бен Менаше обаче реши да разкаже нещата както са били. Той вече беше започнал да изпълнява закана си, когато внезапно през ноември 1990 година федералните съдебни заседатели оттеглиха всички обвинения срещу него.

Много от бившите му приближени от израелското разузнаване не можеха да се начудят на късмета му да се измъкне. Те щяха да твърдят, че в усилията да си извоюва свободата, Бен Менаше е използвал така наречения от един служител на Мосад „подход на стрелба с широк обсег“, атакувайки всеки един, който го заплашваше. Кимше изрази горещите надежди на мнозина, когато по-късно обобщи: „Всичко, което искахме, беше той да изчезне от полезрението ни. Беше решен да ни навреди, на нас, на своята страна и на нейната сигурност. Този човек беше и си остава заплаха.“

Ала Израел подцени отмъщението на Бен Менаше. Той написа книга „Изгодата от войната“, с която целеше да постигне същото като Боб Удуърд и Карл Бърнстейн с разкритията си за „Уотъргейт“, които станаха причина президентът Ричард Никсън да подаде оставка.

Намерението на Бен Менаше беше публично оповестено съвсем ясно: „Да поправа ужасните грешки от 80-те години и да помогна да бъдат отстранени от власт отговорните за тях.“

В Тел Авив спешно бяха свикани няколко срещи, на които се обсъждаше въпросът дали ръкописът да не бъде откупен и заключен завинаги в сейф. Ала Бен Менаше вече беше отказал солидна сума пари — говореше се, че става въпрос за около един милион долара, — за да запази мълчание. Нямаше вероятност той да промени намеренията си. Тогава бе взето решение всеки саяним в издателския бизнес в Ню Йорк да бъде предупреден да използва всички възможни средства, за да възпрепятства излизането на книгата. Усилията не се увенчаха с успех, въпреки че ръкописът премина през няколко големи издателства, преди да бъде публикуван от „Шеридан скуеър прес“ — малка нюйоркска издателска къща.

Бен Менаше характеризира книгата си като: „Невероятен разказ за заговор на шепа висши правителствени служители — или как шепа

хора от няколко разузнавателни управления определят политиката на своите правителства, като тайно осъществяват широкомащабни операции без необходимата публична прозрачност, злоупотребяват с власт и обществено доверие, лъжат, манипулират медиите и заблуждават обществото. В крайна сметка това е разказ за войната — война, водена не от генерали, а от удобно разположили се в кабинети с климатични инсталации мъже, безразлични към човешкото страдание.“

За мнозина тази книга представляваше скандален акт на изкупление от страна на автора ѝ. За други тя беше преувеличена версия на събитията, в центъра на които се беше оказал самият Ари Бен Менаше.

В Лондон, както беше правил толкова пъти досега, Робърт Максвел, прикривайки се зад закона, заплаши да публикува писания срещу всеки, който дръзне да повтори твърденията на Ари Бен Менаше за него. Нито един английски издател не посмя да се конфронтира с магната, нито един вестник, колкото и авторитетен да бе, не се реши да проведе независимо журналистическо разследване, за да подкрепи с факти изявленията на Бен Менаше.

Робърт Максвел според убеждение на Бен Менаше остана убеден в своята недосегаемост поради една проста причина — той вече беше влязъл в ролята на крадец за Мосад. Колкото повече грабеше за тях, толкова повече растеше убедеността му, че е незаменим за тайните служби.

Пак по думите на Бен Менаше Максвел обичаше да повтаря по време на посещенията си в Израел, че той също знае къде са погребани всички трупове. Това твърдение обаче не убягна от вниманието на Мосад.

---

[1] Кашер — храна, която отговаря на еврейските религиозни изисквания. — Бел.прев. ↑

10. ОПАСНА ВРЪЗКА

Робърт Максвел, който някога беше уволнил репортер, защото мамил за разходите си, тайно беше присвоявал от пенсионния фонд на подчинените си, за да финансира Мосад. Отклоняването на суми в особено големи размери се дължеше на безпощадния, умел и непрестанно нарастващ хъс на Мосад да рискува с все по-големи залози.

Максуел лично беше прехвърлял парите чрез взаимно свързани финансови операции, които и след години щяха да изпълват със страхопочитание лицата, разследващи икономическите му престъпления, заради неговата изкусна двуличност. Максвел беше предал на крупната измама качествено ново измерение, като извършвал трансфери на стотици хиляди долари наведнъж в специална сметка на Мосад в Банк ъф Израел в Тел Авив. Тези средства понякога бяха препирани чрез сметка на израелското посолство в Лондон в Барклис Бенк. Други банки, които Максвел използваше за своите измами без тяхното знание, бяха Креди Сюис в Женева, банката от която Бен Менаше извърши трансфера на четиристотин и петдесетте милиона долара печалби на „ОРА“ с мълчаливото съгласие на Максвел. Понякога откраднатите средства от пенсионния фонд правеха околосветски обиколки, като преминаваха през Кемикъл банк в Ню Йорк, Фърст нешънъл банк в Австралия и през банки в Хонконг и Токио. Единствено Робърт Максвел знаеше, че парите са откраднати, както и къде се намираха те във всеки момент. Още по-скандално беше, че той често нареждаше на вестниците си да подлагат на унищожителна критика престъпленията на „белите якички“.

Виктор Островски, роден в Канада израелец, служител на Мосад със специално назначение от 1984 до 1986 година, е първият, който попада по дирите на случващото се: „Мосад финансираше много от операциите си в Европа с пари, откраднати от вестникарския пенсионен фонд на Максвел. Израелската служба сложи ръце на

средствата почти веднага след като Максвел закупи «Мирър нюзпейпърс груп» с пари, отпуснати му от нас, заедно с експертно становище на финансовите анализатори в Мосад. Още по-зловещо от самата кражба беше, че всеки служител в неговата новинарска империя при пътуванията си из Близкия изток автоматично е заподозрян в сътрудничество с Израел и само един донос го делеше от бесилото.“

При посещенията си в Израел Максвел беше посрещан като държавен глава. Той бе почетен гост на правителствени приеми и винаги му се предоставяха най-добри условия. Мосад обаче беше взела предпазни мерки и бе подготвена, в случай че пословицата за „ръка, която я хранеше“, внезапно отклони своята щедрост. След като откри, че Максвел има силни сексуални апетити и поради своята масивна фигура предпочита оралния секс, Мосад уреди по време на посещенията на магната в Израел той да бъде обслужван от една от проститутките, които службите използваша за изнудвания. Скоро след това Мосад се сдоби с малка видеотека със записи на Максвел в компрометиращи сексуални пози. Спалнята в хотелския апартамент, където той отсядаше, беше оборудвана със скрита камера.

Твърденията на Островски придобиха публичност в две негови книги, които все още предизвикват брожение сред израелската разузнавателна общност. В „Пътят на измамата“ и „Другата страна на измамата“ се вдигаше булото на секретността за времето, прекарано от него в Мосад. Той описваше оперативни методи и назоваваше имена, изобличавайки много служители по типичния клеветнически маниер на човек, който прави разкрития, защото смята, че са се отнесли несправедливо с него, като са го уволнили от Мосад.

Израелското правителство пренебрегна с ирония съвета на Максвел да не отговаря по никакъв начин на твърденията на Островски. На среща в Тел Авив с министър-председателя Ицхак Шамир магнатът им разказа какво се бе случило, когато правителството на Тачър се опита да спре издаването на книгата на бившия служител на МИ5 Питър Райт. Книгата на Райт „Ловец на шпиони“ също съдържаеше твърде компрометиращи подробности за британските секретни служби. Провеждайки масирана кампания с цел да спре излизането на книгата, британското правителство в крайна сметка бе разгромено в съд в Австралия, където „Ловец на шпиони“

беше издаден за първи път. Книгата се превърна в световен бестселър, а Великобритания стана за смях в очите на света.

Същата участ застигна и израелското правителство. Под натиска на настоящи и бивши служители на Мосад — Меир Амит и Исер Харел, като най-настоятелно искаха Островски да бъде поставен на място — Шамир нареди на главния си адвокат да предприеме съдебни действия, за да забрани публикуването още на първата книга на бившия катца.

Случаят разпали жлъчния антиамериканизъм на Шамир, който се коренеше в твърдото му убеждение, че Съединените щати бяха в известна степен отговорни за Холокоста. Прокрадваха се негови твърдения, че президентът Рузвелт е сключил „споразумение“ — една от любимите думи на Шамир — с Хитлер, с цел Третият райх да измести Великобритания, която тогава беше доминираща сила в Близкия изток. В противен случай Хитлер би позволил на евреите да отпътуват за Палестина и никога не би се стигнало до Холокоста.

Подхранвано от тази идея, отношението на Шамир към Съединените щати стигна почти до омраза. Той лично разрешил „като жест на добра воля“ (друга любима фраза на Шамир) да бъдат предадени на Съветския съюз част от възлизащите приблизително на петстотин хиляди страници документи, които Джонатан Полард открадна от американците. Шамир искрено се надяваше това да подобри отношенията между Израел и Москва. Документите включваха актуални разузнавателни сведения на американските служби за съветската противовъздушна отбрана, както и годишния преглед на ЦРУ на цялостния руски военен потенциал. В един от документите се съдържаха сателитни снимки, прехванати съобщения, данни от радарното разузнаване и доклади на агенти на ЦРУ в Съветския съюз. Когато Наум Адмон казал на Шамир, че тази информация почти сигурно ще гарантира на съветското контраразузнаване разкриване на шпионите, той, както се говореше, безразлично свил рамене.

По време на срещата, на която обсъждаха какви мерки да предприемат срещу Островски, Шамир повтори на Робърт Максвел онова, което беше казал и на Адмон: готов е на всичко, за да подкопае американското влияние в света, и е убеден, че Вашингтон е насърчил Островски да публикува книгата си като акт на отмъщение.

Шамир поиска от Максвел да мобилизира мощните си медийни източници да съсипят доверието към Островски. Максвел отбеляза, че преди да го наеме, Мосад със сигурност е проверила произхода и предишните му занимания.

Въпреки това Островски се превърна в обект на очерняща кампания в медиите на Максвел, включително и в телавивския таблоид „Маарив“, който Максвел беше купил. Той бе атакуван като фанатик, лъжец и за разлика от Максвел — неискрен приятел на Израел.

След като старши служители от разузнаването прегледаха основно книгите на Островски, се разбра, че голяма част от твърденията в тях бяха истина.

Нюйоркският съд отказа да приеме аргумента на израелското правителство, че националната сигурност на Израел е заплашена от разкритията на Островски. Книгите му се превърнаха в бестселъри.

Макар да беше първият човек, публично посочил връзките на Робърт Максвел с Мосад, Островски по никакъв начин не разкри цялата история. Подобно на толкова много други и нейните корени бяха здраво вплетени в дейността на стария и безценен приятел на Шамир — Рафи Ейтан.

Двамата мъже се познаваха от 50-те години, когато бяха служили в Мосад. Те притежаваха еднаква решителност да се борят, за да извоюват мястото на Израел в света.

Тридесет години по-късно, през 1986 година, именно Шамир беше застанал плътно зад Рафи Ейтан по време на съкрушителната критика, на която той беше подложен след развоя на аферата Полард, заклеймен като лидер „на група служители ренегати, действали без необходимото разрешение“.

Тази инсинуация беше отчаян опит на израелското правителство да се дистанцира от един епизод, от който разузнавателната общност на Съветския съюз и на ЮАР се бяха облагодетелствали. С абсолютното мълчаливо съгласие на правителството на Израел и двете държави бяха получили ценна информация за американската шпионска дейност.

Въпреки това едновременно с ролята, която изигра в разплитането на интригата около скандала „оръжие за Иран“, имиджът на Рафи Ейтан беше сериозно накърнен в професионално отношение. Дълбоко засегнат от начина, по който собствените му хора

прехвърлиха цялата вина върху него, закоравелият шпионин запази стоическо мълчание пред обществеността. А на онези верни приятели, които някога седяха в дневната му и слушаха затаили дъх разказа му за залавянето на Адолф Айхман, той можеше да разкаже една нова история — как Израел стигна до извода, че трябва да залага единствено на себе си.

Все по-малко хора звъняха на вратата на Рафи Ейтан на улица „Шай“ или се отбиваха да се полюбуват на последните му творения от метални отпадъци. В продължение на часове той стоеше сам пред пещта и размахваше нажеженото желязо като огнен факел. Съзнанието му вече не беше изпълнено единствено с гнева от отношението към него, а и с планове как „да се върне отново в играта“ и как да изкара и малко „сериозни пари“. Решението му да продължи да помага на страната си въпреки преживяното беше белязано с трогателна простота: „Патриотизмът вече не е на мода. Но аз съм патриот. Вярвам в своята страна. Независимо дали съм на прав или на погрешен път, ще противостоя на всеки, който заплашва страната ми или моя народ.“

Това бе вдъхновило плана, който той тайно беше подготвил, в периода на активно участие в Ирангейт. Подобно другите планове на Рафи Ейтан и този изискваше от него да използва несъмнения си талант да експлоатира нечия чужда идея. Този план щеше да му помогне в крайна сметка да бъде запомнен не само като човека, заловил Адолф Айхман, но и като най-близкия съратник на Робърт Максвел.

През 1967 година експертът по комуникации Уилям Хамилтън се завърна в Съединените щати от Виетнам, където беше изобретил мрежа от електронни подслушвателни постове за наблюдение над Виетконг, докато силите ѝ напредваха през джунглата. На Хамилтън беше предложена работа в Агенцията за национална сигурност. Първата му задача беше да създаде компютризиран виетнамско-английски речник, който се оказа мощно помощно средство при превеждането на съобщенията на Виетконг, както и при разпита на затворниците.

Това беше епоха, когато революцията в електронните комуникации — сателитните технологии и микропроцесорната техника — променяше по същество събирането на разузнавателна информация и осигуряваше все по-бързо и по-сигурно дешифриране и

по-добро предаване на изображения в реално време. Компютрите ставаха все по-компактни и по-бързи. По-прецизните сензори имаха разделителна способност за хиляди разговори. Фотографският спектрален анализ подбираше от милионите точки само онези, които представляваха интерес. Микрочиповете правеха възможно да се улови шепот на стотици метри разстояние. Инфрачервените лещи позволяваха на човек да вижда нощем.

Оптичните кабели от ново поколение дадоха своя принос за оперативното разузнаване: натрупването и свързването на информация в обем далеч над човешките възможности представляваше мощно средство в разкриването на модела и на типа на действие в терористичните акции. Започна работа върху компютризираната Система за лицев анализ, сравнение и елиминиране ФЕЙСИС, която щеше да направи революция в разпознаването на човека по снимка. Въз основа на четиридесет и девет характеристики, всяка от които категоризирана от едно до четири, ФЕЙСИС можеше да дава петнадесет милиона бинарни решения с отговор „да“ или „не“ в секунда. Свързаните в мрежа компютри извършваха едновременно търсене и предлагаха изумителните на брой четиридесет милиона бинарни решения в секунда. Компютрите намаляваха като размер, но имаха памет, която съдържаше информация, еквивалентна на енциклопедия от петстотин страници.

Все още на работа в Агенцията за национална сигурност, Хамилтън видя ниша в този все по-разрастващ се пазар. Той щеше да създаде софтуерна програма, която да обработва база данни в други компютърни системи. Приложението ѝ в работата щеше да даде възможност на притежателя ѝ да блокира повечето други системи без знанието на потребителите им. Като убеден патриот, Хамилтън възнамеряваше първият му клиент за програмата да бъде правителството на Съединените щати.

Точно както НАСА беше дала на своята страна недостижима преднина в космическите технологии, Уилям Хамилтън беше убеден, че ще стори същото за американската разузнавателна общност. Окуражаван от Агенцията за национална сигурност, изобретателят работеше по шестнадесет часа на ден, седем дни в седмицата. Изцяло отдаден на работата си и в пълна секретност, той беше еманация на

поколения изобретатели, с каквито беше пълно в Агенцията за национална сигурност.

След три години Хамилтън беше съвсем близо до изобретяването на съвършено средство за наблюдение и следене — програма, която можеше да проследява движението на практически безкрайно голям брой хора във всяка част на света. Пророческото предупреждение на президента Рейгън към терористите: „Можете да избягате, но не можете да се укриете“ — беше на път да се сбъдне.

Хамилтън напусна Агенцията за национална сигурност и закупи малка компания, наречена „Инслоу“. Обявеният от компанията предмет на дейност беше да проверява обективността на съдебните процеси, като засича информация от различни източници, дали съществуват връзки между страните по делото, свидетелите и техните семейства, дори и адвокатите им — изобщо всеки, който беше част или се превръщаше в част от един съдебен процес. Хамилтън нарече програмата „Промис“ („Обещание“). До 1981 година той я беше разработил до равнище, на което можеше да получи авторско право върху софтуера и да превърне малката компания „Инслоу“ в печеливша. Бъдещето ѝ, както подсказваше и самото наименование на програмата, изглеждаше обещаващо.

Агенцията за национална сигурност протестира, че той се е възползвал от нейното изследователското оборудване, за да разработи програмата. Хамилтън отхвърли категорично тези твърдения, но предложи да даде под наем „Промис“ на Министерството на правосъдието при взаимноизгодни условия — всеки път, когато програмата се използва, на „Инслоу“ да се плаща такса. Предложената сделка не беше нещо непознато като практика. Министерството на правосъдието както всяко друго министерство разполагаше със стотици контрагенти, които му предоставяха услуги. Без знанието на Хамилтън министерството беше изпратило копие от програмата му на Агенцията за национална сигурност за „оценка“.

Причината за това ще остане неизвестна. Хамилтън вече беше демонстрирал пред Министерството на правосъдието възможностите на „Промис“: да проучва по електронен път живота на хората, което преди бе невъзможно. За Министерството на правосъдието и неговия разследващ орган — ФБР, „Промис“ представляваше мощно оръжие за борба с прането на мафиотски пари и друга престъпна дейност. За една

нощ програмата можеше да направи революция в битката на управлението за контрол върху лекарствените средства (ДЕА) срещу колумбийските наркобарони. За ЦРУ „Промис“ можеше да се превърне в оръжие, не по-малко ефективно от шпионски сателит. Възможностите изглеждаха неограничени.

Междувременно един от онези герои, които светът на международната търговия периодично създава, вече беше чувал за „Промис“. Ърл Брайън отговаряше за здравеопазването в Калифорния по времето, когато Рейгън беше губернатор на щата. Главно поради факта, че Брайън говореше фарси, Рейгън го насърчи да изготви проекта „Медикеър“, предназначен за медицинско обслужване и предложен на правителството на Иран. Това беше една от онези донкихотовски идеи, които бъдещият президент на Съединените щати обичаше — проектът за медицинско обслужване щеше да покаже на Иран положителното отношение на Америка и в същото време да подобри имиджа на Съединените щати в региона. В забележителното си изявление пред Брайън губернаторът беше казал: „Ако «Медикеър» проработи в Калифорния, значи може да проработи навсякъде.“

По време на посещенията си в Техеран Брайън привлече вниманието на Рафи Ейтан, който тогава беше една от водещите фигури в сделката оръжие — зложници, насочили я към провал. Той покани Брайън в Израел. Допаднаха си и се разбраха от пръв поглед. Брайън беше впечатлен от разказа на своя домакин за залавянето на Айхман. Рафи Ейтан беше не по-малко очарован от описанието на живота на бързи обороти в Калифорния.

Скоро Рафи Ейтан си даде сметка, че не може да разшири контактите си в Иран, и неофициално смяташе програмата „Медикеър“ за „най-шантавото нещо, което напоследък бях чувал“. С годините двамата мъже продължиха да поддържат връзките си. Рафи Ейтан дори беше намерил време да изпрати на Брайън пощенска картичка от Аполо, Пенсилвания, когато беше командирован в „Нюмек“. На картичката беше написано „Хубаво място!“. Брайън на свой ред информираше Рафи Ейтан за „Промис“.

През 1990 година Брайън пристигна в Тел Авив. Беше изтощен от дългия полет. Освен това беше гневен, защото Министерството на правосъдието използваше версия на програмата „Промис“, за да проследява операциите по пране на пари и друга престъпна дейност.

Инстинктът на Рафи Ейтан му подсказваше, че старият му приятел е пристигнал в най-подходящия момент. За пореден път беше избухнал конфликт между Мосад и останалите членове на израелската разузнавателна общност. Причината беше новото активизиране на арабите — Интифадата. „Промис“ можеше да бъде ефективно оръжие за парирание на активността им.

Въстанието се разпространи със забележителна скорост, стресна израелците и съживи палестинците по Западния бряг и ивицата Газа. Колкото повече хора арестуваха, разстрелваха, биеше и изселваше от домовете им израелската армия, толкова по-бързо се разрастваше Интифадата. Извън Израел се възцари мълчаливо разбиране, когато едно арабско момче използва делтапланер, за да избегне засилената охрана по израелската граница с Ливан, и кацна в шубраците, близо до малкия град на север Кириат Шмона. За няколко минути младежът уби шест тежковъоръжени израелски войници и рани седем, преди самият той да бъде застрелян.

Подвигът му щеше да се запечата завинаги в паметта на палестинците. Представителите на израелската разузнавателна общност започнаха да си прехвърлят вината. Шин Бет обвини Аман, двете заедно обвиниха Мосад, че не се е сдобила с предварителна информация от Ливан и не е предупредила навреме военните. Ситуацията се влоши. Шестима опасни терористи избягаха от най-строго охранявания затвор в Газа. Мосад обвини Шин Бет. В отговор Шин Бет заяви, че заговорът за бягството е организиран и ръководен извън страната, при което отговорността автоматично падна върху Мосад.

Почти всеки ден израелски войници и цивилни граждани бяха застрелвани по улиците на Ерусалим, Тел Авив и Хайфа. В отчаян стремеж да си възвърне загубения авторитет министърът на отбраната Ицхак Рабин оповести, че отсега нататък ще прилага твърда политика на „принуда, сила и безкомпромисни мерки“, но и тя има частичен ефект.

Раздирана от вътрешни конфликти, които все повече се задълбочаваха, израелската разузнавателна общност се оказа неспособна да изработи координирана политика, за да даде отпор на масовата арабска съпротива, която беше ескалирала до равнище, невиджано от Войната за независимост. Положението се усложняваше

от критиката от страна на Съединените щати заради лавината от автентични свидетелства по телевизионните мрежи за бруталните методи на израелски войници. За първи път американски телевизионни компании, които по принцип бяха приятелски настроени към Израел, започнаха да излъчват кадри на крайна жестокост, която в по-ново време можеше да се сравни единствено със събитията от площад „Тянанмън“ в Пекин. Двама израелски войници бяха заснети как съвсем хладнокръвно смазват ръката на палестински младеж с камък. Патрул на ИДФ беше заснет с камера как бие бременна палестинска жена. Беше показано как пребиват деца в Хеброн с приклади на пушки заради това, че хвърлят камъни.

Силите, които подкрепяха Интифадата, се обединиха и формираха Обединено национално ръководство на въстанието. Всяка арабска общност получи инструкции на арабски как да организира масови протести, стачки, да затваря магазини, да бойкотира израелските стоки, да отказва да се подчинява на гражданската администрация. Случващото се силно напомняше Френската съпротива през последните дни на германската окупация по време на Втората световна война.

В отчаяните си опити да възстанови някогашната водеща роля на Мосад сред разузнавателната общност Наум Адмон предприе активни действия. На 14 февруари 1988 година отряд кидони беше изпратен в кипърското пристанище Лимасол. Те поставиха бомба под шасито на фолксваген голф. Автомобилът беше собственост на един от лидерите на Интифадата — Мохамад Тамими. С него бяха още двама ръководители на ООП. Те се бяха срещнали с либийски официални лица, които им бяха предали над един милион долара финансова помощ за Интифадата. И тримата мъже бяха убити от мощна експлозия, която разтърси цялото пристанище.

На следващия ден Мосад нанесе нов удар — заложи бомба под корпуса на „Сои Фаие“, пътнически кораб, който ООП закупи с намерението да популяризира пред света дейността си. С представители на чуждестранния печат на борда корабът щеше да отплава за Хайфа, за да напомни затрогващо „правото на палестинците да се завърнат“ по родните си земи, а също така, за да извика спомена за еврейските ладии, обезсмъртени в Изхода — Втората книга Мойсеева от Стария завет, които преди четиридесет години бяха

призовали британския флот да върне оцелелите от Холокоста в Израел, отново позовавайки се на „правото им да се завърнат“. „Сои Фаие“ беше унищожен.

Бомбените атентати изобщо не намалиха решителността на арабите. Всяка успешна акция на партизаните беше приветствана от света, докато ответните действия на израелците бяха възприемани единствено като насилие. Светът следеше как Израел не само не успя да спре Интифадата, но изгуби и пропагандната война. Политическите коментатори направиха сравнението, че конфликтът е съвременната версия на борбата на Давид срещу Голиат, като Израел играеше ролята на филистимския гигант.

Ясер Арафат използваше Интифадата като възможност да си възвърне контрола над своя обезправен народ. Неговият глас гневно обясняваше по световните радио– и телевизионни канали, че случващото се е пряк резултат от израелската политика на заграбване на арабски земи. Той призоваваше всички араби да се обединят в подкрепа на палестинската кауза. Един ден Арафат беше в Кувейт, убеждаваше страховитата Хамас да се постави в услуга на ООП, на следващия се срещаше в Ливан с лидерите на ислямския Джихад. Арафат постигаше онова, което само преди известно време изглеждаше невъзможно — обединяването на араби с различни убеждения в името на една обща кауза. За всички тях той беше Господин Палестина или Председателят.

Докато Арафат обхождаше арабските столици, стратегията му държеше Мосад в непрекъснато напрежение. Обикновено тя изобщо не знаеше или само се досещаше къде ще се появи в следващия момент или кой ще е следващият лидер, застанал на негова страна.

Всичко това с най-големи подробности Рафи Ейтан обясняваше на своя гост — Ърл Брайън. На свой ред Брайън му обясняваше механизма на действие на „Промис“. Според него имаше да се свърши още работа, за да бъде задействана програмата. Рафи Ейтан беше наясно, че програма като „Промис“ можеше да им помогне в борбата срещу Интифадата. За начало програмата можеше да им осигури включване към компютрите на седемнадесетте централи на ООП, разпръснати по света, за да се разбере къде смяташе да пътува Арафат и евентуално какви бяха плановете му. Рафи Ейтан изостави за дълъг период събирането на скрап и концентрира усилията си върху това, как

да бъде използвана в максимална степен качествено новата възможност, която „Промис“ разкриваше.

Вече не беше нужно да се разчита единствено на разузнаването с хора, за да се разберат намеренията на терористите. С помощта на „Промис“ ставаше възможно да се узнае къде точно и кога ще бъде нанесен ударът. „Промис“ можеше да следи всяка стъпка на терористите.

Осъществяването на такъв пробив щеше отново да направи Рафи Ейтан несъмнено силна фигура в израелската разузнавателна общност. Ала раните, които получи от бившите си съратници, ставаха все по-дълбоки. Той беше низвергнат и оставен в забвение само с една скромна пенсия. А годините му напредваха. Той беше в дълг на семейството си, заради което бе принуден да пренебрегва за дълго спецификата на своята работа. „Промис“ му предлагаше възможност да промени нещата. Ако ръководеше умело нещата, можеше накрая да се окаже богат човек. Ала въпреки високия си интелект Рафи Ейтан не беше компютърен гений. Уменията му в тази област се простираха до включването на модем. Годините, прекарани в ЛАКАМ, му бяха осигурили обаче достъп до всички експерти, от които имаше нужда.

При завръщането на Ърл Брайън в Съединените щати Рафи Ейтан сформира малък екип от бивши програмисти от ЛАКАМ. Те отвориха дискетата с „Промис“ и я препрограмираха по нов начин, като добавиха и някои нови елементи. Така вече нямаше начин някой да твърди, че новата версия на „Промис“ е нечия собственост. Рафи Ейтан реши да запази оригиналното наименование, защото то беше „удобен пазарен инструмент да се обясни какво представлява програмата“.

Служители на разузнаването, чийто опит в компютърните технологии не стигаше по-далеч от натискането на клавиши, щяха да имат достъп до информация и анализи, които бяха далеч по-задълбочени и адекватни, отколкото собствените им глави можеха да родят. Дискът с „Промис“ беше съвместим с лаптоп и можеше да избере измежду хиляди алтернативи най-точната за случая. Програмата премахваше необходимостта от дедуктивни съждения, много верни, но несъответстващи на факти, трябваше едновременно да бъдат взети предвид, което би затруднило значително човешкия ум. „Промис“ елиминираше всички безплодни лутания при разследването,

като се обединяваше и съотнасяше наличната информация със скорост и обхват, надхвърлящи човешките възможности.

Преди обаче програмата да бъде продадена, според Бен Менаше Рафи Ейтан се нуждаеше от още едно подобрение. Бен Менаше потвърди, че по негово внушение е обмислен вариант за програма „капан“, вграден чип, който без знанието на купувача щеше да позволи на Рафи Ейтан да знае каква информация е издирвана.

Бен Менаше познаваше един човек, който можеше да създаде такъв капан, неоткриваем дори за най-прецизните скенери. Този човек ръководеше малка компания за компютърни изследвания и разработки в Северна Калифорния. Двамата с Бен Менаше бяха приятели от училище и за пет хиляди долара той се съгласи да създаде и произведе микрочипа. По признание на Бен Менаше цената беше твърде скромна. Следващият етап беше тестването на системата.

За изпитателен полигон бе избрана Йордания не само защото имаше обща граница с Израел, а и защото се беше превърнала в райско кътче за лидерите на Интифадата. От това пустинно кралство те ръководеха арабските улични протести и акции по Западния бряг и в Газа и предприемаха атаки срещу Израел. След всяко изстъпление на израелската армия терористите на ООП се промъкваха през границата с Йордания, най-често с мълчаливото съгласие на йорданската армия.

Поради това дълго преди Интифадата Йордания се беше превърнала в изпитателна площадка за електронните постижения на Мосад. През 70-те години техници на Мосад проникнаха в компютъра, който Ай Би Ем беше продала на йорданското военно разузнаване. Събраната информация допълваше сведенията от дълбоко законспириран катца, който Рафи Ейтан внедри в двореца на крал Хюсеин. „Промис“ щеше да предложи много повече от това.

Директната продажба на Йордания беше невъзможна, тъй като нормалните делови отношения между двете страни бяха въпрос на бъдещи споразумения. Сделката за програмно осигуряване склучи „Хадрон“ — компанията на Ърл Брайън. Докато компютърните специалисти на компанията инсталираха програми във военния щаб на Аман^[1], те откриха, че йорданците притежават изобретена от французите програма за следене на движението на лидери на ООП. „Промис“ беше тайно включена към френската програма. В Тел Авив Рафи Ейтан скоро се сдоба с първите резултати, тъй като капанът се

беше задействал и вече се знаеше кои лидери на ООП следят йорданците.

Следващият етап беше да се подготви план за изработването на „Промис“. Ясер Арафат се оказа идеалният кандидат и изборът падна на него. Председателят на ООП беше известен като особено загрижен за сигурността си. Той постоянно променяше плановете си. Никога не спеше в едно и също легло две поредни вечери. В последния момент променяше часа на храненето си.

Всеки път, когато Арафат се придвижваше, подробностите бяха вкарвани в таен компютър на ООП, но „Промис“ беше в състояние да проникне зад защитата на компютъра и да открие какви псевдоними и фалшиви паспорти използва. „Промис“ можеше да се добере до телефонните му сметки и да открие номерата, на които се обажда. След това щеше да провери тези номера чрез други обаждания, направени от тях. По този начин „Промис“ щеше да нарисова „картината“ на комуникациите на Арафат.

Когато той беше на път, информираше местните власти, отговарящи за сигурността, за своето присъствие и се предприемаха мерки, за да му бъде осигурена охрана, „Промис“ можеше да се сдобие с подробности, като проникне в компютрите на полицията. Където и да се намираше Ясер Арафат, нямаше да може да се укрие от „Промис“.

Рафи Ейтан обаче осъзна, че нито Ърл Брайън, нито неговата компания разполагат с нужните източници, за да реализират „Промис“ на пазара в глобален мащаб. За тази цел се изискваше някой с отлични международни контакти, неизчерпаема енергия и доказани умения за водене на преговори. Рафи Ейтан познаваше само един човек, който отговаряше на тези условия — Робърт Максвел.

Не беше нужно много време Максвел да бъде убеден. По своя възторжен маниер, винаги когато предстоеше да се сключи изгодна сделка, той веднага заяви, че има на разположение компютърна компания, чрез която „Промис“ може да бъде успешно пласирана. „Дегем компютърс лимитед“ беше със седалище в Тел Авив и вече даваше своята лепта за дейността на Мосад. Максвел позволи на служители на Мосад, които се представяха за служители на „Дегем“, да използват офисите в клоновете на компанията в Централна и Южна Америка. Този път Максвел видя възможност не само да реализира извънредна печалба чрез пласирането на „Промис“ от „Дегем“, но

също така и да подчертае важната роля, която играе за Мосад и в крайна сметка за Израел.

При последните си визити в Израел Максвел започна да проявява някои тревожни черти на характера си. Споменал пред Адмон например, че трябва да назначи щатни психолози, които да четат мислите на враговете на Мосад. Освен това си позволяваше да предлага и мишени, които да бъдат елиминирани. Настояваше за срещи с кидони, както и да инспектира тренировъчните им лагери. Всички тези искания бяха твърдо, но вежливо отклонявани от генералният директор на Мосад. В средите на Мосад обаче започнаха да се задават въпроси за Максвел. Дали поведението му не беше просто на мегаломан, който се опива да раздава справедливост свише? Или бе предвестник на нещо друго? Дали в крайна сметка нямаше да дойде момент, в който въпреки всичко, което беше сторил за Мосад, Робърт Максвел нямаше да се превърне в психически нестабилен и непредсказуем човек, който създава проблеми?

Без съмнение обаче Максвел организира брилянтно пласмента на „Промис“ и що се отнася до Мосад, обезпечи ефективността на системата. Службата бе първата, която се сдоби с програмата, и тя се оказа ценен инструмент в кампанията им срещу Интифадата. Много от нейните водачи бяха напуснали Йордания, за да потърсят по-сигурно укрытие в Европа, след като неколцина от тях бяха убити от кидони.

Скоро беше постигнат зрелищен успех. Един от водачите на Интифадата, който се беше преместил в Рим, се обади на телефонен номер в Бейрут, регистриран в компютрите на Мосад към адреса на известен бомбаджия. Мъжът, който се обаждаше от Рим, желаше да се срещне с бомбаджията в Атина. Мосад използва „Промис“, за да провери всички пътнически агенции в Рим и Бейрут за евентуално направени от двамата мъже резервации за пътуване. По-нататъшните проверки в Бейрут разкриха, че бомбаджията беше поръчал на местни фирми доставчици да спрат доставките на неговия адрес поради скорошно заминаване. „Промис“ претърси компютрите на местните дейци на ООП и показа, че бомбаджията беше сменил полета си в последния момент. Това обаче не го спаси. Смъртта го застигна на път за летището в Бейрут, когато колата му беше взривена. Малко след това в Рим водачът на Интифадата стана жертва на пътнотранспортно произшествие, извършено от неизвестен шофьор.

Междувременно Мосад използваше „Промис“, за да се сдобива със секретна разузнавателна информация от редица служби. В Гватемала бяха разкрити близките контакти между силите за сигурност на страната и наркотрафикантите, както и техните канали в Съединените щати. Съответните имена бяха предадени на Управлението за контрол на лекарствените средства и на ФБР от Мосад.

В ЮАР един катца от израелското посолство използва „Промис“, за да проследи забранена революционна организация в страната и контактите ѝ с групировки в Близкия изток. Във Вашингтон специалисти на Мосад в израелското посолство използваха „Промис“, за да проникнат в канала за свързка с другите дипломатически мисии и с различните департаменти (министерства) към американското правителство. Същото ставаше и в Лондон, и в други европейски столици. Системата продължаваше да предоставя ценна информация на Мосад. До 1989 година програми „Промис“ на стойност петстотин милиона долара бяха продадени на Великобритания, Австралия, Южна Корея и Канада. Числото щеше да бъде още по-внушително, но ЦРУ пласираше на разузнавателните управления своя собствена версия. Във Великобритания „Промис“ беше използвана от МИ5 в Северна Ирландия за проследяване на терористи и политическите лидери на движения начело с Джери Адамс например.

Максуел успя да продаде УБ системата на полската разузнавателна служба. В замяна поляците според Бен Менаше бяха позволили на Мосад да открадне руски МиГ–29. Операцията много напомняше на кражбата на една по-стара модификация на МиГ от Ирак. Един полски генерал, който завеждаше секцията на УБ в Гданск, срещу един милион долара, платени му по сметка в Ситибанк в Ню Йорк, беше уредил самолетът да бъде бракуван като вече амортизиран, макар машината съвсем скоро да беше пристигнала от руските самолетостроителни заводи. Изребителят беше разглобен, частите бяха подредени в сандъци, на които стоеше надпис „Селскостопанска техника“, и незабавно транспортиран със самолет до Тел Авив. Там МиГ-ът беше наново сглобен и пилоти от израелските ВВС извършиха изпитателни полети, което им даде възможност да отговорят за в бъдеще по-ефективно на ударите на сирийската авиация, разполагаща със същите МиГ–29.

Минаха седмици, преди кражбата да бъде разкрита от Москва по време на рутинен опис на самолетите, с които бяха снабдявани страните от Варшавския договор. Москва отправи остър протест срещу Израел, придружен от заплахата да бъде спряно емигрирането на евреи от Съветския съюз. След като неговите военни специалисти бяха разгадали всички тайни на МиГ, израелското правителство се извини охотно за „неуместната активност на служители, действащи неофициално“, и незабавно върна самолета. Преди това обаче полският генерал вече беше емигрирал в Съединените щати, където го очакваше цяло състояние в долари. Вашингтон се съгласи да му предостави нова самоличност в замяна на невъзможността ВВС на САЩ да проведат своя независима инспекция на МиГ-а.

Малко след това Робърт Максвел отлетя за Москва. Официално беше оповестено, че ще се срещне и ще разговаря с Михаил Горбачов. В действителност обаче посещението имаше за цел „Промис“ да бъде продадена на КГБ. Благодарение на своя таен микрочип капан програмата даде на Израел уникален достъп до съветското военно разузнаване, като превърна Мосад в една от най-добре осведомените служби по отношение на руските намерения.

От Москва Максвел пристигна в Тел Авив. Както обикновено той беше приет като държавен глава, като му бяха спестени всички формалности на летището и беше посрещнат от официално лице от Външно министерство.

Максуел обаче се отнесе към посрещача, както се държеше с всички свои подчинени, като настоя да му носят куфарите и да седне отпред до шофьора. Максвел искаше да знае къде е ескортът му от мотоциклети и когато му беше казано, че няма да има, той заплаши да се обади в кабинета на министър-председателя с настояване посрещачът да бъде уволнен. По време на всяко принудително спиране в задръстения трафик Максвел мърмеше нещастния служител и не престана по целия път до хотелския апартамент. Там го очакваше любимата му проститутка. Той я отпрати, тъй като имаше много по-належащи въпроси от задоволяването на сексуалните си потребности.

В Лондон вестникарската империя на Робърт Максвел беше изпаднала в тежко финансово затруднение. Ако не получеше сериозна финансова инжекция, скоро щеше да се наложи да преустанови дейността си. Ала в лондонското Сити, където преди той винаги беше

успявал да си осигурява финансиране, сега се усещаше нежелание да му бъдат предоставени средства. Врелите и кипели финансисти се досещаха, че зад гръмкостта и арогантността му се криеше човек, започнал да губи финансовата си прозорливост, която в миналото ги караше да му прощават толкова други неща. В онези времена той се гневеше и сипеше заплахи и при най-малкия повод. Банкерите обуздаваха гневната си реакция и се съобразяваха с претенциите му. Но сега вече чашата беше преляла. В Банк ъф Ингленд и други финансови институции в Сити витаеше слухът, че личността на Максвел вече не е сигурен залог.

Информацията им отчасти се основаваше на поверителни доклади от Израел, в които се твърдеше, че Максвел е притиснат от своите първоначални израелски инвеститори да върне парите, с чиято помощ се сдобил с „Мирър груп“. Крайният срок за погасяването на дълга беше отдавна изтекъл и израелците ставаха все по-настоятелни. В опита си да отклони вниманието им Максвел им обещал да върне по-големи суми, ако са склонни да изчакат. Това обаче не устройваше израелците. Те си искаха парите обратно, и то веднага. Това беше и причината за идването на Максвел в Тел Авив. Той се надяваше да ги убеди да му дадат още малко отсрочка. Ала изгледите не бяха добри. По време на полета на няколко пъти му се обаждат разгневени инвеститори, които заплашваха да повдигнат въпроса пред управителното тяло на Сити в Лондон.

Съществуваха и по-сериозни основания за притеснения у Максвел. Той беше отклонил и големи суми от печалбите на „ОРА“, поверени му да ги укрие в банки в съветския блок. Той беше използвал парите, за да се опита да изправи на крака „Мирър груп“. Максвел вече бе прибрал каквото имаше за присвояване от пенсионния фонд на своите служители, а и от парите на „ОРА“ не беше останало много.

За разлика от израелските инвеститори при разкриването на тези кражби той щеше да се изправи пред неумолими хора като Рафи Ейтан. Максвел познаваше достатъчно добре бившия висш служител на Мосад, за да съзнава, че изживяването изобщо нямаше да бъде от приятните.

От своя хотелски апартамент Максвел започна да крои планове как да излезе от ситуацията. Неговият дял от печалбата от пласирането на „Промис“ от страна на „Дегем“ нямаше да е достатъчен, за да го

извади от кризата. Нито пък печалбата от „Маарив“ — израелския таблоид, който беше създаден по модела на символа на неговата империя — „Дейли мирър“. Но оставаше една възможност — неговата компания „Сайтекс“ със седалище в Тел Авив, която произвеждаше високотехнологично печатарско оборудване. Своевременната продажба на „Сайтекс“ щеше да помогне за решаването на проблема.

Максуел повика в своя хотелски апартамент изпълнителния директор на „Сайтекс“ — сина на министър-председателя Ицхак Шамир. Ала той му носеше лоши новини — бърза продажба беше малко вероятна. „Сайтекс“, макар все още да успяваше да се задържи на повърхността, се сблъскваше с нарастваща конкуренция. Сега не беше най-подходящият момент компанията да бъде обявена за продан. Продажбата ѝ щеше да изхвърли на улицата истински професионалисти във време, когато безработицата представляваше сериозен проблем за Израел.

Този отговор провокира гневно избухване от страна на Максуел. Пропадаше и последната му надежда за спасение. От тактическа гледна точка той допусна грешка, като влезе в открит конфликт със сина на министър-председателя, който не пропусна да спомене пред баща си, че Максуел е изпаднал в сериозно финансово затруднение. Министър-председателят, който беше наясно за връзката на магната с Мосад, веднага уведоми за това Наум Адмон. Той от своя страна свика съвещание на висшия състав, за да решат как да се справят с възникналата проблематична ситуация.

По-късно се разбра, че са били обсъждани няколко варианта за действие.

Според първия Мосад трябваше да помоли министър-председателя да използва значителното си влияние сред израелските инвеститори не само да изчакат с връщането на инвестициите си, но и да мобилизират собствените си източници и контакти, за да намерят пари, с които да измъкнат Максуел от тежкото положение. Идеята обаче бе отхвърлена с довода, че Максуел е притеснил Шамир с безцеремонното си държание. На всички беше добре известно силното чувство за самосъхранение на Шамир и се очакваше в създадалата се ситуация той да се дистанцира от Максуел.

Друга възможност беше Мосад да се обърне към своите високопоставени саяними в лондонското Сити и да ги помоли да

подкрепят спасителна операция на Мосад. Същевременно приятелски настроените към Мосад журналисти във Великобритания можеха да бъдат насърчени да публикуват статии в подкрепа на изпадналия в затруднение магнат.

И тези предложения бяха отхвърлени. Сведенията, които Адмон получи от Лондон, сочеха, че много от саянимите биха приветствали краха на Максвел и че малцина журналисти извън шапката на „Мирър“ биха посмели да напишат хвалебствени статии за магната, който години наред заплашваше конкурентните медии.

Последната възможност беше Мосад да прекрати окончателно всякакви контакти с Максвел. Тук имаше известен риск. Ако се вземеха предвид сведенията за непредсказуемостта на Максвел в определени моменти, беше твърде вероятно той да използва вестниците си, за да атакува директно Мосад. Като се имаше предвид достъпът до информация, който му беше даден, това можеше да има особено сериозни последици.

При тези мрачни прогнози участниците в срещата заключиха, че Адмон трябва да се срещне с Максвел и да му напомни за отговорността, която носи пред Мосад и пред Израел като цяло. Още същата нощ двамата мъже вечеряха в хотелския апартамент на Максвел. Какво са говорили остава загадка. Часове по-късно обаче Робърт Максвел напусна Тел Авив с личния си самолет. И това беше последният път, когато някой в Израел го видя жив.

От Лондон обаче достигаха сведения, че въпреки очакванията, изглежда, Максвел успява да поддържа по някакъв начин вестникарската си групировка. Оприличаваха го на изпаднал в транс арабски дервиш, който тича от една среща на друга с единствената цел да си осигури финансова подкрепа. От време на време той звънеше на Мосад, за да разговаря с Адмон, като винаги информираше секретарката на генералния директор, че на телефона е Малкия чех. Максвел беше получил това прозвище, след като го бяха вербували. Съдържанието на тези разговори също остава неизвестно.

По-късно обаче се появи нишка с източник бившия катца Виктор Островски. Според него Максвел е настоявал, че е дошло време за разплата и огромните суми, които е отклонил от пенсионния фонд на „Мирър“, трябваше да му бъдат върнати. В същото време Максвел предложил Мосад да лобира от негово име Мордехай Вануну да бъде

освободен от затвора и да му бъде предаден. Максвел смяташе да откара техника със самолет в Лондон и лично да го интервюира от името на „Дейли мирър“. Историята щеше да е за Вануну „актът на изкупление“ и щеше да е написана така, че да предизвика съпричастие към Израел. С присъщата си дързост Максвел добавил, че това ще вдигне чувствително тиража на „Мирър“ и щеше да отключи онези врати, които все още оставаха заключени за него в лондонското Сити.

Островски не беше единственият, който смяташе, че именно този нелеп план в последна сметка накара Мосад да реши, че Робърт Максвел се е превърнал в опасна бита карта.

На 30 септември 1991 година сведенията за неуравновесеното поведение на Максвел се потвърдиха, когато той телефонира на Адмон. Този път заплахата му беше недвусмислена. Финансовите му афери отново бяха изплували на дневен ред и той беше разследван от парламента и британските медии, които досега бяха държани на почетно разстояние от неговата гвардия високоплатени адвокати и техния запас от призовки. Тогава Максвел заяви, че ако Мосад не уреди незабавното връщане на всички отклонени от пенсионния фонд на „Мирър“ пари, той не може да е сигурен, че ще съумее да запази в тайна срещата на Адмон с Владимир Крючков, бившия шеф на КГБ. Сега Крючков беше в един московски затвор в очакване на процеса за участието си в неуспелия опит за преврат, чиято цел беше свалянето на Михаил Горбачов. Основен елемент в заговора беше срещата на Крючков с Адмон на яхтата на Максвел в Адриатическо море малко преди да бъде даден сигнал за преврата.

Мосад обеща, че Израел ще използва влиянието си в Съединените щати и в ключови европейски страни, за да бъде признат по дипломатически път новият режим в Москва. В замяна на това Крючков пое ангажимента да уреди на всички съветски евреи да бъде дадено правото и свободата да отпътуват за Израел. Обсъждането не доведе доникъде. Разкритията обаче можеха сериозно да навредят на доверието, е което се ползваше Израел пред управляващия в Русия режим, както и пред Съединените щати.

Именно в този момент, щеше да напише Виктор Островски, „една малка сбирка на радикално настроени висши служители, състояла се в главната квартира на Мосад, постигна единодушното решение за ликвидирането на Максвел“.

Ако твърдението на Островски е вярно — а то никога не е било официално отхвърляно от Израел, — немислимо е тази група да е действала без разрешение от най-високо равнище и дори вероятно с мълчаливото съгласие на министър-председателя на Израел Ицхак Шамир — човекът, който някога беше дал своя личен принос в унищожаването на враговете на Мосад.

Решаването на въпроса ставаше още по-належащо за Москва след публикуването на книгата на американския журналист Сиймор М. Хърш „Изборът на Самсон: Израел, САЩ и бомбата“, в която се засягаше темата за превръщането на Израел в ядрена сила. Новината за тази книга изненада Мосад и веднага в Тел Авив бяха изпратени копия от нея. След като книгата беше обстойно проучена, бе преценено, че най-доброто решение в случая е да се запази мълчание. Болезнената поука от грешката, допуснатата при конфронтирането с издателя на Островски (който беше издател и на тази книга), беше добре усвоена. Но имаше един проблем — Хърш разкриваше връзката на Максвел с Мосад. Ставаше дума преди всичко за действията на „Мирър груп“ по отношение на Вануну и връзката между Ник Дейвис, „ОРА“ и Ари Бен Менаше. Както можеше и да се очаква, Максвел се беше прикрил зад гвардията си от адвокати, като публикуваше статии, клеймящи Хърш и неговите лондонски издатели. За пръв път обаче той срещна достоен противник — Хърш беше носител на наградата „Пулицър“ и не можеше да бъде лесно сплашен. А в парламента зачестиха все по-острите въпроси относно връзките на Максвел с Мосад. На повърхността изплуваха и стари подозрения. Защитени от депутатския си имунитет, депутатите на парламента настояваха да разберат доколко Максвел беше запознат с операциите на Мосад във Великобритания. Според Виктор Островски „земята под краката на Максвел вече гореше“.

Островски твърди, че успехът на внимателно подготвияния план на Мосад за елиминирането на Максвел зависеше от това дали щяха да го убедят да отиде на среща, по време на която Мосад да нанесе своя удар. Този план твърде много напомняше заговора, довел до смъртта на Мехди Бен Барка в Париж.

На 29 октомври 1991 година на Максвел се обади катца в израелското посолство в Мадрид. Максвел беше помолен да замине за Испания на следващия ден и според Островски „човекът, който му се

обадил по телефона, обещал, че нещата ще се оправят, така че паниката е излишна“. Максвел беше инструктиран да отлети за Гибралтар и да се качи на борда на своята яхта „Лейди Гизлейн“, след което да нареди на екипажа да отплава за Канарските острови „и там да очаква съобщение“.

Робърт Максвел се съгласил да следва инструкциите.

На 30 октомври четирима израелци пристигнаха в мароканското пристанище Рабат. Декларираха пред властите, че са туристи, дошли да прекарат почивката си, като се отдадат на подводен риболов и за целта наемат презокеанска моторна яхта. Те обаче потеглиха към Канарските острови.

На 31 октомври, след като Максвел акостираше в пристанището на Санта Крус на остров Тенерифе, той вечерял сам в хотел „Менси“. После към него за малко се присъединил някакъв мъж. Кой е бил той и за какво са говорили е част от мистерията, обгръщаща последните дни на Робърт Максвел. Малко след това Максвел се върнал на своята яхта и наредил на екипажа да отплават. През следващите тридесет и шест часа „Лейди Гизлейн“ плавала сред островите, без да се приближава до сушата, като се движела с непостоянна скорост. Максвел обяснил на капитана, че му трябва време да реши накъде да се отправят. Екипажът не си спомняше друг път Максвел да е проявявал подобна нерешителност.

В рубриката „Световна сензация“ с огромни заглавия на първа страница „Как и защо Робърт Максвел беше убит“ британското списание „Бизнес ейдж“ впоследствие писа, че под прикритието на нощта ударен екип от двама души прекосил с малка гумена лодка разстоянието от моторната яхта до „Лейди Гизлейн“, която проследил. След като се качили на борда, мъжете открили Максвел на задната палуба и го повалили дори преди той да успее да извика за помощ. После „единият от убийците инжектирал мехурче въздух в югуларната вена на Максвел. Мигове след това магнатът бил мъртъв.“

Авторите на статията в списанието правеха заключението, че тялото е било изхвърлено през борда и убийците незабавно се върнали на своята яхта. Едва след шестнадесет часа Максвел бил открит — достатъчно време едно боцване от игла да се заличи в резултат от проникването на вода в организма и от това, че целостта на кожата е нарушена от ухапвания на хищни риби.

Но сигурното беше, че през нощта на 4 срещу 5 ноември 1991 година проблемът на Мосад с Максвел бе потопен в студените дълбини на Атлантическия океан. Последвалото полицейско разследване и извършената от испанските власти аутопсия приключиха с много въпросителни. Защо само двама от единадесетчленния екипаж на яхтата бяха останали будни? Обикновено петима души поемаха нощната вахта. На кого Максвел бе изпратил множество факсове през онези часове? Какво се е случило с изпратените екземпляри? Защо екипажът с такова закъснение бе установил липсата на Максвел на борда? Защо бяха отложили да бият тревога още седемдесет минути? И до ден днешен на тези въпроси не са намерени убедителни отговори.

Тримата испански патолози, назначени да извършат аутопсията, поискаха жизненоважните органи и тъкани да бъдат изпратени в Мадрид за допълнителни тестове. Преди да бъде сторено това обаче, семейството на Максвел се намеси и настоя тялото да бъде балсамирано и изпратено незабавно със самолет в Израел, за да бъде погребано там. Твърде необичайно, но испанските власти изобщо не се възпротивиха.

Кой или какво беше убедило семейството да действа по този начин, и то незабавно?

На 10 ноември 1991 година погребението на Максвел се състоя на Маслиновия хълм в Ерусалим, където се погребваха най-почитаните от нацията герои. Церемонията по своята тържественост бе достойна за погребение на държавник. На нея присъства целият състав на правителството на страната, както и опозиционни лидери. Не по-малко от шест настоящи и бивши шефове на израелското разузнаване слушаха надгробното слово, произнесено от министър-председателя Ицхак Шамир, в което той заяви: „Думите не са достатъчно, за да изразят онова, което направи той за Израел.“

Сред опечалените имаше и един мъж, облечен от горе до долу в черно. Единственият разчупващ детайл в строгия му костюм беше бялата римска якичка на ризата му, носена от някои духовници. Роден в семейство на ливански християни, той приличаше на аскет — малко над метър и шестдесет и тежащ около четиридесет и пет килограма. Ала отец Ибрахим не беше обикновен свещеник — той беше служител на Държавния секретариат на Ватикана.

Дискретното му присъствие на погребението не беше израз толкова на почитта към паметта на Робърт Максвел, колкото на тайните връзки между Светия престол и Израел. Това беше поредна илюстрация на афоризма на Меир Амит, че сътрудничеството между разузнавателните служби няма граници.

---

[1] Става въпрос за столицата на Йордания, а не за военното разузнаване на Израел. — Бел. Dave ↑

11. САТАНИНСКИ СЪЮЗИ

Идеята за папата като пожизнен управник с абсолютна власт, държавен и духовен глава, който не подлежи на какъвто и да било юридически или законодателен контрол, винаги е допадала на израелските министър-председатели. С помощта на пирамидалната монархическа структура папата използваше огромното си влияние, за да формира икономическите, политическите и идеологическите възгледи не само на вярващите католици, но и на света като цяло. Давид Бен Гурион веднъж бе казал: „Не обръщайте внимание на нелепостите за това, колко разногласия имало около папата — вижте само колко много хора може да призове на помощ.“

Най-примамлива за Мосад беше тайнствеността, която обгръщаше действията на Ватикана. Този прецизен и строго съблюдаван механизъм успешно забулваше всички дела на Светия престол. Нерядко минаваха месеци, преди да се проявят първите признаци за папска намеса в някоя дипломатическа инициатива, дори тогава рядко се разбираше каква е всъщност историята. Всеки един от генералните директори на Мосад се беше опитвал да вдигне това прословуто було. Ала опитите както на правителството на Израел, така и на Мосад да установят нормални работни отношения с Ватикана бяха учтиво, но твърдо отклонявани.

В действителност в самия Държавен секретариат на Светия престол (еквивалент на светското външно министерство) действаше силна антиизраелска фракция. Тези облечени в раса висши католически духовници неизменно се позоваваха на положението на Западния бряг и ивицата Газа като „окупирани територии“, а на Голанските възвишения като „анексирани“ от Сирия. Вечер, когато напускаха своя малък град държава, те посещаваха домовете на богати араби на римската улица „Виа Кондоти“ или присъстваха на коктейли в „Пиаса Навона“, където с безизразно изражение изслушваха мечтите им за изличаването на Израел от земята.

Свещениците обаче бяха безкрайно внимателни в изказванията си. Те бяха убедени, че еврейската държава има агенти навсякъде, които наблюдават, слушат, а може би дори снимат и записват. Едно от първите предупреждения, отправяно към всеки новоназначен в секретариата, беше да внимава да не бъде „шпиониран или разкрит, особено от агенти на страни, на които Ватикана твърдо отказва дипломатическо признание“. Израел беше в челото на този списък. При избирането си през 1978 година папа Йоан Павел II се погрижи Израел да си остане в същия този списък. Той възнамеряваше да обмисли признаването на пълен дипломатически статут на Израел едва когато затвърдеше позициите си.

Информацията, която папата получаваше за Израел, бе все така повлияна от контактите на неговите свещеници дипломати с арабите. След набезите си из Рим монсеньорите се връщаха на третия етаж на Апостолическия дворец — многолюдната като мравуняк, изкуствено осветена и недобре вентилирана задушна главна квартира на папската дипломатическа служба. Известна под името „Отдел за извънредни въпроси“, службата отговаряше за водената от Светия престол външна политика. Нейните двадесет „подотдела“ бяха задръстени от също толкова голямо количество документация, колкото и всяко друго външно министерство. Това говореше за разрастващите се в световен мащаб дипломатически интереси на Ватикана.

Отделът за Близкия изток заема няколко работни помещения, разделени на секции, с изглед към двора „Сан Дамасо“ — великолепно оформен площад в сърцето на големия дворецов комплекс. Сред първите документи, които отделът представи на новия първосвещеник, беше един изключително оспорван случай относно международния статут на Ерусалим и патронажа на Организацията на обединените нации, според който Ватиканът трябваше да се грижи за всички християнски гробници и свети мощи в града. Новината за това предложение достигна до Тел Авив в началото на 1979 година, след като бе получено ксерокопие от документ, предаден от един монсеньор на богат ливанец християнин, живеещ в Рим. Сред служителите на въпросния ливанец беше и един саяним на Мосад. Възникналата възможност Ерусалим да добие международен статут амбицира министър-председателя Менахем Бегин, който нареди на шефа на

Мосад Ицхак Хофи да удвои опитите си за установяване на дипломатически контакти с Ватикана.

И двамата знаеха какво се беше случило последния път, когато Мосад се опита да направи това под прикритието на визита на предшественичката на Бегин — бележитата Голда Меир.

През 1972 година Голда Меир най-накрая получи отговор от папа Павел VI, че ще я приеме на кратка частна аудиенция. През декември същата година тя съобщи на министрите от кабинета по време на едно от седмичните им заседания, които продължаваха да се съмняват, че срещата ще доведе до нещо значимо, че е очарована от „марксисткия структурализъм на папството. Първо, то има почти безпрецедентна финансова мощ. На следващо място, то действа без политически партии или профсъюзи. Целият апарат на папството бе създаден, за да упражнява контрол. Римската курия контролира епископите, епископите контролират духовенството, а духовенството миряните. С множеството си секретариати, комисии и структури, папството представлява система, създадена, за да шпионира и информира!“

Датата за аудиенцията при папата беше определена за 15 януари 1973 година. Голда Меир беше уведомена, че ще има на разположение точно тридесет и пет минути насаме с първосвещеника. Накрая щяха да си разменят подаръци. Нямаше определен дневен ред за срещата, но Голда Меир се надяваше да убеди папата да посети Израел. Официалният повод щеше да бъде отслужването на тържествена меса за повече от стотте хиляди християни араби, които живееха в Израел. Тя обаче знаеше какъв огромен международен отзвук щеше да предизвика посещението му.

По съображения за сигурност нямаше да се правят предварителни съобщения за срещата. В края на посещението ѝ на международната конференция на социалистите в Париж Голда Меир щеше да отпътува за Рим с чартърен полет на „Ел Ал“. Едва на борда на самолета на журналистите щеше да бъде съобщено, че тя заминава на посещение във Ватикана.

Шефът на Мосад Цви Цамир също отлетя за Рим, за да се погрижи за сигурността. Градът беше свърталище на терористични фракции както от Близкия изток, така и от Европа. Рим също се беше превърнал в подслушвателен пост за изпълнението на най-важната задача на Мосад в момента — откриването и ликвидирането на

извършителите на жестокото убийство по време на Олимпийските игри в Мюнхен.

Цви Цамир командирова Марк Хеснер, един от най-способните му катци, в Рим, за да проучи многобройната арабска общност в града. В Милано, другия център на терористични групировки, шефът на Мосад изпрати Шаи Каули, също опитен катца. Цви Цамир запозна двамата си служители с подробностите за предстоящата визита и те го придружиха до Ватикана.

Когато на 10 януари 1973 година тримата мъже пътуваха с кола от Рим за Ватикана, те знаеха много повече за отдавнашната връзка на Светия престол с друга една разузнавателна служба, отколкото техните домакини подозираха.

През 1945 година представители на военновременното Управление на стратегическите служби (ОСС), предшественик на ЦРУ, бяха посрещнати „с отворени обятия“ във Ватикана по думите на Джеймс Джизъс Енгълтън, шеф на централата на ОСС в Рим. Папа Пий XII и Римската курия поискаха помощ от Енгълтън в похода на църквата срещу войнстващите комунисти. Помощта се изразяваше в това да бъде докарана на власт Италианската християндемократическа партия (ХДП). Ревностният католик Енгълтън употреби всичките си възможности, за да подкупува, изнудва и заплашва гласоподавателите да подкрепят въпросната партия. Той получи пълен достъп до службата на Ватикана за събиране на информация в цяла Италия, която нямаше равна на себе си в света. Всеки енорийски свещеник и неговият помощник докладваха за действията на италианските комунисти в техните енории. След като Ватиканът направеше оценка на информацията, тя незабавно се предаваше на Енгълтън, който от своя страна я изпращаше във Вашингтон.

Там тя бе използвана да подсили и без това огромния страх на Държавния департамент от заплахата, която Съветският съюз представляваше за Запада. Енгълтън получи нареждане да направи всичко по силите си, за да възпрепятства активистите от военновременната съпротива на Италианската комунистическа партия да вземат властта. Подобно на папата и Енгълтън не намираше покой при мисълта за световната комунистическа заплаха, която ще раздели земното кълбо на две части — капиталистическа и социалистическа.

Тези две части никога нямаше да могат да съжителстват мирно. Още повече че самият Сталин беше изрекъл подобна закана.

Папата беше убеден, че италианските комунисти стоят начело на кампанията за унищожаване на църквата на всяка цена и с всички възможни средства. Редовните срещи между папа Пий XII и набожния Енгълтън се превърнаха в разговори, в които призракът на комунизма присъстваше все по-често. Папата непрестанно напомняше на Енгълтън, че трябва да убеди Съединените щати да направят всичко възможно, за да унищожат тази заплаха. Първосвещеникът, който олицетворяваше мира на земята, стана яростен пропагандатор на американската външна политика, която в крайна сметка доведе до студената война.

До 1952 година римската централа на днешното ЦРУ се ръководеше от друг ревностен католик — Уилям Колби, който след това пое дейността на ЦРУ във Виетнам. Колби създаде мощна мрежа от информатори в Държавния секретариат, както и във всяко паство и изповедалня на Ватикана. Той използваше тази мрежа в борбата на ЦРУ със съветските шпионски мрежи и подривна дейност в цял свят. Свещениците редовно снабдяваха Ватикана с информация. В страни като Филипините, където комунистите се опитваха да си поправят път сред нация от ревностни католици, ЦРУ успя да им нанесе успешен отпор. Папата разбираше необходимостта от насилствени мерки и беше съгласен, че ако Съединените щати не предприемат онова, което той назоваваше „печални, но необходими действия“, светът ще бъде обречен на десетилетия страдания.

През 1960 година ЦРУ постигна друг голям успех, когато кардинал Монтини от Милано, станал четири години по-късно папа Павел VI, съобщи на ЦРУ имената на свещениците в САЩ, за които Ватиканът смяташе, че не са достатъчно убедени във вредата от комунизма. Студената война беше в разгара си. Вашингтон беше обхванат от параноя. ФБР се впусна в гонения на набедените свещеници и мнозина от тях напуснаха страната, като се заселиха в Централна и Южна Америка. ЦРУ разполагаше със значителен фонд за подкупи, условно наричан „финансиране на проекти“, и правеше големи дарения на различни католически благотворителни организации, училища и сиропиталища. Пари бяха осигурени и за възстановяването на църковни сгради, собственост на Ватикана.

Свещеници и монахини с проамерикански убеждения имаха възможност да пътуват безплатно на почивка. Италиански кардинали и епископи получаваха каси с шампанско и кошници с изтънчени деликатеси, докато Италия все още страдаше от продоволствена криза вследствие на Втората световна война. Неколцината поредни шефове на централата на ЦРУ в Рим бяха удостоявани от Ватикана с повече почести, отколкото посланиците на САЩ в Италия.

Когато Йоан XXIII беше избран за папа през 1958 година, той изненада цялата Курия (Гражданската служба на Ватикана) с думите, че походът срещу комунизма се е провалил и нареди на италианските епископи да станат „политически неутрални“. ЦРУ направо обезумя, когато папа Йоан XXIII забрани свободния достъп до Ватикана на неговите служители. Паниката в управлението се засили още повече, когато ЦРУ научи, че папата е започнал да посява семената на източна политика и е влязъл в предпазлив диалог със съветския лидер Никита Хрущов. Според шефа на централата на ЦРУ в Рим: „Ватиканът вече не е така безрезервно предан на американската система. Светият престол е станал враждебно настроен и отсега нататък трябва да гледаме на действията му в такава светлина.“

Анализаторите на ЦРУ във Вашингтон подготвиха изчерпателни доклади със сензационни заглавия като „Връзките между Ватикана и комунизма“. През късната пролет на 1963 година централата в Рим докладва, че Светият престол ще установи пълни дипломатически отношения с Русия. Шефът на ЦРУ Джон Маккоун отлетя за Рим и направо нахълта в кабинета на папа Йоан XXIII с думите, че идва по настояване на първия президент католик на САЩ — Джон Ф. Кенеди. Маккоун настоя пред папата, че църквата „трябва да прекрати уклона към комунизма. Пазарлъкът с Кремъл е както опасен, така и недопустим. Комунизмът е троянски кон, както сочат и скорошните победи на левицата в италианските избори. Комунистите отхвърлиха до голяма степен подкрепяната от католическите партии политика.“

Цели десет минути без прекъсване трая тирадата на Маккоун, произнесена с типичния му откровен тон. Най-накрая в залата за аудиенции на Апостолическия дворец се възцари тишина. За един дълъг момент възрастният папа гледаше своя висок посетител с аскетичен вид. После заговори тихо, като му обясни, че църквата, която оглавява, неотложно трябва да изпълни един свой дълг: да се бори с

бедността и нарушаването на човешките права, да премахне бедняшките квартали и гетата, да сложи край на расизма и политическите репресии. И той е решен да разговаря с всеки, който би могъл да му помогне да осъществи тази цел, дори и със Съветите. Единственият начин да се изправи срещу предизвикателството на комунизма беше да се бори с него с разумни аргументи.

Маккоун, който повече не беше в състояние да се сдържи, изрече гневно: „Не съм дошъл тук да водя дебати!“ Той съобщи на Йоан XXIII за доказателствата на ЦРУ, че докато папата е водел политика на разведряване с Москва, комунизмът е преследвал свещениците в целия социалистически блок, Азия и Южна Америка. Според папата обаче това бе още едно основание да се бори за установяване на по-добри отношения с руснаците. Сразен, Маккоун се върна във Вашингтон, убеден, че папа Йоан XXIII е „по-мек с комунистите, отколкото всеки друг от предшествениците му“.

Неочакваната скоростна кончина на папата (вследствие скоротечен рак) беше посрещната с облекчение от Маккоун и президента Кенеди.

Когато кардинал Монтини от Милано беше избран за папа Павел VI през 1963 година, Вашингтон се успокои. Два дни след възкачването му на Светия престол, папата прие Кенеди на тайна аудиенция. Междувременно Маккоун крачеше из градините на Ватикана подобно господар, завърнал се у дома след дълго отсъствие.

Управлението на папа Павел VI обаче беше помрачено в личен план от бързо влошаващото му се здраве, а в международен — от войната във Виетнам. Той беше убеден, че ескалацията на напрежението, което президентът Линдън Джонсън беше предизвикал през 1966 година, е греховна от морална гледна точка и че Светият престол трябва да поеме ролята на миротворец. Три месеца след като Ричард Никсън стъпи в Овалния кабинет, той също отлетя за Рим, за да се срещне с папата. Президентът му съобщи, че възнамерява да разшири намесата на САЩ във Виетнам. Присъствието на ЦРУ във Ватикана за пореден път се оказа нежелано.

Всичко това Цви Цамир научи от свой катца във Вашингтон. Сега, през тази слънчева утрин на 10 януари 1973 година, докато той и неговите служители пътуваха към Ватикана, за да инспектират мерките за сигурност по време на посещението на Голда Меир, Цви Цамир се

надяваше, че в резултат на визитата Мосад ще заеме мястото на ЦРУ в многогодишния флирт на Ватикана с разузнавателните служби.

Пред входа на Апостолическия дворец ги очакваше шефът на охраната на Ватикана — висок мъж със слабо изпито лице, облечен с тъмносин костюм, униформата на „Виджил“ — службата за сигурност на Ватикана. През следващите няколко часа той ги разведе из малкия град държава, за да проверят всички възможни места, където би могъл да се скрие арабски снайперист и евентуално да стреля по Голда Меир. Пред нищо неподозиращия шеф на Службата за сигурност на Ватикана Цви Цамир пък избираше подходящи места, където да бъдат прикрепени подслушвателни устройства, щом веднъж бъдат установени работни отношения със Светия престол. Цви Цамир се върна в Тел Авив доволен от обиколката из града държава. По-важното обаче беше, че вярваше, че е открил причината за отношението на Светия престол към Израел.

Още преди самолетът на Цви Цамир да се приземи в Израел обаче, подробностите за срещата на Голда Меир бяха в ръцете на групировката „Черен септември“. Те бяха достигнали до терористите със сигурност благодарение на проарабски настроен свещеник от Държавния секретариат на Ватикана. Според лидера на групировката Али Хасан Саламех посещениято на Голда Меир беше възможност, която не беше за изпускане, макар да беше издирван от Мосад заради организирането на убийството в Мюнхен. Той планираше ракетна атака срещу самолета на Голда Меир при неговото приземяване на летище „Леонардо да Винчи“ в Рим. Така се надяваше да елиминира не само нея, но и ключови министри от правителството, който щяха да придружават министър-председателя, както и ръководни фигури от Мосад. Саламех се надяваше, че докато Израел успее да се окопоти след подобен удар, той и хората му ще успеят да получат политическо убежище в Русия, с чиито власти вече преговаряха.

От 1968 година, когато поколението, родено след Втората световна война, започна своя собствена война срещу обществото под прикритието на формирания с такива абсурдни имена като „Червените бригади“ в Италия, германската фракция „Червена армия“, турската „Армия за освобождение на народа“, испанската ЕТА и ООП, Кремъл съзря в това чудесна възможност да ускори унищожаването на империализма и в частност на Израел.

Арабските терористи поддържаха специални връзки с КГБ, бяха по-смели и имаха много по-голям успех от които и да било други групировки. Те дръзваха да се изправят лице в лице с най-силния си враг Мосад — служба, към която КГБ изпитваше едновременно ненавист и възхищение заради нейната безмилостност. КГБ даде възможност на внимателно подбрани арабски активисти да се обучават в университета „Патрис Лумумба“ в Москва. Това не беше обикновен тренировъчен лагер за терористи, а школа за подготовка на подривни кадри. Там те не само бяха политически насъсквани, но и бяха инструктирани за най-новите тактики на КГБ за водене на терористична война и техники на елиминиране. Именно в университета „Патрис Лумумба“ Саламех изпипа докрай плана си за клането в Мюнхен. След терористичното нападение оцелелите членове на групировката поискаха от Русия политическо убежище. Съветите обаче се колебаеха — бурята от гняв, която бе предизвикало мюнхенското нападение, накара дори и Кремъл да се пази от обвинение, че закриля убийците. Саламех бе уведомен, че искането му за убежище за него и за хората му все още е обект на обсъждане.

Въпреки това руснаците не направиха нищо, за да подпомогнат издирването на членовете на организацията „Черен септември“, а и със сигурност не дадоха гласност на факта, че групировката крие запас от руски ракети в Югославия. Именно тези ракети щяха да бъдат използвани за взривяването на самолета на Голда Меир.

Планът, подобно на всички досегашни идеи на Саламех, беше дързък и пределно прост. Ракетите щяха да бъдат натоварени на кораб в Дубровник, който да ги транспортира през Адриатическо море до Бари на източното италианско крайбрежие. Оттам те щяха за бъда прекарани по суша в Рим малко преди пристигането на самолета на Голда Меир. Саламех не беше забравил уроците по стратегия на своя инструктор от КГБ в „Патрис Лумумба“ — винаги карай врага да гледа в погрешната посока. По време на операцията Саламех трябваше да насочи бдителността на Мосад далеч от Рим.

На 28 декември 1972 година един отряд на групировката „Черен септември“ нападна израелското посолство в Банкок. Знамето на ООП беше развято над сградата на посолството, а шестима израелци бяха взети като заложници. Скоро петстотин тайландски войници и полицаи обкръжиха сградата. Исканията на терористите бяха Израел да

освободи тридесет и шест членове на ООП, осъдени на различни срокове затвор, в противен случай щяха да ликвидират заложниците.

В Тел Авив се разиграваше подобен сценарий. Кабинетът се събра на спешно заседание. Чуха се естествено обичайните приказки за отстояване на позициите на страната и обратното становище — за известно отстъпление. Оставиха на Цви Цамир да прецени, тъй като пътят до Банкок изискваше логистична подкрепа, с каквата не разполагаха в този враждебно настроен регион на света. А и самото израелското посолство се намираше в центъра на многолюдния Банкок. Тайландското правителство никога нямаше да даде разрешение за престрелки. И тогава, след подозрително кратки преговори, неочаквано терористите се съгласиха с предложението на Тайланд да им бъде дадена възможност да напуснат безпрепятствено страната, ако освободят заложниците. Часове по-късно членовете на групировката „Черен септември“ взеха полет за Кайро, където потънаха вдън земя.

В Тел Авив облекчението на Цви Цамир от бързата развързка и от факта, че не беше пролята кръвта на нито един израелец, прерасна в подозрения. Членовете на групировката „Черен септември“ бяха изключително добре обучени, силно мотивирани и много добре финансово обезпечени, способни на хитри ходове и стратегическо мислене. Добре владееха методите и начините да накарат всяко едно правителство да застане на колене. Защо тогава този път се бяха предали толкова лесно? Посолството в Банкок несъмнено беше идеална цел, която можеше да осигури на дейността им международна публичност и да привлече мнозина за каузата им. Почти сигурно в избора им на цел нямаше нищо случайно. Всяко действие на групировката беше част от нейната целенасочена подривна дейност срещу световния демократичен ред. В случая с посолството терористите бяха послушали съвета на своя гуру — Че Гевара, да поддържат жива омразата. Безпомощните заложници бяха изложени на яростни антисемитски нападки, но дали това не беше тактика за отвличане на вниманието? Дали в някоя друга страна не се подготвяше по-мощна операция срещу Израел? Но къде и кога?

Цви Цамир продължаваше да размишлява върху тези въпроси, когато отлетя с Голда Меир за конференцията в Париж. Там той продължи да търси отговорите на въпросите, които сами се налагаха на вниманието му.

В ранните часове на 14 януари 1973 година неочаквано изтече информация. Един саяним от телефонната централа на Рим прехвърлил две телефонни обаждания от платен телефон в жилищния блок, където понякога отсядаха членове на ООП. Първото обаждане беше от Бари, а второто от Остия — пристанището на Рим. Разговорите бяха на арабски, но саянимът говореше езика. Човекът, който се беше обадил в Рим, бе съобщил, че е време „да достави свещичките за празничната торта“.

Тези думи убедиха Цви Цамир, че се касае за кодирана заповед, свързана с предстоящо терористично нападение. „Свещички за торта“ можеше да означава оръжие, а онова, което най-много приличаше на свещички, бяха ракетите. Ракетите бяха идеалното средство да бъде унищожен самолетът на Голда Меир.

Би било безсмислено да я предупреждава. Тя принадлежеше към породата на безстрашните жени. Ако алармираше Ватикана, срещата щеше да бъде отменена, тъй като последното нещо, което Светият престол би желал, беше да бъде замесен в терористично нападение, особено такова, в резултат на което църквата щеше да е принудена да анатемоса своите арабски приятели.

Цви Цамир телефонира на своите двама катци Хеснер и Каули, които го бяха придружили първия път до Ватикана, и нареди на Каули да отпътува от Милано за Рим. Едва тогава Цви Цамир, придружаван от малък екип на Мосад, който пътуваше с Голда Меир, отлетя за столицата. Настроението им ясно се усещаше в черния хумор на шефа на Мосад, че това може да се окаже наистина вечният град за Голда Меир.

В Рим Цви Цамир сподели опасенията си с шефа на ДИГОС — италианския отряд за борба с тероризма. Негови служители направиха полицейска хайка в апартаментите, откъдето бяха засечени обажданията до Бари и Остия. При обиска в един от апартаментите беше открит руски наръчник за изстрелване на ракети. През същата нощ екипи на ДИГОС, всеки придружаван от един катца на Мосад, извършиха обиск и в други апартаменти на членове на ООП. Но не откриха нищо, което да потвърди страховете на Цви Цамир. С пукването на зората и предстоящото пристигане на самолета на Голда Меир той реши, че ще концентрира търсенето в района във и около летището.

Малко след изгрев слънце Хеснер забеляза микробус „Фиат“, паркиран на една от пистите. Катцата нареди на шофьора на микробуса да излезе от него. Вместо това обаче задната врата се отвори и оттам се разнесоха изстрели. Хеснер остана невредим, но двама от терористите в задната част на микробуса бяха лошо ранени, когато той отвърна на стрелбата. Хеснер продължи преследването на шофьора, който побягна, и го хвана тъкмо когато той се опитваше да отвлече кола, и то не коя да е, а автомобила на Каули. Двамата катци на Мосад вързаха неудачния терорист в колата и потеглиха с висока скорост към микробуса, в който се намираше мобилният команден пост на Цви Цамир.

Шефът на Мосад вече беше получил съобщение, че във фиата са открити шест ракети, но освен това трябваше да разбере дали и другаде не са скрити още. Наложиха се да пребият шофьора на микробуса, за да им издаде местоположението на втория комплект ракети. Цамир подозираше, че той е бил един от мъжете, осигурили подкреплението по време на клането в Мюнхен. Цви Цамир, Хеснер и Каули потеглиха с пълна скорост на север, а между тях лежеше проснат пребитият терорист.

Тогавата забелязаха още един микробус, паркиран край пътя. Нямаше съмнение, че от покрива му се показваха върховете на три ракети, подготвени за изстрелване. В далечината пък се снишаваше боинг 747 — самолетът на Голда Меир, чиито отличителни знаци блестяха на слънцето и това го превръщаше лесна мишена. Без да забавя скоростта, Цви Цамир удари микробуса с тяхната кола и го катурна на една страна. Двамата терористи бяха почти смазани от тежестта на ракетите, които се стовариха върху тях.

Цамир спря само за да изхвърли на пътя до микробуса изпадналия в безсъзнание шофьор. След това се обади на отряда за борба с тероризма със съобщението, че е станала „интересна катастрофа и не е зле и те да наминат“, и продължи пътя си. За момент Цви Цамир се поколеба дали да не застреля терористите, но тяхната смърт щеше да причини голямо неудобство на Голда Меир при предстоящата ѝ аудиенция с папата.

Голда Меир имаше усещането, че цялото бремене на света се е стоварило върху крехките плещи на папата и заплашва да прекърши дребната фигура, облечена в бяло. В края на аудиенцията в отговор на

поканата ѝ папа Павел VI отговорил, че ще посети Светите места и характеризирал своето управление като непрекъснато поклонничество. Когато тя го попита за вероятността Израел да установи официални отношения със Светия престол, той въздъхнал и казал, че „подходящият момент още не е настъпил“. Голда Меир му подарила подвързана със скъпа кожа книга за Светите места, а той ѝ връчил копие на „Хюмане Витае“ с лично посвещение — енцикликата, в която той описва ръкополагането си за папа.

На излизане от Ватикана Голда Меир споделила със Цви Цамир, че Светият престол явно се ръководи по часовник, който отмерва времето различно от този на останалия свят.

Оцелелите терористи от „Черен септември“, участвали в клането на израелските спортисти по време на Олимпийските игри в Мюнхен, бяха откарани в болница, а след като се възстановиха, им беше позволено да се завърнат в Либия. Няколко месеца по-късно всички те щяха да бъдат мъртви — убити от кидони на Мосад.

Библейското отмъщение „око за око, зъб за зъб“, за което Голда Меир даде разрешението си, срещна неодобрението на папа Павел VI, чието управление изцяло се основаваше на силата на прошката. Тази случка само затвърди още повече връзките на Ватикана с ООП, които Йоан Павел II продължи след избора си през 1978 година.

След встъпване в длъжност новият папа прие на няколко дълги частни аудиенции Ясер Арафат и неговите най-приблизени помощници. По време на всички тези срещи папа Йоан Павел II всеки път изразяваше активната си подкрепа за борбата на Палестина за отечество. ООП, чийто щаб вече се помещаваше в Тунис, имаше постоянен представител в Държавния секретариат, а Светият престол разчиташе на своя пратеник в лицето на отец Иди Аяд, акредитиран към организацията.

Със своето протрито расо, влачецо се по пясъка на пустинята, и свещеническата си шапка, нахлупена над изпитото му лице, Аяд служеше еднакво предано и на папата, и на ООП. На стената над леглото си той беше окачил фотографии с лично посвещение от папа Йоан Павел II и от Ясер Арафат. Аяд беше помогнал през 1980 година на Арафат при съчиняването на писмо до папата, което толкова го бе зарадвало: „Моля ви, позволете ми да мечтая. Виждам ви как отивате в

Ерусалим, обграден от завърналите се в Палестина бежанци, в ръце с маслинови клонки, които разпръсват в нозете си.“

Аяд предложи Арафат и папата да си разменят жестове на учтивост в дните на най-свещените си празници: Арафат започна да изпраща поздравителни картички за Рождество Христово на папа Йоан Павел II, а папата от своя страна — картички за рождения ден на пророка Мохамед. Неуморимият отец успя да уреди и среща между външния министър на ООП и кардинал Касароли — държавния секретар на Светия престол. Отделът, който отговаряше за връзките с Близкия изток, беше разширен, а папските нунции — посланиците на Светия престол, получиха нареждане да убедят правителствата, към които бяха акредитирани, да подкрепят националистическите амбиции на ООП. Всички тези действия озадачиха Израел. Официалните контакти на страната все още бяха ограничени до редки визити на някой член на правителството и присъствие на папата за няколко минути.

Хладните отношения между двете страни се дължаха отчасти на един странен инцидент, случил се веднага след създаването на държавата Израел през 1948 година. Тогавашният държавен секретар на Ватикана беше изпратил емисар до главния прокурор на Израел Хаим Коен с молба Израел да разгледа отново процеса за Христос и да промени присъдата. След това Ватиканът щеше да признае официално държавата Израел. Коен си даваше сметка какво значение биха имали нормалните дипломатически отношения, но установяването им по този начин той намираше за „невероятен каприз. Организирането на подобен процес беше безсмислено, а и имаше по-належащи проблеми за решаване — преди всичко оцеляването на евреите като нация въпреки яростните нападения на арабските им съседи. Ровенето в биографията на Христос не беше сред основните ни приоритети.“

След като Коен отпрати безцеремонно монсеньора, Ватиканът съвсем загърби Израел.

След това лъч надежда се беше появил само веднъж, когато предшественикът на папа Йоан Павел II, болнавият Албино Луциано, намекна по време на своето тридесет и три дневно управление на престола на Свети Петър, че ще помисли по въпроса за установяването на дипломатически отношения с Израел. Смъртта му вследствие сърдечен удар, причинена според твърденията от тежките обязанности

на високия пост, доведе до избирането на Карол Войтила. По време на неговото управление Бронзовата порта на Апостолическия дворец остана затворен за Израел, въпреки че папството навлизаше все по-активно в международната политика, насърчавано от възродените връзки с ЦРУ.

През 1981 година ревностният католик Уилям Кейси зае поста генерален директор на ЦРУ. Той беше един от първите, които папата прие на частна аудиенция след избирането си. Кейси беше коленичил пред обаятелния папа поляк и беше целунал Пръстена с рибаря. Директорът на ЦРУ се подчиняваше с радост на всяка дума и на всеки жест на папата за разлика от високомерните сурови мъже, заемали преди него този пост. Кейси обаче споделяше напълно ненавистта и страха от комунизма на предшествениците си.

Двамата мъже обсъждаха повече от час важни общи въпроси. Накъде щеше да се насочи сега източната политика? Как щеше да реагира режимът в Полша, както и целият съветски блок на промяната, която църквата щеше да предприеме? Кейси напусна залата за аудиенции, убеден в едно — че папа Йоан Павел II не е човек на лесните компромиси. Именно това го правеше такава харизматична личност. Ясните му убеждения бяха най-добрият отговор на отколешния въпрос, който още Сталин си беше задавал — докъде всъщност трябва да се простират интересите на един папа, както и влиянието му. Кейси дълбоко вярваше, че папа Йоан Павел II е първосвещеникът, който недвусмислено ще докаже, че вярата може да бъде много по-ефективно оръжие от грубата сила.

Кейси се завърна във Вашингтон, нетърпелив да запознае президента Рейгън с подробностите от срещата. Президентът на свой ред изпрати директора на ЦРУ обратно в Рим, за да съобщи на папата съгласно тайно споразумение, ратифицирано от самия него, че отсега нататък той ще бъде информиран за всички бъдещи аспекти от политиката на САЩ — военни, политически и икономически.

Всеки петък вечер шефът на централата на ЦРУ в Рим отнасяше в Апостолическия дворец последната секретна справка с информация, получена чрез сателитно наблюдение или чрез подслушвателни устройства от оперативни служители на ЦРУ. Нито един друг чуждестранен лидер нямаше достъп до тази информация освен папата. Това даде възможност на най-политически ориентирания и модерно

мислещ папа да утвърди свой собствен отличителен стил на управленско поведение и авторитет както в църквата, така и в светските дела. Папската дипломация — политическото ядро на силно централизираната бюрокрация на Ватикана, сега повече отвсякога през своята петстотингодишна история се намесваше успешно в международната политика. Това за малко не коства живота на папата като световен лидер, когато едва не стана жертва на атентат на площад „Св. Петър“ на 13 май 1981 година.

Две години по-късно, на 15 ноември 1983 година, през една студена зимна нощ в Рим папа Йоан Павел II беше на път да разбере отговора на въпроса, който продължаваше да го измъчва — кой стоеше зад агентата? Всеки миг от случилото се на площада се беше запечатал завинаги в паметта му и споменът оставаше все така неизличим като белег от огнестрелна рана.

На 13 май 1981 година, сряда следобед, на площад „Св. Петър“ имаше около сто хиляди души. Те бяха изпълнили три четвърти от площада, скупчени около колонадата на Бернини, състояща се от 284 колони и 88 пиластри, които поддържаха 162 статуи на светци. Очертаната с ограждения пътека бележеше пътя, по който щеше да мине папата до платформата, откъдето щеше да отправи традиционното си седмично послание. Навсякъде наоколо витаеше тържественост, а някои от вярващите се питаха с какви ли дела е зает първосвещеникът, та се бави в папските покои, докато те го чакат отвън.

Едва ли някога ще разберем какво е минавало през ума на смуглия млад турчин Мехмед Али Агджа. Той беше пристигнал на площада в ранния следобед и си проправил път до пътеката, по която щеше да мине папският автомобил. Агджа беше член на терористичната групировка „Сивите вълци“, базирана в Турция. Напускаяки редиците ѝ, той обиколил тренировъчните лагери в Близкия изток, в които се обучаваха членове на още по-екстремистки ислямистки фундаменталистки групировки. Сега той вече беше достигнал края на своето пътуване — намираще се на площад „Св. Петър“, но не за да получи благословията на папата, а за да го убие.

В шестнадесет часа папа Йоан Павел II вече беше облякъл токущо изгладените бели копринени одежди, каквито носеха папите от векове. По препоръка на ЦРУ расото беше преправено така, че папата

да може да носи отдолу противокуршумна жилетка, без това да личи. По време на своята последна визита в Апостолическия дворец Кейси предупреди папа Йоан Павел II, че „в тези размирни времена, дори и папата не е застрахован срещу евентуално покушение. Казах му, че нямаме доказателства той да е в опасност. Йоан Павел II обаче беше противоречива фигура някой фанатик можеше да се опита да го убие.“

Папа Йоан Павел II отказва да носи противокуршумна жилетка. Той споделил пред своя секретар англичанин монсеньор Джон Магий, че самата идея е в противоречие с принципите и традициите на папството.

Папата слезе в двора „Сан Дамасо“ на Апостолическия дворец в шестнадесет часа и петдесет минути. Шефът на охраната на Ватикана Камило Чибин отбеляза приближаването на папата в своето копие от разписанието му минута по минута, което се изготвяше за всеки работен ден на светия отец. В джоба на самото на шития по поръчка стоманеносив костюм на Чибин имаше малък, но изключително мощен клетъчен телефон за връзка с Главното управление на римската полиция. Непосредствената охрана на първосвещеника обаче беше в ръцете на облечените в синьо служители на „Виджили“. Членовете на малобройния, но отлично трениран охранителен отряд на Ватикана бяха зорките очи зад церемониалната швейцарска гвардия. Всички бяха заели позиции на площад „Св. Петър“.

В двора беше паркиран папският автомобил, така наречената *кампаньола*, с тапицирани с бяла кожа седалки и перила, на които папата да се обляга по време на придвижването си през огромния площад. Автомобилът беше обграден от негови служители. Магий покъсно щеше да си спомни, че папа Йоан Павел II е бил в „необичайно добра форма“.

Точно в седемнадесет часа папският автомобил се показа от вътрешния двор. Хилядното множество на площад „Св. Петър“ приветства папата. Когато кампаньолата наближи Арката на камбаните, към служителите на „Виджили“ се присъединиха и полицаи от римската полиция, които вървяха пред и зад автомобила. След като папският автомобил се появи на площада, поздравленията на множеството преминаха в бурни овации. Папа Йоан Павел II махаше и раздаваше усмивки. На младини той за кратко е бил актьор и имаше силно сценично присъствие.

Автомобилът се движеше с пет километра в час, папата се обръщаше ту наляво, ту надясно, групата напредваше към египетския обелиск в центъра на площада. Точно в седемнадесет часа и петнадесет минути кампаньолата започна своята втора обиколка на площада под зоркия поглед на Чибин. Шефът на охраната вървеше плътно след папския автомобил. Възклицанията на хилядното множество станаха още по-неудържими. Тогава папа Йоан Павел II направи нещо, което винаги беше изнервяло Чибин. Пресегна се в тълпата и взе едно дете. Той прегърна и целуна малкото момиченце, след което го върна на екзалтираната му майка. Това се беше превърнало в задължителна част от обиколката на първосвещеника. Чибин се безпокоеше, че някой път детето може да се изплъзне от ръцете на папата и да падне, което щеше да бъде много неприятен инцидент. Ала папа Йоан Павел II отхвърлял всичките му опасения.

В седемнадесет часа и седемнадесет минути той за пореден път се пресегна да докосне главата на едно малко момиченце, цялото в бяло като за първо причастие. После се изправи и се огледа, сякаш се чудеше кого още да поздрави. По този начин той персонализираше папската власт дори и когато се движеше сред още по-огромни тълпи.

В този момент и той бе забравил за опасностите, на които се бе излагал и друг път при обиколки сред тълпата. Само три месеца по-рано, на 16 февруари 1981 година, в Пакистан избухна бомба на градския стадион в Карачи малко преди Светият отец да започне обиколката си сред вярващите. През януари 1980 година френските тайни служби бяха предупредили, че комунистите готвят заговор за убийството на папата. Това бе само една от многобройните заплахи за живота на светия отец, които Ватиканът беше получил. По всеки сигнал беше направено разследване, доколкото това изобщо беше възможно. По-късно Магий щеше да признае: „Всъщност не ни оставаше друго, освен да седим и да чакаме. Иначе трябваше да затворим светия отец в противокуршумен кафез, когато се появява пред хората, но на това той никога нямаше да се съгласи. Така че не ни оставаше голям избор.“

В седемнадесет часа и осемнадесет минути изсвистя първият изстрел на площад „Св. Петър“.

Папа Йоан Павел II остана прав, вкопчен в перилата на автомобила. Изведнъж обаче се олюля. Първият изстрел на Мехмед

Али Агджа беше проникнал в стомаха, причинявайки многобройни рани в тънките черва, долната част на дебелото черво, както и в мезентерия — тъканта, която свързваше червата с коремната стена. Папа Йоан Павел II инстинктивно затисна с ръка входното отворствие на раната, за да спре бликащата кръв. Лицето му се сгърчи от болка и той бавно започна да се свлича надолу. Всичко се разви за няколко секунди.

Вторият изстрел на Агджа уцели понтифекса в дясната ръка, която увисна безпомощно до тялото му. Белите му одежди се обагриха в яркочервена кръв. Третият куршум от деветмилиметровия пистолет улучи папата малко по-високо в дясната ръка.

Шофьорът на кампаньолата се извърна назад с невярващ поглед и зяпнала уста, неспособен да промълви и дума. Чибин му крещеше да се размърда. Един от помощниците на папата го прикри с тялото си. Автомобилът започна да си проправя път напред. Хилядното множество се олюля сякаш под напора на силен вятър. На мястото на покушението се чуваше едно-единствено изречение, което изразяваше шока и изумлението на присъстващите. На множество различни езици се носеше шепот на изумление: „Застреляха папата, застреляха папата...“

Чибин и хората му от охраната на Ватикана заедно с римските полицаи размахваха пистолети, крещяха заповеди и контразаповеди, търсеха стрелеца. Агджа разблъска тълпата, тичайки с пистолет в дясната ръка. Хората отстъпваха пред него. Изведнъж той захвърли оръжието. В същия момент го ритнаха в краката и той падна. Един полицай беше успял да се хвърли върху него и да го арестува. За момент и двамата останаха под телата на останалите притичали полицаи, струпали се върху тях като ръгбисти в борба за топката. Някои от полицаите ритяха и удряха Агджа, преди да го завлекат до полицейския микробус.

Папският автомобил продължаваше да пъпли през множеството към най-близката линейка, спряла до бронзовата порта на Ватикана. Ала в линейката нямаше кислороден апарат, затова папата беше прехвърлен във втора линейка, която се намираще наблизко. Бяха изгубени ценни минути.

Линейката потегли с включени светлини и сирени към най-близката до Ватикана болница — римската „Джемели“, където

пристигна за рекордните осем минути. По време на пътуването папата не пророни дори и звук на отчаяние или омраза. Единствените му думи бяха на прочувствена молитва: „Дево Марийо! Дево Марийо!“

В болницата той беше качен незабавно в хирургичното отделение на деветия етаж, където имаше зала за предоперативна подготовка, операционна и реанимация. Тук проблемите се решаваха без паника, без нито едно излишно движение или дума. Към спешните случаи се подхождаше мълчаливо, при най-строга дисциплина. Тук може би раненият папа усети първия лъч на надежда.

Пропитите му с кръв одежди, фланела и бельо бяха срязани много внимателно, а окървавеният кръст, който висеше на дебел златен ланец, беше свален. Тялото му беше покрито с хирургически кърпи. Над него се протягаха облечени в ръкавици ръце, с които държаха инструментите за манипулациите, които екипът владееше до съвършенство.

След шестчасова операция папа Йоан Павел II вярваше, че е станало чудо и е бил спасен след намесата на една от най-почитаните в католическия свят светици — Девата от Фатима, чиито празник съвпаднаше с деня на покушението срещу него.

През дългите месеци на възстановяване папата все по-често размишляваше кой беше наредил убийството му. Той държеше да се запознае с всяко едно доказателство на полицията и разузнавателните служби, сред които бяха ЦРУ, германската федерална разузнавателна служба (БНД), както и тайните служби на Турция и Австрия. Беше невъзможно да изчете цялата документация, тъй като тя съдържаеше милиони думи под формата на доклади, изявления и оценки.

Нито един от тези документи не успя да даде отговор на въпроса на папа Йоан Павел II: кой беше пожелал смъртта му? Той все още нямаше отговор, когато Агджа беше изправен пред съда в Рим през последната седмица на юли 1981 година. Триденевното изслушване не хвърли светлина върху мотивите на атентатора. Агджа беше осъден на доживотен затвор. При добро поведение можеше да поиска помилване едва през 2009 година.

Две години след делото срещу Агджа папа Йоан Павел II получи най-сетне обещание да разбере отговора на въпроса, който продължаваше да го измъчва. Отговорът щеше да дойде от един свещеник, комуто папата имаше най-голямо доверие. Неговата титла бе

„Нунцио апостолично кон инкаричи специали“. От нея обаче не личеше, че архиепископ Луиджи Поджи е естественият наследник на света на тайната папска политика, чиято специална задача и отговорност беше събирането на разузнавателна информация за комунистическа Европа. Хората във Ватикана го наричаха просто „шпионина на папата“.

От месеци Луиджи Поджи беше установил тайни контакти с Мосад. Едва неотдавна обаче, когато тези контакти вече бяха в напреднала фаза, той информира папата за начинанието си. Папа Йоан Павел II го поощри да продължава в същата насока. Тогава той се срещна с хора на Мосад във Виена, Париж, Варшава и София. Както свещеникът, така и катцата искаха да се убедят в онова, което им се предлагаше, и в онова, което очакваха един от друг. След всяка среща те се оттегляха за кратък размисъл, преди да направят следващия си ход.

Преди няколко дни те се видяха отново във Виена — града, който Луиджи Поджи и агентът бяха харесали за място на тайните си срещи.

Оттам Луиджи Поджи се завърна във Ватикана през една мразовита ноемврийска нощ на 1983 година с още по-смразяващия отговор на въпроса кой беше наредил на Агджа да убие папата.

12.

БЛАГОСЛОВЕНИ ДА СА СУПЕРШПИОНИТЕ

Една от масивните порти на Арката на камбаните вече беше затворена — начало на ритуала за затваряне на всички входове към Ватикана точно в полунощ, — когато тъмносиня лимузина „Фиат“ премина по павираната улица и освети с фаровете си двамата швейцарски гвардейци, които бяха на пост. Зад тях стоеше служител на „Виджил““. Един от войниците пристъпи напред и вдигна ръка отчасти за поздрав, отчасти за да даде знак на шофьора да спре. Те очакваха колата. Зад волана се виждаше познатото лице на един от шофьорите на Ватикана. Ала след опита за убийство на папата никой не се осмеляваше да поема рискове.

Шофьорът беше чакал цял час на летището в Рим да кацне самолетът от Виена, който имаше закъснение заради влошената метеорологична обстановка. Войникът се върна на мястото си и отдаде чест на пътника на задната седалка, скрит в сянката. Той не отвърна на поздрава.

Колата подмина базиликата „Св. Петър“ и продължи по павирания двор „Сан Дамасо“, преди да спре пред главния вход на Апостолическия дворец. Шофьорът побърза да отвори вратата на височайшия пътник. От колата слезе архиепископ Луиджи Поджи, целият в черно, с шал, прикриващ бялата му свещеническа якичка. Физически той много напомняше Рафи Ейтан — същите широки рамене и силни бицепси, същата плавна походка и поглед, студен като нощта.

Както обикновено Луиджи Поджи пътуваше с малък кожен куфар за личните си вещи и куфар с кодирани ключалки. Той се шегуваше понякога, че прекарва повече време задрямал на седалката си в някой самолет, отколкото в собственото си легло в просторния

апартамент, който обитаваше в задната част на Апостолическия дворец.

Малко от пътуванията му напоследък завършваха с толкова важни резултати както последната му среща в стария еврейски квартал на Виена. В една сграда със стръмен покрив, само на няколко пресечки от службата на прославилия се в цял свят ловец на нацисти Симон Визентал, архиепископът изслуша захласнато мъжа, за когото се бяха уговорили да наричат само с малкото му име — Ели.

Луиджи Поджи вече беше свикнал със строгите предпазни мерки при контактите си с Мосад. Никой не се отнасяше толкова сериозно към сигурността, колкото служителите на Мосад. Единствената подробност от личен характер, която той знаеше за Ели, беше, че говори свободно няколко езика. Той бе човекът, който най-накрая му съобщи отговора на въпроса кой е поръчал покушението срещу папа Йоан Павел II.

От друга страна, задачата на Луиджи Поджи беше толкова секретна, че в Ануарио понтифицио — регистъра на Ватикана, в който се записваха имената и длъжностите на всички служители, нямаше никакъв знак, че повече от двадесет години архиепископът си беше създал свои собствени, изпробвани и проверени тайни канали, които стигаха чак до Кремъл, Вашингтон и коридорите на властта в Европа. Той беше един от първите, които научиха, че съветският лидер Юри Андропов бавно гасне от хроничен хепатит. Луиджи Поджи ръководеше римската мисия в Женева, помещаваща се в едно имение от XIX век, запасено неслучайно с огромни количества водка и хайвер. Точно там архиепископът разбра от източници от първа ръка, че Москва се готви да демонтира ядрените си бойни глави, насочени към Европа, ако Вашингтон промени безкомпромисната си позиция в преговорите за разоръжаване. Тази новина беше съобщена на шефа на централата на ЦРУ по време на редовната му късна петъчна среща с папата. През последните две десетилетия Луиджи Поджи снабдяваше папите с ценна информация, която им даваше възможност да преценяват и анализират по-надеждно сведенията, получавани от други източници. Архиепископът притежаваше умение, рядко срещано дори сред дипломатите, да прави уравновесена и бърза преценка на информацията от десетки източници на десетки езици, повечето от които владееше перфектно.

По време на следващата си среща с Ели, Луиджи Поджи говореше с характерния си тих глас, негова запазена марка открай време, кафявите му очи преценяваха обстановката, а преди да зададе поредния си въпрос, той стискаше устни. Спокойствието и увереността не му изневеряваха нито за миг.

През тази мразовита нощ обаче припряност и вълнение се долавяха в походката му, макар да беше уморен до смърт от пътуването. Луиджи Поджи влезе в Апостолическия дворец, подмина агентите на „Виджили“ и швейцарската стража, които, верни на задълженията си, го изпратиха с напрегнати погледи, и взе асансьора към папското жилище.

Икономът на папата въведе Поджи в кабинета на Светия отец. Плътните лавици с книги в стаята подсказваха за разностранните интереси на папата. Наред с подвързаните в кожа полски издания на класически творби и трактатите на теолози и философи имаше и броеве от „Интернешънъл дифенс ривю“, както и книги с необичайни за това свято място заглавия като „Проблеми на бойната готовност“ или „Военният баланс и изненадващото нападение“. Цялата тази литература говореше за убеждението на първосвещеника, че главният враг на света през 1983 година си оставаше неизменно съветският комунизъм.

Папа Йоан Павел II никога не пропускаше възможността да напомни на служителите си, че преди да е настъпило новото хилядолетие, в света ще се случи нещо „решаващо“. Той отказваше да даде повече подробности и да отговори на въпроса какво ще бъде това събитие, като поклащаше голямата си глава и казваше, че всички те трябва да се молят църквата да не бъде победена от комунизма или секуларизма, който властваше в страни като Съединените щати, Германия и Холандия. Той твърдеше, че животът му е бил пощаден на площад „Св. Петър“, за да поведе борбата наново.

Луиджи Поджи знаеше, че именно подобни тежнения влияеха най-силно на папата както в духовен, така и във физически план. След като се поздравиха, Поджи забеляза, че далеч от хорските очи папа Йоан Павел II някакси се отдръпваше от света и се затваряше в себе си. Куршумите на Агджа бяха поразкъсали не само плътта и костите му, но му причиниха и емоционални рани, които го правеха самовглъбен и понякога отвлечен.

Луиджи Поджи седна с ръце на коленете, положение, което заемаше винаги, когато трябваше да съобщава мрачни новини, и започна да разказва история, започнала още в първите седмици, след като Агджа бе стрелял по папата.

Когато до Тел Авив достигнаха новините за случилото се на площад „Св. Петър“ следобед на 13 май 1981 година, първата реакция на генералния директор на Мосад Ицхак Хофи беше, че стрелбата е дело на някой фанатик. Колкото й шокиращ да беше инцидентът в Рим, той нямаше пряка връзка с настоящите проблеми и задачи на Мосад.

Арабите в Израел ставаха все по-радикално настроени, докато в същото време евреите екстремисти, направлявани от членове на партията Кахане Каш, ставаха все по-настъпателни. Навреме беше разкрит и предотвратен заговор за взривяването на най-свещената мюсюлманска гробница в Ерусалим — Купола на скалата. Последниците от евентуален успешен атентат биха били непредвидими. Войната в Ливан продължаваше въпреки непрекъснатите американски дипломатически совалки между Дамаск, Бейрут и Ерусалим. Министър-председателят Бегин беше представител на партия, решена да поведе „окончателна“, открита война с ООП. Убийството на Ясер Арафат продължаваше да стои на дневен ред в Мосад. През същия месец, когато беше ранен папата, имаше два неуспешни атентата срещу лидера на ООП.

Фактът, че буквално всички западни разузнавателни служби разследваха стрелбата по папата, повлия върху решението на Хофи да държи Мосад далеч от проблема. Той очакваше в крайна сметка да научи мотивите за атентата от някоя от същите тези служби.

Ицхак Хофи все още очакваше информация, когато през септември 1982 година беше заменен на поста си от Наум Адмон. Адмон беше от полски произход, родителите му бяха емигранти средна ръка от малко градче, близо до Гданск, и той не питаеше случаен интерес към католическата църква. Докато работеше под прикритие в Съединените щати и Франция, той беше видял на практика колко могъщо може да бъде влиянието на църквата. Рим активно беше спомогнал един католик — Джон Ф. Кенеди, да бъде избран в Белия дом. Във Франция църквата също продължаваше да играе важна роля в политиката.

Веднага щом встъпи в длъжност, Адмон нареди да му бъде донесена папката с информацията за атентата срещу папата. В нея имаше главно изрезки от вестници и доклада на един катца в Рим, който не съдържаше много сведения. Беше странно, но усилията на шестте тайни служби, които извършваха разследването, включително и разпитите на Агджа в строго охраняваната му килия в римския затвор „Ребибия“, не се увенчаха с особен успех. Адмон реши да започне свое собствено разследване.

Уилям Кейси, който тогава заемаше поста генерален директор на ЦРУ, по-късно щеше да посочи като най-вероятна причина за това решение, че „Мосад може би е съзрял възможност за установяване на контакти с Ватикана. Адмон е сметнал, че може да открие нещо, което да послужи за разменна монета в преговорите със Светия престол.“

По време на неуспешния опит на Голда Меир за установяване на дипломатически отношения с Ватикана Цви Цамир организира постоянно присъствие на Мосад в Рим с цел да проникне във Ватикана. Тайната квартира беше разположена в близост до израелското посолство, но катцата се провали в опитите си да вербува свещеници за информатори. По-голяма част от сведенията му бяха клюки, разпространявани из барове и ресторанти, посещавани често от служители на Ватикана. Той не отбеляза никакъв напредък и със завист наблюдаваше как шефът на централата на ЦРУ в Рим влизаше във Ватикана за редовната си късна петъчна среща с папата. Тези срещи бяха възобновени веднага щом папа Йоан Павел II се възстанови след операцията.

По време на възстановяването му кардинал Агостино Касароли, който заемаше високия пост държавен секретар, ръководеше делата на Ватикана. Катцата беше чул, че Касароли е изразил някои доста кратки мнения относно стрелбата — ЦРУ трябвало да знае за Агджа и за заговора. Катцата изпрати в Тел Авив доклад за становището на държавния секретар.

Сред американската разузнавателна общност се ширеше мнението, че Агджа е дръпнал спусъка в изпълнение на заговор за покушение срещу папата, режисиран от КГБ. В доклад с гриф „Строго секретно“, озаглавен „Опитът на Агджа да убие папата: Въпросът за съветското участие“, се изтъкваше страхът на Москва, че първосвещеникът може да запали огъня на полския национализъм.

През 1981 година обаче профсъюзът „Солидарност“, ръководен от Лех Валенса, съсредоточи усилията си върху работниците в промишлеността и официалните власти бяха подложени на изключително силен натиск от страна на Москва да ограничат синдикалната дейност.

Папата посъветва Валенса да не предприема нищо, което би довело до пряка съветска военна намеса. Папа Йоан Павел II подтикна умирация кардинал на Полша Щефан Вишински да увери комунистическите лидери, че първосвещеникът няма да позволи на „Солидарност“ да престопа чертата. Когато синдикатът насрочи всеобща стачка, кардинал Вишински се просна в краката на Валенса в кабинета му, сграбчи слисания докер за крачола и заяви, че е решен да остане в това положение до смъртта си. Валенса отмени стачката.

В Тел Авив анализаторите на Мосад стигнаха до заключението, че папата е приел за своя приоритетна задача да успокои Съветите по отношение на Полша, за да може „Солидарност“ да запази завоюваните позиции. Звучеше все по-невероятно Москва да е поръчала убийството на папата. Все пак съществуваше съмнението, че руснаците са възложили атентата на някой от своите сателити. В миналото българските тайни служби бяха изпълнявали подобни поръчки за КГБ, когато руснаците искаха да прикрият участието си. Анализаторите обаче смятаха, че е малко вероятно КГБ да възложи на друг изпълнението на толкова важна мисия. Българите едва ли някога биха извършили подобен атентат по своя собствена инициатива.

Наум Адмон се зае да разследва текущите връзки на ЦРУ с папството. Във времето между редовните посещения на Уилям Кейси при папата важна роля в отношенията между Ватикана и ЦРУ играеше кардинал Джон Крол от Филадельфия, който сновеше между Белия дом и Апостолическия дворец. Според монсеньор Джон Магий, говорещият английски секретар на папата, Крол беше „най-специалният приятел на светия отец. И двамата имаха сходен произход, знаеха едни и същи полски песни и истории и бяха в състояние да си разменят шеги на масата по време на вечеря на местен полски диалект, който само те владееха. Останалите просто седяхме и се усмихвахме, без да разбираме и думичка от казаното.“

Именно Джон Крол придружи Уилям Кейси по време на първата аудиенция на директора на ЦРУ при папа Йоан Павел II след

възстановяването му от операцията. По-късно кардиналът представи на папата заместника на Кейси — Върнън Уолтърс. Оттогава списъкът с въпроси, който обсъждаха агентът на ЦРУ и папата, варираше от тероризма в Близкия изток до вътрешната политика на църквата и здравословното състояние на лидерите в Кремъл. Според Ричард Алън, католик, пръв съветник на Роналд Рейгън по въпросите на националната сигурност: „Взаимоотношенията между ЦРУ и папата представляваха един от най-мощните съюзи на всички времена. Рейгън беше дълбоко убеден, че папата ще му помогне да промени света.“

Бяха определени общите цели, разбира се. Президентът и папата оповестиха публично единодушното си мнение за абортите. Съединените щати блокираха помощ в размер на милиони долари за страните, които изпълняваха програми за семейно планиране. Папата мълчаливо подкрепяше американската военна политика, включително и оборудването на НАТО с ново поколение крилати ракети. ЦРУ надлежно подслушваше телефоните на епископите и свещениците в Централна Америка, които застъпваха теологията на освобождението и се противопоставяха на подкрепяните от САЩ сили в Никарагуа и Салвадор. Разпечатките от телефонните разговори съставляваха част от петъчните доклади на шефа на централата на ЦРУ в Рим пред папата. Рейгън лично оторизира полковник Оливър Норт, който тогава работеше за Съвета за национална сигурност, да прави редовно големи вноски за свещениците в Централна и Южна Америка, Африка и Азия, които Ватиканът смяташе за „лоялни“. Парите отиваха за осигуряване на техния често пъти разточителен живот, както и за популяризиране на позицията на Светия престол срещу контрола върху раждаемостта и разводите.

Едно от задълженията на личния секретар на папата, монсеньор Емъри Кабонго беше да обновява постоянно списъка с одобряваните свещеници. Друго негово задължение беше да обработва документите, които ЦРУ им предоставяше, и да си води записки по време на тайните срещи на хора от управлението с папата.

Кабонго се срещна за първи път със супершпионите от Вашингтон на 30 ноември 1981 година, малко след като папа Йоан Павел II се завърна след атентата и пое задълженията си. След като Кабонго се присъедини към папата за първите му молитви за деня в пет часа и петнадесет минути, както показваше големият стенен

часовник в коридора, водещ до личния параклис в папските покои, двамата мъже влязоха в кабинета с дървени ламперии, за да посрещнат заместник-директора на ЦРУ Върнън Уолтърс. По-късно Кабонго си спомня: „Заех обичайното си място в ъгъла на стаята с отворен бележник на коленете. На срещата не присъстваше преводач. Генерал Уолтърс попита какъв език да използва. Негово светейшество заяви, че най-удобно би било да разговарят на италиански. Уолтърс започна с поздравите, които носеше от президента Рейгън. Папата отвърна с благопожелания. След това преминаха направо към въпроса, за който се бяха събрали. Уолтърс показа сателитни снимки, а Негово светейшество изрази задоволство колко са ясни изображенията на тях. Уолтърс говори повече от час, излагайки становището на ЦРУ относно последните намерения на Съветския съюз. Негово светейшество му благодари. В края на срещата Уолтърс извади няколко молитвени броеници и помоли папата да ги благослови, като му обясни, че са за роднини и приятели. Негово светейшество изпълни молбата му.“

Заинтригуван от способността на папата да преминава бързо от светски на духовни теми, Адмон се възползва от личното си приятелство с държавния секретар Александър Хейг — с когото се запозна, докато работеше в израелското посолство във Вашингтон, — за да получи копие от психологическия профил на папа Йоан Павел II, изготвен от ЦРУ.

Това беше портретът на мъж с толкова силен религиозен плам, че можеше да се моли продължително на глас. Често пъти го бяха откривали проснат неподвижно по лице на мраморния под в личния му параклис с разперени под формата на кръст ръце, сякаш мъртъв. Случваше се да прекарва часове в това положение. Друг път гневът му избухваше и всяваше страх сред присъстващите. Тогава той крещеше и буйно ръкомахаше. Имаше свое собствено разбиране за геополитиката и можеше да се държи като диктатор. Папа Йоан Павел II не се боеше да се изправи срещу Курията, гражданската служба на Ватикана, или пред дългогодишния държавен секретар Агостино Касароли. Профилът му завършваше с това, че папа Йоан Павел II е „силно политизиран заради полското си минало и че му допада ролята на играч на световната сцена“.

Едно нещо беше ясно за Наум Адмон: близките, взаимноизгодни връзки между ЦРУ и папата изиграха решаваща роля и в крайна сметка

го убедиха в американската позиция, че опитът за покушение срещу него е бил организиран от Кремъл.

Ами ако бъде доказано, че тази позиция е погрешна, как би реагирал папата? Би ли отслабило това вярата му в ЦРУ? Би ли го накарало да започне да търси съдействието и на други разузнавателни служби? А това би ли позволило на Мосад — ако настина успееше да докаже, че зад опита за убийство стои някой друг — най-сетне да намери пътя през Бронзовата порта на Ватикана и ако не бъде призната за пълноправен таен съветник на папството по светски въпроси, поне Светият престол да промени отношението си към Израел?

Шест месеца по-късно първият въпрос, който Адмон си беше задал — дали някой друг не е подготвил покушението срещу папата, — получи отговор за негово най-голямо задоволство.

Заговорът беше подготвен в Техеран с пълното одобрение на аятолах Рухола Хомейни. Убийството на папата имаше за цел да постави началото на джихад, свещена война срещу Запада и всички упадъчни според Хомейни ценности, утвърждавани от най-влиятелната и голяма християнска църква.

В доклад, подготвен от Адмон, се казваше: „Хомейни си остава класически пример за религиозен фанатизъм. Той е започнал да играе ролята на божи посредник за своя народ. За да поддържа този мит, той ще трябва да предприема все по-опасни действия срещу Израел, Запада и целия останал свят.“

Предвиждайки евентуален провал на Агджа, неговите ирански наставници се погрижиха той да бъде възприет като самотен фанатик и за целта в печата излязоха подробности за произхода му. Мехмед Али Агджа бе роден в уединеното селце Йесълтепе в източната част на Турция и бе отглеждан с идеите на фундаментализма. На деветнадесетгодишна възраст той се присъедини към „Сивите вълци“, проиранска терористична групировка, отговорна за насилието в Турция, която бе подела пътя на демокрацията. През февруари 1979 година Агджа уби редактора на един истанбулски вестник, известен със своята прозападна политика. След ареста Агджа избяга от затвора с помощта на „Сивите вълци“. На следващия ден в редакцията на вестника се получи смразяващо писмо по повод посещението на папата в Турция, което трябваше да започне след три дни:

Западните империалисти, които се боят, че Турция и нейните посестрими — ислямските страни, могат да се превърнат в политическа, военна и икономическа сила в Близкия изток, изпращат в Турция в този деликатен момент новия предводител на кръстоносците папа Йоан Павел II, под маската на религиозен лидер. Ако тази визита не бъде отменена, аз саморъчно ще убия предводителя папа.

Адмон беше убеден, че текстът на писмото е съставен в Техеран, тъй като стилът и съдържанието далеч надхвърляха уменията на почти неграмотния Агджа да се изразява. Компютърното проучване на Мосад за речите на Хомейни показа, че той и преди това е назовавал папа Йоан Павел II „предводител на кръстоносците“ и „предводителя папа“.

В крайна сметка визитата на папата премина без никакви инциденти. Името и снимката на Агджа влязоха в компютрите на множество разузнавателни служби, но не и на Мосад. Ото Кормек, служител със специално назначение от австрийската тайна служба, който по-късно водеше и разпитите за стрелбата срещу папата, сметна, че „не е необходимо да информират Мосад. Израел е последното място, където Агджа би отишъл.“

Разследването на Мосад разкри, че след бягството си от затвора Агджа е бил откаран в Иран, където е бил обработван идейно няколко месеца в различни тренировъчни лагери. От своите източници в лагерите Мосад успя да си състави реалистична картина за живота на Агджа по онова време.

Събуждаше се преди изгрев слънце. Лицето му беше изпито, а малките му хлътнали зачервени очи следяха зорко останалите новобранци, докато се събудят. Първите слънчеви лъчи осветяваха плакатите по стените на бараката — снимки на аятолах Хомейни и революционни лозунги, всеки един от тях замислен така, че да разпалва въображението на курсистите. Ефектът се подсилваше от песните, които звучаха по високоговорителя в бараката.

Облечен в шорти и потник, Агджа беше отблъскващ на вид. Големите му длани и стъпала не подхождаха на структурата на тялото му — вдлъбнат гръден кош, стърчащи лопатки на раменете, кльоцави ръце и пиццали. Първото нещо, което правеше всяка сутрин, както и

всички останали новобранци, беше да простре на земята молитвеното си килимче и да се просне три пъти по очи, като всеки път докосваше чело до земята и мълвеше името на Аллах, повелителя на света, всемъдрия, всемилосърдния, върховния властелин в деня на страшния съд. След това започваше да рецитира дългия списък от врагове, който инструкторът му го беше поощрил да напише. Списъкът набъбваше, имената в него бяха най-разнообразни — всички империалисти, НАТО и онези арабски страни, които бяха отказали да спрат доставките на петрол за Запада. Той призоваваше Аллах да унищожи Съединените щати, най-силната страна на земното кълбо, и нейния народ, като се молеше да му бъде отнето благоденствието, да бъдат потъпкани неговите ценности и обичаи, самият извор на съществуването им.

Накрая бе отредил място на религиозните си врагове, които го разяждаха отвътре като ракови образувание. Той смяташе, че всички останали вероизповедания заплашват да унищожат вярата, която той изповядваше. Неговите инструктори му бяха внушили да концентрира омразата си до една доста позната фигура — мъж, облечен целия в бяло, който живееше в голям дворец, отвъд планините. Оттам той управляваше като всемогъщ халиф, издаваше укази и заповеди, на които се подчиняваха милиони хора. Този мъж ревностно разпространяваше своето омразно послание подобно на своите предшественици през последните деветнадесет века. Обграден с помпозност и слава, присвоил повече титли и от Аллах, този мъж беше познат като пръв служител на господата, патриарх на Запада, наместник на Христос на земята, епископ на Рим, суверен на града-държава Ватикан, върховен първосвещеник, Негово светейшество папа Йоан Павел II.

Мехмед Али Агджа получи обещанието, че когато настъпи подходящият момент, той ще има привилегията да убие папата. Неговите инструктори непрекъснато му повтаряха, че няма никакво съвпадение в обстоятелството, че папата е заел поста почти по същото време, когато техният любим и тачен Хомейни е освободил Иран от режима на шаха. „Неверникът в Рим“, както Агджа беше научен да нарича папа Йоан Павел II, се беше опитал да унищожи революцията, която аятолахът беше обявил в името на свещения Коран.

В това обвинение имаше зрънце истина. Папа Йоан Павел II не беше пестил сурови хули срещу исляма и опасностите, които по негово

мнение криеше това вероизповедание в своята фундаменталистка форма. По време на едно свое посещение във фабриката „Оливети“ в Ивреа, Италия, папа Йоан Павел II беше озадачил работниците с един импровизиран пасаж в речта си:

Онова, на което Коранът учи хората, е агресия. Онова, на което ние учим хората, е мир. Разбира се, винаги съществува факторът човешка природа, който обезсмисля всяко религиозно послание. Въпреки че хората могат да тръгнат по лош път, водени от пороци и лоши навици, християнството внушава мир и любов. Ислямът е религия, която безмилостно атакува. Ако първият урок, който се втъпява на една общност, е агресията, това е поощряване на най-лошите страни на човешката природа, които се крият във всеки един от нас. А вие знаете до какво води това — тези хора ще ни нападнат.

През януари 1981 година Агджа замина за Либия. В началото Мосад останала учудена от избора на посоката, докато един информатор от Триполи не откри, че по това време в страната пребивава дезертирал низвергнат от ЦРУ офицер на име Франк Търпил. Търпил бил обвинен от Голямото жури във Вашингтон, че е снабдявал с оръжие Либия, участвал е в заговор за убийството на един от противниците на Кадафи в Кайро и е вербувал бивши американски военни пилоти да летят с либийски самолет и зелени барети, които да ръководят тренировъчните лагери за терористи на Кадафи. В Либия той инструктирал терористите как да се предпазят да не бъдат засечени от западните разузнавателни служби. После Търпил продължил към Бейрут, където потънал вдън земя. Мосад предполагаше, че е бил убит, след като е станал непотребен.

Мосад знаеше, че контактът на Агджа с Търпил е бил подготвен от неговите наставници в Техеран. Информацията за това изтекла към КГБ след опита за убийство на папа Йоан Павел II, което дало възможност на руснаците да обвинят ЦРУ в режисирането на заговора. Подобно на Мосад и КГБ разполагаше с превъзходно обучен отдел за водене на психологическа война. Измислиците за ЦРУ изпълваха

дълги вестникарски колони и часове в ефир. За да размътят още повече водата, моллите от Техеран уредиха, след като Агджа напусна Либия през февруари 1981 година, да пристигне в София, България. Там той се срещна с хора, които му казаха, че са представители на местните тайни служби, но така и не представиха доказателства, които да потвърждават принадлежността им към тях. Разгневено от опитите на КГБ да го опетни, ЦРУ отвърна с обвинението, че българите са направлявали Агджа по заповед на Кремъл.

Според Мосад ситуацията напълно отговаряше на античната максима „Разделяй и владей“. Мосад не само бе в състояние да дискредитира ЦРУ пред Ватикана, но най-сетне се откриваше възможност да привлекат вниманието на папата, като прокарат своята версия за заговора като най-меродавна. Оттам нататък всичко щеше да потръгне — служителите на Мосад щяха да имат достъп до забележителната мрежа за събиране на информация към държавния секретар, катците можеха да работят със свещеници и монахини и ако се наложи, да ги използват за целите си. А когато се появи възможност, електронни подслушвателни устройства щяха да бъдат заредени на всички онези места, които Цви Цамир лично бе набеязал и посочил.

Когато одисеята на Мехмед Али Агджа беше напълно сглобена в Тел Авив, Наум Адмон се зае да открие отговора на единствения въпрос, който можеше да сбъдне всичките му възжелания. За тази цел той отново прибягна до компютърно издирване. Един от „оцелелите шпиони“ на Рафи Ейтан — католик, който живееше в Мюнхен, беше споменал за необикновената роля, която Луиджи Поджи играеше в папството. Тогавя Наум Адмон повика Ели и му нареди да се свърже с Луиджи Поджи.

Сега, две години след като Агджа беше стрелял по папата, архиепископът разказваше на папа Йоан Павел II всичко онова, което Ели му беше доверил.

Един месец по-късно, на 23 декември 1983 година, в четири и половина сутринта, почти три часа преди светлините на коледното дърво на площад „Св. Петър“ да бъдат изключени за през деня, папата беше събуден от своя камериер.

Спалнята беше учудващо малка. Стените ѝ все така бяха облицовани с пастелните текстилни тапети, който предшественикът му

бе харесвал. Дървеният под, който блестеше от пастата за лъскане, беше покрит отчасти от постелка, изтъкана от полски монахини. На стената над леглото, в което четирима от предшествениците на папа Йоан Павел II бяха дочакали сетния си час, висеше разпятие. На другата стена меко сияеше прекрасна картина, изобразяваща светата майка. И двете бяха дар от Полша. Както папският камериер, така и другите посетители в този ранен час, обикновено някой свещеник от администрацията, дошъл с новини, които не можеха да чакат, с облекчение забелязваха, че папа Йоан Павел II е възвърнал част от предишната си енергичност и жизненост.

Както обикновено папата започна деня си, коленичил на молитвеното столче в личния си параклис. След това се избърсна, изкъпа и облече дрехите, които слугата му беше подготвил — тежки вълнени одежди с късо наметало на раменете, бяла свещеническа риза, три-четвърти бели чорапи, кафяви обувки и бяла шапчица на темето. Той беше готов за посещението си при Агджа в римския затвор „Ребибия“.

Срещата щеше да се състои по молба на папата и имаше за цел по думите му да бъде „акт на прошка“. Всъщност папа Йоан Павел II искаше да разбере дали информацията на Мосад е вярна. До затвора го закара същият шофьор, който седеше зад волана на папския автомобил на площад „Св. Петър“, когато Агджа стреля по него. Придружавана от ескорт на римската полиция, лимузината се отправи през града в североизточна посока към затвора. Зад тях караше кола с няколко журналисти, сред които бях и аз, авторът на тази книга. Бяхме поканени да присъстваме на историческия момент, когато папата и човекът, който стреля по него, щяха да се срещнат лице в лице.

Два часа по-късно папа Йоан Павел II беше допуснат в строго охраняваното крило на „Ребибия“. Той мина сам по коридора към отворената врата на килия Т4, където Агджа го очакваше. Репортерите останаха в другия край на коридора. До тях стояха и надзиратели от затвора, готови да влязат в килията, ако Агджа се опита да заплаши с нещо живота на своя височайш посетител.

Когато папата протегна дясната си ръка, Агджа понечи да я стисне, после се поколеба, и се наведе да целуне Пръстена с рибаря. След това хвана ръката на папата и я постави за малко на челото си.

— Вие сте Мехмед Али Агджа, нали?

Папата зададе въпроса си тихо. Той знаеше, че Агджа е научил италиански в затвора.

Отговорът му беше придружен от бърза усмивка, сякаш се притесняваше да признае кой е в действителност.

— А, това ли място обитавате?

Папа Йоан Павел II огледа килията, искрено заинтересуван къде ще прекара остатъка от живота си неговият несполучил убиец.

Папа Йоан Павел II се настани на един стол до вратата на килията. Агджа седна на леглото си, като потриваше нервно ръце.

— Как се чувствате?

Интересът на папата към здравето на Агджа прозвуча почти бащински.

— Добре.

Изведнъж Агджа започна да говори бързо, многословно, но тихо, така че само папата да може да го чува.

Изражението на папа Йоан Павел II ставаше все по-замислено. Беше склонил лице близо до това на Агджа и отчасти го скриваше от погледа на надзирателите и журналистите.

Агджа шепнеше нещо в лявото ухо на папата. Папата поклати едва доловимо глава. Агджа направи пауза, на лицето му се изписа несигурност. С бързо и отсечено движение на дясната ръка папа Йоан Павел II го подкани да продължи. Двамата мъже бяха толкова близо един до друг, че главите им почти се докосваха. Устните на Агджа мърдаха едва доловимо. На лицето на папа Йоан Павел II беше изписана болка. Той затвори очи, сякаш това щеше да му помогне да се съсредоточи по-добре.

Изведнъж Агджа спря по средата на изречението. Папа Йоан Павел II не отвори очи. Помръднаха единствено устните му. Думите му долови само Агджа.

Турчинът поднови разказа си. След няколко минути папата направи повторно рязко, отсечено движение с ръка. Агджа млъкна. Папа Йоан Павел II постави лявата си ръка на челото си, сякаш искаше да скрие погледа си от Агджа.

Тогава папа Йоан Павел II стисна младия мъж за рамото, сякаш му благодареше за казаното. Разговорът продължи точно двадесет и една минути. Папата се изправи бавно на крака. Той протегна ръка и даде на Агджа да разбере, че трябва да направи същото. Двамата мъже

се спогледаха продължително. Папата прекъсна драматичния миг, като бръкна в джоба на одеждите си и извади мукавена кутийка, на която беше изрисуван папският кръст. Даде я на Агджа. Той я оглеждаше озадачено и въртеше кутийката в ръката си.

Папата чакаше. Устните му бяха разтегнати в най-нежната усмивка. Агджа отвори кутийката. Вътре имаше една молитвена броеница от сребро и седеф.

— Благодаря ви — промълви трогнато Агджа.

— Нищо. Нищо — отвърна папата. Наведе се и каза няколко думи на Агджа.

После, без нито дума повече, първосвещеникът напусна килията.

По-късно един от говорителите на Ватикана каза: „Али Агджа е запознат със заговора само на определено равнище. На по-висше равнище той не знае нищо. Ако наистина е имало конспирация, тя е замислена от професионалисти, а професионалистите никога не оставят следи. Никога няма да знаем със сигурност кои са истинските подбудители.“

Не се случваше за пръв път Ватиканът да спестява истината. Агджа потвърди сведенията на Луиджи Поджи от Мосад — заговорът за убийството на папата е бил замислен в Техеран. Това щеше да промени отношението на папа Йоан Павел II както към исляма, така и към Израел. Той продължаваше да повтаря на служителите си, че неизбежният близък конфликт няма да е между Изтока и Запада, Съединените щати и Русия, а между ислямския фундаментализъм и християнството. Пред обществеността внимаваше да не смесва понятия като ислям, вяра и ислямски фундаментализъм.

В Израел анализаторите на Мосад съзряха в новата нагласа на папата първия знак, че доказателствата, представени на Луиджи Поджи, са били приети. Макар да не последва покана към Мосад за сътрудничество в пропагандиране на новата доктрина на папа Йоан Павел II за света, първосвещеникът се беше убедил в ползата от диалога между Ели и Луиджи Поджи. В Тел Авив Адмон нареди на Ели да продължи да контактува активно с Луиджи Поджи. Те се срещаха в различни европейски градове, понякога в местното израелско посолство, друг път в папския нунциат. Разговорите обхващаха много наболели теми, но най-често се съсредоточаваха върху два проблема — ситуацията в Близкия изток и желанието на

папата да посети Палестина. С тези два въпроса бяха свързани и несекващите усилия на папа Йоан Павел II ООП да се установи най-накрая някъде за постоянно.

Луиджи Поджи даде ясно да се разбере, че папата харесва Ясер Арафат и се интересува от личността му. Папа Йоан Павел II не споделяше вижданията на хора като Рафи Ейтан, Давид Кимше и Ури Сагуй, че лидерът на ООП по думите на Ейтан е безмилостен убиец и „палач за еврейските жени и деца, човек, който би убил с голи ръце“.

Според първосвещеника, отраснал по време на героичната полска съпротива срещу нацистите, Арафат беше ужасяваща жертва на обществена несправедливост, харизматична фигура, която успяваше да избегне многобройните опити на Мосад да го убие. Луиджи Поджи преразказа на Ели как Арафат веднъж споменал на папа Йоан Павел II, че е развил шесто чувство „и дори нещо като седмо“ — кога е в опасност. „Такъв човек заслужава да живее“ — беше казал Поджи на Ели.

Въз основа на подобни разкази Ели придоби по-ясна представа за начина на мислене на папата. Папа Йоан Павел II обаче не вярваше само на думи в историческата истина, че еврейските корени на християнството не трябва да бъдат забравяни, както и че антисемитизмът, толкова разпространен в неговата обична Полша, трябва да бъде изкоренен.

През май 1984 година Луиджи Поджи покани Ели във Ватикана. Срещата между двамата продължи часове в кабинета на архиепископа в Апостолическия дворец. И до ден днешен никой не знае за какво са си говорили.

В Израел за пореден път назряваше скандал, в който щеше да бъде намесена и разузнавателната общност. Месец преди това, на 12 април 1984 година, четирима терористи от ООП отвлякоха автобус с тридесет и петима пътници, който бяха отклонили към град Ашкелон в южната част на страната. Официалната версия за инцидента беше, че агенти на Шин Бет са нахлули в автобуса и по време на последвалата престрелка са убили двама терористи, а други двама, тежко ранени, са починали от раните си на път за болницата.

Вестниците отразяваха случилото се със снимки на терористите, които видимо не изглеждаха сериозно ранени, докато ги извеждаха от автобуса. Оказа се, че агенти на Шин Бет ги пребили до смърт в

линейката. Репутацията на Мосад, която не беше замесена директно, беше опетнена, след като международната общественост осъди гневно инцидента.

На фона на тези събития Луиджи Поджи обясни на Ели, че не може да става и дума папата да установи дипломатически контакти с Израел. Ели повтори, че докато не го направи, и дума не може да става за посещение в Палестина.

В името на изграждането на сътрудничество и двамата мъже стигнаха до съгласие, че този въпрос не бива да бъде изоставян.

На 13 април 1986 година папа Йоан Павел II стори нещо, което нито един понтифекс преди него не беше правил. Той посети синагогата в Рим, която се намираше на „Лунготевере деи Ченци“, където главният равин на града радушно го посрещна с прегръдка. Всеки от тях беше облечен в символите на своята власт и двамата мъже преминаха през смълчаното паство до *тева* — платформата, от която се четеше Тората.

Най-отзад седеше Ели, който вече беше изиграл своята роля за този исторически момент. Израел обаче още не беше постигнал онова, което желаше — папско дипломатическо признание.

Това щеше да стане едва през декември 1993 година, когато въпреки несекващите протести на хардлайнерите в Секретариата бяха установени официални дипломатически отношения.

Тогавата обаче Наум Адмон вече нямаше да бъде генерален директор на Мосад. Неговият наследник на поста — Шабтай Шавит, продължи деликатния процес на сближаване на Мосад с Ватикана. Част от действията му се състояха в това да се покаже на папата, че както Израел, така и ООП най-накрая искрено желаят да сключат примирие и да признаят всеобщата заплаха, която представляваше ислямският фундаментализъм. Папа Йоан Павел II щеше да носи по тялото си белезите на тази истина, докато е жив.

Междувременно Мосад се активизира на континент, за който Ватиканът таеше големи надежди за бъдещето — Африка. Оттам светият престол очакваше един ден да се появи първият чернокож папа. Именно там обаче Мосад се прояви като умел манипулатор в тъмната игра да настройва една разузнавателна служба срещу друга с единствената цел да затвърди собствените си позиции.

13.

АФРИКАНСКИ ВРЪЗКИ

На няколко пресечки от ползващия се с добро име хотел „Норфолк“ в Найроби се намираше клуб „Оейзис“, от дълго време предпочитано място за срещи на представители на кенийските делови среди. Господата можеха да пият по цяла нощ сред мрачния интериор на клуба, а след това да заведат някое от момичетата от бара в една от стаите в задната част, след като са проверили последното й медицинско удостоверение, че не страда от венерически болести.

От 1964 година клубът приемаше и други посетители — китайци в костюми за сафари, руснаци с недодялани физиономии и мъже, които можеха да принадлежат към която и да е националност от страните в средиземноморския басейн. Те не идваха тук заради студената бира или заради рекламата за „най-възбуждащите момичета в цяла Африка“. Тези мъже работеха за разузнавателни служби, които се опитваха да си извоюват място в Централна Африка, където за кратко беше действала тайно само британската МИ6. Новодошлите представляваха Китайската тайна разузнавателна служба (КТРС), съветския КГБ и Мосад. Всяка от службите имаше план, действие, чиято цел най-често беше да се противопоставят една на друга останалите две служби. Никой обаче не можеше да се мери с Мосад в това отношение.

Освен това около Екватора бяха командировани десетина катци с регион на действие от Дар ес Салам на брега на Индийския океан до Фрийтаун на брега на Атлантическия. Агентите бяха снабдени с внушителен брой фалшиви паспорти, бяха млади и изключително добре подготвени физически, но освен обичайните умения бяха усвоили най-важното от полевата медицина и хирургия, за да могат да оцелеят в шубраците, обитавани от хищни лъвове и леопарди и враждебно настроени племена.

Африканското приключение на Мосад започна малко след като Фидел Кастро дойде на власт в Куба през 1959 година и се зае да прави опити да прилага и в други страни своите революционни идеи. Той

отбеляза първия си успех, когато неговият последовател Джон Окело, „фелдмаршал“ със свой собствен стил, открит от вербовчиците на Кастро, бе обучен за кратко време на методите на партизанската война в Хавана и получи заповед да превземе малкия остров Занзибар край източните брегове на Африка. Височината и теглото му (той тежеше около сто и тридесет килограма) бяха достатъчни, за да сплашат малцината полицаи на острова, които незабавно му се подчиниха. Сганта, която Окело наричаше своя армия, наложи бруталната си власт над населението, чиито единствени оръжия бяха примитивните земеделски сечива, с които отглеждаха подправките, прославили Занзибар из цял свят. Островът се превърна в отправна точка на Кастро за проникване в африканския континент. В пристанището на Дар ес Салам живееха етнически китайци. Техните писма до близки и приятели в родината описваха събитията в Занзибар, които достигнаха до знанието на правителството в Пекин. Тази революция в ембрионален стадий предоставяше на Китай възможност да стъпи в Африка и КТРС получи заповед да се внедри в региона и да помага на революционерите с всички възможни средства.

Междувременно Кастро предприе мащабна акция за кубанизиране на едва проходилото освободително движение на чернокожите. Център на операцията беше пристанището Казабланка на западноафриканския бряг. Там пристигаха кораби с кубински оръжия, а на връщане към Хавана трюмовете бяха претърпени с курсисти за обучение в партизанска война от цяла Централна Африка. Скоро КТРС се включиха в подбора им.

Перспективата само на няколко часа път от Израел да има хиляди обучени и добре въоръжени революционери силно обезпокои израелските политици и разузнавателните служби. Но всякакви провокации по отношение на тази партизанска армия, без тя да е отправила директна заплаха, биха довели до нежелана от Израел конфронтация. Страната беше достатъчно заета да отблъсква атаките на арабските терористи и беше за предпочитане да избягва прякото въвличане в акции и срещу чернокожи революционери. Меир Амит нареди на своите катци в Африка да следят нещата отблизо, но да не се замесват.

Излизането на КГБ на сцената обаче промени коренно ситуацията. Руснаците отправиха предложение към бъдещите

терористи, на което те не можеха да откажат — възможност да се обучават в университета „Патрис Лумумба“ в Москва. Там те щяха да усвоят уменията на най-добрите инструктори на КГБ по партизанска тактика и как да я използват, за да изглежда сякаш помагат на лишените от земя, власт и право на глас в демократични държави. И за да подплати предложението си, КГБ даде за пример някои от най-прочутите възпитаници на „Патрис Лумумба“ — арабските терористи.

Меир Амит прати на своите катци подкрепление от кидони. Новите заповеди гласяха: да бъдат прекъснати с всички възможни средства връзките между руснаците и техните африкански домакини, както и между КГБ и КТРС; при първа възможност да бъдат ликвидирани арабските активисти; да се поощряват връзките с африканските революционери с обещанието, че Израел ще подпомогне техните движения да надхвърлят партизанската тактика и организациите им да придобият политическа легитимност. Израел искаше единствено гаранция, че няма да бъде нападен от тези движения.

Клуб „Оейзис“ се превърна в арена на битката за завоюване на сърцата и умовете на африканските революционери. Нощите преминаваха в дълги дискусии на тема как без особена публичност тероризмът да се превърне в оръжие, целещо се единствено в предварително избрани мишени, или за необходимостта никога да не губят от поглед крайната цел — извоюването на свобода и независимост. В задушния клуб се крояха заговори, сключваха се сделки, определяха се цели, които да бъдат унищожаване и екзекутиране. Някои ставаха жертва на засади на пътя, други срещаха смъртта в леглата си. Един ден бе екзекутиран агент на КГБ, на следващия — шпионин на КТРС. Всяка от страните обвиняваше другата за стореното, което всъщност беше дело на Мосад.

В „Оейзис“ нощите продължаваха постарому и край бамбуковите масички се крояха нови планове, докато дъждът барабанеше по тенекиения покрив и къпеше хълмовете. Нямаше дори нужда да шепнат, но старите навици трудно отмираха.

Меир Амит изложи накратко всичко, което беше научил за КТРС. Тази служба се славеше с традиции в шпионажа, които можеха да бъдат проследени 2 500 години назад. Векове наред бе служила на императорите, за да шпионират подчинените си. Но с възкачването на

Мао, а след него и на Дън Сяопин китайското разузнаване, както и много други неща в страната, поеха в нова посока. КТРС започна да разпростира мрежата си отвъд Тихия океан в Съединените щати, в Европа, в Близкия изток и най-накрая — в Африка.

Мрежата не се използваше само за шпионаж — през нея се осъществяваха търговията с наркотици и прането на пари. Половината от опиума в света се отглеждаше в близост до Китай в Златния триъгълник — Тайланд, Лаос и Мианмар, а КТРС изнасяше контрабандно наркотици на Запад заедно с банди от триадите. Като се имаше предвид, че Хонконг бе един от главните световни центрове за пране на пари, КТРС имаше идеална възможност да прикрие приходите на Китай от трафика на наркотици. Тези пари бяха използвани за финансиране на операциите на Китай в Африка, които от 1964 година се контролираха от генералния директор на КТРС — Цяо Ши. Той беше висок, прегърбен мъж, който обожаваше френски коняк и кубински пури, управляваше стотици шпиони и бюджет за подкупи и изнудвания, съизмерим единствено със средствата на КГБ. Трудовите лагери в Централен Китай бяха пълни с хора, осмелили се да предизвикат по някакъв повод Цяо. Психологическият портрет, изготвен от Мосад, го описваше като човек, чиято кариера бе низ от изкусни подмолни ходове.

Командването на КТРС в Африка беше поверено на генерал Као Лин, който си беше спечелил репутация в Непал и Индия със своята подривна дейност. Командирован в Занзибар, Као Лин водеше разточителен живот и имаше харем от млади африкански любовници. Той обикаляше Централна Африка подобно хищник и понякога изчезваше за цели седмици. Посещенията му в Найроби бяха повод за необуздани пиршества в „Оейзис“. Сладкият мирис на снопчета китайски благовония изпълваше клуба. Сервираха се деликатеси, доставени направо от Китай. Африканските проститутки бяха облечени в дълги до коленете източноазиатски чеонгсами, фойерверки и кабаретни програми от Хонконг забавляваха присъстващите.

На партизаните, завърнали се от Куба, се устройваха празненства, преди да изчезнат в африканските храсталаци, за да продължат войната. Всеки път един от тях изпълняваше задължителния номер на тези празненства — да изпие чаша човешка кръв, източена от враг, който беше екзекутирал.

Междувременно Као Лин разпростираше операциите си не само в Централна Африка, но и на север към Етиопия, Южен Йемен и Египет. Той осигуряваше на терористичните си групи равни значителни суми пари, за да организират нападения срещу Израел. КТРС гледаше на Израел като на пионка в ръцете на Вашингтон и това превръщаше еврейската държава в мишена за онези, които Као Лин наричаше „моите борци за свобода“.

Меир Амит реши, че Мосад трябва да противодейства решително на КТРС. Първо, той осуети китайския план да отхвърлят пропагандния режим на Хойтингс Банда в Малави. После уведоми кенийските власти за действителните размери на китайската шпионска мрежа в страната. По-късно правителството в Найроби щеше да изрази благодарността си чрез предоставяне на въздушен коридор на израелските военни самолети, за да изпълнят мисията си в Ентебе. Клуб „Оейзис“ беше затворен, а на неговите китайски наставници бяха осигурени самолетни билети да напуснат страната, въпреки шумните им протести, че са обикновени бизнесмени. Те имаха късмет, защото няколко от оперативните работници на КТРС, решили да останат в Африка, бяха убити от катците на Мосад, а телата им бяха оставени в саваната на лъвовете и леопардите.

Колкото повече китайците се опитваха да проникнат в други африкански страни, толкова по-безпощадни ставаха хората на Мосад. Кидоните следваха оперативните работници на КТРС навсякъде, където се установяваха. В Гана един агент на КТРС беше застрелян на излизане от дискотека с приятелката си. В Мали друг агент беше разкъсан от бомба, заложена в колата му. В Занзибар, който продължаваше да е перлата в короната на КТРС, избухна пожар в блок, обитаван от екип на КТРС. По време на едно от своите пътувания самият Као Лин едва избегна смъртта, когато единствено инстинктът му го накара да смени колата си в Бразавил, Конго. Другият автомобил избухна няколко минути по-късно и шофьорът му загина. В Замбия агент на КТРС беше завързан на дърво и оставен за храна на лъвовете.

По време на правителственото посещение в Пекин на Кваме Нкрума, прокитайски настроения президент на Гана, Мосад организира въстание, довело до свалянето му от власт и унищожаването на шпионската мрежа на КТРС в страната.

Три години Мосад водеше своята война на живот и смърт срещу КТРС по всички паралели и меридиани на Африка. И двете страни не проявиха милост. Когато един от ударните екипи на КТРС устрои засада на катца на Мосад в Конго, те нахраниха с него крокодилите, като заснеха с камера последните му минути във водата и изпратиха касетата на шефа на местната централа на Мосад. Той им отмъсти, като изстреля лично ракета в сградата, от която действаше КТРС. Загинаха трима китайци.

Най-накрая КТРС уведоми Мосад чрез посредник — президента на Заир, Мобуту, за желанието си войната да бъде прекратена и дори изрази позиция, че е в общ интерес и на двете служби да попречат на руснаците да установят влиянието си на континента. Това напълно устройваше Мосад и нейната политика срещу великите сили, които Меир Амит бе синтезирал така: „Разделяйки ги, Израел ще оцелее.“

Докато КТРС и Мосад се бореха помежду си, КГБ предприе допълнителни стъпки за осъществяване плановете на Кастро за кубанизиране на Африка. Шефовете на КГБ и Политбюро се срещнаха в Кремъл и постигнаха съгласие Русия да подсигурия цялата кубинска икономика. Това щеше да превърне седеммилионната нация в длъжник на Съветския съюз. В замяна на това Кастро се съгласи, че московският комунизъм е по-добър за Африка от китайския. Той също така одобри приемането на пет хиляди съветници, които да „инструкират“ разузнавателната служба на Куба — ДГИ, как да действа „правилно“ в Африка.

КГБ се впусна в действия рамо до рамо с кубинците из цяла черна Африка. Шест месеца по-късно всеки терористичен акт в Африка беше организиран от руснаците. От близоизточните лагери за обучение на терористи КГБ изтегли в Африка най-добрите курсисти, които да поведат война срещу режима на апартейд в ЮАР. Не след дълго и терористи от Европа, Латинска Америка и Азия започнаха да предават опита си в Ангола, Мозамбик и страните, граничещи с ЮАР.

Както Меир Амит каза веднъж: „На юг от Екватора взе да става доста горещо.“ Той съзнаваше, че е само въпрос на време, преди заякналите в битки наемници да насочат вниманието си към Израел. Предложението на КТРС да си сътрудничат срещу общия враг — КГБ и терористите, беше прието с благодарност от шефа на Мосад. Китайците започнаха да дават информация за арабските движения във

и извън Африка. Някои от техните членове бяха убити с обичайните за Мосад методи — заложени в коли бомби или поставени в хотелските им стаи експлозивни. Имаше един случай, при който Мосад постави бомба в тоалетната на един наемник, страдащ от така наречения „Конго стомах“ — особено неприятна форма на дизентерия. Долната част на тялото му беше разкъсана на парчета, когато той дръпна казанчето на тоалетната си в хотела в Хартум.

Мосад обаче спазва своята част от сделката, като съобщи на КТРС, че Москва възнамерява да предложи значителна финансова помощ на една от най-бедните страни на планетата — Сомалия. Пекин бързо удвои сумата. След това Мосад подпомогна китайците в Судан, където Москва си беше спечелила съюзник в лицето на военното правителство на президента Нимейри. Ала когато диктаторът отказа да се подчинява безпрекословно на руснаците, КГБ замисли преврат. Мосад информира КТРС, която от своя страна уведоми Нимейри. Той екстрадира всички руски дипломати и отказа схемите за помощи от съветския блок.

След като Мосад превзе двата бастиона на комунизма и едновременно с това, както Меир Амит по-късно щеше да каже, „си проправи път в Африка“, Мосад насочи вниманието си към една африканска разузнавателна служба, която бе започнала да възприема като приятелска — Бюрото за държавна сигурност (БОСС). Тя представляваше онази част от системата за сигурност на ЮАР, от която всички се страхуваха най-много. БОСС съперничеше на Мосад в изнудванията, саботажите, фалшификациите, отвличанията, разпити на затворници, водене на психологическа война и убийствата. Подобно на Мосад БОСС действаше без ограничение срещу своите противници. Двете служби бързо се сближиха. Нерядко действаха в тандем из цяла Африка, обединени от „разбирателството“ между министър-председателя на Израел Голда Меир и режима в Претория.

Първият резултат беше експортът на уранова руда за Димона. Пратките се транспортираха с търговските полети на „Ел Ал“ от Йоханесбург до Тел Авив и бяха регистрирани в митническите декларации като селскостопанска техника. Южноафриканските учени пътуваха до Димона и бяха единствените външни лица, които знаеха истинското предназначение на рудата. Когато ЮАР изпробва първия вариант на ядрен механизъм на един отдалечен остров в Индийския

океан, израелските учени присъстваха и наблюдаваха взрива. През 1972 година Езер Вайцман, най-високо поставения председател на Израел на отбраната, се срещна с министър-председателя П. У. Бота в Претория, за да договорят по-нататъшното „сътрудничество“. Ако една от двете страни бъде нападната и е необходима военна намеса, другата ще ѝ се притече на помощ. Израел въоръжи южноафриканската армия с големи количества американски оръжия, а в замяна на това Израел получи разрешение да изпробва първите ядрени механизми, произведени в Димона, на ядрения полигон в Индийския океан.

По това време Мосад бе заздравила и задълбочила отношенията си с БОСС. Макар и никога да не успя да отучи агентите на бюрото от техните брутални методи за разпит, инструкторите на Мосад ги запознаха с набор от други методи, доказали своята целесъобразност в Ливан и на други места — лишаване от сън, покриваше на главата с качулка, принуждаване на заподозрения да стои дълго време опрян на стена, притискане на гениталиите, различни психологически мъчения — от заплахи до фалшиви екзекуции. Катците на Мосад пътуваха с екипите на БОСС в съседни африкански държави в изпълнение на мисии по подготовка на саботажи. Кидоните показаха на южноафриканците как да извършват убийства, без да оставят уличаващи ги следи. Когато Мосад предложи да открият лидерите на Африканския национален конгрес (АНК), които живееха в изгнание във Великобритания и Европа, и да предоставят информацията на БОСС, което да ги ликвидира, бюрото приветства идеята. Правителството в Претория обаче наложи вето върху тази идея, тъй като се боеше, че ще изгуби и малката подкрепа, на която се радваше в лицето на някои крайно консервативно настроени политици в Лондон.

Както Мосад, така и БОСС страдаха от фикс идеята, че Африка клони наляво в убежденията си за революция, която накрая можеше да зарази и техните две страни. За да предотвратят това, те прибегнаха до всички възможни средства. Унищожавайки взаимно страховете си, нямаха милост към никого и към нищо и споделяха общото си мнение, че са вездесъщи и само те знаят как да се справят с врага. Така БОСС и Мосад се превърнаха в двете чуждестранни разузнавателни служби, които всяваха страх в цяла Африка.

Този съюз обаче не се харесваше на Вашингтон. ЦРУ се опасяваше, че той може да осуети опитите му да установи контрол

върху черния континент. Деколонизацията на Африка в началото на 60-те години породи нов интерес към Африка в ЦРУ, както и бум в тайните ѝ операции. Беше сформиран африкански отдел и до 1963 година във всяка страна на континента имаше централа на ЦРУ.

Един от първите зачислени в Африка служители на ЦРУ беше Бил Бъкли, отвлечен и убит по-късно от терористите на Хизбула в Бейрут. Бъкли си спомняше малко преди залавянето си: „Всички в Африка сякаш бяха полудели — всеки се опитваше да заеме някаква позиция чрез измама. Ние закъсняхме за партията и Мосад с право гледаха на нас като на натрапници.“

Държавният департамент във Вашингтон предприе предпазливи, но решителни опити да ограничи израелското влияние в Африка. Външнополитическото ведомство разпространи информация, че неколкостотин евреи от ЮАР бяха заминали на север, за да помогнат на Израел по време на Суецката война. Двадесет черни африкански републики веднага прекратиха дипломатическите си отношения с Ерусалим. Сред тях беше и Нигерия. Това щеше да представлява сериозен удар за Израел, тъй като Нигерия осигуряваше шестдесет процента от вноса на петрол за Израел срещу част от оръжията, които Съединените щати доставиха за Израел. Въпреки скъсването на дипломатически отношения министър-председателят Ицхак Шамир се съгласи да продължи да снабдява тайно Нигерия с оръжия в замяна на вноса на петрол. Според Бъкли това беше „красноречив пример за политика, базирана на практически съображения“. Друг такъв пример беше решението Мосад да подкрепи своя дългогодишен партньор БОСС. След края на израелското нахлуване в Ливан през 1982 година Мосад откри значително количество документация, разкриваща близките връзки между ООП и АНК, отдавнашен враг на БОСС. Уличаващите материали бяха предадени на бюрото и така бяха заловени и измъчвани стотици членове на АНК.

Осемдесетте години бяха успешен период за голямото африканско сафари на Мосад. Освен че противопоставяха китайци на руснаци, те затрудняваха и дейността на ЦРУ, на МИБ и на други европейски разузнавателни служби. Щом някой застрашеше положението на Мосад, тя започваше да действа. В Кения беше взривен един агент на МИБ. В Заир беше унищожена френска шпионска мрежа. В Танзания набързо беше прекратена една германска

разузнавателна операция, разкрита от Мосад чрез подкупване на местен репортер.

Когато лидерът на терористите Абу Нидал — виновник за убийството на израелския посланик във Великобритания Шломо Аргов на 3 юни 1982 година пред хотел „Дорчестър“ в Лондон, се опита да търси убежище в Судан, Мосад обеща на режима един милион долара за залавянето му, жив или мъртъв. Накрая Нидал намери сигурно убежище в Багдад.

Мосад успешно се възползваше с новозародилия се африкански национализъм в десетина държави. Сред агентите, действали в няколко от тези страни, беше и Яков Коен, който си спомня следното: „Ние им помогнахме да организират разузнаването си, за да продължат да държат в ръцете си опозицията. Племенните междуособици в страни като Нигерия прерастаха в гражданска война. Нашата политика беше да се сработим с всеки желаещ да си сътрудничим. Това ни позволяваше да знаем всичко, което се случваше в страната. И най-малката промяна в настроението, която можеше да повлияе на Израел, бе своевременно докладвана.“

Преди да замине за Африка, Коен се отличи в мисии под прикритие в Египет и други държави. Като част от мерките за надеждното му подсигуриране Мосад нае пластичен хирург, който да промени външността му и по-конкретно неговата отличителна етническа черта — носа. Когато го изписаха от болницата, дори собствената му жена едва го разпозна.

На 1 януари 1984 година всекидневните разузнавателни сводки за Наум Адмон съдържаха и новини за политически преврат в Нигерия. Военната клика, предвождана от генерал-майор Мухамад Бухари, бе завзела властта. Първият въпрос на министър-председателя Шамир беше какъв ефект ще окаже тази промяна върху петролните доставки за Израел. На този етап обаче никой не можеше да даде отговор. През целия ден бяха правени опити да се установи връзка с новия режим, но те не се увенчаха с успех.

През втория си ден на новия пост Бухари направи списък на всички бивши членове на правителството и ги обвини в различни престъпления. Начело на този списък беше Умару Дико, бивш министър на транспорта, обвинен в присвояване на няколко милиона американски долара от петролните приходи от държавната хазна.

Дико обаче беше избягал от страната и всякакви опити да бъде открит не се увенчаха с успех. Беше изчезнал.

Адмон видя в това възможност за Израел. Той отлетя за столицата на Нигерия Лагос с канадски паспорт (един от пътническите документи на Мосад, сред които можеха да избират агентите, изпълняващи мисии под прикритие). Генералът изслуша предложението на Адмон, което имаше пълното одобрение на Рабин. В замяна на гаранциите, че доставките на петрол няма да бъдат прекъсвани, Мосад щеше да открие Дико и да го върне в Нигерия. Бухари имаше обаче още един въпрос: можеше ли Мосад да открие къде са отишли присвоените пари? Адмон каза, че парите най-вероятно се намират в няколко швейцарски банки и е невъзможно да бъдат проследени, освен ако Дико доброволно не посочи местонахождението им. Бухари се усмихна за пръв път от началото на срещата. Ако Дико се върнеше в Нигерия, те щяха да го накарат да говори. Бухари имаше и още един, последен въпрос: съгласна ли е Мосад да работи с разузнавателните служби на Нигерия, но когато открият Дико, израелската служба да не си приписва никаква заслуга? Адмон се съгласи. Мосад не би спечелила слава от толкова проста операция.

Из цяла Европа бяха мобилизирани „оцелелите шпиони“ на Рафи Ейтан. Катци претърсваха цялата територия от Испания до Швеция. Под тревога бяха вдигнати саяними в десетки страни — на лекарите беше казано да стоят нащрек, в случай че Дико се нуждае от медицинска помощ или от консултация с пластичен хирург за промяна на външността му. Портиерите в хотелите в Сен Мориц и Монте Карло се оглеждаха за него. Служителите в агенциите за даване на коли под наем от Мадрид до Мюнхен бяха инструктирани да докладват, ако той наеме кола, а персоналът от самолетните агенции трябваше да се обади, в случай че Дико си купи билет. Саяними, работещи за всички компании за кредитни карти, проверяваха дали той не използва картите си. Сервитьорите бяха запомнили описанието му, моделиерите — мерките му, а шивачите на ризи — размера на яката му. Обущарите от Рим до Париж бяха информирани за особеностите на краката на Дико, номер дванадесет, който винаги носеше правени по поръчка обувки. Робърт Максвел трябваше да се свърже с познатите си сред африканските дипломати в Лондон и да съобщи, ако чуе нещо за

местонахождението на Дико. И той, както и всички останали, удари на камък.

Въпреки това Адмон реши, че Дико се крие в Лондон (градът бе рай за нигерийските противници на новия режим), и командирова най-способните си катци там. С тях пристигнаха и агенти на нигерийските служби начело с майор Мухамад Юсуфу. Те наеха апартамент на Кромуел Роуд, а катците избраха стаи в хотели, посещавани от африкански туристи.

Две групи агенти работеха независимо една от друга в доста многобройната нигерийска общност. Хората на Юсуфу се представяха за бежанци от новия режим, а катците — за симпатизанти на стремежите на чернокожите африканци да свалят режима в ЮАР. Постепенно те ограничиха търсенето в Западен Лондон в района около Хайд парк, където живееха в изгнание много богати нигерийци. Започнаха да преглеждат избирателните списъци, до които имаше свободен достъп в районите на кметството. Всеки път обаче удряха на камък.

Седем месеца след бягството си от Лагос Дико най-накрая се появи. На 30 юни 1984 година един катца, който шофираше по натоварената пътна артерия Куйнсуей, недалеч от Бейзуотър роуд, забеляза мъж с описанието на Умару Дико. Той изглеждаше остарял и отслабнал, но широкото му лице и черните като въглени очи не можеха да бъдат сбъркани, затова катцата не се подвоуми.

Намери място за паркиране и проследи пеша Дико близо до една къща на Дорчестър теръс. Адмон бе уведомен незабавно. Той нареди непрекъснато наблюдение на къщата. През първите три дни на юли 1984 година двама оперативни работници непрекъснато наблюдаваха Дико. Междувременно нигерийците използваха посолството си в Лондон като база за организиране и подготовка на акция по отвличане, наподобяваща операцията на Рафи Ейтан за залавянето на Адолф Айхман.

Необичайното в случая беше, че ключова роля в операцията играеше външен човек — уважаваният лекар Леви-Арие Шапиро, консултант анестезиолог и главен лекар на интензивното отделение в болница „Хашарон“ в Тел Авив. Той беше вербуван от Александър Барак, катца, като заложи на патриотичните чувства на лекаря. Шапиро се беше съгласил да лети до Лондон и да похарчи хилядата долара,

дадени му от Барак за медицинско оборудване, между които упойващи средства и интубационна тръба. В Лондон щеше да получи допълнителни инструкции. Шапиро отказа да приеме такса за услугите си, като заяви, че за него е чест да работи за Израел. Друг катца, Феликс Абитол, пристигна в Лондон с полет от Амстердам на 2 юли. Той нае стая в хотел „Ръсел скуеър“. Първата му заповед към ръководителя на нигерийския екип майор Юсуфу беше да наеме каравана. Един от хората на Юсуфу избра яркожълта. И като че ли от този момент нататък планът се задейства.

Късно вечерта на 3 юли товарен самолет 707 на нигерийските авиолинии кацна на летище „Станстед“, петдесет километра североизточно от Лондон. Той пристигнал от Лагос празен. Пилотът събщи на летищните власти, че очаква дипломатически багаж от посолството в Лондон. С екипажа на самолета пътуваха и няколко човека от нигерийските служби за охрана, които се представиха открито и казаха, че задачата им е да охраняват багажа. За присъствието им бе уведомено специалното звено на Скотланд ярд. През последния месец имаше няколко оплаквания, че военният режим в Лагос заплашва изгнаници в Лондон. Властите забраниха на нигерийските служители от службите за охрана да напускат летището. Като се изключат посещенията до кафенето на терминала, те бяха помолени да останат на борда на самолета.

В късните сутрешни часове на следващия ден яркожълтата каравана напусна гаража в Нотинг хил гейт, нает от един от нигерийците. Зад волана седеше Юсуфу. В задната част до един кош беше приклепнал доктор Шапиро. До него се бяха свили Барак и Абитол. Капитанът на самолет 707 на летище „Станстед“ събщи по обяд на властите на летището, че излита за Лагос в три часа същия следобед. В митническата декларация беше вписан товар от два коша с „документация“ за Министерството на външните работи в Лагос. Документите осигуряваха дипломатически имунитет и на двата товара.

Малко преди обяд караваната беше паркирала пред къщата на Дорчестър теръс. След минута Умару Дико излезе, за да обядва със свой приятел в един ресторант наблизо. От прозореца го наблюдаваше личната му секретарка Елизабет Хейс. Когато тя се махна от прозореца, задната врата на караваната се отвори и „двама с тъмни кожи сграбчиха Дико и го вкараха вътре. Той успя само да извика

нещо, но нигерийците се качиха бързо в караваната и тя потегли с бясна скорост.“

След като се опомни, секретарката набра телефона за спешни случаи 999. Полицаяте пристигнаха след няколко минути, а веднага след тях и командирът на отряда за борба с тероризма към Скотланд ярд — Уилям Хъкълсби. Той предполагаше какво е станало. Всички пристанища и летища бяха вдигнати под тревога. Според Хъкълсби ситуацията сама по себе си беше трудна и много специфична. Ако Дико бе отвлечен от нигерийския режим, случаят щеше да се превърне в деликатен политически въпрос. Форин офис беше вдигнат под тревога, както и Даунинг стрийт. Хъкълсби получи заповед да предприеме всякакви действия, които сметне за уместни.

Малко преди три часа следобед караваната пристигна на товарния терминал на летище „Станстед“. Юсуфу размаха нигерийския си дипломатически паспорт пред митническите служители. Те проследиха съвсем формално товаренето на двата коша на борда на самолета. Ала изведнъж един от служителите, Чарлс Мороу, забеляза нещо съмнително: „Имаше нещо странно в единия от кошчетата. Чух шум от него. Ама че работа! Тогава си помислих, че независимо от дипломатическия имунитет трябва да проверя какво има вътре“ — спомня си той по-късно.

Кошчетата бяха свалени от самолета и внесени в един от хангарите въпреки яростните протести на Юсуфу, че те са неприкосновен дипломатически багаж. В първия кош бе открит Умару Дико, завързан и в безсъзнание от упойващите лекарства. До него седеше доктор Шапиро със спринцовка в ръка, готов да увеличи дозата на Дико във всеки един момент. В гърлото на Дико имаше интубационна тръба, която да попречи да се задуши, в случай че повърне. В другия кош пък седяха свити Барак и Абитол.

На процеса и двамата агенти упорито поддържаха версията, че били наети от група нигерийски бизнесмени, които искали Дико да бъде върнат в родината си и да бъде изправен пред съда. Един от най-видните и скъпоплатени адвокати във Великобритания, Джордж Кармен, кралски съветник, е нает да ги защитава. В своята заключителна реч пред съдебните заседатели той заяви: „Може би най-правдоподобното обяснение е, че израелските разузнавателни служби така и не успяха да останат настрана в операцията.“

Обвинението не представило никакви доказателства за вината на Мосад. То оставило съдията сам да стигне до това заключение в своето изложение. Той се обърна към съдебните заседатели с думите: „Всичко сочи, че пръст в цялата тази работа има израелската разузнавателна служба Мосад.“

Барак е осъден на четиринадесет години затвор, а доктор Шапиро и Абитол — на по десет. Юсуфу получи присъда от дванадесет години затвор. Всички те бяха освободени предсрочно за добро поведение и тихомълком депортирани в Израел. Както и за други преди тях, служили вярно на Мосад, службата се погрижила да останат далеч от прожекторите, за да не се налага да отговарят на неудобни въпроси като например защо доктор Шапиро, който така явно беше нарушил Хипократовата клетва, продължаваше да практикува лекарската си професия и кои всъщност са неговите пациенти.

МИ5 обаче предупредили Наум Адмон, че при още една такава грешка и ще започне да гледат на Мосад като на вражеска разузнавателна служба. Ала по това време шефът на Мосад беше подготвил още една операция, която да напомни на Великобритания кои са всъщност истинските ѝ врагове, като същевременно спечели съпричастие към каузата на Израел.

14.

БОМБА В ЧАНТАТА НА КАМЕРИЕРКА

През една безоблачна февруарска утрин на 1986 година два израелски изстребителя на ВВС връхлетяха върху един лиърджет с либийска регистрация, изпълняващ полет между Триполи и Дамаск. Гражданският самолет летеше в международното въздушно пространство, десет километра над Средиземно море, и тъкмо започваше да се снижава при навлизане във въздушното пространство на Сирия. На борда на самолета имаше делегати, които се завръщаха от конференцията на палестински и други радикално настроени групировки, свикани от Муамар Кадафи, за да обсъдят новите стъпки за осуетяване на маниакалната идея на либийския лидер — Израел да бъде заличена от земята.

Изстребителите, заемали позиции от двете страни на лиърджета, предизвикаха паника сред четиринадесетте пътници, и то напълно основателно. Четири месеца преди това, на 1 октомври, четвъртък, 1985 година, израелски бомбардировачи F-15 бяха унищожили главната квартира на ООП, разположена югоизточно от Тунис, а това изискваше прелитане в двете посоки общо на близо пет хиляди километра, зареждане с гориво във въздуха и безпогрешна разузнавателна дейност, което караше целия арабски свят да тръпне от страх.

Това внезапно въздушно нападение бе в отговор на убийството на трима израелски туристи на средна възраст от стрелци на ООП, докато се припичали на късното лятно слънце на яхтата си в кипърското пристанище Ларнака броени дни преди това. Убийствата бяха извършени на Йом Кипур и много израелци си припомниха избухването на войната в Деня на изкуплението, когато цялата нация се беше оказала неподготвена както тези туристи.

Въпреки изминалите четири десетилетия на тероризъм убийствата предизвикаха паника и страх сред израелците — на туристите беше разрешено да останат на борда на яхтата и да напишат

прощални писма, преди да бъдат разстреляни. Първа била убита жената — простреляна смъртоносно в корема. Двамата ѝ спътници мъже били заставени да изхвърлят тялото ѝ зад борда. После, един след друг, и двамата получили по един куршум в тила.

По време на черната пропагандна война, която дълго време беше отличителен белег на съперничеството между разузнавателната служба на ООП и на Израел, палестинците твърдяха, че жертвите са били агенти на Мосад, изпълняващи специална мисия. ООП успя да представи своята версия толкова убедително, че няколко европейски вестника дори идентифицираха жената като една от заловените агентки по време на аферата „Лилехамер“ през 1973 година. Въпросната жена беше още жива, но отдавна вече не работеше за Мосад.

След този случай арабският печат постоянно отправяше потресаващи предупреждения, на които Израел трябваше да отвърща. Много от историите бяха подхвърлени от отдела за водене на психологическа война на Мосад, за да държат в напрежение милиони араби.

Пасажерите на лиърджета, които само преди броени часове бяха подкрепили унищожаването на Израел на конференцията в Либия, сега се изправиха срещу мрачното лице на врага си. Един от бомбардировачите наклони криле — сигналът „последвай ме“, познат на пилотите по цял свят. За да направи още по-ясно посланието си, един от израелците посочи с облечената си в ръкавица ръка напред и надолу към Галилея. Жените на борда на самолета започнаха да плачат истерично, а някои от мъжете сплетоха молитвено ръце. Други се взираха немиждащо пред себе си в очакване на гибелта си. Всеки от тях беше наясно, че такава възможност е напълно реална. Проклетите неверници щяха да ги прехванат насред небесната шир и те не можеха да им попречат.

Един от израелските бомбардировачи произведе предупредителен изстрел, за да сигнализира на капитана на лиърджета да не прави опити да се свързва и да иска помощ от сирийските ВВС, чиито изстребители можеха да долетят за броени минути. Паниката на пасажерите нарасна. И тях ли щеше да ги сполети съдбата на безброй други герои, загинали за арабската кауза?

Само месец преди въздушното нападение над Тунис един патрулиращ израелски катер с агенти на Мосад на борда си беше спрял за проверка малък кораб на име „Опортюнити“, изпълняващ редовен рейс от Бейрут за Ларнака. От трюма измъкнаха Фейсал Абу Шарах, терорист, спечелил си кървава слава. Той беше прехвърлен като вързоп на патрулния катер и това беше само прелюдия към последвалия безмилостен разпит в Израел, бързия процес и присъдата за дълги години затвор. Бързината и дързостта на операцията още повече затвърдиха славата на Израел в арабския свят като непобедима държава.

Подобни инциденти се случваха често. В тясно сътрудничество с малкия, но изключително добре обучен флот на Израел Мосад успя да прехване няколко кораба и да арестува пасажери, заподозрени в терористична дейност. Дългата средиземноморска брегова ивица на Израел не беше единственият район, който изискваше изключителна бдителност. Червено море бе също опасна зона. Един от агентите на Мосад в Йемен осигури информацията за организирането на операция за осуетяване на заговор на ООП рибарска лодка с експлозиви на борда да прекоси Червено море до израелския курорт Ейлат и да се възпламени близо до брега, където бяха разположени множеството хотели. Израелска канонерка пресрещна рибарската лодка и плени двамата камикадзе, преди да успеят да осъществят намеренията си.

Докато лиърджетът се спускаше към Северен Израел, пасажерите си спомниха за друг повод за отмъщение. Един от техните герои — Абу ал Абас, само няколко месеца преди това, на 2 октомври 1985 година, плени италианския круизен лайнер „Акиле Лауро“ по най-зрелищния в историята на морското пиратство начин. Ал Абас уби на един от пътниците — Леон Клингхофер, американски евреин в инвалидна количка, като го изхвърли през борда.

Това престъпление предизвика дипломатически скандал, в който бяха въввлечени не само оскърбеният Израел, но и Съединените щати, Египет, Италия, Сирия, Кипър, Тунис и ООП, която нямаше държавен статут. Кризата по Средиземноморското крайбрежие продължи дълго време, което привлече общественото внимание към похитителите и разкри егоистичните подбуди, които в Близкия изток определяха отношението към тероризма. Отвлечането на круизен лайнер, който превозваше към Израел така чаканите чуждестранни туристи с твърда

валута, придружено с убийството на един от пасажерите, предизвика вълна от нерешителност. Всъщност убийството беше извършено на италианска територия, на кораба „Акиле Лауро“, регистриран в Генуа. Ала Италия беше много уязвима за терористична дейност и държеше инцидентът да бъде разрешен тихомълком. Съединените щати пък искаха справедливост за своя убит гражданин. Из цялата страна се появиха надписи: „Не губете присъствие на духа, отвърнете им подобаващо.“ Най-накрая, след като в продължение на няколко дена заемаха заглавните страници на всички големи вестници, похитителите се предадоха на египетските власти, които им разрешиха да напуснат страната и с това разгневиха Израел.

Много от пътниците на лиърджета се питаха дали няма да бъдат задържани в някой израелски затвор като акт на отмъщение. Самолетът се приземи заедно с двата бомбардировача на военно летище в Северна Галилея. Там ги очакваше екип за водене на разпити от Аман, на който Мосад беше съобщила, че на борда се намират двамата най-издирвани терористи в света — прочутият Абу Нидал и не по-малко прославилият се Ахмед Джабрил. Вместо тях обаче агентите откриха група пребледнели от страх араби, чиито имена изобщо не фигурираха в компютрите на Израел. Лиърджетът получи разрешение да излети отново.

Израел настояваше, че единствената причина за отклоняването на самолета е била вероятността да залови някой от издирваните терористи. В Мосад обаче бе решено на всяка цена да не се пропусне нито една възможност за всяване на страх и паника сред арабите. Екипът за водене на разпити от Аман получи известно удовлетворение от факта, че този случай щеше да затвърди за пореден път славата на Израел като всесилна държава.

Шефът на Аман Ехуд Барак обаче беше убеден, че операцията е поредният пример за необмислените действия на Мосад, и не пропусна да изрази това свое мнение пред Наум Адмон.

Шефът на Мосад не беше от хората, които се примиряват лесно с някоя грешка или упрек. Така той се зае да организира операция, която да сложи край не само на подигравките по отношение на Мосад по арабските радиостанции, че е стигнала дотам да сваля принудително невъоръжен граждански самолет, но и на подмятанията в израелската разузнавателна общност, че службите, които ръководи, трябва да са

напълно сигурни в информацията, с която разполагат, за да не станат следващия път отново за посмешище.

Така беше поставено началото на операция, която освен всичко друго щеше да съсипе живота на бременна ирландка камериерка и да изпрати любовника ѝ арабин в затвора, за да излежи една от най-дългосрочните присъди, издавани някога от британски съд. Този случай щеше да причини голямо неудобство на германския канцлер Хелмут Кол и на френския министър-председател Жак Ширак, както и да покаже с пълна сила манипулативните способности на Робърт Максуел. В резултат на въпросния замисъл Сирия щеше да бъде отзована от масата за преговори, а всички арабски радиостанции, които с такова самодоволство се бяха подигравали на Мосад, щяха да бъдат принудени да променят тона си.

Подобно на всички други операции и при тази имаше моменти на огромно напрежение и на търпеливо изчакване. Неразделна част от нея щяха да са човешкото отчаяние, справедливият гняв, както и предателство, но за хора като Наум Адмон подобни заговори представляваха смисъл на живота. Той както винаги си задаваше едни и същи въпроси. Ще завърши ли всичко с успех? Другите наистина ли ще повярват, че всичко е станало така, както те се мъчат да го покажат? И, разбира се, ще остане ли истината скрита завинаги?

За по-сигурно Мосад осигури за операцията двама мъже със съвсем различни способности. Единият бе катца, който работеше във Великобритания под името Тов Леви. Другият бе палестински информатор с кодовото име Абу. Палестинецът беше вербуван, след като от Мосад го бяха хванали да отклонява средства от фонда на ООП, за който отговаряше в едно от градчетата по израелско-йорданската граница. Мосад го заплаши, че анонимен източник винаги може да доведе престъплението му до знанието на кмета на града, което щеше да предизвика неминуемо смъртта му, и по този начин го принудиха да замине за Лондон. Снабдиха го с фалшиви документи, според които той трябваше да се представя за бизнесмен, както и с подобаваща сума джобни пари, за да може да изпълнява безпроблемно ролята си на човек, който живее нашироко. За негов инструктор беше назначен Тов Леви.

Абу идеално отговаряше на класическата дефиниция на Узи Махнаими, бивш служител на израелското разузнаване, за това, какъв

трябва да бъде един агент: „Прекарвате с него часове, дори дни; учите го на всичко, което знаете; преминавате заедно с него курсовете на обучение; помагате му, общувате с него, разглеждате заедно семейните му албуми, знаете имената и възрастта на всяко едно от децата му. Ала агентът не е човешко същество и никога не бива да го възприемат по този начин. Агентът е само оръжие, средство за постигане на целта подобно на автоматите «Калашников» — нещо подобно. Ако се наложи да го изпратите на бесилото, не трябва дори и за миг да се замисляте над това. Агентът е само шифър, никога човек.“

Абу играеше до съвършенство ролята си и за кратко време се превърна в позната фигура в игралните зали в Мейфеър. Заради успеха, който бележеше, сексуалните му апетити и алкохолните му пристрастия бяха толерирани. Абу успя да проникне в свърталищата на търговците на оръжие и техните богати спонсори от ООП, като по този начин снабдяваше Мосад с информация, позволяваща на службата да нанася безпогрешно удари срещу най-големите си врагове. Петнадесет членове на ООП бяха убити от Мосад само за няколко седмици благодарение на информацията на Абу.

Някои от срещите му с Тов Леви бяха в баровете или ресторантите на хотел „Хилтън“ на Парк лейн. Там работеше една ирландка от Дъблин на име Ан-Мари Мърфи.

Подобно на мнозина други тя се беше изкушила да прекоси Ирландско море заради възможността да припечелва повече в Лондон. Успя обаче да си намери работа единствено като камериерка. Заплащането беше ниско, а работното време продължително. Малкото си свободно време Ан-Мари прекарваше из баровете в района Шепърдс буш, който от край време се славеше като убежище на ирландски изгнаници. Присъединяваше се към бунтовните песни над чаша „Гинес“. После се прибираше в самотната си стая, за да се подготви за поредния дълъг ден, през който щеше да сменя чаршафи, търка бидета и тоалетни чинии и да излъсква всяка една хотелска стая с прословутата за „Хилтън“ прецизност. Беше се озовала в задънена улица, за кариера не можеше да става и дума.

Малко преди Коледа на 1985 година, почти разплакана от перспективата да прекара сама празника в град, толкова различен от изпълнения с веселие Дъблин, по който често бленуваше, Ан-Мари се запозна случайно с тъмнокож арабин, който ѝ се стори много красив.

Облечен в копринен костюм, с лъскава вратовръзка, той излъчваше състоятелност. Когато ѝ се усмихна, тя му отвърна. Името му беше Незар Хиндави и се падаше далечен братовчед на Абу. Хиндави беше на тридесет и пет години, но спести на Ан-Мари малко от възрастта си. Каза ѝ, че също като нея е на тридесет и две. Но това беше само началото на лъжите, които тепърва щеше да изрече пред тази доверчива и наивна жена.

Запознаха се в един бар, в непосредствена близост до Би Би Си и театъра на Шепърдс буш грийн. Никога преди това не беше посещавала този бар и остана изненадана, когато откри Хиндави сред червенобузестите строителни работници, от чийто акцент се разбираше, че са дошли от всички краища на Ирландия. Изглежда, Хиндави познаваше много от хората там, тъй като отвърщаше на грубите им шеги и не им отстъпваше по нищо, когато дойдеше неговият ред.

Седмици наред Хиндави посещаваше бара с надеждата да установи контакти с ИРА. Абу му беше поставил тази задача, макар да не бе му обяснил защо е необходимо това. Неколкократните опити на Хиндави да поведе разговор за политическата ситуация в Ирландия бяха безцеремонно прекъснати от мъжете, които се интересуваха единствено от това дали халбите им с бира са достатъчно пълни. Що се отнасяше до Хиндави, планът, който Абу замисляше, щеше да остане тайна за него. Пристигането на Ан-Мари също му даде повод за размисъл.

Очарована от добрите му обноски и чара му, Ан-Мари скоро започна да се смее на историите на Хиндави за живота му в Близкия изток. За жена, която не беше пътувала по-далече от Лондон, разказите му със сигурност звучаха като истории от „Хиляда и една нощ“. Същата вечер Хиндави я закара до дома ѝ, целуна я по двете бузи и си тръгна. Ан-Мари се замисли дали шеметните усещания, които току-що беше изпитала, не бяха един от първите признаци, че се влюбва. На следващия ден той я заведе на обяд в един сирийски ресторант и я посвети в гастрономическите тайни на арабската кухня. Леко замаяна от превъзходното ливанско вино, тя не оказа почти никаква съпротива, когато той я покани в апартамента си. Още същия следобед те се любиха. Ан-Мари беше запазила до този момент девствеността си.

Възпитана в строгите католически традиции на Ирландия, изключващи употребата на контрацептиви, тя не взе никакви предпазни мерки.

Така през февруари 1986 година тя разбра, че е бременна. Незабавно съобщи новината на Хиндави. Той ѝ отпрати окуражителна усмивка и обеща, че ще се погрижи за всичко. Разтревожена, Ан-Мари заяви, че никога няма да се съгласи да направи аборт. Той ѝ отвърна, че подобна възможност дори не му е хрумнала. В действителност се боеше от перспективата да се ожени за жена с по-низше потекло. Опасяваше се също, че тя ще съобщи на властите за случилото се и ще подаде оплакване. Той дори не подозираше колко безразлично се отнасяха официалните власти към подобен род въпроси. Изплаши се, че разрешението му за пребиваване във Великобритания ще бъде анулирано и ще бъде депортиран като персона нон грата. Тогава Хиндави се обърна към единствения човек, който можеше да му помогне — братовчед му Абу.

По това време обаче Абу също си имаше проблеми, тъй като беше загубил доста пари на комар. Той директно отказа на Хиндави да му заеме парите, които той беше решил да предложи на Ан-Мари, за да се върне в Дъблин, да роди бебето и да го даде за осиновяване. Тя му беше казала, че това е обичайната практика в Ирландия.

На следващия ден Абу се среща с Тов Леви. По време на вечерята катцата съобщи на Абу, че трябва да направи нещо, което да накара британското правителство да затвори сирийското посолство в Лондон и да екстрадира служителите му, за които отдавна имаше подозрения, че са замесени в терористична дейност. Леви заяви, че има нужда от „примамка“, с която да постигне това. Може ли Абу да му посочи нещо или някого, който да му бъде от полза? Тогава Абу спомена, че има братовчед, чиято приятелка ирландка е бременна и е в Лондон.

Заговорът започна да набира скорост, след като отзвучаха последиците, разтърсили израелското разузнаване, след разкритията на Вашингтон по сделката оръжие — заложници с Иран. Безкомпромисната репутация на Израел в борбата с тероризма си каза думата. В Мосад се гневяха на Рейгън, че администрацията му беше позволила ситуацията да се влоши дотолкова, че да бъде разкрито участието на Израел в Ирангейт.

Разкритията направиха още по-трудни опитите дори и за минимална подкрепа на съседни, донякъде приятелски държави като Египет и Йордания. Те проявяваха приятелското си отношение предпазливо, а беше настъпил и момент, когато започнаха да се уморяват както от ООП, така и от спектаклите, които Ясер Арафат организираше. Лидерът на ООП все повече заприличваше на политически заложник на своята собствена екстремистка организация. Макар самият той да не беше марксист по убеждения, сякаш беше принуден да прокламира тази идеология, като призоваваше повсеместно за „ликвидация на ционистката общност в политическо, културно и военно отношение“.

Злословията и хулите с нищо не спомагаха за подобряване на положението му сред различните отцепили се от ООП фракции. За тях Арафат беше човекът, принуден да осъществи унижителното изтегляне от Бейрут под защитата на ООН от зоркия поглед на израелците. Петнадесет хиляди палестински бойци се качиха на кораби и отплаваха за Тунис. Други дезертираха от организацията на Арафат, тъй като Сирия им обеща помощта си, и станаха още по-войнствени както спрямо него, така и спрямо Израел, след като бяха осигурили нови бази край Дамаск.

Според Мосад обаче Арафат си оставаше главното препятствие по пътя към мира. Убийството му продължаваше да е приоритет. Арафат беше главната мишена на Мосад. До смъртта си той щеше да бъде единственият виновен за всеки акт на жестокост, извършен от отцепилите се палестински групировки в Сирия.

Тогава последваха два инцидента, които веднага изместиха центъра на общественото внимание от Арафат и окончателно оформиха заговора, в който Абу щеше да изиграе ключова роля.

Сирия имаше проблем с фракциите на ООП, които бе взела под своя закрила. Трябваше да задоволява непрестанните им искания за действие. Като един от пословичните примери в света за финансиран от държавата тероризъм Сирия имаше пълна готовност да спонсорира всяка операция, която нямаше да влоши и без това сериозно опетнената ѝ репутация. Голяма част от планираните операции, които фракциите на ООП представяха на сирийското разузнаване, бяха прекалено рисковани. Една от тях предвиждаше да бъдат отровени вододайните зони на Израел. Целта на друга беше да изпратят арабин

камикадзе с бомба, който да се представи за ортодоксален евреин и да се самовзриви пред Стената на плача в Ерусалим. Беше сигурно, че осъществяването и на двете ще предизвика жестоко отмъщение от страна на Израел.

Тогава обаче им беше представен дързък план за заговор, в който сирийското разузнаване съзря не само вероятен успех, но и сигурен удар върху израелското военно превъзходство. Първо заговорниците трябваше да се снабдят с кораб. След неколкоседмично проучване из пристанищата по Средиземноморското крайбрежие беше закупен търговски кораб с панамска регистрация на име „Атавариус“, след което той беше откаран в пристанище Алжир.

Седмица след акостирането му от Дамаск пристигна отряд палестински командоси с транспортен самолет на сирийските ВВС. Те разполагаха с малък арсенал: картечници, противотанкови оръдия, както и със сандъци с автомати „Калашников“ — предпочитано от терористите оръжие. Същата нощ под прикритието на мрака командосите и оръжията бяха натоварени на борда на „Атавариус“.

Корабът отплава по изгрев слънце. Капитанът съобщи на пристанищните власти, че поема курс към Гърция за ремонт на основния двигател. Командосите бяха скрити под палубата. Пристигането им обаче не остана незабелязано. Един от информаторите на Мосад, който работеше в канцеларията на шефа на пристанището, съобщи подозренията си на катцата в града, а той от своя страна веднага изпрати съобщение в Тел Авив.

Това предизвика обявяването на „жълта тревога“^[1], която беше разпратена до всички подразделения на мрежата на Мосад по Средиземноморското крайбрежие. Все още не бяха забравили скорошния неуспешен опит да взривят крайбрежния булевард в Ейлат и сега се смяташе, че предстои подобно нападение, само че този път срещу Хайфа. Натовареното пристанище на Средиземно море беше очевидната мишена. В близост до брега бяха закотвени две военноморски канонерки, готови да прекъснат още при първо съмнение всеки опит на „Атавариус“ да влезе в пристанището, което представляваше главната търговска връзка по море на Израел с останалия свят.

„Атавариус“ държеше курс към бреговете северно от Тел Авив. Според плана, който спокойно можеше да послужи за сюжет на някой

холивудски екшън, командосите щяха да се спуснат с гумени лодки от „Атавариус“ и да гребат до брега. После щяха да си проправят път през Тел Авив до главната им цел — Кирия, укрепената като крепост главна квартира на Израелските въоръжени сили, чиято кула се извисява високо в небето и щеше да служи като компас за командосите. Планът залагаше на пълната изненада.

Нападението беше запланувано за празненствата по случай Деня на независимостта на Израел, когато цялата страна е обхваната от карнавално настроение, а Кирия според устава на израелската армия е охранявана от малоброен контингент военни. Командосите бяха готови да дадат живота си, защото бяха избрани за тази мисия заради куража им, подобен на този, проявяван от камикадзета в бомбени атентати в Бейрут.

Междувременно те можеха да се отпуснат и да се наслаждават на краткото пътешествие покрай бреговете на Тунис до най-близката суша — остров Сицилия. Вероятно нито един от хората на борда не обърна внимание на риболовния траулер, в които се разбиваха вълните, когато „Атавариус“ мина покрай него. На борда на риболовния кораб имаше фина електронна техника за подслушване на разговорите на търговския кораб. Те засякоха кратко съобщение на арабски, което гласеше, че корабът се движи по график. Един от двамата саяними на Мосад от екипаж на траулера предаде по радиостанцията новините в Тел Авив. През следващите двадесет и четири часа „Атавариус“ беше проследен от други патрулиращи кораби на Мосад, когато мина покрай остров Крит и остров Кипър.

Една бърза моторна яхта се движеше в непосредствена близост с кораба. И тя беше снабдена с устройства за следене, включително и мощна камера, скрита встрани от кабината на щурвала. На палубата две жени се припичаха на слънце. Те бяха братовчедки на кипърския саяним, собственик на яхтата, и той ги използваше за стръв, за да привлече вниманието на мъжете на борда на „Атавариус“. Когато яхтата мина покрай тях, неколцина от командосите се качиха на палубата и започнаха да подвикват и да се усмихват на жените. Саянимът включи камерата, за да заснеме жестикулиращите мъже. След като приключи успешно своята разузнавателна задача, той побърза да се върне в Кипър. Филмът бе проявен в дома му, а снимките незабавно бяха изпратени в Тел Авив. Компютрите на Мосад

идентифицираха трима от мъжете — все арабски терористи. Жълтата тревога прерасна в „червена“^[2].

Министър-председателят Шимон Перес издаде заповед „Атавариус“ да бъде атакуван. След кратко заседание беше решено корабът да не бъде бомбардиран. Въздушното нападение можеше да бъде разбрано погрешно от Египет като начало на изненадващ удар. Въпреки че дипломатическите отношения между Израел и неговата съседка бяха оцелели след поредица от инциденти, Кайро продължаваше да храни подозрения относно действията на Тел Авив. Перес се съгласи, че нападението трябва да се осъществи по море.

Шест израелски военноморски бойни кораба бяха заредени с гориво и въоръжени с ракети. На борда на корабите имаше отряди на специалните сили на ИДФ и оперативни служители на Мосад, които трябваше да подложат на разпит всеки един от заловените живи командоси. Бойните кораби отплаваха от Хайфа в ранните часове на деня в западна посока в Средиземно море. Флотилията пореше водите във верижен ред, като по този начин намаляваше възможността да бъде засечена от радарите на борда на „Атавариус“. Израелците бяха насрочили нападението си по изгрев слънце, когато небесният диск щеше да ги осветява в гръб.

Малко след шест и тридесет сутринта „Атавариус“ се появи на хоризонта. Бойните кораби се разгърнаха като по учебник и нападнаха търговския кораб от двете страни, обстрелвайки по фланговете корпуса и палубата с ракети. Командосите отвърнаха на огъня. Тежкото им въоръжение обаче все още беше под палубата, а автоматите им не можеха да се сравняват с мощната огнева сила на израелците. Минути след като „Атавариус“ беше подложен на огън, екипажът и командосите започнаха да напускат кораба. Някои от тях бяха застреляни, преди да успеят да се гмурнат в морето.

Равносметката беше двадесет убити командоси и членове на екипажа. Телата на всички бяха намерени. Осем оцелели бяха взети в плен. Преди военните кораби да отплават обратно за Израел, те потопиха „Атавариус“ с ракети, чиито бойни глави бяха заредени с най-мощни експлозиви.

Телата на убитите бяха погребани в пустинята Негев без траурна церемония. Пленниците бяха осъдени тайно на дълги години затвор. По време на разпитите всички изтъкнаха ролята на Сирия като главна

движеща сила на заговора. Но вместо да подготви ответно нападение срещу съседната държава, израелското правителство по настояване на Мосад запази инцидента в тайна. Психолозите на Мосад предрекоха, че изчезването на кораба заедно с екипажа и пътниците му ще се използва като повод за активни и внушаващи все по-голям страх спекулации в средите на групировките на ООП в Сирия. Мосад предупреди министър-председателя Перес, че след провала на операцията терористите със сигурност ще се опитат да подобрят репутацията си пред своите сирийски благодетели.

Междувременно палестинците продължаваха да сипят огън и жупел срещу Арафат и да приветстват жестоката война, която се водеше срещу него от някогашния му съмишленик Абу Нидал. Отдавна смятания за „майстор на изненадите“ в терористичните акции Нидал и Арафат имаха разногласия относно тактическите цели.

Арафат постепенно започваше да проумява, че движение, което разчита единствено на тероризма, е обречено на гибел. Затова се нуждаеше от политическа програма и от дипломатически опит. В последните си публични изявления Арафат се опитваше да демонстрира разум, което му спечели подкрепата на Вашингтон в поетия от него нов път. В Израел обаче не приемаха думите на Арафат за чиста монета. Според Абу Нидал те говореха единствено за предателство на отстояваните от него позиции за същинския, неподправен тероризъм.

Нидал изчакваше удобен случай в продължение на месеци. Когато разбра за провала на мисията на „Атавариус“ и че корабът е бил унищожен и всякакви следи — заличени, той реши, че е настъпил подходящият момент да напомни на Израел за съществуването си. С мълчаливото съгласие на своите покровители от сирийското разузнаване Абу Нидал нанесе удар с поразяващ ефект. През декември 1985 година на летищата в Рим и Виена негови стрелци откриха огън срещу безпомощни коледни туристи. За броени секунди на терминалите на „Ел Ал“ на двете летища бяха убити деветнадесет пътници, сред които и петима американци. Как тези терористи бяха успели да минат незабелязано покрай италианската полиция и да постигнат целта си? А какво е правила охраната на „Ел Ал“?

Докато се търсеха отговорите на тези въпроси, екипът за стратегическо планиране на Мосад се опита да намери решение на

проблема по друг начин. Въпреки че Великобритания беше заклеила нападенията, кралството продължаваше да поддържа добри дипломатически отношения със Сирия, макар Мосад да бе дала на МИ5 достатъчно доказателства за ролята на Дамаск във финансирания от държавата тероризъм. Това обаче не беше достатъчно министър-председателят на Великобритания Маргарет Тачър да внесе в парламента предложение за осъждане на тероризма. Нужни бяха конкретни действия. МИ5 обаче напомни на Мосад, че дори Израел понякога е действал от егоистични подбуди и е сключвал сделки с най-отявлените си врагове. Тел Авив например бе взел решение да освободи хиляда палестински затворници, много от които терористи с влезли в сила присъди, в замяна на трима израелски войници, държани като пленници в Ливан, само месеци преди нападенията на летищата в Рим и Виена.

Сега обаче беше ред на Мосад да нанесе силен удар, който да принуди Великобритания да скъса всякакви дипломатически отношения с Дамаск и да закрие сирийското посолство в Лондон. Мосад отдавна смяташе сградата на сирийската мисия за онова място в Европа, където се замислят най-големите заговори срещу Израел. Централно място в този план заемаше Абу — братовчедът на Незар Хиндави.

След вечерята си с Тов Леви Абу издири Хиндави и му се извини за безразличието си към състоянието на Ан-Мари. Разбира се, че ще помогне, но първо трябва да получи отговор на някои въпроси. Ще задържи ли тя детето? Продължава ли да настоява двамата да се оженят? Незар наистина ли обичаше момичето? Двамата произхождаха от коренно различни култури, а смесените бракове рядко излизаха сполучливи.

Хиндави отговори, че дори някога да е обичал Ан-Мари, то сега чувствата му определено не са такива. Тя беше станала свадлива и ревлива и постоянно настояваше да узнае какво ще стане с нея. Не, той със сигурност не искаше да се ожени за камериерката.

Абу даде на братовчед си десет хиляди долара — достатъчно пари, за да може Хиндави да се освободи от Ан-Мари и да продължи да живее като ерген в Лондон. Парите бяха, разбира се, от Мосад. В замяна на това обаче Хиндави трябваше да допринесе с нещо за каузата, в която и двамата вярваха — унищожаването на Израел.

Вечерта на 12 април 1986 година Хиндави посети Ан-Мари в пансиона в лондонския район Килбърн. Той ѝ занесе цветя и бутилка шампанско, купени с парите, дадени му от Абу. Каза ѝ, че я обича и иска тя да задържи детето. Това я накара да се просълзи. Изведнъж животът ѝ сякаш навлезе в друго, по-красиво измерение.

Хиндави спомена обаче, че има само още една малка пречка, която трябва да отстранят. Ан-Мари трябваше да получи благословията на родителите му, за да се оженят. Такава беше арабската традиция, която никой любещ син не можеше да престапи. Тя трябваше да замине за арабското село в Израел, където живееха родителите му. Той ѝ обрисова примитивния начин на живот на семейството си, който почти не се беше променил от рождението на Христос. За отгледаното от монахини момиче, което смяташе богослужението за важна част от живота си, това описание затвърди решението ѝ, че постъпва правилно, като се омъжва за любовника си. Той и семейството му не бяха християни, но това нямаше значение. Нали произхождаха от родното място на нейния господ! Това ги правеше в очите ѝ богобоязливи хора. Въпреки това обаче Ан-Мари се колебаеше. Не можеше просто да напусне работа. А и откъде щеше да вземе пари за самолетен билет? За такава важна среща ѝ трябваша нови дрехи. Хиндави спря протестите ѝ, като извади от джоба си пачка банкноти. Каза и, че са повече от достатъчно за цял нов гардероб. От другия джоб Хиндави измъкна билет на „Ел Ал“ за 17 април, след пет дни. Беше го купил същия следобед.

Ан-Мари се засмя.

— Сигурен си бил, че ще отида?

— Толкова сигурен, колкото съм в любовта си към теб — отвърна Хиндави.

Той ѝ обеща, че веднага щом се върне в Лондон, ще се оженят. Следващите няколко дни преминаха с шеметна бързина за бременната камериерка. Тя напусна работа и посети посолството на Ирландия в Лондон, за да си извади нов паспорт. Накупи си рокли за бременни. Всяка нощ се любеха с Хиндави. Сутрин, по време на закуската, тя неизменно планираше общото им бъдеще. Ще живеят в Ирландия, в малка къща на брега на морето. Бебето им ще бъде кръстено Шон, ако е момче, и Шиниъд, ако е момиче.

В деня на заминаването на Ан-Мари Хиндави ѝ каза, че ѝ е уредил среща с един свой „приятел“, чистач на летището, за да вземе малък „подарък“ за родителите му.

Според Ари Бен Менаше, който впоследствие твърдеше, че познавал подробностите около заговора, „Хиндави казал, че не иска да рискува тя да бъде спряна заради това, че носи повече от разрешения ръчен багаж, и затова е казал на приятеля си да мине покрай нея и просто да ѝ даде чантата, когато влезе в залата на «Ел Ал» за заминаващи пътници“.

Тъй като бе лековерна, Ан-Мари не му зададе никакви въпроси за „подаръка“ — типична реакция на влюбена до уши жена, която има пълно доверие на любовника си. Тя беше идеалният наивник за замисления заговор.

Докато пътуваха с таксито до летището, Хиндави се държеше като любещ и загрижен бъдещ баща. Нали няма да забрави да прави дихателните упражнения по време на дългия полет? Трябва да пие много вода и да седи до пътеката, за да не ѝ се схванат мускулите, както напоследък ѝ се случваше. Ан-Мари му каза през смях: „Мили боже, сякаш ми предстои полет до Луната!“

Тя се забави на входа на залата за заминаващи — не ѝ се тръгваше, но обеща да му позвъни от Тел Авив, и му каза, че ще обикне родителите му като свои собствени. Той я целуна за последен път, след което нежно я побутна към опашката пред бюрото на емиграционните власти.

Хиндави я проследи с поглед, докато не я изгуби, но продължи да следва инструкциите, дадени му от Абу, и се качи на автобус на Сирийските арабски авиолинии, за да се върне в Лондон. Междувременно нищо неподозиращата Ан-Мари беше преминала успешно паспортния контрол и полицейската проверка на лондонското летище, след което се запъти към строго охраняваната зона, запазена за полетите на „Ел Ал“. Обучени от Шин Бет агенти я разпитаха внимателно и прегледаха ръчния ѝ багаж. Дадоха ѝ бордна карта с мястото ѝ в самолета и я насочиха към залата, където се присъедини към останалите триста петдесет и пет пътници.

Според Ари Бен Менаше „подаръкът“ за родителите на Хиндави ѝ предал мъж, облечен в син работен гащеризон на чистач на летището. Мъжът изчезнал също толкова мистериозно, както се

появил. Бен Менаше по-късно пише: „Само след секунди Ан-Мари била извикана за още една, допълнителна проверка. Охраната на «Ел Ал» открила пластичен експлозив, скрит във фалшиво второ дъно на чантата.“

Експлозивът бил около килограм и половина „Семтекс“. Ан-Мари разказала през сълзи историята си на агентите от специалното звено и МИ5. Злополучна история на жена, чиято любов била не просто поругана — любовникът ѝ я изпратил на явна гибел заедно с детето, което носела от него. Агентите се заели с установяване на контактите на Хиндави със Сирия, след като си дали сметка, че Ан-Мари е невинна жертва на заговор.

Щом автобусът на сирийските авиолинии навлезе в Лондон, Хиндави нареди на шофьора да тръгне към сирийското посолство. Шофьорът се възпротиви, но Хиндави го увери, че има „правото“ да му дава нареждания. В посолството той поиска от служителите в консулския отдел незабавно да му дадат политическо убежище. Призна, че се бои да не би британската полиция да го арестува, защото е направил опит да взриви самолет на „Ел Ал“ за „каузата“. Смаяните служители насочиха Хиндави към двама мъже от охраната на посолството. След като го разпитаха, те го поканиха да остане в един от служебните апартаменти в посолството. Имаха подозрения, че може би става дума за капан, целещ zlepоставянето на Сирия. Техните страхове още повече се задълбочиха, когато малко по-късно Хиндави напусна апартамента.

Той отиде да търси Абу. Когато не успя да го открие, Хиндави се регистрира в лондонския хотел „Визитърс“ в района на Нотинг хил, където бе арестуван малко след това.

Би Би Си съобщи с големи подробности по новините, че полицията е осуетила опасен заговор. Фактите бяха поднесени необичайно детайлно — „Семтекс“, чешко производство, бил скрит във фалшиво второ дъно на чантата на Ан-Мари и е трябвало да избухне на хиляда и двеста метра височина.

Според Бен Менаше, операцията е приключила бързо и със задоволителен резултат. „Маргарет Тачър затвори сирийското посолство. Хиндави беше осъден на четиридесет и пет години затвор. Ан-Мари се върна в Ирландия, където роди дъщеричка.“ Абу се прибра в Израел, след като ролята му в цялата история приключи.

След процеса срещу Хиндави Робърт Максвел доволно разгръщаше „Дейли мирър“. „Мръсникът получи каквото заслужаваше“ гласеше заглавието на първа страница. „Посланик на смъртта“ пък беше заглавието на първа страница в деня, когато сирийският посланик беше експулсиран от двореца „Сейнт Джеймс“. „Вън, мръсна сирийска свиня!“ крещеше първата страница на друг вестник. Ари Бен Менаше беше първият, който заяви, че Мосад е замислила „брилянтен план, с който е изритала Сирия в световната политическа пустош“.

Зад това изказване обаче се криеха множество интригуващи въпроси. Наистина ли на Ан-Мари Модори е била предадена заредена бомба или това е било просто част от сложен замисъл? Възможно ли е мъжът в синия гащеризон, предполагаемият „приятел“ на Хиндави, да е бил служител на охраната? Каква част от заговора е била известна на МИ5? Не е ли немислимо Мосад и британските тайни служби да позволят на борда на самолет да бъде качен „Семтекс“, когато има дори и минимална възможност бомбата да бъде взривена още на земята? Подобна експлозия със сигурност би унищожила голяма част от най-натовареното летище в света в момент, когато там са се намирали хиляди хора. Дали брилянтният замисъл на Мосад Сирия да бъде дипломатически обезсилена без никакъв риск за „Ел Ал“ и „Хийтроу“ не е бил осъществен в действителност с помощта на безобидно вещество, напомнящо „Семтекс“? На всички тези въпроси министър-председателят Шимон Перес щеше да отговори така: „Случилото се е достояние само на онези, които би трябвало да са информирани, а онези, които не са осведомени, така и ще продължат да тънат в неизвестност.“

Хиндави продължаваше да протестира от строго охранявания британски затвор в Уйтмуър, че е жертва на класическа тайна операция на Мосад. Вече с побеляла коса и понапълнял, той очаква земният му път да завърши в затвора. Споменава Ан-Мари като „онази жена“. През 1998 година тя живееше в Дъблин и отглеждаше дъщеря им, която за нейно щастие никак не прилича на баща си. Ан-Мари никога не говори за Хиндави.

Има обаче една озадачаваща бележка под линия към тази история. Две седмици след като Хиндави беше осъден да посрещне ХХІ век в затвора, Арно дьо Боршгрейв, многоуважаваният редактор

от „Вашингтон таймс“, сложи своя репортерски касетофон на писалището на министър-председателя на Франция Жак Ширак в Париж. Дьо Боршгрейв беше в Европа, за да присъства на срещата на външните министри на Европейската общност в Лондон, а интервюто с Ширак целеше да се получи яснота относно позицията на Франция. Интервюто протичаше по план. Ширак изясни, че върху Франция и Германия е бил упражнен натиск да проявят лоялност към британското правителство, което продължаваше да демонстрира непреклонността си по отношение въпросите за политиката на Общия пазар.

Дьо Боршгрейв повдигна въпроса за отношенията на Франция в друга област. Редакторът искаше да знае на какъв етап са преговорите, водени от Ширак, със Сирия, които щяха да доведат до прекратяване на терористичните бомбени атентати в Париж и опитите на Франция да освободи осемте чужденци, държани като заложници от Хизбула в Ливан. Министър-председателят направи пауза и погледна над писалището си, очевидно забравил за касетофона. Тогава той каза, че както германският канцлер Хелмут Кол, така и външният министър Ханс-Дитрих Геншер са му съобщили, че сирийското правителство не е участвало в плана на Хиндави да взриви самолет на „Ел Ал“, както и че заговорът „е бил режисиран от Мосад — израелската тайна служба“.

Последвалият дипломатически скандал за малко да съсипе кариерата на Ширак. Той беше подложен на нападки от френския президент Франсоа Митеран, а в същото време трябваше да отклонява телефонните обаждания на разярения Хелмут Кол, който искаше опровержение. Ширак направи онова, което политиците правеха най-често в такива случаи — даде изявление, в което спомена, че е бил цитиран неправилно. В Лондон Скотланд ярд пък събщи, че проблемът е бил успешно разрешен и всякакви допълнителни коментари по темата са излишни. Впоследствие от Париж, от кабинета на Жак Ширак, президент на Франция от 1997 година, оповестиха, че той няма спомен да е давал интервю на журналист от „Вашингтон таймс“.

Скоро обаче друга тайна операция щеше да нанесе още по-съкрушителен удар на репутацията на Мосад.

[1] Жълта тревога е първата тревога, която се обявява при поява на вражески самолети в близост до военно съоръжение, град, брегова линия и т.н. Използва се във военната и гражданската отбрана. — Бел.прев. ↑

[2] Червената тревога е най-спешната тревога, която се обявява, ако се смята, че вражеското нападение е неизбежно. — Бел.прев. ↑

15.

НЯМА НЕЗАМЕНИМИ ХОРА

Инцидентът, който щеше да доведе до свалянето на Наум Адмон от поста генерален директор на Мосад, се случи през един юлски следобед на 1986 г. на една от онези улици на Франкфурт, прокарани по време на бума на пътното строителство в Германия след Втората световна война. Четиридесет години по-късно улицата се беше превърнала в нещо като алея с малки, но добре поддържани градинки пред къщите и пристройки за прислугата в задните дворове. Охранителните системи бяха скрити дискретно зад врати от ковано желязо, а прозорците на приземните и първите етажи бяха с по няколко крила, резултат от масовото рециклиране на стъкло от бутилки.

Никой не забелязал човека, който оставил пластмасова куриерска чанта в телефонната будка в края на улицата. След време обаче от една полицейска кола видели чантата и спрели. Оказало се, че вътре има шест британски паспорта, току-що излезли изпод ръцете на вещи фалшификатори. Местното управление на Федералната криминална дирекция (ФКД) — еквивалента на американското ФБР, реагира светкавично, като заяви, че паспортите са на една от терористичните групировки, пренесли дейността си по улиците на Европа с поредица брутални бомбени атентати и отвличания.

Тези групировки защитаваха каузите на малцинства по всички краища на света и бяха решени да си извоюват място в международната политика. Те вече бяха намерили подкрепа от радикално настроени студентски политически организации, които действаха не само във Великобритания, но и на континента. От 1968 година, когато Лейла Халед — младата палестинска революционерка, отвлече самолет, извършващ полет за Лондон, и беше светкавично освободена, тъй като британското правителство се боеше от евентуални по-нататъшни акции, лековерни студенти повтаряха монотонно агитаторски лозунги на ООП. Тези младежи, радикално настроени представители на средната класа, имаха романтична

представа за ООП като за организация на „борци за свобода“, които вместо да взимат наркотици, отнемат живота на буржоата, и вместо да провеждат седящи стачки — взимат заложници.

ФКД смяташе, че паспортите са оставени от студент, изпълняващ ролята на куриер за някоя от терористичните групировки. Списъкът на тези групировки беше обезкуражаващо дълъг и в него влизаха не само ИРА и германската фракция „Червена армия“, но и чуждестранни групировки като Ислямския национален фронт на Судан, Армията за национално освобождение на Колумбия, Движението за освобождение на Ангола, както и „Тамилските тигри“. Всички те, както и много други, имаха секции или поддържаха членски състав във Федералната република. Всяка от тях можеше да употреби паспортите за нападение над британски военни бази в Германия или да предприеме пътуване до Великобритания и да организира дейност там.

Великобритания, някогашната имперска сила на Западна Европа, досега се беше сблъскала единствено с несекващата терористична дейност на ИРА. Но нейните разузнавателни служби бяха изказали предупреждението, че е въпрос само на време, преди и други чуждестранни групировки, получили разрешение да ръководят операции срещу собствените си страни от Лондон, да въвлекат и Великобритания в своите машинации. Пример за онова, което би могло да се случи, даде една групировка, бореща се срещу режима в Техеран, която завзе иранското посолство през 1980 г. Когато преговорите се провалиха, правителството на Маргарет Тачър изпрати срещу иранското посолство британските специални части — САС, които избиха до крак терористите. Операцията беше широко обсъждана в медиите и това доведе до внезапен спад в заговорите, засягащи Средния изток, които се организираха в Лондон. Ала скоро Париж се превърна в бойно поле за кървави конфликти между различните чуждестранни организации, най-вече ООП на Ясер Арафат и групировката на Абу Нидал с неговите снайперисти. Мосад също бе отговорен за голяма част от убийствата по улиците на френската столица, докато прочистваше арабските си врагове.

ФКД беше на мнение, че намерените в телефонната будка във Франкфурт паспорти са предвестник на нови кланета. Дирекцията се свърза с Федералната разузнавателна служба ФРС, еквивалента на американското ЦРУ, която от своя страна уведоми агента за свързка с

МИ6, командирован в щабквартирата на службата в Пулах, Южна Германия. В Лондон МИ6 установи, че паспортите са дело на изключително умели фалшификатори. Това изключваше ИРА и повечето терористични групировки. Те не бяха способни да произведат документи с такова високо качество. Подозрението се прехвърли към КГБ — специалистите им в тази област се славеха като едни от най-добрите в света. Ала руснаците бяха известни с това, че разполагат с купища паспорти и не е в стила им да използват телефонни будки като разменни пунктове. Южноафриканската разузнавателна служба — БОСС, също бе изключена. Тя на практика бе прекъснала дейността си в Европа и едва ли се нуждаеше от фалшиви британски паспорти в необразованите африкански държави, където БОСС бе съсредоточила дейността си. МИ6 се обърна към единствената друга разузнавателна служба, която можеше да използва такива паспорти — Мосад.

Ари Регев, аташе в израелското посолство в Лондон, който беше и катца резидент, бе поканен на среща със старши служител на МИ6, за да обсъдят случая. На срещата Регев каза, че не знае нищо за паспортите, но се съгласи да направи запитване до Тел Авив. Оттам пристигна бързият отговор на Наум Адмон, че паспортите нямат нищо общо с Мосад. Той изказа предположението, че това може да е работа на източногерманците. Мосад наскоро бяха разкрили, че Щази — източногерманските тайни служби, не биха се поколебали да продадат фалшиви паспорти на евреи, които отчаяно искат да се върнат в родината си, срещу твърда валута. Всъщност Адмон чудесно знаеше, че паспортите са дело на фалшификатори от Мосад и са предназначени за катци, работещи под прикритие в Европа, за да могат да влизат и излизат безпрепятствено от Великобритания.

Въпреки постигнатата навремето от Рафи Ейтан договореност с МИ5 и обещанията на Мосад да уведомяват МИ5 за всички свои операции на територията на Великобритания службите бяха командировали тайно свой агент в Англия с надеждата това да доведе до двоен триумф за тях — да убият командира на елитния отряд специални части към ООП, наречен „Форс 17“, и да възпрепятстват Ясер Арафат да установи трайни отношения с правителството на Маргарет Тачър.

В Лондон името на Арафат вече не беше синоним на тероризъм. Госпожа Тачър постепенно се убеждаваше, че той би могъл да

установи справедлив и траен мир в Близкия изток, който не само да доведе до признаване законните права на палестинския народ, но и да донесе по-голяма сигурност за евреите. Израелските лидери обаче бяха скептично настроени. При всеки удобен случай те изтъкваха твърдението, че именно тероризмът е извел ООП на световната сцена и че организацията няма да спре да заплашва с терористични акции, ако исканията ѝ не бъдат удовлетворени. Ала Лондон не се трогваше от протестите на Тел Авив и това не се случваше за първи път. Мосад се беше уверила, че въпреки кризата с обсадата на иранското посолство и трагичното ѝ разрешение Великобритания си остава страна, готова да даде подкрепата си за палестинската кауза. В Мосад вече се усещаше загриженост и за начина, по който ООП бяха успели да се сближат с ЦРУ.

По-късно бившият държавен секретар Хенри Кисинджър щеше прецизно да опише и хроникера връзките между Съединените щати и ООП. В мемоарите си „Години на промяна“ той разкрива как шест седмици след убийството на американския посланик в Судан от снайперисти на „Черния септември“ в Хартум на 3 ноември 1973 година се бе провела тайна среща между заместник-директора на ЦРУ Върнън Уолтърс и Ясер Арафат. В резултат на тази среща бе подписан „пакт за ненападение“ между Съединените щати и ООП. Накрая Кисинджър заключава: „Нападенията срещу американци, поне от страна на фракции на ООП и Арафат, наистина секнаха.“

Когато научил за тайното споразумение, Ицхак Хофи се разгневи и възкликна, че дългогодишната история на действията по целесъобразност — съглашателството с противника за получаване на някакви изгоди, не помни по-красноречив пример. Хофи използва канала си за обратна връзка с ЦРУ и се опитва да накара Уолтърс да разтури споразумението. Заместник-директорът на ЦРУ обаче отговорил, че това е невъзможно, и предупредил Хофи, че Вашингтон ще сметне публичното оповестяване на споразумението за „неприятелски акт“. Това беше предупреждение да не се позволява на отдела за психологическа война към Мосад да започва акция чрез приятелски настроени журналисти.

Гневът на Хофи придоби апокалиптични размери, когато узна, че Арафат е възложил приключването на преговорите по споразумението с американците на Али Хасан Саламех — Червения принц, лидера на

групировката „Черния септември“, отговорна за клането на израелските атлети на Олимпиадата в Мюнхен, както и за убийството на американския посланик в Хартум. Един ден животът на Саламех щеше да приключи така, както беше живял — в мощна експлозия, прецизно подготвена от Рафи Ейтан. Дотогава обаче щяха да минат още много години. През 1973 Саламех беше почитана личност в ООП и Арафат не се поколеба да му възложи преговорите по споразумението с ЦРУ. Истинският шок в Мосад обаче бе предизвикан от факта, че ЦРУ приема Червения принц само година след клането в Мюнхен и убийството на американския посланик в Хартум.

Скоро Саламех стана редовен гост в щабквартирата на ЦРУ в Ленгли. Придружаван обикновено от Върнън Уолтърс, Червения принц минаваше през мраморното фоайе на управлението покрай охраната и се качваше с асансьорите до седмия етаж, където беше разположен просторният кабинет на Уолтърс. Срещите им неизменно приключваха с обяд със старши служители на ЦРУ в специално оборудваната за целта трапезария. Уолтърс винаги плащаше от джоба си обедите на Червения принц, тъй като в Ленгли не съществуваше понятието „безплатен обяд“.

Предметът на разговорите между Саламех и ЦРУ и до ден днешен си остава тайна. По думите на Бил Бъкли, убит по-късно от терористи в Бейрут, докато заемаше поста шеф на тамошната централа на ЦРУ: „Саламех изигра важна роля за спечелването на сърцата и умовете на американците за каузата на ООП. Той притежаваше не само чар и убедителност, но и знаеше кога да спори и кога да се вслуша в противното мнение. На шпионски език той може да бъде окачествен единствено като топинформатор.“

Пример за гореказаното е случаят, когато Саламех предупреди ЦРУ за подготвяния от Иран заговор за сваляне на самолета на Кисинджър по време на полета му до Бейрут в рамките на совалката, която държавният секретар осъществяваше в района. Саламех посредничи и при договореността, по силата на която ООП ескортира двеста шестдесет и трима чужди граждани до Западен Бейрут в разгара на гражданската война в Ливан. Малко по-късно Червения принц предупреди ЦРУ, че ще бъде направен опит да бъде убит американският посланик в Ливан. При една от следващите си срещи с висши служители на ЦРУ Червения принц състави и подписа

декларация, в която гарантираше, че „ще съдейства всячески, за да бъде опазен животът“ на всички американски дипломати в Ливан. В Бейрут често се шегуваха, че „си струва да се живее в една сграда с американски дипломати, заради неவிжданите мерки за сигурност, които ООП взела там“.

Ицхак Хофи, тогавашният шеф на Мосад, настоя ЦРУ да прекъсне всякакви контакти с Червения принц, но искането му беше отхвърлено. В щабквартирата на ЦРУ в Ленгли Саламех беше известен като „лошото момче, което върши добрини за нас“, и по тази причина се радваше на всеобщи симпатии. Той продължаваше да осигурява разузнавателна и оперативна информация, която даваше пълна представа на ЦРУ за положението в Близкия изток. Това се превърна в най-важното предимство на Америка в региона. Когато най-накрая бе убит, ЦРУ не скри яростта си и отношенията на централата с Мосад охладняха задълго.

След убийството на Саламех американският посланик в Ливан Хърман Ейлтс заяви следното: „В много случаи, останали скрити за обществеността, той ни беше от изключителна полза, като гарантираше сигурността на американските граждани и държавни служители в региона. Смятам смъртта му за голяма загуба.“

Шест години по-късно ООП се опитваше да подмами за пореден път нечие чуждо правителство, в случая това на Маргарет Тачър, докато членовете на подчинения ѝ елитен отряд „Форс 17“, начело с новия си командир, продължаваха да избиват израелци. Ала Наум Адмон беше решен да пожъне успех там, където предшествениците му се бяха провалили. Беше замислил да развали отношенията на ООП с Великобритания и да елиминира командира на „Форс 17“. Успехът на операцията щеше да зависи от един млад арабин, който като момче горещо се бе молил в селската джамия Аллах да му даде сили да убие колкото може повече евреи.

Възможностите на Исмаил Соуан бяха забелязани още преди десет години. През 1977 година, когато младежът Соуан живееше в едно градче на Западния бряг, служител на израелското военно разузнаване го интервюираше като част от рутинното актуализиране на данните на ИДФ за този район.

Семейството на Соуан се заселило там през 30-те години — период, в който броженията срещу британското присъствие и срещу евреите бяха разпалили кръвта на арабите. Навред цари насилие, кръвопролитията пораждаха нови кръвопролития. Бащата на Исмаил става член на Палестинската арабска партия, която организира протести и подклажда националистическите настроения сред арабската общност. Отначало гневът им е насочен към британците, но когато те се изтеглят от Палестина през 1948 година, новото израелско управление се превръща в основна мишена. Първото, което Исмаил си спомня, са монотонно повтаряните думи на омраза срещу евреите.

През цялото си детство най-често чува думата „несправедливост“. В училище също я повтарят непрекъснато, както и на масата по време на вечеря — ужасната несправедливост, извършвана спрямо неговия народ, неговото семейство, самия него — това е постоянният лайтмотив на разговорите.

Малко след петнадесетия си рожден ден той става свидетел на брутално нападение над автобус еврейски поклонници, пътуващи за Ерусалим. Арабите избиват дори жените и децата. Онези нощ Исмаил си задава въпрос, който завинаги ще промени начина му на мислене — ами ако евреите бранят само онова, което им принадлежи по право? От този момент започва постепенният му отказ от насилието, прилагано от неговите събратя, вярата му, че евреи и араби *могат* и *трябва* да живеят заедно. Така достига до убеждението, че ако има нещо, което може да стори в името на тази благородна кауза, той би го направил.

Две години по-късно, едва седемнадесетгодишен, той разказва на служител от разузнаването на ИДФ за чувствата, които го вълнуват. В началото той го слуша внимателно, но после започва да го разпитва подробно. Как е могъл да обърне гръб на убедеността на своя народ, която била сигнал за тревога и повтаряла един и същ рефрен, а именно, че арабите са онеправданите, че трябва да се борят до смърт за онова, което смятат за справедливо. На всички въпроси младежът отговарял изчерпателно и с желание.

Служителят забелязва, че за разлика от повечето млади араби, живеещи под израелско управление, Соуан не се побоял да каже, че има възражения срещу строгия режим, налаган от армията. Окуражаващото било, че слабият младеж с чаровна усмивка, изглежда, разбирал защо израелците го правят. Но най-важното за него на този

етап било, че обичайното струпуване на войски означавало, че не може да посещава училището си в Източен Ерусалим, за да усвоява любимите си науки.

Досието на Соуан си проправя път из разузнавателните отдели на ИДФ, които смятат, че младежът заслужава по-голямо внимание. Накрая досието стига до бюрото на служител на Мосад, който го предал на отдел „Вербуване“.

Исмаил Соуан бил поканен да посети Тел Авив под предлог, че ще бъдат обсъждани възможностите му да продължи образованието си. Неотдавна той бил кандидатствал за обучение в Ерусалим. Разговаряли с Исмаил цял следобед. Водещият разговора започнал с проверка на познанията на младежа и останал доволен от отговорите му. После го разпитал за историята на семейство Соуан и отговорите на Исмаил били сравнени с тези, които бил дал преди време на служителя от ИДФ. Накрая му отправят конкретно предложение — Мосад ще заплати обучението му, ако той изкара тренировъчен курс в разузнавателните служби. Дали му да разбере още, че ако спомене някому и дума за разговорите им, животът му ще бъде застрашен.

Това малко странно предупреждение Мосад отправя към всички араби, които вербува. За идеалиста Исмаил Соуан това бил шансът, който очаквал — да събере евреи и араби заедно.

Соуан преминава успешно всички тестове в тайни квартири, преди да бъде изпратен в тренировъчна школа в покрайнините на Тел Авив. Той се справя отлично с всички изучавани предмети, като показва изключителни умения в компютърната област и в измъкването от преследвачи. Не е учудващо, че се справил повече от отлично с предметите, свързани с Исляма, а курсовата му работа за ролята на ООП в конфликта в Средния изток била толкова интересна, че с нея бил запознат лично дори тогавашният шеф на Мосад Ицхак Хофи.

В края на обучението си Соуан става *бодел* — куриер, пренасящ материали от щабквартирата до посолствата на Израел, откъдето действията катците под прикритието на дипломатически постове. Започва да пътува до Средиземноморското крайбрежие, често посещава Атина, Мадрид и Рим, за да доставя пратки, които пренася като дипломатически багаж. От време на време пътува и до Бон, Париж и Лондон. Възможността да види свят и да му плащат за това

(получавал петстотин долара на месец) е била вълнуваща за двадесетгодишния младеж.

Онова, което Соуан обаче не знае, е, че документите нямали никакъв секретен характер — просто поредния тест — да се види няма ли да направи опит да ги покаже на приятел арабин в някой от градовете, които посещава. По време на всяко пътуване Соуан бил следен от други, наскоро обучени агенти на Мосад, само че евреи, които също упражнявали разузнавателните си умения. Човекът, на когото Исмаил предава документите при предварително уговорена среща в някое кафене или фоайе на хотел, не бил, както той си мислел, израелски дипломат, а служител на Мосад.

След няколко седмици, през които прекарва свободното си време в разходки из Пантеона в Рим, посещения на Сикстинската капела или разходки по Оксфорд стрийт в Лондон, той получава нареждане да замине за Бейрут и да стане член на ООП.

Записването не представлява никаква трудност. Той просто влиза в клуба за набиране на нови членове на ООП в Западен Бейрут. Изключително интелигентен и добре запознат с политическата обстановка, човекът, който набирал нови членове, отделя известно време, за да прецени склонността на Исмаил към насилие и дали е готов да се откаже от всичко в досегашния си живот — от семейство и приятели — и да се посвети телом и духом на ООП. Убеждават го, че ако приеме, това ще внесе огромна промяна в живота му — организацията ще е единственият му защитник в този враждебен свят. В замяна на това ООП изисква от него пълна лоялност.

Наставникът му от Мосад предварително го подготвя за отговорите, които трябва да даде, след което го изпращат на тренировъчен лагер в Либия. Там продължава обучението му и вербуването за каузата. Запознават го с десетината различни методи, с които Израел се мъчи да унищожи ООП, поради което те трябва да го изпреварят. Наставниците му проповядват силна враждебност към всичко и всички извън ООП. Наученото в тренировъчната школа на Мосад му е от голяма полза. Соуан е прекарвал часове наред, попивайки от своите инструктори в Мосад разностранна информация за терористичните групировки, за динамиката в развитието им, за предполагаемото им поведение и тактика. В Либия обучението било далеч по-елементарно — учили го, че убийството не е нищо повече от

средство за освобождение, че заложената в кола бомба е още една стъпка към свободата, че отвличанията са начин за постигане на справедливост. Исмаил продължава да прилага овладените от Мосад умения. Той приема обучението на ООП, но нито за миг не позволява то да повлияе на вътрешната му убеденост. Проявява упоритост, находчивост и физическа сила, които са повече от достатъчни за пехотинец. Когато напуска тренировъчния лагер, ООП го включват в действащия ешелон. Стъпка по стъпка той се издига в йерархията.

Скоро се среща с лидерите на организацията, включително и с Ясер Арафат. Пътува из тренировъчните лагери на ООП в страните от Близкия изток. В Бейрут свиква да живее под заплахата от израелски въздушни нападения, като избягва да се крие под земята поради опасността сградата да бъде бомбардирана и да се срути върху него. Нито веднъж не пропуска срещите със своя наставник от Мосад, който редовно се отбива в Ливан, за да чуе последните новини.

Соуан нито за миг не забравя, че работи под прикритие. Когато Али Хасан Саламех е убит, Исмаил Соуан става инициатор на протестните шествия срещу израелците. Всеки път, когато снайперист на ООП застрелва войник на ИДФ, той е сред онези, които не пестят похвалите си. С всички свои думи и действия той се представя като войнствено настроен борец за свобода.

През 1984 година, когато Арафат е принуден да се изтегли от Ливан и се налага да прегрупира силите си в Тунис, ООП изпраща Соуан в Париж, за да учи френски. Наум Адмон, който вече заема мястото на Хофи, вижда в преместването на Соуан златна възможност да разполага с агент, който да следи отвътре дейността на ООП в Европа.

Арабските гета в парижките Осемнадесети и Двадесети район бяха рай за терористите. По тесните улички, където се живее на ръба на закона, стрелците и специалистите по взривни устройства се чувстват като у дома си. Оттук се задвижват нападенията над еврейски ресторанти, магазини и синагоги. Именно в Париж е подписано първото споразумение от лидерите на различни терористични организации за общи действия срещу израелски цели в цяла Европа.

Мосад отвърща на ударите по своя всеизвестен безпощаден маниер. Убийци кидони проникват в арабските квартали и избиват заподозрените терористи в собствените им легла. На един прерязват

гърлото от ухо до ухо, на друг прекършват врата като на пиле. Но това са дребни победи. Мосад знае, че терористите имат предимство, защото ООП успява да координира действията им. Възможността да имат свой агент в оперативната квартира на ООП в Париж, където се дава ход на множество операции, изпълва Адмон с вълнение.

Дни след пристигането си във френската столица Соуан се свързва с агента, който щеше да го контролира, и работеше извън посолството на Израел на улица „Рабле“ 3. Той се представи като Адам. Уговаряха си срещи в различни кафенета или на станции на метрото. Обикновено Соуан носеше днешен вестник, в който беше скрил събраната информация. Адам също носеше вестник със скрити инструкции и месечната заплата на Соуан, вече хиляда долара. И двамата бяха усвоили до съвършенство в тренировъчната школа на Мосад трика, при който единият се блъска в другия, взаимно се извиняват и се разделят с разменени вестници.

С такива изключително прости методи Мосад се опитваше да вземе превес в град, който отколе се слави като убежище на политически екстремисти, като единственото условие е да действат извън територията на Франция. Единствено Мосад дръзна да наруши това негласно споразумение чрез провеждането на операция, която нанесе такъв удар на френската гордост, който дори и сега, двадесет години по-късно, Франция не може нито да забрави, нито да прости. Всичко започна на около пет хиляди километра от Париж, при устието на Суецкия канал откъм Средиземно море, проектирано от Фердинанд дьо Лесеп — един френски мечтател.

Следобед на 21 октомври 1967 година Израел се убеди в своята уязвимост за съвременните оръжия. Един от неговите флагмански кораби, стар британски разрушител от Втората световна война на име „Ейлат“, патрулиращ покрай египетския бряг, беше ударен от три руски ракети „Стикс“, изстреляни от Порт Саид. Общо сто деветдесет и седем израелски офицери и моряци на борда бяха убити, а други четиридесет и един — тежко ранени. „Ейлат“ беше потопен. Това бе не само най-голямото военноморско поражение, което Израел преживя, но и първият случай в анализите на морските битки, когато кораб е потопен при нападение с ракети с далечен обсег на действие.

Когато първоначалният шок от кървавия инцидент отзвуча, правителството на Леви Ешкол разпореди да се изготви програма за ответна реакция при изненадващи нападения и да се снабди флотът с нов кораб в замяна на стария „Ейлат“. След броени седмици инженерите конструираха малък боен кораб със стрелкови оръдия, бърз, изключително маневрен и оборудван с електронни уреди, които осигурят ценно време за предприемане на ответен удар срещу бъдещо ракетно нападение. Шантие дьо конструкторски механик дьо Норманди или ШКМ — корабостроителницата в Шербург, Франция, получи поръчка за построяването на седем такива кораба.

През това време учените в Димона започнаха производството на ракетите и прецизни електронни уреди, които да бъдат монтирани на корабите, веднага щом пристигнат в Израел.

Всичко вървеше безпроблемно до момента, в който президентът Дьо Гол не обяви пълно френско оръжейно ембарго, след като израелски командоси нападнаха летището в Бейрут на 26 декември 1968 година и унищожиха тринадесет ливански самолета в акт на отмъщение срещу палестинското нападение над самолет „Боинг 707“ на „Ел Ал“ на летището в Атина два дни преди това. Ембаргото означаваше, че корабите с монтирани оръжия няма да бъдат предадени на Израел.

Този радикален акт от френска страна сложи край на десетгодишния съюз с Израел, създаден по време на революцията в Алжир, довела до обявяване на неговата независимост през 1962 година, и отчасти се коренеше в общата неприязън към управлението на Гамал Абдел Насър в Египет. По това време Мосад снабдяваше с информация антифренски настроената организация ФЛН, макар че Франция беше продала на Израел оръжия и изтребители „Мираж“.

След загубването на Алжир Дьо Гол бързо възстанови традиционните за Франция връзки с останалите арабски държави и дори ООП получи разрешение да открие свое представителство в Париж. Дьо Гол сметна нападението над летището в Бейрут за публична обида и незачитане на настояването му Израел да не допуска „актове на отмъщение“ срещу арабските си съседи.

Френското оръжейно ембарго на практика означаваше, че Израел вече няма да разполага с достатъчно самолети „Мираж“ и да доминира в небето на Близкия изток, както и че няма да има възможност да се

защитава надеждно срещу атаки откъм морето. По ирония на съдбата ембаргото беше обявено в момент, когато Израел се опиваше от придобивките си след невероятната победа в така наречената Шестдневна война. През тези няколко дни на 1967 година Израел получи контрол над Западния бряг, над Източен Ерусалим, както и над ивицата Газа. В новопридобитите територии живееха около един милион араби, мнозинството от които беше изпълнено с омраза срещу завоевателите.

Според Меир Амит проблемът, пред който Израел беше изправен, „не биваше да бъде преувеличаван. В границите на държавата имаше хиляди *мехабелим* («терорист» на иврит), ползващи се с подкрепата на местното арабско население, което в най-лошия случай щеше да им предостави подслон и помощ. Моята първа задача се оказа да засиля наблюдението и проникването на Мосад във всички палестински организации.“

Новият министър-председател на Израел Голда Меир възложи на Меир Амит да изготви план за тайното транспортиране на готовите кораби от Франция. Той си спомня следното: „Първоначалната ни идея беше да отпътуваме за Шербург с кораб с достатъчен брой въоръжени моряци, да спуснем корабите на вода и да се върнем с тях в Израел. След сериозно обмисляне Моше Даян, тогавашният министър на отбраната, с право отбеляза, че действията ни ще породят сериозен отзвук в международните среди и Израел ще бъде обвинен в явна кражба. Действията ни трябваше да бъдат законни. Необходимо беше да измислим неоспоримо основание, което да ни даде право да напуснем с корабите френските териториални води. Веднъж успеяхме ли да отплаваме, вече ставаше лесно.“

Законността на онова, което последва, оставяме на мнението на очевидците. Въпреки настояването на Даян всичко да става съгласно реда и законите на страната, в която пребиваваме, замисленото си беше чисто и просто измама.

До ноември 1969 година Меир Амит беше привършил първия етап на операцията „Ноев ковчег“. Една лондонска адвокатска кантора беше ангажирана от най-голямата корабна компания в Израел „Маритайм фрут“, която превозваше товари из цял свят, да основе нова фирма под името „Старбоут“ („Звездна лодка“) по аналогия със Звездата на Давид. Неин основен акционер беше Мила Бренер,

директор на „Маритайм фрут“. Другите акционери бяха пълномощници на Меир Амит. Вторият етап на операцията мина също толкова гладко, колкото и първият. Месеци наред адмирал Мордехай Лимон, израелският военноморски представител в Шербург по проекта за бойните кораби, беше обсъждал евентуална компенсация от страна на корабостроителницата заради неизпълнението на договора. Всеки път, когато французите бяха на крачка от споразумение, Лимон намираше някакъв допълнителен, неизяснен момент. На 10 ноември той информира корабостроителницата, че Израел иска още веднъж да подложи въпроса на обсъждане.

В Тел Авив Мила Бренер се беше свързала с един от най-уважаваните корабни магнати в света — Оле Мартин Сием, който живееше в Осло. Той се съгласи да се включи в борда на „Старбоут“ специално заради закупуването на бойните кораби.

Лимон направи своя ход с ловкост на изпечен картоиграч. На 11 ноември той се среща с представителите на корабостроителницата. Изслуша подобрения вариант на офертата за компенсации и заяви, че предложеното все още не го задоволява. Представителите от френска страна бяха смаяни, тъй като новата им оферта беше доста щедра. Докато обмисляха следващия си ход, Лимон бързо отлетя за Париж. Там го очакваше Оле Сием. Лимон телефонира след срещата им на представителите на корабостроителницата, за да им съобщи, че „до няколко дни“ ще се свърже с тях. След около час Сием седеше в кабинета на генерал Луи Бонт, който отговаряше за търговията с оръжие към френското правителство. Сием каза, че бил чул „за продажбата на някакви бойни кораби, които биха могли да бъдат приспособени за нефтеносондажни съдове“.

Лимон преценява много добре точно кога да се намеси, за да протече всичко идеално, и се обажда на Бонт, за да му съобщи, че е в Париж и е готов да приеме последния вариант на офертата за компенсации. Цифрата, която предлага, е същата, която са му казали представителите на корабостроителницата в Шербург. Бонт казва на Лимон, че в момента е „в преговори“ и че ще му позвъни по-късно. Тогава генералът се обръща към Сием и му съобщава офертата, на която Лимон тъкмо се бил съгласил, но добавя, че е прекалено висока за финансовите възможности на правителството. Сием бързо вдига офертата на Лимон с пет процента. Бонт звъни на Лимон и му

съобщава, че офертата му е сметната за доста приемлива. Бонт останал с впечатлението, че е сключил много добра сделка и че същевременно е решил един доста остър за Франция проблем. Израел получава компенсации, а Франция — своите пет процента печалба.

Той има само два въпроса към Оле Сием. Дали корабите наистина заминават за Норвегия? И може ли Сием да гарантира, че няма да бъдат реекспортирани, след като започнат да работят като нефтеносондажни кораби? Сием дава категорични гаранции и за двете. Бонт се съгласява, че за да избегнат запитвания от страна на пресата за нефтените полета, които корабите ще разработват (чувствителна тема, засягаща индустрия, пословична със своята секретност), е най-добре корабите да отплават от Шербург тайно. Споразумяват се датата на отплаването да бъде коледната вечер на 1969 година, когато в Шербург се отбелязва началото на празниците.

Дотогава има още един месец и Меир Амит чудесно съзнава, че това е повече от достатъчно, за да се объркат нещата. Трябва да осигурят сто и двадесет израелски моряци, които да прекарат корабите по време на почти петте хиляди километра плаване от Шербург до Хайфа. Изпращането на толкова много хора наведнъж със сигурност ще изостри вниманието на френските тайни служби. Изобретателният Меир Амит намери отговор и на този въпрос.

Той решава не повече от двама моряци да пътуват заедно до някой европейски град, преди да заминат за Шербург. Моряците са инструктирани да не остават да пренощуват в пристанищните хотели за повече от една нощ, а да се преместят в друг хотел. Всички пътуват с израелските си паспорти, така че ако бъдат заловени, да не могат да ги обвиняват, че пътуват с фалшиви документи за самоличност. Въпреки това Меир Амит съзнава колко голям е рискът. „Трябваше само един-единствен френски полицаи да се запита защо толкова много евреи идват в Шербург за Коледа, за да се провали цялата операция.“

До 23 декември всички моряци вече са пристигнали в Шербург, разпръснати са из празнично превъзбудения град и слушат несекващите коледни песнички. Родените и отраснали в Ерусалим дори припяват.

В Тел Авив обаче Меир Амит решаваше други проблеми. Осигуряването на достатъчно провизии за осемдневното плаване по

море е поето от доставчик, който посещава всички магазини в Шербург. Ала той вежливо отказва на продавачите, когато му предлагат коледна свинска шунка — продукт, който религията му забранява. Четвърт милион литра гориво са пренесени тайно на корабите в бидони и са скрити на долната палуба. Единствената неизвестна и непредвидима величина остават атмосферните условия. Корабите трябва да минат през Бискайския залив при зимни условия, където част от тях могат да потънат, ако се разрази буря. Меир Амит си спомня за тревогата, която е владеела тогава всички в Тел Авив: „Молехме се за време като онова в Дюнкерк, пристанището в Северна Франция. Бяхме изпратили метеоролог в Шербург, който следеше всички прогнози за Англия, Франция, Испания и Шербург.“

Часовникът бавно отброява оставащите до Коледа часове. Прогнозата за Шербург е дъждовен фронт от югозапад. Въпреки това е дадена заповед за отплаване в двадесет часа и тридесет минути същата вечер. В деветнадесет и тридесет всички моряци са на борда. Но времето се влошава. Променят часа на отплаване за двадесет и два и тридесет. Но времето не се оправя. От Тел Авив спешно пристига кодирано съобщение: „Отплавайте независимо от атмосферните условия.“

В Шербург обаче командващият израелски офицер пренебрегва заповедта. За него животът на моряците е по-важен. От своя команден пост той мълчаливо наблюдава как метеорологът трескаво изучава морските си карти. В полунощ синоптикът прави оптимистично съобщение: „Ветровете ще отслабнат и до два часа ще се насочат на север. Тогава напорът им няма да е толкова силен, а и ще духат в гръб. Можем да отплаваме.“

Точно в два часа и тридесет минути в нощта на Коледа двигателите на корабите заработват и плавателните съдове излизат в открито море. Седем дни по-късно, на Нова година, те благополучно акостираат в пристанището на Хайфа.

Сред посрещачите на кея е и Меир Амит. За него няма по-добро начало на новата година от това. Но той знае, че президентът Шарл дьо Гол никога няма да прости на Израел онова, което току-що е сторил.

Така се и оказа. Щом Мосад започнеше да издирва терористи от Близкия Изток в Париж или други градове, френските разузнавателни служби следяха отблизо катците, все едно самите те са терористи. Още

по-лошо беше, когато проарабско настроени агенти от СДЕСЕ често даваха информация на ООП, че Мосад се готви да нанесе контраудар. Така терористите често успяваха да се измъкнат.

Най-известният от тях беше Илич Рамирес Санчес, чиято дейност му беше спечелила прозвището Карлос Чакала. В Париж беше известно, че той е наеман стрелец, поставил се в услуга на една от групировките на ООП в Сирия. Подвизите му предизвикваха възхищение и бяха популяризирани в марксистката нелегална преса, която се бълваше в Европа. Дамите намираха ореола му на плейбой за особено вълнуващ. Чарът му се подсилваше още повече от лекотата, с която избягваше смъртоносните капани, които Мосад му залагаше. Един ден той беше на Ривиерата и попиваше слънчевите лъчи в компанията на някоя млада красавица, а на следващия го забелязваха в Лондон с група терористи от Близкия изток да им помагат в изготвянето на плановете им за нападение срещу други арабски групировки и, разбира се, срещу Израел. Карлос Чакала и приятелите му действаха, без британската полиция и разузнавателните служби да им пречат, при условие че не причиняват вреди на британски граждани. Когато Мосад откриеше начин да убие Карлос, той вече се беше върнал на континента или беше отлетял за Дамаск, Багдад или някоя друга арабска държава, за да продължи с подвизите си.

Да не изпуска следите на Карлос достатъчно дълго, за да могат да подготвят убийството му, се беше превърнало в поредната задача на Исмаил Соуан по време на престоя му в Париж.

Цялостният му принос за тайната война на Израел срещу Франция беше значителен и позволи на катците и кидоните на Мосад да постигнат забележителни успехи. Фабрика на ООП за фалшифициране на документи беше вдигната във въздуха, сандъци с оръжие бяха унищожени, куриери бяха пресрещани и убивани, експлозиви, изнасяни тайно от Източна Европа, бяха взривявани — по десетки начини Мосад се бореше с огън срещу огъня, използвайки най-вече информацията, която им предоставяше Соуан.

През януари 1984 година Адам, инструкторът на Соуан от Мосад, му съобщи, че го изпращат в Англия, където ще играе ролята на абсолвент, подготвящ дипломната си работа. Действителната му

задача щеше да бъде да проникне в представителството на ООП в Лондон и да разбере всичко, което може, за елитния отряд, наречен „Форс 17“. Сега отрядът се командваше от Абдул-Рашид Мустафа, който беше разположил щаба си във Великобритания. Мустафа фигурираше в списъка на Мосад за хората, които трябваше да бъдат елиминирани.

Исмаил Соуан съобщи на ръководителя на представителството на ООП в Париж, че е завършил обучението си във Франция (един френски саяним го беше снабдил с фалшива диплома за доказателство, в случай че някой му я поиска, но никой не го направи) и би искал да замине за Англия, където да продължи образованието си, за да получи инженерна научна степен. Той дори вмъкна забележка, че подобна квалификация ще го направи „още по-вещ в правенето на бомби“.

Възможността екипът на ООП от експерти по взривните материали да се сдобие с още един специалист винаги се приемаше като добре дошла, дори и през 1984 година. Ръководството на ООП искаше да покаже на палестинците от Западния бряг и ивицата Газа, че не са ги забравили. Десетки хиляди понасяха израелската окупация и мерките, които я съпровождаха. Те не разбираха защо Ясер Арафат не се опитва да им помогне — популистката реторика беше едно, а действията съвсем друго.

Мосад знаеше, че Ясер Арафат е подложен на все по-голям натиск да подкрепи мирните преговори, които египетският президент Хосни Мубарак беше започнал с Израел. Сирия и нейният непредсказуем режим бяха решили да охладят отношенията си с различните палестински фракции и бяха осъдили на затвор стотици техни бойци. Президентът Асад искаше да докаже на американците, че той не е смутител на световния ред, за какъвто го смятаха.

Това обаче само вся смут сред членовете на ООП в лагерите, че те ще бъдат отхвърлени от арабския свят и ще бъдат принуждавани да се местят от място на място, оставени единствено на себе си. Носеха се грозни слухове, че техните собствени лидери са ги предали. Израелците продължаваха да използват този метод и разпространяваха из окупираните територии мълвата, че ООП разполага с активи на стойност над пет милиарда долара, инвестирани по цял свят. Ясер Арафат стана жертва и на една друга кампания за очерняне, организирана от експерти на Мосад от отдела за психологическа

война, които твърдяха, че той използва част от парите, за да задоволява похотта си, като спи с млади момчета. Този слух плъзна из бежанските лагери и макар че много малко хора му повярваха, все пак кампанията имаше ефект. Проницателният Арафат нареди на седемнадесет от представителствата на ООП да разпространят контраслуха, че проявява невероятен апетит за жени, което пък си беше чиста истина.

Ръководителят на представителството на ООП в Париж одобри възможността Соуан да стане и специалист по взривни устройства. Това беше и достатъчна причина, за да даде на Исмаил средства за пътя до Англия, както и джобни за първата му една седмица там. Соуан получи петстотин лири и от Адам, но и строгото нареждане да си намери работа, с приходите от която да си плаща обучението във Великобритания, за да не събуди ничии подозрения.

Исмаил пристигна в Лондон през един мрачен буреносен ден на февруари 1984 година с йорданския си паспорт, осигурен му от Мосад. Имаше и резервен канадски паспорт, скрит във фалшивото дъно на куфара му. Беше получил инструкции да го използва само в случай, че трябва бързо да напусне Великобритания. Заедно с паспорта той беше скрил и информацията на Мосад за Абдул-Рашид Мустафа и ръководения от него „Форс 17“.

Първоначално отрядът бе създаден като звено за лична охрана на Ясер Арафат. Името му идваше от вътрешния телефонен номер на Арафат в старата централа на ООП в Бейрут. В един момент „Форс 17“ в Ливан се разрасна до повече от хиляда главорези. Едно от подразделенията му беше прословутата групировка „Черен септември“, извършила клането на израелските атлети по време на Олимпийските игри в Мюнхен. Малко преди да принудят ООП да напусне Ливан и да се установи в Тунис, първият командир на „Форс 17“ — Али Хасан Саламех, беше убит от заложената в колата му бомба — акция, организирана от Рафи Ейтан. В Тунис Ясер Арафат се изправи пред много трудности и проблеми. Той не само беше преследван от Мосад, но и заплахите срещу него от други арабски екстремистки групировки бяха нараснали. Абу Нидал, който се провъзгласи за истинския глас на въоръжената борба, вече открито заявяваше, че няма да бъде постигната никаква победа, ако Арафат не бъде елиминиран. В отговор Арафат реорганизира „Форс 17“ в малък сплотен отряд с двойна мисия — да продължи да го защитава и да подготвя атаки срещу враговете

му, като се започне с Израел. Мустафа пое командването на „Форс 17“. В Тунис хората му бяха обучени от китайски и руски специалисти, отлично подготвени за воденето на партизанска война. През 1983 година Мустафа започна да пътува често до Великобритания, за да набира наемници.

Лондон беше пълен с бивши служители на Британските специални части — САС, и ветерани от редовната армия, които бяха служили в Северна Ирландия и търсеха възможност да пласират уменията си да убиват. Заплащането на инструкторите в ООП беше добро, а и много от наемниците бяха силно антисемитски настроени. Записалите се като наемници заминаха за Тунис, където веднага започваха работа в тренировъчните лагери на ООП. Инструктори се набираха и от бивши военни от Френския чуждестранен легион. В един момент сред тях се озова и бившият служител на ЦРУ Франк Търпил, който по-късно щеше да стане много близък с Мехмед Али Агджа — фанатика, стрелял по папа Йоан Павел II.

Цяла година Мустафа влизаше и излизаше от Великобритания, без МИ5 или Специалният отряд дори да разберат кой е всъщност. Когато Мосад ги информира, единственото, което предприеха британските служби, беше да напомнят чрез служител на МИ5 на представителството на ООП в Лондон, че мисията им може да бъде закрыта, а служителите им — прогонени при първия признак, че са замесени в терористична дейност срещу Великобритания. Това, разбира се, не им попречи да продължават безнаказано атаките си срещу Израел.

Интригуващ момент в пропагандната война настъпи, когато Басам Абу-Шариф, тогавашен главен говорител на Арафат, беше поканен на среща с писателя Джефри Арчър. Говорителят на ООП си спомня, че Арчър му обяснил „как трябва да развиват и ръководят отношенията си с медиите, как трябва да организират политическата си дейност, как да подхождат към установяване на контакти с британските политици и как да мобилизират общественото мнение. Бях силно впечатлен“ — завършва той.

След тази среща името на Джефри Арчър със сигурност намери място в компютрите на Мосад.

В гнева си израелците смятаха, че Мустафа се ползва с протекцията на британските власти и че всеки опит да се разправят с

него в границите на Великобритания ще има лоши последици за Мосад.

Задачата на Исмаил Соуан беше да се опита да вкара Мустафа в капан извън страната, за предпочитане в Близкия изток, където кидоните на Мосад го чакаха, за да го екзекутират. Соуан научи от Адам в Париж, че ще работи под наблюдението на наставниците си от Мосад към израелското посолство в Лондон. Един от тях беше Ари Регев. Вторият се казваше Якоб Барад и защитаваше търговските интереси на Израел. Третият катца в Лондон, който работеше без дипломатическо прикритие, бе Башар Самара. Именно той щеше да бъде главната свързка на Соуан. По молба на Самара един саяним, който работеше в лондонска агенция за недвижими имоти, нае апартамент за Соуан в квартал „Мейда Вейл“.

Няколко дни след пристигането си в Лондон Соуан установи първия си контакт със Самара. Двамата се срещнаха при статуята на Ерос на Пикадили съркъс. Всеки от тях носеше брой на вестник „Дейли мирър“, наскоро закупен от Робърт Максвел. С помощта на техниката за размяне на вестници, която бяха отработили в Париж, Соуан получи първата си месечна заплата от шестстотин долара, както и инструкции как да си намери работа в представителството на ООП в Лондон.

Много от хората, които работеха там, искаха да участват в операциите, например да предават съобщения до различните квартири на ООП из Европа, да летят до централата на организацията в Тунис с особено важна информация, а след това да чакат часове наред с надеждата да зърнат самия Арафат. Тези млади себеотрицателни революционери не се интересуваха от рутинната кабинетна работа като картотекиране, преглеждане на пресата или вдигане на телефона. Когато Соуан кандидатства за такава работа, той беше назначен изненадващо бързо.

След броени дни той се срещна с Мустафа. Докато пиеха подсладен ментов чай, те съставиха доклад. И двамата имаха какво да споделят — бяха преживели израелските бомбардировки над Бейрут. Бяха вървели по едни и същи улици еднакво бързо и предпазливо, бяха минавали покрай едни и същи разрушени сгради с толкова много

дупки от шрапнели, че стените им приличаха на решетки. И двамата бяха заспивали всяка вечер в различни легла и бяха очаквали зората, когато над пращящите високоговорители се извисяваше песента на мюезина, който призоваваше правоверните за сутрешна молитва. Всеки от тях беше поемал смяната си на контролно-пропускателните пунктове на ООП в Бейрут, където даваха път само на палестински линейки, но спираха всички останали, и търсеха подслон едва когато ушите им заглъхнеха от воя на израелските самолети. Двата се смяха при спомена за една стара бейрутска поговорка, която гласеше: „Ако все още чуваш бомбените взривове, значи си жив.“ Безброй спомени, стонове на умиращите и ранените, воплите на жените, насочили към небето поглед, изпълнен с безпомощност и омраза.

Соуан и Мустафа прекараха деня заедно, потънали в спомени. Накрая Мустафа попита какво прави Соуан в Лондон. Продължава обучението си, за да може да служи още по-добре на ООП, гласеше отговорът на Исмаил. Той от своя страна също попита Мустафа какво го води в Англия.

Въпросът предизвиква прилив на откровеност. Мустафа описва подвизите на „Форс 17“ — как неговите командоси трябвало да отвлекат израелски самолет с германски туристи и как Ясер Арафат отменил операцията от страх да не настрои против ООП германската общественост. Но Мустафа пренася войната с Израел на кипърска и испанска територия. Исмаил знае, че това, с което събратът му по съдба се гордее, ще накара Мосад да го елиминира час по-скоро.

Те се договарят да се срещнат след няколко дни при Тъгъла на ораторите в Хайд парк, традиционно място за срещи в Лондон, където свободно могат да се изказват всякакви мнения. Исмаил Соуан звъни на специалния телефонен номер, който са му дали за спешни случаи. Башар Самара му отговоря. Уговарят се да се срещнат на Риджънт Стрийт. Разхождайки се нехайно сред наизлезлите за обедна почивка служители, Соуан предава онова, което Мустафа му е разказал. Самара казва, че ще бъде на Тъгъла на ораторите, за да фотографира Мустафа и после да го проследи.

Мустафа не се появи на уреченото място в уречения час. Щяха да минат седмици преди Соуан да го види отново. Исмаил вече се е записал в един колеж в курортното градче с минерални бани Бат. Два

пъти в седмицата пътува до Лондон, за да свърши работата си в офиса на ООП. При едно от посещенията той отново попада на Мустафа.

Двамата мъже още веднъж провеждат кажи-речи безкраен разговор на по няколко чаши ментов чай. Мустафа извади от куфарчето си илюстрирана книга, посветена на историята на „Форс 17“. Той се хвали, че били отпечатани сто хиляди екземпляра, които щели да бъдат разпространени сред палестинците в чужбина. Докато я разглеждаше, Исмаил видя една снимка на Мустафа, направена в Ливан. Мустафа написа посвещение в книгата със замах и я подари на Исмаил. Те още веднъж си определиха среща, но Мустафа отново не спази уговорката.

Междувременно Соуан предава книгата на Самара на станалото вече традиционно място за срещи — железопътната гара в Бат. Катцата пристига от Лондон с влак и се връща със следващия, като отнася със себе си информацията от Соуан, почерпена на място от офиса на ООП, и му връчва месечната стипендия от шестстотин лири.

Продължават да се виждат по този начин почти цяла година. Междувременно Исмаил се е запознал с една англичанка на име Кармел Грийнсмит. Тя се е съгласила да се омъжи за него. Но в навечерието на сватбата Соуан все още не е избрал кой да му кумува.

Той посети още веднъж офиса на ООП, където отново среща Мустафа, който както обикновено не му дава обяснение какво го е възпрепятствало да се видят последния път. Мустафа носи няколко страници от публикувания в Лондон арабски вестник „Ал-Кабас“. На всяка от тях бият на очи карикатури, осмиващи Ясер Арафат. Вестникът се финансираше от една от властващите в Кувейт фамилии — отдавнашен враг на ООП.

Карикатурите са дело на най-известния представител на политическата сатира в арабския свят — Наджи ал Али. Той се беше установил в Лондон и бе повел лична война срещу Ясер Арафат, като изобразяваше лидера на ООП като продажен, себелюбив и политически неспособен. Карикатурите бяха превърнали „Ал-Кабас“ в гласа на опозицията на Арафат.

Мустафа захвърля страниците на масата и заявява, че Наджи ал Али заслужава да умре, а на кувейтските му спонсори да се даде хубав урок.

Соуан се усмихва уклончиво. Мосад приветстваше всичко, което подронваше авторитета на Ясер Арафат. Става въпрос и за нещо много

по-неотложно, а именно намирането на кум за сватбеното тържество. Мустафа веднага предлага услугите си. Те се прегръщат сърдечно, както повеляват арабските традиции. В този момент Исмаил Соуан си пожелава да може някак да се освободи от мъртвата хватка на Мосад.

А в Тел Авив Наум Адмон се чудеше колко ли още време ще мине, преди МИ5 да разбере истината за осемте фалшиви британски паспорта, оставени в телефонна будка в Германия през юли 1986 година. Шимон Перес, който в никакъв случай не можеше да се каже, че покровителства Мосад, беше започнал да задава прекалено много въпроси в последните месеци от съществуването на коалиционното си правителство. Според министър-председателя този провал щеше да доведе до влошаване на отношенията на Израел с правителството на Маргарет Тачър. Трябваше да признаят вината си и да се придържат към добре известната максима на Перес: „Колкото по-скоро си признаем греха, толкова по-лесно ще поправим допуснатите грешки.“

Адмон обаче се противопоставя на тази идея. Това ще доведе до разследване от страна на МИ5 и на Специалните служби за цялата останала дейност на Мосад във Великобритания. А с това пък ще да се стигне до изгонването на Исмаил Соуан, а той вече се бе доказал като източник на особено ценна информация. Признаването на истината за паспортите ще означава и признание от страна на Мосад, че не са си свършили достатъчно добре работата.

Паспортите трябваше да стигнат до израелското посолство в Бон. Задачата по пренасянето им от Тел Авив беше възложена на бодел, който беше нов, и никога преди това не се бе озовавал в Бон. Известно време обикалял с кола из града, без да пита за посоката от страх да не привлече вниманието върху себе си. Най-накрая използвал уличен телефон, за да се свърже с посолството. Един от служителите го наругал за закъснението му. Дали от обхваналата го паника или от чисто лекомислие, той оставил куриерската си чанта в телефонната будка. Когато накрая пристигнал в посолството, осъзнал, че е допуснал голяма грешка, но още повече се паникьосал и не могъл да си спомни точното местоположение на улицата, от която се е обадил. Разгневеният шеф на охраната го придружил и двамата най-накрая открили будката. Чантата обаче била изчезнала. За назидание боделът бил изпратен в пустинята Негев, но проблемът с паспортите продължил да тревожи Адмон. Форин офис, посредством посланика на

Тел Авив във Великобритания, беше повдигнал въпроса пред израелското правителство.

Един от паспортите беше направен специално за Соуан, за да може да пътува по-лесно между Лондон и Тел Авив. Британският паспорт означаваше, че емиграционните власти на летище „Хийтроу“ ще го проверяват по-рядко, отколкото ако пътува с канадски документи за самоличност.

Докато пребиваваше в Лондон, Соуан беше пътувал няколко пъти, за да посети семейството си в Израел — това беше част от прикритието му. За тях той беше активист на ООП. Той играе ролята си толкова убедително, че по-големият му брат Ибрахим го предупреждава, че израелците може да го арестуват, ако не внимава. Той беше предложил на шега Исмаил да го изпревари, като предложи да работи за службите. Исмаил се бе престорил на ужасен от идеята и се бе върнал в Лондон, за да продължи конспиративната си дейност.

Скоро нещата придобиват неочакван обрат. Младата жена на Соуан подтиква съпруга си да приеме място на изследовател в колежа „Хъмбърсайд“ в Хъл. Според нея тази работа би му осигурила повече пари в добавка към работата му в представителството на ООП. Тя дори не подозира за връзките на съпруга си с Мосад или за шестстотинте лири, които той получава всеки месец. За Исмаил преместването му в Хъл щеше да означава своеобразно бягство от все по-нарастващите изисквания от страна на наставника му от Мосад.

Подобно на повечето информатори, приемали пари от Мосад, и Исмаил Соуан се беше уплашил от рисковете, срещу които трябваше да се изправи. След като беше изпълнил задълженията си на кум, Мустафа бе започнал да се държи особено приятелски. Той често се отбиваше да види Исмаил и съпругата му, като им носеше подаръци от Близкия изток. По време на вечеря Мустафа им разказва как е обезвредил поредния враг на ООП. За няколко месеца се беше похвалил, че е убил няколко „предатели на каузата“. Соуан седеше като на тръни, надявайки се „сърцето му да не бие толкова силно“. Също толкова го плашат и срещите със Самара — катцата иска от него да проникне в компютрите на ООП и да фотокопира секретни документи. Опитваше се да уреди и „ваканция“ за него и за Мустафа в Кипър, където щеше да ги очаква цял екип от кидони. До този момент Соуан беше успявал да си намери различни извинения — никога не бил

оставал сам в компютърната зала или изследователската му работа била толкова натоварена, че не можел да си позволи почивка, — но вече беше започнал да съзира все по-голяма заплаха зад исканията на Самара. Той се надява, че в Хъл ще контактува по-малко както със Самара, така и с Мустафа, и че ще му позволят да се радва на академичния живот, без да оказват масиран натиск върху него. Мосад обаче имаше много по-различни планове за него.

В петък, 13 март 1987 година, всички в главната квартира на Мосад на булевард „Цар Саул“ говореха за важния посетител, когото Адмон очакваше. Малко преди обяд представителят на МИБ беше придружен до шестия етаж, където се намираше кабинетът на генералния директор на Мосад. Срещата им беше кратка. Адмон научи, че МИБ са доволни, че фалшивите паспорти, намерени в Германия, в крайна сметка са се оказали изработени от експерти на Мосад. Един от служителите на Специалните служби, който взел участие в операцията, си спомни през юни 1997 година как „мъжът от Шестицата просто влязъл, казал «Добро утро», отказал както кафе, така и чай и заявил направо онова, което имал да каже. После кимнал и си тръгнал. Предаването на съобщението сигурно му отнело не повече от минута.“

От Лондон, от Форин офис, позвъниха на израелския посланик и изразиха недоволството си, както и настояването подобни инициативи да не се повтарят отново. Единствената утеха за Адмон беше, че никой не бе споменал името на Исмаил Соуан.

Привечер на 22 юли 1987 година Исмаил Соуан пуска телевизора, за да гледа следобедните новини по Би Би Си в апартамента си в Хъл. Не беше контактувал с Мосад от април, когато Башар Самара беше дошъл в Хъл, за да се срещнат на градската железопътна гара, и беше казал на Соуан да не се набива на очи по никакъв повод, докато не се свържат с него или в случай, че Мустафа не направи опит да се види или чуе с него.

Сега обаче лицето на човека, за когото Мустафа бе заявил, че заслужава да умре, изпълва телевизионния екран. Карикатуристът

Наджи ал Али беше застрелян, когато излизал от редакцията на „Ал-Кабас“ в Лондон. Стрелецът произвел един-единствен изстрел, след което изчезнал. Куршумът беше минал през едната буза на карикатуриста и се бе забил в мозъка му. Първата реакция на Соуан беше, че атентаторът не е бил от Мосад или от „Форс 17“. И двете организации използваха едни и същи професионални похвати на убиване — няколко изстрела в главата и горната част на тялото. Покушението обаче приличаше на солова акция на аматьор. Според изявленията на полицията било предприето мащабно полицейско дирене, а колегите на карикатуриста намекваха, че нападението е дело на неназовани „силни врагове“, които Наджи си беше спечелил.

Соуан си спомни за един отдавнашен разговор с Мустафа. Той все повече се убеждаваше, че самият Ясер Арафат се е разпоредил за покушението. Той изведнъж се замисли дали не е единственият човек, на когото Мустафа е доверил убедеността си в необходимостта карикатуристът скоро да умре. Тогава Соуан реши, че е по-добре той и съпругата му да отлетят незабавно за Тел Авив. Но докато приготвяха багажа си, на вратата се почука. Впоследствие Соуан си спомня следното:

„Мъжът носеше два куфара. Той каза, че Мустафа спешно трябва да ги скрие някъде. Когато заявих, че искам да знам какво има вътре, той само се усмихна и ми каза да не се тревожа. «Онзи, който не задава въпроси, не чува и лъжи» беше всичко, което мъжът каза. Когато си тръгна, погледнах в куфарите. Бяха пълни с оръжие и експлозиви — вътре имаше достатъчно «Семтекс», за да бъде взривена кулата «Тауър» в Лондон, автомати АК–47, капсулдетонатори и разни машинарии.“

Исмаил набира специалния номер на Мосад за контакти в Лондон. Линията обаче е прекъсната. Тогава решава да се обади в израелското посолство. Оттам му казали, че Ари Регев и Яков Барад не са там. Поискал да разговаря с Башар Самара. Гласът от другата страна на линията го помолил да изчака. Обадил му се друг глас. Когато Исмаил казал името си, гласът отвърнал: „Времето е подходящо за почивка на някое слънчево място.“ Тези думи били сигнал за Соуан, че е време наистина да замине за Тел Авив.

Там, в хотел „Шератон“, той се среща с Яков Барад и Башар Самара. Той им обяснява какво е направил, след като е видял

съдържанието на куфарите. Те му казват да изчака, докато съобщят на началниците си. По-късно същата нощ Самара се връща и казва на Соуан да отпътува за Лондон със следващия полет. Когато пристигнал, щял да види, че са се погрижили за всичко.

Без да подозира какво го очаква, Соуан отлетял за Лондон на 4 август 1987 година. Там той тутакси бил арестуван от агентите на Специалните служби на летище „Хийтроу“ и обвинен в убийството на Наджи ал Али. Когато се възпротивил и заявил, че е агент на Мосад, агентите му се изсмели. Междувременно Соуан бил станал също толкова заменяем, колкото и карикатуристът, който беше издъхнал две седмици след покушението в една лондонска болница. Явно Соуан щял да бъде пожертван, за да си възвърнат благоразположението на правителството на Маргарет Тачър. Наличието на оръжие и експлозиви в апартамента на Соуан проваляше всичките му намерения да твърди, че е бил нает от Мосад. Оръжието и експлозивите били донесени в апартамента от саяним на Мосад.

В Лондон Ари Регев предал на МИ5, които от своя страна пък ги предали на Скотланд ярд, всички „доказателства“, които Мосад бяха „събрали“ за „участието“ на Соуан в терористични акции. Документите доказваха как Мосад са следили Соуан из Близкия изток, Европа и Великобритания, без да успеят да съберат достатъчно доказателства — засега. В момента, в който били открили оръжието и експлозивите, Мосад взели решение „в името на общата сигурност“ да предадат Соуан на британските власти.

Това решение мрачно напомняше за неписания закон на Мосад във всеки конкретен случай да предпочитат изгодата. Много време и пари бяха инвестирани в обучението на Соуан и работата му след това. Но когато моментът настъпи, това не бе имало никакво значение на фона на необходимостта Мосад да прикрие следите си във Великобритания. Соуан щеше да изиграе ролята на агнец, принесен в жертва пред олтара на Великобритания като пример за типа терористи, за които Мосад винаги бе предупреждавал. Разбира се, загубата беше голяма — Соуан беше свършил доста добра работа, въпреки че не бе успял да приключи с всички възложени му задачи. Но куфарите с оръжие и експлозиви бяха прекалено добра възможност, за да бъде пропусната. Това щеше да влоши отношенията на ООП с правителството на Маргарет Тачър и щеше да даде възможност на

Израел да представи Ясер Арафат като двоен агент и терорист, какъвто винаги е бил според Мосад. Винаги щеше да се намери друг Исмаил Соуан, който да бъде привлечен от хора на израелските служби, които не се притесняват да нарушават вече дадени обещания.

Мосад си отдъхнаха за цяла седмица, убедени, че никой няма да повярва на онова, което Соуан кажеше на британските агенти, които водеха разпитите.

Но Адмон не беше взел предвид отчаяните опити на Соуан да остане далеч от затвора. Той даде на разпитващите го агенти от Специалните служби подробно описание на наставниците си от Мосад, както и информация за всичко, на което го бяха научили. Постепенно полицията си даде сметка, че той може би казва истината. Бързо извикаха агента свръзка на МИБ в Тел Авив. Той също разпита Соуан. Всичко, казано от него за главната квартира на Мосад и за техните методи на работа, съвпадна с онова, което самият той знаеше. Наяве започна да излиза цялата роля, която Мосад бяха изиграли в случая.

Регев, Барад и Самара бяха екстрадирани от Великобритания. Израелското посолство в Лондон излезе със съобщение в своя защита: „Искрено съжаляваме, че правителството на Нейно Величество смята за подходящи взетите мерки. Израел не е действал срещу британските интереси. Наш единствен мотив винаги е била борбата срещу тероризма.“

Истината обаче не спаси Исмаил Соуан. През юни 1988 година той беше осъден на единадесет години затвор по обвинение в притежаване на оръжие и връзки с терористични организации.

Четири години след екстрадирането на тримата катци, които буквално бяха приключили дейността на Мосад във Великобритания, разузнавателните служби направиха своето повторно завръщане. Към 1992 година в израелското посолство в Кенсингтън вече работеха пет катци съвместно с МИБ и Специалните служби, и то по залавянето на дейци на ирански фракции със седалище във Великобритания.

Преди няколко години, през декември 1994 година, Исмаил Соуан беше освободен от затвора „Фул Сътън“, беше му върнат йорданския паспорт и беше депортиран със самолет до Аман.

Последният път, когато някой го видя, беше на излизане от летището с куфара, който Мосад му бяха дали преди толкова години, когато тръгваше за Лондон. Ала второто му дъно беше махнато.

От пустинното кралство той следеше отблизо заформящата се буря в Персийския залив, но преди нея стражата на моста „Мосад“ беше сменена. Осемгодишният период, през който Наум Адмон беше оглавявал тайните служби, приключи на еврейската Нова година — Рош Ашана. На негово място застъпи Шабтай Шавит, който наследи серия провали, сред които Полската афера, Ирангейт и разбира се, онези неупотребявани фалшиви британски паспорти, намерени в една телефонна будка във Франкфурт, които възвестиха началото на края на ерата „Адмон“. Но неговия наследник го очакваше нещо повече от пясъчна буря, връхлитаща откъм Йордания. Най-сетне беше ударил часът на Саддам Хюсеин, който беше решил, че е дошло времето да стане повелител на света.

16. ШПИОНИ В ПЯСЪЦИТЕ

На 2 декември 1990 година в южната част на Багдад в една канавка лежеше абсолютно неподвижно някакъв човек, загърнат в мръсна роба, каквито носят мъжете от чергарските племена, обитаващи пустинята. Зазоряваше се и пясъкът беше леденостуден. През нощта температурите паднаха доста под нулата. Главата на мъжа беше покрита с *хупта* от овча вълна — шапка, която го идентифицираше като човек от племето сарами — най-старата от ислямските секти на суфите, обитаваща обширните пустини на Ирак, чиито фанатизъм беше неразделна част от кодекса на честта, непознат на други племена. Ала лоялността на този мъж бе към родината му на близо хиляда километра в западна посока — Израел. Той беше катца.

Дрехите си беше взел от един склад на Мосад, в който се пазеха облекла от цял свят и който редовно се зареждаше и обновяваше. По-голямата част от облеклата се получаваша чрез саяними, които ги доставяха в посолствата на Израел по места, и се пренасяха до Тел Авив в дипломатически куфари. Произраелски настроени туристи изнасяха от враждебни арабски страни местни носии. Имаше и облекла, ушити по поръчка от управителката на гардеробната, която се грижеше и за склада. С годините тя и нейните шивачки си бяха извоювали репутацията, че стриктно спазват и най-малките детайли — дори използваша същите конци за шиене, характерни за съответния район.

Кодовото име на катцата беше Шалом и беше взето от един списък с псевдоними, пазен в Отдела за тайни операции. Рафи Ейтан даде идеята за този списък след залавянето на Айхман. Шалом Вайс беше един от най-добрите фалшификатори в Мосад, преди да се присъедини към екипа за залавянето на Адолф Айхман. Той беше починал от рак през 1963 година, но името му продължаваше да живее, тъй като катците го бяха използвали неколkokратно. Само неколцина високопоставени служители на ИДФ, Шабтай Шавит и шефът на

отдела, към който беше зачислен Шалом, знаеха за мисията му в пустинята.

През август 1990 година Саддам Хюсеин нахлу в Кувейт — инвазия, която се превърна в предвестник на последвалата Война в Залива. Иракската операция срещу Кувейт беше изключителен разузнавателен провал за западните служби — нито една от тях не беше предвидила онова, което се случи. Мосад се опита да провери достоверността на докладите, че Саддам складира химически оръжия в тайни складове южно от Багдад, което означаваше, че в обсега на тези оръжия попадеше не само столицата Кувейт, но и няколко израелски града.

В Мосад се съмняваха, че Ирак наистина притежава ракетите, нужни за изстрелването на бойните глави. Джералд Бул беше свален от сцената, а неговото супероръдие според американското сателитно разузнаване се беше разпаднало на съставните си части още след първото изпитание. Според специалистите на Шавит дори Саддам да притежаваше бойните глави, вероятността те да са заредени с химикали беше доста малка. Той и друг път беше отправял подобни заплахи.

Шабтай Шавит, който се държеше предпазливо като всеки човек на нов пост, смяташе въз основа на получените сведения, че вдигането на тревога би породило единствено ненужна паника. На Шалом беше възложена задачата да открие истината. Той беше изпълнил няколко мисии в Ирак преди това и веднъж в Багдад, където се представяше за бизнесмен от Йордания. В Багдад имаше саяним, който му помагаше. Ала тук, в обширната равна пустиня, той трябваше да разчита само на себе си и на способностите си, които бяха проверени за пореден път от неговите инструктори.

Шалом беше преминал тренировка по оцеляване в пустинята Негев, при която усвоил „тренираната памет“, тоест разпознаване на обект дори и при пустинна буря, и „съхраняване на идентичността си“ или как да се слива с околната среда. Той не сваляше дрехите си денонощно, за да им придаде износен вид. Прекара цял ден на стрелбището, където демонстрира рефлекс си за стрелба по бързодвижеща се цел и при сражение в тясно пространство. Прекара и един час с фармацевт, който му обясни кога да прибегва до лекарства

при спешни случаи в пустинята. Посвети цялата сутрин и на запаметяване на картите, които щяха да го преведат през пясъците.

За своите инструктори той беше само пореден номер — те нито го коряха, нито го хвалеха. Не даваха никакъв знак на Шалом как се представя — бяха като работи. Част от деня се използваше за физически натоварвания да върви под палещото обедно слънце, натоварен с раница, пълна с камъни. Постоянно отчитаха резултатите му, но никой така и не му каза дали покрива норматива. Друг тест се състоеше в това да го прекъснат насред някое упражнение и да му задават въпроси от рода на: „Едно бедуинско дете те забелязва — ще го убиеш ли, за да продължиш мисията си?“ или „Готвят се да те заловят — предаваш ли се или се самоубиваш?“, или пък „Натъкваш се на ранен израелски войник, изпълняващ друга мисия — спираш да му помогнеш или го отминаваш със съзнанието, че той така или иначе ще умре?“. Отговорите на Шалом не трябваше да са категорични — въпросите бяха измислени така, че да изпитат способността му да взема решения в критични ситуации. Колко време му отнемаше да формулира отговора си? Объркан или уверен беше, когато отговаряше?

Хранеше се само с храната, с която щеше да разполага в пустинята — концентрати, които размесваше със застояла вода, каквато би могъл да открие на места в пясъка. Проведе един сеанс с психиатър, който го научи как да овладява стреса и как да се отпуска. Лекарят искаше още да се увери, че Шалом ще бъде загрижен, тъй като по този начин той ще извлича максимална находчивост и безмилостност в непредвидими ситуации, с каквито неминуемо щеше да се сблъска в пустинята. Тестовете за установяване на способностите му имаха за цел да определят настоящата му емоционална стабилност и самоувереността му. Преценяваше се дали е развил симптоми на „вълк единак“ — тревожно състояние, което беше станало причина други катци да приключат преждевременно обещаващите си кариери.

Преподавател по местни диалекти седеше с него часове наред и го слушаше как говори на суфи-диалект. Шалом вече владееше перфектно фарси и арабски и бързо успя да овладее и този племенен диалект. Всяка нощ го закарваха и оставяха да спи в различни части на пустинята Негев. Той изравяше дупка в пясъка и си почиваше за кратко, като само склопяваше очи в дрямка, след което се преместваше на друго място, за да не се натъкне на инструкторите си, който го

преследваха. Ако бъдеше разкрит, това със сигурност би означавало, че мисията му ще бъде отложена и ще трябва да продължи да се обучава или просто ще бъде възложена на друг катца.

Не успяха да открият Шалом нито веднъж. Вечерта на 25 ноември 1990 година той се качи на борда на хеликоптер „Сикорски“ СН–536 от контингента на Централното регионално командване на израелските въоръжени сили.

Неговият екипаж беше обучен за мисията по отделна програма. В друга част на базата в пустинята Негев те упражняваха пилотиране на малка височина през въздушни препятствия нощно време. Специални турбини изхвърляха пясък срещу хеликоптера, така че да усъвършенстват способността на екипажа да пилотира при нестабилните въздушни течения в иракската пустиня. Пилотът винаги насочваше машината критично близо до земята. При друго тренировъчно упражнение инструкторите възсядаха стойките за приземяване, като същевременно стреляха по мишени силуети, докато пилотът се опитваше да задържи хеликоптера стабилен. Междувременно екипажът беше разучил и летателния си маршрут.

Единствено командващият офицер генерал-майор Дани Ятом знаеше маршрута, по който щяха да летят до границата с Ирак. Ятом беше член на елитното подразделение командоси „Саярет Маткал“ — израелските „Зелени барети“, които през 1972 година успешно бяха обсадили и освободили отвлечен белгийски самолет на летището в Тел Авив. Сред другите командоси в операцията беше и Бениамин Нетаняху. Приятелството на Ятом с бъдещия министър-председател щеше да му осигури по-късно шефското място в Мосад — пост, който също така щеше да сложи и край на отношенията му с Нетаняху. Но всичко това щеше да се случи в бъдеще.

В тази декемврийска утрин, докато Шалом надничаше над ръба на канавката, той въобще не подозираше, че дългото и опасно пътуване във вътрешността на вражеска територия е било предварително замислено в една конферентна зала в Кирия — щабквартирата на израелските въоръжени сили в Тел Авив.

Освен Ятом там присъстваше и Амнон Шахак, ръководителят на военното разузнаване Аман, както и Шабтай Шавит. Те се бяха събрали, за да обсъдят най-новата информация, дошла от дълбоко законспириран информатор в иранската терористична мрежа в Европа.

Информаторът, за когото единствено Шавит знаеше дали е мъж или жена, беше известен под буквата „И“. Шахак и Ятом предполагаха единствено, че той има достъп до строго охранявания секретен комплекс на третия етаж на иранското посолство в Бон, Германия. Комплексът включваше шест кабинета и комуникационен център. Етажът беше укрепен като бомбоубежище и се обслужваше денонощно от двадесет членове на Революционната гвардия, чиято задача беше да координират терористичните действия на Иран в Западна Европа. Неотдавна се бяха опитали да изнесат тайно от Ливан в Испания един тон „Семтекс“ и електронни детонатори, натоварени на кораб. Пратката трябваше да осигури експлозивите, необходими на редица проирански терористични групировки в европейските страни. По информация на Мосад испанските митнически власти бяха спрели кораба веднага след навлизането му в териториалните води на Испания.

През лятото на 1990 година обаче Иран преведе чрез посолството в Бон огромни парични суми, които трябваше да послужат за разширяване на влиянието на ислямския фундаментализъм и тероризъм в Европа. Сумите бяха изненадващо големи, като се има предвид, че Иран беше в състояние на икономическа криза след осемгодишната война с Ирак, която беше прекратена след примирието, сключено през 1988 година.

Ала през онзи ноемврийски ден в охраняваната заседателна зала в Кирия двойният агент не беше разкрил нова заплаха от Иран. Този път заплахата идваше от Ирак. „И“ се беше сдобил с копие на иракски подробен боен план, откраднат от самата секретна разузнавателна служба на Иран от военната щабквартира в Багдад, в който бе описано как ракети „Скъд“ ще бъдат използвани за изстрелване на химически и биологически оръжия срещу Иран, Кувейт и Израел.

Главният въпрос, който витаеше в съзнанието на всеки един от присъстващите в заседателната зала, беше: могат ли да се доверят на тази информация? „И“ неведнъж доказа достоверността на информацията, която предоставяше. Но колкото и важна да е била преди, сега бледнееше пред онова, което им беше изпратил. Все пак възможно ли беше бойният план да е част от заговор на иранското разузнаване, който целеше да накара Израел да нанесе изпреварващ

удар на Ирак? Беше ли разкрит „И“ и дали сега Иран не го използваше срещу Израел?

Опитите да се дадат отговори на тези въпроси носеха голяма доза риск. Беше нужно време, за да може някой катца да се свърже с „И“. Можеха да минат седмици, докато това станеше възможно — изваждането на информатор от дълбокото му прикритие беше бавен и деликатен процес. Ако се окажеше, че „И“ продължава да бъде лоялен, неговата безопасност можеше да бъде изложена на риск. Последниците от действия въз основа на пратения документ без предварителна проверка можеха да се окажат катастрофални. Евентуален изпреварващ удар със сигурност щеше да доведе до акт на отмъщение от страна на Ирак и това би разрушило постигнатата с много усилия коалиция във Вашингтон за прогонването на Саддам от Кувейт. Много от арабските членове на споменатата коалиция вероятно щяха да вземат страната на Ирак срещу Израел.

Единственият начин да бъде разкрита истината за откраднатия боен план беше да изпратят Шалом в Ирак. Прелитайки над пустинята, хеликоптерът беше минал и над ивица йорданска територия в непрогледния нощен мрак. Покрит с боя, която отразяваше радарите, и с приглушен шум на двигателите, хеликоптерът „Сикорски“ беше буквално неуловим дори и за най-чувствителните йордански радари. Машината летеше на тих режим на двигателя, така че перките не издаваха почти никакъв шум, докато достигна мястото на границата с Ирак, където трябваше да остави Шалом.

За броени секунди Шалом изчезна в нощта. Въпреки цялото обучение, нищо не можеше да го подготви достатъчно добре за този миг — той беше сам и за да оцелее, трябваше да се съобразява със заобикалящата го среда. Нямаше друго място на земята, което да крие такива изненади, като пустинята. Пясъчна буря можеше да се завихри буквално за минути, като предизвика такива промени в пейзажа, че да го погребее жив. Небето много по-често менеше багрите си и всяка от тях означаваше нещо различно. Трябваше сам да прави метеорологични прогнози, както и да се приспособи към околната среда, като остави ушите си да свикнат с тишината. Не биваше да забравя, че тишината в пустинята не приличаше на никоя друга. И никога не биваше да забравя, че първата му грешка можеше да се окаже и последна.

Три дни след като беше слязъл от хеликоптера през онази студена декемврийска нощ малко преди развиделяване, Шалом лежеше неподвижно в една иракска канавка. Под своята хунта той носеше защитни очила, чиито стъкла допълнително замъгляваха тъмния пейзаж, който го заобикаляше. Единственото му оръжие беше характерното за племето сарами — нож за лов. Бяха го научили да убива с него по много начини. Не знаеше дали ще прибегне до хладното оръжие, ако се появи някакъв по-силен враг, но не знаеше и дали не би се наложило да го обърне срещу себе си. Или просто би се самоубил със смъртоносното хапче, което носеше в чантата си. Откакто Ели Коен бе подложен на мъчения и убит, всеки катца, който действаше на територията на Иран, Ирак, Йемен или Сирия, имаше право да се самоубие, вместо да изчаква следователите с варварски похвати. Междувременно Шалом продължаваше да наблюдава и да чака.

Номадите в лагерите си на около километър от канавката бяха започнали да произнасят първите си за деня молитви. Лекият вятър донасяше лая на кучетата им, животните не се преставаха да напуснат лагера преди изгрев слънце — един от първите поведенчески модели, които Шалом беше научил за оцеляването в пустинята.

Според информацията, която му бяха дали, конвоят трябваше да се появи между лагерите и хълмовете отляво. За необученото око следата, по която щяха да се движат, би останала невидима. Ала за Шалом тя беше ясна като добре маркирано шосе — миниатюрните гънки в пясъка бяха направени от пустинни къртици, които копаеха своите проходи под следите, оставени от превозни средства.

Слънцето се издигна високо, когато конвоят най-накрая се появи — инсталация за изстрелване на ракета „Скъд“ и превозното средство, което я транспортираше. Намираше се на около километър от него, когато изведнъж спря. Шалом започна да прави снимки и да отчита времето.

На иракския екип му бяха необходими петнадесет минути, за да монтира и изстреля ракетата. След още няколко конвоят бързо се отдалечи към хълмовете. След няколко минути една от ракетите „Скъд“ можеше да удари Тел Авив или който и да било друг израелски град, ако изстрелването не беше тренировъчно. Шалом беше узнал

каквото му трябва. Очакваше го дълго пътешествие обратно до Тел Авив.

Шест седмици по-късно, на 12 януари 1991 година, Шалом беше в смесения екип на Мосад и военното разузнаване Аман, който заема местата си около заседателната маса в Обединеното командване на САЩ за стратегически операции — ДжСОК, във военновъздушната база „Поуп“, Джорджия. Под командването на центъра бяха „Зелените барети“ и „Тюлените“. Хората му поддържаха тесни работни контакти и с Мосад.

След завръщането на Шалом от Ирак Шавит беше уведомил генерал Карл Стайнър, под чието ръководство се намираще центърът, че Саддам не отправя голи заплахи. Якият като кавалерийски кон генерал имаше простоват маниер на държане и пиперлив език, който допаднаше на израелците. Аудиторията бързо забрави провлечения му говор, типичен за Тенеси, когато чу практичните му решения. Като главнокомандващ на стратегическите операции на нацията той знаеше цената на доброто разузнаване, а и неговият собствен опит в Близкия изток го беше убедил, че в Мосад са най-добрите професионалисти в бранша.

След нахлуването на Саддам в Кувейт, Стайнър поддържаеше редовни контакти със своите израелски колеги. Някои от познанствата му датираха още от 1983 година, когато като новопроизведен бригаден генерал той беше изпратен тайно от Пентагона в Бейрут, за да докладва директно на Съвета на началник-щабовете до колко Съединените щати ще се окажат замесени във войната в Ливан.

По-късно работи в близко сътрудничество с Мосад по време на отвличането на „Акиле Лауро“ и заедно със своите командоси от „Делта Форс“, пикира над една италианска военновъздушна база в Сицилия, където похитителите бяха спрели с отвличения самолет по време на бягството си от Египет към свободата. Италианските военни възпряха Стайнър да залови похитителите и за малко да се стигне до престрелка. Ядосан от намесата им, Стайнър преследва яростно лайнера със своя собствен военен самолет, но беше принуден да се откаже, когато и двата самолета навлязоха във въздушното пространство на Рим и диспечерите по въздушния контрол отправиха заплаха, че ще свалят самолета на „Делта Форс“ заради „въздушно пиратство“. През 1989 година Стайнър изпълняваше длъжността

главнокомандващ сухопътните войски при нахлуването в Панама и отговаряше за бързото залавяне на Мануел Нориега.

Единствено председателят на Съвета на началник-щабовете генерал Колин Пауъл и генерал Норман Шварцкопф, който ръководеше коалиционните сили, знаеха за връзките на Стайнър с Мосад. Докато генерал Шварцкопф се бореше да създаде отбранителна мисия по границата със Саудитска Арабия в случай на евентуално преминаване на иракски войски през Кувейт, офицерите от разузнаването под командването на Стайнър работеха в близко сътрудничество с Мосад за създаване на съпротивително движение вътре в Ирак за свалянето на Саддам от власт.

Когато генерал-майор Уейн Даунинг, командир от ДжСОК, свика срещата в заседателната зала, всички знаеха, че часовникът бавно отброява часовете до крайния срок, поставен от Организацията на обединените нации — 15 януари 1991 година, докогато светът можеше да прави усилия да води диалог с един глух човек в Багдад. Саддам продължаваше да говори за предречената от него „майка на всички войни“.

Даунинг започна, като напомни на своите слушатели, че Вашингтон все така настоява Израел да не се включва във войната. В замяна щеше да получи дългосрочни политически и икономически изгоди.

Отговорът на израелците бяха увеличени снимки на Шалом от монтирането на ракетата „Скъд“. Дойде ред и на техните въпроси. Ами ако предположим, че Саддам сложи ядрена бойна глава на ракета „Скъд“? Мосад с удовлетворение отбеляза, че Ирак вече е изградил съоръженията за производството на чудовищен механизъм, който даваше възможност на ракетите „Скъд“ да се монтират бойни глави. При това положение трябваше ли Израел да стои и да чака това да се случи? Какъв беше планът на коалиционните войски за унищожаването на ракетите „Скъд“, преди те да бъдат изстреляни? А имат ли представа американците с колко ракети „Скъд“ разполага Саддам?

Един от офицерите от разузнаването на Даунинг заяви, че те са „най-много“ петдесет.

„Според нас Саддам притежава десет пъти повече ракети, тоест близо петстотин“ — отговори Шабтай Шавит.

Присъстващите смаяно замълчаха. Тишината беше нарушена от въпрос на Даунинг. Може ли Шавит да посочи дислокацията им? Шефът на Мосад можеше да посочи единствено, че ракетите „Скъд“ са разположени в пустинята в Западен Ирак, както и в източната част на страната. Американците се съгласиха с Даунинг, че „на територията на Ирак има големи пустинни райони, където биха могли да скрият ракетите“.

— Следователно колкото по-бързо започнете, толкова по-добре — заключи Шавит, без да се опитва да прикрие притеснението си.

Даунинг обеща да се заеме сериозно с въпроса и срещата беше закрыта с повторното напомняне, че Израел трябва да остане извън приближаващия конфликт, но цялата информация, която Мосад и Аман могат да съберат, ще е добре дошла за коалиционните сили. Междувременно те можеха да бъдат спокойни, че Съединените щати и техните партньори щяха да се заемат с ракетите „Скъд“. Участниците в израелската военна делегация се прибраха у дома с усещането, че не са сключили добра сделка.

Малко след три часа сутринта на 17 януари 1991 година, часове след започването на операция „Пустинна буря“, седем ракети „Скъд“ удариха Тел Авив и Хайфа, като разрушиха хиляда петстотин осемдесет и седем сгради и раниха четиридесет и седем граждани.

По-късно същата сутрин министър-председателят Ицхак Шамир попита с леден глас по горещата телефонна линия с Вашингтон колко още израелци трябва да загинат, преди президентът Джордж Буш да предприеме нещо. Краткият телефонен разговор завърши с молбата на Буш да запазят спокойствие и предупреждението на Шамир, че Израел няма да остане още дълго страничен наблюдател.

Шамир вече беше наредил на израелски военни самолети да патрулират в северното въздушно пространство по протежение на границата с Ирак. Буш веднага обеща, че ако самолетите бъдат изтеглени в базите си, той ще изпрати „два пъти по-бързо“ две противоракетни батареи „Пейтриът“, които „допълнително да защитават израелските градове“ от ракетни нападения, както и че коалиционните войски „ще унищожат останалите ракети «Скъд» за броени дни“.

Израел обаче продължаваше да бъде обстрелван. На 22 януари една ракета падна и в предградието „Рамат Ган“ на Тел Авив.

Деветдесет и шест души бяха ранени, някои от които тежко. Трина починаха вследствие сърдечни удари. Звукът от експлозиите се чуваше и в щабквартирата на Мосад. От Кирия Амнон Шахак се обади направо в Националния военен команден център на втория етаж на Пентагона. Неговото обаждане беше по-кратко и от това на Шамир. Той предупреди: „Направете нещо или Израел ще предприеме незабавни действия!“

Няколко часа по-късно Даунинг и неговите командоси вече бяха на път към Саудитска Арабия. В малкото градче Ар Ар на границата с Ирак ги очакваше Шалом. Беше облечен в маскировъчна униформа на британската армия. Не си направи труда да обясни, а и никой не го попита как се е сдобил с нея. Носеше сензационни новини. Можеше да твърди със сигурност, че на по-малко от тридесет минути летателно време има разположени четири инсталации за „Скъд“.

— Да вървим! — въодушеви се Даунинг. — Да им подпалим задниците!

Хеликоптер „Чинук“ транспортира екипа в иракската пустиня. Те разполагаха и с ленд роувър, специално пригоден за терени, наподобяващи лунен пейзаж. След час ракетите бяха открити. По обезопасената радиовръзка водачът на командосите повика американските изстребители бомбардировачи, снабдени с мунициии 500-килограмови бомби. Над тях летеше хеликоптер „Блек хоук“, който записваше с видеокамери операцията.

Няколко часа по-късно копие от видеозаписа беше показано на Шамир в кабинета му в Тел Авив.

След друго телефонно обаждане от Джордж Буш министър-председателят заяви, че Израел твърде дълго останал във от конфликта. Нито един от двамата не спомена ролята на Мосад.

През оставащите дни от Войната в Залива ракетите „Скъд“ убиха и раниха около петстотин души, сред които и сто двадесет и осем американци, пострадали от паднала в Саудитска Арабия ракета. Над четири хиляди израелци останаха без покрив над главите си.

Като последица от Войната в Залива Мосад и Аман бяха подложени на ожесточени атаки по време на закритите сесии на Подкомисията по външни работи и надзор над дейността на разузнаването към Кнесета. Обвиняваха и двете служби за това, че не са успели да предвидят нахлуването в Кувейт или „да предупредят

достатъчно рано“ за заплахата от страна на Ирак. От комисията изтече информация за словесни двубои между шефа на Аман Амнон Шахак и Шабтай Шавит, както и между членове на комисията. След един подобен сблъсък шефът на Мосад за малко не си подаде оставката. Но въпреки яростта си Шавит си даде сметка, че не всичко е изгубено.

Отделът за водене на психологическа война към Мосад — ЛАП, обикновено разпространяваше дезинформации с цел очерняне на враговете на Израел чрез журналисти от чужди медии. Сега обаче отделът съсредоточи усилията си върху националните медии. Предпочитани репортери бяха повикани и им бе обяснено, че проблемът не е резултат от неефективна разузнавателна дейност, а от навика на израелската общественост да се произнася по важни въпроси в тази сфера.

Подобни истини бяха разпространявани и от Отдела за психологическа война. Неговите специалисти твърдяха, че няма друга страна, подобна по територия и брой на населението с Израел, която да има достъп и да използва толкова много информация, събрана чрез разузнавателна дейност. Нито една друга служба не можеше да се сравнява с Мосад при анализиране на модела на мислене и намеренията на враговете на държавата. Мосад държеше рекорда по объркване и осуетяване на плановете на силите, които не даваха покой на Израел вече почти петдесет години. Отделът вдигна шум и откри, че в медиите с готовност приемат „вътрешната“ информация, която им предлага.

Появиха се редица статии, които напомняха на читателите, че въпреки намаления малко преди Войната в Залива военен бюджет Мосад продължава своята дейност в Ливан, Йордания, Сирия и Ирак. Между редовете можеше да се прочете, че Мосад е потърпевша, защото политиците не са успели да разпределят добре военния бюджет. Това беше позната тема, която гарантираше успех. За силно напласеното население, което все още се възстановяваше след падналите ракети „Скъд“, твърденията, че в основата на всичко стои липсата на пари, пренасочи критиките от Мосад към политиците. Изведнъж се намериха средства. Израел, който толкова дълго време беше разчитал на сателитни данни от Съединените щати, много бързо създаде своя собствена шпионска сателитна програма. Първостепенен приоритет беше да се изстреля сателит за военно наблюдение на Ирак.

Усилено започнаха да се произвеждат нови сателити за противоракетна отбрана „Хец“, а от Съединените щати бяха поръчани няколко инсталации „Пейтриът“.

Подкомисията по разузнаването губеше позиции поради силните настроения сред обществеността в защита на Мосад. Шавит триумфираше. Той се беше заел да затвърди позициите на Мосад и беше на път да успее. На дълбоко законспирирани натури в Ирак беше наредено да разберат каква част от арсенала на Саддам от химически и биологични оръжия е останал непокътнат след съюзническите бомбардировки.

Скоро те съобщиха, че Ирак все още притежава големи количества биологично оръжие за заразяване с антракс (синя пъпка), дребна шарка, вируса „Ебола“, както и химически нервнопаралитични вещества, достатъчни да умъртвят не само всички мъже, жени и деца в Израел, но и значителна част от населението на планетата.

Въпросът, който стоеше сега пред Шабтай, пред другите шефове на разузнавателни служби в Израел, както и пред политиците, беше дали да обявят публично тази информация. Оповестяването ѝ със сигурност щеше да породии страх и паника в Израел, а можеше да има и други негативни последици в световен мащаб. Туристическият поток към страната буквално беше пресъхнал след Войната в Залива. Израелската икономика беше пред срив, а чуждестранните инвестиции почти секнаха. Разкриването на факта, че Израел продължава да е в обсега на смъртоносните оръжия на Ирак, нямаше да привлече нито нови туристи, нито пари.

Разпадането на коалицията, създадена за Войната в Залива, чиито арабски членове не бяха склонни да водят война срещу своите събратя араби, породии нарастващо съчувствие към несъмнено трудното положение в Ирак. Свидетелствата за масовите поражения, причинени от бомбардировките на съюзниците, както и продължаващите страдания на невинни граждани предизвикаха емоции навсякъде в Близкия изток и подсилиха враждебността на арабската общност към Израел. Всяко решение на Тел Авив да публикува подробности за останалия арсенал от химически и биологични оръжия в Ирак щеше да се възприеме в проарабски настроените западни държави като опит от страна на Израел да убеди Съединените щати и Великобритания да нанесат нови удари срещу Ирак.

Решението за оповестяване на сведенията за арсенала на Саддам беше повлияно и от внимателно дирижираните тайни преговори за прекратяване на конфликта между ООП и Израел. През 1992 година тези преговори се преместиха в Норвегия и се развиваха благоприятно. Беше усетен значителен напредък, макар че щеше да мине цяла година, преди да бъде постигнато споразумение, ратифицирано публично през октомври 1993 година, когато Ясер Арафат и министър-председателят Ицхак Рабин си подадоха ръка на моравата пред Белия дом под благосклонната усмивка на президента Бил Клинтън. За всеки един от тях това беше дипломатически триумф.

Не всеки служител на Мосад обаче споделяше надеждата, че формулата „земя за мир“ (палестинска територия в замяна на прекратяване на бойните действия) ще проработи. Ислямският фундаментализъм беше в апогея си, а съседите на Израел Йордания, Египет и Сирия периодично търпяха нападения от екстремистки сили в Иран. За моллите от Техеран Израел си оставаше държава на пари. Мосад, както и повечето израелци смятаха за нереалистична мечта установяването на траен мир с ООП. Ционистки настроените кръгове в Израел не изпитваха голямо желание да се спогодят с арабите — всеки елемент от тяхната религия и култура се смяташе от ционистите за по-нисш и упадъчен. Те не вярваха, че подписаното споразумение в Осло гарантираше бъдещето на тяхната Обетована земя, както и че двете нации ще живеят заедно ако не щастливо, то поне в условията на взаимно уважение и зачитане.

Всички тези моменти бяха взети под внимание от Шабтай Шавит, преди да вземе решение дали да оповести сведенията за арсенала на Ирак. Накрая той все пак реши да запази в тайна информацията, за да не унищожи оптимизма извън Израел след споразумението във Вашингтон. Освен това при влошаване на ситуацията винаги можеше да огласи информацията за складираните смъртоносни оръжия на Ирак. Образът на безмилостния Саддам, който дава заповед на свой агент да зарази с антракс подлез на Ню Йорк, или терорист, който пуска вируса „Ебола“ във вентилационната система на претъпкан „Боинг 747“, така че всеки един от пасажерите се превръща в биологическа бомба с часовников механизъм, способна да зарази с вируса хиляди други хора, преди истината да бъде открита — това бяха сценарии, които експертите на Мосад по психологическа война можеха

да използват умело за настройване на общественото мнение срещу Ирак, когато му дойде времето.

Два други инцидента, информацията за които беше надлежно скрита от Мосад, също можеха да причинят огромни щети и неудобство на Съединените щати.

През една декемврийска вечер на 1988 година самолет на „Пан Американ еървейс“, полет 103 от Лондон за Ню Йорк, експлодира във въздуха над Локърби, Шотландия. След броени часове служителите на Отдела за психологическа война телефонираха на своите познати в медиите, като ги убеждаваха да разпространят новината, за наличието на „неоспоримо доказателство“, че Либийската джамахирия чрез своята разузнавателна служба е извършила престъплението. (Авторът на настоящата книга получи обаждане с подобно искане от свой източник в същия отдел буквално часове след нещастния инцидент.) Западът веднага наложи санкции на режима на Кадафи. Съединените щати и Великобритания обвиниха двама либийци за унищожения самолет на „Пан Ам“. Кадафи отказа да предаде на съд двамата мъже.

След това Отделът за психологическа война обвини Сирия и Иран, че са участвали в заговора за взривяването на самолета над Локърби. Процесът срещу режима в Дамаск не установи нищо друго освен добре познатата подкрепа за финансирания от държавата тероризъм. Що се отнася до Иран обаче, обвинението беше много по-конкретно — самолетът на „Пан Ам“, полет 103, е бил унищожен като отмъщение за сваления на 3 юли 1988 година ирански пътнически самолет в Персийския залив от американския кораб „Винсенс“, в който загинаха двеста и деветдесет души. Това беше трагична грешка, за която Съединените щати се бяха извинили официално.

Отделът за психологическа война обвини Народния фронт за освобождение на Палестина за съучастие в заговор за свалянето на самолета. Нито един от журналистите, които писаха по този въпрос, не се замислиха защо Либия, сочена като истинския организатор, е трябвало да потърси помощта на Сирия и Иран, да не говорим за палестинска групировка.

Според източник от британското разузнаване „на Отдела за психологическа война се отваряше златна възможност. Локърби беше идеалният повод да се напомни на света, че съществува терористична мрежа — факт, който отделът не пропускаше да спомене. Това обаче не

беше нужно при случая «Локърби». Всъщност споменаването на прекалено много имена можеше да има обратен ефект. Ние знаехме, че виновни са единствено либийците.“ Имаше обаче някои факти по случая „Пан Ам“, полет 103, които затрудняваха приключването на процеса по обичайния начин.

Инцидентът със самолета стана точно по времето, когато Джордж Буш беше избран за президент и неговият екип във Вашингтон се опитваше да се ориентира в ситуацията в Близкия изток, за да може Буш „да направи големия удар“ веднага щом влезе в Овалния кабинет.

Буш заемаше поста директор на ЦРУ през периода 1976–1977 година, когато държавният секретар Хенри Кисинджър до голяма степен диктуваше произраелската политика на Вашингтон. Публично Буш поддържаше добронамереното отношение на Рейгън към Израел, но годините, прекарани в ЦРУ, го бяха убедили, че Рейгън „е имал мъглява представа за Израел“. В момента, когато очакваше да бъде избран за президент, Буш не се нуждаеше от напомняне как през 1986 година Съединените щати бяха принудени да отменят оръжейна сделка за близо милиард и деветстотин милиона долара с Йордания, когато израелското лоби в Конгреса се беше намесило. Буш беше заявил пред екипа си, че като президент няма да толерира подобна намеса в правото на „благочестивите американци да правят бизнес с когото и където пожелаят“. Тази позиция щеше да изиграе своята роля в инцидента със сваления самолет на „Пан Ам“.

На борда на самолета, който излетя от Лондон през онази декемврийска нощ на 1988 година, пътуваха и осем агенти на американското разузнаване, които се връщаха от мисия в Близкия изток. Четирима от тях бяха редовни агенти на ЦРУ начело с Матю Ганън. На борда беше и майор Чарлс Макий от американската армия със своя екип от експерти по освобождаването на заложници. Те се връщаха от Близкия изток, където бяха проучили възможностите за освобождаване на чуждите заложници, държани все още в Бейрут. Въпреки че разследването на нещастията над Локърби беше под юрисдикцията на шотландски екип, агенти на ЦРУ се появиха на мястото на инцидента веднага щом все още затвореният и като по чудо останал непокътнат куфар на Макий беше намерен. Незабавно куфарът бе иззет от мъж, легитимиран се като агент на ЦРУ, макар че след това

никой не можа да го идентифицира. По-късно куфарът беше върнат на шотландските следователи, които в графата за съдържанието му написаха „празен“.

Никой не се поинтересува какво се е случило с вещите на Макий, нито защо е пътувал с „празен“ куфар. Тогава обаче никой не подозираше, че агентът от ЦРУ може да е взел от куфара информация, която би обяснила защо е бил унищожен самолетът на „Пан Ам“. Багажът на Ганън така и не бе включен в описа, което породило съмнението, че бомбата всъщност е била поставена именно в неговия куфар. Не беше намерено и задоволително обяснение как или защо агент на ЦРУ би носил бомба в куфара си.

Програмата за журналистически разследвания на телевизия Пи Би Ес „На предната линия“ впоследствие оповести, че е открила причината за нещастията. Самолетът на „Пан Ам“, 103, беше излетял от Франкфурт, където пасажерите от Близкия изток за Щатите бяха прехвърлени на полет 103. Сред тях били Ганън и неговият екип от ЦРУ, които направили връзката чрез полета на „Еър Малта“. Багажът им по нищо не се различавал от куфарите, които всеки ден минаваха през ръцете на носачите на летището във Франкфурт. Един от тях работел за терористична организация. Някъде в багажните отделения на летището носачът скрил куфара със заложената в него бомба. Заповедта била да намери прехвърлен от свързващия полет куфар, приличащ на предварително дадения му и да ги размени. Тази версия бе приемлива, но само една от многото, които се опитваха да обяснят наличието на бомбата на борда на самолета.

Застрахователите на самолетната компания, които съвсем разбираемо полагаха усилия да докажат, че експлодирането на самолета на „Пан Ам“ е било терористичен акт, за който те не носеха отговорност, бяха наели една нюйоркиска частна детективска агенция на име „Интерфор“. Агенцията бе основана през 1979 година от израелеца Ювал Авив, емигрирал в Съединените щати предишната година. Авив твърдеше, че е бивш служител на Мосад, което службата впоследствие отрече. Въпреки това Авив беше убедил застрахователите, че има връзки и контакти, които ще му помогнат да открие истината.

Когато получиха доклада му, те бяха смаяни. Авив беше направил заключението, че нападението е било планирано и

извършено „от екип под прикритие на ЦРУ, базиран в Германия, който е подсигурирал операция по транспортиране на наркотици от Близкия изток до Съединените щати през Франкфурт. ЦРУ не е предприела никакви мерки, за да осуети операцията, тъй като трафикантите са им помагали да прехвърлят оръжия в Иран по линия на сделката оръжие — заложенници. Методът на контрабанда на наркотици е доста прост. Някой пасажер предава багажа си преди полета, а негов съучастник, който работи в багажното отделение, го заменя с идентичен куфар, съдържащ наркотиците. През фаталната нощ един сирийски терорист, запознат с извършването на подобни операции, сменил един куфар с подобен на него, в който имало бомба. Целта му била да унищожи агентите от американското разузнаване, за които Сирия разбрала, че ще използват въпросния полет.“

В доклада си Авив твърдеше, че Макий е научил за „прикритие на екип от ЦРУ“, който работел под кодовото наименование КОРЕА, както и за неговите членове, които действали в близко сътрудничество с една от онези мистериозни личности, която намира своя ниша в света на разузнаването. Монзер ал Касар си беше изградил репутация на търговец на оръжие в Европа, снабдявал дори полковник Оливър Норт, който го предавал на никарагуанските контри през периода 1985–1986 година. Ал Касар поддържаше връзки и с организацията на Абу Нидал, а и семейните му връзки бяха доста съмнителни. Али Иса Дуба, шеф на сирийското разузнаване, беше негов зет, а съпругата на Ал Касар — роднина на сирийския президент. В доклада си Авив твърдеше, че Ал Касар е намерил в лицето на КОРЕА партньор за контрабандата на наркотици. Екипът е бил подготвен няколко месеца преди взривяването на самолета на „Пан Ам“. По-нататък в доклада се твърдеше, че Макий бил разкрил пъкления план, докато контактувал със свързките си от подземния свят в Близкия изток, опитвайки се да намери начин да спаси заложенниците в Бейрут. Авив заявяваше в доклада си, че „Макий възнамерявал да отнесе в Съединените щати доказателства за връзката между Ал Касар и екипа под прикритие на ЦРУ“.

През 1994 година Джоуел Байнерман, издател на израелски дайджест с разузнавателни материали, публикувани в „Уолстрийт джърнъл“, „Крисчън сайънс монитор“, както и в британския „Файненшъл таймс“, написа следното: „Двадесет и четири часа преди

полета Мосад подхвърли на германската Федерална криминална дирекция (ФКД) информация, че вероятно има заложена бомба в самолета, който се готви да извърши полет 103. ФКД на свой ред подшушна това на екипа КОРЕА към ЦРУ, който в момента работеше извън Франкфурт, и те казаха, че ще се погрижат за всичко.“

Адвокатът на „Пан Ам“ Грегъри Булър изпратил призовки на ФБР, ЦРУ, Федералната служба по авиация, Управлението за контрол върху лекарствените средства — ДЕА, Съвета за национална сигурност и Агенцията за национална сигурност — АНС, да съобщят каквото знаят, но по-късно, твърди той, „правителството анулира призовките му по съображения за националната сигурност“.

Нито авторите на програмата „На предната линия“, нито Ювал Авив, нито Джоуел Байнерман можеха да дадат задоволителни отговори на наболелите въпроси. Ако действията на КОРЕА бяха прикривани, докъде стигаше подкрепата за този екип в ЦРУ? Кой се бе разпоредил? Дали този човек или тези хора бяха наредили изземването на смущаващата информация от куфарчето на Макий? Защо германската Федерална криминална дирекция беше сигнализирала екипа на КОРЕА за информацията? Случайно ли беше това? Или беше мотивирано от предварително взето решение, че действията на КОРЕА са станали неприемливо опасни за другите екипи в ЦРУ? И в какво точно се състояха „съображенията за националната сигурност“, заради които бяха анулирани призовките, изпратени от адвоката на „Пан Ам“?

Тези въпроси бяха задавани през годините в тесен кръг в различните разузнавателни служби, но отговорите бяха грижливо пазени, както и истината за пълните размери на трагедията. Защо Мосад беше изпратил един от своите катци в Лондон на север до Локърби часове след взривяването на самолета на „Пан Ам“?

До момента Мосад беше запазила в тайна цялата информация за взривения самолет, с която разполагаше. Има източници, които не желаят имената им да бъдат назовавани, тъй като животът им може да бъде подложен на опасност, и които твърдят, че Мосад пази грижливо информацията си като коз, в случай че Вашингтон увеличи натиска си върху Мосад да прекрати дейността си в Съединените щати.

Има още един инцидент, който може да се окаже също толкова неудобен за американското разузнаване. Той засяга смъртта на Амирам

Нир — любителя на трилъри с Джеймс Бонд, който замени Давид Кимше като основна фигура в аферата „Ирангейт“.

Амирам Нир беше идеалният кандидат за поста съветник по въпросите на борбата с тероризма на министър-председателя Шимон Перес. Изобретателен, любознателен, алчен, хитър и безмилостен, Нир притежаваше вулгарен чар, разпуснатост, цинизъм и способността да прави неочаквани ходове, да нарушава правилата и да пренебрегва установената практика да не се смесват факти и измислици. Може би защото някога беше работил като журналист.

Познанията си за разузнаването беше получил като репортер в израелската телевизия, а след това и в най-големия всекидневник в страната „Йедиот Ахронот“, собственост на фамилията Мойсей, от която бе съпругата му. Издателската империя представляваше всичко онова, което Робърт Максуел никога не беше успял да постигне — символ на уважение и финансова сигурност. Към служителите прилагаша старата максима — справедливо заплащане на упорития труд. Женитбата на Нир го направи не само съпруг на една от най-богатите жени в Израел, но му осигури и свободен достъп до най-високите етажи на политиката в страната.

Въпреки това, когато през 1984 година Перес го назначи на един от най-влиятелните и секретни постове — съветник на премиера по борбата с тероризма, обществото бе изненадано.

Нир беше на тридесет и четири години и единственият му опит в разузнавателната сфера идваше от кратък курс към ИДФ. Дори и приятелите му бяха единопдушни, че за новия му пост суровият външен вид не е достатъчен.

Шефът на Мосад Наум Адмон беше първият, реагира на назначението на Нир — той дори промени структурата на Комисията на ръководителите на служби, за да не може Нир да участва в дебатите. Това не притесни Нир и първите няколко седмици той побърза да се запознае с цялата документация, до която имаше достъп. Веднага съсредоточи вниманието си върху все още продължаващата операция „оръжие за Иран“. Усетил възможността да докаже себе си, Нир убеди Перес да поеме ролята на Давид Кимше. Освен с неуморимия си наставник Ари Бен Менаше Нир работеше още и с Оливър Норт.

Скоро Нир и Норт станаха неразделни и заедно поеа на работни обиколки из цял свят. По време на своите пътувания те съставиха план

как да реализират със зашеметяващ успех сделката „оръжия — заложници“. Възнамеряваха да заминат за Техеран, за да се срещнат с иранския лидер и да преговарят за освобождаване на заложниците.

На 25 май 1986 година под прикритието на техници, наети от националния превозвач на Ирландия „Еър Лингъс“, Нир и Норт отлетяха от Тел Авив за Техеран с израелски самолет с изрисувана детелина. На борда на самолета имаше деветдесет и седем ракети ТОО и набор от резервни части за ракети „Хоук“. Нир пътуваше с фалшив американски паспорт, осигурен му от Норт.

Норт като вярващ евангелист беше убедил президента Рейгън да напише посвещение на една Библия, която носеха като подарък за ревностния мюсюлманин аятолах Рафсанджани. За домакините носеше още шоколадова торта и комплект пистолети „Колт“. Всичко това напомняше удивително много онези отдавна отминали времена, когато търговците разменяха стоки с индианците срещу земя в Манхатън.

Мосад разбра за мисията едва когато самолетът навлезе във въздушното пространство на Иран. Реакцията на Наум Адмон беше окачествена като „нажежен до бяло гняв“.

За щастие иранците върнаха неканените гости и използваха мисията им като повод за яростна пропаганда срещу Съединените щати. Рейгън побесня. В Тел Авив Адмон нарече Нир „каубой“. Въпреки всичко Нир успял да запази поста си в правителството още десет месеца, когато изстрелите из засада от разузнавателната общност преминаха в картечен огън от настоявания да бъде отстранен. През тези месеци през бюрото му минаха случаите на Хиндави, Вануну и Соуан, но всичките му предложения за разрешаването им бяха отхвърляни с ледено пренебрежение от Мосад.

През март 1987 година, нежелан във Вашингтон и изолиран от Тел Авив, Амирам Нир подаде оставка като съветник на министър-председателя по въпросите на борбата с тероризма. Тогава започнаха и проблемите с брака му, приятелският му кръг се стесни. Ари Бен Менаше остана един от малкото хора, които свързваха Нир с миналото. В началото на 1988 година Нир напусна Израел и се установи в Лондон.

Там той заживя с красивата чернокоса канадка двадесет и пет годишната Адриана Стантън, която се бе представила като секретарка

от Торонто и се бе запознала с Нир по време на едно от пътуванията му. Неколцина агенти на Мосад смятаха, че тя е свързана по някакъв начин с ЦРУ и е една от жените, които управлението използваше в операции капани. В Лондон Нир се подвизаваше като представител за Европа на мексиканската компания за изкупуване на авокадо „Нукал де Мекико“ с централа в Уруапан. Компанията контролираше една трета от националния износ на авокадо.

Но не авокадото доведе Ари Бен Менаше в дома на Нир една дъждовна ноемврийска вечер на 1988 година. Той искаше да знае какво точно се кани да разкрие Нир като главен свидетел в приближаващия процес срещу Оливър Норт за ролята му в скандала Иран — контри. Нир даде ясно да се разбере, че свидетелските му показания ще причинят много неудобства както на администрацията на Рейгън, така и на Израел. Той възнамеряваше да обясни колко лесно е било да се избегнат обичайните пречки и неясноти при осъществяването на незаконни операции, в които са въввлечени и редица страни, сред които ЮАР и Чили. Добави още, че иска да напише и книга, която според него щяла да го направи човека, разкрил най-голяма секретна информация в историята на Израел. Ари Бен Менаше си уреди среща с Нир след посещениято си в „Нукал“ в Мексико. Междувременно гостът предупреди Нир „да внимава с онази жена“, след като Адриана Стантън ги остави да разговарят насаме. Бен Менаше не разкри какво точно е провокирало предупреждението и като винаги бе загадъчен: „Познавах я отпреди и макар Нир да не знаеше, Адриана Стантън не бе истинското ѝ име.“

На 27 ноември 1988 година Нир и Стантън пътуваха заедно до Мадрид под измислени имена. Той се представяше като Патрик Уебър — името, което бе използвал по време на злополучната си визита в Техеран. В списъка на пасажерите за полета на „Иберия“ Стантън фигурирала като Естер Ария. Защо бяха закупили самолетни билети под фалшиви имена, при условие че и двамата пътували с истинските си паспорти — израелски и канадски, няма да се разбере никога. Другата загадка е защо са летели първо до Мадрид, след като е имало няколко директни полета до Мексико сити. Дали Нир не е искал да впечатли любовницата си колко лесно може да заблуждава хората? Или

дълбоко в съзнанието си вече е изпитвал страх след посещението на Ари Бен Менаше? Както последвалите събития, така и тези въпроси ще останат без ясен отговор.

Пристигнаха в Мексико сити на 28 ноември. На летището ги очакваше мъж, който така и никога няма да бъде идентифициран. Тримата отпътуваха заедно за Уруапан, където пристигнаха следобед. Там Нир нае една „Чесна Т 210“ за чартърен полет от малкото летище за пътнически превози на Уруапан.

Нир продължаваше да се държи странно и противоречиво. Нае самолет под името Патрик Уебър с кредитна карта на същото име и уреди един пилот да ги закара до фабриката на „Нукал“ след два дни. В местния хотел те наеха обща стая, като Нир се регистрира с истинското си име. Мъжът, който ги посрещна на летището в Мексико, изчезна също така мистериозно, както се бе появил.

На 30 ноември Нир и Стантън пристигнаха на малкото летище в Уруапан. Този път ги придружаваше друг мъж. В списъка на пасажерите той фигурираше като Педро Еспиенос Унтадо. Остава загадка за кого е работил. Не е ясно също защо в списъка на пасажерите Нир и Стантън са използвали истинските си имена. Не се знае дали пилотът е забелязал несъответствието между името Нир и другото, под което е била наета чесната.

Самолетът потегли при добри атмосферни условия. На борда бяха пилотът, помощник-пилотът и техните трима пасажери. След сто и шестдесет километра изведнъж се появи проблем с двигателя на чесната и няколко минути по-късно самолетът се разби. Нир и пилотът загинаха на място. Стантън бе тежко ранена, а помощник-пилотът и Унтадо по-леко. Когато на мястото на катастрофата пристигна първият спасител Педро Кручет Унтадо вече бе изчезнал безследно. Друга загадка е откъде се е появил Кручет. Той твърдял, че работи за „Нукал“, но фабриката се намирала на доста голямо разстояние от мястото на инцидента. Той не могъл да даде сносно обяснение защо се е намирал толкова близо до местопроизшествието. Когато полицията поискала от него документ за самоличност, заявил, че е загубил личната карта по време на борба с бикове. Оказало се, че Кручет е аржентинец, пребиваващ в Мексико незаконно. Когато обаче това било установено, той също бил изчезнал. На мястото на катастрофата Кручет открил и идентифицирал тялото на Нир и придружил Стантън

до болницата. Бил с нея, когато местен репортер дошъл, за да търси подробности за инцидента.

Джоуел Байнерман, издателят на израелския дайджест за разузнаване и политика, пише: „Една млада жена заявила, че Кручет е там. Когато отишла да го доведе, на вратата се появила друга жена и казала на журналиста, че Кручет не е там и че никога не е чувала това име. Тя твърдяла, че присъствието на Стантън в чесната е чисто съвпадение и че тя няма никаква връзка с «израелците». Тя отказала да съобщи името си и споменала единствено, че е в Мексико като туристка от Аржентина.“

Стантън заплете загадката още повече. Според израелския журналист Ран Еделист през 1997 година Стантън заявила пред следователите на катастрофата: „Докато била още в шок, тя видяла Амирам Нир на няколко метра встрани да ѝ маха и да я успокоява с нормален глас: «Всичко ще бъде наред. Вече ни идват на помощ!» През следващите няколко дни тя на два пъти се убедила, че Нир е жив.“

Тялото на Нир бе върнато в Израел за погребение. Над хиляда опечалени присъстваха на траурната церемония, в своето надгробно слово министърът на отбраната Ицхак Рабин говори за „мисиите на Нир из непознати места в изпълнение на секретни задачи и дълбоко заключените в сърцето му тайни“.

Дали Амирам Нир не е бил убит, за да не разкрие никога тези тайни? Дали тялото в ковчега е било наистина на Нир? Или е бил убит преди катастрофата? Ако е така, кой го е извършил? В Тел Авив и Вашингтон тези въпроси все още се посрещат с гробно мълчание.

Два дни след катастрофата Ари Бен Менаше излезе от една пощенска станция в центъра на Сантяго, Чили. Придружаваха го двама бодигардове, чието присъствие смяташе за наложително. Ето какво разказва той за случилото се: „Прозорецът, покрай който минавах, се разби на парчета. После нещо се заби в металното, направено по поръчка дипломатическо куфарче, което носех в ръка. С двамата бодигардове веднага залегнахме на земята, дадохме си сметка, че някой стреля по нас.“

Стантън също смяташе, че животът ѝ е в опасност. Според Еделист неговите информатори от разузнаването му казали, че „тя се е превърнала в отшелник, претърпяла е пластична операция и е променила коренно външния си вид“.

След този случай Мосад затвърди мнението си, че ЦРУ е отговорно за убийството на Нир. Според Ари Бен Менаше „израелското разузнаване винаги е твърдяло, че става дума за много добре изпирана операция на ЦРУ. Смъртта на Нир сложи край на притесненията на Рейгън и Буш по време на процеса срещу Оливър Норт.“

В подкрепа на тази теория се изказа и един командир от Военноморските сили на Съединените щати, придружавал Нир по време на посещението му като търговец на плодове в Техеран с цел освобождаване на заложниците в Бейрут. Историята, разказана от командира, се въртеше около твърдението му, че на 29 юли 1986 година Нир се е срещал с Джордж Буш, по онова време вицепрезидент, в хотел „Цар Давид“ в Ерусалим, за да го осведоми за продължаващата търговия с американски оръжия през Израел за Иран. Според писателя Джоуел Байнерман: „Нир записал тайно разговора. Този запис му осигурявал доказателството, свързващо Буш със сделката «оръжие — заложници». На срещата присъствали още Макий и Ганън, които по-късно намерили смъртта си в злополучния самолет на «Пан Ам» над Локърби.“

Джоуел Байнерман описва едно посещение на същия този командир в щабквартирата на ЦРУ в Ленгли, където се срещнал с Оливър Норт няколко месеца преди началото на процеса срещу полковника. По думите на Байнерман командирът запитал Норт: „Какво се е случило с Нир?“ Норт му отговорил, че Нир е бил убит, тъй като е заплашвал да направи публично достойно записване от срещата в Ерусалим.

Въпросите на някои журналисти, опитвали се да разговарят с Норт по този въпрос, били отклонявани. Помощниците на Буш бяха възприели през годините следната тактика — всичко, което бившият президент на Съединените щати има да каже за Ирангейт, вече е казано.

В края на юли 1991 година домът на вдовицата на Нир Джуди беше ограбен. Крадците взели единствено записите и документите му. Полицията заяви, че влизането с взлом е извършено „изключително професионално“. Според Джуди Нир откраднатите материали са съдържали „информация, която би могла да бъде използвана срещу определени хора“. Ала тя отказа да назове кои са те. Материалите така

и не бяха открити. Все още няма отговор на въпроса кой ги е откраднал.

Следващите четири години Шабтай Шавит продължи да ръководи Мосад, като правеше всичко възможно името на службата да не попада на първите страници на вестниците. Опита се също да извади тайната служба от полезрението на „създателите на митове“, докато тя продължаваше да се домогва до всякакъв род информация.

Далеч от вниманието на обществеността, отдавнашната борба за надмощие в израелското разузнаване не беше загубила сила. Политиците, които продължаваха да членуват в надзорната подкомисия по разузнаването, не бяха забравили как Шавит ги беше надхитрил след Войната в Залива. В Израел спомените живеят много по-дълго, отколкото където и да било другаде. Тихата кампания срещу Шавит продължаваше — светогледът му бил прекалено стеснен, обратната връзка с ЦРУ почти не съществувала, не го бивало в дипломатията, прекалено се бил отдалечил от служителите си, чиито дух спадал все повече и повече.

Шабтай Шавит предпочете да не обръща внимание на тези предупредителни сигнали. Ала неочаквано през една приятна пролетна утрин на 1996 година той беше повикан в кабинета на министър-председателя Бениамин Нетаняху и му беше съобщено, че ще бъде заменен на заемания от него пост от друг човек. Шавит не направи опит да се противопостави на това решение — познаваше достатъчно добре Нетаняху и знаеше, че няма смисъл. Зададе само един въпрос: „Кой ще бъде моят наследник?“

За Мосад настъпваше ерата на Прусака.

Нетаняху отговори: „Дани Ятом.“

17. ПРОВАЛИТЕ

С пукването на зората на 16 януари 1998 година, четвъртък, един правителствен автомобил потегли от бялата къща в богаташко предградие в близост до загражденията по границата между Израел и Йордания, по които течеше ток. Назрял бе поредният повратен момент в историята на Израел. В къщата се помещаваха шпионите на Геденон — великия израелски воин, които подготвяха и организираха разузнавателни мисии. Със събраната от тях секретна информация Израел би могъл да победи доста по-могъщи от него противници. Сега Дани Ятом се готвеше да приключи операция, която можеше да спаси кариерата му.

Всичко беше започнало с провала в Аман през юли 1997 година, когато един екип кидони не успя да убие лидера на Хамас Халед Мешал. Последвалите седем месеца бяха за Ятом, както се беше изразил той пред свои приятели, „все едно стоиш на ешафода и чакаш на врата ти да се стовари секирата на палача“.

В ролята на палача беше министър-председателят Бениамин Нетаняху. От някогашното им близко приятелство не бе останало нищо и не минаваше и ден, без хората от кабинета на министър-председателя да не прошепнат на шефа на Мосад: „Само въпрос на време е да бъдеш уволнен.“ Друг на негово място би подал оставка. Но не и Ятом. Горд и деспотичен, той бе готов да отстоява позициите си. Беше провел толкова много успешни операции, за които външният свят никога нямаше да разбере. „Искат ми публично сметка само за провалите“ — беше казал с горчивина в гласа на своите приятели.

Те, както и семейството му, бяха свидетели на напрежението, на което беше подложен — безсънните ноци, внезапните, напълно неочаквани изблици на гняв, бързото им отшумяване, неспокойното крачене напред-назад, дългите паузи — всичко това бяха външни признаци за състоянието на човек, който живееше под огромно напрежение.

Заемаше поста от две години, но се сблъска с проблеми, пред които никой друг директор на Мосад не се беше изправял. В резултат на това хората му бяха изключително обезкуражени и той вече не можеше да разчита на тяхната лоялност. Медиите постоянно го дебнеха, усещайки, че е като ранено животно, но засега се въздържаха в очакване на момента, когато единственият човек, на когото Ятом имаше доверие, щеше да стовари върху него секирата. Досега Бениамин Нетаняху спазваше дистанция и ледено мълчание.

Но през тази студена февруарска утрин Ятом разбра, че времето му изтича. Точно затова операцията, която беше подготвял внимателно през последните няколко седмици, трябваше да успее. Тя щеше да покаже на министър-председателя, че неговият главен шпионин не е загубил способностите си. Въпреки всичко, което преживяваше, той грижливо прикриваше чувствата си — по лицето му нямаше и следа от онова, което го измъчваше. Ятом се беше отпуснал на задната седалка в една от служебните коли „Пежо“ и излъчваше заплаха, облечен в черно кожено яке бомбър, риза с разкопчана яка и сиви панталони. Обикновено се обличаше така за работа — дрехите никога не бяха представлявали интерес за него.

Оредяващата коса, очилата с метални рамки и тънките устни само подчертаваха прякора му — Прусака. Той знаеше, че авторитетът му до голяма степен се дължи на страха, който всява в околните. На седалката до него бяха сутрешните вестници — за пръв път от доста време насам в тях нямаше никакви спекулации за бъдещето му.

Пежото бързо си проправяше път през хълмовете към Тел Авив, а слънцето се отразяваше в огледалната повърхност на автомобила — всяка сутрин и всяка вечер шофьорът го лъскаше до блясък. Пежото беше с бронирани стъкла, металните части на колата също бяха със защитно покритие, а подът беше обезопасен срещу мини. Само автомобилът за официални случаи на министър-председателят беше защитен по подобен начин.

Бениамин Нетаняху назначи Ятом на поста генерален директор на Мосад само минути след като Шабтай Шавит напусна. През първите няколко седмици Ятом прекарваше поне една вечер в седмицата с министър-председателя. Пиеха студена бира с маслини и се опитваха да оправят света, като си припомнях времената, когато Ятом ръководеше Биби в един отряд за командоси на ИДФ. След това

Нетаняху стана постоянен представител на Израел в Съединените щати, а след Войната в Залива експерт по международния тероризъм, като веднъж дори прави репортаж с противогаз на лицето, в случай че наблизо падне ракета „Скъд“. Ятом казваше, че е доволен от ролята си на аутсайдер, назначен на най-важния пост в разузнаването на страната — типичен военен от кариерата, заемал длъжността военен аташе при министър-председателя Ицхак Рабин.

Ятом и Нетаняху изглеждаха неразделни, докато две конфузни ситуации не изкопаха помежду им пропаст, която не можеше да бъде заличена лесно. Едната от тях бяха провалите в Аман. Заповедта за започването на операцията беше дадена от Нетаняху. Когато нападението се провали и Мосад попадна в светлините на обективите на всички големи световни медии, министър-председателят обвини Ятом за поражението. Той прие критиките, без дори да трепне. Пред приятелите си сподели, че Нетаняху „има кураж, когато става дума за нечии други убеждения“.

Втората ситуация се оказа още по-конфузна. През октомври 1997 година беше разкрито, че един старши офицер от Мосад на име Йехуд Гил е измислял през последните двадесет години секретните доклади на несъществуващ „агент“ в Дамаск. Гил теглил значителни суми от Мосад, за да плаща на въпросния човек, след което прибирал парите за себе си. Измамата излезе наяве едва когато един от анализаторите на Мосад се усъмни в последните доклади на „агента“, че Сирия възнамерява да нападне Израел. Ятом разпита Гил и той направи пълни самопризнания.

Нетаняху се нахвърли ожесточено върху Ятом. По време на бурно протеклата среща в кабинета на министър-председателя Ятом бе подложен на безкомпромисен разпит как ръководи Мосад. Нетаняху пренебрегна факта, че Гил е мамел със същия успех и предишните четирима генерални директори на Мосад, и се развика, че Ятом е трябвало да разбере измамата. Това бил поредният провал. Служителите в кабинета на министър-председателя не си спомняха подобни укори да са били отправяни към другиго. В медиите изтече информация и това само подсилило неудобното за Ятом положение.

Съвсем по друг начин се чувстваше, когато пое поста и името му се появи във всички медии. Репортерите пишеха, че службата е попаднала в „добри ръце“, и правеха предположения, че той ще

запише името си сред великите шпиони от миналото като Амит, Хофи и Адмон и че за пореден път ще разпали огъня, който Шабтай Шавит целенасочено беше загасил.

И доказателствата не закъсняха. Въпреки споразумението от Осло, по силата на което ООП получи земя, за да създаде държава — ивицата Газа и Западния бряг, Ятом увеличи броя на агентите араби, който следяха Ясер Арафат. Той нареди на програмистите на Мосад да създадат нови софтуерни продукти за проникване в компютрите на ООП и да разработят електронни „вируси“, които да разрушат при нужда тяхната комуникационна система. Нареди на учените от научноизследователското направление да се съсредоточат върху изобретяването на оръжия за „водене на информационна война“, чрез които да вкарат материали за черна пропаганда в радиопредавателните системи на врага. Искаше Мосад да стане част от прекрасния нов свят, където оръжията на бъдещето щяха да са в клавиатурите, чрез които да се попречи на врага да мобилизира военните си сили.

Ятом отново се насочи към някогашното поле за действие на Мосад — Африка. През май 1997 година службата проведе важна разузнавателна акция, с която подпомогна въстаническите сили да свалят президента на Заир Мобуту, който до този момент имаше влияние над цяла Централна Африка. Мосад заздравя и връзките си със специалната служба на Нелсън Мандела и ѝ помогна да хване някои бели екстремисти, с мнозина от които преди това бе работила. Ятом увеличи бюджета и силата на специалния отряд на Мосад Ал, отговорен за кражбата на най-новите американски научни изследвания.

На петдесет и една годишна възраст Дани Ятом беше неуморен и безпощаден и притежаваше *шутсна* — явната дързост и безочливост на уличен гангстер. Това пролича и по реакцията му, когато през януари 1997 година ФБР разкри Мега, дълбоко внедрения агент на Мосад в администрацията на Клинтън. Той каза пред Комисията на ръководителите на специални служби, чиято роля беше и да осигури възможността за оттегляне в случай на провал, че единствено трябва да се гарантира мощното еврейско лоби в Съединените щати да парира исканията на арабските организации ФБР да издирва упорито Мега, така както се справяше с шпиони от други държави. Евреите, които гостуваха в Белия дом — холивудски звезди, адвокати, редактори, — не пропускаха възможността да напомнят на президента какви биха

били последиците от едно не добре организирано преследване, още повече че ставаше дума за ареста на човек от неговия кабинет. Мандатът му вече беше започнал със скандал и това би могло да унищожи Клинтън. Шест месеца по-късно, на 4 юли 1997 година, в Деня на независимостта на Съединените щати, Ятом научи, че ФБР тихомълком е прекратило издирването на Мега.

Два месеца по-късно се случи и нещастieto по улиците на Аман, последвано от скандала с мнимия агент. Дани Ятом търсеше нова мисия, която да възстанови авторитета му. Сега, през тази януарска утрин на 1998 година, той беше на път да нанесе последните щрихи.

Операцията беше запланивана още преди месец, когато един арабски информатор от южната част на Ливан се беше срещнал с инструктора си от Мосад и му беше съобщил, че Абдула Зеин е посетил за кратко Бейрут, за да се срещне с лидерите на Хизбула в града. След това Зеин продължил на юг, за да види родителите си в малкото градче Руман. Това беше повод за празненство, тъй като Зеин не беше се прибирал цяла година. Той показа на родителите си снимки на младата си жена италианка и на апартамента, който обитаваха в Европа.

Инструкторът едва се сдържа да не притисне информатора. Арабите обичаха да съобщават информацията си с най-големи подробности — как Зеин напуснал дома на родителите си на следващия ден, натоварен с арабски специалитети и дарове за съпругата си, как Хизбула го ескортирали през целия път до летището на Бейрут, за да хване полета си за Швейцария.

Това ли е била крайната спирка на Зеин, попитал най-сетне инструкторът. Да, Берн, Швейцария. А там ли живеел Зеин? Според информатора — да, но не можел да го твърди със сигурност.

Това бяха първите добри новини за Зеин, откакто той беше напуснал Ливан, за да организира събирането на средства за Хизбула сред богатите шиити мюсюлмани в Европа. Техните пари заедно със сумите от Иран минаваха през иранското посолство в Бон и служеха за финансиране на войната на изтощение, която Хизбула водеше срещу Израел. През изминалата година бяха получавали разностранна информация, че Зеин действа в Париж, Мадрид или Берлин. Ала всеки път, когато Ятом изпращаше някого да провери получената информация на място, там нямаше и следа от слабия тридесет и две

годишен мъж, чиято страст бяха стилните италиански костюми и правените по поръчка обувки.

Ятом прехвърли катца от Брюксел в Берн, където Мосад неотдавна бе установила контролния си център за европейските операции след Париж. Катцата беше изгубил два дни в Берн в напразно издирване на Зеин. Той реши да разпита още малко. Отиде на юг до Либefeld, приятно спокойно градче. Катцата беше минавал по улиците му за последен път преди пет години на път за Швейцария, след като беше взел участие в екип, който имаше за задача да унищожи металните контейнери в една биоинженерна компания край Цюрих. Там се създаваха и съхраняваха бактерии, поръчвани от Иран. Екипът взриви контейнерите. В резултат на това компанията прекрати всичките си договорни отношения с Иран.

В Либefeld катцата показва, че добрата разузнавателна работа често пъти зависи от дългите търпеливи разходки. Обикаляше улиците в търсене на човек, който би могъл да е от Близкия изток. Беше проверил в телефонния указател за фамилията Зеин. Телефонира в агенции за недвижими имоти с въпроса дали са давали под наем или продавали недвижима собственост на човек с това име. Обаждал се беше в болници и клиники, за да разбере дали са приемали такъв пациент. Всеки път се представяше като негов роднина. Работата му за цял ден не даде никакви резултати и катцата реши да направи още една обиколка на града, този път с колата си.

Известно време обикаля улиците, когато забеляза мъж с мургава кожа, облечен дебело в студената нощ, който караше волво в противоположната посока. Размениха си съвсем бегли погледи, но катцата беше убеден, че зад волана седи Зеин. Докато катцата открие уличка, в която да може да обърне колата, волвото беше изчезнало. На следващата вечер катцата се върна на същото място, този път обаче паркира така, че да може да проследи волвото. Малко по-късно то наистина се появи. Катцата го последва. Километър и половина по-нататък волвото паркира пред една кооперация, шофьорът слезе от колата и влезе във входа на улица „Ваберсакер“ 27. Нямахше никакво съмнение, че човекът беше Абдула Зеин.

Катцата последва Зеин в сградата. Зад вратата с матирани стъкла се намираше малко фоайе с пощенски кутии. Табелката на една от тях разкриваше собственика на апартамента на третия етаж като Зеин. Във

фоайето имаше врата, която водеше към мазето. Катцата я отвори и слезе долу. На стената откри метална кутия, в която се събираха телефонните кабели на цялата сграда. След няколко минути се върна отново във взетата си под наем кола.

На следващия ден нае тайна квартира на около осемстотин метра от улица „Ваберсакер“. На агенцията за недвижими имоти каза, че очаква неколцина приятели, с които ще прекара ски-ваканцията си.

Дани Ятом продължи да подготвя операцията. Изпрати експерт по съобщителна техника в Либefeld, който да разгледа кутията с телефонните кабели. Техникът се върна в Тел Авив с няколко снимки на вътрешността на кутията. Фотографиите бяха внимателно проучени в научноизследователския отдел и бяха направени необходимите приспособления. Едното бе много специален „бръмбар“, който улавяше всички обаждания от и към апартамента на Зеин. Подслушвателното устройство беше свързано с миниатюрно записващо устройство, което можеше да запамети неколкочасови разговори. Записващото устройство имаше вградена функция за автоматично презаписване и изтриване при предварително подаден сигнал от тайната квартира. Там обажданията щяха да се записват в текстова форма и да се изпращат по обезопасен факс до Тел Авив.

Всички технически планове бяха готови до първата седмица на февруари 1998 година. Ятом пристъпи към най-съществената част от операцията — избирането на екип, който да я осъществи. Операцията включваше два етапа. Първият беше събирането на достатъчно доказателства, че Зеин продължава да бъде ключова фигура в дейността на Хизбула, а вторият — неговото отстраняване.

До средата на февруари 1998 година всичко беше готово.

Малко преди шест часа и тридесет минути сутринта на 16 февруари, понеделник, пежото на Ятом спря в подземния паркинг на централата на Мосад в Тел Авив, откъдето той взе асансьора до конферентната зала на четвъртия етаж. Там го чакаха двама мъже и две жени. Те седяха на масата по двойки — както щяха да работят в Швейцария. Всички бяха под тридесет години, със слънчев загар и в отлична форма. През последните няколко дни бяха усъвършенствали уменията си да карат ски в заснежения Северен Израел.

Предишната вечер бяха подробно запознати с мисията си и новите си самоличности. Мъжете щяха да се представят като

преуспели борсови дилъри, които бяха дошли на кратка почивка с приятелките си, но така и не успяваха да оставят работата си напълно. Това щеше да обясни присъствието на лаптопа, който един от двамата щеше да носи със себе си. Лаптопът беше нагласен така, че да осъществява връзката между скритото записващо устройство, което щеше да бъде инсталирано в жилищната сграда, и тайната квартира. Задачата на една от двойките беше да следи записващото устройство, когато то започне да работи. Другата двойка беше от отряда кидони. Тяхната задача беше да открият най-добрия начин, по който да премахнат Зеин. Щяха да пътуват невъоръжени до Швейцария. По-късно брюкселският щаб щеше да им осигури оръжия.

На масата в конферентната зала Ятом видя подслушвателното и записващото устройство. Разгледа ги и заяви, че изглеждат много по-фини от всички, които бе виждал досега. Последните му инструкции бяха кратки. Попита всеки поотделно за псевдонима, който бе избрал от списъка, специално предвиден за подобни операции. Мъжете бяха предпочели Соли Голдберг и Мати Финкелщайн, а жените — Леа Коен и Раquel Якобсон. Тъй като излитаха директно от Тел Авив с полет на „Ел Ал“, щяха да използват израелските си паспорти. Псевдонимите щяха да използват в Швейцария, където ги очакваха фалшиви паспорти.

И четиримата по думите на един от израелските разузнавачи си бяха „извоювали нашивките“.

Истината обаче беше, че след провала в Йордания имаше ограничен кръг от агенти за подобни мисии. Екипът от Аман беше най-добрият, който Мосад беше успял да обучи, и неговите членове минаваха без проблеми като канадци. Всички те имаха опит на международната сцена. Четиримата, избрани за швейцарската мисия, бяха действали единствено в Кайро — вече сравнително безопасно място за Мосад, и никой от тях не притежаваше опит в истинска работа под прикритие в Швейцария.

Може би заради това според лондонския „Сънди таймс“ Ятом завърши срещата, като им напомни, че швейцарците, които живеят в кантоните, където се говореше немски и където се намираше и Либefeld, имат „навика да викат полиция веднага щом забележат нещо нередно“.

Ятом им стисна ръцете и им пожела успех, стандартната благословия, която получаваше всеки екип, изпратен на мисия. Групичката взе самолетните си билети и прекара следващите двадесет и четири часа в тайна квартира на Мосад в града.

Следващия вторник сутринта, 20 февруари, те взеха полет 347 на „Ел Ал“ за Цюрих, като се явиха надлежно два часа по-рано на летище „Бен Гурион“, каквото бе изискването на авиокомпанията. Наредиха се заедно с останалите пасажери, главно швейцарски граждани или израелци, за да минат през митнически и паспортен контрол. Към девет часа сутринта двете двойки бяха заели местата си в бизнес класа, отпиваха от чашите си със шампанско и обсъждаха предстоящата си почивка. В багажното отделение на самолета бяха и ските им.

На летище „Клотен“ в Цюрих ги чакаше катцата от Брюксел с микробус. Той беше приел ролята на техен екскурзовод, както и псевдонима Ефраим Рубинщайн.

Късно следобед те се настаниха в тайната квартира в Либefeld. Двете жени приготвиха вечеря и всички заедно седнаха да гледат телевизия. Привечер пристигнаха две коли, взети под наем в Цюрих и докарани от саяним. Те потеглиха в микробуса — бяха изиграли ролите си. Около един часа след полунощ в събота, 20 февруари, екипът напусна тайната къща, като всяка от двойките бе в отделна кола. Рубинщайн беше в първата и показваше пътя до улица „Ваберсакер“. Когато пристигнаха там, двете коли спряха срещу сградата. Прозорците на апартаментата на Зеин не светеха. Соли Голдберг, Ракел Якобсон и Ефраим Рубинщайн бързо се насочиха към стъклената входна врата. Рубинщайн носеше навито на руло найлоново платно, Голдберг — лаптопа, а Якобсон — куфарчето с подслушвателните устройства. Междувременно Леа Коен и Мати Финкелщайн ентузиазирано започнаха да играят ролята си на любовници, в случай че някой ги забележи.

В отсрещната кооперация една възрастна жена — по-късно швейцарската полиция щеше да я нарече Мадам Х, която страдаше от безсъние, видя как един мъж, Рубинщайн, закрепил найлоновото платно на стъклото на вратата, за да предотврати евентуално наблюдение. Все пак старата дама успя да различи още две фигури. Навън в една от паркираните коли тя забеляза, макар и неясно, друга двойка. Точно както Дани Ятом бе предвидил, поведението на мъжа и жената й се

стори непристойно. Страдащата от безсъние дама се обади в полицията.

Малко след два часа през нощта полицейско патрулно беемве спря на улицата и хвана Коен и Финкелщайн да се прегръщат. Полицаяте им наредиха да не слизат от колата. Междувременно пристигна полицейско подкрепление и от триото във фоайето на сградата беше поискано обяснение какво правят там. Голдберг и Якобсон твърдяха, че са сбъркали адреса на свои приятели, у които отивали на гости, а Рубинщайн настояваше, че маха найлона, а не го слага.

След това всичко се превърна във фарс. Голдберг и Якобсон поискаха разрешение да отидат до колата, за да проверят адреса на приятелите си. Нито един от полицаите не ги придружи. В същият момент Рубинщайн падна на земята, симулирайки сърдечен удар. Всички полицаи се скупчиха около него да му помогнат и повикаха линейка. Никой не се сети да спре двете коли, които бързо се изтеглиха от улица „Ваберсакер“ в мразовитата нощ. Рано сутринта четиримата прекосиха границата с Франция.

Междувременно Рубинщайн беше откаран в болница. Лекарите разкриха симулацията му и той бе задържан.

В четири часа и тридесет минути телавивско време Ятом бе събуден от дежурния в щаба на Мосад, който му съобщи за случилото се. Без да безпокои шофьора си, Ятом се качи в колата и отиде сам в централата.

След фиаското в Аман беше съставен план за преодоляване на други подобни провали. Първата стъпка беше Ятом да се обади на старшия дежурен служител в Министерството на външните работи. Той от своя страна трябваше да позвъни на шефа на кабинета на министър-председателя, който да уведоми Бениамин Нетаняху. Премиерът се свърза с посланика на Израел за Европейския съюз в Брюксел Ефраим Халеви. Роденият във Великобритания дипломат в продължение на повече от тридесет години беше старши служител на Мосад и отговаряше за поддържането на добри отношения със секретните служби на другите страни, които имаха дипломатически отношения с Израел. Беше играл и важна роля в подобряването на отношенията с Йордания след провалената операция в Аман.

— Оправи проблема и ще ми бъдеш приятел за цял живот — казал Нетаняху на Халеви.

Посланикът погледна бележника си и реши на кого да се обади най-напред — Яков Келербергер, старши служител в Министерството на външните работи на Швейцария. Халеви приложи блестящо дипломатическите си умения — стана „неприятен инцидент“, в който е замесено името на Мосад. Колко „неприятен“, попита Келербергер. „Много неприятен“ — отвърна Халеви. Сякаш разбирателството бе постигнато. Или поне така си мислеше Халеви, докато Келербергер не се обади на федералния прокурор на Швейцария Карла дел Понте.

С издадена долна челюст и очила с метални рамки като на Дани Ятом, Дел Понте беше също толкова внушаваща респект личност в швейцарската съдебна система, колкото и Дани Ятом беше някога в израелските разузнавателни среди. Първият ѝ въпрос установи тона, с който щеше да се води разговорът по-нататък: защо полицията в Либefeld не беше арестувала всичките агенти на Мосад? Келербергер не можа да отговори. Следващият въпрос на Дел Понте засегна тема, с която той беше много добре запознат. Възможно ли е оперативните работници на Мосад да са имали „техеранска връзка“? След Войната в Залива Израел неколнократно беше отправял обвинения, че швейцарски компании снабдяват Иран с технологии за производство на снаряди. Възможно ли е операцията да има дори и косвена връзка с друг голям проблем за Израел — скандала с „еврейското злато“? Швейцарски банки бяха укрили за своя собствена облага огромни парични суми, депозирани в техните сейфове преди Втората световна война от германски евреи, станали по-късно жертви на нацистите.

През почивните дни на 21 и 22 февруари тя продължи да задава въпроси, а Халеви се опитваше да прикрие нещата.

Той не беше взел предвид и надигащите се враждебни сили срещу Дани Ятом в Израел. В Мосад започнаха да се разпространяват новини за инцидента и духът на служителите падна още повече. Този път Ятом не можеше да обвинява Нетаняху за случилото се в Либefeld. Министър-председателят не бе получил никаква предварителна информация за операцията. От кабинета на премиера започнаха да излизат слухове, че сега Ятом вече е обречен, които стигнаха до израелските медии. Още три дни Ефраим Халеви продължи да моли и убеждава Келербергер да потули случилото се.

Ала Карла дел Понте беше непреклонна. На 25 февруари, сряда, тя свика пресконференция, за да разобличи Мосад: „Станалото е неприемливо и смущаващо в отношенията между две приятелски държави.“

Няколко часа по-късно Дани Ятом си подаде оставката. Кариерата му бе съсипана, а репутацията му в Мосад — разбита на пух и прах. В последните си минути като генерален директор той изненада служителите си, които се бяха събрали в стола на Мосад. Прусака бе заменил ледения си тон с емоционално прочувствен — съжалявал, че ги напуска в такъв момент, но винаги се старал да им даде най-доброто, на което е способен като генерален директор. Никога не бивало да забравят, че Мосад е по-велика от която и да е било друга. Завърши с пожеланието неговият приемник да има голям късмет, защото той определено ще му е необходим. Думите му всъщност изразяваха мнението му за министър-председателя, който все така смяташе, че Мосад може да се контролира пряко от неговия кабинет. Ятом напусна притихналата столова. Едва когато излезе в коридора, той чу ръкоплясканията, които стихнаха също толкова внезапно, колкото бяха и започнали.

Една седмица по-късно Ефраим Халеви се съгласи да поеме поста, след като Бениамин Нетаняху публично призна, „че не може да отрече истината за репутацията, пострадала от няколко провалени мисии на Мосад“.

Опитен политик, Нетаняху не спомена за ролята, която беше изиграл.

През 1999 година Ятом вече бе намерил мястото си в процъфтяващата израелска оръжейна индустрия. Той стана търговец за една от най-големите фабрики за производство на оръжия в страната. Компанията не само че осигуряваше голям набор от оръжия за вътрешните нужди на Израел, но изнасяше и за страните от Третия свят. Ятом често посещава африканските и южноамериканските държави. От време на време се появява и във Вашингтон.

Ефраим Халеви стана деветият генерален директор на Мосад на 5 март, четвъртък, 1998 година. Той не спази традицията и не събра ръководителите на отдели, за да им съобщи възгледите си за управлението на службите през следващите две години. Назначавайки Халеви, Нетаняху беше съобщил още, че на 3 март 2000 година новият

заместник-директор на Мосад Амирам Левин ще поеме ръководството ѝ. Тази новина беше посрещната с известна доза изненада. Никой друг генерален директор не бе имал толкова строго фиксиран мандат и никой друг заместник не беше получавал уверението за такъв висок пост.

Подобно на Меир Амит Левин също нямаше опит в разузнаването, но бе командвал блестящо израелската армия в Северен Израел и Южен Ливан.

Първата задача на Халеви беше да намали огромното напрежение и негодувание вътре в Мосад, които бяха навредили сериозно на репутацията ѝ както в Израел, така и извън страната. По време на рутинните поздравителни телефонни обаждания, които новият генерален директор получи от ЦРУ и МИБ, му беше съобщено, че тези две служби предпочитат да изчакат и да видят как ще се справи с кризата в Мосад, преди да установят открито сътрудничество. За тях бе важно също как Халеви ще се справи с хардлайнерите в израелското правителство и особено с министър-председателя.

Щеше ли да успее изтънченият Халеви, комуто оставаше само една година до пенсия и бе от много години най-възрастният на този пост, да държи Нетаняху на подобаващо разстояние? Въпреки неоспоримите дипломатически умения на Халеви (той беше играл централна роля в преговорите, довели до мирния договор с Йордан през 1994 година) той все пак беше прекарал няколко години далеч от разузнавателната сцена. От последните му контакти с Мосад службата показваше все повече признаци на неконтролируемост, тъй като всички ръководители на отдели и направления се опитваха да се доберат до повишение. По-голямата част от тези мъже на средна възраст запазиха постовете си. Можеше ли Халеви да се справи с тях с твърда ръка? Дали новият генерален директор щеше да е в състояние да повдигне духа на служителите на Мосад? Поддържането на социални контакти на коктейлите в Брюксел едва ли представляваше най-добрата подготовка за задачата, която му беше дадена — да върне вярата в Мосад на водещите агенти, които бяха на път да си подадат оставките. Истината бе, че Халеви нямаше опит в разузнавателните операции. В Мосад бе работил като чиновник. А и какво можеше да постигне за две години? Дали щеше да изпълнява безпрекословно желанията на Нетаняху или пък на съпругата му Сара? Спекулациите сред

разузнавателната общност в Израел относно нейната роля в отстраняването на Ятом, когато тя никога не беше харесвала, продължаваха.

Халеви намери начин да я очарова. Той подари на Сара микрочип, разработван от изследователския екип на Мосад. Той можеше да бъде имплантиран под кожата ѝ и да гарантира спасяването ѝ, ако бъде отвлечена от терористи. Използвайки естествената енергия на тялото, устройството беше свързано с един от новите космически спътници на Израел и по този начин човекът, който го носеше, можеше да бъде проследен бързо до мястото, където бе укрит. И досега никой не знае дали Сара е имплантирала микрочипа в тялото си.

Не след дълго обаче се появиха много по-належащи проблеми от залъгването на съпругата на министър-председателя. Първата голяма операция, която Халеви одобри с ентузиазъм — опит да се създаде шпионска база в Кипър, — претърпя катастрофален неуспех. Двама агенти на Мосад, работещи под прикритието на учители, дошли на почивка, бяха разобличени светкавично от малката, но много способна кипърска тайна служба. Кипърски оперативни служители нахълтали внезапно в апартамента, нает от агентите, и открили, че е пълен с високотехнологично оборудване, с помощта на което можели да бъдат разкрити плановете на Кипър да подсили отбраната си срещу съседна Турция.

Халеви изпрати заместника си в Кипър, за да преговаря за освобождаването на двамата мъже. По-добре да бе отишъл самият той. Президентът на Израел Езер Вайцман бе личен приятел с кипърския си колега Глафкос Клиридис. (На младини и двамата бяха служили в Кралските военновъздушни сили.) Вайцман изпрати началника на канцеларията си „да преглътне унижението в Кипър“ и смъмри Халеви така, както дори Нетаняху би се поколебал да порицае Ятом.

Когато един израелски журналист изнесе подробности за одобрения план Саддам Хюсеин да бъде убит по време на посещение при своята любовница, репутацията на Халеви пред обществото се влоши още повече. Нетаняху научи за случилото се едва когато журналистът го потърси за коментар. Злощастният Халеви трябваше да понесе още едно строго мъмрене.

В продължение на седмици, до края на ноември 1998, министър-председателят избягваше всякакви контакти с директора на Мосад.

Точно тогава турският премиер Бюлент Еджевит телефонира на Нетаняху и попита дали Мосад би помогнала в залавянето на кюрдския лидер Абдула Йоджалан, обявен за терорист и от други страни. Турция го обвиняваше за смъртта на 30 000 души. В продължение на двадесет години Кюрдската работническа партия (ПКК) на Йоджалан водеше партизанска война за автономност на дванадесетте милиона турски кюрди, които нямаха никакви малцинствени права на образование и радиотелевизионни програми на майчиния им език.

Йоджалан се изплъзваше на турската тайна служба с лекота. Той водеше народа си с плам на месия. Мъже, жени и деца — всички бяха готови да дадат живота си за него. За много хора той беше олицетворение на легендарния герой от Френската революция Аленото цвете. Храбрите му подвизи се носеха от уста на уста. В речите му се долавяше неподправен порив, а в предизвикателствата, които отправяше към Турция — явно пренебрежение.

През ноември 1998 година, след като беше минал и през Москва, Йоджалан се появи в Рим. Италианското правителство отказа да го екстрадира в Турция, но отхвърли и неговото искане за политическо убежище. Преди това Йоджалан беше арестуван по обвинение от германските власти за пътуване с фалшив паспорт. Той беше освободен, след като Бон оттегли своето искане за екстрадиране поради опасението да не предизвика гнева на многобройната кюрдска общност в Германия. Именно тогава турският министър-председател Бюлент Еджевит позвъни на Нетаняху.

Близките работни отношения с Турция са важен елемент от стратегическото и дипломатическото оцеляване на Израел. Нетаняху се съгласи и нареди на Халеви да открие Йоджалан. Това щеше да е от така наречените „черни“ операции, тоест намесата на Мосад никога нямаше да бъде обявена публично. Ако операцията пожънеше успех, заслугата оставаше изцяло за турските тайни служби.

Планът получи кодовото наименование „Бдителност“. Той отразяваше желанието на Халеви колкото е възможно по-малко обстоятелства да възпрепятстват операцията в Ирак, ръководена лично от нето. Там катците на Мосад работеха редом с кюрдски бунтовници за дестабилизиране на режима на Саддам.

Шестима агенти на Мосад бяха командировани в Рим. Сред тях имаше една жена бат левейха и двама яхаломини — техници от отдела на Мосад за комуникации.

Екипът работеше в тайна квартира на Мосад в непосредствена близост до Пантеона, откъдето установи наблюдение над апартамента на Йоджалан близо до Ватикана. Агентката имаше за задача да се опита да установи контакт с него. Тя използваше добре разработените указания на друга агентка на Мосад, която преди десет години беше повела Мордехай Вануну към съдбата му. Ала планът, разработен за Йоджалан, се провали, тъй като кюрдският лидер внезапно напусна Италия.

Екипът на Мосад започна издирване в средиземноморските страни — Испания, Португалия, Тунис, Мароко, Сирия. Йоджалан беше минал през всичките тези страни и си беше тръгнал веднага щом му беше отказано убежище. На 2 февруари 1999 година кюрдският лидер беше разкрит при опита си да влезе в Холандия. Правителството в Хага обаче му отказа разрешение. Един служител на сигурността на летище „Шипхол“ в Амстердам уведоми местната централа на Мосад, че Йоджалан е взел полет на КЛМ за Найроби. Преследвачите му от Мосад веднага се отправиха за столицата на Кения и пристигнаха там в четвъртък сутринта, 5 февруари.

Кения и Израел бяха установили през годините близко „разбирателство“ по въпросите на разузнаването. Като част от „сафарито“ си в Централна Африка Мосад предостави на кенийците данни за работата на чуждите шпионски мрежи. От своя страна Кения продължи да поддържа „специалния статут“ на Мосад — израелската служба разполагаше с тайна квартира в града и имаше постоянен достъп до малката, но много способна тайна служба на Кения.

Не след дълго екипът на Мосад откри Йоджалан в комплекса на гръцкото посолство в Найроби. От сградите на дипломатическата мисия от време на време влизаха и излизаха кюрди, за които екипът предполагаше, че са негови телохранители. Всяка вечер ръководителят на екипа на Мосад докладваше в Тел Авив. Заповедта оттам беше една и съща — наблюдавай, без да предприемаш каквото и да било. Една вечер обаче заповедта се промени коренно. С „всички възможни средства“ Абдула Йоджалан да бъде изкаран от посолството и качен на самолет за Турция.

Заповедта беше на Халеви.

Късметът на екипа проработи. Един от кюрдите излезе от посолството и отиде в бара на реномирания хотел „Норфолк“. По една от класическите техники на Мосад човек от екипа се „приблужи“ до кюрда. С тъмна кожа и отличен кюрдски диалект, агента се представи за кюрд, работещ в Найроби. Той успя да научи, че Йоджалан е обзет от безпокойство. Последната му молба за политическо убежище в ЮАР не беше удостоена с отговор. Другите африкански страни също бяха зле настроени срещу кюрдския лидер и нямаше да му дадат входна виза.

Техническият екип на Мосад използваше оборудването си, за да наблюдава движението към и от сградите на посолството. Беше ясно, че Гърция също ще откаже убежище на Йоджалан.

Агентът на Мосад, който се беше запознал с кюрда в бара, направи своя ход.

Той му позвъни в комплекса на посолството и го помоли за „спешна среща“. Видяха се отново в същия бар. Агентът съобщи на кюрда, че животът на Йоджалан е в опасност, ако остане в сградите на посолството. Единствената възможност за него беше да се присъедини към сънародниците си кюрди, но не в Турция, а в Северен Ирак. В необятните планини на Северен Ирак Йоджалан щеше да бъде в безопасност и би могъл бързо да прегрупира силите си. Самият Йоджалан беше започнал да обмисля подобен вариант, а екипът за наблюдения на Мосад беше подслушал един от разговорите му. Агентът убеди кюрда да се върне в посолството и да се опита да внуши на Йоджалан да дойде, за да обсъдят предложението.

Простият, но смъртоносен капан беше заложен. Сега трябваше само да чакат след колко време Йоджалан ще бъде подмамен от стръвта.

По уловените радиосъобщения от Гръцкото външно министерство до посолството екипът на Мосад знаеше, че е само въпрос на дни все по-изнервящите се домакини на Йоджалан да му покажат вратата. В едно писмо, предназначено „само за очите на посланика“, гръцкият министър-председател Костас Симитис казваше, че продължителното присъствие на Йоджалан в посолството ще предизвика „политическа и вероятно военна конфронтация“ в Гърция.

На следващата сутрин на летище „Уилсън“ в Найроби кацна самолет „Фолкълън-900“. Пилотът каза, че е дошъл да вземе група бизнесмени, които отиват на конференция в Атина.

Случилото се след това продължава да е обект на усилен спорове. Адвокатът на Йоджалан, германец, по-късно твърдеше, че „вследствие неправилна преценка на ситуацията от страна на кенийското правителство“ Йоджалан бил „буквално изкаран насила от посолството“. Ала кенийското правителство, както и посолството на Гърция в Найроби упорито отричаха каквато и да била намеса. Гърците настояваха, че кюрдският лидер е напуснал посолството въпреки дадения от домакините му съвет.

Едно нещо обаче е сигурно.

Самолетът отлетя от Найроби с Йоджалан на борда си. След като машината напусна въздушното пространство на Кения, заваляха въпросите.

Дали екипът на Мосад е следвал обичайната практика и дали е инжектирал Йоджалан с обезсилващо го вещество, след като е излязъл от посолството? Дали го е отвлякъл направо от улицата подобно на друг един екип, който бе похитил Адолф Айхман преди много години от улиците на Буенос Айрес? Дали Кения бе затворила очи за операция, която нарушаваше международни норми?

Часове, след като Йоджалан беше затворен в един турски затвор, ликуващият министър-председател Бюлент Еджевит се появи по телевизията и произнесе реч за „триумф на разузнаването... брилянтно разузнавателно наблюдение, проведено в Найроби само за дванадесет дни“. Не спомена нищо за Мосад. Придържаше се към правилата.

За Ефраим Халеви успехът на операцията беше съпоставим с неуспеха да бъде създадена шпионска мрежа в Ирак, която разчиташе толкова много на подкрепа от страна на кюрдите. Той не беше първият директор на Мосад, който се питаше дали готовността, с която министър-председателят Бениамин Нетаняху поставя Мосад в ролята на „наемен стрелец“, ще има дългосрочни последици сред пошироката по обхват работа по събиране на разузнавателни сведения.

Успехът на операцията без съмнение е обезличен от едно друго фиаско, което Халеви наследи.

На 5 октомври 1992 година товарен самолет „Ел Ал“ се беше разбил в една кооперация в непосредствена близост до летище

„Шипхол“ в Амстердам и беше причинил смъртта на 43 човека, а десетки други бяха ранени. Оттогава стотици хора, живеещи в този район, се бяха разболели от различни болести. Въпреки усилената кампания да се скрие фактът, че на борда на самолета е имало отровни химикали, сред които и вещества за производството на смъртоносния нервнопаралитичен газ зарин, истината излезе наяве и привлече нежелано внимание към един таен изследователски център в покрайнините на Тел Авив, където учените освен всичко останало произвеждаха и широк набор от химически и биологични оръжия за отряда кидони на Мосад.

На около деветнадесет километра югоизточно от центъра на Тел Авив се намира Институтът за биологични изследвания. Институтът е част от периферията на изключително добре развитата отбранителна система на Израел. В неговите лаборатории и кабинети се произвеждаха голям брой химически и биологични оръжия. Химиците на института, някои от които бяха работили преди това за съветското КГБ или източногерманската разузнавателна служба Щази, създадоха отровата, с която се опитаха да убият лидерът на ислямистката фундаменталистка групировка Хамас Халед Мешал.

Изследователските програми на института включват създаването на набор от патогени, които да бъдат, според таен доклад на ЦРУ до военния министър на Съединените щати Уилям Коен, „с етнически специфики“. Според този доклад израелските специалисти „се опитват да използват най-новите постижения в медицината и да изолират определени гени у някои индивиди от арабската раса с цел създаване на генетично модифицирана бактерия или вирус“.

В заключение докладът посочва, че „в ранните етапи на изследването целта е да се установи начинът, по който вирусите и определени бактерии биха могли да изменят ДНК на живите клетки на приемника“. Работата на института напълно наподобява едно изследване на южноафрикански учени от времето на апартейда за създаването на „пигментационно оръжие, което да поражда само чернокожи“.

Изследването бе изоставено с идването на власт на Нелсън Мандела, но поне двама от учените, работили по сходната програма в ЮАР, се преместили по-късно в Израел.

Фактът, че еврейската държава осъществяваше подобно изследване, предизвика голямо безпокойство не на последно място поради тревожното сходство с генетичните експерименти, провеждани от нацистите. Деди Зукер, депутат в Кнесета, заяви по този повод: „Ние не можем да си позволим създаването на подобни оръжия.“

Самолетът на „Ел Ал“ транспортираше именно материалите за този вид оръжия в онази октомврийска нощ на 1992 година със сто и четиринадесет тона товар на борда си, сред който и снаряди „Сайдуиндър“ и електроника. Най-опасният товар бяха дванадесетте варела с един от съставните компоненти на зарина. Химикалите бяха закупени от „Солкатроник“ — химическата компания производител с център Ню Джърси. Според твърденията на компанията Израел й съобщил, че химикалите „ще бъдат използвани за изпробването на противогази“. Подобни тестове не са правени в Института за биологични изследвания.

Основан през 1952 година в малък бетонен бункер, в наши дни институтът заема площ от десет акра. Плодните дръвчета са изсъхнали отдавна и са заменени с висока бетонна стена със сензори. Въръжена охрана обикаля целия район. Институтът е заличен преди много време от всякакви обществени регистри. Точният му адрес в предградията на Нес Зиона не фигурира в телефонния указател на Тел Авив. Местонахождението му е изтрито от всички карти на района. На нито едно въздухоплавателно средство не се разрешава да прелита над института.

Единствено около фабриката в Димона в пустинята Негев има по-голяма секретност. В регистрите на ИДФ институтът фигурира единствено като „осигуряващ услуги за Министерството на отбраната“. Подобно на фабриката в Димона изследователските и производствените лаборатории на института са скрити под земята. Там се помещават биохимиците и учените, занимаващи се с генетични изследвания с техните бутилирани смъртоносни токсини, които могат да причинят хранителни отравяния и да доведат до смърт, както и до много по-опасните венецуелски конски енцефаломиелит и антракс.

В други лаборатории, достъпът до които е само през въздушни люкове, учените се занимават с голям брой нервни токсини, причиняващи задушаване, отравяне на кръвта или обриви. Сред тях са табун, буквално невидим и без миризма, когато се разпространява под

формата на аерозол или пара. Зоман, последният открит от нацистите нервнопаралитичен газ, е също невидим във вид на пара, но е с лек плодов мирис. Сред токсините, причиняващи обриви, са хлорин, фосген и дифосген, които миришат на току-що окосена трева. Газовете, причиняващи отравяне на кръвта, са на цианидна основа, а предизвикващите обриви са разработени на базата на използваните през Първата световна война.

Отвън сградата на института е безлична, в сивокафявите бетонни стени се виждат едва няколко прозореца, но интериорът му е шедьовър на охранителните мерки. Достъпът до всяка една лаборатория се контролира чрез кодове и визуална идентификация. Но коридорите патрулира охрана. Плъзгащите се бомбоустойчиви врати се отварят само с чип-карти, чиито кодове се сменят всеки ден.

Всеки месец всички служители в института се подлагат на здравни прегледи. Те са обект на постоянни проучвания. Семействата им също минават подобни проверки.

В района на института има специализиран отдел за създаването на смъртоносни токсични оръжия, които се използват от Мосад при изпълнение на одобрените на правителствено равнище убийства без присъда на враговете на Израел. Поне шестима служители на института са починали през годините, но причината за смъртта им се пази в дълбока тайна от строгата военна цензура в Израел.

Първото пропукване в тази защитна система бяха разкритията на бившия агент на Мосад Виктор Островски. Според него „на всички е известно, че затворник, доведен в института, никога не излиза жив оттам. Хората на ООП, които се опитваха да проникнат в него, бяха използвани като морски свинчета. Върху тях бяха изпробвани оръжията, създадени от учените, за да се установи, че действат безотказно, или за да бъдат усъвършенствани.“

Израел и досега не е отрекъл публично тези твърдения.

Началото на пролетната офанзива на НАТО в Сърбия през пролетта на 1999 година даде на Халеви възможност Мосад да подпомогне с разузнавателни сведения 19-те страни-членки на алианса. Мосад имаше отдавнашни контакти в този регион — поради опасенията си, че Балканите биха могли да се превърнат в

мюсюлмански анклав, място, откъдето да се предприемат терористични нападения над Израел. Тази възможност беше добре дошла за Халеви и той посети щабквартирата на НАТО в Брюксел и се срещна с ръководители на западни спецслужби. Посети и Вашингтон за среща с директора на ЦРУ. В родината си той работеше много, нерядко без почивен ден. По това той напомняше на хората си на Меир Амит.

През пролетта на 1999 година отдавнашният заклет враг на Мосад Виктор Островски се появи отново на сцената, за да ядоса отново тайната служба. Според предвидливо пуснатата да изтече информация от екипа, действащ от името на двамата либийци, обвинени в крайна сметка за взривения над Локърби самолет, Островски щеше да свидетелства от страната на защитата. Бившият катца беше напуснал Мосад точно преди въпросния инцидент, така че не се знаеше какъв би могъл да е неговият принос към делото. Въпреки това появата на Островски на свидетелското място в специално свикания съд в Хага беше разгневила Халеви изключително много според сведенията на високопоставен източник от Мосад. Според него между Островски и неговите бивши работодатели е имало „договорка“, че той няма да прави нищо, с което да злепостави службата, стига да бъде оставен на мира. Известно време Халеви обмисляше законен начин, по който би могъл да спре Островски, но накрая го убедиха, че това не е възможно.

Ала докато дойде време Островски да се яви в съда, ако това въобще се случи, Халеви вече ще се е пенсионирал.

Осъществяването на всички поставени му задачи, преди да напусне службата, щеше да е най-голямото изпитание за физическата и умствената издръжливост на Халеви в напрегнатата атмосфера на израелската разузнавателна общност.

Аман и Шин Бет се бяха заели на фона на неприятностите на Мосад да укрепят позицията си на първи измежду равни. Въпреки това никой не беше предложил Мосад да се оттегли от ролята си на тайното око на Израел, наблюдаващо целия останал свят. Без уменията на Мосад Израел би бил победен от своите врагове през настъпващия нов век. Иран, Ирак и Сирия развиваха технологии, които трябваше да бъдат следени отблизо.

В началото стилът на работа на Мосад беше да върши каквото трябва, но тайно. При една от многобройните си лични срещи със свой служител Халеви бе казал, че иска да види израелската разузнавателна общност като обединено семейство, в което „Мосад да изпълнява ролята на чичото, за когото никой не говори“.

Единствено времето ще покаже дали това е неосъществим блян или както много наблюдатели се опасяват, колкото повече Мосад се отдалечава от последното си публично унижение, толкова повече се приближава до следващото.

Подобно нещо се случи, когато през юни 1999 година Мосад научи, че може би ще трябва да премести европейската си централа от Холандия в резултат на изключително неудобните обвинения, че купува тайно плутоний и други ядрени суровини от руската мафия. Обвинението беше отправено от Интел — малко, но внушаващо респект подразделение на холандското разузнаване.

Разследването на Интел се водеше от един подземен бункер, който по ирония на съдбата беше строен, за да приюти холандското кралско семейство в случай на евентуална ядрена атака от страна на Русия над Амстердам. Бункерът се намира в близост до централната железопътна гара на града. Интел откри крайната точка на транспортирането на ядрените материали, откраднати от руски оръжейни лаборатории като „Челябинск–70“ в Урал и „Арзамас–16“ в Нижни Новгород, бивш Горки.

Старшите служители на Мосад твърдяха пред Интел, че именно защото смъртоносните суровини са крадени, техни агенти са ги закупили от руската мафия. Това бил единственият начин да бъде спряна продажбата на тези материали на ислямски или други терористични групировки.

Макар да признаваха твърденията на Мосад за приемливи, следователите от Интел бяха убедени, че ядрените материали са били транспортирани тайно със самолети от летище „Шипхол“ в Амстердам до Израел за фабриката за ядрени оръжия в Димона. През 1999 година там вече имаше складирани около 200 ядрени оръжия.

Слухът, че Мосад и руската мафия извършват незаконни сделки съвместно, възроди ядрения кошмар, който никога не бе напълно забравен. Смразяващата доктрина на студената война — взаимно гарантирано унищожение — беше забравена, но на нейно място се

беше появил опасният сценарий за продажба на ядрено ноу-хау и суровини. Това е капитализъм в „дивия източен“ стил, в който организираните престъпни синдикати и корумпираните държавни служители работят рамо до рамо за намирането на нови пазари за ядрени материали — търговия с едни от най-опасните в света оръжия.

По-голямата част от работата по откриването на откраднатите ядрени суровини се върши от Европейския институт (ЕИУ) в Карлсруе, Германия. Там учените с помощта на високоспециализирано оборудване проследяват дали произходът на откраднатите суровини е от военен или граждански произход. Те признават, че работата им „прилича на залавяне на крадец, чиито отпечатьци никога не са били взимани“.

За да отклони несъмнено неудобните въпроси, ако отпечатьците на Мосад бяха открити. Халеви посети тайно Холандия в началото на юни, за да обясни на Интел ролята на подопечната му служба. Холандското разузнаване така и не се убеди напълно.

Халеви се завърна в Израел, за да съобщи на своя нов министър-председател Ехуд Барак, че Мосад трябва да бъде готова да премести европейската си централа в комплекса на „Ел Ал“ на летище „Шипхол“.

През последните шест години Мосад беше действала именно оттам. Европейските операции бяха ръководени от 18 агенти на Мосад, разположени на втория етаж на комплекса, известен в района на „Шипхол“ като „Малкия Израел“. Според един източник от Мосад позицията на Халеви беше пределно ясна — по-добре Мосад да се премести, отколкото да я изритат от Холандия, както това се случи във Великобритания по време на управлението на Маргарет Тачър.

Решението на Мосад да провежда собствените си операции от чужда страна, без да съобщи официално на Великобритания, доведе до влошаване на отношенията с Лондон. По ирония на съдбата, ако Мосад напуснеше „Шипхол“, може би щеше да се завърне във Великобритания. С пълното одобрение на министър-председателя Тони Блеър, както Халеви беше уверил на Барак, Мосад щеше да бъде добре дошла. Блеър смяташе, че силното присъствие на Мосад би улеснило опитите на МИ5 да следи множеството групировки от Близкия изток, които сега бяха базирани в Лондон.

Решаващ фактор за преместването в Лондон би било прехвърлянето на централния офис на националния израелски превозвач „Ел Ал“ от летище „Шипхол“ на „Хийтроу“. Процъфтяващият бизнес на „Ел Ал“ с превоз би обяснил подобен ход.

Интел беше открила, че връзката между Мосад и авиокомпанията е неразривна част от трафика на ядрени материали.

Холандската служба твърди, че Мосад никога не би започнала подобно опасно начинание, каквото е закупуването на ядрени суровини, ако транспортирането на тези материали до Израел не беше безопасно и тайно.

Бившият помощник-министър на отбраната на Съединените щати Грѐм Алисън, сега директор на харвардския Център по наука и международни отношения, отбеляза, че „една престъпна или терористична групировка би могла да транспортира с кораб до Съединените щати оръжие на толкова малки и леки части, че да бъдат изпращани и по пощата“.

От тези негови думи става ясно, че високо ефективна организация като Мосад, подкрепяна от изобилните ресурси, които Израел ѝ предоставяше, би срещнала малки или почти никакви трудности да изнесе ядрени материали през „Шипхол“.

Подозренията на Интел за контрабанди се породиха, когато се разбра, че товарният самолет на „Ел Ал“, който се разби малко след като беше излетял от летище „Шипхол“ през октомври 1992 година, е транспортирал химикали.

Оттогава холандската служба е събрала, както един източник от Интел ги нарича, „минимум силно обстоятелствени доказателства“, че Мосад е транспортирал редовно ядрени материали през летище „Шипхол“.

Една куриерка — „муле“, която в замяна на своето сътрудничество беше получила гаранции, че няма да бъде съдебно преследвана, съобщи на Интел, че е пренасяла тайно ядрени суровини от Украйна през Германия до Холандия.

Куриерката разказа на Интел, че са я посрещали на ЖП тара в Амстердам. Когато ѝ показаха снимки, тя разпозна агента на Мосад, за когото Интел знаеше, че работи в „Шипхол“.

В „старите дни“, както обичаше да казва Меир Амит, оперативен служител на Мосад никога не би позволил да бъде разпознат толкова

лесно. Много от членовете на израелската разузнавателна общност смятат, че такива основни пропуски и провали в занаята не говорят добре за Мосад на прага на новото хилядолетие.

Отношението към оперативните провали на Мосад се беше променило в Израел и хората изпитваха гняв и недоверие. В онези „стари дни“ малцина израелци наистина са осъзнавали, че успехите на Мосад често се дължат на подривна дейност, лъжи и убийства. Единственото, което имаше значение, бе Израел да оцелее.

Ала след като мирът приближаваше все повече до границите на Израел с арабските му съседи, започнаха да възникват множество въпроси за методите на щита и меча, които Мосад продължаваше да използва.

В Мосад е запазено непоколебимото чувство, че великата институция може да оцелее единствено като по думите на Рафи Ейтан „не се вслушва във всяко подхвърлено ново мнение“. Съществува също така и усещането, изказано от Ари Бен Менаше, че ако Мосад продължи да се придържа към целите си от вчерашния ден, „ще бъде изправена пред опасността да бъде обречена на гибел подобно на средновековен рицар в своите доспехи, лишен от коня си и забравен на бойното поле“.

В подобни изказвания се крият доста истини. Петдесет години след създаването си Мосад вече не е смела до безразсъдност служба, чиито дела са дълбоко запечатани в самосъзнанието на израелския народ. Мосад се роди в онези забележителни години, когато Израел строеше своя нов свят, а службата беше един от гарантите, че този свят ще оцелее. Ала гаранцията на Мосад вече не е нужна.

Ари Бен Менаше го е казал много добре: „Израел и останалият свят трябва да мислят за Мосад като за превантивна доза лекарство, което да ги защити от фатална болест. Лекарството се взима само тогава, когато се появят симптомите на болестта. То не се взима постоянно.“

Въпросът, който и досега остава без отговор обаче, е дали Мосад ще се задоволи да играе роля, в която зрелостта и умереността трябва да заменят политиката на силови действия в защита на сурови каузи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.